

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

2901 E $\frac{11}{34}$

ΑΤΑΚΤΑ,

ΗΓΟΥΝ

ΠΑΝΤΟΔΑΠΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΝΕΑΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΓΛΩΣΣΑΝ

ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΩΝ ΣΗΜΕΙΩΣΕΩΝ,

ΚΑΙ ΤΙΝΩΝ ΑΛΛΩΝ ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΩΝ,

ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΟΣ ΣΥΝΑΓΩΓΗ.

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ,

ΠΕΡΙΕΧΩΝ ΔΥΟ ΠΟΙΗΜΑΤΑ ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΤΟΥ ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ,

ΜΕ ΜΑΚΡΑΣ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΕΝΤΕ ΠΙΝΑΚΑΣ.

ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ,

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ Κ. ΕΒΕΡΑΡΤΟΥ.

SE TROUVE CHEZ

F. DIDOT, PÈRE ET FILS, RUE JACOB, N° 24.

1828.

BODLEY LIBR.
26 NOV 1950
OXFORD

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ.

Μὴ παραξενισθῇ ὁ ἀναγνώστης ἀκούων, πρῶτην ἰσως φορὰν, ἐπιγραφόμενον βιβλίον ἈΤΑΚΤΑ, πρὶν ἀκούσῃ καὶ ὅ,τι μ' ἐκίνησε νὰ ἀσχημίσω τὰ νῦν ἐκδιδόμενα μὲ τοιαύτην ἐπιγραφὴν.

Εἰς τὴν βιβλιοθήκην μου εὐρίσκοντο σκορπισμένα πολλὰ διαφόρου ὕλης σημειώματα, ἄλλα εἰς τετράδια, καὶ ἄλλα εἰς ἀπλᾶ χαρτίου φύλλα, γραμμένα εἰς ἰδίαν μου χρήσιν παρέργως, ὡς ὁ καιρὸς μ' ἐσυγχώρει, καὶ διὰ τοῦτο ἀνάξια νὰ κοινωνηθῶσιν εἰς κἀνένα, καὶ ἀναξιώτερα νὰ δημοσιευθῶσι διὰ τύπων. Φίλοι τινὲς ἀπ' ἐκείνων τῶν φίλων τὸ γένος, τῶν ὁποίων ἡ ἰσχυρὰ φιλία δεκάξει ἁπότε τὴν κρίσιν, μ' ἐπαρακάλεσαν νὰ τὰ κοινοποιήσω, οὐδὲ μ' ἐσυγχώρησαν κἄν νὰ τὰ ἀναθεωρήσω, ἢ νὰ διορθώσω ὅπωςδῆποτε τὴν ἀταξίαν των, ὑποπτευόμενοι δικαίως, ὅτι ἡ ἡλικία μου δὲν μ' ἐσυγχώρει πλέον ἀναθεωρήσεως καιρὸν.

Διὰ νὰ εὐχαριστήσω λοιπὸν τοὺς φίλους μου, παραβαίνω τὴν φρόνιμον συμβουλήν, « Τὰ ἐν οἴκῳ μὴ ἐν « δῆμῳ » καὶ τολμῶ νὰ δημοσιεύσω ὅσα δὲν ἔπρεπεν

ἴσως νὰ φανερῶσω εἰς κἀνένα. Τοῦτο εἶναι ἡ καθαρά ἀλήθεια· ὥς μὲ πιστεύσῃ ὅστις σέβεται τὴν ἀλήθειαν.

Ἄλλ' ἐπειδὴ σκοπὸν εἶχα νὰ συναθροίσω διαφοροὺς γένους σημειώματα εἰς ἓν σῶμα, διτηρημένον εἰς πολλοὺς ἢ ὀλίγους τόμους, μ' ἐχρειάζετο καὶ ἐπιγραφὴ εἰς τὸ πολυμελὲς καὶ πολυποίκilon τοῦτο σῶμα. Ἐκαὶ ποίαν ἐπιγραφὴν ἢ ποῖον ὄνομα εἶχα νὰ δώσω ἀρμόδιον εἰς τοιαύτην ἀνάρμοστον σύνταξιν;

Οἱ παλαιοὶ ἐπέγραφαν τὰ τοιαῦτα, Σύμμικτα, Παντοδαπά, Ποικίλα, Σποράδην ὑπομνήματα, καὶ Ἄτακτα. Τοιαῦτα ἦσαν τὰ Σύμμικτα ἢ τὰ Καταβραχὺ ὑπομνήματα τοῦ Ἀριστοξένου, τὰ Παντοδαπά τοῦ Φιλήμονος καὶ τοῦ Φαβωρίνου, τὰ Σποράδην ὑπομνήματα τοῦ Ἰερωνύμου, τὰ Ἄτακτα τοῦ Φιλητᾶ καὶ ἄλλων ἄλλα (1)· ἐκ τῶν ὁποίων τίποτ' ἄλλο δὲν μας ἔμεινε παρὰ τὴν γνωστὴν εἰς ὅλους Ποικίλην ἱστορίαν τοῦ Αἰλιανοῦ.

Ἐποῖαν ἀπὸ ταύτας τὰς ἐπιγραφὰς ἔπρεπε νὰ διαλέξω; τὸ Σύμμικτα (mélanges), ὡς ὄνομα γενικόν, ἔμπορεῖ νὰ προσαρμοσθῇ εἰς πολλὰ τοιαῦτα· καὶ ἂν σημαίνει μίγμα ἀπὸ διαφοροὺς ἑτερογενεῖς ὕλας, δὲν ἀποβάλλει ὁμως ὀλότελα τὴν τάξιν, ὡς συμπεραίνεται ἀπὸ τοῦ Αἰλιανοῦ τὴν Ποικίλην ἱστορίαν, διαταχμένην εἰς βιβλία καὶ κεφάλαια. Τοῦ Φιλητᾶ τὰ Ἄτακτα, ἐπι-

---

(1) Ἰδε τὸν Αἰγίν. III, σελ. 114, XIV, σελ. 619 καὶ 632, καὶ Διογ. τὸν Λαίρτ. II, 14 καὶ 20.

γράφόμενα ἐτι καὶ Ἄτακτοι γλώσσαι, ἴσως δὲν ἐπ-
ωνομάσθησαν οὕτως, πλὴν διότι δὲν τὰς ἔταξε κατ' ἀλ-
φαβητικὴν, ἢ ἄλλην τινὰ συνεχεῇ σειρὰν, ἀλλὰ τὰς
ἐσημείωνεν ὡς τοῦ ἤρχοντο εἰς νοῦν, καὶ ὡς τὸ ἐσυγχώ-
ρει ὁ καιρός. Ὅπως ἂν ἦναι, τόσον πλεον μ' ἄρσεν ὁ
Φιλητᾶς (1), ὅσον ἐνδέχεται νὰ ἦναι καὶ τῶν Ἀτάκτων
κείνου ἀτακτότερα τὰ ἰδικά μου Ἄτακτα.

Ἐσώρευσα εἰς αὐτὰ Ἐξηγήσεις λέξεων καὶ τῆς πα-
λαιᾶς καὶ τῆς σημερινῆς ἡμῶν γλώσσης, Ὑλην ὀλέγην,
ἢ μᾶλλον Ὑλης Λεξικοῦ κοινοῦ δοκίμιον, γραμματικά
τινα, ἠθικά, πολιτικά, ἱστορικά, ἀρχαιολογικά, ἴσως
καὶ θεολογικά ὑπομνήματα· ὅλα ἀτελῆ, ὅλα ἄξεστα,
ὅλα ἀνεπὶκρίτα, εἰς ἓνα λόγον, Ἄτακτα. Μετὰ τοιαύτην
ἐξομολόγησιν, δίκαιον ἔχω νὰ ἐλπίζω ἀπὸ τὸν δίκαιον

(1) Ὁ Φιλητᾶς ἦτο Κῶος τὴν πατρίδα· ἤκμασε κατὰ τοὺς χρόνους
τοῦ Ἀλεξάνδρου, καὶ ἐπέκρινε, χρηματίζας καὶ διδάσκαλος Πτολε-
μαίου τοῦ δευτέρου. Παρὰ τὰ Ἄτακτα ἔγραψεν Ἑλεγίαις, Ἐπιγράμ-
ματα, καὶ ἄλλα. Ἄν πιστεύσωμεν τοὺς ἱστορήσαντας τὰ περὶ αὐτοῦ,
ὁ Φιλητᾶς, καταγινόμενος ἐπιμόνως εἰς λύσεις σοφισμάτων, καὶ ἐξαι-
ρίτως τοῦ περιβοήτου σοφίσματος, τοῦ Ψευδομένου, ἐπισεν εἰς
φθίσιν καὶ ἀπέθανεν, ὡς μαρτυρεῖ καὶ τὸ ἐπιγραφὴν εἰς τὸν τάφον του
δίστιχον τοῦτο :

Ξεῖνε, Φιλητᾶς εἰμί. Λόγων δ' Ψευδομένος με

ᾤλισε, καὶ νυκτῶν φροντίδες ἐσπέρει.

Φθίσιν διὰ τὸν Ψευδομένον! Τοῦτο ἦτο (ἂν ἡ ἱστορία ἀληθεύῃ) τῶν
Ἀτάκτων τοῦ Φιλητᾶ τὸ ἀτακτότατον. (Ἰδ. Σουίδ. λίξ. Φιλητᾶς,
Αἰθν. IX, σελ. 401, καὶ Δίλιαν. Ποικ. ἱστορ. IX, 14).

α*

ἀναγνώστην, ὅτι δὲν θέλει μὲ κατακρίνειν ὡς τολμήσαντα νὰ τὸν ἀπατήσω, πωλὼν εἰς αὐτὸν τοὺς χάλικας ὡς μαργαρίτας.

Μ' ἐπροξένησε καὶ τοῦτο μικρὰν ἀπορίαν, πόθεν ἔπρεπε ν' ἀρχίσω τὴν ἐκδοσιν· ἀλλὰ δὲν ἄργησα νὰ καταλάβω, ὅτι τοιαύτη ἀπορία ὁμοιάζει τὴν φροντίδα νὰ βάλω τάξιν εἰς τὰ Ἄτακτα.

Ἀρχίζω λοιπὸν ἀπὸ δύο ποιήματα, γραμμένα εἰς τὴν κοινὴν ἡμῶν γλῶσσαν, περὶ τὰ μέσα τῆς δωδεκάτης ἀπὸ Χριστοῦ ἑκατονταετηρίδος, ἀπὸ Θεόδωρον τὸν ἐπονομασθέντα Πρόδρομον, ἢ Πτωχοπρόδρομον, προσφωνημένα, εἰς τὸν τότε τῶν Γραικορωμαίων αυτοκράτορα Μανουὴλ τὸν Κομνηνόν. Ἔλαβα τὸ κεείμενον ἀπὸ ἀντίγραφον σημειωμένον μὲ τὸν ἀριθμὸν 1310, σωζόμενον εἰς τὴν ἐν Παρισίοις βασιλικὴν βιβλιοθήκην, καὶ ἐφρόντισα τὴν παραβολὴν τοῦ μὲ δεύτερον ἄλλο ἀντίγραφον σημειωμένον 382. Τὴν ἀνώμαλον κακὴν γραφὴν ὀλιγάκις ὠρθογράφησα· καὶ ἴσως οὐδ' ἔπρεπεν ὅλως νὰ φροντίσω περὶ αὐτῆς, ὡς δὲν ἐφρόντισεν οὐδ' ὁ Δουκάγγιος εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ Λεξικοῦ τοῦ, τοῦ ὁποίου ἐξήγησα καὶ ἐδιόρθωσα πολλὰ μέρη, εἰς ἀμοιβὴν ὅσης ἔλαβα ὠφελείας ἀπ' αὐτό.

Ἡ Ποίαν ὁμως κοινωνίαν (ἤθελέ τις ἐρωτήσῃ) ἔχουν τοῦ Προδρόμου τὰ ποιήματα μὲ τὰ Ἄτακτα; Ἐνδεχόμενον νὰ ἐγράφησαν ἀτάκτως ἀπὸ τὸν ποιητὴν· ἐτάχθησαν ὁμως πρὸ πολλοῦ εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν σωζομένων βιβλίων, καὶ ὁ δημοσιεύων αὐτὰ διὰ τύπων συγχωρεῖται

νὰ τὰ κρίνη ἢ νὰ τὰ κατακρίνη, ὅχι ὁμῶς καὶ νὰ τὰ προσκολληθῇ εἰς τὰ ἰδιά του Ἄτακτα.

Ἀλλ' οὐδ' ἐγὼ συκοφαντῶ τὸν ποιητὴν, ὡς κοινωνόν τῆς ἀταξίας μου. Τὰ δύο τοῦ ποιήματα μόλις ὑπερβαίνουν τὸν ἀριθμὸν χιλίων στίχων· ἀλλ' αἱ εἰς αὐτὰ σημειώσεις μου εἶναι ὑπέρμετρα μακραὶ, καὶ ταύτας μόνας συγκαταριθμῶ μὲ τὰ λοιπὰ μου Ἄτακτα, μὴν ἔχων τὸν καιρὸν νὰ τὰς προσαρμώσω καλῆτερα εἰς τὸ κείμενον, νὰ τὰς καθαρίσω ἀπὸ πολλὰς παλλιλογίας, ταυτολογίας, ἴσως καὶ ματαιολογίας.

Τῶν σημειώσεων τούτων ἡ ἄτακτος συνάγωγη ἔγινε πρὶν γνωρίσω τὰ ποιήματα τοῦ Προδρόμου· ἀλλ' ἀφοῦ τὰ ἐγνώρισα, ἔκρινα νὰ τὰ προθέσω ὡς κείμενον εἰς τὰς σημειώσεις, μὲ σκοπὸν νὰ διδαχθῶ (ὅχι νὰ διδάξω ἄλλους) τὴν διαφορὰν τῆς κοινῆς ἡμῶν γλώσσης ἀπὸ τὴν πρὸ σχεδὸν 700 ἐτῶν κοινῶς λαλουμένην γλῶσσαν· νὰ ἐρευνήσω τί ἐκέρδησε καὶ τί ἔχασεν εἰς τὸ μακρὸν τοῦτο διάστημα, καὶ ποῖα εἶναι τὰ μέσα ν' αὐξήσωμεν τὰ κέρδη καὶ νὰ ἐλαττώσωμεν τὰς ζημίας τῆς.

Ἀρκοῦν τόσα εἰς ἀπολογίαν μου. Καιρὸς εἶναι νὰ εἶπω τί καὶ περὶ τοῦ ποιητοῦ, καὶ περὶ τῶν ποιημάτων του, περὶ τῶν ὁποίων εἶπα τί ἐμπαρόδω καὶ ἄλλοτε (I).

---

(1) Εἰς τὰ εἰς τὸν Ξενοκράτ. καὶ Γαλην. Προλεγόμεν. σελ. κί-κί.

ΠΕΡΙ ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΤΟΥ ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ.

Πότ' ἐγεννήθη καὶ πόσον ἔζησεν ὁ Πρόδρομος, δὲν εἶναι γνωστόν. Τοῦτο γινώσκεται βεβαίως, ὅτι ἔζη κατὰ τὴν δωδεκάτην ἑκατονταετηρίδα εἰς τὸ μεταξύ τοῦ 1143, καὶ τοῦ 1180 ἔτους διάστημα, ὅσον ἐβασίλευσε καὶ Μανουὴλ ὁ Κομνηνός, πρὸς τὸν ὁποῖον ἀναφέρει τὰ ποιήματά του. Ἀπ' αὐτὰ μαθηθάνομεν, ὅτι ἦτο Μοναχὸς τὸ ἐπάγγελμα, καὶ ὅτι ἔπασχε πενίαν ἄκραν, τόσον πλέον ἀνυπόφορον, ὅσον ἐλιμοκτονεῖτο ἀπ' αὐτοὺς ἐκαίνους τοὺς τρυφηλοὺς Μοναχοὺς, τῶν ὁποίων ἔβλεπε παρῶν τὰ συβαριτικά συμπόσια.

Περὶ τῆς λοιπῆς βιογραφίας τοῦ ποιητοῦ μας, ἄλλο δὲν ἐξεύρομεν, πλὴν ὅτι εἶχε πάμπαν ὀνομαζόμενον ὡσαύτως Πρόδρομον, καὶ Θεῖον, ὀνομαζόμενον Χρίστον, Ἀρχιερεῶν Ῥωσικῆς τιнос ἐπαρχίας, ὡς φαίνεται ἀπὸ τοὺς ἐξῆς ἱαμβικοὺς αὐτοῦ στίχους, διὰ τῶν ὁποίων ἀπολογεῖται, ὀργιζόμενος πρὸς τινὰ σύγχρονόν του λόγιον, ἐπονομαζόμενον Βαρύν, ὅστις τὸν ἐσυκαφάντει (κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν λογίων ἐκείνου τοῦ καιροῦ), ὡς αἰρετικόν.

Ἐγὼ, κάκιστε, δυσσεβὴς εἰς τὸν λόγον,
Ὅς πατέρων μὲν ἐξέφυν θεοφρόνων,

Τὴν πίστιν ἔκ τε πραγμάτων πιστουμένων,
Καὶ κλήσεων μάλιστα χριστωνυμίας;
Πάππου γὰρ εὐμοίρηκα Προδρομωνύμου,
Καὶ θεῖον ἔσχον ΧΡΙΣΤΟΝ ὠνομασμένον,
Γῆς Ῥωσικῆς πρόειδρον, ἀδρὸν ἐν λόγοις,
Υἱ' οἷς ἀνχθεῖς εὐσεβῶς ἀνιτράφην (1).

Εἰς τὸν πάππον καὶ εἰς τὸν θεῖόν του μόνους καυχᾶται ὁ Πρόδρομος· ἡ περὶ τοῦ πατρός του σιωπὴ βάλλει εἰς ὑποψίαν, μὴ οἱ γονεῖς του ἦσαν τῆς ἐσχάτης τάξεως καὶ πολλὰ ταπεινοῦ ἐπαγγέλματος πολῖται, ὡς εἰκάζεται καὶ ἀπὸ τούς κατ' αὐτοῦ ὀνειδισμοὺς τῶν ἐπαγγελομένων εὐγένειαν Μοναχῶν (2).

Διὰ τὰ κρίνει τις τὸν Πρόδρομον καὶ τοῦ Προδρόμου τὰ ποιήματα, χωρὶς τὰ τὸν ἀδικήσῃ, χρεωστῇ τὰ ἐρευνήσῃ τὴν σύγχρονον αὐτοῦ κοινὴν τοῦ ἔθνους ὅλου κατάστασιν, τὴν ὁποίαν εἰκονίζει ἀρκετὰ ἡ ποίησις του.

Ὁ Πρόδρομος ἦτο σοφώτατος, ὅχι διὰ τὰ δύο του ταῦτα βάρβαρα στιχουργήματα, ἀλλὰ διότι ἔγραψεν ἄλλα πολλὰ καὶ πεζὰ καὶ ἑμμετρα, εἰς Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, γραμματικά, ἱστορικά, φιλοσόφικα, ἀστρονομικά καὶ θεολογικά συγγράμματα, τῶν ὁποίων ὁ κατὰ

(1) Ἰδε FABR. *Bibliothec. Græc.*, tom. VI, pag. 817, ὅπου γράφεται κατὰ εἰς τὸν ἕκτον στίχον, ὀξυτόνως ΧΡΙΣΤΟΝ. Ἀν ἦναι ἀπὸ τὸ Χριστός, τὸ κύριον ὄνομα πρέπει νὰ γραφῇ παροξυτόνως Χρίστος· ἐάν ἀπὸ τὸ ἐπίθετον Χρηστός, τὸ γινώμενον ἐκ τούτου κυριωνυμικὸν γράφεται Χρῆστος.

(2) Ἰδε Ποίημ. Β. στίχ. 97-98.

λογος εὑρίσκεται εἰς τὸν Φαβρίκιον (1). Ἄλλ' ἡ σοφία τοῦ Προδρόμου δὲν ἦτο πλήν Πολυμάθεια χωρὶς κρίσιν, καὶ, ὡς λέγει ὁ Ἐπίκτητος, φιλοσοφία χωρὶς ἐγκέφαλον (2). Τοιαύτη ὁμως ἦτο, πλήν ὀλίγων τινῶν (3), ὄλων τῶν συγχρόνων τοῦ Προδρόμου λογίων ἀνδρῶν ἡ σοφία. Τὰ μαρτυροῦν τὰ συγγράμματα τῶν· τὸ μαρτυρεῖ ἡ πρὸς ἀλλήλους ἀγρία διαγωγή τῶν, αἱ κατ' ἀλλήλων ὑβρεῖς, αἱ συκοφαντίαι. Ἰδαμεν ὅτι ὁ Πρόδρομος ἐσυκοφαντήθη ἀπ' ἄλλον ὁμοίον τοῦ λόγιον, τὸν Βαρὺν, ὡς αἰρετικός· δὲν ἠρέσθη ὁμως οὐδ' αὐτὸς εἰς τὴν ἀνωτέρω ἐξομολόγησιν τῆς ὀρθοδοξίας του, ἀλλ' ἀντιδρῖζει τὴν συκοφάντην με ὀργὴν πολλὰ γελοία ἐνυμολογῶν τὸ ὄνομά του τοιοντοτρόπως·

Τὸ ΒΑΡ γὰρ υἱὸς ἐστὶν Ἑλλάδι γράσει,
Τοῦ δ' ὙΣ πρόδηλός ἐστιν ἡ σημασία (4),

ἡγοῦν τὸν ἐπώνομασεν, Υἱὸν χοίρου, κατὰ τὸ Ἑβραϊκὸν ὄνομα, Β Ἀ ρ Ι ω ν θ' (5). Τοιαύτην ἔλλειψιν

(1) FABR. *Bibliothec. Græc.*, tom. VI, pag. 815-820.

(2) « Δεῖ μὲν καὶ φιλοσοφεῖν, δεῖ δὲ καὶ ἐγκέφαλον ἔχειν » Διατριβ. 26, 18, σελ. 54.

(3) Ἀπὸ τῶν ὀλίγων τούτους, τοὺς σοφίαν καὶ ἐγκέφαλον ἔχοντας, ἐ χρημάτισεν ἀναντιλέκτως ὁ μέγαλτος Εὐστάθιος ὁ Θεσσαλονίκης, ὅς τις ἐπροσκόλλησε τὸ ὄνομά του εἰς τοῦ Ὁμήρου ὄνομα, σχολιάζων τὰ ἀδάμνια ἐκείνου ποιήματα. Ἄν ἀπολεσθῇ ἡ μνήμη τοῦ Ὁμήρου, θάλει παύσειν νὰ μνημονεύεται καὶ ὁ Εὐστάθιος.

(4) FABR. *Bibliothec. Græc.* tom. VI, pag. 817.

(5) Τοῦτέστιν Υἱὸς Ἰωάν (Ματθ. 15, 17), ἀπὸ δύο λέξεων Ἑβραϊκῶν· ἀλλὰ τὸ πάθος τῆς ἐκδικήσεως ἔλαμε τὸν Πρόδρομον νὰ ὑποθέσῃ τὸ Βαρὺς σύνθετον ἀπὸ δύο γλώσσας διαφόρους.

ἀληθινῆς παιδείας μαρτυρεῖ τελευταῖον καὶ ἡ τότε κοινὴ τῶν ὅλων κυβέρνησις καὶ κοσμικὴ καὶ ἱερατικὴ· ἂν δὲν ἔχαναν τὸν ἐγκέφαλον, δὲν ἤθελαν χάσειν μετὰ τριακόσια ἔτη καὶ τὴν βασιλείαν.

Καὶ διὰ τὰ ἀρχίσω ἀπὸ τοῦς αὐτοκράτορας, ἓνας βέβαια ἀπὸ τοῦς ὅχι πολλὰ ψογεροὺς ἦτο καὶ ὁ πρὸς τὸν ὁποῖον προσφωνοῦνται τοῦ Προδρόμου τὰ ποιήματα, Μανουὴλ ὁ Κομνηνός. Ἀρκετός του ἔπαινος ἤθελ' εἶσθαι ἡ ἀκατάπληκτος ἀνδρεία, καὶ στρατηγικὴ του ἐμπειρία, ἐὰν ἡ λοιπὴ τοῦ βίου διαγωγή δὲν ὠμοιάζε πολλοὺς τῶν πρὸ αὐτοῦ, καὶ τῶν μετ' αὐτὸν αὐτοκρατόρων. Δεσπότης ἀπόλυτος, ὡς ἦσαν ἐκεῖνοι, καὶ ἔκδοτος εἰς τὰς ἡθονὰς, καθὼς πολλοὶ ἀπ' ἐκείνους, ἠναγκάζετο νὰ ποτιζῇ τὴν τρυφὴν του μὲ τοὺς ἰδρωτάς τῶν μόλις ἐχόντων καὶ αὐτὴν τὴν ἀναγκαίαν τροφήν ὑπηκόων· περικυκλωμένος ἀπὸ αὐλικοὺς ὅχι ὀλιγώτερον δεσπότας τῆς περιουσίας, τῆς τιμῆς καὶ τῆς ζωῆς τοῦ λαοῦ, ἐχρημάτισε (τὸ χειρότερον) καὶ θρησκὸς μέχρις ἐνθουσιασμοῦ, καὶ θεολόγος, ὥστε νὰ φιλονεικῇ περὶ θρησκευτικῶν δογμάτων μὲ τοὺς τότε προεδρεύοντας τῶν ἐκκλησιῶν ἱερωμένους.

Ἡ τρυφή τῆς αὐλῆς δὲν ἦτον ὅμως εὖρημα τοῦ Μανουήλ. Πρὸ πολλοῦ οἱ αὐτοκράτορες, μιμούμενοι τοὺς Πέρσας καὶ τοὺς Πάρθους, τὴν εἶχαν καταστήσειν ἀληθῶς Ἀσιανὴν αὐλὴν, ἕως καὶ νὰ τὴν γεμίσωσι πληθὺς εὐνοῦχων, ἐκ τῶν ὁποίων πολλοὶ καὶ ὑπερίσχυσαν, ὥστε νὰ κυβερνῶσι καὶ τὸν βασιλεῖα, καὶ τὴν βασιλείαν ὅλην. Προ

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ.

πολλοῦ ἤρχισαν νὰ ἐνδύωνται ὡς οἱ Πέρσαι, νὰ φορῶσιν ὑποδήματα περσικά, νὰ φέρωσιν ἐπὶ κεφαλῆς διάδημα περσικόν, νὰ πολυπλασιάσωσι τὰ ὀφφύκια τῆς αὐλῆς, καὶ τῶν αὐλικῶν τοὺς τίτλους, εἰς τοὺς ὁποίους ἡσχολήθη περιεργότερον παρὰ τοὺς ἄλλους τοῦ Μανουὴλ ὁ πάππος, Ἀλέξιος ὁ Κομνηνός (1).

Ἄλλ' εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Μανουὴλ καὶ τῶν ἐξῆς αὐτοκρατόρων, ἡ τρυφή τῶν αὐλικῶν ἐκίνησε καὶ τεχνίτας καὶ γεωργούς ν' ἀφήσωσι τὴν γεωργίαν καὶ τὰς τέχνας, καὶ νὰ πέσωσιν ὡς ἀκρίδες εἰς τὴν αὐλήν· ὅπου ὄχι μόνον ἐτρέφοντο χωρὶς πολλοὺς κόπους, ἀλλ' ἤλπιζαν ἀκόμη καὶ νὰ λαμπρυνθῶσι μὲ κανένα τίτλον ἀρχῆς, ἢ καὶ ὑπουργίας ἀνδραποδώδους, ὅποιον ἤθελ' εἶσθαι (φερειπεῖν) καὶ αὐτὸ τοῦ Λασιανοφόρου (2) τὸ ἐντιμότερον ἀξίωμα.

Μετὰ τὸν Μανουὴλ ἐβασίλευσε πρὸς μικρὸν, δωδεκαετῆς τὴν ἡλικίαν, ὁ υἱὸς του Ἀλέξιος Κομνηνός ὁ δεύτερος, τοῦ ὁποίου ἔφθειρ' ἐξεπίτηδες τὰ ἦθη διὰ νὰ τὸν καταστήσῃ ἀνάξιον τῆς βασιλείας, ἔπειτα τὸν ἐπνίξε, κ' ἐβασίλευσ' ἀντ' αὐτοῦ ὁ ἐξάδελφος καὶ πενθερός του Κομνηνός, Ἀνδρόνικος ὁ πρῶτος, ὁ ἐπονομασθεὶς Νέρων τῶν Γραικῶν.

Ὁ Ἀνδρόνικος ἐζησεν ἀληθῶς καὶ ἐκυβέρνησεν, ὡς ὁ

---

(1) Καὶ διὰ ταύτην τὴν πολυπληθίαν καὶ ποικίλιαν τῶν τίτλων ἐγκωμιάζεται πολὺ ὁ Ἀλέξιος ἀπὸ τὴν θυγατέρα τοῦ Ἄνναν τὴν Κομνηνὴν. Ἰδ. GIBBON, *Histoire de la decad. et de la chute de l'empire rom.*, tom. X, pag. 503-509, trad. Franç.

(2) Porteur de la chaise percée.

Νέρων· ἀλλ' ἔλαβε τέλος πολὺ δυστυχέστερον τοῦ Νέρωνος· ἀφοῦ κατεσπαράχθη ἀνηλεῶς ἀπὸ τὸν λαὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐκρεμάσθη κατακέφαλα, καὶ ἐξέψυξεν ἐβδομηκονταπενταετῆς τὴν ἡλικίαν, κατὰ τὸ 1185 ἔτος, ὅτε ἀνηγорεύθη εἰς τόπον αὐτοῦ Ἰσαὰκ ὁ δεύτερος, ὁ ἐκονομασθεὶς Ἀγγελος.

Τοῦ Ἀγγέλου τούτου ἡ διαγωγή δὲν εἶχε τίποτε Ἀγγελικόν· ἔζησεν ὡς Σαρδανάπαλος, καὶ ἐκυβέρνησεν ὡς Δεσπότης δημοδόρος, ἢ μᾶλλον ὡς ἤθελε πράξεν ληστής σπουδάζων νὰ μὴν ἀφήσῃ τίποτ' εἰς τὸν ληστευόμενον, διὰ φόβον μὴ δὲν εὖρη καιρὸν νὰ τὸν ληστεύσῃ καὶ δεύτερον. Ἡὔξησε τὸν ἀριθμὸν τῶν εὐνούχων καὶ λοιπῶν ὑπηρετῶν τῆς αὐλῆς εἰς εἴκοσι χιλιάδας ψωμοκελάκων, ἀσωτεύων εἰς αὐτοὺς ἑκατὸν ἑκατομμύρια φράγκων κατ' ἔτος (1).

Παρὰ τὴν αὐλὴν εἶχαν οἱ ἀργοὶ καὶ ἄλλο καταφύγιον, τὴν ἐκκλησίαν τοῦ κόσμου, καὶ τὴν ἐκκλησίαν τῶν Μοναχῶν. Ἡ πρώτη, παρὰ τὰς πλουσιοπρoικισμένας ἀρχιερατείας ἐπολυπλασίασεν εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Χριστοῦ, κατὰ μίμησιν τῆς κοσμικῆς αὐλῆς, τὰ ἐκκλησιαστικὰ ὀφφίκια καὶ ἀξιώματα καὶ οἱ Πατριάρχαι ἤρχισαν νὰ μιμῶνται τῆς Παπικῆς αὐλῆς τὸν τύπον, καὶ νὰ συνερίζωνται, ὡς ἐκεῖνοι, μὲ τοὺς αὐτοκράτορας, ἐπιθυμοῦντες νὰ τοὺς ὑποτάξωσιν εἰς τὰ θελήματά των.

---

(1) Τέσσαρα ἑκατομμύρια Σηηρλίνων, λέγει ὁ Ἀγγλος Γιβδῶν (*Ibid.* tom. XII, p. 17), τὰ ὁποῖα συμποσοῦνται εἰς ἑκατὸν ἑκατομμύρια (100,000,000) φράγκων.

Ἀρκεῖ εἰς ἀπόδειξιν ἡ διαγωγή τοῦ Πατριάρχου Μηχαήλ τοῦ Κηρουλαρίου. Μὲ πρόφασιν ὀρθοδοξίας ἐκίνησε διωγμὸν κατὰ τῶν εὐρισκομένων εἰς τὴν Ἀνατολήν Λατίνων, τοὺς ὁποίους ὠνόμαζεν Ἀζυμίτας, κ' ἐκλασε τὰς ἐκκλησίας των. Οὔτε τὰ ἄζυμα ὁμως, οὔτε αἱ λοιπαὶ καινотομίαι τοῦ Πάπα ἐθλίβαν τὴν ψυχὴν τοῦ Κηρουλαρίου· ἡ ἀληθινὴ του θλίψις ἦτον, ὅτι ἐκεῖνος ὠνομάζετο Κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας, ἀπέλαυνεν ἐξουσίαν σύνθετον ἀπὸ Χριστοῦ καὶ κόσμου βασιλείαν, καὶ οὐδ' εἰς τοῦτο ἀρκαῦμενος, ὑπέταξεν εἰς αὐτὴν καὶ τοὺς τότε βασιλεύοντας εἰς τὴν δύσιν ἀπαιδεύτους ἀπαιδεύτων λαῶν ἡγεμόνας (1), ἐνῶ ὁ Κηρουλάριος ἔττειρε τοιοῦτον ἀντίχριστον κράτος. Τοῦτο τὸν ἐθλίβε, καὶ τοῦτο προθυμούμενος νὰ καταρθώσῃ, ἐκίνησε τὴν κατὰ τοῦ Αὐτοκράτορος Μηχαήλ τοῦ ἔκτου στάσιν, κ' ἔβαλεν εἰς τόπον αὐτοῦ στέφας δημοσίως εἰς τὸν ναὸν τῆς ἁγίας Σοφίας (ἔτ. 1050) τὸν Κομνηνὸν Ἰσαάκ τὸν πρῶτον, ἐλπίζων νὰ τὸν ἔχῃ πάντοτε χάριτος ὑπόχρεων ὡς εὐεργέτης. Μὴν ἀρκούμενας νὰ ἐκονομασθῇ

---

(1) Ὁ Πάπας Λέων ὁ ἔννατος (1049-1054) ἐκραταίωσε τὴν κατὰ τῶν κοσμικῶν ἡγεμόνων ἐξουσίαν, συμβουλευν ἔχων τὸν περιδότην Ἰλδεβράνδον, ὅστις ἐμελλεν αὐτὸς μετ' ὀλίγους χρόνους (1073-1085) νὰ ψηφισθῇ Πάπας, ὑπὸ τὸνομα Γρηγορίου ἐδδόμου, καὶ νὰ μεταβάλῃ τὴν Παπικὴν καθέδραν εἰς τυράννου θρόνον, ἕως ν' ἀναγκάσῃ καὶ τὸν Αὐτοκράτορα τῆς δύσεως νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Ρώμην ὡς κατὰδικος, νὰ ζητήσῃ συγχώρησιν ἀπὸ τὴν Ἀγιότητα του. Ἰδ. DAUNOU, Ess. histor. sur la puiss. tempor. des Papes, pag. 120-139.

Πατριάρχης Οικουμενικός (1), ἤγουν νὰ ὑποτάξῃ εἰς ἑαυτὸν τοὺς λοιποὺς τρεῖς Πατριάρχας τῆς Ἀνατολῆς, ἐτόλμησε νὰ στολισθῇ καὶ τὰ βασιλικά **παράσημα**, ὑποδενόμενος πορφυρᾷ καταμαργαριτωμένα τσαγγία (2), τὰ ὁποῖα μόνον τῶν Ῥωμαίων οἱ αὐτοκράτορες, κατὰ μίμησιν τῶν δεσποτῶν τῆς Περσίας, ἐστολίζοντο, ἀπαγορεύοντες αὐτὰ μὲ ποινὴν βαρυτάτην καὶ εἰς αὐτοὺς αὐτῶν τοὺς οἰκειοτάτους συγγενεῖς. Εἰς διαφορὰν τινα μετὰ τοῦ βασιλέως ἐτόλμησε νὰ ἐκφωνήσῃ, « Ἐγὼ σ' « ἔστεψα, ἐγὼ καὶ δύναμαι νὰ σέ καταλύσω (3). » Ἡ

(1) Κατὰ τὸν Ἀγγλον Γιββῶνα, ὁ Κηρουλάριος πρῶτος ἐστολίσθη τοῦ Οἰκουμενικοῦ τὸν τίτλον· ἄλλοι πιθανώτερον ἱστορήσαν, ὅτι πρῶτος Ἰωάννης ὁ Νηστευτὴς ἐπωνομάσθη (περίπου τὸ 680 ἔτος ἀπὸ Χριστοῦ) Πατριάρχης οἰκουμενικός. Ἀλλόκοτος ἐπιτίτιον συναπάντησις, Νηστευτὴς Οἰκουμενικός! Ὅπως ἂν ᾔνοι, ἂν ὁ Κηρουλάριος δὲν ἐχρημάτισ' εὐρίτης, ἐφάκη ὅμως πλέον ἐκστῆς τοῦ τίτλου παρὰ τὸν Νηστευτὴν.

(2) Μετὰ 270 σχεδὸν ἔτη (ἤγουν 100 πρὸ τῆς ἀλώσεως), βασιλεύοντος τοῦ Παλαιολόγου Ἀνδρονίκου τρίτου, ἀνενίωσε τὴν γελοῖαν ταύτην κωμωδίαν, καὶ τὴν ἐπαῖξε ζωηρότερα ἄλλος Πατριάρχης, Ἰωάννης ὁ Ἀπρηγὸς, ὑποδαθίς καὶ αὐτὸς τὰ βασιλικά πορφυρᾷ τσαγγία. **Id. GIBBON, tom. XII, pag. 250.**

(3) Ἰσαάκ ὁ πρῶτος οὗτος (ὁλότελα διάφορος ἀπὸ Ἰσαάκ τὸν δευτέρου) ἐχρημάτισεν ἕνας ἀπὸ τοὺς χρηστοὺς αὐτοκράτορας τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὅσον εἶναι δυνατὴ ἡ χρηστότης εἰς τὴν ἀπόλυτον ἐξουσίαν. Ὅτε ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον, εὗρηκε τὸν δημόσιον θησαυρὸν ἐξητλημένον ἀπὸ τὰς ἀλόγους δαπάνας τῶν μεγάλων, καὶ ἀπὸ τὰς εἰς τοὺς Μοναχοὺς δωρεάς. Διὰ τὸ παύσῃ τὴν κοινὴν ἀπορίαν, ἐπὶ ἐδίελε παράδεγμα οἰκονομίας ἐκυτὸν, περικόψας πολλὰς δαπάνας τῆς αὐλῆς, καὶ εὐτυχῶς νὰ κινήσῃ εἰς μίμησιν πολλοὺς τῶν ἀξιωματικῶν καὶ κύλειων.

αὐθάδεια του, τέλος, ἔφθασεν εἰς τόσον, ὥστε φοδηθεὶς ὁ αὐτοκράτωρ, ἠναγκάσθη νὰ ἐξώσῃ ἀπὸ τὸν πατριαρχικὸν θρόνον καὶ νὰ ἐξορίσῃ τὸν Κηρουλάριον.

Εἰς τὴν τόσῃ ὁμῶς τῶν ἱερωμένων αὐθάδειαν συνήργησαν αὐτοὶ τῆς Ἀνατολῆς οἱ αὐτοκράτορες, καὶ τῆς Δύσεως οἱ λοιποὶ ἡγεμόνες. Θέλοντες νὰ κυβερνώσιν ὡς δεσπότες, κατεπλούτισαν μὲ ἀργύρια, καὶ κατεστόλισαν μὲ τίτλους καὶ προνόμια τοὺς ἱερωμένους, ὡς μόνους ἱκανοὺς νὰ διδάσκωσι τὸν ἀπαίδευτον λαὸν τὴν εἰς τοὺς δεσπώσας τυφλὴν ὑποταγὴν. Καὶ οἱ ἱερωμένοι ἐφάνησαν τόσον προθυμότεροι εἰς ταύτην τὴν διδασχὴν, ὅσον ἐξ αὐτῆς ἔμελλαν ν' αὐξήσωσι καὶ αὐτοὶ τὰς ἀπολαύσεις των.

Διὰ νὰ τὴν κάμωσι δραστικωτέραν, ἔμβαταν εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἔθος παράλογον, ἔθος Ἰουδαϊκόν, τὴν δι' ἐλαίου χρίσιν καὶ στέψιν τῶν αὐτοκρατόρων. Τοιαύτης χρίσεως ἀκόλουθον ἦτον, ὅτι οἱ ὑπήκοοι ἐχρεώσθουν νὰ ὑποφέρωσι, ζωῆς, τιμῆς καὶ κτήσεως ἀφαίρεσιν χωρὶς γογγυσμὸν, ἐπειδὴ ὁ φονεὺν, ἀτιμάζων ἢ ληστεύων αὐτοὺς δεσπότης, ἀλειμμένος μὲ ἔλαιον εἰς αὐτὴν τὴν ἐκκλησίαν, παρόντος καὶ ἀνευφημοῦντος πολλοῦ ἡλιθίου ὄχλου, ἐγίνετο χριστὸς Θεοῦ, ὃχι ὀλιγώτερον σεβάσμιος

Οἱ Μοναχοὶ μόνοι καὶ οἱ Ἐκκλησιαστικοὶ δὲν ὑπέφεραν τὴν ἐλάττωσιν τῶν προσόδων, καὶ ἔχοντες συνήγορον καὶ προστάτην τῆς πλεονεξίας των τὸν Πατριάρχην Κηρουλάριον, ὀλίγον ἔλειψαν νὰ διεγείρωσι τὸν λαὸν κατὰ τοῦ οἰκονόμου τῶν ἰδρώτων τοῦ λαοῦ Ἰσαάκ. Ἰδε εἰς τὴν Καθολικὴν Βιογραφίαν, τοὺς βίους τοῦ Ἰσαάκ καὶ τοῦ Κηρουλαρίου.

καὶ σεβαστὸς παρ' αὐτὸν τὸν ἀληθινὸν Χριστὸν Ἰησοῦν (1).

Ἡ κρίσις τῶν βασιλείων, δὲν ἐξεύρω ἂν εἰσῆχθη ἀπὸ πρῶτον τὸν Κηρουλάριον εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν· δὲν ἐπέρασαν ὅμως πολλοὶ χρόνοι ἕως τοῦ οἱ μετ' αὐτὸν Πατριάρχαι ἔχριαν τοὺς αὐτοκράτορας τοῦ Βυζαντίου, κατὰ μίμησιν τῶν Πάπων, καὶ τῶν παπικῶν ἀρχιερέων, οἱ ὁποῖοι πρῶτοι ἐπενόησαν νὰ κρίωσι τοὺς θυτικούς ἡγεμόνας.

Ὁ Ἄγγλος Γιββὼν, ἱστορῶν τὴν ἀπὸ τὸν Πάπαν Στέφανον τὸν τρίτον κρίσιν τοῦ βασιλείως τῆς Γαλλίας Πεπίνου (περὶ τὰ μέσα τῆς ὀγδόης ἑκατονταετηρίδος), λέγει ῥητῶς, « Ἀπὸ τοὺς Λατίνους ἐδανείσθη ἡ Κωνσταντινούπολις τὴν κρίσιν τῶν αὐτοκρατόρων της, » εἰς τοὺς τελευταίους χρόνους τῆς αὐτοκρατορίας. Κωνσταντῖνος ὁ Μανασσῆς, λαλῶν περὶ τῆς κρίσεως τοῦ Μεγάλου Καρόλου, τὴν ὀνομάζει ἱεροπραξίαν ξένην, » Ἰουδαϊκὴν, ἀκατανόητον (2). » Καὶ σημείωσε, ὅτι

(1) Ἀπόδειξιν τοῦ λεγομένου εὐρίσκει ὁ ἀναγνώστης εἰς τὰ ἐξῆς τοῦ Προδρόμου ποιήματα· ὅστις ἄλλην διαφορὰν δὲν εὕρηκε (Ποιημ. B. 373-375) μετὰ τοῦ Ἐμμανουὴλ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ παρὰ τὸν τεσσαρακονταπέντε ἀριθμὸν.

(2) « L'onction royale de Constantinople fut empruntée » des Latins à la dernière époque de l'empire. Constantin » Manassès parle de celle de Charlemagne comme d'une » cérémonie étrangère, juive et incompréhensible. » GIBBON, *Histoir. de la décad. et de la chut. de l'empir. Rom.*, tom. IX, pag. 335, not. i.

ὁ φερόμενος ἀπὸ τὸν Γιββῶνα εἰς μαρτυρίαν Μανασσῆς οὗτος ἔφθασε καὶ τὸν Κομνηνὸν Μάνουηλ καὶ τὸν ποιητὴν μας Πρόδρομον.

Ὅπως ἂν ἦναι, οἱ στεφανώμενοι καὶ χρισμένοι οὗτοι μετὰ τὸ Ἰουδαϊκὸν χρίσμα αὐτοκράτορες ἐκέρδαιναν τοῦτο, νὰ ἐπονομάζωνται **ΘΕΟΣΤΕΠΤΟΙ**, ὡς καὶ οἱ σήμερον χριόμενοι Δυτικοὶ χριστιανοὶ ἡγεμόνες, καὶ παρὰ τοῦτο ἔτι καὶ **ΘΕΙΟΙ**, καὶ **ΑΓΙΟΙ (1)**· κέρδος ὃχι μικρὸν, τὸ ὁποῖον οἱ δεσπότες ἐξεύρουν νὰ πολυπλασιάζωσιν εἰς ἀπολύτου ἐξουσίας θησαυρόν.

Ἀναγκαῖον ἔκρινα νὰ ἐκτανθῶ εἰς τὸ περὶ τῆς κρίσεως τῶν βασιλείων, ὃχι μόνον διὰ νὰ δεῖξω, ὅτι εἶναι εὖρημα τῆς Παπικῆς αὐλῆς (ὡς καὶ πολλὰ ἄλλα περὶ τῶν ὁποίων μῶς ὀνειδίζει ἀδαισχύντως ἡ Ρώμη), καὶ ὃχι τῆς Ἀνατολικῆς ἐκκλησίας, ἣ χρίσις τῶν βασιλείων ἀλλὰ πολὺ πλεον διὰ νὰ παρακαλέσω τοὺς ὁμογενεῖς μου εἰς τὴν χρεωστούμενην πρόσοχὴν μὴ μολύνωσι τὴν νέαν πολιτείαν μεῖ ἄλλας πολλὰς καταχρήσεις τῆς Γραικορωμαϊκῆς βασιλείας.

Ἐκεῖνοι, καὶ βασιλεῖς καὶ πλούσιοι, παρὰ τὴν εἰς τὰς κατὰ πόλεις ἐκκλησίας καὶ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς δεισιδαίμονα καὶ ἄσωτον χορηγίαν, κατεπλούτιζαν ἀκόμη

(1) Ἡ ὙΜΕΤΕΡΑ ΘΕΙΟΤΗΣ, ἢ Ἡ ὙΜΕΤΕΡΑ ΑΓΙΟΤΗΣ, ἔλεγον οἱ ταλαίπωροι ὑπῆκοι λαλοῦντες ἢ γράφοντες καὶ πρὸς αὐτοὺς τοὺς νεωανικούς τυράννους. ἌΓΙΟΝ ΒΑΣΙΛΕΑ, καὶ ἌΓΙΟΝ ΔΕΣΠΟΤΗΝ, ὀνομάζει ὁ Πτωχοπρόδρομος (Ποιημ. Β. 440, καὶ 504) τὸν Μανουήλ.

καὶ τὴν ἐκκλησίαν τῶν Μοναχῶν, πολυπλασιάζοντες, μὲ
μεγάλην καὶ τῶν τεχνῶν καὶ τῆς γεωργίας ζημίαν,
τοὺς Μοναχοὺς καὶ τὰ Μοναστήρια. Εἰς τοῦτα, ὀνομά-
σαντες αὐτὰ μὲ πολλὰ παράξενον ὄνομα, Καταφύγια
τῶν σωζομένων, ὡς νὰ ἦτο τῶν χριστιανῶν ἡ σωτη-
ρία ἔξω τῶν Μοναστηρίων ἀδύνατος· εἰς τοῦτα, λέγω,
κατέφευγαν πλῆθος ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, ἄλλοι δι'
ἀργίαν, ἄλλοι διὰ δαισιδαιμονίαν, πολλοὶ διὰ κενοδο-
ξίαν, καὶ ὅχι ὀλίγοι, σπουδάζοντες νὰ σώσωσιν, ὡς ἀπὸ
πυρκαϊᾶν, μέρος τι τῆς θάπανωμένης ἀπὸ φόρους ἀν-
υποφόρους περιουσίας των, ἀφιερώνοντες καὶ ταύτην μὲ
τὸ σῶμά των εἰς τὰ Μοναστήρια, καὶ ἐξάπτοντες μ' αὐτὴν
ἐπιπλέον τὴν φιλαρχίαν καὶ τὴν πλεονεξίαν τῶν Μονα-
χῶν. Ἐσυγκρότησαν λοιπὸν καὶ οὗτοι αὐλήν, ὡς οἱ
Βασιλεῖς καὶ οἱ Πατριάρχαι, ἐσύνταξαν τυπικὰ, ἐδιώρισαν
ἀξιιώματα μοναστικά· καὶ οἱ ἡγούμενοι, ἂν δὲν ἐφθασαν
εἰς ὅσην εἶχαν τότε ἐξουσίαν οἱ ἡγούμενοι τῶν μόνα-
στηρίων τῆς δυτικῆς ἐκκλησίας (1), ἂν δὲν ἐτόλμησαν
νὰ ὑποδεθῶσι πορφυρᾷ τσαγγίᾳ, ὡς ὁ Κηρουλάριος,
ἀπέλαυαν ὁμῶς ἱκανὴν ἀπόλυτον δεσποτείαν εἰς τοὺς
ὑπ' αὐτοὺς Μοναχοὺς, ὥστε καὶ νὰ ὀνομάζωνται αὐ-

---

(1) Εἰς τὴν Δύσει οἱ Λατίνοι Ἡγούμενοι (Abbés), εἶχαν δεσπο-
τείαν ἀπόλυτον εἰς τοὺς Μοναχοὺς, ὥστε καὶ νὰ τοὺς κολάζωσι μὲ τὰς
τότε συνήθεις εἰς τὰ κοσμικὰ κριτήρια βαρβάρους ποινάς, φυλακὴν εἰς
σκοτεινὰ ὑπόγαια, ὀφθαλμῶν ἐκτύφλωσιν, ἀποκοπὴν γλώσσης, καὶ ἄλλα
τοιαῦτα ἀπάνθρωπα κολαστήρια. GIBBON, *ibid.*, tom. VI, pag.
503. — DE POTTER, *l'Esprit de l'Eglis.* tom. V, pag. 311.

τοί τε καὶ οἱ περὶ αὐτοὺς **ΜΕΓΑΛΟΙ** (1), καὶ τόσῃν ὑπό-
ληψιν ἀπὸ τὴν ἡλίθιον Θεοδιδάσειαν τῶν κοσμικῶν, ὥστε
να προσκυνῶνται ἀπ' αὐτοὺς ὡς ὀσιώτατοι, καὶ νὰ σύ-
ρῃσι καθημέραν τὰς οἰκίας, τοὺς ἀγροὺς, τοὺς ἐλαιῶνας,
τοὺς ἀμπελῶνας, εἰς ἓνα λόγον, τὰ κτήματά των εἰς τὰς
Μονάς, ὡς χρεωστούμενον μισθὸν, ὅσων ἔκαμναν, ἢ
ἐπαγγέλλοντο ὅτι κάμνουν, νύκτα καὶ ἡμέραν προσ-
ευχῶν εἰς τὸν Θεὸν ὑπὲρ τῆς σωτηρίας αὐτῶν.

Τόσος πλοῦτος, τόση ἐξουσία ἀκόλουθον ἦτο νὰ
γεννήσῃ τὴν φιληθονίαν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν Μοναχῶν,
καὶ ἀκολούθως τὴν ὑπόκρισιν, διὰ τὸν φόβον μὴ μά-
θωσιν οἱ κοσμικοὶ ποῦ καὶ πῶς ἐξωθεύοντο αἱ εἰς τὰ
μοναστήρια ἀνόητοι ἐλεημοσύναι καὶ δωρεαὶ των.

Καὶ ἂν τὸ δίκαιον ἀπαιτῇ, νὰ ὁμολογήσωμεν τὸ καὶ
ἀπὸ τοὺς ἑτεροδόξους (2) ὡμολογημένον, ὅτι καὶ Μοναχοὶ
καὶ ἱερωμένοι τῆς Ἀνατολικῆς ἐκκλησίας, παραβαλλό-
μενοι μὲ τοὺς τότε καὶ τοὺς μετέπειτα Πάπας, Ἀρχιε-
ρεῖς, ἱερεῖς καὶ Μοναχοὺς τῆς Δυτικῆς, πρέπει νὰ
λογίζωνται ἅγιοι, δὲν ἔλειψαν ὁμῶς νὰ σκανδαλίσωσιν
ἄρκετὰ τοὺς κοσμικοὺς μὲ τὴν ἄσωτον αὐτῶν διαγω-
γὴν, καὶ νὰ ταχύνωσι πληθυνόμενοι μὲ τὴν αὐξηθεῖσαν
ἀπ' αὐτοὺς κοινὴν δεισιδαιμονίαν, τὴν κατάλυσιν τῆς
Γραικορωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας.

(1) Εἰς τῶν ἀνδρῶν τὰ μοναστήρια ὁ Ἡγούμενος, **ΜΕΓΑΣ**, καὶ εἰς τὰ
γυναικεῖα κυρὰ Ἡγουμένησσα, **ΜΕΓΑΛΗ** (ἴδε Δουκάγγ. σελ. 895-896.)

(2) Ἰδε κατωτέρ. σελ. μζ'.

Τὸ κακὸν εἶχεν ἀρχίσειν πρὸ πολλοῦ (1), καὶ εἰς τοὺς χρόνους τῶν Κομνηνῶν ἐφθασεν εἰς τόσῃ ἀκμῇ, ὥστε νὰ κατασταθῇ ἀνίατον. Τῆς περὶ τὰ μέσα τῆς πέμπτης ἑκατονταετηρίδος συγκροτηθείσης εἰς τὴν Χαλκηδὸνα τετάρτης οἰκουμένης συνόδου οἱ κανόνες ἀποδείχνουν τὴν διαστροφὴν τῶν ἱερωμένων καὶ τῶν Μοναχῶν, τὴν ὁποίαν ματαίως ἐσπούδασε νὰ διορθώσῃ ἡ σύνοδος. Σιμωνίαι, μεταβάσεις ἀπὸ θρόνον εἰς θρόνον, χειροτονίαι χωρὶς χρείαν χειροτονουμένων, σφέτερισμοὶ ἐκκλησιαστικῶν ἀπὸ διοικήσεις κοσμικῶν κτημάτων, πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν ἀξιωμάτων ἐπιθυμίαι, συνωμοσίαι, φατρίαι, ταραχοποιΐαι μοναχῶν (2) καὶ κληρικῶν, ἀρπαγαὶ γυναικῶν τοιαῦται ἀταξίαι ἀπαγορεύονται ἀπὸ τὴν σύνοδον (3). Εἰς τοὺς κατωτέρω χρόνους ἐπομπεύθησαν εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς Κωνσταντινουπόλεως, μὲ μέγα σκάνδαλον τῶν θεατῶν, δύο ἀρχιε-

(1) Ἴδου τί λέγει ὁ Ζώσιμος περὶ τῶν Μοναχῶν τῆς τετάρτης καὶ πέμπτης ἑκατονταετηρίδος· « Συστήματα δὲ πολυάνθρωπα κατὰ πό-
 » λεις καὶ κώμας πληροῦσιν ἀνθρώπων ἀγάμων, οὔτε πρὸς ἄλλην τινὰ
 » χρεῖαν ἀναγκαίαν τῇ πολιτείᾳ· πλὴν ὅτι προϊόντες ὁδῷ, μέχρι τοῦ
 » νῦν ἐξ ἐκείνου, τὸ πολὺ μέρος τῆς γῆς φειώσαντο, προφάσει τοῦ
 » μεταδίδοναι πάντων πτωχοῖς, πάντας (ὡς εἰπεῖν) πτωχοὺς κατα-
 » στήσαντες. (Ζωσιμ. Ἱστορ. V, 23).

(2) « Τῷ μοναχικῷ κεχηρμένοι προσχήματι τὰς τε ἐκκλησίας καὶ τὰ
 » πολιτικὰ διαταράσσουσι πράγματα κ. τ. λ. » Καν. γ' τῆς ἐν Χαλκηδ. συνόδ.

(3) Ἴδε ταῖς 29 κανόνας τῆς ἐν Χαλκηδόνι συναθροισθείσης συνό-
 δου κατὰ τὸ 451 ἔτος.

ρεῖς (1). Τοῦτο δὲν ἀποδείχνει, ὅτι ἦσαν ὀληθῶς ἔνοχοι τοῦ βδελυροῦ ἐγκλήματος, διὰ τὸ ὅποιον ἐκολάζοντο· ἐκ τούτου ὁμῶς συμπεραίνεται, καὶ ἡ τότε περὶ τῶν ἱερωμένων ὑπόληψις, καὶ ἡ βάρβαρος σκληρότης τῶν κολαστῶν καὶ τῶν νόμων, οἱ ὅποιοι ἐθεάτριζαν, ὅσα ἦτο δυνατόν νὰ κολάσῃ χωρὶς τοιοῦτον θεατρισμόν.

Τοῦ κακοῦ ἡ αὔξησις, εἰς τῶν Κομνηνῶν καὶ τοὺς καθ' ἑξῆς χρόνους, παρὰ τὴν συνήθη εἰς ὅλα τὰ μὴ καταρχὰς ἐμποδιζόμενα κακὰ προχώρησιν, ἐπλεόνασεν ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὴν πλειοτέραν μὲ τοὺς Δυτικούς ἐπιμιξίαν. Εἰς τούτους τοὺς χρόνους (ἀπὸ 1095 ἕως 1248) συνέβησαν πέντε ἢ ἐξ σταυροφορικοὶ πόλεμοι, ἐκ τῶν ὁποίων ἐγεμίσθη ὅλη ἡ Ἀνατολή, καὶ πολὺ μέρος τῆς Ἑλλάδος, ἀπὸ χριστιανούς βαρβάρους καὶ θεοβλαβεῖς τῆς Δύσεως, καὶ τὸ χειρότερον, ἀπὸ πολλοὺς ἱερωμένους ἀποστόλους τῆς Παπικῆς αὐλῆς. Εἰς τοὺς αὐτοὺς χρόνους, ἐσυμπεθερίασαν (2) καὶ πολλοὶ ἀπὸ τοὺς Γραι-

(1) Ὁ Ρόδου Ἡσαΐας καὶ ὁ Διοσπόλειος Ἀλέξανδρος. Ἰδ. GIBBON, *ibid.* tom. VIII, pag. 321.

(2) Μανουὴλ ὁ Κομνηνὸς συνεζεύχθη μὲ τὴν γυναικαδελφὴν τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Δύσεως Κορράδου, καὶ εἰς δευτερογαμίαν, μὲ τὴν θυγατέρα τοῦ Πρίγκιπος τῆς Ἀντιοχείας· ἀρράβωνισε τὸν δυστυχῆ του υἱὸν Ἀλῆσιον (ἀνωτέρ. σελ. 1) μὲ τὴν θυγατέρα τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας Φιλίππου Αὐγούστου (Philippe-Auguste), καὶ ἔδωκε τὴν ἰδίαν θυγατέρα γυναῖκα εἰς τὸν Μαρτίσιον τοῦ Μονφερράτου. Ἡ αὐλή του ἔτρεφε πλειοτέρους Λατίνους παρὰ Γραικούς· καὶ εἰς ἐκείνους ἐχάριζε τὰ πλεότερα καὶ ἐπικερδέστερα ἀξιώματα. Ἰδε GIBBON, *ibid.* tom. XII, pag. 13-14.

χωρωμαίους αὐτοκράτορας μὲ τοὺς ἡγεμόνας τῆς δυτικώτερας Εὐρώπης, καὶ οἰκειώθησαν ὁλόκληρη καὶ μὲ τοὺς Πάπας (1), ποτὲ μὲν ὑποσχόμενοι, ποτὲ δὲ καὶ προθυμούμενοι τὴν ἔνωσιν τῶν ἐκκλησιῶν, διὰ τὰς κενὰς ἐλπίδας τῆς παρ' ἐκείνων συμμαχίας κατὰ τῶν Τούρκων.

Ἡ Κωνσταντινούπολις, καὶ πρὶν ἀνάμνη κυριευθῇ (ἔτ. 1204) ἀπὸ τοὺς Σταυροφόρους, ἐγερμίσθη ἀπὸ Βενε-

(1) Ὁ Μανουὴλ ἐκοινολόγει δι' ἐπιστολῶν καὶ μὲ τὸν πάπαν Ἀλέξανδρον τὸν τρίτον, ὅστις ἐσπούδαζε νὰ τὸν διυγερῇ κατὰ τοῦ δυτικοῦ αὐτοκράτορος Φριδερίκου, προβάλλων ἐντάμα καὶ τῶν ἐκκλησιῶν τὴν ἔνωσιν· ὁ Μανουὴλ, γνωρίζων ἐξ ἱστορίας καὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ τῶν πρὸ αὐτοῦ Παπῶν τὴν μανιώδη σπουδὴν νὰ ὑποτάξωσιν εἰς τὰ θελήματά των τοὺς κοσμικοὺς ἡγεμόνας, κατὰ μὲν τοῦ Φριδερίκου δὲν ἐκινήθη, ἐσυγκατένευσεν ὅμως εἰς τῶν ἐκκλησιῶν τὴν ἔνωσιν, πλὴν μὲ συνθήκην νὰ μεταχορισθῇ ἡ παπικὴ καθέδρα εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν· θέλων, ὡς φαίνεται, νὰ ἔχῃ τὸν Πάπαν (ὡς εἶχεν ἔως τότε τὸν Πατριάρχην) εἰς τὴν ἐξουσίαν του, καὶ ὅχι νὰ κινδυνεύῃ καθῶραν νὰ πολεμῇται μακρόθεν ἀπ' αὐτόν. Ἀλλ' ὁ παυεὺργος Ἀλέξανδρος ἀπέβαλε τὴν συνθήκην, προβλέπων ὅτι δὲν ἐδύκατο νὰ πράσῃ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ὅσα ἐτόλμα εἰς τὴν Ρώμην, οὐδ' ὅτι μετ' ὀλίγον ἔμελλε νὰ τολμήσῃ εἰς τὴν Βενετίαν (ἔτ. 1177) κατ' αὐτοῦ τοῦ Φριδερίκου, ἀναγκάσας αὐτὸν νὰ προμυθήσῃ καταγῆς, καὶ νὰ τοῦ καταφιλή τοὺς πόδας, ζητῶν συγχώρησιν. Ἡ ἱστορία προσθέτει, ὅτι εἰς τὴν αἰσχρὰν ταύτην ὑπόκλησιν τοῦ Φριδερίκου, δὲν ἐντράπη ὁ Πάπας νὰ φανερῶσιν τὸν θρίαμβόν του μὲ τοῦ Δαυὶδ τοῦτα τὰ λόγια· « Ἐπίσπιδά καὶ βασιλίσκον ἐπιδήσῃ κ. τ. λ. » (ἴδε GIBBON, *ibid.* tom. XII, σελ. 13-14. — DAUNOU, *Ess. histor. de la puiss. tempor. des Papes*, tom. I, pag. 177. — DE POTTER, *l'Espr. de l'églis.*, etc., tom. VI, pag. 132). Ὁ Ἀλέξανδρος οὗτος εἶναι ὅστις, συγχρόνως μὲ τὸν κατὰ τοῦ Φριδερίκου θρίαμβον, ἐχάρισε καὶ τὸ δακτυλίδιον του εἰς τοὺς Ἑνετοὺς, διὰ νὰ νυμφεύωνται μ' αὐτὸ κατ' ἔτος τὴν θάλασσαν.

τικούς καὶ Γενουηνσίους ἐμπόρους, τόσον πολλοὺς (1), τόσον κραταιοὺς διὰ τὰ πλάυτη των, ὥστε λησμονήσαντες ὅτι ἦσαν μέτοικοι, οὐδὲ ὡς ἰσοπολίτας ἐμεταχειρίζοντο πολλοὺς ἐκ τῶν κατοίκων, καταφρόνουσιν καὶ αὐτοὺς τοὺς αὐτοκράτορας, καὶ στασιάζοντες πολλάκις κατ' αὐτῶν. Πρῶσθες, ὅτι καὶ συνοδευόμενοι μὲ πολλοὺς ἱερεῖς καὶ ἀποστόλους, καὶ ἐκκλησιαζόμενοι κατιδίαν, ἐσπούδαζαν, κατὰ τὴν μανιώδη των συνήθειαν, νὰ κάμνωσι τοὺς Γραικοὺς προσηλύτους τῆς παπικῆς κυριαρχίας.

Ἡ τόση ἐπιμιξία ἔπρεπε φυσικὸν ν' αὐξήσῃ τὴν φθορὰν τῶν Γραικορωμαίων, εἰσάγουσα ξένα καὶ τῆς πολιτείας καὶ τῆς θρησκείας ἔθνη καὶ νόμιμα πολλὰ τῶν δυτικῶν χριστιανῶν.

Ἀπὸ τούτους ἔλαβαν τὸν κατὰ διαδοχὴν σφετερισμὸν πολιτικῶν ἀξιωματῶν καὶ τίτλων, τοὺς ὁποίους οἱ Φράγκοι, ὡς τῆς Γαλλίας δορικτήτορες, εἶχαν εἰσάξειν εἰς αὐτὴν, καθὼς ἄλλα ἔθνη ὅχι ὀλιγώτερον τῶν Φράγκων ληστρικά καὶ βάρβαρα εἰς ἄλλα μέρη τῆς Εὐρώπης. Ἀπὸ τούτους εἰσεχώρησε καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς νόμους τῶν Γραικορωμαίων, ἡ βαρβάρως ὀνομασθεῖσα θεία κρίσις, ἥγουσι ἢ διὰ πυρός, ὕδατος, ἢ καὶ μονομαχίας ἀπόδειξις τῆς ἐνοχότητος ἢ τῆς ἀθωότητος τῶν κρινομένων (2).

Ἰδαμεν καὶ τὴν Ἰουδαϊκὴν κρίσιν τῶν βασιλέων, ὅτι

(1) GIBBON, *ibid.*, tom. XII, pag. 67.

(2) GIBBON, *ibid.* tom. XII, pag. 177-180.

μᾶς ἦλθε καὶ αὐτὴ ἀπὸ τούτων. Μετὰ τὴν ἀπὸ τούτων ἄλλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως (ἔτ. 1204), ἡ μικρὸν πρὸ αὐτῆς, πιθανὸν ὅτι εἰσεχώρησαν καὶ ἄλλα πολλὰ ἀτοπήματα, τὰ ὅποια δὲν ἐντρέπονται νὰ κηρύσσῃσι σήμερον ὡς λαοπλανεὰ τῆς Ἀνατολικῆς ἐκκλησίας ἐφευρέματα. Ὁ συνοδεύων τὴν τετάρτην σταυροφορίαν πρέσβυς τοῦ Πάπα, Πελάγος, παρὰ τὴν ἀποίαν ἐζητεῖ ὁμολογίαν τῶν παπικῶν τῆς θρησκείας τοῦ δογμάτων καὶ τὴν εἰς τὸν Πάπαν εὐφλὴν ὑπόταξιν, ἠνάγκασε τοὺς Ἀνατολικοὺς νὰ πληρόνῃσι καὶ τὴν Ἰουδαϊκὴν δεκάτην εἰς τοὺς ἱερεῖς (I).

Οἱ τότε Γραικοὶ, ἂν πολὺ μακρυσμένοι ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν σοφίαν, ἦσαν ὁμῶς καὶ ἐκρίνοντο θαυμάως σοφώτατοι, παραβαλλόμενοι πρὸς τοὺς Σταυροφόρους. Ἄν δὲν ἔγραφαν ὡς οἱ παλαιοὶ, οὐδ' εἶχαν πλεον τεχνίτας ἑοσινοὺς τοῦκτιτάλαων, ἐσέβαντο καὶ τὰ μέιναντα ὀλίγα λείψανα τῆς ἀρχαίας ἐπιστήμης καὶ τέχνης, καὶ οὐδ' αὐτῇ των ἡ δεισιδαιμονία ἐξισώθη ποτὲ μὲ τὴν θεοβλάβαν τῶν Ἀστικῶν.

Ἄν εἶναι τοῦ παρόντος καὶροῦ νὰ ἐκδοθῇ κατὰ πλῆθος ὁληκτὴν διηγησὴν τῶν Σταυροφόρων εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Οἱ παλαιοὶ Ῥωμαῖοι, κατακυριεύσαντες ἀδίκως τὴν Ἑλλάδα, ἐμετακόμιζαν καὶ εἰς τὴν Ρώμην καὶ τὰς βιβλιοθήκας, καὶ τοὺς ἀνθράκοντας τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἀπ' ὅ,τι δὲν ἦτο μετακομιστὸν, ἐχωρίζοντο μὲ

(1) GIBBON, *ibid.* tom. XII, pag. 121.

πόθον, ὡς χωρίζονται οἱ φίλοι ἀπὸ φίλους. Οἱ Σταυροφόροι, ἐξεναντίας, ἐπυρπόλησαν πολλὰς βιβλιοθήκας, καὶ κατεστύντριψαν πολλὰ τῶν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ ἄλλας πόλεις σωζομένων ἀκόμη πολυτίμων ἀγαλμάτων ἤρπασαν δὲ ληστρικῶς τὰ κινητὰ κτήματα καὶ χρήματα τῶν ταλαιπώρων Γραικῶν, μετακομίσαντες μ' αὐτὰ (οἱ ἐξελέωσιν, ὡς φαίνεται, τοῦ Θεοῦ) καὶ πληθὸς ἁγίων λειψάνων, ὅχι μόνον ἀληθινῶν, ἀλλὰ καὶ ὅσα ἐπώλησαν εἰς αὐτοὺς πολλαὶ πανοῦργαι ὡς ἀληθινὰ (1). Τοῦτο ἔμελλε ν' αὐξήσῃ ἐπιπλέον τὴν Θεοδράδειαν τῶν Δυτικῶν, νὰ πληθύνῃ τὰ μοναχικά τῶν τάγματα, νὰ γεννήσῃ τὴν καπηλείαν τῶν παπικῶν συγχωρήσεων (indulgences), τὸ κατὰ τῶν ἑτεροδόξων ἄσπονδον μῖσος, καὶ τέλος τὸ φονικώτατον καὶ μιαρὸν τῆς Ἱερᾶς ἐξετάσεως κριτήριον (2).

Ἀλλὰ δὲν ἐβλάψεν οὐδ' ἡμᾶς ὀλίγον. Ἡ προξενηθεῖσα τὴν φθορὰ παλαιῶν ὑπομνημάτων ἀπὸ τοὺς Σταυροφόρους, καὶ ἡ ἐξ αὐτῶν ὑπὲρ τὰ πεντήκοντα ἔτη (1204-1261) κατοχὴ τῆς Γραικορωμαϊκῆς βασιλείας, αὐξάνουσα τὴν μὲ τοὺς Λατίνους ἐπιμειξίαν τῶν Γραικῶν, φυσικὰ ἔπρεπε ν' αὐξήσῃ καὶ τὴν ἀμαθείαν τοῦ Ἑλληνικοῦ γένους, καὶ τὴν ἀχάριστον αὐτῆς δεισιδαιμονίαν. Διὰ τὴν δεισιδαιμονίαν ταύτην μάλιστα μᾶς ὀνεδίζουν, καὶ εἰς αὐτὴν ἀποδίδουν τὸ πῆγμα τοῦ κοινοῦ λαοῦ νὰ μὴν ἐνωθῇ

(1) ἴδ. Συμβ. τριῶν ἐπισκόπ. σημ. 38.

(2) GIBBON, *ibid.* tom. XII, pag. 76-91, καὶ 150.

μὲ τοὺς Παπιστάς, καὶ τὴν σταθερὰν αὐτοῦ ἀντίστασιν εἰς τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ τὸν ἐνώσωσιν αὐτοκράτορας.

Εἰς τὴν δεισιδαιμονίαν ὁμῶς ταύτην (ἂν ἐγέννησε ποτὲ τί καλὸν ἢ δεισιδαιμονία) χρεωστοῦμεν οἱ σημερινοὶ Γραικοὶ τὴν ὑπαρξίν μας. Χωρὶς τὸ εὐτυχέστατον τοῦτο πείσμα τῶν πρὸ ἡμῶν, καὶ ἡ δεισιδαιμονία ἤθελ' αὐξήθῃ ἐπιπλέον, καὶ τὰ πολυπληθῆ τάγματα τῶν Δυτικῶν Μοναχῶν ἔμελλαν νὰ καταβρωμίσωσι τὸ ἔδαφος τῆς ταιλαιπύρου Ἑλλάδος, καὶ τὰ Νερωνικὰ τῆς Ἱερᾶς ἐξετάσεως κριτήρια νὰ φλογίζωσι τοὺς Ἕλληνας, ὡς κατέφλεξαν πολλὰς μυριάδας Δυτικῶν, καὶ ἡ Ἀνατολικὴ ἐκκλησία νὰ ὑπαταχθῇ ὡς εἰς κεφαλὴν τὸν Πάπαν, καθὼς ὑποτάσσονται ἀκόμη σήμερον πολλοὶ τῆς φωτισμένης Εὐρώπης λαοὶ, ἄλλοι, διότι κρατοῦν ἀκόμη τοὺς ὀφθαλμοὺς κλεισμένους εἰς τὰ πανταχόθεν περιλάμποντα φῶτα τῆς παιδείας, καὶ ἄλλοι, διότι ἔχοντες καὶ αὐτοὶ μετὰξὺ τῶν ὅχι ὀλίγους ἀκόμη ἐκούσιους τυφλοὺς, ἔκριναν φρονιμώτερον ν' ἀφήσωσι τὴν κατὰ τριψὴν τῆς Παπικῆς τυραννίας εἰς τὸ ῥινίον τῆς τυπογραφίας, παρὰ νὰ τὴν πελεκήσωσι μὲ βίαν.

Καὶ ἡ τυπογραφία δὲν θέλει προδῶσειν τὰς ἐλπίδας τῶν. Ἡ ἀκαταμάχητος αὐτῆς ὀπλοθήκη

— Πολλὰν πολίων κατέλυσε κάρηνα,

Ἡ δ' ἔτι καὶ λύσει (1). —

(1) Ἰλιάδ. ε', 117.

Ἄπ' ὅ,τι κατώρθωσεν ἕως τὴν σήμερον ἡ πολυτιμὸς αὕτη θωρεὰ τοῦ οὐρανοῦ, εὐκόλως συμπεραίνεται τί ἔχει ἀκόμῃ νὰ πράξῃ, τώρα μάλιστα, ὅτ' ἔλαβε καὶ σύμμαχον ἀπροσδόκητον τὴν λιθογραφίαν, ὡς νὰ ἦτο δι' αὐτὴν προφητευμένον· τὸ « Ἐὰν οὗτοι αἰωπήσωσιν, οἱ λίθοι κηράζονται » (1). Τὸ ἐκατάλαβαν καὶ αὐταὶ οἱ στηλιτευόμενοι ἀπὸ τὴν τυπογραφίαν Φαρισαῖοι, καὶ ἐξεκωφώθησαν ἀπὸ τὰς βροντώδεις αὐτῆς κραυγὰς· ἀλλ' ἀντὶ νὰ συσταλθῶσι καὶ νὰ παύσωσι μαχόμενοι τὴν πᾶσδεῖαν τοῦ λαοῦ, ἐξανῆψαν κατ' αὐτῆς τὸν πόλεμον, καὶ βόσκονται μὲ μωρὰς ἐλπίδας νὰ τὴν πνίξωσι τώρα, ἀφοῦ ματαίως ἕως τώρα ἰδρῶσαν νὰ τῆς ἐμποδίσωσι τὴν πρόοδον.

Οὐδ' εὐρέθη εἰς τὴν παπικὴν αὐλὴν, καὶ τῶν Καρδηνάλιων τὸ σοφὸν συνέδριον, κανένας Ταμαλιήλ, νὰ φρενώσῃ τοὺς λακτίζοντας πρὸς κέντρα, λέγων πρὸς αὐτούς· » Ἀπόστητε ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τούτων, καὶ ἑάσατε αὐτούς· ὅτι ἐὰν ἡ ἐξ ἀνθρώπων ἢ βουλή αὕτη, ἡ τὸ ἔργον τοῦτο, καταλυθῇσεται. Εἰ δὲ ἐκ Θεοῦ ἐστίν, οὐ δύνασθε καταλῦσαι αὐτὸ, μήποτε καὶ Θεομάχοι εὐρεθῇτε (2). Ἀς παύσωμεν νὰ πολεμῶμεν τὴν ἐξάπλωσιν τῶν φῶτων, ἅς ἀφῶσωμεν τοὺς φίλους τῆς σοφίας ἡσυχούς, ἑάσωμεν αὐ-

(1) Λουκ. ιθ', 40.

(2) Πράξ. Ἀποστόλ. ε', 38-39.

» τοὺς μήποτε καὶ Θεομάχοι εὐρεθῶμεν.
 » Ἡ ἐλπίζομεν κατὰ τὴν δεκάτην ἐννάτην ἑκατοντα-
 » ετηρίδα, ἀσθενεῖς καὶ πολεμοῦμενοι ἀπὸ τὴν κοινὴν
 » ὑπόληψιν, νὰ κατορθώσωμεν ὅ,τι δὲν ἐδυνήθημεν
 » τὴν δεκάτην πέμπτην, ὅποτε καὶ ὁ λαὸς μᾶς ἔτρεμεν
 » ἀκόμη, καὶ ἐξουσίαν ἀπόλυτον εἶχαμεν, καὶ κοσμι-
 » κῶν ἀπολύτων πολλῶν ἡγεμόνων μωρῶν συμμαχία
 » δὲν μας ἔλειπε; Ἀντὶ νὰ μᾶς σωφρονίσῃ τὸ παρά-
 » δεγμα τῆς Ἀνατολικῆς ἐκκλησίας, ἥτις, μὴν ὑπο-
 » φέρουσα τὴν παπικὴν φιλαρχίαν καὶ πλεονεξίαν,
 » ἐχωρίσθη ὁλότελα ἀπὸ τὴν κοινωνίαν μας, ἀντὶ,
 » λέγω, νὰ μᾶς σωφρονίσῃ ἢ κατὰ τὴν δεκάτην ἑκα-
 » τονταετηρίδα συμβᾶσα τῶν Ἀνατολικῶν ἀπόσπασις,
 » ἐπλεονάσαμεν καὶ τὴν φιλαρχίαν καὶ τὴν φιλοχρη-
 » ματίαν τόσον ἀναίσχυντα, ὥστε ν' ἀναγκάσωμεν,
 » κατὰ τὴν δεκάτην πέμπτην, ἔθνη ὁλόκληρα νὰ μᾶς
 » ἀφήσωσιν, ἐναγκαλιζόμενοι τοῦ Λουθήρου καὶ τοῦ
 » Καλβίνου τὰ δόγματα. Ὅποτε τῆς νεογεννήτου καὶ
 » ἔτι τρυφερᾶς τότε παιδείας τὰ ψελλίσματα θὲν ἰσχύ-
 » σαμεν νὰ κατασργάσωμεν, εἶναι μωρία ἢ ἐλπίς
 » ν' ἀποστομίσωμεν σήμερον τὰς ἀνδρικὰς της κραυ-
 » γὰς. »

» Μέγα καὶ σοφὸν στρατήγημα ἐφαντάσθημεν, τὴν
 » ἀνάστασιν τοῦ πρὸ πολλοῦ νεκρωμένου σατανικοῦ
 » τῶν Ἰησουϊτῶν τάγματος (1), καὶ δὲν αἰσθάνθη κα-

---

(1) Ὁ τελευταῖος κατὰ τὸ 1823 ἔτος Πάπας, Πίος ἑβδόμος, ἐθαυματούργησε (κατὰ τὸ 1814 ἔτος) τὴν ἀνάστασιν τῶν Ἰησουϊ-

» νεῖς ἐξ ἡμῶν , ὅτι τοῦ νεκροῦ τούτου μάλιστα ἔδυσ-
 » ωδία ἀπομακρύνει καθημέραν ἀπὸ τὴν παπικὴν
 » αὐλὴν ὅσους ἐκράτει προσκολλημένους ἔτι εἰς αὐτὴν
 » ἡ δεισδαιμονία. Τὴν Ἰσπανίαν μόνην ἐδυνήθησαν νὰ
 » βρωμίσωσιν οἱ Ἰησουῖται· ἀλλὰ τὴν κατεβρώμισαν
 » τόσον σφοδρὰ , ὥστε ἡ κατέχουσα τοὺς ταλαιπώρους
 » Ἰσπανοὺς ἀναρχία ἔκαμε τὰ λοιπὰ ἔθνη νὰ φοβῶνται
 » τοῖς Ἰησουίτας πλεον παρὰ τοὺς ποτὲ περιβοήτους
 » φονικοὺς Ἰακωβίνους (1). Ἄλλο δὲν ἀκούεται σήμε-

τῶν , καὶ τοὺς ἀνίστησεν , ὡς λέγει (τοῦτο εἶναι τὸ περίεργον) , παρα-
 κινούμενος ἀπὸ τὸν Φερδινάνδον βασιλέα τῆς Νεαπόλεως , καὶ ἀπὸ τὸν
 Αὐτοκράτορα τῆς Γαλλίας Παῦλον. Ὑπομονὴ διὰ τὸν Φερδινάνδον ,
 ὅστις ἦτο πρόβατον τῆς ἐκκλησίας του , καὶ ἐσέβετο τὸν Πάπαν προ-
 βατικῶς. Ἀλλὰ τὸν σχισματικὸν Παῦλον ! Καὶ πότε ἄλλοτε ἐπέισθη ὁ
 Πάπας εἰς τῶν Ἀνατολικῶν τὰς συμβουλὰς ; Ὁ ἦσις οὗτος , πρὶν ἀναβῆ
 εἰς τὸν Παπικὸν θρόνον , ἔτι Καρδινάλιος καὶ ἐπίσκοπος τῆς Ἰμόλας
 χρηματίζων , ἐκήρυττε μὲ ζῆλον εὐαγγελικὸν εἰς τὸ ποιμνιὸν του τὴν
 δημοκρατικὴν ἰσονομίαν. Ἐνας ἀπὸ τοὺς κρατηγοὺς τῆς τότε Γαλλικῆς
 Πενταρχίας (le Directoire) θαυμάσας τὸν ζῆλον τοῦ ἐπισκόπου , τοῦ
 ἐκτύπησε τὸν ὦμον λέγων· « Εὖγε ! Καρδινάλιέ μου , εἶσαι.... καλὸς
 » δημοκρατικὸς ! μὴ παύσης νὰ διδάσῃς , καὶ θέλωμεν σὲ ψηφίσειν
 » Πάπαν. » Allons, mon cardinal, vous êtes S... un bon
 républicain ; continuez , et nous vous ferons pape (ἴδε MONT-
 GAILLARD, *Histoir. de Franc.*, tom. V, pag. 86-87, et tom.
 VIII, pag. 61).

(1) Πλεον ἐπικινδύνους παρὰ τοὺς Ἰακωβίνους , bien plus dan-
 gereux que les Jacobins, τοὺς κρίνει , ὅχι Γραικὸς , ὅχι Λουθη-
 ρανὸς ἢ Καλβινιστὴς , ἀλλὰ τῆς ὀνομαζομένης Καθολικῆς ἐκκλησίας
 Ἀββας , καὶ προσθίτει , ὅτι ὁ σκοπὸς τῆς ἰησουϊτικῆς ταύτης φαρτρίας
 εἶναι νὰ λάβῃ εἰς χεῖρας τὴν παιδείαν τοῦ ἔθνους , διὰ νὰ καταδυθῇ
 τὴν ἐπὶ ἑρχομένην γενεάν εἰς τὴν ἀγνοίαν τῶν πολιτικῶν αὐτῆς δικαιῶν ,

» ρον ἀπο τοὺς ἐχθροὺς μας πολίτας, παρὰ τὸ Προ-
 » σέχετε ἐαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαί-
 » ων (1). Ἄλλο δὲν παραγγέλουν ἓνας τὸν ἄλλον,
 » παρὰ τὸ Ἐκκαθάρατε τὴν παλαιὰν ζύμην (2).
 » Ἐν βλέπετε πῶς κρίνει τοὺς Ἰησουίτας ἡ Γαλλία;
 » Ἡ ἀνάστασις τῶν Ἰησουϊτῶν ἀνέστησε τὸν παλαιω-
 » θέντα καὶ σχεδὸν λησμονηθέντα Ταρτούφον τοῦ Μο-
 » λιέρου· καὶ εἰς ὅλα τῆς Γαλλίας τὰ θεάτρα κἀνέν
 » ἄλλο δράμα δὲν διεγείρει τόσους κρότους τῶν θεα-
 » τῶν, ὅσους ὁ θεατριζὼν τὴν ὑπόκρισιν τῶν Ἰησουϊτῶν
 » Ταρτούφος. Ἀφοῦ ἡ παρουσία τῶν Ταρτουφικῶν
 » τούτων πατέρων ἐτόλμησε νὰ πατήσῃ τῆς Γαλλίας
 » τὸ ἔδαφος, αἱ Γαλλικαὶ τυπογραφίαι δὲν παύουν νὰ
 » πολυπλασιάζωσι τὰς ἐκδόσεις τῶν φιλοσοφικῶν συγ-
 » γραμμάτων τῆς δεκάτης ὀγδόης ἐκατονταετηρίδος·
 » καὶ τὰ ἀναγινωσκόμενα πρότερον ἀπὸ μικρὸν μέρος
 » τοῦ ἔθνους ἔγιναν σήμερον γνωστὰ καὶ εἰς αὐτὸν τὸν
 » χυδαῖον ὄχλον.
 » Οὐδ' ἔμειναν ἕως ἐδῶ. Ἐπολυπλασίασαν ἀκόμη
 » καὶ τὰ ἱστορικὰ συγγράμματα, ἐκ τῶν ὁποίων εὐκόλα

εἰς τὴν δεισιδαιμονίαν καὶ εἰς τὴν δουλείαν : Faction qui veut se rendre maîtresse de l'instruction publique, afin de plonger la génération qui arrive dans l'ignorance de ses droits constitutionnels, dans la superstition et la servitude. MONTGAILLARD, *Histoire de Franc., etc.*, tom. V, pag. 192 et 246.

(1) Ματθ. ις', 6.

(2) Α. Κορινθ. 4, 7.

» πᾶς ἓνας, παραβάλλων τὴν σημερινὴν τοῦ ἔθνους
 » εὐδαίμονα κατάστασιν μὲ τὴν πρὸ ὀλίγων ἑκατον-
 » ταετηρίδων σιδηρᾶν τῶν ἀπολύτων καὶ κοσμικῶν καὶ
 » ἱερατικῶν ἡγεμόνων κυβέρνησιν, θύναται νὰ κατα-
 » λάβῃ, πόσον ἐκέρδησε, καὶ πόσον κινδυνεύει νὰ
 » ζημιωθῇ, ἂν δὲν κλείσῃ τὴν ὁκοήν του εἰς τὰς σατα-
 » νικὰς διδασκαλίας τῶν Ἰησουϊτῶν, ἂν δὲν ἀπομα-
 » κρύνῃ καθέν' ἀπὸ τοὺς ὑποκριτὰς τούτους πατέρας
 » ἀφ' ἑαυτοῦ, μὲ τὸ Ὑπαγε ὀπίσω μου, Σατανᾶ,
 » σκάνδαλόν μου εἶ· ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ
 » Θεοῦ (1).

» Τῆς τυπογραφίας ὁ πόλεμος, ἀφοῦ ἀνεκάλυψε τῶν
 » Παπῶν ὅλων τὴν φιλαρχίαν καὶ πλεονεξίαν, καὶ
 » τινῶν ἔτι τὸν σαρδαναπαλικὸν βίον, ἐθεάτρισεν
 » ἀκόμη καὶ πολλῶν μοναστικῶν ταγμάτων τὰς ἐν τῇ
 » σκοτίᾳ, ὅχι μόνον πρὸ πολλῶν ἑκατονταετηρίδων,
 » ἀλλὰ καὶ τὰς χθές καὶ πρώην τολμηθείσας ἀνομίας.
 » Ἡ δὲ ἐγνωρίσετε ἀκόμη τὸν ἐκδοθέντα τοῦ ματαίως
 » κοπιάσαντος νὰ τὰς διορθώσῃ ἐπισκόπου τῆς Πιστοίας,
 » Σκιπιάωνος, βίον (2); Ἡ δὲ ἐξεύρετε, ὅτι ἐτόλμησαν

(1) Mat. 9. ις', 23.

(2) Τὸ βιβλίον ἐπιγράφεται, *Vie de Scipion de Ricci, évêque de Pistoie et Prato, etc.*, τυπωμένον εἰς τὰς Βρυξέλλας, κατὰ τὸ 1825, ἔτος, εἰς τόμους τρεῖς. Ὁ ἐπίσκοπος οὗτος τῆς Πιστοίας Σκιπίων, βοηθούμενος ἀπὸ τὸν τότε κυβερνῶντα τὴν Τοσκάναν φιλόσοφον ἡγεμόνα, τὸν Λεοπόλδον, δὲν ἴσχυσεν ὅμως νὰ διορθώσῃ τῶν καλογήρων καὶ καλογραιῶν τὰς ἀταξίας, οὐδὲ νὰ καθαρίσῃ τὰ μεταβληθέντα εἰς

» νὰ παραβάλλωσι τῶν Μακαριωτάτων Παπῶν τὰς
 » πλεονεξίας μὲ τὰς πειρατείας τῶν Ἀλγερίνων (1) ;
 » Τοιαύτην καὶ τοσαύτην καταφρόνησιν ἐπροξένησεν
 » εἰς ὅλους ἡμᾶς ἡ μωρὰ τῶν Ἰησουϊτῶν ἀνάστασις ,
 » ἐρεθίζουσα τὴν τυπογραφίαν , ὥστε , ἐὰν δὲν ταχύνω-
 » μεν νὰ τοὺς θάψωμεν πάλιν ὅθεν τοὺς ἀνεστήσαμεν ,
 » κινδυνεύομεν νὰ μὴ ποιμαίνωμεν πλεον ἄλλα πρόβατα
 » παρὰ τὸν ἀχρεῖον ὄχλον τῆς Ρώμης , καὶ τοὺς Λαζα-
 » ρόνους τῆς Νεαπόλεως , καὶ νὰ στερηθῶμεν ἀκολούθως
 » καὶ αὐτὴν τὴν κοσμικὴν ἡγεμονίαν .

» Ναί ! καὶ αὐτὴν τὴν κοσμικὴν ἡγεμονίαν . Τοῦτο
 » μᾶς προφητεύει , τοῦτο μᾶς φωνάζει τῶν Γραικῶν ἡ
 » ἐπανάστασις . Ἡ διπλωματία τῶν Εὐρωπαϊκῶν ἐμπόδισε
 » μέχρι τῆς σήμερον τὴν κατάλυσιν τῆς Τουρκικῆς
 » τυραννίας . Μόλις ἠκούσθη τῆς Ἑλλάδος ἡ ἀπόστασις ,
 » καὶ οἱ φωτισμένοι τῆς Εὐρώπης λαοὶ ἔδειξαν τόσῃ συμ-

πορνοστάσια πολλὰ μοναστήρια , διότι εὑρίσκει πάντοτε ἰναντίαν εἰς
 τὸν ζῆλόν του τὴν Παπικὴν αὐλὴν , ἕως οὗ ἠναγκάσθη νὰ παραιτηθῇ
 τὴν ἐπισκοπὴν του . Αἱ ἱεροούμεναι τῶν Μοναχῶν ἀταξίαι εἶναι τόσον
 φρικταί , ὥστε πολλὰς ἐξ αὐτῶν ὁ μεταφραστὴς Γάλλος , μὴ τολμήσας
 νὰ εἰσάξῃ εἰς τὸ κείμενον , τὰς ἀφῆκεν εἰς τὰς ἰταλιστὶ γραμμένας
 ὑποσημειώσεις .

(1) « Ἐξουσία , ἥτις δύο μόνους τρόπους ὑπάρξεως γνωρίζει , νὰ
 » διώκῃ ἢ νὰ διώκεται ὅταν δὲν ἐμπόρῃ νὰ φορολογῇ τοὺς βασιλεῖς ,
 » τοὺς ἐνοχλεῖ καὶ τοὺς βλαπτεῖ μὲ τὰς ἀποστολικὰς παραινέσεις , αἱ
 » ὅποιαι κατ' ἄλλο δὲν διαφέρουν ἀπὸ τὰς Ἀλγερινῶν πειρατείας ,
 » πλὴν ὅτι τῶν λείπει ἡ ἀνδρία τῶν Ἀλγερίνων » (MONTGAILLARD ,
Histoir. de Franc. , etc. , tom. VIII , pag. 395).

» πάθειαν εἰς τὴν καταπονουμένην Ἑλλάδα, ὥστ' ἡνάγ-
 » κασαν τελευταῖον καὶ τοὺς ἡγεμόνας, ἢ μᾶλλον τοὺς
 » φιλοτοῦρκους αὐτῶν μινίστρος, νὰ βουλευῶνται τώρα
 » καὶ μὴ θέλοντες περὶ ἀπολυτρώσεως τῶν Ἑλλήνων.

» Παρόμοιον τι κινδυνεύει νὰ πάθῃ καὶ ἡ Παπικὴ μας
 » αὐλή. Ἐως τώρα ἐσέβοντο τὴν κοσμικὴν αὐτῆς ἐξουσίαν
 » αἱ λοιποὶ ἡγεμόνες, διότι ἦτον ἐνωμένη μετὰ πλατεῖαν
 » θρησκευτικὴν δεσποτείαν. Ἄλλ' ἐὰν τολμήσωσι τινὲς
 » ἀκόμη ν' ἀποτενάξωσι τὸν θρησκευτικὸν ζυγὸν τῆς
 » Ῥώμης, ὥς τὸν ἀπετίναξαν οἱ Λουθηροκαλδῖνοι (καὶ
 » τοῦτο φοβερίζει τῶν Ἰησουϊτῶν ἡ ἀνόητος ἀνάστασις,
 » καὶ ὁ κατὰ τῆς παιδείας ἀνοήτως ἐξαναφθεῖς πόλε-
 » μος), τότε καὶ αἱ λοιποὶ ἡγεμόνες μέλλουν νὰ διαμερι-
 » σθῶσι τὰς ἐπαρχίας τοῦ Πάπα, καὶ νὰ τὸν ἀφήσωσιν
 » ἀπλοῦν ἐπίσκοπον τῆς Ῥώμης, νὰ εὐλογῇ καὶ νὰ
 » ἀγιάξῃ ὅσους ἔχει νὰ κρατήσῃ ἀκόμη προσκελλημέ-
 » νους εἰς τὴν ἐκκλησίαν μας πλέον ἢ τύραννος τῶν
 » ἀνθρώπων συνήθεια, παρὰ ἢ πρὸς ἡμᾶς εὐλάβεια. »

Δὲν εὐρέθη κανεῖς (λέγω) νὰ δώσῃ τοιαύτην φρόνιμον
 συμβουλὴν εἰς τὸν Πάπαν καὶ τοῦ Πάπα τὸν κλῆρον.
 Ἐξεναντίας, παρὰ τοὺς περιγυρίζοντας καὶ πανηγυρίζον-
 τας αὐτὸν συμμαριστάς τῆς ἐξουσίας του, εὗρηκε καὶ ἐξω-
 τερικοὺς ἱερεῖς συνηγόρους, οἱ ὅποιοι καὶ τοὺς Ἰησοῦίτας
 μετὰ τὰς ἀγκάλας ἀνοικτάς ἐδέχθησαν, καὶ τὰ ἴδια ποίμνια
 εἰς τὴν διδασκαλίαν ἐκείνων δὲν ἐφοβήθησαν νὰ παρα-
 δώσωσι, διώκοντες ἀναισχύντως τὴν ἀλληλοδιδασκτικὴν
 μέθοδον, καὶ ὅσα ἄλλα μέσα συνεργοῦν εἰς τὴν ταχινὴν

παιδείαν τοῦ λαοῦ ὡς ἀνίσχυρα νὰ πράξωσιν, ὅ,τι εἶναι φανερόν εἰς ὅλον τὸν κόσμον ὅτι ἔπραξαν.

Βλέποντες τὴν προξενηθεῖσαν ἀπὸ τὴν παιδείαν, εἰς μικρὸν χρόνον διάστημα, ἐκανόρθωσιν τῶν ἡθῶν τοῦ κοινοῦ λαοῦ, καὶ τὴν σωτήριον εἰς τὸ κάλλιον ἀλλοίωσιν ὅλου τοῦ ἔθνους, ὅχι μόνον τολμοῦν νὰ τὴν ἀρνῶνται ἀλλὰ καὶ σικοφαντοῦν οἱ καλοὶ παμένες οὗτοι τὸ ἔθνος, τὴν πατρίδα, τοὺς ἀδελφούς των, ὡς ἀπομακρυσμένους ἀπὸ τὴν ἀρετὴν ἣτις ἐστόλιζε τοὺς προγόνους των καὶ τὴν λοιπὴν Εὐρώπην, τὰς προτέρας ἑκατονταετηρίδας.

Τὴν ἀρετὴν! τὴν ἀρετὴν! ὅτε δηλαδή οἱ λαοί, κυβερνώμενοι ἀπὸ ἀπολύτους δεσπότας, περικυκλωμένους ἀπὸ ἰησοῦντας καὶ ἐρωμένους, καὶ ποιμαίνόμενοι ἀπὸ ἐπισκόπους συβαρίτας, εἶχαν καθημερινὰ τῆς ἀρετῆς παραδείγματα πρὸ ὀφθαλμῶν, τοὺς μοιχικοὺς ἔρωτας τῶν θεοστέπτων βασιλέων, τὰς παλλακίδας τῶν ἱερωμένων, καὶ τοὺς φόνικους κατὰ τῶν ἑτεροδόξων διωγμούς· ὅτε οἱ πολῖται ἐξ-αντλημένοι ἀπὸ φόρους ἀνυποφόρους, διὰ νὰ τρέφωσι τῆς αὐλῆς καὶ τῆς ἐκκλησίας τὴν σπατάλην, ἤναγκάζοντο νὰ μεταχειρίζωνται τὸν δόλον ἢ τὴν βίαν, γινόμενοι λησταὶ τῶν ἀδυνάτων, ἢ χαμερπέστατοι κόλακες τῶν δυνατῶν, ἕως οὗ ἢ κατέχουσα τὸ ἔθνος κακοδαιμονία ἐξερράγη εἰς στάσιν, κ' ἔφερε τὴν σωτήριον τῆς πολιτείας μετάστασιν, τὴν ὁποίαν καὶ αὐτὴν μὴ δυνηθεῖσα νὰ ἐμποδίσῃ, ἀπεθνήρωσε πάλιν πρὸς καιρὸν ἢ ὀλιγαρχικὴ πλεονεξία τῶν ὀνομαζομένων εὐγενῶν καὶ τῶν ἱερωμένων (I), ὑποκρινο-

(1) Τοῦτο συνέβη ὅχι μόνον εἰς τὴν Γαλίαν, ἀλλὰ παντοῦ ὅπου

μένων, ὅτι ὑπερασπίζοντο, ὡς πολλῶν ἐπαίνων ἀξίαν, τὴν ἀρχαίαν κατὰστασιν.

Τὰ διδόμενα εἰς τοὺς ἀρχαίους χρόνους (τοὺς χρό-
νους δηλαδὴ τῆς ἀφροσύνης καὶ νηπιότητος τοῦ ἀνθρω-
πίου γένους) ἐγκώμια, εἶναι σόφισμα τῶν ὅσοι ἔμαθαν
καὶ τρέφονται ἀργοὶ ἀπὸ τοὺς κόπους τῶν ἐργαζομένων.
Φοβούμενοι τὴν φρένωσιν τῶν ἀφρόνων, ὡς καὶ οὖν τῶν
πάρων τῆς ἰδίας των τροφῆς καὶ τρυφῆς, φυσικὰ ἐπαι-
νοῦν τοὺς χρόνους τῆς ἀφροσύνης, ὡς χρόνους ἀρετῆς

οἱ κατεσθλοὶ τοῦ Πάπα, αἰσθάνθησαν μέλλουσαν διόρθωσιν ἐκκλη-
σιαστικὴν ἢ πολιτικὴν, ἐνῶθησαν μὲ τοὺς ἀντιζήλους τῆς ἐξουσίας των
κοσμικοὺς εὐγενεῖς, νὰ τὴν ἐμποδίσωσι. Ἰδοὺ τί ἔλεγεν ὁ ἀνωτέρω
μνημονευθεὶς ἐπίσκοπος τῆς Πιστοίας Σικπῖων, περὶ τῶν ἐναντιουμέ-
νων πρὸς τοὺς ἐκκλησιᾶς ἡγετοὺς του : Quand une nation, par la
force de l'habitude, a servilement soumis son intelligence à
l'autorité des prêtres et des grands, elle cesse de réfléchir
et perd tout désir de s'éclairer. S'abandonnant peu-à-peu,
comme à un sommeil léthargique, elle-même se ferme à
jamais la voie pour sortir de cet état de stapeur. Le clergé
et la noblesse profitent habilement de son ignorance et de
son inertie, et au moyen de petites séductions qu'ils savent
lui présenter à propos, ils la guident sans peine à leur gré
et selon les vues de leurs intérêts. On voit alors, que, quoi-
que ces deux classes soient toujours rivales entre elles, et ja-
lousses l'une de l'autre quand il s'agit de dominer, cependant
elles ne manquent pas de se liquer fortement, chaque fois
qu'il faut combattre ceux qui menacent leurs privilèges, et
qui travaillent à rompre l'enchantement de leur pouvoir,
pour améliorer le sort du peuple. (*Vie de Scip. de Ric., etc.*,
de l'édit. de Bruxelles 1825, tom. I, pag. 204.)

καὶ ἀγρότητας, καὶ κατατρέχουν τοὺς σπουδάζοντας νὰ
διαλύσωσι τὸ σκοτάς τῆς ἀπαιδευσίας, ὡς νεωτεριστάς,
ὡς σαλευτάς τῶν καθεστώτων, ὡς ἐχθροὺς τῶν βασιλείων
καὶ τῆς θρησκείας. Δὲν εἶναι νέα τὰ τοιαῦτα. » Μὴ
» εἶπες (λέγει ὁ Σαλωμών), Τί ἐγένετο, ὅτι αἱ ἡμέραι
» αἱ πρότεραι ἦσαν ἀγαθαὶ ὑπὲρ τούτων; ὅτι οὐκ ἐν
» σοφίᾳ ἐκπρώτερας περὶ τούτου « (1). Ἐπολεμεῖτο
ἄρα καὶ ὁ Σαλωμών, ὡς πολεμοῦντα οἱ σημερινοὶ
βασιλεῖς ἀπὸ τοὺς Ἰησοῦτας, ἀπὸ Ἑβραίους σοφιστάς,
ἐπαινέτας τῶν προτέρων ἡμερῶν, διὰ τὴν ὁποίαν
ἔδραχε σπουδὴν νὰ πολιτίσῃ τὸ ἔθνος του. Τὸ σό-
φισμα, βλέπεις, εἶναι παλαιόν, καὶ δυσωδέστατον διὰ
τὴν παλαστήναια του· καὶ ὁμῶς εὐρίσκονται ἀκόμη ἄν-
θρωποι τόσο ἀπλοῖ, ὥστε νὰ ἐμπλέκωνται εἰς πα-
γίδας σοφιστῶν.

Καίρὸς εἶναι νὰ ἐπιστρέψω τὸν λόγον εἰς τοὺς ὁμο-
γενεῖς, διὰ τοὺς ὁποίους καὶ ἕκαμα τὴν μακρὰν ταύτην
παρέκκασιν.

Ἐλευθεραγμένοι ὄχι πρὸ πολλοῦ ἀπὸ τῶν ἁγρίων
Μουσουλμάνων τὸν ζυγόν, ἐνθουσιάσθη βέβαια, φίλοι
ἡμετέρας, ὅσα ἐπάθετε ἀπ' αὐτοὺς, καὶ πολλοὶ ἀπὸ
ὑμᾶς φέρουσι ἀκόμη τοὺς μώλωπας καὶ τῶν πρὸ τῆς
ἐπαναστάσεως καὶ τῶν μετὰ τὴν ἐπαναστάσιν πληγῶν
τῆς Τουρκικῆς ἀγριότητος. Τὰς Τούρκους ὁμῶς δὲν τοὺς

(1) Ἐκκλησιαστ. ζ', 10.

ἐφέραμεν ἡμεῖς, οὐδὲ καὶ νῦν ἐξ ἡμῶν ὑπετάχθη ἔκου-
σίως εἰς αὐτούς· τοὺς ἐλάβομεν κληρονομίαν ἀπὸ τοῦς
προγόνους μας· συνέβη εἰς ἡμᾶς τοὺς ταλαιπώρους
ὅ,τι ἄλλοτε ἐλέχθη περὶ ἄλλου ἔθνους ὁμοιοπαθοῦς,
« Οἱ πατέρες ἔφαγον ὀμφάκια, καὶ αἱ ὀδόντες τῶν
» τέκνων ἡμωδίασαν. (1). »

Διὰ τοῦτο χρεωστεῖτε, τώρα μάλιστα καταρχὰς τῆς
πολιτείας σας, νὰ προσέχετε μὴν εἰσχωρήσῃ εἰς αὐτὴν
τίποτε δουλοπρεπές, ἐκάνον νὰ ἐμποδίσῃ τὰ ἐξ αὐτῆς
προσδοκώμενα καλὰ, καὶ νὰ προετοιμάσῃ εἰς τοὺς ἀπο-
γόνους σας αἰμωδίας τόσον πλέον ὀδυνηράς, ὅσον αἱ
ποτιζόντες αὐτοὺς ὅξος μέλλουν καὶ νὰ ὑποκρίνονται
καυχώμενοι ὅτι τοὺς ποτίζουν νέκταρ. Τοιαύτη εἶναι
ὥσεπιπολὺ ἡ διαγωγὴ τῆς ἀπόλυτου ἐξουσίας, ὅταν ὁ
δεσπότης ἐπαγγέλλεται χριστιανός.

Ἰδετε ὅτι τῶν Γραικορωμαίων βασιλέων ἡ ἀπόλυτος
ἐξουσία, καὶ ἡ ἐξ αὐτῆς κατάθλιψις τοῦ λαοῦ, ὁ πληθυ-
σμός τῶν Μοναχῶν, ἡ φιλαρχία καὶ ἡ πλεονεξία τῶν
ἐκκλησιαστικῶν, εἰς ἓνα λόγον, ἡ κοινὴ παραφροσύνη
καὶ τῶν κοσμικῶν καὶ τῶν ἱερωμένων, καταναλίσκουσα,
ὅσα ἔπρεπε νὰ δαπανῶνται εἰς παιδείαν τοῦ ἔθνους, εἰς
τὴν προκοπὴν τῶν τεχνῶν καὶ τῆς βιομηχανίας, εἰς
πεζικὴν καὶ ναυτικὴν στρατιωτικὴν παρασκευὴν, εἰς
ὀχύρωσιν τῆς βασιλείας, ἔφερεν ἀπαρατήτως τὴν τόσῃν
αἰσχροὺς ἄλλωσιν, καὶ ὅχι ἡ κραταιὰ δύναμις τῶν
Τούρκων.

(1) Ἱερ. λά, 29.

Ἀλόγως ἐπαυέθη ἡ στρατηγικὴ ἐμπειρία καὶ ὁ ἥρωϊσμός τοῦ δορικτήτορος Σουλτάνου. Ἄν ἐφάνη τὴ ἡρωϊκὸν εἰς τὴν θλιβεράν ἐκείνην τῆς ἀλώσεως ἡμέραν, ἀσυγκρίτως ἡρωϊκώτερος εἰδείχθη ὁ τελευταῖος δυστυχέστατος τῶν Γραυκορωμαίων Ἀυτοκράτωρ, ὅστις μὴ θυνάμενος νὰ βοηθήσῃ ἀποθνήσκουσαν ἐλευθερίαν, ἐπροτίμησε νὰ συνενταφιασθῇ μ' αὐτὴν, παρὰ νὰ ἱδῇ τὴν πατρίδα του καταπατουμένην ἀπὸ Τούρκους.

Ποῖαι ἦσαν αἱ ἀνδραγαθίαι τοῦ Σουλτάνου, τίνας ἐπολέμησε, καὶ ποῖαν ἀντίστασιν ἀπάντησε; Ἄντι φρουρίων, ἤνυρε πολλὰ μοναστήρια κυβερνώμενα ἀπὸ Ἡγουμενούς. ἀπολύτους, καὶ ἀντὶ στρατιωτῶν, πολὺ πλήθος Μοναχῶν ἀργῶν (1), φιλουικαίντων περὶ δογμάτων θρησκευτικῶν, παλὺ πλήθος δικολόγων ἀδίκων, καὶ σχολαστικῶν ὠπλισμένων μὲ χαρτία, καλαμῶρια, καὶ ἄλλα τῆς τέχνης των παράσημα (2).

(1) Τριακόσια μοναστήρια εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν μὲ τὰ περιπόλια τῆς, καὶ πέντε χιλιάδας στρατιωτῶν, οὐδ' αὐτὰς ἀπαρτισμένους ὅταν ὁ δυστυχὴς Κωνσταντῖνος, ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τῆς ἀλώσεως, ἔβριλε νὰ καταρριψῇ εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς πόλεως τοὺς δυνατοὺς νὰ ὀπλισθῶσι, δὲν ἐκαταγράφησαν πλὴν 4970 στρατιῶται. Ἰδὲ MULLER, *Histoire. univ.*, tom. III, pag. 187, καὶ GIBBON, *Histoire. de la decad. et de la chute. de l'Emp. Rom.*, tom. XIII, p. 78.

(2) Τοῦτο μάλιστα ὠνείδιζαν τοὺς Γραικοὺς οἱ πρὸ τῶν Τούρκων κυριεύσαντες (ἔτ. 1204) ληστρικῶς τὴν Κωνσταντινούπολιν βάρβαροι καὶ ἀγράμματοι Σταυροφόροι. Οἱ στρατιῶταί των περιέτρεχαν τὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως, κρατοῦντες χαρτία καὶ καλαμῶρια, εἰς περιγέλον τῶν κυριευθέντων: En dérision des armes propres à un peuple de scribes et d'étudiants, ils portaient à la main une plume;

Ἐπαρτηρήσατε πρόστι, φίλοι ὁμαγενεῖς, ὅτι μέγα μέρος τῆς τότε θαλάσσιμονίας καὶ κοινῆς φθορᾶς τοῦ γένους ἐχρεώσατέτο εἰς τὴν πλειοτέραν μὲ τοὺς Δυτικούς ἐπιμιξίαν τῶν Ἀνατολικῶν (1). Ἀπὸ τοῖς Δυτικούς ἔμαθαν αἱ Πατριάρχαι νὰ κρίνῃσι τοὺς βασιλεῖς, νὰ συνερίζωνται ἔπειτα μ' αὐτοὺς, καὶ νὰ διεγείρῃσι ταραχὰς καὶ στάσεις τοὺς Μοναχοὺς τῆς Δύσεως μιμούμενοι ἐπληθύνθησαν οἱ Μοναχοί μας, ἂν καὶ δὲν ἐδικαιρέθησαν, εἰς διάφαρα τέγματα, ὡς ἐκεῖνοι. Ἀπ' ἐκείνους πρῶτους (τὸ ὅποιον πρῶτην ἑσῶς φορὰν ἀκούετε σήμερον) ἤκουσθη, καὶ τὸ δυστυχέστερον, ἐκπετεύθη, καὶ πεττεύεται ἀκόμη σήμερον ἀπὸ πολλοὺς ἀκαίδεύτους, τὸ κατ' ἑτος θανματουργούμενον εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ Ἅγιον φῶς, εὖρημα καὶ τόλμημα τῶν Δυτικῶν Μοναχῶν (2). Ἀπὸ

---

du papier et un écritoire; sans s'apercevoir que les instrumens de la science étaient entre les mains des Grecs modernes, aussi faibles et aussi inutiles que ceux de la valeur (Gibbon, *Histoir. de la décad. et de la chute. de l'Emp. rom.*, tom. XII, pag. 84). Τοῦτο συνέβη ὀλίγα ἔτη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Πτωχοπροδρόμου· καὶ τοῦτο ἐξηγᾷ τοὺς Διπλοκαλαμαράτους καὶ Τετρακαλαμαράτους τοῦ Ποιήματός σου (Α. 236 καὶ 349). Εἰς τοὺς ἔπειτα χρόνους, ὅσον ὀλιγόσεναν οἱ κρατεῖσθαι, τόσον ἐπρεπε καὶ πληθύνωνται οἱ καλαμαράτοι.

(1) ἴδ. ἀνωτέρ. σελ. κ' καὶ δ'.

(2) Παρακαλῶ τοὺς ἁγιοταφῆτας, νὰ μὴ σκανδαλισθῶσι, ἐμοῦ καὶ ἀποδείξω μὲ λόγους ἀναντιρρήτους, ὅτι τὸ θαῦμα τοῦτο ἐφευρέθη ἀπὸ τοὺς Δυτικούς, κατὰ τὴν ἐνάτην ἐκατονηταετηρίδα. Ἡ ἀπόδειξις ρέλλει· νὰ ἐκδοθῇ εἰς κἀνὲν ἀκόλουθον μέρος τῶν ἐπιγραφομένων ταύτων ἈΤΑΚΤΩΝ.

τὴν μὲ ταῦς Δυτικοὺς ἐπιμειξίαν ἐφάρρη τόσον ἢ βασιλευσὶν αὐτῇ, καὶ εἰσεχώρησαν εἰς τὴν ἐκκλησίαν μας τινὰ ἄλλα ἄτοπα, μικρὰ, τὰ φαινόμενα, καὶ διὰ τοῦτο ἀδιόφορα ἴσως κρινόμενα ἀπὸ πολλοῦς, τοιαῦτα ὅμως, ὅποια (ὅτε μάλιστα παρὰστρέφονται θεατρικῶς, ὡς δράματα (1), ἐξαλείφουν κατὰ μικρὸν ἀπὸ τὰς ψυχὰς τὰ μεγάλα, ὑποσκάπτουν κατὰ μικρὸν τὰ θεμέλια καὶ τῆς θρησκείας καὶ τῆς πολιτείας, ἕως οὗ νὰ μεταβάλλωσιν ὅλον τὸ ἔθνος εἰς ἀγέλην Κοιτουταίνων, ἀναξίων καὶ φυλάξωσιν ἐλευθερίαν, ἂν τὴν ἔχωσιν, ἀναξίων καὶ τὴν ἀποκτήσωσι ποτέ, ἂν ἀκόμη δὲν τὴν ἔλαβον.

Βασιλεῖς βέβαια δὲν θέλει πλέον λάβειν ἡ Ἑλλὰς, ὅτι οὐδὲ συμφέροι εἰς αὐτὴν νὰ βασιλεύεται οὐδὲ ἀπὸ ὁμοίον τοῦ αἰοιδίμου Μάρκου Αὐρηλίου βασιλέα. Βασιλευομένη ὅμως ἀπὸ νόμους, ἐξανόρκης μέλλει νὰ κυβερνᾶται καὶ ἀπὸ ὑπερέτας νόμων, τοὺς ἄρχοντας καὶ λατρεύουσα τὸν Χριστὸν, ἐξανάγκης πρέπει νὰ ἔχῃ τελεστάς μυστηρίων, καὶ διδασκάλους τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ. Ἀλλὰ χρειάζεται νὰ ἐπισχυρυνῇ καὶ εἰς τῶν ἀρχόντων καὶ εἰς τῶν ἱερωμένων αὐτῆς τὴν διαγωγὴν· ἐκείνους καθυποβάλλουσα εἰς τὴν σωτήριον ἀνάγκην νὰ δίδωσι τῆς κυβερνήσεώς των ἀκριθεὶ λογαριασμὸν ;

---

(1) ὥς εἶναι, παραδείγματος χάριν, τὸ κατὰ τὴν μεγάλην παρεσκευὴν παρασκευαζόμενον εἰς τινὰς νήσους Σκότος (les ténèbres), καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα, τῶν ὁποίων ἡ ἀπαρίθμησις ἤδη εἴσθαι πολὺ μακρὰ.

καὶ τοὺς ἱερεῖς παύουσα νὰ βάλλῃ καθημέραν εἰς πειρασμὸν φιλαρχίας καὶ πλεονεξίας μὲ ἀργυρικὰς ἀνοήτους χορηγίας, καὶ μὲ τίτλους ἀντιχριστιανικοὺς.

Ἰδετε (πάλιν τὸ λέγω) εἰς ποίαν ἐλεεινὴν παράλυσιν ἔφερε τὸ ταλαίπωρον ἔθνος ἡ ἀπόλυτος τῶν Γραυκορωμαίων δεσποτῶν ἐξουσία, ἡ ὅχι ἐλαφροτέρα καταδυναστεία καὶ πλεονεξία τῶν ὑπαλλήλων τιτλοφόρων ἀρχόντων, καὶ ἱερωμένων καὶ λαϊκῶν, ἡ ἀπὸ τὰς τρυφὰς τῶν δυνατῶν ἐξάντλησις τῶν δημοσίων χρημάτων, καὶ ἡ ἀκόλουθος αὐτῆς ἀμέλεια τῆς παιδείας τοῦ ἔθνους· παράλυσιν ταιαύτην, καὶ μέθην χωρὶς οἶνον, ὡς λέγει ὁ προφήτης (1), ὥστε νὰ βλέπῃ τοὺς Τούρκους προχωροῦντας, καὶ σχεδὸν νὰ τοὺς ἐπιθυμῇ, μὲ ἐλπίδα φιλανθρωποτέρας κυβερνήσεως, ἡ καὶ χωρὶς φόβου νὰ πάθῃ ὅσων ἔπασχε χειρότερα.

Ἰδετε προσέτι καὶ ὅσα ἔπραξεν εἰς τοὺς Δυτικούς χριστιανοὺς, τῶν ὀλγαρχικῶν εὐγενῶν ἡ φατρία, ἐνωμένη μὲ τὴν φατρίαν τῆς παπικῆς αὐλῆς (2), καὶ ἀκούετε καθημέραν ὅσα πράσσει ἀκόμη εἰς τὴν δυστυχεστάτην Ἰσπανίαν καὶ τὴν Λυσιτανίαν, μὲ ἐλπίδα νὰ πνίξῃ τὴν παιδείαν τοῦ λαοῦ, νὰ τὸν διαιρέσῃ εἰς φατρίας, διὰ νὰ τὸν κυριεύῃ εὐκολώτερα.

Ὁφελούμενοι λοιπὸν ἀπὸ τῆς παλαιᾶς καὶ νέας ἱστορίας τὰ παραδείγματα, ἅς σπουδάσωμεν νὰ κτίσωμεν

(1) « Οὐαὶ οἱ μεθύοντες ἄνευ οἴνου! » Ἠσαΐ. κη', ε'.

(2) Ἰδ', ἀνωτέρ. σελ. λγ'-λδ'.

ἀπαρχῆς τὴν πολιτείαν μας τοιαύτην, ὥστε νὰ μὴ συγ-
χωρῇ εἰς ἅνέν' ἄργον νὰ τρέφεται μὲ τοὺς ἰδρωτάς,
ἢ μᾶλλον μὲ τὰ αἵματα, τῶν ἐργαζομένων (1). Καὶ
τοῦτο εἶναι ἀσυγκρίτως εὐκολώτερον εἰς ἡμᾶς παρὰ εἰς
τὰ πολεμούμενα ἀπὸ προλήψεις εὐγενείας, καὶ θρησκευ-
τικῆς θεοβλαβείας ἔθνη. Τοῦτο καὶ ἐκερδήσαμεν ἀπὸ
τὸν Τουρκικὸν ζυγὸν, τὸ σωτήριον καλὸν, νὰ ἐλευθε-
ρωθῶμεν ἀπὸ Γραικορωμαίους εὐγενεῖς, καὶ ἀπὸ τὸν
κίνδυνον νὰ ὑποπέσωμεν εἰς τὸν ζυγὸν τῆς Ῥώμης· καὶ
τῶν ἱερωμένων μας ἡ ἐξουσία, οὐδ' ὅτ' ἀκόμη ἐλει-
τούργουν εἰς τὸν ναὸν τῆς ἀγίας Σοφίας, ἐξισώθη ποτὲ
μὲ τὴν παπικὴν ἀπόλυτον ἐξουσίαν.

Ἄς προσέχωμεν λοιπὸν, μὴτ' εὐγένειαν ἄλλην ν'
ἀφήσωμεν νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς τὸ πολίτευμά μας, παρὰ
τὴν εὐγένειαν τῆς φιλοπάτριδος ἀρετῆς, μὴτ' ἄλλους
ἱερεῖς νὰ σεβώμεθα παρὰ τοὺς διδάσκοντας καὶ μὲ τοὺς
λόγους καὶ μὲ τὰ ἔργα τὴν διδασκαλίαν ἐκείνου,
ὅστις ἔλεγεν, « Ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κό-
σμου τούτου. » (2) Τοιοῦτοι ἱερεῖς, πληροφορημέ-
νοι, ὅτι ἡ διδασκαλία των, διὰ νὰ μὴ σπεῖρεται εἰς
πέτρας, πρέπει νὰ διδάσκεται εἰς ψυχὰς προκαλλιιεργη-
μένας μὲ παιδείαν, θέλουν φροντίσειν τὴν ἐξάπλωσιν
τῆς παιδείας, ὡς μόνον μέσον νὰ καταλάβῃ ὁ λαὸς τὰ

---

(1) « Οὐαὶ ὁ οἰκοδομῶν πόλιν ἐν αἵματι, καὶ ἐτοιμάζων πόλιν ἐν
» ἀδικίαις! » Ἀδαμ. β', 12.

(2) Ἰωανν. ιη', 36.

ἀληθινὰ τὸν συμφέροντα, νὰ ὁμανθήσῃ καὶ νὰ συνδεθῇ εἰς τὸν ἱερὸν ζυγὸν τῶν νόμων, μηδὲ ν' ἀφήσῃ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ν' ἀποξηρανθῇ καὶ νὰ περάσῃ ὡς ὀλιγοχρόμιον ἄνθρωπος (1).

Θρησκευτικὴ διδασκαλία δὲν μας ἔλειψε ποτέ· καὶ ἀναγνώσεις ἱερὰς ἐπ' ἐκκλησίας, καὶ κηρύξεις ἐπ' ἁμβωνος ἠκούσαμεν, καὶ εἰς ἀκολουθίας μακρὰς καὶ λιτανείας παρестέκαμεν συχυὰ. Καὶ ὅμως ὅλα ταῦτα δὲν ἐκαρποφόρησαν εἰς τὰς ψυχὰς μας· σπῆρος σπειρόμενος εἰς πέτρας ἐφάνησαν ὅλα, ὡς τὸ ἀπέδειξεν ἡ πρὸ τῆς νῦν κυβερνήσεως διαγωγὴ τῶν προσιτώτων τῆς Ἑλλάδος, τῶν ὁποίων, πλὴν ἀλίγων τινῶν, αἱ διχόνοιαὶ καὶ ἡ ἀνοικοδόμος διοίκησις τῶν δημοσίων χρημάτων, ὀλίγον ἔλειψαν νὰ ἀφανίσωσιν ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς γῆς καὶ αὐτὰ τῶν Ἑλλήνων τὸ ὄνομα. Ἐνὶ τί τοῦτο; διὰ τί τόση ἀκαρπία ἀπὸ τὸν τόσον καρποφόρον τῆς θρησκείας σπῆρον; Διότι ἐσπείρετο εἰς λαὸν ἀπαίδευτον ἀπὸ ἱερατεῖον ἀπαίδευτον· διότι εἰς τὰς ἱερὰς συνάξεις καὶ ἀκολουθίας μὲ μόνον τὰ σώματα ἐγεμίζαμεν τοὺς θρόνους καὶ τὰ στασίδια· ἡ δὲ ψυχὴ τῶν μὲν κοσμικῶν ἡσχολεῖτο, ὡς καὶ πρὶν ἐμβῶσιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καθενὸς εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ τὸ ἐργαστήριον, τῶν δὲ ἱερέων καθενὸς ἐπαρτήρει τὸ πλήρωμα τοῦ δίσκου, ὡς θερμόμε-

---

(1) « Συνάχθητε καὶ συνδέθητε ἔθνος ἀπαίδευτον, πρὸ τοῦ γενέσθαι ὑμᾶς ὡς ἄνθρωπος παραπορευόμενον, πρὸ τοῦ ἐπιλεθεῖν ἐφ' ὑμᾶς ὀργὴν κυρίου. Σοφον. β', 1-2.

τραν τῆς ἀπαιδεύτου τῶν κοσμικῶν εὐλαθείας· « Οὗτος ὁ
« λαὸς τοῖς χεῖλεσί με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω
« ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ. » (1)

Οἱ ὑπηρετοῦντες τὸν ναὸν δίκαιον εἶναι καὶ νὰ τρέ-
φονται ἀπὸ τὸν ναόν· ἀλλὰ νὰ τρέφωνται, καὶ ὅχι νὰ
τρυφῶσι· μηδὲ νὰ τρέφονται πλὴν ὅσοι εἶναι ἀπαραι-
τήτως ἀναγκαῖαι εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ναοῦ, ἀναλόγως
μέ τὸ πλῆθος τῶν καταίκων ἐπάστης πόλεως. Τοὺς ὑπὲρ
τὴν χρεῖαν τοῦ λαοῦ σωρευομένους εἰς μίαν ἐκκλησίαν
πολλοὺς ἀργοὺς ἱερεῖς, μόνῃ ἢ ἀργία ἀρκεῖ νὰ ἀναγκάσῃ
εἰς πορτωμοὺς χρημάτων ἀτόπους, καὶ νὰ τοὺς κατα-
στήσῃ ἀντὶ σεβασμίων διακόνων τοῦ εὐαγγελίου, ἀληθεῖς
διακοναρίους καὶ ψωμοζήτας εἰς τὴν ὑπόληψιν τῶν πολ-
λῶν, ἀληθεῖς ἐμπαίκτας καὶ διώκτας τῆς θρησκείας,
ἰκανοὺς νὰ τὴν ἐξαλείψωσιν ὁλότελα καὶ ἀπὸ τὰς ψυχὰς
τοῦ λαοῦ.

Διότι ἀφοῦ μίαν φοράν ὁ λαὸς φθάσῃ νὰ καταφρο-
νῇ τοὺς ἱερεῖς του, δὲν ἀργεῖ νὰ μεταφέρῃ τὴν κατα-
φρόνησιν, ἢ καὶ τὴν ἀδιαφορίαν, καὶ εἰς αὐτὴν τὴν
θρησκείαν. Ολίγοι ἰσχύουν νὰ καταλάβωσιν, ὅτι δὲν
εἶναι δίκαιον νὰ ἀτιμάζεται ἡ θρησκεία δια τὴν ἄτιμον
διαγωγὴν τῶν ὑπουργῶν της, ἐπειδὴ καὶ κατ' αὐτάς
αὐτῆς τὰς ἀρχάς, πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ἐπαγγελλομένους
αὐτὴν, τὴν ἐκαμαν ἀληθῆ πλοῦτου πορισμὸν (2). Πολὺ

(1) Μαρκ. ζ', 6.

(2) Α. Πρὸς Τιμόθ. ζ', 5.

πλείότεροι κατὰ δυστυχίαν εἶναι οἱ συλλογιζόμενοι τοὺς
 ὀλεθρίους τούτους λογισμούς· « Ἄν ἡ ἀπὸ τοῦς ἱερεῖς μας
 » διδασκομένη θρησκεία ἦτον ἀληθής, ἔπρεπε πρῶ-
 » τους αὐτοὺς νὰ πείσῃ εἰς τὰ παραγγέλματά της.
 » Ἐκείνη τοὺς διδάσκει τὸ, ἔχοντες διατροφὰς καὶ
 » σκεπάσματα τούτοις ἀρκεσθῆσόμεθα (Γ'),
 » καὶ οὗτοι τρυφοῦν καὶ λαμπροσκεπάζονται μὲ συβα-
 » ριτῶν φορέματα· ἐκείνη τοὺς παραγγέλλει νὰ ταπει-
 » νοφρονῶσιν ὡς ἀληθινοὶ τοῦ Χριστοῦ διάκονοι, φωνά-
 » ζουσα καθημέραν εἰς αὐτούς· Οἱ ἄρχοντες τῶν
 » ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ με-
 » γάλοι κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. Οὐχ οὕτως
 » δὲ ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὅς ἐάν θέλῃ ἐν ὑμῖν.
 » μέγας γενέσθαι, ἔστω ὑμῶν διάκονος (2).
 » καὶ οὗτοι τοῦτο μόνον διαφέρουν ἀπὸ τοὺς ἄρχοντας
 » καὶ σατράπας τῶν ἐθνῶν, ὅτι κατεστάθησαν Πανο-
 » σιώτατοι, Πανιερώτατοι καὶ Παναγιώτατοι σατράπαι
 » τοῦ χριστιανισμοῦ. » Τοιαῦτα φρονήματα, τοιούτους
 ὀλεθρίους δισταγμοὺς γεννᾷ εἰς τὰς κεφαλὰς τῶν ἀπλῶν
 ἀνθρώπων ἢ κακὴ διαγωγή τῶν ἐκκλησιαστικῶν· καὶ
 τοιούτους πραγματικῶς ἐγέννησε καὶ τρέφει εἰς τοὺς
 Δυτικούς, ἐκ τῶν ὁποίων πολλὰ ὀλίγοι σήμερον πληρο-
 φοροῦνται τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγελίου, σκανδαλιζόμενοι
 καθημέραν ἀπὸ τοὺς ψωμοζήτας των Μοναχοὺς, ἀπὸ

(1) Α. Πρὸς Τιμόθ. ζ', 8.

(2) Ματθ. x', 25.

τὴν φιλαρχίαν καὶ πλεονεξίαν τῶν ἱερωμένων καὶ τὴν ἀκατάπανστον αὐτῶν σπουδὴν νὰ καταπνίξωσι τὴν παιδείαν, ὅχι δι' ἄλλο, πλὴν διότι ἡ παιδεία ἀναγκάζει καὶ τοὺς φιλάρχους νὰ ἄρχωνται ἀπὸ νόμους, καὶ τοὺς πλεονέκτας νὰ ἀπέχωσι τὰς χεῖρας ἀπ' ὅ,τι δὲν ἀπέκτησαν μὲ τοὺς κόπους των.

Ἐπιθυμεῖτε, φίλοι ὁμογενεῖς, νὰ ἦσθε, νὰ μείνετε διὰ παντός, ὡς ἐπαγγέλλεσθε, χριστιανοί; σπουδάσετε ν' ἀποκτήσετε ἱερωμένους τῶντι χριστιανούς· καὶ τοιοῦτοι ἱερωμένοι, ἐχθροὶ φιλαρχίας καὶ πλεονεξίας, δὲν ἐξαλείφθησαν ὁλότελα ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα. Τούτων τὸ παράδειγμα ἀναγκάσετε καὶ τοὺς λοιπούς νὰ ἔχωσι πάντοτε πρὸ ὀφθαλμῶν. Τρέφετέ τους ἐντίμως ὡς πατέρας, σέβεσθέ τους ὡς διδασκάλους τοῦ εὐαγγελίου· ἀλλὰ μὴ συγχωρήσετε εἰς αὐτοὺς ἄλλην ἀρχὴν παρὰ τὴν ἐνεργουμένην εἰς αὐτοὺς τοὺς ἱεροὺς ναοὺς πατρικὴν ἀρχὴν, μὴδὲ πλοῦτον ἄλλον παρὰ τὸν εὐσεβῆ πορισμὸν τῆς αὐταρκείας (1).

Ἐπαρατηρήθη καὶ σήμερον ἀκόμη τὸ ἀπὸ τὴν ἱστορίαν πρὸ πολλοῦ ἀποδειγμένον, ὅτι τὰ ψυχικὰ πάθη εἰς τοὺς ἱερωμένους πλέον παρὰ τοὺς κοσμικοὺς ἐξάπτονται, καὶ γίνονται θηριωδέστερα, ἀφοῦ μίαν φορὰν λάβωσιν εἴσοδον εἰς τὰς ψυχὰς των· καὶ τοὺς ἐμπλέκουν εἰς ἀληθινὴν παγίδα διαβόλου, ὡς λέγει ὁ Ἀπόστολος (2),

(1) « Ἐξὶ δὲ πορισμὸς μέγας ἡ εὐσέβεια μετὰ αὐταρκείας » Α. Τιμοθ. ζ', 6.

(2) Α. Πρὸς Τιμοθ. ζ', 9.

τως· πόσον πλέον φροντίζει, ὡς μήτηρ φιλόστοργος, νὰ ἔχωσι τὰ πρόβάτ᾽ αὐτῆς τὴν ἡμερότητα, ἀλλ' ὅχι καὶ τὴν κτηνωδίαν τῶν προβάτων.

Καὶ ταῦτα μὲν, ὁμογενεῖς καὶ ὁμόδοξοι φίλοι, περὶ τῶν κατὰ πόλεις ὑπουργούντων καὶ διοικούντων τὰς ἐκκλησίας ἱερωμένων.

Περὶ δὲ τῶν Μοναχῶν, λέγω ὅ,τι εἶπα καὶ ἄλλοτε· ἢ εἰς τὰς πόλεις διατριβὴ τῶν ἀντιφάσκει μὲ αὐτὴν τοῦ ΜΟΝΑΧΟΥ τὴν ὀνομασίαν. Σωτηριωδέστερον καὶ εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς ἡμᾶς ὅλους ἦθελ' εἶσθαι, νὰ κατασταθῶσιν ἀντὶ Μοναχῶν κοινωνικοί, νὰ συζῶσι, νὰ συνεργάζωνται καὶ νὰ συναπολαύωσι μὲ τοὺς λοιποὺς τῶν ἀδελφούς τῆς κοινῆς ἐργασίας τοὺς καρπούς.

Ἄλλ' ἐπειδὴ ἐφαντάσθησαν, ὅτι χωριζόμενοι ἀπὸ ἡμᾶς, καὶ περικλειόμενοι εἰς Μοναστήρια κτισμένα μὲ χρυσόβουλλα Γραικορωμαϊκὰ, καὶ προικισμένα μὲ Γραικορωμαίων Αὐτοκρατόρων δωρεάς, σῶζουν τὴν ψυχὴν τῶν εὐκολώτερα παρ' ἡμᾶς, ἢ σήμερον εὐτυχῶς ἐλευθερωθεῖσα Ἑλλάς, κατοικημένα ἀπὸ Γραικοὺς, καὶ ὅχι πλέον ἀπὸ Ῥωμαίους ἢ Γραικορωμαίους, ἀφίνει καὶ τοὺς ὄντας Μοναχοὺς, καὶ τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ μονάσωσιν, ἐλευθέρους νὰ ζῶσιν ὡς θέλουν· δὲν ἐμπορεῖ ὁμῶς νὰ ἀναστήσῃ τὰς ἀφανισθείσας δωρεάς, ἐπειδὴ αἱ τοιαῦται μάλιστα δωρεαὶ φορολογούμεναι μὲ βίαν ἀπὸ λαὸν ἐργάτην, διὰ νὰ χαρίζωνται εἰς ἀργούς, τὴν ὑπέταξαν εἰς τὸν ἄγριον τῶν Τούρκων ζυγόν. Δὲν εἶναι περιπλέον δυνατὴ οὐδὲ τὰς μέχρι τοῦ νῦν

ἐκουσίους ἐλεημοσύνας νὰ προσφέρῃ εἰς τοὺς Μοναχοὺς.

Παρά τὴν ἀπὸ τοῦ νῦν ἀναγκαίαν εἰς τοὺς ἱερεῖς τῶν κατὰ πόλεις ναῶν δαπάνην, διὰ νὰ τοὺς ἐλευθερώσῃ ἀπὸ πορισμοὺς ἀσχήμονας, χρεωστῇ ἀκόμη τῶν Ἑλλήνων ἡ κυβέρνησις νὰ οἰκονομῇ ἀκριβέστατα τοὺς πόρους τῆς πολιτείας, μηδὲ νὰ τοὺς δαπανᾷ πλὴν εἰς τὰς ἀπαραιτήτους χρείας τοῦ κοινοῦ, καὶ ἐξαιρέτως τὴν παιδείαν τοῦ γένους, μόνον μέσον ἱκανὸν νὰ φυλάξῃ τὴν μὲ τόσα αἵματα ἀποκτημένην ἐλευθερίαν. Εἰς τὴν Ἑλληνικὴν νεοκατάστατον πολιτείαν, ἔχουσιν χρείαν ἀπὸ ἐργάτας γεωργίας, ἐργάτας τεχνῶν, ἐργάτας ἐπιστήμης καὶ παιδείας τοῦ ἔθνους, δὲν συγχωρεῖται πλέον νὰ τρέφῃ ἀργούς· καὶ ἔχουσιν ἱερεῖς πολίτας, προσευχομένους καθημέραν ὑπὲρ αὐτῆς εἰς τὰς ἐκκλησίας, ἤθελ' εἶσθαι καὶ περιττὸν καὶ γελοῖον νὰ πληρόνῃ προσευχὰς ἐγκλείστων καὶ τῆς πολιτείας ἀλλοτρίων Μοναχῶν.

Πάλιν τὸ λέγω· οὐδεὶς ἔχει δίκαιον νὰ ἐμποδίσῃ τὸν θέλοντα νὰ μονάσῃ, ὡς οὐδὲ νὰ κλείσῃ τὰ Μοναστήρια· ἀλλ' ἡ πολιτεία, καὶ θησαυροὺς ἀπείρους ἐὰν ἀποκτήσῃ, δικαιότερον κρίνει νὰ τοὺς δαπανᾷ εἰς τὰς ἀπείρους αὐτῆς χρείας, παρὰ νὰ τοὺς ἐλαττώσῃ ἐνὰ μόνον ὄβολον, εἰς χάριν ἀνθρώπων ὁλότελ' ἀχρήστων εἰς αὐτὴν. Εἴθε γινόμενοι πολῖται νὰ χρησιμεύσωσι καὶ αὐτοὶ εἰς τὴν πολιτείαν! ν' ἀπολαύωσιν ἐργαζόμενοι τοὺς κόπους τῶν ἄλλων, ἀντιδίδοντες τοὺς ἰδίους εἰς τοὺς ἄλλους, νὰ συζῶσι μ' ἐλευθέρους ἀδελφοὺς ἐλεύθεροι, μηδὲ ν'

ἀν δὲν παύσῃ τὸνομα τῶν Ἰησουϊτῶν ν' ἀκούεται πλέον εἰς τὸν κόσμον.

Ταῦτα φοβούμενοι, σπουδάζουν νὰ στερεώσωσι τὴν ὑπαρξίν των ἐπάνω τῆς ἀπαιδευσίας τῶν λαῶν, καὶ καταφεύγουν ὅπου βλέπουν πλειότεραν δεισιδαιμονίαν, καὶ ὅθεν ἐλπίζουν ν' ἀποκτήσωσι πλειότερους προσηλύτους. Τοιαύτην ἔκριναν καὶ τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἤρχισαν νὰ σπείρωσι τὴν ἀντίσχριστον διδασκαλίαν των καὶ εἰς αὐτὴν, μετ' ἐλπίδα νὰ τὴν ἔχωσι τελευταῖον καταφύγιον, ἀν ἀποκλεισθῶσιν ὁλότελα ἀπὸ τὴν φωτισμένην Εὐρώπην.

Ἄν ἐμάθετε ἕως τώρα τὴν εἰς τὴν Ἑλλάδα παρουσίαν αὐτῶν, δὲν ἐγνωρίσετε ἴσως ἀκόμη, καὶ ποῖα μέσα μεταχειρίζονται νὰ ἀπατήσωσι τοὺς προσκολλημένους εἰς τὴν ἐκκλησίαν των ἡμετέρους ἀδελφούς καὶ συμπολίτας χριστιανούς. Ἐνθυμᾶσθε, βέβαια, ὅ,τι ἰστορήσα (Ι) περὶ τῆς νέας τῶν Ἰησουϊτῶν λατρείας εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Ἰησοῦ, καὶ τῆς Μαρίας. Ἡ Καρδιολατρεία τοῦ Ἰησοῦ ἐγεννήθη περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος ἀπὸ Ἰησουίτην, ὅστις τὴν εἶχε παραλάβειν ἀπὸ πνευματικοθυγατέραν τὸν Καλογραῖαν. Εἰς αὐτὴν ἔπειτα ἐπροστέθη (πάλιν ἀπὸ Ἰησουίτας) ἡ Καρδιολατρεία τῆς Μαρίας, καὶ δὲν ἔμεινε πλέον παρὰ νὰ καταμελίσωσι καὶ τὸν Ἰησοῦν, καὶ τὴν Μάρian, καὶ νὰ εἰσάξωσιν εἰς τὸν χριστιανισμόν τόσας νέας λατρείας,

---

(Ι) Ἰδε τὰ εἰς τὸν Λυκοῦργ. κατὰ Δεωκρατ. Προλεγόμεν. σελ. ογ'—οδ'.

ὅσα μέλη εἶχεν ὁ Χριστὸς καὶ ἡ πανάχραντος αὐτοῦ μήτηρ, ἡ Μαρία.

Ἔως ἐδῶ δὲν ἔχομεν δίκαιον οὔτε τῶν Ἰησουϊτῶν τὴν διορθώσιν νὰ φροντίζωμεν, οὔτε τῆς δυναμένης νὰ τοὺς διορθώσῃ πνευματικῆς καὶ κοσμικῆς ἐξουσίας τὴν ἀμέλειαν νὰ ὀνειδίσωμεν. Αὐτοὶ ὄφονται! Ἄλλ' οἱ Ἰησουῖται, οἱ ὁποῖοι ἐνωχλοῦσαν τὴν Ἑλλάδα, καὶ ὅτε ἐτι ἡ Ἑλλάς ἀνεστέναζεν ὑπὸ τὸν ζυγὸν τοῦ τυράννου (1), ἐτοιμάζονται νὰ ἐμβῶσιν εἰς αὐτὴν καὶ πλείοτεροι καὶ προθυμότεροι, τῶρὰ μάλιστα, ἀφορμὴν ἔχοντες τὴν μέλλουσαν ἐκστρατείαν τῶν Γάλλων εἰς τὴν Πελοπόννησον. Ἀπὸ τοὺς Γάλλους δὲν ἔχομεν νὰ φοβώμεθα τίποτε. Τοῦ φιλανθρώπου τούτου γένους ἡ ἕως τώρα συμπάθεια εἰς τὰς συμφορὰς τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἀρκετὴ ἐγγύησις, ὅτι δὲν θέλουν παύσειν νὰ μᾶς φιλανθρωπεύωνται καὶ τουλοιοῦ εἰς πᾶσαν περίστασιν. Αὕτη των ἡ φιλανθρωπία μᾶς βεβαιώνει, ὅτι καὶ ἡ ἀπάνθρωπος δευτέρα τῆς ταιλαιπώρου Χίου παράδοσις εἰς τοὺς Τούρκους δὲν ἔγινεν ἔργον τῶν Γάλλων. Τὸ ἐτόλμησαν, ἄβουλα καὶ τοῦ ἔθνους καὶ τοῦ βασιλέως, οἱ αὐτοὶ ἐκεῖνοι ὑπουργοὶ τοῦ κράτους, οἱ ὁποῖοι ἐτόλμησαν νὰ ἐμβάσωσι καὶ τοὺς Ἰησουῖτας εἰς τὴν πατρίδα των.

Ὅπως ἂν κριθῶσι τὰ περὶ ταύτου, οἱ Ἰησουῖται εἶναι

(1) Ἐμβαιναι καὶ ὅτε ἡ Ἑλλάς ἦτον ἐτι ὑπὸ τὸν ζυγὸν ἄλλ' ὁ τύραννος τοὺς ἔβλεπε πάντοτε, καὶ αὐτοὺς καὶ τοὺς λοιποὺς ὁμοθρήσκους των, μὲ ὑποψίαν.

εἰς ἡμᾶς φοβεροί, καὶ τούτους πρέπει νὰ προσέχωμεν. Διὰ νὰ καταλάβετε, φίλοι ὁμογενεῖς, τί εἶναι ἱκανοὶ νὰ πράξωσιν εἰς τὴν ἐλευθερωμένην Ἑλλάδα, συλλογίσθητε τί ἔκαμναν, ὅτε ἡ Ἑλλὰς ἐτυραννεῖτο ἀκόμη. Δύω ἡ τρία ἔτη πρὸ τῆς πρώτης καταστροφῆς τῆς Χίου, ἐφάνη εἰς τὴν δυστυχῇ νῆσον ταύτην ἓνας ἀπόστολος τῆς Ῥώμης Ἰησοῦιτης, ὁ Πατὴρ Φ. ὅστις εἰσέβασεν εἰς τοὺς ναοὺς τῶν ἑτεροθρήσκων ἀδελφῶν μας τὴν Καρδιολατρείαν τῆς Μαρίας, κ' ἐδίδαξε τὴν νέαν ταύτην εὐλάβειαν μὲ τόσῃ θεοδράσκειαν, ὥστε πολλοὶ νέοι καὶ πολλαὶ νέαι, ἀπαρνήσμενοι τὸν κόσμον, κατέφυγαν εἰς τὴν Καρδιολατρείαν, ὡς εἰς μόνον ἄγκυραν τῆς σωτηρίας των.

Τοῦτο μόνον τὸ περὶ τῆς Χίου ἐγνώρισα ἕως τῶρα πιθανόν ὅμως ὅτι τὸ αὐτὸ δράμα ἐπαίχθη καὶ εἰς ἄλλας νήσους, ὅπου εὐρίσκονται Ἕλληνες τῆς Δυτικῆς ἐκκλησίας, καὶ θέλει παιζεσθαι συχνότερα καὶ ζωηρότερα εὐθὺς ἀποῦ παύσῃ ἡ κατέχουσα ἀκόμῃ τὴν Ἑλλάδα παραχῇ.

» Τί μᾶς μέλει περὶ τούτου; ἤθελάν εἰπεῖν ἡ συλλογισθῇ τινές· καὶ οἱ δραματοῦργοι καὶ οἱ θεαταὶ τοῦ
» δράματος δὲν εἶναι ἀπὸ τὴν Ἀνατολικὴν αὐλὴν· εἰς
» τὴν χωριστὴν αὐτῶν αὐλὴν εἶναι κύριοι νὰ παίζωσιν,
» ἂν τοὺς ἀρέσκη, καὶ αὐτὸ τὸ τόσον τερπνὸν εἰς τοὺς
» ὄχλους δράμα, τὰς Μαριονέτας. »

Οὐδ' ἐμὲ ἤθελε μέλει πολὺ, ἐὰν οἱ καρδιολάτραι, καὶ οἱ παρόντες καὶ οἱ μέλλοντες, ἦσαν ἑτερογενεῖς, ὡς

εἶναι καὶ ἑτερόδοξοι. Ἄλλ' αὐτοὶ εἶναι τοῦ αὐτοῦ γένους
 μὲ ἡμᾶς ἀδελφοί, τῆς αὐτῆς πολιτείας μέλη, τῆς αὐτῆς
 ἐλευθερίας συμμέτοχοι. Ἐὰν ἦναι τῶν ἀδυνάτων νὰ
 ἐπαινέσωμεν τὰ θρησκευτικὰ των δόγματα, χωρὶς νὰ
 φανῶμεν ἀδιάφοροι εἰς τὰ ἡμέτερα, δυνατόν ὅμως καὶ
 δίκαιον καὶ συμφέρον εἶναι νὰ τοὺς θεωρῶμεν ὡς ἀδελ-
 φούς, καὶ νὰ τοὺς ἀναγκάσωμεν μὲ τὴν πρὸς αὐτοὺς
 ἀδελφὸν ἀγάπην νὰ μᾶς ἀγαπῶσι καὶ αὐτοὶ ὡς ἀδελφούς.

Ταύτην τὴν ἀγάπην φοβαύμεκοι οἱ ἐκκλησιαστικοί
 των, ἐσπαύδασαν, ἀπὸ τῆς πτώσεως ἔτι τῆς Γραικορω-
 μαϊκῆς βασιλείας μέχρι τῆς σήμερον, καὶ σπείρωσιν εἰς
 τὰς ψυχὰς των τὸ πρὸς ἡμᾶς μῖσος· καὶ εἰς τοῦτα ἐμετα-
 χειρίσθησαν δύο μέσα. Τὸ πρῶτον ἦτο νὰ αὐξάνωσι
 τὴν παίμνην των, σύραντες ἀπὸ τὴν ἰδικήν μας ὅσους
 ἐδύναντο νὰ πλανήσωσι, μὲ πολὺ πλειότερον ζῆλον,
 ὅσον εἶναι χρεῖα εἰς ἐπιστροφὴν Ἰουδαίων ἢ Τούρκων.
 Τοῦτο δὲν τοὺς ὠφέλησε πολὺ· διότι δὲν ἤϋραν εἰς ἡμᾶς
 τόσῃν ἡλίθιον εὐκαλίαν, ὅσῃν ἔθιξαν οἱ κακοδαίμονες
 Ἀρμένιοι. Ἐμεταχειρίσθησαν λοιπὸν τὸ ἄλλα μέσον,
 αὐξάναντες τὸ τυπικὸν αὐτῶν μὲ ἱεροπραξίας δραμα-
 τικὰς, ἀνομοίας τοῦ Ἀνατολικοῦ τύπου, πληροφορημένοι,
 ὅτι τῆς τοιαύτης ἀνομοιότητος ἡ αὐξήσις ἐμελλε φυσικὰ
 καὶ αὐξήσῃ καὶ τὴν ἀπὸ τοὺς Ἀνατολικούς ἀποστροφὴν.

Τοιαύτη ἀποστροφή, ἕως ἡμεῖς μ' αὐτοὺς ὑπὸ τὸν
 ζυγὸν τῶν Τούρκων, ἂν καὶ λυπηρὰ, δὲν μας ἔβλαπτε
 πολὺ. Σήμερον ὅμως, ὄντες τοῦ αὐτοῦ γένους, τῆς αὐτῆς
 μητρὸς καὶ πατρίδος τέκνα, μετέχοντες ἰσονόμως τῆς

αὐτῆς πολιτικῆς ἐλευθερίας, ἀφίνωμεν ἐλευθέρους ἀλλήλους νὰ φυλάσσω καθεὶς τὴν ὁποίαν παρέλαβεν ἀπὸ τοὺς γονεῖς του θρησκείαν· ἀλλὰ χρεωστοῦμεν νὰ ἐμποδίσωμεν τῶν θρησκευτικῶν διαφορῶν τὴν περαιτέρω προχωρήσιν, καὶ νὰ μακρύνωμεν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, ὡς κοινούς τῶν Ἑλλήνων ἐχθρούς, τοὺς σπουδάζοντας νὰ τὰς αὐξήσωσιν.

Διὰ νὰ κατορθωθῇ τοῦτο, χωρὶς γογγυσμὸν, δίκαιον εἶναι νὰ ὑποτάσσωνται καὶ τῆς Δύσεως ὡς καὶ τῆς Ἀνατολῆς οἱ ἱερωμένοι εἰς τοὺς αὐτοὺς πολιτικούς νόμους τῆς Ἑλλάδος· δίκαιον εἶναι νὰ ἐκλέγωνται Γραικοὶ ἀπὸ Γραικοὺς, καὶ ὅχι ἀπὸ κἀνὲν ἄλλο ξένον γένος· δίκαιον εἶναι νὰ μὴ πολυπλασιάζωνται ὑπὲρ τὴν χρεῖαν, ἀλλὰ νὰ ἀναλογῇ ὁ ἀριθμὸς των μὲ τὸ πλῆθος τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν ἐκκλησιαζομένων· δίκαιον καὶ ἀναγκαιῶν πρὸ πάντων εἶναι, ὅταν ἡ παιδεία ἀπλωθῇ ἐπιπλέον εἰς τὴν Ἑλλάδα, νὰ μὴ χειροτονῆται, μήτε Δυτικὸς μήτ' Ἀνατολικὸς εἰς κἀνὲν ἱερατικὸν ὑπουργημα ἱερωμένος ἀπαίδευτος· δίκαιον εἶναι μήτε ναὸς νὰ ἀνεγείρεται, μήτε μοναστήριον νέον ν' ἀνοίγεται, χωρὶς τὴν ἄδειαν τῆς κυβερνήσεως· δίκαιον εἶναι νὰ μὴ συγχωρῆται μακρὰ διατριβὴ εἰς τὴν Ἑλλάδα μήτ' εἰς Ἀνατολικὸν μήτ' εἰς Δυτικὸν ἱερωμένον ἢ μοναχὸν ἄλλον, παρὰ τοὺς ὑπουργοῦντας τὰς ἐκκλησίας, ἢ τοὺς φυλακισμένους πρὸ πολλοῦ εἰς μοναστήρια, ἕως οὗ εὐρίσκονται ἀκόμη τοιαῦτα φυλακαί (1).

(1) Τοῦτο διὰ τοὺς ἤδη φυλακισμένους· διὰ δὲ τοὺς ἐπιθυμοῦντας

Ἀπ' ὅλα τῆς δυτικῆς ἐκκλησιᾶς τὰ μοναστικά τάγματα, εἰς τοὺς Ἰησουίτας μάλιστα πρέπει νὰ κλεισθῶσιν· οἱ λειμένες τῆς Ἑλλάδος, ὡς ἀποκλείονται εἰς τοὺς πειρατάς. Ἡ διδασκαλία τῶν εἶναι ἐχθρὰ τῆς παιδείας τῶν λαῶν καὶ τῆς ἐλευθερίας, ὑπέρμαχος τῆς ἀπολύτου ἐξουσίας, καὶ τῶν δεσποτῶν συνήγορος, τοὺς ὁποῖους καὶ αὐτοὺς ὑπερασπίζει ἐνόσω ὑποφέρουν τὰ δευτερεῖα, ἀλλὰ σπουδάζει νὰ καταβάλῃ, διεγείρουσα τὸν ἔχλον κατ' αὐτῶν, εὐθύς ἀποῦ τοὺς ἴδωσιν ἐπιθυμοῦντας νὰ ἐλευθερωθῶσιν ἀπὸ Ἰησουίτας.

Προσέχετε τοὺς, φίλοι ὁμογενεῖς, με πλειοτέραν προσοχὴν ὅσης ὁ Χριστὸς παρήγγελλε τοὺς ἀποστόλους του νὰ προσέχωσι τοὺς Φαρισαίους· διότι αὐτοὶ ὑπερέβαλλαν καὶ τὴν φιλαρχίαν καὶ τὴν πλεουεξίαν, καὶ αὐτὴν τὴν ὑπόκρισιν τῶν παλαιῶν Φαρισαίων. Τὸ ταραχοποιὸν αὐτῶν τάγμα, ἂν οὐτ' ἀρχὰς οὔτε πλούτη ἔχη ν' ἀποκτήσῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα, μέλλει πάντα νὰ ταρασσῇ τὴν τόσον ἀναγκαίαν εἰς τὴν κοινὴν εἰρήνην τῶν Ἀνατολικῶν καὶ τῶν Δυτικῶν ὁμόνοιαν (I).

νὰ φυλακισθῶσιν εἶναι χρειαῖ ἄλλου νόμου ἀπαγορευόντος τὴν ἀναχώρησιν ἀπὸ τὸν κόσμον πρὸ τῆς ἡλικίας τῶν εἰκοσιπέντε ἐτῶν. Εἰς τὴν ἡλικίαν ταύτην, ὅς τις κρίνει δίκαιον νὰ ζηρήσῃ τὴν πολιτείαν τῆς χρεωσμένης ἀπ' ὅλα τῆς τὰ μέλη συνεργίας, εἶναι κύριος τῆς τοιαύτης ζηρήσεως· ἀς ἐξεύρῃ ὅμως, ὅτι οὐδ' ἡ πολιτεία χρεωσθεῖ πλέον τίποτ' εἰς αὐτόν.

(I) Ἐνας ἀπὸ τοὺς παρτυριθέντας εἰς τὴν Χίον πολίτης, ὅτι παρ-
εδίδετο καὶ δεύτερον ἢ πατοῖς του εἰς τῶν ἀσιδῶν τὰς χεῖρας, με
γράφει, ὅτι τινὲς ἐκ τῶν ἐκεῖ εὕρισκομένων Δυτικῶν ἱερωμένων, ἐδού-

Τοσαύτην καὶ τιαυτήν προσοχὴν σᾶς παρακαλῶ, φίλοι ὁμογενεῖς, νὰ λάβετε, τώρα μάλιστα, ὅτε εὐτυχῆσετε νὰ ἔχετε πρόεδρον τῆς πολιτείας ἄνδρα φρόνιμον καὶ φιλόπατριν, ὅστις καθὼς φροντίζει νὰ φυλάξῃ τὴν Ἑλληνικὴν πολιτείαν ἀνεξάρτητον ὁλότελα καὶ αὐτόνομον, οὕτω θέλει προνοήσῃ (εἶμαι βέβαιος) καὶ τῶν πολιτῶν ὅλων τὴν ὁμόνοιαν, ὥς μόνον μέσον νὰ σεβασθῶσι καὶ οἱ ξένοι ἡγεμόνες τὴν αὐτονομίαν μας.

λευσαν τοὺς ἀσεβεῖς ὡς ἀδελφούς των (ρήτῳς οὕτως « Ὡς ἀδελφούς » των »). Κρίνε τώρα, ἀναγνώσα, ὅποια πρέπει νὰ διδάσκωσι τοὺς κοσμικοὺς τοιοῦτοι ἱερωμένοι, οἱ ὅποιοι προκρίνουσιν νὰ βλέπωσι τὴν ἰδίαν των πατρίδα κατοικημένην ἀπὸ Τούρκους κατὰ ἀπὸ Ἀνατολικούς χριστιανούς! τοιοῦτοι ἱερωμένοι, τῶν ὁποίων τὴν καρδίαν δὲν ἴσχυσαν νὰ μαλᾶξωσιν οὐδ' ὅσα πάνδεινα καὶ φρικτὰ κακὰ ἔπαθαν οἱ ταλαίπωροι Ἀνατολικοί, εἰς τὴν πρώτην εἰσοδὸν τῶν Τούρκων!

ΣΤΙΧΟΙ

ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΤΟΥ ΠΤΩΧΟΠΡΟΔΡΟΜΟΥ.

BIBLION A'.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΒΑΣΙΛΕΑ ΚΥΡΙΟΝ

ΜΑΝΟΥΗΛ ΤΟΝ ΚΟΜΝΗΝΟΝ.

- Μόαις τολμήσας, Βασιλεῦ Δέσποτα στεφηφόρε,
Σκηπτοῦχε Κομνηνόβλαστε, κράτιστε κοσμοκράτωρ,
Ἰπὸ τὴν σκέπην σῶν χρυσῶν προσέρχομαι πτερύγων,
Καθικετεύων, ἐξαιτῶν, παρακαλῶν ὁ θαλάσ,
5 Τὰς ἀκοὰς προσθεῖναι μοι σῆς Ἀνακρατορίας.
Ὅπως λεπτομερέστερον τὰ κατ' ἐμὲ καλύσω.
Μόλις ποτὲ παραδραμὼν τὴν θάλασσαν τοῦ βίου,
Τὴν οὕτω κατακλύζουσαν καὶ συνδυθίζουσάν με,
Πρὸς τὸν κοσμοσωτήριον προσέδραμον λιμένα,
10 Τὸν τῆς χριστομμήτου σου μεγάλης βασιλείας.
Σὺ γὰρ λιμὴν ἀκύμαντος, τῶν σοὶ προσπεφευγόντων.
Μόλις λιπὼν τὸ πέλαγος τῶν ἀλμυρῶν φροντίδων.
Ἐφθασα πρὸς τὸ πέλαγος τῶν εὐεργετημάτων.
Σὺ γὰρ ἐλέους ἡ πηγὴ, καὶ τῶν χαρίτων χάρις,

- 15 Καὶ πέλαγος χρηστότητος, καὶ τῆς φιλανθρωπίας.
 Σὺ κράτος τῶν Ῥηγηναρχῶν, τῶν τοπαρχῶν αὐτάναξ.
 Ἐπὶ δὲ τῷ τετράνακτι τῷ τετραυγυστομόρφῳ
 Ῥώμης τῆς νέας τῆς χρυσῆς, τῆς Κωνσταντίνου Ῥώμης,
 Τῷ γένει τῷ τοῦ κράτους σου, καὶ μὴν καὶ τῆς πορφύρας,
- 20 Μερῶν τεσσάρων τῶν τῆς γῆς καὶ κράτος κηρυχθήσει.
 Αὐτὸ γὰρ τὸ τετραύγουστον, ἐκ τῆς προσηγορίας,
 Σταυροῦ τὴν τετραμέριαν πάντως παρασημαίνει.
 Ὡς γοῦν ὁ τύπος τοῦ σταυροῦ τετραμερὴς τυγχάνει,
 Οὕτω καὶ σὺ τετραμερῇ κατακρατήσας κόσμον
- 25 Ἐπὶ τῷ τετραυγούσῳ μοι τῷ Πορφυρογεννήτῳ.
 Ὅμως δὲ σὺ, τετραύγουσε, τοῦ τετραυγούσου δῖχα,
 Σκηπτρα κρατύνεις κραταιῶς τῆς μονοκρατορίας,
 Τριάδι συνεργούμενος τῇ θεαρχικωτάτῃ.
 Ἄν γὰρ τινὲς τῶν ἐν ἀρχῇ, τῶν μὴ καλῶς φρονούντων,
- 30 Τὸ καθ' ἡμᾶς φρονήσωσι καὶ περιθραυθῇσι,
 Καὶ νεύσης μόνον κατ' αὐτῶν μόνῳ τῷ νεύματί σου,
 Ὡσεὶ καπνὸς πορεύσονται πόρρω τοῦ σου προσώπου,
 Πτοούμενοι τὴν σύγκρισιν, Μονάρχα Μονοκράτωρ,
 Τῇ λάμψει τοῦ προσώπου σου μήπως κατακαῶσι,
- 35 Καθὼς περ τίμεται κηρὸς ἀπὸ πυρὸς προσώπου.
 Ὡς πρὸ μικροῦ πεπόνθησι Δαγνόνις καὶ Μελίας,
 Καὶ Νουραδίνος σὺν αὐτοῖς, ἐξ ἄκρας τῆς ἀνοίας·
 Ὡς περ ἐκεῖνος Νεεμὰν ὁ πρὶν ἀποστατήσας.
 Ἀλλὰ πρὸς τὸ προκείμενον καὶ πάλιν ἐπανέλθω·
- 40 Μόλις ῥυσθεῖς τῶν δυσχερῶν βιωτικῶν φροντίδων,
 Τῶν καταποντιζόντων με καὶ καταδυθιζόντων,
 Συντόμως ἦλθον, ὡς ὄραξ, ὡς ἀπὸ τῶν κυμάτων,
 Πρὸς κράτος τὸ γαλήνιόν τῆς Αὐτοκρατορίας,
 Πρὸς ὄρμον καὶ ἀνάπαυλιν πάντων τῶν ἐν ἀνάγκαις.

- 45 Ἀλλὰ μὴ κλείσῃς ἀκοάς, μηδὲ ἀποσραφῇς με,
Τὸν δούλον καὶ οἰκέτην σου τὸν κατηχρειωμένον.
Εἰ γὰρ καὶ λέξων ἤρχομην μυθοπλασῶν τοὺς λόγους,
Εὐλύτως εἶχες, Βασιλεῦ, πάντων ἐκ τούτων λύσιν.
Ὡς σοὶ γὰρ ἐγκατοίκησεν ἡ τοῦ θεοῦ προνοία,
- 50 Ἡ Σολομῶντος ἄρρητος θεόσοφος σοφία.
Ἄλλ' ἄρχομαι τὰ κατ' ἐμὲ τῷ κράτει σου γνωρίσαι,
Καὶ πόσῃν ὁ τρισάθλιος ὑπέσῃν τὴν ζημίαν,
Ἐκ τοῦ μαθεῖν με γράμματα καὶ βιβλους ἀναγνώσκει,
Καὶ τῶν ἀρχαίων μυθουργῶν τὰς ληρομυθουργίας.
- 55 Ἐνταῦθα τοίνυν ἐξ ἀρχῆς τὰ κατ' ἐμὲ γνωρίσω.
Ἀπὸ μικρόθεν μ' ἔλεγεν ὁ γέρον ὁ πατήρ μου,
Τέκνον μου, μάθε γράμματα, ἂν θέλῃς νὰ φιλέσῃς.
Βλέπεις τὸν δαῖνα, τέκνον μου; πεζὸς ἐπεριπάτει.
Καὶ τώρα (βλέπεις) γέγονεν χρυσοφτερινὸς ἡρώτης,
- 60 Ἀλογοτριπλοντέλιος καὶ παχυμουλαράτος.
Αὐτὸς, ὄνταν ἐμάθανεν, ὑπόδησιν οὐκ εἶχεν.
Καὶ τώρα (βλέπεις τον) φορεῖ τὰ μακρομήτηκά του.
Αὐτὸς μικρὸς οὐδὲν ἶδεν τοῦ λουτροῦ τὸ κατώφλιον,
Καὶ τώρα λουτρικίζεται τρίτον τὴν ἑβδομάδα.
- 65 Ὁ κόρφος τοῦ βουρδούριζεν ψύρας ἀμυγδαλάτας,
Καὶ τώρα τὰ ὑπέρπυρα γέμει τὰ Μανσλάτα,
Καθὰδιν εἶχεν σούπκινον τζαντζαλοφορεμένον,
Καὶ φόρην το μονάλλαγος χειμῶν καὶ καλοκαίρων,
Καὶ τώρα (βλέπεις) γέγονεν λαμπροκουκαμασῆτος,
- 70 Παραγεμισοτράχηλος καὶ μορφοπροσωπάτος.
Αὐτὸς ὄνταν ἐμάθανεν ποτὲ δὲν ἐκτενίσθην,
Καὶ τώρα καλοχτένιστος καὶ μαυροτριχαράτος.
Καὶ πείσθητι γεροντικοῖς καὶ πατρικοῖς σου λόγοις.
Καὶ μάθε τὰ Γραμματικά, ἂν θέλῃς νὰ φιλέσῃς.

- 75 Ἄν γὰρ πεισθῇς ταῖς συμβουλαῖς καὶ τοῖς διδάγμασί μου,
 Σὺ μὲν λοιπὸν νὰ τιμηθῇς, μεγάλως εὐτυχίσεις·
 Ἐμὲ δὲ τὸν πατέρα σου κἂν ἐν τοῖς τελευταῖοις μου,
 Νὰ θρέψῃς ὡς ἀδύνατον καὶ νὰ γεροδοσκῇς.
 Ὡς δ' ἤκουσα τοῦ γέροντος, Δέσποτα, τοῦ πατρός μου
 80 (Τοῖς γὰρ γονεῦσι πείθεσθαι φησὶ τὸ θεῖον γράμμα),
 Ἐμαθα τὰ Γραμματικά, πλὴν μετὰ κόπου πόσου!
 Ἀφοῦ δὲ τάχα γέγονα γραμματικὸς τεχνίτης,
 Ἐπιθυμῶ καὶ τὸ ψωμὶν καὶ κύταλον καὶ ψίχαν·
 Καὶ διὰ τὴν πείναν τὴν πολλὴν καὶ τὴν σενοχωρίαν,
 85 Ὑδρίζω τὴν Γραμματικὴν, καὶ κλαίγω καὶ φωνάζω·
 Ἀνάθεμα τὰ γράμματα! Χριστὲ, καὶ ποῦ τὰ θέλει!
 Ἀνάθεμὰν καὶ τὸν καιρὸν, κ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν,
 Ὅπου με παρεδῶκασιν εἰς τὸ σκολιὸν ἔμεναν!
 Τάχα νὰ μάθω γράμματα, τάχα νὰ ζῶ ἀπεκεῖνα.
 90 Ἄν μ' ἔλειπαν τὰ γράμματα, καὶ μάθانا τεχνίτης,
 Ἀπ' αὐτοὺς ὅπου κάμνουσιν τὰ κλαποτὰ καὶ ζοῦσιν,
 Νὰ μάθω τέχνην κλαποτὴν καὶ νάξουν μετ' ἐκείνην·
 Μὲ ταύτην γὰρ τὴν κλαποτὴν τὴν περισσορεμένην,
 Νὰ ἀνοίγα τὸ ἀρμάριν μου, νὰ τόδρισκα γεράτον
 95 Ψωμὶν κρασὶν πληθυντικόν, καὶ θυνομαγερίαν,
 Καὶ παλαμιδοκόμματ', καὶ τζύρους καὶ σκουμπρία,
 Παροῦ· ὅτι τὸρ' ἀνοίγω το, βλέπω τοὺς πάτους ὅλους,
 Καὶ βλέπω χαρτοσακίουλα γεμάτα τὰ χαρτία.
 Ἀνοίγω καὶ τὴν ἄρκλαν μου νάβρω ψωμὶν κομάτιν,
 100 Καὶ βρίσκω χαρτοσάκουλων ἄλλο μικροτερίτζιν.
 Γυρέδω τοῦ κελίου μου τέτταρες γωνίας,
 Καὶ βρίσκω σαρωιάρικα πολλὰ πολλὰ χαρτία.
 Ἀπλόνω στὸ περσίειν μου, γυρέδω τὸ πουργίν μου,
 Διὰ σάμενα τὸ ψηλαφῶ, καὶ αὐτὸ γέμει χαρτία.

- 105 Ἀφοῦ δὲ τὰς γωνίας μου τὰς ὅλας ψηλαφήσω,
 Ἰσάμαι τότε κἀτηφής καὶ ἀπομεριμνημένος·
 Λιγοθυμῶ, λιγοψυχῶ ἀπὸ πολλῆς μου πείνας·
 Καὶ διὰ τὴν πείναν τὴν πολλὴν καὶ τὴν σενοχωρίαν,
 Ἀρνοῦμαι τὰ Γραμματικά, τὰ κλαποτά προκρίνω.
- 110 Τὴν κεφαλὴν σου, Βασιλεῦ, εἰς τοῦτο τί με λέγεις;
 Ἄν ἔχω γείτονα τινά, κ' ἔχει παιδὶν ἀγόρην,
 Νὰ τὸν εἰπῶ τι μάθε το Γραμματικά, νὰ ζήσῃ;
 Παρὰ κρανιαροκέφαλον πάντως νὰ μ' ὀνομάσουν,
 Νὰ τὸν εἰπῶ τι μάθε το τζαγγάρην τὸ παιδὶν σου.
- 115 Γείτονα ἔχω πετζοτὴν, τάχα ψευδοτζαγγάρην·
 Πλὴν ἔνε καλοφουνιστής, ἔνε καὶ χαροκόπος.
 Ὅταν γὰρ ἴδῃ τὴν αὐγὴν περιχαρασσομένην,
 Λέγει, Ἄς βράσει τὸ κρασί, καὶ βάλε καὶ πιπέρην.
 Εὐθύς τὸ βράσειν τὸ θερμὸν, λέγει πρὸς τὸ παιδὶν του,
- 120 Νὰ τὸ, παιδὶν μου, ἀγόρασε χορδοκοίλα δουκάτον·
 Φέρε καὶ Βλάχικον τυρὶν ἄλλην σαμεναρέαν·
 Καὶ δός με νὰ προγεύσομαι, καὶ τότε νὰ πετζόνω.
 Ἀφοῦ δὲ φθάσει τὸ τυρὶν καὶ τὰ χορδοκοιλίτζια,
 Κὰν τέσσερα τὸν δίδουσι εἰς τὸ τρανὸν μου χρούτιον.
- 125 Καὶ πίνει τα καὶ ρεύγεται. Κερνοῦν τον ἄλλον ἔνα·
 Καὶ παρευθὺς ὑπόδημα ἐπέρνει καὶ πετζόνει.
 Ὄνταν δὲ πάλιν, Βασιλεῦ, γέματος ὥρα φθάσῃ,
 Ρίπτει τὸ καλαπόδι του, ρίπτει καὶ τὸ σανίδιν,
 Καὶ λέγει τὴν γυναῖκά του, Κυρά καὶ θεὸς τραπέζιν·
- 130 Καὶ πρῶτον μισὸν ἐκζέσῃ, δεῦτερον τὸ σφουγγάτον,
 Καὶ τρίτον τὸ ἀκριόπασον ὀφθὸν ἀπὸ μερίου,
 Καὶ τέταρτον μονόκυθρον· πλὴν βλέπε νὰ μὴ βράζῃ.
 Ἀφοῦ δὲ παραθέσουσιν, καὶ νίφεται, καὶ κάτζει,
 Ἀνάθεμά με, Βασιλεῦ, καὶ τρισανάθεμά με!

- 135 Ὅταν γραφῶ καὶ ἴδω τον λοιπὸν τὸ πῶς καθίζει,
 Τὸ πῶς ἀνακομπόνηται νὰ πιάσῃ τὸ κοντάλιν,
 Καὶ οὐδὲν τρέχουν τὰ σάλιά μου, ὡς τρέχει τὸ ποτάμιν.
 Καὶ γὰρ ὑπάγω κ' ἔρχομαι πόδας μετρῶν τῶν σίχων.
 Εὐθὺς ζητῶ τὸν Ἰαμβον, γυρεύω τὸν Σπονδεῖον,
 140 Γυρεύω τὸν Πυρρίχιον καὶ τὰ λοιπὰ τὰ μέτρα·
 Ἀλλὰ τὰ μέτρα τοῦ φελοῦν σὴν ἄμετρόν μου πείναν;
 Πότε γὰρ ἐκ τὸν Ἰαμβον νὰ φάγω, Κοσμοκράτωρ;
 Ἡ πῶς ἐκ τὸν Πυρρίχιον ποτέ μου νὰ χορτάσω;
 Ἐδε τεχνίτης σοφιστὴς ἐκεῖνος ὁ τζαγγάρης·
 145 Εἶπε τὸ Κύριε λήσον, ἤρξατο ρουκανίζειν.
 Ἐγὼ δέ, φεῦ τῆς συμφορᾶς! πόσους νὰ πλέξω σίχους;
 Πόσους νὰ πλέξω καὶ νὰ πῶ, πόσους νὰ λαρυγγίσω;
 Νὰ τύχω καὶ τοῦ λάρυγγος τῆς ἄκρας βοηθείας;
 Ὁρμησα τάχα καὶ ἐγὼ τοῦ νὰ γενῶ τζαγγάρης,
 150 ἵνα χορτάσω τὸ ψωμίν, τὸ λέγουν Ἀφρατίτζιν·
 Ἀλλὰ τὸ μεσοκάθαρὸν τὸ λέγουν Κιθαρίτην,
 Τὸ πιθυμοῦν Γραμματικοὶ καὶ καλοσιχοπλόκοι.
 Καὶ τέως οὐάπου ἠῶρηκα κἀν τορνεσάκιν κάπου,
 Καὶ δίδω το καὶ ἀγόρασα σουδλὶν ἀπὸ τζαγγάρην.
 155 Καὶ ὥς ἦσαν τὰ καλὶγια μου πλήρις ἐξεσχισμένα,
 Ἐπιάσα τάχα τε μικρὸν νὰ τὰ περισουφρόσω·
 Καὶ κρούω σουδλέαν τὸ χέριν μου, καὶ διαθέην ἀπεκείθε·
 Καὶ πρίσμαν ἐκ τοῦ κρούσματος γέγονεν τῇ χειρὶ μου·
 Καὶ ὁλόκληρον ἐδιέβασα μῆναν εἰς τὸ κρεβάτιν.
 160 Ἀνάθεμά με, Βασιλεῦ, καὶ τρισανάθεμά με!
 Ἄν οὐ ζηλεύω πάντοτε τοὺς χειροτεχναρίους.
 Ἄν ἐμάθα καπουλικὴν, καὶ συκοτὴς ἂν ἤμουν,
 Καὶ συκοτὴς νὰ σύκονα τὴν ἀπασάν μου μέραν,
 Καὶ τὸ βραδὺν νὰ μέ διδαν μεγάλας κομματούκλας,

- 165 Ἄλλα καὶ τὸ μποτόπουλον νὰ γέμιζα κρασίτζω.
 Ἄν ἔμαθα τὴν ραυτικὴν ἐντέχνως ἐπισήμην,
 Μέναν βελόνιν τορνεσιού, καὶ ράμματα ζαμένου,
 Καὶ ψαλιδόπουλον μικρόν, νὰ μουν καὶ γὼ τεχνίτης.
 Ἄν γὰρ οὐκ ἐγυρεύετο ράφτης ποτὲ εἶν κόσμου,
- 170 Ὁκάποιας γειτόνισας ρούχον νὰ παρελύθῃ,
 Καὶ παρευθὺς νὰ μέκραξεν, Μάστορι καὶ τεχνίτῃ,
 Νὰ, κέντησε τὸ ρούχό μου, καὶ περιμάζωσέ το,
 Καὶ ράψε τὸ παραλυμαν, ἔπαρ τὸ ράψιμάν σου.
 Ἄν ἤμουν παραζυμωτής, ἢ δουλευτής μαγκίπυ,
- 175 Προφούρνια νὰ χόρτενα, καὶ νὰ καλοπαζούμην.
 Καὶ γὰρ διέβαινα προχθὲς πλησίον μαγκιπίου.
 Καὶ βλέπω τὴν μαγκίπησαν ἔσωθεν ἰσαμένην,
 Καὶ τὲς χεροὶ κατέχουσαν ἄσπρον σεμιδαλάτον,
 Ἀπόξυσμαν τριπτούτζικον, καὶ ἐρουκάνιζέ το.
- 180 Ἐγὼ δὲ ρίψας, Βασιλεῦ, τὴν ἐντροπὴν παρέκει,
 Ἐσέβηκα στὸ σπίτιν της, καὶ προσεκύνησά την.
 Δέγω, Κυρά μαγκίπησα, τὸ πῶς ἀκούς οὐκ εἶδα.
 Δὸς καὶ μέναν τριπτούτζικον θαμὴν νὰ ρουκανίσω.
 Ὡς δ' ἴδα τάνυπόλυφτον καὶ τάδεαυρίτόν της,
- 185 Δ'οπάζω το κτὸ χέριν της, καὶ ἄλλην ὁδὸν ἐπῆρα.
 Στενάζω καὶ λυπούμενος ἐκάτζα κέφαγά το.
 Ἄν ἤμουν ὀξύγαλατὰς, ὀξύγαλα νὰ πούλουν,
 Τὴν τζούκαυ τοῦ ξυγαλάτος εἰς νόμον μου νὰ βάζουν,
 Καὶ ἀπὸ ψυχῆς νὰ εὐγγιζα, περιπατῶν τὰς ρίμνας.
- 190 Ἐπάρετε δρουθανισὸν ὀξύγαλον, Κυράδες.
 Καὶ κῆνες, ὡς τὸ χρήξουσιν, σύντομα νὰ τὸ πούλουν.
 Καταβλατὰς ἂν ἤμουνε, καὶ συκοτὴς ἂν ἤμουν,
 Ὡς συκωτὴς νὰ δούλευα ἀπασαν τὴν ἡμέραν,
 Καὶ τὸ βραδὺν νὰ μέ διδαν μεγάλην χοματούραν,

- 195 Τὸ ἄσπρον ἔμποτόπουλον γεμάτον κρασοβόλιν,
 Καὶ μονοκύθρου μερτικὸν ἐκ τὰ λιπαρομένα,
 Καὶ κἂν ἐπὶ τὸ σκόλασμα νὰ πιανα τὴν λαπάραν,
 Καὶ νὰ τὴν ἔκρουγα βουκιές, ὡς καὶ τὸ δίκαιον εἶχεν.
 Κεντήκλας ἂν ἐμάθαναι καὶ τοὺς πιπεροτρίφτας,
 200 Ὅδοιπορῶν νὰ σρίγγιζα, περιπατῶν νὰ λάλουν.
 Κυράδες χειρομάχισες καλοκοδέσποινές μου,
 Προκύψατε, βηλαρικὰς ἐπάρετε κεντήκλας,
 Καὶ τοὺς πιπεροτρίφτας μου, νὰ τρίβετε πιπέρην.
 Καὶ ὥς εἶναι καλοκοδέσποινες ὁκάποσες κυράδες,
 205 Καὶ τὰς κεντήκλας νὰ πέρναν καὶ τοὺς πιπεροτρίφτας.
 Ἀλλὰ καὶ τί καλὲ παινῶ τοὺς χειροτεχναρίους;
 Ὡς γάρ θορῶ τὰ πράγματα, τὴν εὐτυχίαν τὴν ἔχουν.
 Κηπουρικὴν πολὺκαρπον ναργάζουμουν τὴν τέχνην,
 Συκίτζια καὶ ροδάκινα, ροδίτζια, μυγδαλίτζια,
 210 Δαμασκηναπιδόμηλα, δαμάσκηνα κροκάτα,
 Τὰ λεγουν ἀνατολικὰ, τὰ λέγουν λαγηνάτα,
 Καὶ ἄλλα τὰ τῶν κηπουρῶν σκόρδα καὶ κρόμυδίτζια,
 Ματζάνας, λαχανόγουλα, κραμπιὰ καὶ σευκλογούλια.
 Καὶ κἂν ψωμὶν ὁ κηπουρὸς νὰ χόρτενα καὶ γούλας.
 215 Καὶ μουχτερὸν ὁ κηπουρὸς ἔχει καὶ θρέφει τοῦτο
 Καὶ θρέφει καὶ τὸν κηπουρὸν καὶ μουχτερὸν ὁ κῆπος.
 Πασελοπούλης, καρυδὰς, καναθοσησαμάτος,
 Καὶ δαυκοφίσης, ρεπανὰς, σευκλογουλάς ἂν εἴμουν.
 Τὰ καρυδάτ', ἀρχόντισες, ἐδῶ τὰ σησαμάτα.
 220 Καὶ οἱ ἀρχόντισες νὰ τάπέρναν, νὰ μέ διδαν κομμάτας,
 Καὶ νάχασιν τὰ χεῖλη μου κἂν γλυκασμὸν ὀλίγον.
 Τὴν ναυτικὴν πολὺκοπον ναργάζουμουν τὴν τέχνην,
 Νὰ μετερχόμην πέραμαν, ναῦρικα ὁκάτι κέρδος,
 Ὡς κωπηλάτης πρότερον, δεύτερον ὡς πλωρήτης.

- 225 Νὰ γένουμουν καὶ ναύκληρος, καὶ νᾶχα μέγα κέρδος.
 Γείτοναν ἔχω κοσκινὰν, φάρσωμα μᾶς χωρίζει,
 Ἄπ' αὐτοὺς ὅπου μπηγούσιν κατὰ κάμπου ματζούκαν.
 ὄνταν εὐγούν καὶ τρέχουσιν συνδυο αἱ καροῦχαι.
 Καὶ βλέπω τὴν ιστίαν των πῶς συχνοφλαμαρίζει,
 230 Καὶ πῶς ἀπὸ τὰ κρέατα μοσχομουρίζει τζίκνα.
 Πότε δὲ τὴν ἀνθρακιὰν τὴν φοδεράν ἐκείνην
 Κειμένην βλέπω, Βασιλεῦ, μετὰ τῶν ὀψαρίων.
 Καὶ τζίκναν φέρουσι πολλὴν ὡς ἀπὸ τῶν βρωμάτων.
 Καὶ γὼ τζικνῶν δια ψωμίν, καὶ οὐκ ἔχω τί νὰ φάγω.
 235 Ζητῶ, καὶ οὐδέν με δίδουσιν, λέγουν με, Περιπάτει.
 Γραμματικόν σε βλέπομεν τετρακαλαμαράτον,
 Καὶ φάγε μυριοεμπύρετε ἐκ τὰ γραμματικά σου.
 Ἐκβαλε τὰ παπαδικὰ, καὶ γίνου προχεράρης,
 Φόρει καὶ τὸ προσώμιν σου, καὶ τὸν πηλὸν κουβάλει,
 240 Καὶ τὰ χαλίκια σύνασε, νὰ πέρνης τὸν μισθόν σου,
 Καὶ νὰ χορτάσης τὸ ψωμίν, τὸ πεθυμᾶς, ὡς λέγεις.
 Ἐπεὶ γραμματικὸς εἶσε καὶ μέγας στιχοπλόχος...
 Καὶ πῖςευσον βαροῦμαί τε νὰ γένω προχεράρης.
 Μπηγοματζούκης, κοσκινὰς, καλλιον τόχω νὰ γένω.
 245 Τὸ κουβαλεῖν γὰρ τὸν πηλὸν, ὡς φορτικὸν ἤχουμαι.
 Σὺ δὲ πρὸς τοῦτο, Βασιλεῦ, τί με λέγεις νὰ ποίσω;
 Ἐλπίζω τι τὸ κράτος σου νὰ μὲ χειραγωγῇ,
 Καὶ πάλιν ἐκκλησιαστικὸς νὰ γένω νάπογράφῳ,
 Νὰ εὐχῶμαι τὰ σκηπτρά σου μέσον ἀπὸ καρδίας,
 250 Σκηπτοκρατῆσαι κραταιῶς γῆς πάσης καὶ θαλάσσης.
 Ἀπὸ γὰρ τῆς πτωχείας μου καὶ βλασφημῶ πολλάκις.
 Καὶ λέγουσίν με, Σώπασε, σαλὲ, μὴ συντυχένης.
 Μήπως καὶ μετὰ θάνατον καταδικάσουσίν σε
 Εἰς σκώληκαν ἀκοίμητον, εἰς τάρταρον, εἰς σκότος.

- 255 Ἐγὼ δὲ, Κοσμοκράτωρ μου, ταύτας τὰς τρεῖς κολάσεις
 Ἐνταῦθα τὰς κολάζομαι καὶ πρὸ τῆς τελευτῆς μου·
 Σκώληκα τὸν ἀκοίμῃτον μιμουμαι τὴν πενίαν,
 ἥτις με τρώγει πάντοτε καὶ καταδαπανᾷ με·
 Τάρταρον τὸν τουρτουρισμὸν, τὸν τουρτουρίζω τώρα,
 260 ὥς ἐκ χειμῶνος παγετοῦ, καὶ τί φορεῖν οὐκ ἔχω.
 Καὶ γὰρ οὐκ ἔχων τί φορεῖν μεγάλως τουρτουρίζω.
 Σκότος δὲ πάλιν ἀφεγγές τὸν σκοτασμὸν μου κρίνω,
 Τὸν ἔχω τότε, Βασιλεῦ, ὅταν ψωμὶν οὐκ ἔχω.
 Ἄν γὰρ οὐκ ἔχω τί φαγεῖν, σκοτίζομαι τῆς πείνας.
 265 Ἔδε καὶ σκότος ἀφεγγές, καὶ τάρταρος καὶ σκώληξ.
 Ἀλλὰ, Κρατάρχα Βασιλεῦ, τεσσάρων γῆς κλιμάτων,
 Χάρισόν μοι τῷ δούλῳ σου μικρὸν τὰς ἀκοάς σου,
 ὥς ἵνα καὶ τὸ πρὸ μικροῦ συμβάν μοι σαφηνίσω.
 Εἰς τοῦ πατρὸς μου τὸ κελὶν ἀκρόπαστον ἀπάκιν
 270 Σύμπλευρον ἐμαγέρυσαν, σύλαρθον, ἐκ τὰ ξεύρεις·
 Καὶ τὸ τραπέζω ἔσυραν, κ' ἐκάθισαν νὰ φᾶσιν.
 Τούτους ἰδὼν ὁ δούλός σου γύρωθεν καθημένους,
 ὥς ἔθος εἶχα, σὺν αὐτοῖς ὠρμησα συγκαθίσαι.
 Ἐκεῖνοι δ' ἐξεπήδησαν λέγοντες ὁμοφώνως·
 275 Μὰθὸν καὶ ποῦ ἀργαδιάζεσαι; τάδῳ δὲν ἔχεις τόπον.
 Παπᾶς γραμματικὸς εἶσαι, τρέφε τὸν ἑαυτὸν σου.
 Μὴν βλέπης τὸ ἀπάκιν μας, δὲν εἶσε σὺ διὰ τοῦτο.
 Ἄν δὲ πενᾷς, ἀγύρασε, γραμματικέ, καὶ φάγε.
 Τούτων δὲ πρὸς με, Βασιλεῦ, ἀπάντων λεγομένων,
 280 Ὅκατί πῶς ἐγείνεται κτύπος εἰς τὸ κατώγην·
 Καὶ πάντες ἐσυκώθησαν, ἔφυγον παραυτίκα,
 Ἐλπίζοντες διι χαλὰ τὸ σπίτιν νὰ τοὺς πνίξῃ.
 Πολλὰ γὰρ ἦτον παλαιὸν, πᾶνυ σεσαθρωμένον.
 Ἐγὼ δ' ὥς εὖρον κείμενον τὸ σύμπλευρον ἀπάκιν,

- 285 Ἡρξάμην συλλογίζεσθαι, καὶ εἰς τὸν νοῦν μου λέγω·
 Οὐκ εἰμ' ἐγὼ τὸν ἔλεγον, Οὐ διαβῇ εἰς λάφυρά σου;
 Ἀλλ' ἴδε τὴν ἀσύγκριτον Θεοῦ φιλανθρωπίαν,
 Πῶς ὑπὲρ λόγον ἔφερε τάπακιν εἰς ἐμέναν.
 Ταῦτα δὲ λέγων, Βασιλεῦ, τὴν μάχασραν κρατήσας,
 290 Ἡρξάμην ἐμπουκόνεσθαι μέχρις εἰς κόρον ἦλθον.
 Μετὰ δὲ ταῦτα, Βασιλεῦ, κάτω καγὼ κατήλθον,
 Τάχα γυρεύων σὺν αὐτοῖς πόθεν ὁ κτύπος ἦλθεν,
 Πρῶτερον τὸ κατούδι μας στήσας εἰς τὸ τραπέζιν,
 Διὰ τὰ ποῦν ὅτι ἐποικεν ἡ κατά τὴν ζημίαν.
 295 Ἄπαντες δὲ μετὰ μικρὸν τῇ κέλῃ συνελθόντες,
 Καὶ τὸ κατούδι ἄνωθεν ἰδόντες τῆς τραπέζης,
 Ἐρίψαν λίθους κατ' αὐτοῦ, λέγοντες, Φονευθήτω.
 Ὅτι ἔφαγεν τὸ θαυμαστὸν ἀρόπαστον ἀπάμιν.
 Ὑστερον δὲ τὴν μηχανὴν εὐστόχως ἐγνωκότες,
 300 Ὀλίγον μειδιάσαντες ἐξεῖπον ὁμοφώνως,
 Ἐδ' ὁ παπᾶς ὅπου φαγεν τὸ θαυμαστὸν ἀπάμιν·
 Καὶ ἡμεῖς ἀδικούσαμεν τὸ ταπεινὸν κατούδι.
 Καὶ ἠδραν τὰ σκουτελιά τους πληρὶς καθερισμένα·
 Πλύσιμόν οὐκ ἠθέλασιν καθόλου τὰ πινάκια.
 305 Ἡμεῖς ψωμὶν οὐκ εἴχαμεν, καὶ τί ἄλλον γυρεύεις;
 Ὅπου γὰρ λείπει τὸ ψωμὶν, προσφὰν οὐκ ἐνθυμοῦνται.
 Τοῦ προσφαγίου ἡ μέριμνα κ' ἡ λεῖψις τοῦ ψωμίου
 Τὰς ἐνθυμήσεις τὰς πολλὰς πᾶλλὰ τὰς περικόπτουν.
 Πεῖνά μου, κάλιν Πεῖνά μου, καὶ δευτέρον σε γράφω.
 310 Καὶ τόρᾳ μόνον ἄφες με, ὅτι ψωμὶν οὐκ ἔχω.
 Πάλλ' ὥς τὰ πάρω θανεικόν. Ποσῶς οὐκ ἡμερώθη.
 Εἴ τις καὶ ἂν ἔχει σήμερον ψωμὶν καὶ λοκοτήνιν,
 Ἐκεῖνος καὶ φιλόσοφος, ρήτωρ καὶ καλλιγράφος.
 Τί δὲ λοιπὸν, ἂν ἔμαθα τοῦ κόσμου τὰ βιβλία,

- 315 Καὶ τὸ ψωμὶν ἐπιθυμῶ πότε νὰ τὸ χορτάσω·
 Καλὸς ἐν ὁ Λιδάιος, ἂν ἔχη καὶ χρυσάφιν.
 Τὸν Ὀμηρον μὲ δίδασιν, καὶ φόφουν ἐκ τὴν πεῖναν.
 Εἶπάν με, Μάθε Ὀππιανόν, πεῖναν οὐδὲν φοβεῖσαι.
 Ὡς ἔμαθα τὸν Ὀππιανόν, τάχα καὶ γὰρ καυχῆσθην·
- 320 Φεῦγε πτωχεία τοὺς χωρικοὺς, ὕπαγε εἰς ἀσόφους·
 Ἐγὼ πλουσίαν ἔμαθα τὴν τέχνην τῶν γραμμάτων,
 Ὀππιανόν ἐκτίθησα, πεῖναν οὐδὲν φοβοῦμαι.
 Κ' ἐκείνη ὑπομουγγρίζουσα μικρὸν μὲ ἐπεστράφην.
 Ὡς ἐκατέστησεν λοιπὸν τὸ μάγουλόν μου· ἡ πεῖνα,
- 325 Οὐδὲ λαπάραν ὁμοιάζει τὴν καταξαρωμένην.
 Ἄν μ' ἔλιπεν Ὀππιανός, κ' ἔπιανα φουρνητάρης,
 Πολὺν καλὸν μ' ἐξέβαινεν καὶ διαφοροτερίτзин·
 Ἄν ἤμουν παραζυμωτής, ἢ ζυμωτής μαγκίπου,
 Προφούρνια νὰ χόρτενα, νάχα καλὴν ἡμέραν.
- 330 Τὴν στράταν ἤρχουμουν ποτὲ μὲ πεῖναν καὶ μὲ δίψαν·
 Καὶ τζίκνα γέμισαν πολλὴν ταρθούνιά μου σπὴν στράταν,
 Κ' εἰς τάντερά μου σέβηκεν, καὶ τάραξεν τὴν πεῖναν.
 Τὴν τζίκναν ἠκολούθησα, κ' εἰς μακελλεῖον μὲ πάγει·
 Ἐκεῖθρα κρέας καὶ ψήνασιν σουγλιταρέα μεγάλην.
- 335 Τοῦ μακελλάρη τὴν γυνὴν ἠρξάμην κολακεύειν·
 Κυρὰ κυρὰ μαστόρισα, κυρὰ χορδοκοιλίστρα,
 Καὶ μουτλογατονόσκουφε γυνὴ τοῦ μακελλάρη,
 Δὸς με ὀλίγον ἔντερον, δὸς με δαμὶν μαστάρην,
 Λαπάραν ἐκ τὴν λαπάραν σου, ἐξαύτην τὴν βαζάξεις,
- 340 Λαπάρα τραγανόδεχτον τὴν ἀντικρυς νευρώδη,
 Τὴν ἐκδαρμένην πάντοτε καὶ μὴ παχυνομένην,
 Τὴν οὖσαν σταφιδόχνοτον τὴν ἀκροσαχνισμένην.
 Ἴδα καλὴν προαίρεσιν, ἴδα καλὴν γυναικα.
 Οὐκ ἐπιστάμην ἄτυχος τὴν συσκευὴν καὶ πρᾶξιν,

- 345 Τρόπον τὸν κακομήχανον τῆς γυναικὸς ὁ ταλας,
 Ἐκ τῆς χειρὸς λαβούσης με καὶ θρόνον ἐκτεθείσης.
 Καὶ τὸ τραπέζιν μέθηκεν, τοιαῦτα λέγων πρὸς με,
 Κάθητ' ἀφέντη, κάθησε γραμματικὴ νοτάρε,
 Γραμματικὴ φιλόσοφε διπλοκαλαμαράτε.
- 350 Καὶ τὸ τραπέζιν μέθηκεν καὶ σύρνει με μαῦδιλιν,
 Καὶ σκουτελίτζιν μέθηκεν γεμάτων τὴν λαπάραν.
 Καὶ πρώτην βούκαν ἔδαλα, καὶ δεύτην, καὶ τρίτην.
 Τέταρτον, ὡς τὸ σύνηθες, ἔσκυψα νὰ τὴν κόψω.
 Εὐθὺς καὶ ποῦ τὴν ἔκρυβεν τὴν σύσκατον ἐκείνην,
- 355 Τὴν κοπροπαραγέμιστον καὶ τὴν δυσωδεδεσάτην;
 Καὶ κροῦ με καταπρόσωπα μὲ τὴν κοιλίαν, καὶ λέγει,
 Φάγε, καλὴ γραμματικὴ, γραμματικὴ νοτάρε,
 Γραμματικὴ φιλόσοφε, ἐντεροχορδοπλύτα.
 Κάλλιον ἦτον νὰ τρωγες αὐτοῦνον τὸ μελάνιν,
- 360 Παρὰ τὴν τυμπανόκρουστον τὴν σκατωτὴν λαπάραν.
 Κάπα μου, πάλιν κάπα μου, παλιοχαρβαλομένη,
 Κάπα μου, ὅταν σέθεκεν ἡ βλάβχα νὰ σὲ φάνη,
 Πολλὰ δάκρυα σὲ γέμισεν καὶ στεναγμοὺς μεγάλους.
 Ἐσὲν ἔχω καὶ πάπλωμαν, κάπα, καὶ ἀπανωφόριν,
- 365 Ἐσέναν καὶ ποκαμισον, ἐσὲν καὶ ἐπιβαλτάριν
 Καὶ τὴν λαμπράν τὴν κυρίακην; στὴν ἐκκλησίαν ἂν πάγω,
 Ὅλους χωρεῖ ἡ ἐκκλησία, καὶ μὲν οὐδὲν ἐχώρει.
 Καὶ ἀπὸ τὸ σείσμαν τὸ πολὺν καὶ τὸ πολὺν τὸ διώμαν,
 Ἐπέρνω, πάγω, Βασιλεῦ, στὸ σπίτιν ὑπαγένω,
- 370 Τὸ σπίτιν τὸ παλαμόσπιτον, τὸ καινουργιοχασμένον.
 Νυστάζω, πέφτω τάχα τε, τυλίγομαι τὴν κάπαν.
 Κοιμοῦμ' ὡς τὸ μεσάνυκτον· καὶ ἄκου τί παθάνω.
 Ἐμπλέκονται μ' οἱ ψύρες μου ἄνωθεν ἕως κάτω.
 Καὶ βάνω τὸ χερίτζιν μου, συντρίδω καὶ τζακίζω,

- 375 Εὐγάνω τ' ὀλοκόκκινον, νᾶπες βαφείαν ὁμοιάζω.
 Κάπα μου, ὅπου δύναται, κάπα μου, ἃς σὲ ἀγοράσῃ,
 Κάπα μου, ἡγανάκτησα, κάπα τὰς χάριτάς σου.
 Ἄλλ' ὧ Κομνηνοβλάστητον ἀπὸ πορφύρας ῥόδον,
 Ὡ βασιλέων βασιλεῦ, καὶ τῶν Ἀνάκτων Ἄναξ,
 380 Καὶ κράτος τὸ τρικρατίστον ἀπὸ παποτερόθεν,
 Εἰσάκουσόν μου τῆς φωνῆς καὶ τῆς δεήσεως μου·
 Θύραν ἐλέους ἄνοιξον, καὶ χεῖρα πάρασχέ μοι,
 Ἀνάγουσάν ἐκ λάκκου με καὶ βόθρου τῆς πενίας.
 Σὺ γὰρ ἐλέους αἰκτιρμῶν μετὰ Θεὸν ἡ θύρα·
 385 Σὺ μόνος ὑπερασπιστὴς τῶν ἐν ἀνάγκαις βίου·
 Σὺ καὶ τὸ καταφύγιον πάντων τῶν χριστιανύμων·
 Σὺ βασιλέων Βασιλεὺς, σὺ ἐκ τῶν προπατόρων
 Φιλεύσπλαγχος, φιλότεκνος, φιλοῖκτωρ, φιλοκτίρμων.
 Ῥῦσαί με τῆς στερήσεως, ῤῥυσαί με τῆς πενίας·
 390 Τῶν δανειστῶν μου, Βασιλεῦ, λύσον τὰς ἐπιθέσεις·
 Οὐδὲ γὰρ φέρειν δύναμαι τούτων τὰς κατακρίσεις.
 Τοὺς τέσσαρας προβαλλομαι, Θεόστεπτε, μεσίτας,
 Τοὺς μαρτυρήσαντας στεῤῥῶς ὑπὲρ Χριστοῦ Σωτῆρος,
 Γεώργιον, Δημήτριον, Τύρωνα, Στρατηλάτην·
 395 Οἱ τε καὶ ταξιδεύουσιν ἐν πάσι ταξιδίαις,
 Καὶ συνοδοιποροῦσί σου τῷ τρικρατίστῳ κράτει.

ΠΤΩΧΟΠΡΟΔΡΟΜΟΥ

BIBAIION B'.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΥΤΟΝ ΒΑΣΙΛΕΑ,

ΚΑΤΑ ΗΓΟΥΜΕΝΩΝ.

- ΤΟ ΔΗΜΗΣΑΣ ἀναφέρω σοι τῷ κραταιῷ Δεσπότη,
Τῷ μέγα καὶ νικητοῦ κραταιῷ στεφηφόρῳ.
Καὶ πρόσδεξε, καὶ λύσον μου τὰς πολυπλόκους δέσεις·
Οὐδὲ γὰρ δέονται πολλῶν ἐξόδων ἢ φροντίδων.
5 Ἴνα ῥαθύμως πρὸς αὐτάς καὶ ἀνειμένως βλέψεις.
Δέον λοιπὸν ἀναμαθῶν τὰς νόσους τῶν νοσοῦντων,
Εἰδ' οὕτως καὶ τὴν ἴασιν ἐντέχνως ἐπιθεῖναι.
Καὶ θαύμασον τοῦ μύρμηκος τὴν τηλικαύτην τόλμην,
Πῶς ὅλως οὗτος γέγονε τῆς ὅλης μυιοπίας,
10 Καὶ τρέχειν ἴσως ὄρμησεν τοῖς ἰσχυροῖς θηρίοις,
Ἀκολουθῶν τοῖς ἰχνεσιν ἀφόδως τῶν λεόντων,
Τὴν τῶν ὀνύχων δύναμιν ποσῶς μὴ κεκτημένος.
Ἐμὲ δὲ σκόπει μύρμηκα, Δέσποτα στεφηφόρε,
Κατὰ τῶν λόγων τὴν ἰσχὺν καὶ τὴν ἀκτημοσύνην,

- 15 Λέοντας δὲ τοὺς ῥήτορας μετὰ τῶν φιλοσόφων ,
 Ὀϊτινες ὧσιν δυνατοὶ τοῦ γράφειν καὶ στιχίζειν ,
 Καὶ συγγραφεὺς νικητικὰς ἡρωϊκὰς συμπλέκειν .
 Ὅμως ἐκεῖνοι γράφουσιν σοφῶς καὶ κατὰ λόγον ,
 Ὡςπερ σοφοὶ καὶ ῥήτορες · ἐγὼ δ' οὐχ οὕτως γράφω .
- 20 Καὶ γὰρ ἀγράμματος εἰμὶ , καὶ νέος ῥακενδύτης ,
 Καὶ μοναχὸς τῶν εὐτελῶν τῶν ἀποκαθησμένων ,
 Καὶ τὴν ἰσχὺν ἐπίσης τε μύρμηκος κεκτημένον .
 Ἀλλ' οὖν λιτῶς , μοναχικῶς , ἀπλῶς , εὐκολοτάτως ·
 Οὐδὲ γὰρ μύθους παλαιῶν ἱστοριῶν σοι γράφω ,
- 25 Τῶν νοῦν ἐχόντων ἀκριθεῖ , δυσνόητον τὴν λύσιν ·
 Εὐληπτα μᾶλλον καὶ σαφεῖ , καὶ γνώριμα τοῖς πᾶσιν ,
 Τοῖς τὸν μονήρην τρέχουσιν ἐν κοινοβίοις δρόμον .
 Καὶ ταῦτα μὲν , ὦ Δέσποτα , μόνος ἐγὼ σοι γράφω ,
 Ἄπερ καὶ λέξων ἔρχεται κατὰ μικρὸν ὁ λόγος .
- 30 Καὶ πρόσθε ἀρτι τὸ λοιπὸν ἐμοὶ τὰς ἀκοάς σου ,
 Καὶ πάντα σαφηνίσω σοι κατὰ τὴν πράξιν , Ἄναξ .
 Ὅποτεν γὰρ εἰς ἔννοιαν ἔλθω τῶν Ἡγουμένων
 (Δύο γὰρ ἄρχουσιν ἐκεῖ , Δέσποτα , παρανόμως ,
 Καὶ παρὰ τὴν διάταξιν πατρὸς τοῦ πανοσίου ,
- 35 Πατὴρ , υἱὸς , τὸ κάκιστον ; ὦ θεία δίκη , ζευγος) ,
 Καὶ καθαρῶς τὰ παρ' αὐτῶν γινόμενα σκοπήσω ,
 Ἄλλος ἐξ ἄλλου γίνομαι , καὶ τήκομαι τὰς φρένας ,
 Καὶ πίπτω πρὸς ἀπόγνωσιν πάσης τῆς ἀθυμίας .
 Ὅταν ἐξέλθω γὰρ μικρὸν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας ,
- 40 Ἄν , ῥαθυμήσω πώποτε καὶ λείψω ἀπὸ τὸν ὄρθρον ,
 Οὐ φέρειν ὅλως δύναμαι τὰς προσταγὰς ἐκείνων .
 Τὸ ποῦ ἦτον εἰς τὸν ἐξαψαλμον , ψωμὶν μηδὲν τὸν δώσουν ,
 Τὸ ποῦ ἦτον εἰς τὸ θυμιατὸν , ἅς βάλλει μετανοίας ,
 Τὸ ποῦ ἦτον εἰς τὸ κάθισμα , κρασὶν μηδὲν τὸν δώσουν ,

- 45 Τὸ ποῦ ἦτον εἰς τὸν ἑσπερινὸν, ἅς τὸν ἐκβαλλουν ἔξω.
 Τὸν στίχον βάλει ἀπὸ ψυχῆς καὶ φώναξε μεγαλῶς,
 Μὴ συντυχένης, πρόσσεχε, κἂν ὅλως τὸν ὀδεῖνα,
 Μὴ κνήθесе, μὴ τρίβεσε, μὴ παραμουρμουρίζης,
 Μὴ ψουψουρίζης, πρόσσεχε, κἂν ὅλως τὸν ὀδεῖνα,
 50 Ἐξάφες τὰ συχνὰ λουτρά, καλόγερος ὑπάρχεις,
 Βαθία καλήκρια γόρασε, καὶ φόρει τα ὡς τὴν μέσσην,
 Καὶ μὴ φορῆς τὰ χαμηλὰ μὲ τὰς μακρίας μήτας,
 Ἀπέσω τὰ μανίκιά σου, καὶ ἀπέσω τραχηλία σου,
 Ἐξάφες τὸ νὰ κάθесе ποσῶς εἰς τὸν πυλῶνα,
 55 Ἐξάφες τὰ προγεύματα καὶ τὰ διπλοσφουγγάτα,
 Καὶ τὸ νὰ τρώγης σύντομα, νὰ πίνης κ' εἰς τὸ γέμα,
 Καὶ σύναγε τὸ πλάτυσμα καὶ θές το εἰς γωνίαν.
 Μὴν βλέπης τὸ τρανώτερον τὸ μερδικὸν ἐκείνου.
 Ἐκεῖνος ἐν πρωτοπαπᾶς καὶ σύ σε καλονάρχος·
 60 Ἐκεῖνος ἐν δομέστιχος, καὶ σὺ παρακλησιάρχης·
 Ἐκεῖνος ἐν λογαριασῆς, σὺ δὲ ἦσε θερμοδότης.
 Ἐκεῖνος Δοχιάριος, σὺ δὲ κρομμυδοφύλαξ.
 Ἐκεῖνος ἐν γραμματικὸς, τεχνίτης χερονόμος,
 Καὶ σὺ οὐδὲ τὸν Ἀλφάδητον ἡξεύρης συλλαθῆσαι.
 65 Ἐκεῖνος ἔχ' εἰς τὴν Μοῦνὴν κἂν δεκαπέντε χρόνους·
 Καὶ σὺ ἀκμήν οὐκ ἐπλήρωσες ἐξάμηνον ἀφ' οὐλβῆς.
 Σὺ παρατρέχεις τὴν ὁδὸν πεζὸς μετὰ τζαγγίων,
 Αὐτὸς δὲ καθαλάριος διηνεκῶς ὀδεύει,
 Βουτουλομένας τοῖς ποσὶν φέρων τὰς φτερνισήρας.
 70 Ἐκείνος Οἰκονόμος ἦν, καὶ σὺ σε κοπροζύτης.
 Ἐκεῖνος Παλατίνος ἦν, σὺ δὲ σκυδαλοφύλαξ.
 Ἐκεῖνος ἐδικόνησεν εἰς τὴν μονὴν πολλάκις,
 Καὶ σὺ ἔδοσκες τὰ πρόβατα, καὶ διοχες ταῖς κουρούναις.
 Ἐκεῖνος πάντ' ἐσέδαινεν σειςὸς εἰς τὸ πάλαιτον,

- 75 Καὶ σὺ ἐκαθίζουσιν καὶ βλέπεις πῶς τρέχουσιν οἱ καροῦχοι·
 · Τίνας λαχένη τὸ δεμίς, ἐμεῖς δὲ πάλιν τίνας,
 Καὶ τίνας τὸ παραδατὸν, καὶ τίνας τὸ τῆς πρόδας.
 Αὐτὸς ἔνεν καλόφωνος τεχνίτης χερανόμος,
 Σὺ δὲ τυγχάνεις πάρηχος, καὶ ψάλλειν οὐκ ἰσχύεις.
- 80 Αὐτὸς ψηφίζει κέρπυρα, καὶ γράφει καὶ εὐρογγύλεα,
 Καὶ σὺ ψηφίζεις φάδατα, καὶ γράφεις κουνηδάτα.
 Αὐτὸς φορεῖ αἰγιομέταξα, καὶ σὺ τὴν σαγολέδα.
 Αὐτὸς ἔχει κἂν τέσσαρα λαμπρά κρεβατοστρώσια.
 Καὶ σὺ κοιμᾶσαι στὸ ψαδί, καὶ γέμεις καὶ τὰς ψήρας.
- 85 Αὐτὸς τὸν μῆναν τέταρτον εἰς τὸ λουτρὸν ὑπάγει,
 Σὺ δὲ ἀπὸ πάσχα ὡς πασχα λουτρὸν οὐδένα βλέπεις.
 Αὐτὸς ψουνίζει πάντοτε λαβράκιά, φιλομῆλας,
 Καὶ σὺ ποτὲ οὐκ ἠγόρασας κἂν τορνεσίου χαυῖάρων.
 Αὐτὸς κἂν δέκα κέκτηται λίτρας χρυσᾶς λογάριον,
- 90 Καὶ σὺ φόλαν οὐδὲν ἔχεις καὶ δὸς διὰ τὴν ψυχὴν σου.
 Αὐτὸς τὸν βλέπεις ἔδωκεν εἰς τὴν Μοῖνῃ εἰκόνα,
 Καὶ σαραντάπηχον βλατίν, καὶ δύο κυθροκανδήλας.
 Καὶ σύλθες ἀνυπόδετος καὶ δίχα ὑποκαμίσου,
 Καὶ τὸ βρακίον σου φαίνεται ἀπὸ πενήντα τρύπας.
- 95 Καὶ περιπάτει ἐμπύρετε καὶ δούλευε τοὺς πάντας.
 Οὐκ εἶσε Σεβαστοῦ παιδὶν οὐδὲ Κουροκαλάτου.
 Σαρδαμαρίου παιδὶν ἤγε χαδιαροκατελύτου,
 Σκουμπροπαλαμιδόπαστου ἐγγραυλοκασορέγου.
 Καὶ μὴν θορεῖς τοὺς βαθρακοὺς, τὰς ἰσχάς, τὰ ψησία,
- 100 Καὶ τρέχουσιν τὰ σάλια σου, καὶ συχνοκαταπίγεις.
 Οὐδὲν ἐνὶ διαλόγῳ σου τάδρην τὸ παξυμάδι,
 Καὶ τὸ πολαμιδόκωμον, καὶ ἡ θῦνα ἡ βρωμιαρέα.
 Καὶ τὸ τυρίν τὸ κρητικὸν να γδάρη τὸν λαμόν σου.
 Κατάβαινε στήν τράπεζαν, καὶ βόδια τὸν κελλάρην,

- 105 Καὶ κόφτε ξύλα, καὶ νερόν κουβαλεῖ στο κακάδιον,
Καὶ δίδε καὶ θερμούτζικον· οὐκ εἶς' ἐκ τῶν ἐνδοξῶν.
Κομματία, βλέπω, ἀπέγδαρες τρανὰ καὶ γωνιδάτα,
Καὶ μαγερίαν δειπνάκον· οὐκ εἶς' ἐκ τῶν ἐνδοξῶν.
Καὶ πλύσιμον οὐ δέχεται καθόλου τὸ πινάκιν.
- 110 Καὶ παῦσε τὸ νὰ τρώς πολλὰ, νάλέξης τόσα τόσα.
Ἄπελθε φτίασε τὸ θερμόν, δὸς νῆμαν τοῖς πατράσιν.
Σπούδατε, φθάσε σήμερον γοργὸν νὰ πᾶς στὸν μύλον,
Καὶ διάβα κ' εἰς τὸ πέραμαν γοργὸν ὥς ἐξηφτέριν·
Ἐρώτησε στὸ διάβα σου κ' εἶπε τοῖς Βενετίκους,
- 115 Τὸ πῶς πουλιέται τὸ τυρὶν, τί ἔχει τὸ κεντηνάριν.
Ἵπαγε, λυῖσε σήμερα τὸν μέγαν Οἰκονόμον,
Λοῦσε καὶ τὸν Ἡγούμενον, παρᾶς' αὖ καὶ τοὺς δύο.
Ὁ μὲν προστάσσει, τρίψαι με, καὶ τάρασσε τὸ σκάμμα.
Ὁ δ' ἄλλος πάλιν γέμισε, παρᾶχυσέ με, ἄς εὐγω.
- 120 Καὶ μετὰ τούτοις ἔρχεται τρίτον ὁ Ἐκκλησιαάρχης.
Πρὸς με σταλεῖς τὸν ταπεινὸν τὸν κατηνυτελισμένον.
Πῶς ὑπομείνω, Δέσποτα, πῶς ἄνεσιν εὐρήσω;
Καὶ πῶς νὰ ζήσω; λέξον με, σὺ γὰρ γινώσκεις πάντα.
Στιγμὴν ἂν λείψω ταπεινὸς ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν,
- 125 Τὸ κρασοδόλιν μου πωλοῦν τὸ νερακοπημένον,
Ἐγὼ δὲ τρέχω στὸ νερόν, καὶ σκύπτω καὶ χορταίνω,
Καὶ παραυτίκα πιάνει με τὸ ῥίγος καὶ ἀποδνήσκω.
Ἀπαξ τὸν χρόνον ἂν λουσθῶ, πολλάκις δι' ἀρρώστIAN,
Καυκίῳ κρασίῳ οὐ δίδουν με, τὸ λέγουν εὐλογίαν.
- 130 Ἄν ἔλθῃ φίλος μου ποτὲ τὸν χρόνον, νὰ τὸν ἴδω,
Τὴν πόρταν ῥωμανίζουσιν, καὶ ἀφήνουσιν τον ἔξω.
Ἄν δόσουν εἴμενον ποτὲ τὸν χρόνον, νὰ ψουνίσουν,
Λέγουσιν, Σήμερον ἰχθὺς οὐ τρώγεται σὴν μέσῃν.
Ἄν δώσῃ τις καὶ ψυχικὸν ἀπὸ τῶν φιλοχρίσων,

- 135 Κἂν εἰς οὐ βλέπει τὸ κουκὶν ἀπὸ τοὺς Καλογέρους.
 Ἄν εἶπω, Δότε με ψωμὶν εἰς τὴν ὑποτροφὴν μου,
 Λαλοῦσιν, Μὴ ἐξέρχεται ποσῶς εἰς τὸν πυλῶνα.
 Καὶ πάντως ἀνυπόδετον ἂν μὲ παραχωροῦσαν,
 Νὰ ξέβενα, νὰ ἔβλεπα, καὶ οὐκ εἶχα το ἀτιμίαν.
- 140 Καὶ μᾶλλον ὅταν τρέχουσιν σύνδυο αἱ καροῦχαι.
 Τὴν γὰρ πολλὴν ἀσφάλειαν τῶν ἡμερῶν τῶν ἄλλων
 Οὐκ ἔστιν τόση μοι φροντίς, ὅση τότε τυγχάνει.
 Εἰ δὲ πολλάκις κρατηθῶ κ' εἰς τὴν αὐτὴν ἡμέραν,
 Τοὺς πελεγρίνους τοὺς πτωχοὺς μεγάλως μακαρίζω,
- 145 Καὶ θέλω τοῦ μιμήσασθαι τὸ ἐλεύθερον ἐκείνων.
 Καὶ οὐκ ἡμπερὶ ὁ κακότυχος, καὶ πῶς νὰ ζήσω οὐκ εἶδα.
 Ζητῶ σαπούνιν νὰ λουσῶ, καὶ λέγουν με τὸ ζέμαν.
 Ἄπαξ τὸν χρόνον ἄλογον πολλάκις ἂν ζητήσω,
 Νὰ εὗγῶ νὰ ἰδῶ φίλον μου, μικρὸν νὰ τζαντζαρίσω,
- 150 Καὶ νὰ φανῶ στοὺς γείτονας ὅτ' εἶμαι καθολάρης,
 Τὴν πόρταν ῥωμανίζουσιν, καὶ οὐδὲ πεζὸν μ' ἀφήνουν,
 Καὶ κἂν μὴ θέλω, Δέσποτα, στανέο μου δὲν εὐγένω.
 ἔχω καὶ πλεῖστα καὶ πολλὰ, καὶ τίς νὰ τὰ συγγράφῃ;
 Καταλιμπάνω γὰρ αὐτὰ διὰ τὴν πολυλεξίαν,
- 155 ἵνα μὴ φαίνωμαι βαρὺς τῷ Κράτει σου καὶ λαλός.
 Ὑπὲρ δὲ ταύτης κέκτημαι μικρὰν παρηγορίαν.
 Τὰ δ' ἄλλα πῶς ὑποίσωμαι ὁ κατηυτελισμένος;
 Τὰ τῆς τραπέζης δηλαδὴ τοῦ γεύματος ἐκείνου,
 Ὅταν τὰ τρία δώσουσιν καὶ πάντες συναχθῶσιν,
- 160 Καὶ ψάλλουν τὸ Ὑψώσω σε, καὶ ἄρξονται τοῦ τρώγειν.
 Καὶ τίς ὑποίσει καθορᾶν τὰ πλήθη τῶν ἰχθύων,
 Τῶν ἡγουμένων ἔμπροσθεν προκείμενα συνήθως;
 Πρῶτον διαδαίνει τὸ ἐγχεσον ψησόπουλον τουρδάτον,
 Καὶ δεύτερον ἀιρόβρασον μαζεῖ μ' ἀρβελισμένον,

- 165 Καὶ τρίτον ὀξυνόγλυκος κροκάτη μαγειρία ,
 ἔχουσα στάχος σύσγουδον καριόφυλλον τριψίδιν ,
 Ἀμκανιτάριν ὄξος τε , καὶ μέλιν ἐκ τάκαπνιν .
 Καὶ μέσα κεῖται κόκκινος μεγάλη φιλομῆλα ,
 Καὶ κέφαλος τρισπίδαμος αὐγάτος ἐκ τὸ ῥύγκι ,
- 170 Καὶ συναγρίδα πεπανή , ὦ θε μου , μαγερία !
 Νὰ ἔφαγα τὰ θρύμματα , καὶ νάπια τὸ ζουμίτζην ,
 Καὶ χιώτικον νὰ κότζουσα κἄν τέσσαρα μουχροούτια ,
 Καὶ νὰ ρευξάμην ἔμνοσα , καὶ νὰ παρηγορήθην .
 Καὶ τέταρτον ὀπτούτζικα καὶ ἀπέκει τὰ τηγάνου ,
- 175 Κομμάτια σκακοκόμματα , τριγλία μουσακάτα ,
 Καὶ διπλοτήγανον παχὺν μεγάλες ἀθερίνες ,
 Καὶ κιθαργὸς ὀπτούτζικος ἀκέρους μὲ τὸ γάρως ,
 Τὸ καρναδάδι ἀνωθεν ὡς κάτω πεπασμένος ,
 Καὶ παλιν ἀπολάκτισμαν μεγάλου λαβρακίου .
- 180 Καὶ τίς ἀκρήτις ἕτερος ἐκεῖ νὰ βρέθῃ τότε ,
 Καὶ τὰς ποδέας του νάμπηξεν , νὰ πῆρην τὸ ῥαβδὶν του ,
 Καὶ μέσον νὰ κατεβηκεν εὐθὺς ὡς ἀγουρίτζης ,
 Καὶ νὰ τοὺς ἐσυνέτριψεν τοὺς παλαμναίους μίσους .
 Πολλάκις με παρέτρινεν ὁ λογισμὸς νὰ γέρω .
- 185 Ναμπῶ στήν μέσην καὶ ναυγῶ , νὰ δώσω καὶ νὰ πάρω ,
 Μὴ νὰ τζακόσω πίνακαν κἄν ἕναν εἰς τὰς χεῖρας ,
 Καὶ πιάσω καὶ συντρίψω τον , καὶ σφίξω τοὺς ὀδόντας ,
 Καὶ σύντζεφλον λαφύξω τον , καθάπερ ἄρνα λέων .
 Ἀλλ' ὁ χορὸς , ὦ Δέσποτα , τῶν σωματοφυλάκων ,
- 190 Οὐδ' ἀτενίσαι καὶ ἰδεῖν κἄν ὅπως μὲ ἀφείνουν .
 Μετὰ δὲ τὴν παράθεσιν ὧν εἴρηκα βρωμάτων ,
 Εἰσῆλθεν , ὦ τοῦ θαύματος , καὶ τὸ μονοκυθρίτζην ,
 Ὑπερεθνίζον ὀλιγόν , καὶ πέμπον εὐωδίαν .
 Ὅμως , εἰ βούλει , μάνθανε καὶ τὰ τοῦ μονοκύθρου .

- 195 Κραμδὶν καρδαὶ δώδεκα χονδραὶ καὶ χιονάται,
 Καὶ ξιφιοτραχηλὸν πασὸν, Κυπρίνου ἀπαξυμάδιν,
 Γλαύκους χλωροὺς κὰν εἴκοσι, ἀπάκιν βερζητίκιν,
 Αὐγά κὰν δεκατέσσαρα καὶ κρητικὸν τυρίτζιν,
 Ἀθότυρα κὰν τέσσαρα καὶ βλάχικον ὀλίγον,
 200 Καὶ λίτραν μίαν ἔλαιον, πιπέριν φούκταν μίαν,
 Σκόρδα κεφάλια δώδεκα καὶ τζήρους δεκαπέντε,
 Ἀπαλαρία μουχρούτινος, γλυκὺν κρασὶν ἀπάνω.
 Ἀνακαμπόματα τρανά, καὶ τότε βλέπε βοῦκας.
 Αἱ τζούκα ποῦ τὰ χώρεσες, καὶ πῶς οὐδὲν ἐσχίσης!
 205 Ἐκείνη βαπτισθῇρά τιν, οὐκ εἶτον τζουκαλούδα.
 Ἐκίνησαν τὰ σάλια μου, Χριστέ, νὰ τὴν ἐπιάσα,
 Χριστέ μου, νὰ τὴν ἔπιασα σὰν ἦτον φουσκομένη,
 Νὰ κάθῃσα στὸ πλάγῳ της, νὰρξάμην ρουκανίζειν,
 Νὰ κρίσῃν τὸ μουσάκιν μου, νὰ κράτησεν λιγδιτζαν,
 210 Νάγκώδῃν ἡ κοιλία μου, νὰπλώδῃν ἡ ψυχὴ μου!
 Καὶ τότε νάδες, Δέσποτα, πηδήματα νεωτέρου,
 Καὶ καλογέρου ταπεινοῦ γυρίσματα καὶ κτύπους.
 Καὶ ταῦτα μὲν τυγχάνουσι τὰ περὶ τῶν βρωμάτων.
 Τῶν δὲ πομάτων ἄδῃλα καὶ ξένης ὀπτασίας.
 215 Γεύσεως γὰρ οὐδέποτε μετέλαβον ἐκείνων,
 Τῆς εὐωδίας μόνης τε καὶ θείας μαρτυροῦσης.
 Ῥοδοβολεῖ γὰρ, Δέσποτα, τούτοις εὐθὺς ὁ πίνων,
 Καὶ ρεύγεται συχνότερον, καὶ ὑποκοιμᾶται ἡδέως.
 Ἐγὼ δὲ νῦν κατέξομαι καὶ ρεύγομαι τὸν ψόφον,
 220 Καὶ καταπίνω πάντοτε χολόκοκκα πικρίας,
 Συχνὰ περισρεφόμενος, καὶ βλέπων τὸν κελλάρην,
 Καὶ πυκνογυριζόμενος μὴ νάυρω κὰν σαβρήδιν.
 Ἡ παλαμίδα ἡ σκουμπρίν, ἡ θύναν βρωμιαρέαν.
 Καὶ μόλις νὰ μᾶς φέρουσιν θυννόκομαν θαμάκι

- 225 Ἄσπασρον, ἄξυσον, σαχλὸν, ἀνάλατον, βρωμιάρην·
 Καὶ γὰρ λεπτοκοποῦσιν το, ὥς οἱ χαδιαροποῦλοι,
 Καὶ λέγουν ἡμᾶς, Σπασρέβεσθε, πατέρες, μὴ βλαθῇτε.
 Καὶ πρὶν τὸ πιάσω χάνεται, καὶ φεύγει ἐκ το σκουτέλιν·
 Εἰ δὲ παγώσει, κόλυται, καὶ ἀπέκει οὐκ ἀνασπάται,
- 230 Καὶ ἀπὸ μανίας μου ῥίπτω το ἀπὸ τοῦ σκουτελίου·
 Καὶ μὲ ψωμὶν λιγούτζικον, καὶ δόλιον ἀγιοζούμιν,
 Δίαβάξω τὰς ἡμέρας μου σενὰς καὶ τεθλιμμένας,
 Καὶ πίνω καὶ τὸ γάρισμαν αὐτὸ τὸ ὑδρομένον,
 Καὶ πρίσκειται ἡ κοιλία μου· τὰ δ' ἄλλα δὲν τὰ λέγω.
- 235 Ἄλλον γὰρ τί χερότερον παρὰ τὸ νὰ ψωνίσω,
 Ἐκεῖνοι τρώγουν βατραχοὺς, ψησία, φιλομήλας,
 Καὶ μᾶς λέγουσιν, Τρώγετε ὅλον τὰς παλαμίδας·
 Πρόπερσιν γὰρ ἐπιάσθησαν πολλαῖς οἱ παλαμίδες,
 Καὶ πάντες ἀγάπησάν τες καὶ μαγειρεύασιν τες.
- 240 Ἀφ' οὗ πιασμός δὲ γέγονεν καὶ ἀνατροπὴ ζᾶς κύρβας,
 Καὶ πάντες ταῖς ἐχόρτασαν, καὶ εἰς οὐκ ἐχρηξέν τας,
 Εἰς πέντε τὰς ἐκόπτασιν κ' εἰς ἑξὶ ἀπὸ μανίας.
 Καὶ χρόνον ἔχω, πῖς-ευσον, ὅπευ φυγὸν ἀπέκει,
 Νοσηλευθεὶς παρὰ μικρὸν ἀπὸ τὰς παλαμίδας·
- 245 Παρὰ μικρὸν δὲν ἔλειψεν ἵνα μὲ θανατώσουν.
 Καὶ παλαμίδαὶς ποταπαῖς σαχναῖς καὶ βρωμισμένες,
 Ὅμως ἐτρώγαμεν αὐταῖς πεινῶντες καθ' ἑκάστην.
 Μανέρη νὰ ταῖς εὗρισκα! καὶ πάλε καὶ τρωγὰ τες.
 Τὸν ἐγκλείσον οὐκ εἶδα τον νὰ φάγῃ παλαμίδα.
- 250 Καὶ πάντες τὰς ἠγάπησαν, καὶ τρώγον παλαμίδας.
 Καὶ λέγουσιν, Καλαὶς ἐνέ, καὶ ὅς μᾶς φτιάσουν καὶ ἄλλας.
 Ἐγὼ δὲ μόνος ἀβρώσω, καὶ οὐ θέλω νὰ τὰς ἴδω,
 Φοβοῦμαι διὰ τὴν βλάβην των, φιλάσθενος ὑπάρχω.
 Ἄν ἀβρώσω καὶ κίτομαι, τὴν παλαμίδα βλέπω.

- 255 Τὸ πῶς νὰ ζήσω ἐξαπορῶ μὲ ταύτας τὰς τζερδέλας.
 Καθέξομαι σὴν τράπεζαν, καὶ παλαμίδαν βλέπω,
 Μὴ ἔχων δ' ἄλλο τι φαγεῖν τρώγω τὰς παλαμίδας,
 Παραβιδάζω πάντοτε καὶ τρώγω τὴν αὐτίκα,
 Πρὸς τοῦ Ἡγουμένου πάντα τοὺς μίσους ἀποδλέπω.
- 260 Ἄφ' οὗ δὲ δῶ τι παρῶσιν σαβοῦρα τὰ σκουτέλια,
 Πάλιν ἐξαναπιάνω τὴν, μαλάσσω καὶ τζιμπῶ τὴν,
 Μυρίζομαι τὴν, βλέπω τὴν, εἰς ὄρεξιν μὲ φέρνει,
 Σπυδαῶν τάχα γλήγορα μὴ νὰ τὰς ἐξαλείψω,
 Νὰ μὴδὲ χναῦς εὐρίσκεται καὶν ὅλως παλαμίδας,
- 265 Καὶ πάλιν ἐπὶ τὴν αὔριον εὐρίσκω ἐμπροσθέν μου,
 Καὶ, καὶ μὴ θέλω, τρώγω τὴν· καὶ πέ με τί νὰ φάγω;
 Ἐγὼ γὰρ ἡγαυάκτησα τρώγειν τὰς παλαμίδας.
 Τὴν νύκταν βλέπω ὁράματα, καὶ μοιάζουν παλαμίδας.
 Ἄς ἐγενόμην ἐπαρχὸς καὶν δεκαπέντε ἡμέρας,
- 270 Νὰ ὤρισα νὰ τὰς ἔδωκαν μαγγλάδια σὺν Εὐγένει,
 Νὰ ἔκοψα τὰς σάρκας των, νὰ τὰς ἐμασσησάμην!
 Καὶ τότε ἄς ἐπουλούντασιν ὅκτῳ καὶ ἐννέα σὴν φάλην.
 Ἄλλ' ἵνα μήπως φορτικὸς δόξω τοῖς ἀδελφοῖς μου,
 Καὶ μέμιπταί με ὁ Ἡγούμενος, καὶ παρῶν τὸ κρασί μου,
- 275 Ἄρχομαι τρώγειν τίποτε, μασσοῦμαι καὶν ὀλίγον,
 Καὶ κατ' ὀλίγον ὀλιγὸν συντριβῶ τὰ ὀσᾶ μου.
 Εἰ δὲ πολλάκις πλανηθῇ καὶν εἰς τῶν καλογέρων,
 Καὶ μουρμουρίσῃ τίποτε, καὶ ἀναστενάξῃ ὀλίγον,
 Ἡ λόγος ἐξεπέσῃ του ποσὸς ὀλιγωρίας,
- 280 Οὐδὲ συνφθάνει ὁ ταπεινὸς νὰ πῇ τὸ Κύριε λήσων,
 Ἡ καὶν τὸ κρασοβόλιν του τὸ ξίδιν νὰ πληρώσῃ·
 Αὐτίκα γὰρ ἀνάρπασον σηκώνουν τὸν ἀπέκει·
 Βιτζέας συνάγει ὁ ταπεινὸς πολλὰς καὶ ἀναριθμήτους,
 Ὡς τοῦ νὰ τὸν εὐγαλουσιν συρόμενον ἀπέκει,

- 285 Οἱ δ' ἄλλοι καταπίνουσιν, ἀντίς νερόν, φαρμάκιν.
 Ἀντίς ψωμίν, τὸν θρόλικον, ἀντίς φαγίν, τὸν σφάχτην.
 Πίνουσιν ὄξος καὶ χολήν ἀντ' ὕδατος καὶ οἴνου.
 Κάζονται γὰρ οἱ κόλακες πλησίον τοῦ ποιμένος,
 Τὰ παρ' αὐτοῦ γινόμενα μεγαλῶς ἐπαινοῦντες,
 290 Καὶ πρὸς ἡμᾶς φθεγγόμενοι μετὰ θυμοῦ τοιάδε·
 « Τοῦ Μοναχοῦ, τοῦ σοματᾶ, τοῦ λαλου, τοῦ φλυάρει,
 « Φοδεῖτω τὸ παράδειγμα τοὺς μονοτρόπους πάντας,
 « Ἴνα μὴ περιπέσῃ τις κακίσοις τοῖς ὁμοίοις·
 « Ἄρχοντας γὰρ οὐ δίδωσιν ὁ νόμος καδυβρίζειν. »
 295 Ὡς τῆς σοφῆς σου, Δέσποτα, πολλῆς μακροθυμίας!
 Ὡσπερ ἐδείκνυσο σαφῶς πρὸς τοὺς Φιλοθεῖτας.
 Εἰ γὰρ μικρὸν ἠθέλησας τὰ τούτων ἐξετάσαι,
 Ἐπέγνωνς κἂν ἐξ ἀκοῆς ψιλῆς καὶ μόνης, Ἄναξ,
 Τὰς τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ εἰς ἡμᾶς ἀδικίας.
 300 Μεγαλῶς ἐξεμίσησα τὰς τούτων ἀνομίας.
 Καὶ πῶς οὐ πάσω κεφαλὴν, καὶ πῶς οὐ πάσω κόνιν,
 Τὸ τυπικὸν τοῦ κτήτορος βλέπων ἡμελημένον,
 Καὶ πᾶσαν τὴν συνήθειαν τὴν θείαν ἐξωσμένην,
 Βασιλικά προστάγματα συνοδικὰς τε κρίσεις,
 305 Εἰς μάτην προσγινόμενα καὶ κατηυτελισμένα,
 Καὶ μὴ διόρθωσιν τινα δυνάμενα ποιῆσαι;
 Τάχα τε προφητεύομαι καὶ λέγω το μεγαλῶς·
 Ὡς εἰ θελήσεις, Δέσποτα, τὰ τούτων ἐρευνῆσαι,
 Καὶ δώσεις τὴν ἐκδίκησιν τοῖς νῦν ἀδικουμένοις,
 310 Ὡς κόνις λεπτυνθήσεται βαρβάρων ἅπαν θράσος.
 Τὴν τοῦ Χριστοῦ μιμούμενος εὐθέως συμμαχίαν.
 Λοιπὸν εὐθυδρομήσωμεν ἐπὶ τὰς διοικήσεις,
 Ἴνα καὶ τούτων ἀκριβῶς τὰ πάντα καταμάθῃς.
 Οὐκ ἔνε τοῦτο, Δέσποτα, δαιμονικόν, εὐκάζω;

- 315 Οὐκ ἔνε τοῦτο τῶν ἐμῶν ἀμαρτημάτων ἔργον ;
 Ἐκεῖνοι νὰ χορτένουσιν , κ' ἐγὼ νὰ μὴν χορτένω ;
 Ἐκεῖνοι νὰ σαυλίζονται ἐκ τὸ φαγὶν καθῶραν ,
 Καὶ γὰ νὰ ὁμοιάζω πάντοτε τὸν λιμοταγισμένον ;
 Καὶ οἱ πάντες νὰ μὲ κράζουσιν , Ὁ σπαταλοκρομύδης ;
- 320 Ἐκεῖνοι νὰ χορτένουσιν τὰ πρῶτα τῶν ἰχθύων ,
 Ἐμένα δὲ νὰ δίδουσιν θύναν τὴν βρωμισμένην ;
 Ἐκεῖνοι νὰ κοτζόνουσιν τὸ Χιῶτικον εἰς κόρον ,
 Ὁ δὲ δικός μου ὁ σόμαχος , νὰ πάσῃ ἀπὸ τὸ ξίδιν ;
 Καὶ κἂν ἄς ἐγεμίζασιν τὸ ἐμποτόπουλόν μου .
- 325 Ἀμὴ λαλῶ , καὶ λέγουν με , Περπάτει στὴ πηγάδιν .
 Ἐκεῖνοι νὰ χορτένουσιν τὸν ὕπνον καθεκάστην ,
 Ἐγὼ δ' ἂν λείψω Ἀντίφωνον αὐτίκα νὰ παθῇσκω ;
 Αὐτοὶ καθαλικεύουσιν , διαβαίνουσιν τὴν πόλιν ,
 Καὶ μὲ τοὺς ὀψικάτορας καὶ μὲ πολὺν ὀψίκην ,
- 330 Καὶ ὡς διεμέναν λέγουσιν , Ῥωμάτισε τὴν πόρταν ,
 Νὰ μὴ μὲ ἀφήνουν κἂν πεζὸν νὰ βγένω νᾶρκουδίῳ .
 Εἰ δὲ καὶ ἀφήσουν με ποτὲ νὰ ἐλθῶ πρὸς ὀλίγον ,
 Καὶ οὐ φθάσω εἰς τὸν Ἀπόστολον , καὶ οὐκ εἶμαι σὸ Βαγγέλιον ,
 Ἀφήνουσιν με νηστικὸν τὴν ἅπασαν ἡμέραν .
- 335 Ἐκεῖνοι Θεὸς καὶ Κύριος ψάλλουσιν καθ' ἡμέραν ,
 Ἡμᾶς δὲ λέγουν , Σήμερον ψάλλετε Ἀλληλουῖα .
 Εἰδὲ καὶ κατακρίνωμεν τοὺς ἡγευτὰς πατέρας .
 Εἰ γὰρ καὶ βρώσιν τρέφονται διηνεκῶς ἐκεῖνοι ,
 Ἀλλ' οὖν τὰς δύο πάντοτε νηστεύουσιν ἡμέρας ,
- 340 Τετράδα καὶ παρασκευὴν ξηροφαγοῦσιν ὅλως .
 Ἰχθὺν γὰρ οὐκ ἐσθίουσιν , Ἄναξ , ποσῶς ἐνταῦθα ,
 Εἰ μὴ ψωμίτζιν καὶ κρασί , σακοὺς καὶ ὄρια παγούρια ,
 Καραδιδίτζας ἐκζεσᾶς , τηγάνου καριδίτζας ,
 Καὶ λαχανίτζιν καὶ φακὴν μὲ ὀσριδομυδιτζια ,

- 345 Καὶ μισὸν γόμον, Δέσποτα, τὰ κτένια τὰς σουλήνας,
Καὶ φαδατίτζιν ἄλεσόν, ὀρίζω μὲ τὸ μέλι,
Φασόλιν ἐξοφθαλμισον, εἰλαίας καὶ χαυῖαρίτζιν,
Καὶ πορινὰ ἀνοτάραχα διὰ τὴν ἀνορεξίαν,
Μηλίτζια καὶ φοίνικας, σὺκα [καὶ] καρυδίτζια,
350 Καὶ ἀσαπίδας ὀλιγὰς, καὶ τὸ διὰ κυτρίου.
Τὰς γὰρ ἡμέρας πάντοτε τὰς θείας τὰς ῥηθείσας,
Τοιαύταις ἐκδιδόασιν αὐτοὺς ξηροφαγίας.
Οὐδὲ γὰρ οἶνον πίνουσιν Χιώτικον εἰς κόρον,
ἵνα καὶ τί χωνεύσουσιν ἀπὸ ξηροφαγίας.
355 Ἀλλὰ γλυκὺν Μιτυληναῖον, καὶ Κρητικὸν ἀθύρην,
ἵνα χυμοὺς ἐκβάλλωσιν τοὺς τῆς ξηροφαγίας.
Ἡμᾶς δὲ προτιθέασιν κυάμους βεβρεγμένους,
Τὴν δὲ γε δίψαν παύουσιν ἐκ τῶν κυμινοθέριων,
Τὸ Τυπικὸν φυλάσσοντες καὶ νόμους τῶν Πατέρων.
360 Καλόγερος ἐλάλησεν ; Τὸ Τυπικὸν ἄς φθάσει,
Γοργὸν ἄς τ' ἀναγνώσουσιν μεγάλως εἰς τὴν μέσην.
« Κακὸν, κακὸν, κραυγάζουσιν, Πάτερ, τὸ λελεγμένο .
» Ἀπειλαθῆτω τῆς Μονῆς ὁ φλύαρος ἐν τάχει,
» ἵνα μὴ βλάβῃ καὶ πολλοὺς ἐκ τῶν ἀφελεστερέων ».
365 Ὡ τοῦ μεγίστου πτώματος, ὦ τῆς ἀπανθρωπίας !
Ἄξιον γὰρ ἐκρίνασιν τὸν Μοναχὸν θανάτου.
Βούλει μαθεῖν, ὦ Δέσποτα, καὶ τί τὸ πταῖσμα τούτου ;
Ὁξυνον ἔνε τὸ κρασί, ὁ Μοναχὸς εἰρήκει,
Καὶ παρευθὲς κατάδικος ἐφάνη παρ' ἐκείνων.
370 Οἱ δὲ γε καταλύοντες τὸ Τυπικὸν ἐπεινῶν
Ἀνάτιοι ὑπάρχουσιν καὶ δίκαιοι ὀρῶνται.
Ὡ τῆς χριστομιμήτου σου πολλῆς φιλανθρωπίας !
Ὄντως τυγχάνεις, Μανουὴλ, Θεὸς ἐπίγειός τε,
Ἐμμανουὴλ Παμβασιλεῦ παρὰ σαρανταπέντε.

- 375 Καὶ γὰρ ἡ κλῆσις ἄνωθεν ἐδόθη φερωνύμως.
 Καὶ ταῦτα μὲν, ὡς ἔχουσιν, ὁ δοῦλός σου προσλέγω.
 Ἡμεῖς δὲ γοῦν ἐσθίομεν καθ' ὅλου τὸ ἁγιοζούμεν.
 Καὶ σκόπει τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ τὴν ποιικιλίαν.
 Κακάδιον ἔνε, Δέσποτα, διώτιν μετρώων τεσσάρων.
- 380 Καὶ ἕως ἄνω οἱ μάγεραι γεμίζουσιν το ὕδωρ,
 Καὶ βάνουσιν κρομύδια κὰν εἴκοσι κολέντας,
 Καὶ πῦρ ἐξάπτουσιν πολὺ κατὰ τοῦ κακαβίου.
 Καὶ βλέπε τότε πράγματα, καὶ ξένας ὀπτασίας.
 Ἐκεῖ νὰ ἴδῃς τὸν Χονδρὸν μετὰ τοῦ Καλολέωντος,
- 385 Πῶς κουρταλίζουν ἔμνοστα, καὶ κροῦσιν καὶ κλοστάτα,
 Καὶ παίζουσιν τὸ λέγουσιν οἱ παῖδες, Εἶπα, εἰπέτε,
 Καὶ ἀφότου κουρταλίσουσιν καὶ παίζουν, ὡς τὸ ἔθος,
 Λαμβάνουσιν, ὦ Δέσποτα, καλὴν φιλοτιμίαν.
 Εἰς κλῆσιν γὰρ βαπτίζονται τῆς ἀγίας Τριάδος.
- 390 Στάσει γὰρ τρεῖς ὁ μάγειρος τὸ ἔλαιον ἀπέσω,
 Καὶ βάλλει καὶ θρυπτόξυλα τινὰ διὰ μυρωδίαν,
 Καὶ τὸ ζουμὶν ἐκχέει το ἐπάνω τῶν ψυχίων,
 Καὶ δίδουν μας καὶ τρώγομεν, καὶ λέγουν το Ἁγιοζούμεν.
 Κάλει λοιπὸν, Ἡγούμενε, τοῦτο Θερμαλατέαν,
- 395 Καὶ μὴν καλῆς Ἀγιοζουμον διὰ τὴν ὁμωνυμίαν.
 Τοῦτο δαμάζει πάντοτε τοὺς ταπεινοὺς Ἀβάδας.
 Τί μαγειρεύουν σήμερον; καὶ λέγουν, Ἀγιοζόρμιν.
 Σηκῶνω τὸ πινάκιον μου, καὶ βλέπω τὸ σκουτέλιον,
 Καὶ γέμει ὡς ἄνω θρύμματα, καὶ λέγουν τ' ἁγιοζούμην.
- 400 Κουντῶ τὸν συψωμήτην μου, σύρνω τον ἐκ τὸ μάτιν,
 Καὶ λέγω τί ἐν τὸ τρώγομεν· καὶ λέγει, Ἀγιοζούμεν.
 Καὶ πῖς-ευσσον, οὐ ψεύδομαι, μεγάλως ἀληθεύω.
 Τῶν γὰρ κρομμύων πάντοτε συντόμως ἡ δριμύτης,
 Καὶ ὁ ἰὸς τοῦ λέσθητος ἐπάνω πρᾶσινίζει.

- 405 Καὶ πίψουσιν, ἐμάνην το, καὶ οὐ θέλω νὰ τὸ φάγω·
 Πεινῶν δὲ πάλιν τρώγω το, καὶ εἶπέ με, τί νὰ φάγω;
 Πάντως πεινῶν ἀγανακτῶ, κινουμαι εἰς τὸ ἀγιοζοῦμιν,
 Καὶ λέγω ναῦρα θρύμματα καλὰ καὶ νὰ χορτάσω.
 Ἐκεῖνοι τρώγουν βαβρακοὺς, ἡμεῖς δὲ τάγιοζοῦμιν.
- 410 Ἐκεῖνοι πάντα πίνουσιν τὸ Χιώτικον εἰς κόρον,
 Ἡμεῖς δὲ τὸ Βαρνιώτικον τὸ νεροκοπημένον.
 Ἐκεῖνοι πάλιν τὸ γλυκὺ μετὰ τῶν κουτρουδίων,
 Ἡμεῖς δὲ τὸ νερούτζικον μετὰ τοῦ πινακίου.
 Ἐκεῖνοι τὸ σεμίδαλιν, ἡμεῖς τὸν πιτυροῦντα.
- 415 Ἐκεῖνοι τὰ φρατούτζικον αἰεὶ μετὸ σησάμιν,
 Ἡμεῖς δὲ τὸ χονδρόχυλον τὸ στακτοκυλισμένον.
 Ἐκεῖνοι τὰ λαλάγγια συχνάκις μετὸ μέλιν,
 Ἡμεῖς δὲ τὸ λελέλεβε συχνῶς μετὸ φαρμάκιν,
 Ἐκεῖνοι τὰ γλυκύσματα μετὰ τῶν δισκαρίων,
- 420 Ἡμεῖς δὲ τὰ χολόκουκα καθ' ὥραν μετὸ μόδιον·
 Ἐκεῖνοι τὰ νομίσματα συνάγουσιν ἀπλήστως,
 Ἡμᾶς δὲ κατηχίζουσι περὶ φιλαργυρίας,
 Καὶ τὸ μὴ κτᾶσθαι πώποτε χαλκὸν ἐπὶ τὴν ζώνην.
 Ἐκεῖνοι τὰ λαβράκια καὶ τοὺς τρανοὺς κεφάλους,
- 425 Ἡμεῖς δὲ τὸ βρωμόκαπνον ἐκεῖνο τὸ Ἀγιοζοῦμιν.
 Ἐκεῖνοι τὰ Γοφάρια, τὰς ἰσχας τὰ ψησία,
 Ἡμεῖς δὲ πάλιν τρώγομεν αὐτὸ τὸ, Πῶς τὸ λέγουν;
 ἔχει τὸ ὄνομα καλὸν παράξενον ὀκάτι,
 Καὶ τῷγαρίζεται καὶν εἰς ὡς τοῦ νὰ τὸ πιτύχη.
- 430 Ἐπλήξα τῶρ' ἀπέθανα, σκουλήκια νὰ τὸ φάσιν.
 Ἴδε τὸ λέγουσιν τινές, ἐὰν σπουδάξης κάττι.
 Ἔδε κεφαλὴν σκορδαλοῦ, ὀκάτι ἐγὼ ἐμαγεύθην.
 Ἐδάρε ἂν ἦσαν κέφαλοι, ψησία, φιλομήλες,
 Ἄν τύχη νὰ τὸ πέτυχα, ἴδε μυσῆριον μέγα·

- 435 Στήν γλῶσσάν μου γυρίζεται, Δαίμων, ἀνάθεμά σε.
 Συγχαίρισε τὸν δρόλικον, μόλις ἐπέτυχά το.
 Ἴδε τὸν βρῶμον ποῦ ἔκειτο, καὶ γὰρ τῷγαριζόμην.
 Πείσμαν ἐθέκασιν αὐτοὶ νὰ μὲ τὸ παραβάλουν.
 Ἄλλ' οὐδεγὼ με χωρικός, νὰ μὴν τὸ κρῶ καὶ ξάπτει.
- 440 Αἱ Θλίψιν, ἅγιε Δέσποτα, τὴν ἔχω εἰς τὴν ψυχὴν μου,
 Ἐδε καὶ παραπόνεσιν, ἔδε μυσηρίον μέγα.
 Ἀλλὰ καὶ ταῦτα φέρομεν ἄκοντες τὰ λεχθέντα,
 Μικρόν τι παρηγόρημα κεκτημένοι σπανίως.
 Τίς δὲ καὶ τὴν ἀσφαλείαν τῆς πόρτας ὑπομένει;
- 445 Οὐ γὰρ ἰσχύει τό λοιπὸν ἀλήθεια πολλάνης,
 Ὡσπερ τὸ ψεῦδος δύναται πρὸς ἐκβολὴν τῆς θύρας.
 Μυρίας γὰρ εἰ λέγει τις καθ' ὥραν ἀληθείας,
 Οὐκ ἂν μαλάξῃ πώποτε τὸν νοῦν τοῦ Ἡγουμένου,
 Εἰ μὴ πη ψεῦδος τί καλῶς πεποιημένον,
- 450 Βομβοκτυπίζον σφερώς τὰ ὦτα τοῦ ποιμένου·
 Καὶ σύντομον ἐξέρχεται γοργὸν εἰς τὸν πυλῶνα.
 Καὶ πρόσχες καὶ τὴν δύναμιν τοῦ ψεύδους ἵνα μάθῃς,
 Καὶ νὰ γελᾷς τῶν πολλῶν ἐφευρεμάτων λόγους.
 Πάτερ, πετζίῃ οὐδὲν ἔχω, νάνήσω νὰγοράσω,
- 455 Καὶ μελανίτζιν ὀλιγόν, καὶ τώρα γιὰ που φθάνω.
 Πάτερ, ρογεύει ὁ Βασιλεὺς ὅλα τὰ μονασήρια·
 Ἄς εὔγω, ἄς ἴδω τί δίδουν, καὶ τώρα γιὰ που φθάνω.
 Ἐκόπην τὸ ζωνάριν μου, νάνέσω νὰγοράσω,
 Καὶ χρήζω καὶ καλέγια, καὶ τώρα γιὰ που φθάνω.
- 460 Πάτερ, πανίτζιν ἔδωκα προχθές εἰς τὸν βαφέαν,
 Ἵπάγω νὰ ζητήσω το, καὶ τώρα γιὰ που φθάνω.
 Πάτερ νάνήσω στὸν Χριστὸν εἰς τὴν Χαλκὴν ἀπάνω,
 Νάπομυρίσω ὅτι ἐρυγῶ, καὶ τώρα γιὰ που φθάνω.
 Πάτερ, ὡς λέγουν, ἐκ παντὸς ψυχομαχεῖ ἀδελφός μου,

- 465 Ἄς δράμῳ, ἄς ἴδῳ τί λαλοῦν, καὶ τῶρα γιὰ που φθάνω.
 Πάτερ, διὰ δέκα στάμενα κρατοῦν με λακοτύνι,
 Ὑπάγω νὰ ζητήσω το, καὶ τῶρα γιὰ που φθάνω.
 Ταῦτα λαλοῦντες ἔχομεν μικράν παραμυθίαν,
 Καὶ τῆς Μονῆς εὐγένομεν καὶ βλέπομεν τὸν κόσμον,
- 470 Καὶ παρηγόρημα μικρὸν εὐρίσκαμεν δαμάειν.
 Τὰ δ' ἄλλα τὰ γινόμενα καὶ τὰς ὀνειδισίας,
 Καὶ τὰς παλλὰς ἐπιβουλὰς πῶς ὅλως ὑπομείναι;
 Τὸ τίς εἶσε καὶ τί θέλεις, καὶ τί με συντυχένης;
 Τὸ πῶς λαλεῖς, πῶς στέκεσαι, καὶ πῶς ἐμβλεμματίζεις;
- 475 Οὐκ εἶσαι εὐγενικόπαυλον, οὐδ' ἀπὸ τῶν ἐνδόξων,
 Οὐδ' ἔφερες τὰ κτήματα εἰς τὴν μονὴν νὰ ρίξης.
 Καλογερίτζιν ταπεινὸν ὑπάρχεις ἐκ τοῦ μήλιν,
 Ψιριάρικον, κοντριάρικον, γυμκὸν, ἀπολεσμένον,
 Γαδοῦριν παλαιόπληγον, ὀρνίθιν κορυντζάριν,
- 480 Καὶ ψυχικὸν ψωμὶν τρωγεις, καὶ δίδαν σε καὶ ῥάσον.
 Καὶ φρυῖσαι, πῶς τὸν πυρετὸν, καὶ ξάφες τὰς σαλίας,
 Καὶ τὸ νὰ λέγῃς ἀναιδῶς καὶ μετὰ παρρησίας.
 Ἐξάφες τὰ στιλδῶματα καὶ τὰς ἀδροαλίας,
 Πρὶν ἂν σε κοπανίσουσιν καὶ μάθουν σε τὸ σπάσμα,
- 485 Καὶ τῆς μονῆς ὀλόγυμνον ἐκβάλουσί σε ἔξω.
 Ὑπάγετε μὲ τὸ καλὸν καὶ μὲ τὸν λογισμὸν σου.
 Εἰδὲ καὶ θέλεις νὰ σε δῶ νὰ τρώγῃς τὸ ψωμὶν μας,
 Σφίξες σφικτὰ τὰ δόντια σου, καὶ κράτει τὴν φωνήν σου,
 Καὶ κάμνυζε ταμμάτια σου, καὶ μὴ πολυπραγμόνει,
- 490 Καὶ ἂν σε δέρουν.... ταῦτα γενναίως φέρε.
 Ἄλλ' ἴσως καὶ λυπούμενος πολλάκις ἂν λαλήσῃς,
 Καὶ τάχα τραχυτέροις τις ἂν χρήσεται τοῖς λόγοις,
 Καὶ ἂν ἔνε κἀν εἰς δόκιμος, καὶ χεὶ ψυχὴν θρασεῖαν,
 Καὶ θέσει τὰ τοῦ πλάσματος, καὶ ἀποδειλιάσει ὀλίγον,

- 495 Καὶ σφίξει τὰ μερία του , πονέσει τὴν ψυχὴν του ,
 Καὶ ἀποκοτίσει ὡς ἄγουρος καὶ πιλαλήσει εἰς μέσσην ,
 Καὶ σείσει τὸ κοντάρῳ του καὶ πᾶ τὸ Ἀλέτζη , ἀλέτζη ,
 Καὶ καταβῇ , τὸ λέγουσιν τινές , τὸ κότου βόλον ,
 Καὶ εἶπη , « Πράγματα κακὰ γίνονται , Πάτερ ὦδε .
- 500 » Καὶ ποιήσον διόρθωσιν . Οὐκ εἶνε γονικά σου ,
 » Οὐδὲ διεσέν τὸ ἔκτισαν τοῦτο τὸ μοναστήριον ,
 » Ἐγὼ τὸ τρώγῃς μοναχὸς καὶ μὲ τοὺς συγγενεῖς σου ,
 » Καὶ τοὺς πτωχοὺς τοὺς Μοναχοὺς νὰ διόχῃς , ὥσπερ ξένους .
 » Ἡμεῖς νὰ σέγκαλέσωμεν στὸν ἁγιὸν Βασιλέαν ,
- 505 » Καὶ πάντες νὰναδράμωμεν εἰς τὸ πατριαρχεῖον . »
 Ἄς πῶ τότε καὶ τί νὰ ζῇ , καὶ φαίνεται στὸν κόσμον .
 Καλλιὸν του νὰπέθανεν ὁ Μοναχὸς ἐκεῖνος ,
 Ἢ παλιν , τὸ λεγόμενον , ποσῶς νὰ μὴ ἐγεννήθην .
 Ἐκτοτε βλέπε μηχανὰς καὶ δόλους ποῦ συρράπτουν .
- 510 Τὸν οἰνοχόον πρότερον συντόμως παραγγέλλει .
 Ὁξυνον δίδε ἀπὸ τοῦ νῦν κράσιν τὸν Μητροφάνην ,
 Ἄς ἔνε καὶ ὀλιγούττικον , νὰ μὴν ἀναισχυντίζῃ .
 Καὶ ἂν λαλήσῃ τίποτε καὶ θέλῃ νὰ τὸ σρέψῃ ,
 Τότε θέλω νὰ σὲ ἰδῶ τὸ πῶς τὸν θέλεις σύρειν .
- 515 Καὶ σπρόσεις καὶ λακτίσης τον ἔξωθεν τοῦ πυλῶνος .
 Καὶ τὸν Κελλάρην ὁμοῖα τῷ πρώτῳ κατηχίζει ,
 Πάντα τὸν δεῖναν μερτικὸν μικρότερον τὸν δίδε .
 Ἄς ἔνε σύσειον σύνομον , ἄς ἔχει κ' αἱματίτζιν ,
 Καὶ ἂν οὐ τὸ πάρῃ , ἐξάφες τον , καὶ διάβα ἐπὶ τοὺς ἄλλους .
- 520 Καὶ κείνος ἄς καθέζεται , καὶ ἄς γεύεται τὸν ψόφον .
 Κρεῖττον δὲ νῦν τὸν θυρωρὸν ὁ γέρων κατηχίζει .
 Ἄν ἔλθῃ ὁ δεῖνα πῶποτε νὰ κάτῃ στὸν πυλῶνα ,
 Ῥαδθέας καλὰς , ἂν μὲ ἀγαπᾷς , καὶ διώξῃ τον ἀπέκει .
 Εἰ δὲ πολλὰκις ἂν εὐγῇ ἔξω μικρὸν νὰ ἰδῇ ,

- 525 Τὴν πόρταν σου ῥωμάνιζε, καὶ ἄς κεῖται στὸν πυλῶνα.
 Τὸν δὲ γε Δοχιάριον ἡσύχως παραγγέλλει,
 Λέγει, ὅτι « Τὸν καλόγερον τὸν δεῖνα μὴν τὸν δώσης·
 » Ἀπ' ὅλα τὰ διδόμενα συνήθως εἰς τὴν μέσσην·
 » Ἀλλ' εἶπερ καὶ προτάξει σσι πολλάκις νὰ τὸν δώσης,
 530 » Ὡς νουνεχῆς καὶ φρόνιμος σὺ παραδίδασξέ τον,
 » Καὶ λέγε τον, Οὐ δὲ ν' ἔχω, καρτέρησον ὀλίγον·
 » Καὶ μὴ νὰ πλήξῃ νὰ σφαγῇ, μὴ νὰ τὸν πιάσῃ ὁ σφόδρος,
 » Καὶ λυτρωθοῦμέν τον γοργόν, διὰ νὰ μὴ παραψάλλῃ. »
 Καὶ καθεξῆς τοὺς ἅπαντας ὁμοίως παραγγέλλει
 535 Τοῦ πράττειν πάντα, Δέσποτα, τὰ τῆς οἰκείας γνώμης.
 Εἰ δὲ πολλάκις στερεὸς ὁ Μοναχὸς τυγχάνει,
 Καὶ φέρει ταῦτα νουνεχῶς καὶ μετ' εὐχαριστίας,
 Πρόσχες ποιμένος, Δέσποτα, δευτέραν πανουργίαν.
 Ὁ κέκτῃται προάσειον μικρότερον τῶν ἄλλων,
 540 Πρὸς ὀλιγοῦτζικον καιρὸν ἐκεῖ τὸν ἀποσέλλει·
 Καὶ τοῦτο δὲ μηχανικόν, ἵνα τὸν παρεμβάλῃ·
 Καὶ ἀπέκει τὰ τὸν πολεμεῖ, καὶ ἀπέκει τὰ τὸν κάμνει,
 Μόνος Θεὸς ἐπίσται καὶ ὁ Μοναχὸς ἐκεῖνος.
 Εἰ δὲ πολλάκις συμβουλήν τῶν Μοναχῶν οἱ πλείους
 545 Ποιήσωσι, καὶ δράμωσι πρὸς σὲ τὸν Βασιλέα,
 Τὸν Μανουὴλ τὸν Κομνηνόν, τὸν τῆς πορφύρας γόνον,
 Τὸν πύργον τῆς Ἀνατολῆς, τῆς Δύσεως τὸ δόρυ,
 Τῶν ὀρφανῶν καὶ τῶν χηρῶν πατέρα καὶ προσάτην,
 Καὶ κλῆσιν νῦν βασιλικὴν καλῶς ὀχυρωθῶσιν,
 550 Πόσα λοιπὸν σημειώματα καὶ λύσεις τοῦ σοῦ κράτους,
 Τὸ τυπικὸν τοῦ κτήτορος ἰσχύσουσιν ἀνῶσαι;
 Ὡςπερ αὐτὸς ὁ λογαρὰς ἀτζαλοπεριπάτης,
 Ὁ πουλιτζίζης, ὁ πτωχὸς, ὁ λερομενοςόλης.
 Ποῦ με φελοῦν ὅτι ἔμαθα καμπόσα γραμματίτζια,

- 555 Καὶ περπατῶ καὶ πρῶσαιτῶ , καὶ φάλην οὐ λαμβάνω ,
 Καὶ φαίνονται καὶ αἱ σφόδρες μου , καὶ ὁμοιδῶ γυμνοκλέπτης ,
 Ξυραφιστῆς κακότηχος , ἀποραυχοσυνάχτης ,
 Καὶ τζαντζαλιαρουτζούριχος ἀπὸ τὸ δημόκ . . .
 Καὶ πάντοτε κλονίζομαι καὶ θλίβομαι καὶ κλαίω ,
- 560 Γυμνοποδῶν , ῥακενδυτῶν , πεζοπορῶν , δουλεύων ,
 Καὶ φέρων ἅπερ εἶρηκα τῷ Κράτει σου πολλάκις ;
 Ἄλλ' ὦ μικρὸν , Θεός· εἸπτε , τὰς ἀκόας σου πρόσχες ,
 Ὅπως νὰ μάθῃς ἀκριβῶς καὶ περὶ τῶν νοσούντων .
 Ἄν ἀρρώσῃσῃ Ἡγούμενος , ἡ πόνος τὸν κρατήσῃ ,
- 565 Κράζει γοργὸν τοὺς ἱατροὺς , τὸν δεῖνα καὶ τὸν δεῖνα .
 Ἔρχονται βλέπουσιν εὐθὺς , κρατοῦσι τὸν σφυγμὸν του ,
 Θωροῦσι καὶ τὰ σκῶδαλα μετὰ τοῦ ὑελίου .
 Λέγουσιν , Ποῖσε τὰ καὶ τὰ , καὶ ἄς γένῃ τόδε τόδε ,
 Καὶ ἄς φέρουσι συλίγουρδον , καὶ ἄς βάλουσιν ἀπέσω ,
- 570 Καὶ σύντομον ἄς γένηται τοιαύτη ἱατρεία .
 Ὁ μὲν ὑπάγει σάγοράν ἱατρικῶν σπερμάτων ,
 Ἄλλος ὁράται εἰς πέραμαν , ἄλλος εἰς τάνγενιού .
 Σπουδάζουσι νὰ εὕρωσι βατόπουλα , ψησία ,
 Φιλομηλίτζας τρυφερὰς , κωδίδια , γαλέας .
- 575 Γοργὸν τὰ μαγειρεύουσιν σὺν πάσαις ἀρτυσίαις ,
 Ὁ μὲν τὸ σαχαρόθερμον , ἄλλος δὲ τὸ θροσάτον ,
 Ἄλλος φροντίζει τὸ χυλὸν , διὰ τὴν ἀθρεψίαν ,
 Καὶ πάλιν ἄλλος ἐτοιμὸς κνήθει τὴν κεφαλὴν του ,
 Ἕτεροι δὲ τοὺς πόδας του μεθ' ἡσυχίας τρίβουν .
- 580 Προσάσσει δὲ καὶ δίδουσιν τοὺς ἱατροὺς πλουσίως ,
 Διὰ νὰ τοὺς ἔχῃ πάντοτε ἀσύνως , ἂν νοσήσῃ .
 Δότε τὸν ἱατρὸν κρασίην καὶν δεκαπέντε ἀγγεῖα ,
 Τὸν δ' ἄλλον δὲς νομίσματα καὶν δέκα μανυλάτα .
 Καὶ καθεξῆς τοὺς ἅπαντας μετ' ἐξουσίας δίδει .

- 585 Εἰ δ' ἀρρώσῃσιν Μοναχός, ἢ πόνος τὸν κρατήσῃ,
 Ἀτός του γίνεται ἱατρὸς, καὶ τὰδε παραγγέλλει·
 » Ἡμέρας τρεῖς ἀφῆτέ του, καὶ νησικός ἄς κεῖται·
 » Μετὰ δὲ τὴν συμπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν, ὧν εἶπον,
 » Ψυχίτζας· ζυματίστε μικρὰς εἰς τὸ πινακίον,
 590 » Καὶ ψήσετε μικρούτζικον κεφάλιν κρομυδιτζίν,
 » Καὶ βάλετε λιγούτζικον ἐλάδιον νὰ μυρίσῃ,
 » Καὶ φλεσκουνίτζιν ὀλίγον διὰ τὴν εὐωδίαν.
 » Εἰ δὲ διψῇσιν, δότε τὸν νερούτζικον ὀλίγον,
 » Καὶ πάλιν ἐξαφῆτε τὸν ἄλλας καὶ τρεῖς ἡμέρας. »
 595 Σὰν νάμαθεν ἐξάπαντος ἀπὸ τοῦ Ἱπποκράτους.
 Ἰδες πανάριον ἱατρὸν, ἴδες λαμπρὸν τεχνίτην;
 Διέβη τὸν Νεκτάριον, διέβη τὸν Κανίκαλιν,
 Διέβη τὸν Ἀέτιον, αὐτὸν τὸν Ἱπποκράτην.
 Νὰ σὲ ἱατρεύῃ, Δέσποτα, νὰ σὲ τὸν προξενήσω·
 600 Νὰ μὴν φοβᾷς εἰς ποταμὸν ξερὸν νὰ κινδυνεύῃς,
 Σκύλον ποτὲ φοβάρικον νὰ γέρῃ νὰ σὲ δάκῃ.
 Εἰ δὲ καὶ γράφω περισσά, καὶ τοὺς λόγους μηκύνω·
 Καὶ δηλὰ πάντα καθιζῶ τῷ Κράτει σου τῷ μέγα,
 Καὶ ἡ κοιλία μου ἐξάρκασεν ἀπὸ τῆς ἀφαιρίας,
 605 Ἀπὸ τὰ κυμνάξερμον ὅλως ὑδροπικρίασα,
 Ἐκ τὰς πολλὰς ἐβλάθησαν δουλαῖας τὰ νεφρά μου.
 Κουρτέσης δ' αὖθις ὑπ' αὐτῶν καλούμενος πολλὰκις,
 Ὀλόγυμνος ἀπέμεινα διὰ τὴν ὀνειδίσειαν,
 Ἀφῆκα καὶ τὰ μαλακὰ στρέμματ' νὰ κοιμοῦμαι,
 610 Τὰ ὅσέα μου συνετρίβησαν ἀπὸ ξηροκοιτίας.
 Εἰς τὸν χορὸν ποῦ ψάλλομεν φοβούμενος πολλὰκις,
 Ἐπόνεσα τὸν γούργουρον ἐκ τῆς πολυφωνίας,
 Τὰ γόνατά μου σθῆνησαν ἀπὸ τὰς μετανοίας,
 Τάγματά μου ἐξηράνθησαν ἀπὸ τῆς ἀγρυπνίας,

- 615 Τὰ δόντια μου ἐσπαράχθησαν ἀπὸ ξηροφαγίας,
 Καὶ τὰ μαλίτζιά μου ἔπεσαν ἀπὸ τὴν ἀλουτζίαν.
 Ἔδε καρβούνια, Δέσποτα, καὶ ἑλίψεις τὰς βασιλῆας.
 Καὶ τίς οὐκ οἰκτειρήσει με τὸν κακοδικημένον;
 Οὐδ' ἄπερ εἶπον χαλεπὰ ἐλευθερίαν δίδουν.
- 620 Ἄλλ' ὦ πορφύρας βλάστημα, Παντάναξ τροπαιοῦχε,
 Καὶ τεῖχος ἀπροσμάχητον τῆςδε τῆς Βυζαντίδος·
 Αὐτὰ λοιπόν', ὡς εἶρηκα τῷ Κράτει σου, μὴ φέρων,
 Ἐκὼν ἐξέρχομαι Μονῆς ἐκ τῆς τοῦ Φιλοθέου,
 Δι' αὖς ἐξεῖπον ἄνωθεν πανπλείους τὰς αἰτίας,
- 625 Καὶ πρὸς τὴν σὴν κατέφυγα μεγάλην βασιλείαν.
 Ἀφ' οὗτο γὰρ ἐκέρδησας ταύτην Θεοῦ βουλήσει,
 Οὐκ ἐξήσας τὰς χεῖράς σου ποσῶς εἰς τὸ δίδόναι
 Καὶ Μοναχοὺς καὶ κοσμικοὺς, καὶ γέροντας καὶ νέους.
 Καὶ πάντες ἐπαγγέλλονται σκιρτῶντες, εὐφημοῦντες,
- 630 Τῶν σῶν ἐπαπολαύοντες μεγάλων δωρημάτων.
 Ἄρτι δὲ πρόσχες καὶ εἰς ἐμὴν σκενοῦμενον, πινόντα,
 Τὸν Ἰλαρίωνα τὸν σὸν δοῦλον οἰκτρὸν καὶ πένην;
 Οὐ γὰρ ὑπέρογκα ζητῶ, Δέσποτα σεφροφόρε,
 Νὰ λάβω σὺν τὴν ζήτησιν εὐθὺς καὶ ἀτιμίαν.
- 635 Ψωμὶν ζητῶ τῷ Κράτει σου καλὸν κοματοπούλιν,
 Εἰς ἣν ἡ Βασιλεία σου Μονὴν μὲ παραπέμψης.
 Ἐπειδὴ καὶ προβάλλομαι μεσίτην τε καὶ πρέσβυν,
 Ὡς πρὸς τὴν Βασιλείαν σου, Γεώργιον τὸν μέγαν,
 Τὸν ἐν πολέμοις ὄντα σοι καλὸν συνοδοιπόρον,
- 640 Εἰς τούτου τὴν Μονὴν ζητῶ ἐκεῖ κατατεθεῖναι.
 Ὡς γὰρ Χριστὸς ἐρύσατο Πέτρον ἀπὸ θαλάσσης,
 Καὶ Ἰωάνν διέσωσε τοῦ ἄδυσσίου κήτους,
 Καὶ τρεῖς παῖδας διέσωσε πυρὸς ἑπταπλασίου,
 Οὕτω καὶ σύ με, Δέσποτα, τὸν ἄθλιον καὶ πένην

- 645 Τῶν δυσχερῶν ἀπαλλάξον δεινῶν μηχανημάτων,
 ὧν περ κατεῖπον ἀνωθεν λεπτομερῶς ὁ τάλας,
 Καὶ δίδου μοι τὴν ἀπασαν αὐτῶν ἐλευθερίαν·
 Ποθῶ καὶ γὰρ, ὦ Δέσποτα, τῷ Κράτει σου προθύμως,
 ὧς δοῦλός σου ἀνάξιος τολμήσας ἐδεήθην·
- 650 Μὴ ἀποτύχω, Δέσποτα, τῆς ἐκείνης ὁλως,
 ὧς ἂν καὶ ἐκτενέστερον ἐκ καρδίας ἐκπέμπων
 Ὑπὲρ τοῦ κράτους σου εὐχὴν πρὸς τὸν ἀνακτα κτίσῃν,
 ἵνα σοι καὶ αἰείζων παρέξῃ βασιλείαν,
 Τὴν ἀληκτον, τὴν μένουσαν, τὴν μετὰ τῶν ἡδίστων.
- 655 Πατρὶ, υἱῷ, καὶ πνεύματι δόξα, καὶ πάλιν δόξα.
-

1
The first of these is the fact that the
the second is the fact that the
the third is the fact that the
the fourth is the fact that the
the fifth is the fact that the
the sixth is the fact that the
the seventh is the fact that the
the eighth is the fact that the
the ninth is the fact that the
the tenth is the fact that the

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΤΟΥ ΠΤΩΧΟΠΡΟΔΡΟΜΟΥ ΤΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ.

ΒΙΒΛΙΟΝ Α'.

ΣΤΙΧΟΙ Θεοδώρου τοῦ Πτωχοπροδρόμου, πρὸς τὸν βασιλέα, κύριον Μανουὴλ τὸν Κομνηνόν.] Ἐκ ΔΓ, τοῦ ἀντιγράφου σημειωμένου μὲ τὸν ἀριθμὸν 382, ἀντὶ τοῦ, ΠΤΩΧΟΠΡΟΔΡΟΜΟΣ, τὸ ὅποιον μόνον εὐρίσκεται εἰς τὸ ἄλλο ἀντίγραφον, σημειωμένον 1310.

ΣΤΙΧ. 3, ΥΠΟ ΤΗΝ ΣΚΕΠΗΝ κ. τ. λ.] Τὸ ἄλλο ἀντίγραφον φέρει τὸν στίχον οὕτως·

Τῇ σκέπῃ τῶν χρυσέων σου προσέρχομαι πτερύγων.

ΣΤΙΧ. 5, Σῆς Ἀνακρατορίας.] ΔΓ, Τῆς σῆς Ἀνακτορίας. Ἰσχυρότερον ὅμως ἔχοντα τὸ βαρβαροσύνητόν, Ἀνακρατορίας, ἀπὸ τὸ, Ἀναξ, καὶ τὸ, Κράτος·

ΣΤΙΧ. 6—55, Τοὺς πενήκοντα τοὺτους στίχους ἐπὶρρά ἀπὸ τοῦ 382 ἀντιγράφου, ἀντὶ τῶν ὁποίων τὸ 1310 ἀντίγραφον ἔχει τρεῖς μόνους τοὺς εἰς·

Ὅρμος σὺ γὰρ ὁ γαλήνῳ πάντων τῶν ἐν ἀνάγκαις.

Καὶ μὴ μὲ κλείσῃς ἀσπὰς τὰς βασιλικωτάτας,

Μηδὲ σὺν ἀποστρέψῃς με δοῦλον κατησχυμένον.

ΣΤΙΧ. 12, ΤΩΝ ΑΛΜΥΡΩΝ ΦΡΟΝΤΙΔΩΝ.] Ποιητική, ἀξεία, καὶ σοφωτέρου αἰῶνος ἀξία μεταφορά. Οὕτως ὠνόμασεν ὁ Πλάτων (Νομ. Δ, σελ. 705) τὴν θάλασσαν, Ἀλμυρὸν καὶ πικρὸν γεῖ-
τόνημα, ὄχι διὰ τὴν φυσικὴν αὐτῆς ἀλμυρίαν, ἀλλὰ διὰ τὰ ἐξ αὐτῆς
γεννώμενα κακά εἰς τοὺς πλησίον της κατοικοῦντας.

ΣΤΙΧ. 16, ΡΗΓΗΝΑΡΧΩΝ.] Βαρβαροσύνητος λέξις ἀπὸ τὸ Ἄρ-
χων, καὶ τὸ Λατινικὸν Ρήξ (Rex), σημαίνειον κυβερνήτην, ἄρ-
χοντα, βασιλέα. Ἀπὸ τὴν Αἰτιατικὴν (Regem) ἐμόρφωσεν ἡ χυδαία
συνήθεια τὴν ὀνομαστικὴν, ὁ Ρήγας.

ΣΤΙΧ. 19, Τῷ ΓΕΝΕΙ Τῷ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΣΟΥ.] Ἦτο γραμμένον
χωρὶς νόημα, Τῷ γόνῳ τὸ τοῦ κράτους σου (πλὴν ἂν ἦτο σφάλ-
μα ἀντιγραφίως, ἀντί τοῦ Τῷ γόνῳ Τῷ κ. τ. λ.). Ἀπὸ τὸ Γένος καὶ
τὴν Πορφύραν ἦτο σύνθετον, τὸ Πορφυρογεννήτης, ἐπὶ κλησὶς
τῶν Γραυκορωμαίων Αὐτοκρατόρων, ἐκείνων ἐξακριτέως, ὅσοι ἐγεννῶντο
ἀφ’ οὗ ἐλάβανεν ὁ πατὴρ τὴν βασιλείαν (Ἰδ. Δουκαγγ. σελ. 1207)·
διότι τότε ἐγεννῶντα ὄχι μόνον ἀπὸ πατέρα ἐνδymένον πορφύραν,
ἀλλὰ καὶ εἰς οἶκον τοῦ Παλκτίου, τὸ ἰδίως ὀνομαζόμενον Πορφυ-
ραν, διωρισμένον ὡς λέγει Ἄννα ἡ Κομνηνὴ (Βιβλ. ζ', σελ. 166),
θεία τοῦ Μανουὴλ τούτου, εἰς τοὺς τόκους τῶν βασιλισσῶν· « Τὴν
» βασιλίδαν κατὰ τὸ ἀφωρισμένον πάλαι ταῖς τικτούσαις τῶν βσι-
» λίδων οἶκον ἐπὶ ταῖς ὠδίαις εὐρηκώς· Πορφύραν δὲ τοῦτο οἱ
» ἀνέκαθεν ὀνομάζουσιν, ἐξ οὗ καὶ τὸ τῶν Πορφυρογεννῆτων ὄνομα,
» εἰς τὴν οἰκουμένην διέδραμεν. » Ἄλλου πάλιν ἡ αὐτὴ Ἄννα (Βιβλ.
ζ', σελ. 190) λέγει, ὅτι οὕτως ὠνομάσθη τὸ οἶκον, διότι καὶ τὸ ἔδα-
φος καὶ οἱ τοῖχοι τοῦ ἦσαν ἀπὸ μάρμαρα πορφυρᾶ. Ἄλλοι δὲ ἄλλως
ἐξηγοῦσι τῶν Πορφυρογεννῆτων τὴν ὀνομασίαν. Ὅπως ἂν ᾖναι, τὸ
νόημα τοῦ Πτωχοπροδρόμου, φαίνεται τοῦτο· Διὰ τὸ πορφυρογεννη-
τον τῶν Κομνηνῶν γένος, τὸ ὅποιον ἔδωκεν εἰς τὴν νέαν καὶ χρυσὴν
τοῦ Κωνσταντίνου Ρώμην τέσσαρας ἀνακτας καὶ Αὐγούρους, θέλεις
κηρυχθῆναι καὶ κράτος τῶν τεσσάρων μερῶν τῆς γῆς. Οἱ τέσσαρες οὗται
ἀνακτες, ἀδιακόπως εἰς μετὰ τὸν ἄλλον βασιλεύσαντες, ἦσαν, πρῶ-
τος, ὁ πρῶτος Ἀλέξιος ὁ Κομνηνός, ὅς τις συνεργούντος καὶ τοῦ ἀδελ-
φοῦ τοῦ Ἰσαακίου ἐσέρησεν ἀδίκως τῆς βασιλείας τὸν εὐεργέτην καὶ
φίλον αὐτῶν, Νικηφόρον τὸν Βοτανειάτην· δεύτερος, Ἰωάννης ὁ Κο-
μνηνός, υἱὸς τοῦ Ἀλεξίου· τρίτος, ὁ Μανουὴλ ὁ αὐτὸς, υἱὸς τοῦ Ἰωάν-

νου· τέταρτον καταριθμῆι ὁ ποιητής, ἀν καὶ ὄχι ἀκόμη βασιλεύσαντα, τὸν υἱὸν τοῦ Μανουήλ, τὸν δευτέρου Ἀλέξιον τὸν Κομνηνόν.

ΣΤΙΧ. 21, ΑΥΤΟ.] Ἐγράφετο κακῶς, Αὐτός.

ΣΤΙΧ. 22, ΠΑΝΤΩΣ.] Ἐγράφετο κακῶς, Πάντας. Τὸ δὲ νόημα, Αὐτὸ τὸ τετραύγουσον, ἢ τετραγυγυσόμορφον, ἦγουν ὁ πάππος, ὁ πατὴρ σου, σὺ, βασιλεύσαντες εἰς μετὰ τὸν ἄλλον συνεχῶς, καὶ τέταρτος ὁ μέλλων νὰ βασιλεύσῃ υἱός σου, παραστίνου τὴν τετραμερίαν, τουτέστι τὰ τέσσαρα κέρατα τοῦ Σταυροῦ. Παραβολὴ βάρβαρος, γελοιώδης, οὐδὲ πολλὰ χριστιανική.

ΣΤΙΧ. 24, ΚΑΤΑΚΡΑΤΗΣΑΣ.] Σφάλμα γραφικόν, ἀντὶ τοῦ, Κατε-
κράτησας, ἢ ἴσως τοῦ, Κατακρατήσεις. Ἐάν τοῦτο, τὸ νόημα
ᾗναι, Τὸ γένος τῶν Κομνηνῶν τότε θίλει ὑποτάξαι τὰ τέσσαρα μέρη
τοῦ κόσμου, ὅταν ὁ τέταρτος Αὐγυγος ὁ Πορφυρογέννητος, Ἀλέξιος ὁ
υἱός σου σὲ διαδεχθῇ.

ΣΤΙΧ. 26, ΤΕΤΡΑΪΤΟΥΣΤΕ.] Ἰσως ἦτο Τριαύγουσε. Τούλά-
χιζον τὸ νόημα εἶναι, Ὅμως δὲ σὺ ὁ τρίτος Αὐγυγος καὶ Πορφυρογέν-
νητος ἐκ τῶν Κομνηνῶν, συνεργὸν ἔχων τὴν ἀγίαν Τριάδα, διοικεῖς
κραταιῶς τὰ σκῆπτρα τῆς μοναρχίας, καὶ πρὶν βασιλεύσῃ ὁ υἱός σου
Ἀλέξιος ὁ τετραύγουσος, ἦγουν ὁ μέλλων νὰ ὀνομασθῇ τέταρτος Κο-
μνηνὸς Πορφυρογέννητος. Ὁ ποιητής μας εἶχε χρεῖαν τοῦ Σταυροῦ, διὰ
τοὺς τέσσαρας Κομνηνοὺς Πορφυρογεννήτους· ἀλλ' ἀπ' αὐτοὺς ὁ τέ-
ταρτος, δὲν ἦτον ἀκόμη βασιλεὺς. Ὅθεν, θίλων ἐξαιρέτως νὰ ἐγκω-
μιάσῃ τὸν βασιλεύοντα Μανουήλ, ἐπενόησεν ἄλλο παράδειγμα, τῆς
Τριάδος, τὴν ἁποίαν παρίστανεν ὁ Μανουήλ μετὰ τοὺς ἀποθανόντας δύο,
Ἀλέξιον τὸν πάππον, καὶ Ἰωάννην τὸν πατέρα του. Πόσον ἀρμόδια
καὶ σοφὰ εἶναι τοιαῦτα παραδείγματα, δὲν εἶναι χρεῖα νὰ τὸ δεῖξω.

ΣΤΙΧ. 30, ΤΟ ΚΑΘ' ἩΜΑΣ.] Ἦγουν εἰς τοὺς χρόνους μας. Ἰσως
ἦτο γραμμένον, Τὶ καθ' ὑμῶν, ἦγουν καθ' ὑμῶν τῶν Κομνηνῶν.

ΠΕΡΙΘΡΑΓΘΗΝΩΣΙ.] Γραφικὸν ἀμάρτημα· ἴσως ἦτο Περιθρα-
συνθῶσι. Δὲν εἶν' ἄτυχος λέξις τὸ Περιθρασύνομαι.

ΣΤΙΧ. 31, ΝΕΥΣΗΣ.] Ἦτο κακὰ γραμμένον, Νεύσας.

ΣΤΙΧ. 33, ΠΤΟΥΜΕΝΟΙ.] Ἐγράφετο σφαλμένα, Πτοούμε-
νος.

ΣΥΓΚΡΙΣΙΝ. Ἰσως ἦτο ΣΥΓΚΡΟΥΣΙΝ, ἢ μάλλον ΣΥΓΚΑΤΣΙΝ,
μεταφορικῶς, ὡς φαίνεται καὶ ἀπὸ τὸ ἐξῆς Κατακαῶσι.

ΣΤΙΧ. 36, ΔΑΝΤΟΝΙΣ.] Δεῖ ἐδυνήθη ἀκόμη καὶ μάθω, τίς ἦτον οὗτος ὁ Δαντώνις.

ΜΕΛΙΑΣ. Κατὰ τὸν Κίναμον (ἴσαρ. Βεβλ. ζ', 11, καὶ 12), ὁ Μελίας ἦτον Ἀρμένιος τὸ γένος· διεδέχθη τὸν ἀδελφόν του Τιρόζην εἰς τὴν ἡγεμονίαν τῆς Κιλικίας.

ΣΤΙΧ. 37, ΝΟΥΡΑΔΙΝΟΣ.] Οὗτος, κατὰ τὸν αὐτὸν Κίναμον, ἦτο Σατράπης τῆς Βερρόιζς. Καὶ αὐτὸς, καὶ ὁ Μελίας ἐκίνησαν πόλεμον κατὰ τοῦ Μανουήλ.

ΣΤΙΧ. 38, ΝΕΕΜΑΝ.] Ὁ Νεεμάν ἦτον Ἡγεμὼν Δαλματίας Σκλαβόνης, τὸν ὅποιον οἱ Δαλμάται ὠνόμασαν Νεμαγνάμ (Nemagnam)· Ἐξεστράτευσεν κατ' αὐτοῦ ὁ Μανουήλ κατὰ τὸ 1167 ἔτος. Ακούσας μόνον τὴν ἐκστρατείαν ὁ Νεεμάν ἐφοβήθη, καὶ ἰθὺς εἰς τὸ Βυζάντιον ἐζήτησε καὶ ἔλαβε συγχώρησιν ἀπὸ τὸν βασιλέα (ἰδ. Du Cange, Histor. Byzant. Famil. Byzantinæ, p. 285).

ΣΤΙΧ. 41, ΤΩΝ ΚΑΤΑΠΟΝΤΙΖΟΝΤΩΝ, κ. τ. λ.] Σημείωσε τὸν σολοικισμόν, Καταποντιζόντων φροντίδων. Κατωτέρω (στίχ. 347) εὐρίσκομεν ὁμοίως, Λέγων, ἀντὶ τοῦ Λέγουσα.

ΣΤΙΧ. 42, ΣΥΝΤΟΜΩΣ.] Ποιητὴς καλῆτερος τοῦ Πτωχοπροδρόμου ἤθελεν εἰπεῖν Συντόμως.

ΣΤΙΧ. 47, ἩΡΧΟΜΗΝ.] Οὕτως ἔγραψα ἀντὶ τοῦ Ἡρχόμην, κινήσεις ἀπὸ πολλὰ ἄλλα παραδείγματα τοῦ ποιητοῦ μας, ὅς τις μετατοπίζει τοὺς τόνους διὰ τὸν ρυθμὸν τοῦ σίχου. Ὅμοίως μετ' ὀλίγον (στίχ. 49) γράφει Προνοία καὶ ὄχι Πρόνοια.

ΣΤΙΧ. 56, ἈΠὸ ΜΙΚΡΟΘΕΝ.] ΔΓ, Ἀπὸ μικροῦ. Ἡ πρώτη ὅμως εἶναι ἡ γνησία· ὡς καὶ εἰς τὸ ἐξῆς (στίχ. 380) θῆλει εἰπεῖν Ἀπὸ καποτερόθεν. Μιμεῖται δηλαδὴ τὸ Ἐξ οὐρανόθεν τοῦ ἀμιμήτου Ποιητοῦ (Ἰλιάδ. 9', 19).

ΣΤΙΧ. 57, ΦΕΛΕΣΗ.] Ἀντὶ τοῦ Ὀφελήσης. Εἰς τὴν κοινὴν γλώσσαν λέγομεν Φελᾶ ἢ Δὲν φελᾶ, ἦγουν εἶναι ἢ δὲν εἶναι χρησιμον, με διπλοῦν νεωτερισμὸν, τὴν ἀφαίρεσιν δηλαδὴ τοῦ ἀρχικοῦ ζοιχείου, καὶ τὴν μετάθεσιν τοῦ ῥήματος ἀπὸ τῆς πρώτης εἰς τὴν δευτέραν τῶν περισπωμένων, ἥτις θεωρεῖται καὶ εἰς ἄλλα πολλὰ ῥήματα, οἷον Ἀκολουθᾶ, Ζητᾶ, Πολεμᾶ. Ἡ σημασία ὅμως εἶναι Ἑλληνική· παραδείγματος χάριν, τοῦ Ξενοφῶντος τὸ «Τί σοι ὄφελος ὦν » ἔμαθες » ὁ Πτωχοπρόδρομος, εἰς τὴν πτωχὴν του γλώσσαν καὶ ποιήσιν, ἤθελε τὸ μεταγλωττίσειν, Τί σε φελοῦν ὅσα μαθες· καὶ τάς

φράσεις, Οὐδέν ὄφελος τούτου, ἢ Ἀνωφελές ἐστι τοῦτο, ἤθελε τὰς μετακινήσεις εἰς τὸ, Δὲν φελᾷ τίποτε, ἢ, Εἶναι ἀνωφέλετον, ἢ ἀνωφέλευτον. Τὸ πρῶτον (φελᾷ) εἶναι, Ὀφελεί, τὸ δεύτερον, (Ἀνωφέλητον) ἀπὸ τὸ Ὀφελίω, καὶ τὸ τρίτον (Ἀνωφέλευτον) ἀπὸ τὸ Ὀφελεύω. Οὕτως ἔλεγον καὶ οἱ παλαιοί, Τυραννείω καὶ Τυραννεύω, καὶ Νόσημα (ἀπὸ τὸ Νοσῶ) καὶ Νόσευμα (ἀπὸ τὸ Νοσέω).

ΣΤΙΧ. 59 καὶ 60, Καὶ τώρα (βλέπεις) γίγονεν χρυσοπτερνιστηράτος, Ἀλογοτριπλοντέλινος καὶ παχυμουλαράτος.] Ἄντι τῶν δύο εἰχων τούτων, τὸ 382 ἀντίγραφον ἔχει μόνον ἓνα, τὸν ἐξῆς:

Καὶ τώρα ἐνι διπλοεντέλινος καὶ παχυμουλαράτος.

ΧΡΥΣΟΠΤΕΡΝΙΣΤΗΡΑΤΟΣ λέγεται ὅς τις ἔχει χρυσᾷ πτερνιστήρια, διὰ τὰ κεντὰ τοῦ ἀλογον. Πρῶτος βαρβαρισμὸς εἶναι ἡ τροπὴ τοῦ π εἰς τὸ φ, ὁ ὁποῖος συνειθίζεται καὶ εἰς τὸ Βαφτίζω, Φταίγω, Φτωχός, καὶ ἄλλα πάμπολλα. Δεύτερος ὁ σχηματισμὸς εἰς ᾗτος, τὸν ὁποῖον ἐκερδήσαμεν ἀπὸ τὴν Λατινικὴν γλῶσσαν, μιγμένον μὲ τὴν Ἑλληνικὴν εἰς τὸν καιρὸν τῆς Γραικορωμαϊκῆς βασιλείας. Εἰς τὸ ἐξῆς θίλομεν εὐρεῖν εἰς τὸν ποιητὴν μας, Ἀμυγδαλάτος, Ἀμπεροπενναμισάτας, Μορφοπροσωπάτος, Μαυροτριχεράτος, Γεμάτος· περὶ τῶν ὁποίων ἴδε τὰ κατωτέρω (εἰς σέχ. 130) καὶ τὰ ἄλλα (Πλουτάρχ. Μάρ. Β, σελ. 377) σημειωμένα.

ἈΛΟΓΟΤΡΙΠΛΟΝΤΕΛΗΝΟΣ. Ἡ σύνθεσις εἶναι ἐπὶ τὸ Ἄλογον, Τριπλόων, καὶ τὸ Ἀντελήνα (Antelena, παράγωγον τοῦ Antella ἢ Antela τοῦ παρακράζοντος Λατινισμοῦ) τὴν ὀνομαζομένην καὶ Ἐμπροσθελήναν. Εἰσῆμινε τὸν περὶ τὸ εἶδος τοῦ ἀλόγου περιεχόμενον λῶρον, διὰ τὰ κρατῇ τὴν σέλλαν, τὸν ὀνομαζόμενον ἀπὸ τοῦ παλαιοῦ Σενηθεσήρα (portail, Τουρκισί, Ζινεμπένδ). Ἐξεναντίας, ὁ ὁκισθὲν τῆς σέλλας κατερχόμενος καὶ κρατῶν τὴν οὐρὰν λῶρος ἐλέγετο, Ὀπισθελίνα, ἀπὸ τὸ Ῥωμαϊκὸν Postilena, καὶ Ὀπισθία (χρδ. Πιστιά, σκουριέρε, Τουρκ. Κουσκούν). Σήμερον ὀνομάζεται Καπουλεδίτης (Δουκάγγ. σελ. 1048).

ἌΔΟΦΟΝ ὀνομάζομεν τὸν ἵππον, κατὰ ἀντονομασίαν, διὰ τὴν ἐξοχὴν τοῦ ζῶου, ἢ καὶ διὰ τὴν πλειοτέραν παρὰ πολλῶν ἄλλων ζῶων χρῆσιν καὶ συνήθειαν, ὡς ὀνομάζομεν καὶ Πετεινὸν (coq) τὸν Ἄλ-

κτορα, καὶ Ὀρνιθαν (poule) τὴν Ἀλεκτορίδα. Ἡ χρῆσις εἰς τοιαύτην σημασίαν εἶναι παλαιά· « Ἀπόλεσαν . . . ἵππαγωγούς καὶ πλοῖα » ἔτερα, τριακόσια. Ἀπὸ δὲ Καμαρίνης ἔως Παχύνου τὰ σώματα » καὶ τὰ ἄλογα καὶ τὰ ναύαγια ἔκιντο. » (Διοδωρ. Σικελ. Ἔκλογ. Βιβλ. XXIII, σελ. 505). Τῆς δὲ ὀρνιθος ἡ χρῆσις εἶναι ἀρχαιοτέρα καὶ τοῦ Διοδώρου· ἐπειδὴ ὁ ποιητὴς Μίνανδρος, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Ἀθήναιος (Βιβλ. θ', σελ. 373), ὠνόμασεν ὀρνιθας τὰς ὁποίας καὶ σήμερον ὀνομάζομεν οὕτως.

ΠΑΧΥΜΟΥΛΑΡΑΤΟΣ ἢ (ὡς τὸ ἄλλο ἀντίγραφον) **ΠΑΧΥΜΟΛΑΡΑΤΟΣ**. Φανερόν ὅτι ἡ λέξις (μὲ τὸν αὐτὸν ἀνωτέρω σημειωθέντα βαρβαρισμὸν τοῦ *ατος*) σημαίνει τὸν καθήμενον ἐπάνω εἰς παχὺ μουλάριον.

ΜΟΥΛΑΡΙΟΝ. (Ἑλληνιστῇ, Ὀρεὺς ἢ Ἡμίονος). Λεῖξις βάρβαρος, ἀπὸ τῶν Λατίνων τὸ *Mulus*, τὸ ὁποῖον καὶ αὐτὸ, ἂν πισύσωμεν τὸν Οὐδύσιον, παράγεται ἀπὸ τὸ *Μόλος* (ὁ κόπος), διὰ τὸ φερέπον καὶ πολυπόνον τοῦ ζώου.

Ἀντὶ τῶν προγραμμένων δύο σίχων (59 καὶ 60) τὸ ἄλλο ἀντίγραφον φέρει ἓνα μόνον (ὡς εἶπα) τὸν ἐξῆς,

Καὶ τῶρα ἔΝΙ διπλοεντέληνος καὶ παχυμολαράτος.

ΔΙΠΛΟΕΝΤΕΛΗΝΟΣ. Φανερόν ὅτι σημαίνει τὸν ἔχοντα διπλὴν Ἀντελήναν· ἀλλὰ τὸ ἀξιώτερον σημειώσεως εἶναι τὸ :

ἔΝΙ. Ἀπὸ τοῦτο πρῶτον ἐγενήθη τὸ ἔΝε, (εὐριστάμενον καὶ εἰς τὸν Πτωχοπρόδρομον καὶ εἰς ἄλλους συγχρόνους αὐτοῦ συγγραφεῖς, καὶ συνεπιζόμενον ἀκόμη σήμερον εἰς πολλοὺς τῆς Ἑλλάδος τόπους), καὶ τελευταῖον τὸ εἶναι. Ἴδε τὰς ἐξῆς σημειώσεις (σίχ. 116).

ΣΤΙΧ. 61, ὄΝΤΑΝ.] Ἀντὶ τοῦ ὄταν (τοῦ ἄλλου ἀντεγράφου) μὲ τὴν βάρβαρον προσθήκην τοῦ *ν*, περὶ τῆς ὁποίας ἴδε τὰ κατωτέρω (σίχ. 127) σημειωμένα.

ΕΜΑΘΑΝΕΝ.] Ἀπὸ ἐνεσῶτα Μαθάνω, ἀντὶ τοῦ Μανθάνω, μὲ τὴν βάρβαρον ἀφαιρέσιν τοῦ αὐτοῦ *ν*, ἡ ὁποία καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας λέξεις συνεπιζέται, οἷον Ἀθίζω, Ξαθός, ἀντὶ τοῦ Ἀνθίζω, Ξανθός. Σήμερον λέγομεν Μαθαίνω, καθὼς καὶ ἄλλα πολλὰ ῥήματα εἰς *ανω* τῶν παλαιῶν, προφέρομεν διὰ τοῦ *ανω*· οἷον Λαχαίνω, Λαθαίνω, Λαθαίνω, Τυχαίνω, Σταίνω, Αὐξάινω, Παθαίνω, ἀντὶ τοῦ Λαγχανώ, Λαμβάνω, Λανθάνω, Τυγχανώ, Ἰστάνω, Αὐξάνω, Πανθάνω. Διέτι καὶ τὸ τελευ-

ταῖον τοῦτο, Πανθάνω, ἡ ὡς κατωτέρω (σιγ. 372) τὸ γράφει ὁ ποιη-
τῆς μας, Παθάνω, ἃν καὶ φαίνεται βαρβαρισμὸς τῶν Γραικορω-
μαίων, καθὼς εἰς τούτους τοὺς ἀνεκδότους ὑτίχους (Στεφάνου τοῦ
Σαχλήκη) :

Καὶ καθημέρα, Φρατζησκῇ, ἐσὺ θέλεις μανθάνειν

Τοὺς πειρασμοὺς καὶ τὰ κακὰ, τὰ ποῖα θελεις πανθάνειν,

εὐρίσκεται ὁμως εἰς τὸν Ἐτυμολόγον (σελ. 566). Ὅτι δὲ καὶ ἡ κατά-
ληξις *ωνω* ἦτο πολαῖα εἰς χρῆσιν, φαίνεται ἀπὸ τὸ Ὀλισθαίνω,
Κερδαίνω, ἄλλα πολλά. Ἄν δὲν ἔλεγαν Μαθαίνω, εἶχαν ὁμως τὸ
σύνθετον Ἀμαθαίνω.

ΣΤΙΧ. 62, ΜΑΚΡΗΜΙΤΗΚΑ.] ΔΓ, Μακρομήτικα· ὁ Δου-
κάγγιος, μὴ νοήσας τὸν *σίχον*, τὸν ἔγραψεν οὕτως ἀθλίως εἰς τὸ
Λεξικόν του (λῆξ. Μίτη) :

« Καὶ τόρα βλέπεις, φέρει τὰ μαῖκρη μίτη κάτου. »

Ὁ λόγος δὲν εἶναι περὶ τοῦ *Μακρο*, ἢ *Μακρη*· τοιαῦται ἀνωμαλῖαι τῆς
συνθέσεως τῶν ὀνομάτων εὐρίσκονται καὶ εἰς τοὺς παλαιούς, οἷον Βιβλια-
γράφος καὶ Βιβλιογράφος, Πανταλέων καὶ Παντολέων, Κυνάμυια καὶ
Κυνόμυια, Μυρικφόρος καὶ Μυριοφόρος. Τὸ σημειώσεως ἄξιον εἶναι ἡ
Μύτις, ἡ κοινότερον Μύτη, τῆς ὁποίας ἡ πρώτη συλλαβὴ πρέπει νὰ γρά-
φεται διὰ τοῦ *υ*. Μύτιν ἢ Μύτιδα ὠνόμαζαν οἱ πηλαιοὶ ἐκεῖνο τὸ
μέρος θαλασσίων τινῶν ζώων, τὸ ὁποῖον ἀναλογεῖ, ἢ ἐνόμισαν ὅτι ἀναλογεῖ
μέ τὴν ῥίνα, ἢ τὴν μυκτῆρα τοῦ ἀνθρώπου, καθὼς τὸ ἐσημείωσεν ὁ
σύγχρονος τοῦ Πτωχοπροδρόμου Εὐστάθιος (εἰς Ἰλιάδ. ν', σελ. 950).
Οἱ νέοι Ἕλληες ἐμεταχειρίσθησαν ἔπειτα τὴν λέξιν καὶ διὰ τὴν ἀνθρώ-
πινον ῥίνα· διὰ τοῦτο εὐρίσκομεν καὶ εἰς τὸν Ἡσύχιον, « Μυσιᾶν
» (ἴσ. γρ. Μυτιᾶν), ἀναπνῶν κ. τ. λ. » ἐπειδὴ ἀναπνέομεν διὰ τῆς
μύτης. Τὴν ἔλεγαν ἀκόμη καὶ Μούτην, διὰ διφθόγγου (Δουκάγγ.
σελ. 930)· ὅθεν παράγεται καὶ τὸ χυδαιότατον Μούτζουνον (*mu-
seau*), κατὰ τροπὴν τοῦ *υ* εἰς *ου*, καθὼς Οὔλη (*lie*), Φούσκα
(*vessie*), ἀντὶ τοῦ Ὑλη, Φύσκη, καὶ τοῦ *τ* εἰς τὸ βάρβαρον *τζ*
(καθὼς Τζιτζυρίζω καὶ Τζιντζικας, ἀντὶ τοῦ Τιτυρίζω καὶ Τίττις).

καὶ αὐτὸ διὰ τῶν Γάλλων τὸ *Museau* (ζῶον τιδὼν τὸ πρὸς τὴν κεφαλῆς μέρος) ἄλλην παραγωγὴν πιθανὸν ὅτι δὲν ἔχει, παρὰ τὴν ἀπὸ τῆς Μύτης, ἐπειδὴ αὕτη εἶναι τὸ ἐπιφανέστερον καὶ πλέον ἐξέχον μέρος τοῦ προσώπου.

ΜΑΚΡΟΜΥΤΙΚΑ. Ὑποδήματα μὲ μύτας μακράς (*souliers pointus*), τὰ ὅποια φαίνεται ὅτι ἦσαν τότε εἰς τὴν Ἑωνσαντινούπολιν ἀναμεταξὺ τῶν πλουσίων καὶ τρυφηλῶν καὶ νεοπεριπῆς ζολισμός, καθὼς ἦσαν εἰς τοὺς Παρισίους πρὸ ὀλίγων ἐτῶν, καὶ ἀρχαιότερα κατὰ τὴν δεκάτην τρίτην καὶ δεκάτην τετάρτην ἑκατονταετηρίδα, ὅτε τὰ ὀνόμαζαν *souliers à poulaines*, ἤθουν Ὑποδήματα Πολωνικά (ἴδε *BAYLE*, *Dictionnair. historiq. et critiq.* tom. IX, pag. 233 τῆς νέας ἐκδ.).

ΣΤΙΧ. 63, Αὐτὸς μικρὸς οὐδὲν ἶδεν τοῦ λουτροῦ τὸ κατώφλιον.] ΔΓ,

Αὐτὸς μικρὸς οὐδὲν εἶδε τὸ τοῦ Λοετροῦ κατόφλιον.

Ἰσως ἦτο Μικρῶς, ἐπιρρήμα, διὰ τὰ ἦναι τὸ νόημα, Οὐδὲ μικρὸν, Οὐδὲ ποσῶς. Τὸ Οὐδὲν ἶδεν, ἐγκλίθη βαρβάρως, διὰ τὸν ῥυθμὸν τοῦ σίχου. Τοῦ Οὐδὲν, ἀντὶ τοῦ Οὐκ, εὐρίσκονται παραδείγματα καὶ εἰς τοὺς παλαιούς, ὡς εἶναι τὰ ἐξῆς·

Τὰ μὲν ἄλλα λέγεις οὐδὲν σκαιῶς· . . . .

(Ἀριστοφάν. Ἐκκλησιαζ. 644) ἀντὶ τοῦ, Οὐ σκαιῶς·

Ὅρχούμενος τῆς νυκτός οὐδὲν παύεται,

(ὁ αὐτὸς Σφηξ. 1478) ἀντὶ τοῦ Οὐ παύεται·

« . . . . ὅτ' οὐδὲν ἡ χάρις χάριν φέρει »

(Σοφοκλ. Οἰδ. Κολ. 779) ἀντὶ τοῦ Οὐ φέρει. « Οὐδὲν, ἀντὶ τοῦ Οὐ » λέγει ὁ Ἡσύχιος. Τὸν νομιζόμενον τοῦτον Ἀττικισμὸν ἐμεταχειρίσθησαν κατακόρως καὶ κακοζήλως οἱ μεταγενέστεροι, καὶ τέλος ὁ χυδαῖος λαὸς κολοδῶσας τὴν κεφαλὴν τοῦ Οὐδὲν, μᾶς ἀφῆκε μόνον τὸ Δέν· περὶ τοῦ ὁποίου ἴδε κατωτέρω (εἰς τὸν σίχ. 183) καὶ ἄλλην σημείωσιν.

ΚΑΤΩΦΛΙΝ. Κατὰ συγχοπὴν ἀντὶ τοῦ Κατώφλιον (ἴδε Ἡλιοδώρ. Β', σελ. 48). Ἀπὸ ταύτην τὴν βάρβαρον συγχοπὴν τῶν ὑποχωριστικῶν

ἐγενήθη ἡ βαρβαροτέρα χρῆσις τῶν ἀπειρῶν ὀνομάτων τῆς πόνησ
γλώσσης εἰς τ, τὰ ὅποια μεταχειρίζεσθαι ὄχι πλέον ὡς ὑποκοριστικά,
ἀλλ' ὡς ἀπλᾶ πρωτότυπα. Ἴδε τὰ ἄλλου (Πρόδρ. Ἑλλην. Βιβλιοθ. σελ.
317) σημειωμένα· καὶ πρόσθε εἰς αὐτὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Πολυδεύ-
κους (σελ. 481) α Ὅταν δ' εἴπῃ Ἀριστοφάνης ἐν Διολοσίῳ, Δυοῖο
» λυχνιδίοιν, δηλονότι Δυχνίας εἴρηκεν, ἀλλ' οὐ Λύχνους με-
» προύς, κ. τ. λ. » Ὅτι δὲ ἀπὸ τὴν συγκοπὴν τοῦ ἰων εἰς τὸ π ἔλα-
βαν ἀρχὴν τὰ τοιαῦτα, τὸ μαρτυροῦν αἱ γενικαί, τὰς ὅποιας ἀναγκα-
ζόμενοι ἐπαναφίρομεν εἰς τὴν φυσικὴν αὐτῶν κλίσιν· οἷον τὸ Παιδίον,
τοῦ Παιδίου, τὸ Καλοκαίριν, τοῦ Καλοκαιρίσι, κ. τ. λ.
Εὐρίσκονται πολλάκις εἰς τοὺς βαρβάρους τούτους συγγραφεῖς καὶ
διὰ τοῦ ην, καθὼς, παραδείγματος χάριν, τοῦ ἐξηκостоῦ ἐδδόμου
εἰχον τὸ Καβάδιν ἔχει διάφορον γραφὴν, Καβάδην· ἀλλὰ τοῦτο
ἐπροῆλθε ἀπὸ τὴν ὁμοιότητα τῆς προφορᾶς τοῦ η καὶ τ. Εἰς μόνον
ὅμως τὰ οὐσιαστικά τῶν διὰ τοῦ ἰων οὐδετέρων ἔλαβε χώραν ἡ βάρ-
βαρος συγκοπή, ἀλλ' ὄχι καὶ εἰς τὰ ἐπίθετα· ἐπειδὴ ποτὲ δὲ λέγο-
μεν Ἄγιν καὶ Ἄξιν, ἀντὶ τοῦ Ἄγιον καὶ Ἄξιον (παρεπτός τινῶν
χυδαίων συνθέτων, Ἀγισιῶργις καὶ Ἀγισθημήτρις). ἔχει δὲ
χώραν εἰς ἀρσενικά ἐπίθετα, ἡ ὡς ἐπίθετα, καθὼς καὶ εἰς οὐσα-
στικά, διὰ τοῦ ἰω· οἷον ἀπὸ τοῦ Κύριος ὁ Κυρίς (ἔστιν ὁ Οἰκο-
κύρις, ὁ Καραδοκύρις) ἀπὸ τοῦ Γεώργιος ὁ Γεώργης, ἀπὸ τοῦ Δημή-
τριος ὁ Δημήτρις (ἰδ. Πρόδρ. Ἑλλ. Βιβλιοθῆκ. σελ. 353).

Τὸ Ἀρετροῦ τοῦ δευτέρου ἀντεγγράφου, ἀντὶ τοῦ Λουτρεῦ,
εἶναι Ὀμηρικόν· ἀπὸ πηγὴν μελίρρυτον δυστυχῆς νεροκουδῆλημα!

ΣΤΙΧ. 64, ΛΟΥΤΡΙΚΙΖΕΤΑΙ. Σήμερον λέγομεν Λούεται (χυθ.
Λούζεται). Τὸ Λουτρικίζεται εἶναι λίξις παράγωγος ἄλλης παραγωγῆς
λίξεως, Λουτρικὸν, τὸ ὅποιον εἰς ἡμᾶς σημαίνει τὸν μισθὸν τὸν
διδόμενον ἀπὸ τὸν λευόμενον εἰς τὸν Λουτράριον, (τὸν Ἑλληνιστὴ
Βαλανέα).

ΣΤΙΧ. 65, ΚΟΡΦΟΣ.] ΔΓ (ἑλληνιστικῶς) Κόλπος. Κόρρος λέγεται
καὶ σήμερον, καθὼς καὶ ἄλλαι πολλαὶ λέξεις τῶν ὁποίων τὸ λ μετε-
βλήθη εἰς τὸ ρ (ὡς Ἀδερρὸς, Ἀρμυρὸν) καὶ τὸ π εἰς τὸ φ (ἰδ.
ἀνωτέρ. σελ. 43).

ΒΟΥΡΒΟΥΡΙΖΕΝ. ΔΓ, Ἐβουρβούριζε. Τὸ ἀναύξητον, Βουρ-
βούριζε, ἔγινε διὰ τὸ μέτρον. Γράφε διὰ τοῦ υ, Ἐβουρ-
βούρυζε, διότι δὲν παράγεται ἀπὸ τὸ Βόρβορος, ἀλλ' εἶναι τὸ

Βορβορύζω (grouiller), παλαιά ονοματοποιημένη λέξις, σημαίνουσα τὸν ἦχον τῆς κοιλίας καὶ τῶν ἐντέρων. Ὁ τοιοῦτος ἦχος, λέγεται καὶ **Βορβορυγμός**, καὶ **Κορκορυγμός**, ἀδιαφόρως· ἴσως δὲ καὶ **Μορμορυγμός**, ὡς οἱ Ῥωμαῖοι, **murmur ventris**, ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν **Μορμύρω**, τὸ σημαίνειν τὸν ἦχον τοῦ ῥέοντος ὕδατος, ὅθεν εἶναι τῆς κοινῆς ἡμῶν γλώσσης τὸ **Μουρμουρύζω**. Τῆς κοιλίας ὁ ἦχος σήμερον λέγεται **Γουργουρυσμός** ἢ **Γουργούρυσμα**, ἐπειδὴ λέγομεν, **Γουργουρύζει** ἡ **κοιλία μου**. Ἡ διαφορὰ τῶν ἀρκτικῶν ζοιχείων (Β, Γ, Κ ἢ Μ) προέρχεται ἀπὸ τὴν φύσιν αὐτὴν τῆς ονοματοποιίας· ἡ λέξις σκοπὸν ἔχουσα νὰ παραστήσῃ ἐνάρθρως ψόφον ἄναρθρον, εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐκφωνηθῇ ἢ νὰ γραφθῇ πάντοτε καὶ ἀπὸ πάντας μὲ τοὺς αὐτοὺς χαρακτῆρας. Οὕτω τὸ νερόν, ὅτε ταράσσεται καὶ ἀνασηκόνεται ἀπὸ τὴν ἐνέργειαν τοῦ πυρός, λέγομεν ονοματοποιητικῶς, ὅτι **Βράζει**· ἀλλ' οἱ Ἕλληνες ἔλεγον ἀκόμη καὶ **Παφλάζει**, καὶ **Καχλάζει**, ὅθεν μᾶς ἔμεινε τὸ **Χοχλάζει**.

Μὲ τὸ **Ἐβουρβούρυζεν** ὁ ποιητής μας ἠθέλησε νὰ παραστήσῃ μεταφορικῶς, ὅτι τόσας ψείρας ἐδησαύριζεν ὁ Κόλπος του, ὡς' ἐξηκούετο ὁ ἦχος των, ὡς βορβορυγμός κοιλίας· τοῦτο δὲν εἶναι τόσον ἄνοσον· βωμολοχικώτερον εἶναι τὸ ἐξῆς:

ἈΜΥΓΔΑΛΑΤΑΣ, ἡ γουν ἴσας μ' ἀμύγδαλα. Ἀμυγδαλάτος εἶναι ἐν ἀπὸ τὰ βαρβαροσχηματισμένα ὀνόματα εἰς ἄτος περὶ τῶν ὁποίων ἐλάλησα ἀνωτέρω (σελ. 43), καὶ θέλω λαλήσῃεν πλατύτερον.

ΨΥΡΑΣ. Τὸ ἄλλο ἀντίγραφον ἔχει **Ψήρας**. Γράφε **Ψείρας**, ἀπὸ τοῦ **Ψείρα**· τοῦτο δὲ εἶναι ἀπὸ τοῦ **Φθείρ**, ἀρσενικοῦ Ἑλληνικοῦ. Τὴν αἰτιατικὴν **Φθείρα**, ἐμεταχειρίσθημεν ἀντὶ ονομαστικῆς μεταβαλόντες εἰς τὸ **Θηλυκὸν Ψείρα**, καθὼς καὶ πολλοτάτων ἄλλων **Θηλυκῶν** περιττοσυλλάβων ὀνομάτων τὰς ἐνικὰς αἰτιατικὰς μεταχειρίζομεθα εἰς τόπον ονομαστικῶν, οἷον ἡ **Μήτηρ**, ἡ **Θυγάτερ**, ἡ **Τρίχ**, ἡ **Λαμπάδ**· ὁ βαρβαρισμός ἔλαβεν ἀφορμὴν ἀπὸ παλαιὰ παραδείγματα, καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν πολλὰ· ὅποια εἶναι τὸ **Ἔθειρ** καὶ **Ἔθειρα** (**Σουίδ.**), ἡ κόμη τῆς κεφαλῆς, ἡ **Μήτηρ** καὶ ἡ **Μήτειρα** (**ἰδ.** **Ἡσύχ.** εἰς τὸ **Μήτηρ**), τὸ σημερινὸν ἡ **Μητέρα**. Ὡσαύτως ἡ **Δημήτηρ** καὶ ἡ **Δήμητρα** (**Θεὰ** τῆς γεωργίας), ἡ **Γόρτυν** καὶ ἡ **Γόρτυνα** (**Πόλις** τῆς **Κρήτης**). Ἐπειτα καὶ αὐτὴ τῶν **Λατίνων** ἡ γλῶσσα (ἥτις ἀναμφιβόλως εἶναι διὰλεκτος τῆς Ἑλληνικῆς) ἐμεταχειρίσθη πολλάκις τὰς τοιαύτας αἰτιατικὰς εἰς τόπον ονομαστικῶν, λέγουσα **Salamina**, **Ptolemaïda**,

ἡ Σαλαμίνα ἢ Πτολεμαῖδα, ἀντὶ τοῦ ἡ Σαλαμῖς ἢ Πτολεμαῖς. Τὸ ἀξιό-
τερον ἀπορίας εἶναι, πῶς τὸ φθ (τοῦ Φθειρ) μεταβλήθη εἰς Ψ. Ἄλλ'
εἶναι φανερόν ὅτι οἱ Λάκωνες ἐκρόφεραν τὸ Θ ὡς Σ· οὕτως ἔλεγαν Σιδόν
τὸν Θιδόν, Ἀσαναίους τοὺς Ἀθηναίους, Ἀγασῶς τοὺς Ἀγαθούς, Παρ-
σένον τὴν Παρθένον, κ. τ. λ. Μεταβάλλεται δὲ καὶ τὸ Φ εἰς τὸ Π, ὡς
εἶναι τῆς γλώσσης μας ὁ Στρόφος, ἀπὸ τὸν Στρόφον. Πιθανόν
λοιπὸν ὅτι καὶ ἀντὶ τοῦ Φθειρ ἔλεγαν Φσειρ, ἢ Πσειρ· ἀλλὰ τὸ
ΦΣ, καθὼς καὶ τὸ ΠΣ, ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ διπλοῦν Ψ. Διὰ τοῦτο καὶ
ἐμετάβαλαν τὴν ἀντωνυμίαν Σφε (ὡς νῦν ἦτο Φσε) εἰς τὸ Ψε, ὥστε
ἐγεννήθη ἡ Λατινικὴ ἀντωνυμία Ipse.

ΣΤΙΧ. 66, ὙΠΕΡΠΥΡΑ.] Οὕτως ὠνόμαζαν οἱ Γραικορωμαῖοι τὰ
χρυσὰ νομίσματα, τὰ κοινῶς ὀνομαζόμενα σήμερον Φλωρία. Ἡ ὀρθή
γραφὴ εἶναι, Ὑπέρπυρρά, ἀπὸ τὸ Πυρρὸς, τὸ ὅποιον σημαίνει τὸ
φυσικὸν χρῶμα τοῦ χρυσοῦ, μάλιστα ὅταν ᾔναι εἰς ἄκρον καθάρων.
Τὰ ὠνόμαζαν καὶ ἐὰ ἔγραφαν καὶ Πέρπυρα (Ἰδ. Ποίημ. Β', σίχ. 80),
ἀφαιροῦντες τὴν πρώτην συλλαβὴν.

ΜΑΝΟΔΑΤΑ. Ἐπίθιτον τῶν ὑπερπύρων, ὅσα εἶχαν τὴν εἰκόνα τοῦ
Αὐτοκράτορος Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ, πρὸς τὸν ὅποιον προσφέρεται
τὸ ποίημα τοῦτο· ὡς ὠνόμαζαν Κωνσταντινάτα ὅσα ἔφεραν τὸν
τύπον τοῦ Κωνσταντίνου. Ἰδε περὶ τούτων τὰ ἐξῆς (Ποίημ. Β'. σίχ.
583) σημειωμένα.

ΣΤΙΧ. 67, ΚΑΒΑΔΙΝ εἶχεν στούπινον τζαντζαλοφορεμένον.]
ΔΓ,

Τζαντζαλον εἶχε στούπινον, καβάδιον λερωμένον.

ΚΑΒΑΔΙΝ, κατὰ συγκοπὴν ἀντὶ τοῦ Καβάδιον. Εἰς τοὺς Γραικο-
ρωμαίους εὐρίσκεται καὶ Καβάδιον μὲ δύο β̄ καὶ Καβάδης
ἀρσενικῶς· ὁ Σαλμάσιος τὸ ἐτυμολογεῖ ἀπὸ τὸ Capa ἢ Carpa τῶν
Ἰταλῶν (Γαλλ. Capote), τὴν ὁποίαν καὶ εἰς τὴν κοινὴν ἡμῶν γλῶσ-
σαν Κάππαν ὀνομάζομεν (Ἰδ. κατωτέρ. σίχ. 361+362). Πιθανώ-
τερον ἔλεγεν ὁ Τζέτζης (Χιλιάδ. 1Β', σίχ. 792), ὅτι τὸ Καβάδιον ἢ ὁ
Καβάδης ἔλαβε τὴν ὀνομασίαν ἀπὸ τοὺς Πέρσας,

Ἔσθημα ἐνυάλιον, στρατιωτῶν τὸ εἶμα,
Ὅπερ Καβάδης λέγεται ἀπὸ Καβάδου Πέρσου.

Τῆς αὐτῆς γνώμης εἶναι καὶ ὁ Κωδινός, ἐπειδὴ λέγει, ὅτι οἱ Αὐτοκράτορες τῶν Ῥωμαίων ἔλαβαν τὴν χρῆσιν τοῦ Κεκαδίου ἀπὸ τοῦς Ἀσσυρίου.

ΣΤΟΥΠΙΝΟΝ, ἀντὶ τοῦ Στυπίνου ἀπὸ τὸ ζυπίον ἢ ζυπεῖον (τὸ ὁποῖον καὶ με δύο π̄ γράφεται) καὶ κατ'ὡς στουπίον, κατὰ τὴν σύνειδισμένην τροπὴν τοῦ ὕ εἰς τὴν οὐ δίφθογγον (ἴδ. σελ. 45). Τὸ Στυπίον εἶναι ὑποκοριστικὸν τοῦ Σηλυκεῦ ὀνόματος Στύπη, ὅθεν τὸ Stupa τῶν Λατίνων, τὸ Stoppa τῶν Ἰταλῶν, τὸ Étoupe τῶν Γάλλων, τὸ Estopa τῶν Ἰσπανῶν, τὸ Στουπα, τῆς κίνης ἡμῶν γλώσσης, καὶ τὸ ἀπὸ τούτου ῥῆμα Στουπώνω (Ἰταλ. Stoppare, Γαλλ. étouper, Ἀγγλ. to stop, Γερμαν. stopfen), ἥγουν φράσσω με ζουπίον· καὶ προσέτι τὸ ἀπρόσωπον Στουπίζει, ἥγουν Σιονίζει, ὅτε δηλαδὴ τὰ χιτῶνια καταβαίνουν ὡς ζουπία, ἢ ὡς μαλλία, καθὼς λέγει ὁ Δαυὶδ (Ψαλμ. 147) « Διδόντος χιτῶνα ὡσεὶ ἔριον » κατὰ μεταφορὰν ὁμοίαν τοῦ Ἰταλικοῦ Fioccare (Γαλλ. neiger bien fort). Τὸ Στουπίζω, προσωπικόν, σημαίνει ἀκόμη εἰς ἡμᾶς τὸ Κοπανίζω (piler), τὸ ὁποῖον ἐσύγχυσεν ὁ Δουκαγγίος (σελ. 1455) μετ' τὸ Στουπώνω. Καὶ ἐκ τούτου φαίνεται, ὅτι εἶναι τῆς αὐτῆς συγγενείας ῥήματα τὸ Τύπτω καὶ Στύπω, ὅθεν καὶ τὸ Στυπάζω (ἴδ. περὶ τῆς προδμήκης τοῦ σ, Ἠλιοδώρ. Β, σελ. 184)· τὸ ὁποῖον ἐκατάλαβε καὶ ὁ Ἐτυμολόγος (σελ. 731), « Στυπεῖον τὸ τυπτόμενον λινάριον, κατὰ ὁ πλειονασμὸν τοῦ σ· τυπεῖον γάρ, καὶ αὐτὸ παρά τὸ τύπτω ». Ἐνδέχεται καὶ ἀπλῶς τὸ Στουπίζω, ὡς τῶν παλαιῶν τὸ Στυπάζω νὰ παράγεται ἀπὸ τοῦ Στύπος, τὸ σημαῖνον ἐλεγχος ἢ κορμὸν δένδρου, ὅθεν γίνονται οἱ κόπανοι· ὅθεν σημαίνει τὸ Στουπίζω, μετέωρος κτυπῶ, ὡς τὸ Κοπανίζω, μετέωρον κτυπῶ.

ΤΖΑΝΤΖΑΛΟΦΟΡΕΜΕΝΟΝ. Λέξις σύνθετος ἀπὸ τὸ Φορῶ καὶ Τζάντζαλον. Τζάντζαλόν (ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸν Cencio, ὑποκοριστικῶς, Cencerello) ὀνομάζομεν τὸ παλαιόν, κατατριμμένον καὶ ἀχρηστον φόρεμα (guenille ἢ haillon).

ΛΕΡΟΜΕΝΟΝ. Μετοχὴ τοῦ Λερόνω ῥήματος. Ἡ λέξις εἶναι ἑλληνικὴ, ἃν καὶ ἡ παραγωγή της ὄχι τόσον φανερά. Πολλὰ ῥήματα τῶν Παλαιῶν εἰς ὡς σχηματίζομεν τὴν σήμερον διὰ τοῦ ὄνω· τοιαῦτα εἶναι τὸ Διαρτύνω, Ἐλαφρύνω, Μαλακύνω, Μεγαλύνω, Μολύνω, προπερόμενα σήμερον, Διαρτόνω, Ἐλαφρόνω, Μαλακόνω, Μεγαλόνω, Μολόνω· ὅθεν γίνεται πιθανὸν ὅτι καὶ

τὸ Ἀερώνω, παράγεται ἀπὸ τὸ Ἀερύνω· τοῦτο δὲ ἴσως ἔτε συνώνυμον τοῦ Ἀλαρύνω, ἢ ἐσχηματισθῇ ἐξ αὐτοῦ κατ' ἀνάγκην τοῦ ἀρχικοῦ α, καὶ τροπὴν τοῦ δευτέρου εἰς τ. α Ἀλαρύναι, ἢ πᾶσαι λέγει ὁ Ἡσύχιος. Ἀλλ' εἰς τὸν Ἡσύχιον τὸ πρῶτον Ἀ ἐνδέχεται τὰ ἦναι γραφικὸν ἀμάρτημα, ἐνδέχεται δὲ καὶ νὰ ἦναι τῆς Ἀττικῆς διαλέκτου, καθὼς τὸ Ἀσπαίρω ἀπὸ τὸ Σπαίρω, κ. τ. λ. Οἱ Χιοὶ ἀντὶ τοῦ Ἀερώνω μῆταχειρίζονται πολλάκις τὸ Κασσύνω· τὸ ὁποῖον φαίνεται νὰ ἔχῃ κάποιαν συγγένειαν μὲ τὸ Κασσας, ἐξηγούμενον ἀπὸ τὸν αὐτὸν Ἡσύχιον· Πτωχός· ἑπειδὴ ὥσπερ τοῖς οἱ πτωχοὶ εἶναι κατωσμένον καὶ λερωμένον. Ὁ αὐτὸς Ἡσύχιος λέγει, καὶ α Κασσόν· [μάτιον παχύ. καὶ τραχύ περιβόλαιον] ὅπως δηλαδὴ φοροῦν οἱ πτωχοί.

ΣΤΙΧ. 68, ΚΑΙ ΦΘΡΗΝ, κ. τ. λ.] ΔΓ, Καὶ ἐφόρει, ὅρθωτέρα, ὅχι ὅμως γνήσιωτέρα· Ἡ πρόσθμη τοῦ ὕ χράαν εἴχεατ' ἐκείνους τοὺς κλίρους εἰς τῶν ἐνεργητικῶν παρὰτατικῶν τὰ τρίτα πρόσωπα, καὶ πολὺ πλέον ἀκόμη εἰς τὰ τρίτα τῶν παθητικῶν ἀορίστων, ὥς νὰ συγχέωνται μὲ τὰ πρῶτα. Οὕτως κατωτέρω (στχ, 71) λέγει ὁ ποιητὴς Ἐκτενίσθη, ἀντὶ τοῦ Ἐκτενίσθη. Συγχωρημέναι εἰς τὸν Πτωχοπρόδρομον τοιαῦται ἀνωμαλίαι, ἑπειδὴ οὐδ' οἱ κωμικοὶ τὰς ἀπέφυγαν· γνωστὰ εἶναι τὸ, Ἡεῖν (ἐπορεύμενη καὶ ἐπορεύετο), τὸ Ἡεῖν (ἐγνώριζε καὶ ἐγνώριζε), καὶ τὸ συνεχέστερον Ἡν (ἤμην καὶ ἦτο).

ΜΟΝΑΛΛΑΣΤΟΣ. Ἀπὸ τοῦ Μόνος καὶ Ἀλλαγῇ. Ἀλλαγὴν ἢ Ἀλλαγίαν ὀνομάζομεν ἐπὶ καὶ σήμερον, τῆς ἐντελῆ ἐνδυμασίας (un rechange de vêtement) ἐνὸς ἀνθρώπου (συνδραμένην ἀπὸ χειτῶνα, βραχίον, πόρεμα, ἐπανωφόριον, κ. τ. λ.) ἄλλην παρὰ τὴν ὅποιαν φορεῖ. Ἡ λέξις εἶναι ἀρχαιοτέρα τοῦ Γραικορωματικῶν· ἑπειδὴ εὐρίσκομεν ἴχνη ταύτης εἰς τοὺς ἑβδομήκοντα (Γένεσ. κψ. ΜΕ', 22), « Πέντε ἑξαλλασσοῦνται ζολὰς » ὅπου ἡ Συριακὴ μετάφρασις λέγει « Πέντε ζολὰς ζολῶν » ἤγουν, Πέντε ἀλλαξίας ἢ ἀλλαγὰς φόρεμάτων· καὶ (Κριτ. ΙΔ', 13) « Τριάκοντα ἀλλασσομέναι » ΝΑΣ ζολὰς ἱματίων. »

ΧΕΙΜΩΝ ΚΑΙ ΚΑΛΟΚΑΪΡΙΝ. Ἡ φράσις αὕτη εἶναι καὶ τὴν σήμερον εἰς ὅλων τὰ σώματα. Ἡθελεν εἰσθαι ἐσχάτως βάρβαρον, ἂν ἔγραφα, καθὼς εὐρίσκεται καὶ εἰς τὰ δύο ἀντίγραφα, Χειμῶν καὶ καλοκαίριν· διότι ἔπρεπε νὰ ὑποθέσωμεν ἢ ἀποκοπὴν, Χειμῶν ἀντὶ

τοῦ Χειμῶνα, ἡ ὀνομαστικὴ ἀντὶ αἰτιατικῆς. Εἶναι ὄνομα Χειμὸς, Χειμοῦ (ἀντὶ τοῦ Χειμῶν Χειμῶνος), τοῦ ὁποῖου μόνη ἡ αἰτιατικὴ ἔμεινεν εἰς χρῆσιν, καὶ εἰς μόνην ἴσως ταύτην τὴν φράσιν, Χειμὸν καὶ καλοκαίριν. Τοιαῦτα πολλὰ ὀνόματα εἰς ἃν ἡ μετοχικὰ ἡ τῆς περιττοσυντάξεως κλίσεως ἐμετάφερεν ἡ κοινὴ γλῶσσα εἰς τὴν ἰσοσύνταξιν τῶν εἰς *ος*, οἷον Ἀρχος, Γέρος, Δράκος, Θαμβός (καὶ χυθ. Θαμπός), Σιγός (ὁ Σιγανός), Χάρος· ἀντὶ τοῦ Ἀρχων, Γέρων, Δράκων, Θαμβῶν, Σιγῶν, Χάρων, τῶν ὁποίων καὶ τὸν τόνον ἐφύλαξαν· ἄλλα δὲ καλὴν μὲ τὴν μεταβολὴν τῆς ληγουσῆς ἔπαθον καὶ μεταβολὴν τόνου, οἷον Πλειός (ὁδὸν τὸ πλειότερος συγκριτικόν), Πρεπός, Σκεπός, Φευγός, ἀντὶ τοῦ Πλείων, Πρέπων, Σκέπων, Φεύγων. Παρόμοια, Μύλος λέγεται καὶ τὸ ὄργανον διὰ τοῦ ὁποίου ἀλέθουν, καὶ ὁ Μυλὸν, ἤγουν τὸ οἶχημα εἰς τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται τὸ ὄργανον. Τοιούτων δικαταλήκτων ὀνομάτων παραδείγματα εὐρίσκονται καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς Ἑλληνικοὺς συγγραφεῖς· εἰς ὅλην τὴν ἱλιάδα καὶ τὴν Ὀδύσσειαν μεταχειρίζεται πολλάκις ὁ Ὅμηρος τὸ Ἀρχός ἀντὶ τοῦ Ἀρχων. Τοῦ Εὐριπίδου (Φοινισσ. 603) τὸ Κομπός εἶναι ἀπὸ τὴν μετοχὴν Κομπῶν, ἤγουν κομπάζων, καυχώμενος, κοινῶς Καυχησάρης. Εἰς τοῦ Ἀριστοφάνους τὴν Κωμῳδίαν ἐπιγραφομένην, Πλοῦτος, ὁ Πλοῦτος καὶ Πλούτων εἶναι τὸ αὐτὸ πρόσωπον, καὶ ὁ αὐτὸς θεός. Τὸ Ἐπιλησμότατος ὑπερθετικὸν δείχνει, ὅτι οἱ παλαιοὶ ἔλεγαν, ὅχι μόνον Ἐπιλήσμων, ἀλλὰ καὶ Ἐπίλησμος· ὡς ἔλεγαν Ἐθέλημων καὶ Ἐθέλημος, Ἀναίμων καὶ Ἀναιμος. Τὸ Μειζοτέρα τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου (Ἐπιστ. Καθολ. Γ, 4) ἀπὸ τοῦ Μεῖζος ἀντὶ τοῦ Μεῖζων, εἶναι βέβαια Ἑλληνισμοῦ παρκαυχόμενος ἀπόδειξις· ἀλλὰ δὲν εἶναι ἡ αὐτὴ αἰτία καὶ τοῦ Χειρότερος τῆς κοινῆς γλώσσης, σχηματισμένον ἀπὸ τὸ Χεῖρος ἀντὶ τοῦ Χεῖρων, οὐδὲ τοῦ Πλειότερος, ἀπὸ τοῦ Πλειός ἀντὶ τοῦ Πλείων· τὰ ὁποῖα εὐρίσκονται καὶ εἰς τὸν Ὅμηρον (ἱλ. υ', 436 καὶ Ὀδ. λ', 359). Οὕτω λέγομεν Διάκος καὶ Ἐγγος, ὅχι κατὰ συγκοπὴν (ὡς ἔδει τις φαντασθῇ) ἀπὸ τοῦ Διακονος καὶ Ἐγγονος, ἀλλὰ, κατὰ μετασχηματισμὸν, ἀπὸ τοῦ Διακων καὶ Ἐγγων, λέξεων Γραικορωμαϊκῶν (Ἰδ. Δουκάγγ. σελ. 294 καὶ 342).

ΣΤΙΧ. 69, Καὶ τώρα (βλέπετε) γέγονεν λαμπροπικραμισάτος.] ΔΓ, ... Λαμπρός καὶ Λουρικάτος. Ὁ Δουκάγγιος (Λεξ.

Καμισάτος) διαιρῶν κατὰ τὸ Λαμπροπούκαμισάτος εἰς τὸ Ἀμπρόπου Καμισάτος.

ΓΕΓΟΝΕΝ. Σημειώσις ἄξιον, ἵαν εἰς τσσαύτην βρβαρύτητα ἐφυλάττετο ἀκόρη ὁ παρακείμενος; Γίγνεν (ἀπὸ τοῦ ὑποσώ σήμερον λέγομεν, Ἐγίνεν) ἴσως ὁμως εἶναι μακαρονισμὸς τοῦ ποιετοῦ.

ΔΑΜΠΡΟΠΟΥΚΑΜΙΣΑΤΟΣ, σύνθετος λέξις ἀπὸ τοῦ Ἀμπρός καὶ ὑποκάμισον καὶ χυδαϊότερον Πούκαμισον καὶ Πουκάμισον, ὁ Λαμπρόν ὑποκάμισον φορῶν. Κατωτέρω (στ. 365) λέγεται,

Ἐσέναν καὶ ποκάμισον, ἔσέν καὶ ἐπιβαλτάριν.

Ὁ δὲ ποιητὴς τοῦ Θρήνου περὶ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως,

Γυμνοὶ χαοῖς ποκάμισον, ἐξάγκωνα δεμένοι.

ὑποκάμισον εἶναι μὲν ἀπ' ἑκείνας πᾶς νολογεῖς (híbrides) λέξεις, τῶν ὑποσώ μέρος εἶναι Ἑλληνικὸν καὶ μέρος Λατινικόν· σύγκειται δηλαδὴ ἀπὸ τὴν ὑπὸ πρόθεσιν, καὶ τοῦ παραμάζοντος Λατινισμοῦ τὸ Camisium· εὐδαιτέρω (Καμισίον), ἡ Camisia ὁμωνύμως, ὡδὸν τῶν Ἰσπανῶν τὸ Camisa, τῶν Ἰταλῶν τὸ Camicia καὶ τῶν Γαλλῶν τὸ Chemise, καὶ τῆς κοινῆς ἡμῶν γλώσσης τὸ Καμισά (camiseta). Ταῦτο ὁμως σημαίνει ὅχι πλὴν τὸν χιτῶνα, ἀλλὰ τὸ ἐπάνω τοῦ χιτῶνος βαλλόμενον ἐν διαφόρῳ ἕλκῃ ὕφασμα. Εἰς τῆς Γραμματικῆς συγγραφῆς τὸ ἀπλοῦν Καμισίον δὲν ἐσθμαίνει μέγα τὸ ὑποκάμισον ἔχον τὸν χιτῶνα, ἀλλὰ καὶ ἐνδυμάτι τοῦ ἀπαγωγέτου (Loricatus), τὸ αὐτὸ σχεδὸν μὲ τὸ ὀνομαζόμενον Φαλδίκιον ἢ Φινυλλίον καὶ φαινέται ἀπὸ τῆς Θεσσαλονίκης Συρῶν, τὸν ὁποῖον γράφει ὁ Ἀδυναμάργος (Δεξ. Καμισίον) μάρτυρα.

ΔΑΜΠΡΟΠΟΥΚΑΜΙΣΑΤΟΣ. Σημείωσε καὶ πάλιν τὴν βρβαρὸν κατέληξιν εἰς αὐτὸς (ἀπὸ τοῦ Λατινικοῦ Camisiatus) περὶ τῆς ὑποσώ ἐδωλῆσμεν ἀνωτέρω (σελ. 43, 44 καὶ 48). Τοῦ αὐτοῦ σχηματισμοῦ εἶναι καὶ τὸ ἔξῃς

ΛΟΓΡΙΚΑΤΟΣ, καὶ συνεχέστερον Λωρικάτος, ἦγον. Θωρακισμένος, ἀπὸ τοῦ Loricatus τῶν Λατίνων παρήγωγον τοῦ Lorica τοῦ σημαίνοντος τὴν θώρακα· διότι αἱ θώρακες τὸ παλαιὸν ἐπλέκοντο ἀπὸ λωρία (Lora, ἱμάντας), ἦγον μακρότερον δερμάτων καμμάτια,

ἔμως δὲν εἶναι καινοφανεστέρα τῆς συνειδημένης παλαιᾶς συντάξεως τῶν χρονικῶν ἐπιρρήμάτων μετὰ γενικῆς, ὡς τὸ Πηνίκα τῆς ἡμέρας; Ὅψι τῆς ἡλικίας· ἐτι δὲ καὶ τῶν τοπικῶν, Ποῦ γῆς; Οὐδαμῶ γῆς· ἀλλὰ καθὼς τοῦτο ἀναλυόμενον ἄλλο δὲν σημαίνει παρά τὸ, Εἰς οὐδένα τόπον τῆς γῆς, οὕτω τὸ, Ποτέ μου, δηλοῖ εἰς οὐδένα χρόνον τῆς ἡλικίας ἢ τῆς ζωῆς μου.

ΣΤΙΧ. 72, ΚΑΛΟΧΤΕΝΙΣΤΟΣ.] ΔΓ (ὀρθότερα) Καλοκτένιστος, ὁ καλὰ κτενισμένος, *Pulchre pexus*, Λαττινῇ, καὶ ὄχι *plexus* καθὼς εὐρίσκεται, ἴσως τυπογραφικῶς σφαλμένον, εἰς τὸν Δουκάγγιον (Append. σελ. 90).

ΜΑΥΡΟΤΡΙΧΑΡΑΤΟΣ.] ΔΓ, ΚΑΜΑΡΟΤΡΙΧΑΡΗΣ. Μαυροτριχαράτος εἶναι ὁ ἔχων μαύρας τρίχας ἢ μαῦρα μαλλία. Τὸ Μαῦρος ἦτον εἰς χρῆσιν καὶ εἰς τοὺς παλαιούς, κατ' ἀφαίρεσιν τῆς πρώτης συλλαβῆς ἀπὸ τοῦ Ἀμαυρός, τὸ ὁποῖον ἐσήμαινε κυρίως τὸ Σκοτεινός. « Μαῦρον (λέγει ὁ Ἡσύχιος) τὸ ἀμαυρόν, ἀσθενές ἢ μωρόν. » Καὶ σημειώσι, ὅτι εἰς τὴν κοινὴν ταύτην φράσιν, « Τί νὰ κάμῃ ὁ μαῦρος; » τὸ Μαῦρος παριστάνει ἔννοιαν ἀσθενείας, ἢ ἀδυναμίας καὶ ταπεινότητος. Ἐχομεν δὲ καὶ ἄλλας μεταφορικὰς φράσεις, εἰς τὰς ὁποίας τὸ Μαῦρος σημαίνει δυστυχίαν ἢ λύπην, ὡς τὸ, Μαύρῃ ἡμέρᾳ, καὶ ἡ χυθάλῃ κατάρᾳ, Μαύρῃ ὦρα νὰ σ' εὖρῃ (*malheur à vous!*) τοῦ ὁποιοῦ τὸ ἐναντίον, Λευκῇ ἡμέρᾳ (ἤγουν εὐτυχῆς καὶ χαρμῶδους) ἔμεταχειρίσθῃ ὁ Σοφοκλῆς (*Bekker, Anecd. Græc. pag. 106*). Ὡσαύτως λέγομεν καὶ Μαύρῃ ἢ Μαυρισμένη καρδίᾳ, καθὼς ὁ Δισχύλος (*Ἀγαμ. 557*) εἶπεν, Ἀμαυρᾶς ἐκ φρενὸς ἀναστένειν.

ΚΑΜΑΡΟΤΡΙΧΑΡΗΣ. Κατὰ συγκοπὴν τοῦ Καμαροτρίχαριος, περὶ τῆς ὁποίας ἐλάλησα ἀνωτέρω (σελ. 43). Σημαίνει τὸν ἔχοντα τρίχας καμαρωτάς, ἤγουν σρεμμένας εἰς εἶδος καμᾶρας, τὸν κοινῶς λεγόμενον τὴν σήμερον Ζγουρομάλλιν (*qui a des cheveux crépus*), ὅστις εἶναι τῶν παλαιῶν ὁ Οὐλόβριξ ἢ Οὐλοκάρηνος. Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1338) ἐξήγησε κατὰ τὸ Ζγουρὸς διὰ τοῦ *Obscurus, Subfuscus*, καὶ χειρότερα τὰ ἀπὸ τοῦ Ζγουρὸς σύνθετα ἢ παράγωγα, οἷον Ζγουρομάλλης, Ζγουρίξειν, Ζγουρίτζης, Ζγουρότης, Ζγουροειδής, Ζγουροκέφαλος. Ὅλα ταῦτα τὰ κεφάλαια τοῦ λεξικοῦ του ἔχουν χρῆσαν διορθώσεως. Δὲν εἶναι ὀρθότερα ἢ ἐξήγησις τὴν ὁποίαν δίδει εἰς τὸ Καμαροτριχάρης; *In camera speciem tonsus*· βάλε εἰς τὸπον αὐτῆς :

Qui crispus habet pilos, seu crines; cujus crines in camera speciem convoluti sunt.

ΣΤΙΧ. 76, Σὺ μὲν λοιπὸν καὶ τιμηθῇς, κ. τ. λ.] ΔΓ,

Σὺ μὲν μεγάλως τιμηθῇς, πολλὰ καὶ εὐτυχῆσῃς.

Σημειώσεως ἄξιον εἶναι τὸ Νά τιμηθῇς, καὶ Νά εὐτυχήσῃς, ἀπὸ τοῦ Θελεῖς τεμηθῇν, καὶ Θελεῖς εὐτυχήσῃν. Ἀκόμη τὴν σήμερον εἰς μερικάς φράσεις μεταχειρίζομεθα· τὸ ΝΑ (ἀπὸ τοῦ παλαιῶν Ἰνα) εἰς σημασίαν μέλλοντος· παραδείγματος χάριν, πρὸς τὸν ἑρωτῶντα, « Μὲ δανείζεις τὸ ποῖμά τοῦ Πτωχοπροδρόμου δὲ ὀλίγας » ἡμέρας; » δυνάμεθα καὶ ἀποκριθῶμεν, « Νὰ σὲ τὸ δανείσω; » ἢ ὅποια φράσεις εἶναι ἐλλειπτικά τοῦ Θελεῖς. ἄλλωτος (Θέλω Ἰνα σοὶ αὐτὸ δανείσω).

ΣΤΙΧ. 77, ΕΝ ΤΟΙΣ ΤΕΛΕΥΤΟΙΣ.] ΔΓ, ΕΝ Τῇ ΤΕΛΕΥΤῇ. Τὸ τελευτοῖς φαίνεται καὶ ἵσται ἀναιρέσεις ποῖται καὶ ἀπὸ τοῦ Τελευταίοις, ἦγον Τελευταίοις· ἔτσι, χρὸνους ἤ καὶ τοῖς. Ἰσως ὅμως εἶναι γνησιωτέρα γραφή, τὸ Εἰν τῇ τελευτῇ, τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου.

ΣΤΙΧ. 83, ΨΩΜΙΝ.] Κατὰ συγκοπὴν ἀπὸ τοῦ ψωμίον, ὑποκοριστικὸν τοῦ ψωμοῦς, μὲ τὸ ὅποιον ἐσημαῖναν οἱ παλαιοὶ, ὅχι τὸν ἄρτον, καθὼς ἡμεῖς, ἀλλὰ τοῦ ἄρτου μικρόν κομμάτιον τόσου, ὅσον δύναται τὸ σῶμα καὶ χωρὶς κατὰ φέραν. Τὸ ἔλεγον ἀκόμη καὶ ἔνθεσιν. Ἡ ἔνθεσις ἀπὸ τοῦ ψωμίον ἄλλην διαφοράν δὲν ἔχει, πλην ὅτι λέγεται ἀπλῶς περὶ παντὸς φαγητοῦ, τὸ δὲ ψωμίον περὶ μόνου τοῦ ἄρτου. Ἐλέγετο καὶ Βλωμός, καὶ Ἐγκάφος, ἀπὸ τοῦ Ἐγκάπτω συνδέτου ῥήματος, τοῦ ὁποίου τὸ ἀπλῶν Κάπτω μεταβάλλεται σήμερον εἰς τὸ Κάπτω, ὅθεν εἶναι καὶ ἡ Καψία τοῦ κοινῆς γλώσσης, πολὺ οικειωτέρα λέξις παρὰ τὸ βάρβαρον Βουκία ἢ Βουδία ὅντινα, ἀπὸ τοῦ Ἰταλ. Boccone (ἰδ. κατωτέρ. σημ. εἰς τὸν 108 τ. 1^{ον}), ἡκοῦσα δὲν εἶναι ἀμφιβολία ὅτι τὸ Κάψις τῶν παλαιῶν δυνάται καὶ σχηματισθῇ καὶ Καψία (κοινῶς Χαψία) ἀναλόγως μὲ τὸ δοκίμασις καὶ δοκιμασία, Σύνδεσις καὶ Συνδεσία, κ. τ. λ. Ὁ Εὐδαΐος εἰς τὸ Δ τῆς Ὀδοσειας (σελ. 1481) λέγει ταῦτα· « Κάπη δὲ ἡ φάτνη, παρὰ τὸ Κάπτω, τὸ » χανθὸν ἐσθίω, ὅθεν καὶ τὸ ἐνέκαφε παρὰ τῷ Κομμάτῳ; ἐφ' οὗ » Ἐγκάφος, ὁ Ψωμός, ἦτοι Βλωμός, ὡς Εὐπολός, Οὐ γὰρ λέλει-

» πρῶται τῶν ἐμῶν οὐδ' ἐγκαρσος. Οἱ χυδαῖαι δὲ τὸ τοιοῦτον
» Κάπτω, Κάπτω φασί. »

ΚΥΤΑΛΟΝ. Οὕτως ὀνομάζομεν καὶ σήμερον ἐτι τὸ ἐξωθεν σκλη-
ρὸν, καὶ πλέον ἐψημένον μέρος τοῦ ἄρτου. Ἀλλὰ ποία λέξεις
εἶναι τὸ Κύταλον; Γνωστὸν, ὅτι καθὼς πολλῶν Ἑλληνικῶν λέξεων
ἐμεταβάλαμεν τὸ Δ' εἰς Ρ (ιδ. ἀνωτέρ. σελ. 47), οὕτως ἐξανα-
τίξαι εἰς ἄλλα μεταβλήθη τὸ Ρ εἰς Α. οἷον Ἀλέτρι, Ἀχλάδα, Μά-
λαθρα, Πλήρη, ἐκὰς τὸ Ἄρατρον, Ἀχράς, Μάραθρον,
Πρώρα. Περὶ τούτου ὅτι καὶ τὸ Κύταλον εἶναι τὸ αὐτὸ μὲ τὸ Κύ-
ταρον, ἢ Κούταρον τῶν Παλαιῶν. Τοῦτο, κατὰ τὴν Ἡσύχιον, ἐστὶ
μαίη, ζωμήριον, ἐκὰς τὴν ζωμὸς καὶ τὸ Ἄριον, ἥτις (λεγομένη
καὶ Μυστίλη). εἶναι, κατὰ τὸν αὐτὸν Ἡσύχιον, « ζωμὸς ἄρυσσις »
καὶ « Μυστίλη, ἢ κοῖλος ψωμὸς » καὶ « Μυστιάσαι, τὸ ἐκρο-
» φῆσαι τὸν ζωμὸν τοῖς ψωμίσις. » Ἐκ τούτων συμπεραίνεται,
καὶ ὅτι ἔστι τὸ ἔλεγε καθάρᾳ σχολιαστὴς τοῦ Ἀριστοφάνους (Πλούτ.
Ὁμήρ.) ὅτι αἱ πολλὰν ἐνδείξει ὁμῶν πρόγονοι, μὴ γνωρίζοντες ἀκόμη
τὴν χρῆσιν τῶν ἐυλίμων ἢ μεταλλίων Κουτάλιων, ἐξανάγκης ἐμετα-
χειρίζοντο, ἢ τὰ ὄσπρακα τῶν κογχυλίων καὶ τῶν κοχλίων, ὅθεν
παράγεται τὸ Κοχλιάριον (Χυδ. Χουλιάρην. Λατ. cochlear, ἱτ.
cucchiajo, Γαλ. cuiller), ἢ ἔκαπταν μέρος ἄρτου, ἐκβάλλοντες τὴν
ψύχην, καὶ ἐφύοντες τὸ ἐξωθεν σκληρότερον μέρος, διὰ τὴν ῥοφῶσιν
τὸν ζωμὸν ἢ ἄλλο τι ὑγρὸν ἄρτυμα. Τὸ σαμμένον τοῦτο ἢ κοῖλον τοῦ
ἄρτου φνόμαζαν ζωμήριον, ἢ Μυστίλην, διὰ τὰ ἔργα του,
καὶ Κάπτω, διὰ τὴν ὕλην, ἐπειδὴ ἀλοθῶς ἦταν αἰπὸ τοῦ ἄρτου
τὸ Κύταλον. Ὅθεν τὰ συνώνυμα Μυστιλάρην καὶ Κοχλιάριον
τοῦ Πλούτου καὶ οὐ Κούταλις τοῦ Σουΐθα (Δέξ. Λάκων). Σπ-
μείνω, ἀκόμη, ὅτι ἀπὸ τῶν Κούταλων ἐγενήθη καὶ αὐτὰ τὰ Κουτάλια,
τὸ ὅποιον μεταχειρίζοντο ἐς τὴν ἐκπόρυσιν τῶν ὑγρῶν πραγμάτων.
Ἐπειδὴ καὶ ἄλλο δὲν διαφέρει ἀπὸ τοῦ Κούταλου, ἢ Κουτάλιον πλὴν
κατὰ τὴν συνήθη τρεπὴν τοῦ π' εἰς τὴν σιδηρολογίαν (ιδ. ἀνωτέρ. σελ.
45 καὶ 50). Τὸ δὲ Κύταλον ἢ Κούταρον παράγεται ἀπὸ τὸ Κύτος, τὸ
κυρίως σημαίνον ὅποιονδήποτε κοῖλωμα, φυσικὸν ἢ τεχνητὸν, χρησιμὸν
εἰς ὑποφύχην τινὲς σώματος. « Κύτος . . . χώρημα, βάθος. » λέγει
ὁ Ἡσύχιος· καὶ ἀπὸ τῆς ἐξήγησιν ταύτην μανθάνομεν, ὅτι καὶ τὰ Κου-
τίον (κοῖτε) ἄλλα δὲν εἶναι παρά τὸ Κύτιον ὑποκαριστικὸν τοῦ
Κύτος· ὅτι φέρεται καὶ ἀπὸ τὸν σχολιαστὴν τοῦ Ἀριστοφάνους (Εἰρήν.

665), ὅςτις λέγει καθαρά, ὅτι τὸ Κυτίς καὶ Κίττι εἶναι λέξεις ταυτοσημίαι· καὶ ἰσχυρῶς ἀπὸ τῶν Κυτίου ἢ Κευτίου εἶναι καὶ τὸ Ἰταλικὸν Scutella, ὡς ἂν γὰρ εἴηκε Κυτάλη, μὲ τὴν προσθήκην τοῦ τ, τὸν ὁποῖον φέλομεν ἐξέπαισι κατωτέρω. Διὰ τοῦτο ἠνέκομζαν Κύττη, ἢ Κυτάρρους, τὰ ἀσπίδα περισφαισμάτα τῶν τροβίλων, ἔγουν τῶν κακωνάρων, τὰς καλότητας ἢ τὰ καλλία τῶν κυρίων τῶν μελισσῶν, τὰ περιχάρτια τινῶν ἀνδρῶν, καὶ Κυτίνους τὰ πρῶτα ἐξαυτίματα τῆς βίτης, τῆς κοινῆς λεγομένης ῥοδιάς. Κύττης τοῦ ποταμοῦ (lit d'ape riniviere) ἐλέγξατο ἀρχαίως τὸ ῥεῖθρον, τὸ βάθος καὶ τὸ χῶρημα εἰς τὰ ὁποῖα ῥέει τὸ ὕδρον τοῦ ποταμοῦ. Εὐρίσκομεν καὶ Κίττυλα (ἢ γραφικῶς ἐσφαλμένη λέξις, ἢ κατὰ ἀμείκτον, ἢ ὅτι δὲν ἔγον οὐδέμία σφαλῶν διακρίσεις τῆς προφορᾶς τοῦ τ καὶ υ), ἀντικεῖ τοῦ Κυττίλα, τὸ ὅποιον ὁ Ησαΐας ἐξέχει ἐκλύφει τῶν κακῶν, ἔγουν ὅλα τὰ περισφαισμάτα, εἰς τὰ ὅποια περιτελείονται οἱ κακοί, ὡς τῶν καρυθίων, λεπτειχάρων, ἀμυγδαλῶν, κισσῶν, κ. τ. λ. διότι ἔχουν τὴν αὐτὴν ἀναλήκην πρὸς τοὺς περιχαρμένους κακοὺς, ὅποισιν ἔχει τὸ Κυσάλην (Scutia) πρὸς τὴν ψύχην (mie) τοῦ ἄρτου· καὶ σημειώσεως πάλιν ἰδὲν τὸ ἄντι τοῦ β' εἰς τὸ Κίττυλα, καθὼς καὶ εἰς τῆς γλώσσης ὡμῶν τὸ Κυτάλεον. Ὁ Ἀριστοφάνης (Εἰσὸν. 199) φησὶν αὖτε καὶ αὐτὸν τὴν αὐτάνην, ἢ τὴν περιέχοντα ἀέρα, Κυτταρακ, ἔγουν Κυτάλεον ἢ Κευτίαν τῆς γῆς. Τὸ δέσμα τῶν ζώων φησὶν ὁ Ἰσχυρῶς, τὸ ἄπειρον ὅτι δὲν διαφέρει ἀπὸ τοῦ Κυττός πλὴν διὰ τὴν προσθήκην τοῦ τ, γίνεται φανερόν πρῶτον ἀπὸ τοῦ Ἑλληνικ. τοῦ Ἀρχιλόχου, ἐπὶ ῥῆμα ἀπαρῶν τὸ ἐν χροῖ ἀντὶ τοῦ Ἑλληνικ. (Ἑτυμολογικ. σελ. 313)· ἔπειτα ἀπὸ τῆς Ἀπηνεχῆς γλῶσσης, ὡς ἐννοεῖται τὰ ἑνὸς οὐκ, χωρὶς τοῦ σ, τὸ ὅποιον ἔπειτα λαμβάνει πάλιν εἰς τὸ Scutum, τὴν Ἀσπίδα, τὸ ἑκατέρωθεν ἔγουν τοῦ Ὀμήρου τὴν Βοΐνην, διότι παλαιὰ αἱ ἀσπίδες ἐκατασκευάζοντο ἀπὸ βοδίνων δέρματα. Ὅθεν φαίνεται πᾶσι ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ Ἑτυμολογία τοῦ ζώου. Ἐπὶ τὸ ἴδιον. Ἐν τῷ εἰς διαλύσει τοῦ τ, καὶ ὑπερ-ῆ ἴσκει, γένεσις ζώου, τὸ ζώον καὶ (Ἑτυμολογικ. σελ. 790). Ἀπὸ τῶν Scutum πιθανόν ἢ παραγίνεται τῶν Ἀσπίων τὸ Scutella, ὡς τῶν Ἰταλῶν τὸ Scodella, τῶν Ἰσπανῶν τὸ Escudilla, τῶν Γερμανῶν τὸ Schüssel, τῶν ὀλλανδῶν τὸ Schotel, καὶ τῶν κατὰ ἡμῶν γλῶσσας τὸ Ἀκουτίλλαι καὶ Ἰκουτίλλαι, διὰ τὴν ἡμετέραν ὡς φαίνεται, τὴν ἑκατέρωθεν πρὸς τὴν ἀσπίδα. Εἶναι λοιπὸν καὶ τοῦ ζώου

ποιότητος Γεωργίλλας, σημαίνει τὰς ὁμοπλάτας, καὶ ἔχει τοῦ μαγευτικοῦ τὰς κούτσλας. Ὁ Γεωργίλλας διὰ τοῦ,

Μὰ Δὲ κούτσλες θυνάταις παρὰ ταῖς πρώταις κάλας,

ἐνόει α Ἀλλὰ θέλει (ἡγουν χρεῖαν ἔχει ἀπὸ) Κούτσλας θυνάτωτέρα
» παρὰ τὰς πρώτας. »

ΨΙΧΑΝ.] ΔΓ, Μάνας. Τὸ παλαιὸν ὄνομα ἦτο Ψίξ, τοῦ ὀπίου τὴν αἰτιατικὴν, ἐπειδὴ τὴν μεταχειρίζμεθα ὡς καὶ πόλλοι τῶν ἄλλων θηλυκῶν περιττοσυλλαβαῖν ἀντὶ ὀνομαστικῆς, ἢ Ψίχα (mie), ἀνάγκη ἦτο νὰ προσθέσωμεν τὸ Ν, διὰ νὰ σχηματισθῇ νῆαν αἰτιατικὴν τὴν Ψίχαν. Ἀς σημειώσῃ μόνον, ὅτι εὐρίσκεται καὶ εἰς τοὺς παλαιούς ὁ ἰσοσυλλαβὸς σχηματισμὸς, Αἱ Ψίχαι, ὡς ἀπὸ τοῦ ἐνικοῦ, ἢ Ψίχη, ἢ Ψίχα, τὸν ὅποιον μᾶς ἐφύλαξεν ὁ Ἡσύχιος (λέξ. Ψίχαι). Εἰς ἐκείνους τὸ Ψίξ, ἢ Ψίχη, καθὼς καὶ τὸ ὑποκοριστικὸν Ψιχίον ἐσημεινεν ἀπλῶς τὰ θρύμματα τοῦ ἄρτου· εἰς ἡμᾶς δὲ τὸ μὲν θρύμμα ὀνομάζεται Ψίχουλον (miette). Ψίχαν δὲ λέγομεν τὸ ἔνδον μαλακὸν καὶ λευκότερον μέρος τοῦ ἄρτου, πρὸς διακρίσιν τοῦ Κουτάλου.

Τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου τὸ Μᾶναν, εἶναι ἀπὸ τὸ παλαιὸν Μήναν, διὰ τοῦ ὀπίου ἐκείνοι ἐσημεινῶν τὴν Ἐντεριώνην, ἡγουν τὸ κατὰ μέσον σπογγώδες σῶμα τῶν ξύλων τῶν φυτῶν, τὸ ὅποιον σήμερον ὀνομάζομεν Καρδίαν (cœur, moelle). Ἰσως ὀνομάζεται κάψου καὶ Μάνα, ὁμωνύμως μὲ τὴν ὀνομαζομένην ἀπὸ τὸν Πρόδρομον Ψίχαν. Ὁ Ἡσύχιος λέγει, α Μῆνα, τὸ μέσον τοῦ ξύλου, ὅπερ » Καρδία, καὶ Ἐντεριώνη. ὁ Τὴν αὐτὴν ἐξηγήσιν ἅμνει καὶ τὸ Μήτηρα, λέγων, α Μήτηρα... καὶ τῶν ξύλων τὸ ἐντὸς, ὃ Καρδίαν » τινές, ἢ Ἐντεριώνην καλοῦσιν. » Ἀπὸ ταύτης τὴν συνωνυμίαν τοῦ Μῆνα (Δωρικ. Μάνα) καὶ τοῦ Μήτηρα (ὀνομαστικὴ ἀπὸ αἰτιατικῆν Μητέρα καὶ Μήτηρα) ἔλαβεν ἀρχὴν καὶ ἡ λέξις Μάνα (mère) μὲ τὴν ὁποίαν σήμερον ὀνομάζουσι τὰ τέκνα τὴν Μητέρα. Τὸ ὑποκοριστικὸν Μανιάριον (ἰσοδύναμον μὲ τὸ χυθαῖκον Μανίτσα) εὐρίσκεται εἰς τοῦ Λούκιανου τοὺς Ἐταιρικοὺς διαλόγους, μὲ δὺν ἢ γραμμένον. Οἱ Ἄττικοὶ ὠνόμαζαν τὴν μητέρα Μᾶμμην, καὶ ὑποκοριστικῶς Μᾶμμία· ὀνομα εὐρισκόμενον σήμερον εἰς ὅλας σχεδὸν τῆς Εὐρώπης τὰς γλώσσας (Γαλλ. maman)· εἰς ἡμᾶς ὁμως σημαίνει ὄχι τὴν μητέρα, ἀλλὰ

τῆς μητρός ἢ τοῦ πατρὸς τὴν μητέρα (grand' mère). Ἡ σημασία κατακρίνεται ἀπὸ τὸν Φρύνιχον ἐκ ἀνάγκης· « Μάμμη, τὴν τοῦ » πατρὸς ἢ μητρός μητέρα οὐ λέγουσιν οἱ ἀρχαῖοι, ἀλλὰ τίθειν, » κ. τ. λ. » Εἶναι ὅμως ἀρκετὰ ἀρχαῖα, ἐπειδὴ εἶχε χώραν εἰς τοῦ Φρύνιχου τοὺς χρόνους, ὅστις ἤλκετο κατὰ τὴν δευτέραν ἀπὸ Χριστοῦ ἐκατονταετηρίδα.

Ἀπ' αὐτὴν τὴν συνωνυμίαν τοῦ Μητραγύρτης καὶ Μηνιγύρτης, εἰκάσω, ὅτι τὸ Μῆνα ἢ Μάνα ἐσήμανε, καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς παλαιούς, τὴν Μητέρα. Μητραγύρτας ὠνόμαζαν, τοὺς ἱερεῖς τῆς Ἑβ. ἢ Κυβέλης, οἱ ὁποῖοι περιερχόμενοι κατὰ πόλεις καὶ κώμας, ἐξήλθον εἰς συνάθροιζαν διὰ τὴν θεὸν αὐτῶν Κυβέλην, τὴν ἐπονομασθεῖσαν Μητέρα τῶν Θεῶν. Ἐλεγον δὲ τοὺς αὐτοὺς καὶ Μηνιγύρτας, ὅχι, ὡς νομίζουν οἱ Γραμματικοὶ (Σουίθ. λέξ. Μηνιγύρτης), διότι ἔκαμαν τὴν ἀργυροσύναξιν κατὰ μῆνα, ἀλλὰ, πιθανώτερον, διότι τὸ Μῆνα καὶ Μήτηρ ἦσαν ὀνόματα ταυτόσημα.

ΣΤΙΧ. 85, ΚΛΑΙΓΩ.] Σημειώσως ἄξιον τὸ Κλαίγω ἀντὶ τοῦ Κλαίω. Ἡ κοινὴ γλῶσσα εἰς πολλὰ ῥήματα διφθογοπαρалаηγούμενα ἐπρόσθετε μετὰ τὴν διφθογγὸν τὸ Διολικὸν Δίγαμμα F, τὸ ὁποῖον ποτὲ μὲν προφέρεται ὡς τὸ β (ἢ ὡς τὸ ληκτικὸν υῖ τῶν διφθογγῶν εἰς τὸ Αὖριον καὶ Εὐρίσκω), οἷον Παλαίβω, ἀπὸ τοῦ Παλαίω, ποτὲ δὲ ὡς τὸ Γ, οἷον Παταίγω, Κείγω ἢ Καύγω, Ἀκούγω, Γεύομαι, ἀπὸ τοῦ Πταίω, Καίω, ἢ Καύω (ὡς φαίνεται ἀπὸ τὸν μέλλοντα Καύσω), Ἀκούω, Γεύομαι. Καὶ σημείωσι ὅτι τὸ Καύγω ἔλαβε δύο δίγαμμα, τὸ πρῶτον δηλαδὴ χαρακτηριζόμενον διὰ τοῦ υῖ, Καύω (ἀπὸ τοῦ Κάω) καὶ τὸ ἄλλο διὰ τοῦ γ, Καύγω. Τὸ αὐτὸ συνέβη καὶ εἰς τὴν λέξιν Αὐγὼν, (œuf), ἀπὸ τοῦ Πόν, τὸ ὁποῖον οἱ μὲν Λατῖνοὶ ἐσηματίωσαν μὲν ἐν μόνον δίγαμμα Οὐνιῶ (καθὼς ἀπὸ τὰς λέξεις Αἰών, Βόες, Δεῖος, Οἷς ἐσηματίωσαν Ænuum, Boves, Levis, Ovis), ἡμεῖς δὲ, τρέψαντες τὸ ω εἰς α, καὶ πρόσθεσαντες τὸ δίγαμμα, ἐσηματίωσαν πρῶτον Αὐόν, ἔπειτα Αὐγόν, καὶ ὅχι Αὐόν ἢ Ἀγγόν, θιά τὸ κακόφωνον, τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται εἰς τὴν Ἀγγλικὴν λέξιν Egg, τὴν σημαίνουσαν τὸ Αὐγόν. Εἰς τὴν σύνθεσιν ὅμως, ἄλλοι προφέρουν μὲν ἐν, καὶ ἄλλοι μὲν διπλοῦν δίγαμμα· ἐπειδὴ λέγομεν καὶ Αὐγοτάραχον καὶ Αὐοτάραχον (houtargue). Ἡπατάθησαν, νομίζω, ὅσοι ἀρνοῦνται ὅτι τὸ Δίγαμμα ἐπροφέρετο καποτε καὶ ὡς ἀπλοῦν γ, ἢ τοῦλάχισον ἐσίμονε τὴν προφορὰν τοῦ γ. Κατ' αὐτοὺς,

ὅσαι διγαμματισμέναι λέξεις εὐρίσκονται εἰς τὸ στοιχεῖον Γ τοῦ λεξικοῦ τοῦ Ἡσύχιου εἶναι σφαλμένοι, οἷον Γάδος, Γέλα, Γέλιξ, Γέσμα, Γοῖνος, κ. τ. λ. καὶ ἀκολουθῶς πρέπει νὰ μεταφερθῶσιν εἰς τὸ Β, ὅπου καὶ τῶντι εὐρίσκονται πολλαὶ ἀπ' αὐτὰς, ἢ ἀπὸ τὰς συγγενεῖς καὶ ἀναλόγους αὐτῶν, οἷον Βάθομαι, Βαληκιώτης, Βείκας, Βείκατι, Βέλας, Βείρακες, κ. τ. λ. Ἡ τοιαύτη δόξα ἐγενεν ἴσως αἰτία νὰ μείνωσιν ἐτι πολλαὶ λέξεις τοῦ Στοιχείου Γ ἀκατανόητοι καὶ ἀνεξήγητοι. Ἀς δοκιμάσωμεν, ἂν ᾖναι δυνατόν, νὰ ἐξηγήσωμεν τινάς.

ΓΕΣΜΑ κατὰ τὸν Ἡσύχιον, εἶναι συνώνυμον τοῦ Γεῦμα. Ἄλλο δὲν εἶναι τὸ Γέσμα παρ' αὐτὸ τὸ Ἔσμα ῥηματικὸν ὄνομα παράγωγον τοῦ Ἡμαι παθητικοῦ παρακειμένου τοῦ Ἐδω ῥήματος, τὸ ὁποῖον μὲ τὴν προσθήκην τοῦ Δίγαμμα ἐγενε Γέσμα, ταυτοσήμαντον μὲ τὸ Ἐδесμα. Πληρεστάτην ἀποδείξιν τούτου μᾶς δίδει ὁ αὐτὸς Ἡσύχιος, ὅταν ἐξηγῇ τὸ Ἔσμιον διὰ τοῦ Νόστιμον.

« ΓΥΛΟΣ· Μένος » λέγει ὁ αὐτὸς Λεξικογράφος. Καὶ ἐδῶ βίβαια νυστάζοντες ἀντιγραφεῖς τὸν ἔκαμαν νὰ λέγῃ ἀλλ' ἀντ' ἄλλων. Γράφω λοιπὸν, « Γύλος, νέμος· » ἔπειτα λέγω: Ὑλῃ, κατὰ τὸν αὐτὸν Ἡσύχιον, σημαίνει « Σύνδενδρον τόπον » ἔχουν τὸ κοινῶς λεγόμενον Δάσος, ἀπὸ τὸ ὁποῖον οἱ Λατίνοι (προσθέσαντες τὸ σ καὶ τὸ υ, ὡς δύο διγαμμα) ἐσχυμάτισαν τὸ Sylva, ὡς ἀπὸ τὸ Ὑπέρ τὸ Super, ἀπὸ τὸ εἰμί τὸ Sum, ἀπὸ τὸ Ἥλιος τὸ Sol καὶ ἄλλα μυρία. Ἀλλὰ τὸ Δηλυκὸν Ὑλῃ δύναται νὰ σχηματισθῇ καὶ οὐδ' ἑτέρως, Τὸ Ὑλος, κατὰ τὴν αὐτὴν χρῆσιν καὶ ἀναλογίαν τοῦ Ἄνθῃ καὶ Ἄνθος, Βλάβῃ καὶ Βλάβος, Πάθῃ καὶ Πάθος, Μάθῃ καὶ Μάθος, Νάπῃ καὶ Νάπος, Νίκη καὶ Νίκος, κ. τ. λ. καὶ ἐπειδὴ τὸ Ὑλος δὲν διαφέρει πλὴν εἰς τὸν σχηματισμὸν ἀπὸ τὸ Ὑλῃ, ἀκολουθεῖ ὅτι καὶ σημαίνει ὄχι Μένος (ἔχουν ἰσχὺς, δύναμις), ἀλλὰ Νέμος, τὸ ὁποῖον ὁ αὐτὸς Ἡσύχιος ἐξηγεῖ « Σύνδενδρος τόπος, καὶ νομὴν ἔχων... καὶ » νάπος. » Ὡνομάσθῃ δηλαδὴ Νέμος ἀπὸ τὸ Νέμω τὸ Βόσκω, διότι ἔχει νομὴν ἢ βοσκὴν ἐπιτήδειον εἰς τροφὴν τῶν ζώων· ὅθεν φαίνεται ὅτι καὶ αὐτὸ τῶν ὀλλανδῶν τὸ Bosch, τῶν Γάλλων τὸ Bosquet, τῶν ἱταλῶν τὸ Bosco παράγονται ἀπὸ τὸ Βόσκω· ὅθεν ἴσως καὶ οἱ παλαιοὶ εἶχαν ὄνομα εὐθέτερον Τὸ Βόσκος, συνώνυμον τοῦ Νέμος, ἢ καὶ ἀρτενικόν, καθὼς εἰς τὴν κοινὴν ἡμῶν γλῶσσαν σήμερον, Ὁ Βόσκος (ὄχι ὁ Μπόσκος), κατὰ τὸ Ὁ καὶ Τὸ Ἐλεος, Ὁ καὶ Τὸ Ὀνειδος, Ὁ καὶ Τὸ Σκότος.

ΦΩΝΑΖΩ. Εἶναι ἀπὸ τὸ Φωνάω, εἰς τὸ ὁποῖον προσθήσαντες τὸ ζ , ἱσχηματίσαμεν τὸ Φωνάζω κατὰ τὸν τύπον τοῦ Κραυγάζω. Τοιούτων ὁπλῶν σχηματισμῶν, διὰ τοῦ $\alpha\omega$ καὶ $\alpha\zeta\omega$, δὲν λείπουν παραδείγματα οὐδ' εἰς αὐτοὺς τοὺς παλαιούς· ἐπειδὴ ἔλεγον Ἀγαπάω καὶ Ἀγαπάζω, Ἀτιμάω καὶ Ἀτιμάζω, Αὐθάω καὶ Αὐθάζω, Ἀρκάω καὶ Ἀρκάζω, Ἐνθουσιάω καὶ Ἐνθουσιάζω, Σκειδάω καὶ Σκειδάζω, Πειράω καὶ Πειράζω.

ΣΤΙΧ. 87, ΑΝΑΘΕΜΑΝ.] Ἡ βάρβαρος προσθήκη τοῦ ν εἰς τὰς τελευταίας συλλαβὰς τῶν περιττοσυλλαβῶν οὐδετέρων ὀνομάτων εἰς π , Ἀνάθεμαν, Πράγμαν, Κλαῦμαν, ἀντὶ τοῦ Ἀνάθεμα, Πράγμα, Κλαῦμα, εὐρίσκεται συνεχῶς εἰς τοὺς συγγραφεῖς τῆς Γραικορωμαϊκῆς βαρβαρότητος, ὡς θελομεν εὐρεῖν καὶ ἄλλα παραδείγματα εἰς τὸν παρόντα καὶ εἰς ἄλλους ὁμοίους τοῦ ποιητάς. Τινὲς ἱσχημάτιζαν καὶ τὴν γενικὴν τούτων τῶν ὀνομάτων διὰ τοῦ $\alpha\tau\omega$, οἷον Ἀναθεμάτου, Πραγμαίου, Κλαυμάτου· ὅθεν ὁ Δουκάγγιος ἀπατηθεὶς ἔπλασεν εἰς τὸ Λεξικόν του ὀνομαστικὰς ἀνυπάρχτους, Κλαμάτον (σελ. 659), Μισέματον (σελ. 938), Ψαρέματον (σελ. 1071), ἀντὶ τοῦ Κλαῦμα, Μίσιμα, Ψάρημα.

ΚΑΙ ΠΟΥ ΤΑ ΘΕΛΕΙ, ἤγουν καὶ ὁποῦ (ἢ ὅπου) τὰ θέλει, τοῦτο δὲ ἀντὶ τοῦ, Καὶ ἐκεῖνον, ὅστις τὰ θέλει. Σημειώσω, πόσον εἶναι παλαιὰ ἡ βάρβαρος χρῆσις τοῦ τοπικοῦ ἐπιρρήματος Ὅπου, ἀντὶ τοῦ, ὅς ἢ Ὅστις, Ὄν, Ὀντινα, Οἱ, Οἵτινες, Οὗς, Οὕστινας, Ἢτις, Ἢν, Ἢντινα, Αἱ, Αἵτινες, Ἄς, Ἄστινος, Ὁ, ἢ Ὅτι, Ἀ, Ἄτινα· οἷον ὁ ἄνθρωπος, ἡ γυνή, τὸ παιδίον, οἱ ἄνθρωποι, αἱ γυναῖκες, τὰ παιδιά ὁποῦ μ' ἐχαιρέτισαν, ἢ ὁποῦ ἐχαιρέτισα. Παρόμοιος βαρβαρισμὸς συνέβη εἰς τῶν Ἰταλῶν τὸ Che, ἀναφερόμενον εἰς ὅλα τὰ γένη καὶ εἰς ὅλους τοὺς ἀριθμούς· ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἴσως καὶ τὸν ἐξηρδήσαμεν, κατὰ τοὺς Σταυροφορικοὺς πολέμους. Οἱ Γάλλοι τὸν ἀπέφυγαν διὰ τοῦ Qui, Lequel, Laquelle, Lesquels, Lesquelles, Que, ὡς δυνάμεθα νὰ τὸν ἀποφύγωμεν καὶ ἡμεῖς διὰ τοῦ Ὅστις, Ὁ ὁποῖος, καὶ τῶν ἀκολουθῶν γενῶν, πτώσεων καὶ ἀριθμῶν. Ἡ ἐπινοηθεῖσα ἀπὸ τινος θεραπεία διὰ τῆς διαστολῆς, Ὅπου, τὸν βαρβαρισμὸν κάμνει βαρβαρώτερον, ἀλλὰ δὲν θεραπεύει τίποτε. Μεταχειριζόμεθα προσέτι τὸ Ὅπου ἀντὶ τοῦ χρονικοῦ ἐπιρρήματος Ὅποτε, Ὅτε ἢ Ὅταν, λέγοντες, Εἰς καιρὸν, Εὐθύς, Τὴν ἡμέραν, Τὸν χρόνον ὁποῦ· ἔτι δὲ καὶ ἀντὶ τοῦ Ὅτι συνδίσμου, οἷον, Μ' ὅλον ὁποῦ. Καὶ ἡ μὲν χρονικὴ

σημασία δὲν εἶναι τὸσον βάρβαρος· ἐπειδὴ ἔχει τις νὰ φέρῃ καὶ παραδείγματα αὐτῆς παλαιᾶ, ὅποιον εἶναι τοῦ Δουκιανοῦ (Πρὸς ἀπαίδευτ. κ. τ. λ. § 21) « Καὶ τί θαυμαστὸν εἰ ταῦτο, ἔπαδες, ... ὅπου » καὶ Πύρρον, φασί, τὸν Ἡπειρώτην, κ. τ. λ. » τὸ ὅποιον μεταφράζεται ὀρθῶς εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν, « Καὶ τί θαυμαστὸν ἐάν ἐσὺ τὸ » ἔπαδες, εἰς καιρὸν ὅπου (ὅχι ὅπου), καὶ ὁ Πύρρος, καθὼς λέγουν, » ὁ Βασιλεὺς τῆς Ἡπείρου, κ. τ. λ. » Κἀμμίαν φορὰν ὅμως οἱ ὅμοιοι τοῦ Προδρόμου ποιηταὶ καὶ συγγραφεῖς, αἰσχυρόμενοι τρόπον τινὰ τῆς γλώσσης τὸν βαρβαρισμὸν, ἐπέστρεψαν εἰς τὴν ἀρχαίαν χρῆσιν, καὶ ἐμιμοῦντο ἀκόμψως τὴν παλαιὰν κομψότητα· ὅθεν εὐρίσκωμεν εἰς τὸ Ποίημα ἐπιγραφόμενον, Διήγησις Βελθάνδρου καὶ Χρυσάτζας,

Πλὴν τὴν καρδιοφλόγησιν, ἮΝ ὁ Φίλαρμος εἶχε,
Στὸ μίσευμα τοῦ ἀδελφοῦ οὐκ ἔμπορεῖ βαστάζειν.

Εἰς ἄλλο ἐπιγραφόμενον, ἱστορικὴ ἐξήγησις περὶ Βελισαρίου,

Εἰς ἐν νησὶν ἐφθάσασιν, Ὁ λέγουν Μυτηλήνη.

Ἀποῦ μίαν φορὰν ἡ γλῶσσα ἀρχίσῃ νὰ διαστρέφεται, ἡ διαστροφή προβαίνει ἀπὸ τὸ κακὸν εἰς τὸ χειρότερον· μετεβλήθη πρῶτον, ὡς ἴδαμεν, τὸ Ὅς εἰς τὸ Ὄπου ἢ Ποῦ· μετὰ ταῦτα ἤρχισαν νὰ μεταχειρίζωνται τὸ Ποῖος μετὰ τοῦ ἄρθρου Ὁ, λέγοντες Ὁ ποῖος, Ἡ ποία, Τὸ ποῖον· καὶ τούτων παράδειγμα εὐρίσκωμεν, τοῦ μὲν Θηλυκοῦ, εἰς τὸν ποιητὴν τοῦ Θρήνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως, (ὅστις εἶναι ὁ αὐτὸς καὶ ὁ τοῦ Βελισαρίου),

Καὶ ψέξετε τὸν λογισμὸν ἐμοῦ δὲ καὶ τὴν γλῶσσαν,
Τὴν ποίαν δὲν ἐδυνήθηκα νὰ τὴν ἀποκρατήσω·

τοῦ δὲ ἀρσενικοῦ, εἰς τὸν ποιητὴν τοῦ Βελθάνδρου καὶ Χρυσάτζας,

Δημότυχοι Ἀλέξιος ἔτι καὶ Πετρολήφας,
Οἱ ποῖοι ἠνδραγάθησαν καὶ πῆδησαν καὶ πῆραν·

ώσαύτως καὶ εἰς τὸν μεταφραστὴν τῆς Βατραχομουμαχίας, Δημήτριον τὸν Ζήνον,

**Μάχην τὴν πολυτάραχον τοῦ ἰσχυροῦ τοῦ Ἄρη,
Ὁ ΠΟΪΟΣ θεὸς λογίζεται, καὶ θεῖον παλικᾶρι.**

Παράδειγμα τοῦ οὐδετέρου εὐρίσκομεν πάλιν εἰς τὸν Θρήνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως,

**Καὶ μάχετό μοι λογισμὸς νὰ γράψω τὰ συμβάντα,
Τὰ ΠΟΪΑ ἐσυνέβησαν τὴν ἄτυχον τὴν πόλιν.**

Τέλος, τὸ Ὁ ποῖος, Ἡ ποία, Τὸ ποῖον, ἐκατήντησαν εἰς τὴν σημερινήν χρῆσιν τοῦ Ὁ ὁποῖος, Ἡ ὁποία, Τὸ ὁποῖον. Παράδειγμα καὶ τούτου ἀπὸ τὸν αὐτὸν ποιητὴν τοῦ Θρήνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως,

**Λοιπὸν μηδὲν ἀφήσετε τὸν Τοῦρκον νὰ ριζώσῃ
Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ὅτινε φόβος μέγας
Τὸ ὉΠΟΪΟΝ ποὺ ξεύρετε, καὶ οὐδὲν τὸ ἀναφέρνω.**

ΣΤΙΧ. 88, ὈΠΟΥ.] Ἐδῶ τὸ Ὀποῦ εἶναι ἀντὶ τοῦ ὅτε, ἢ ὁπότε (ιδ. ἀνωτέρ. σελ. 65).

ΠΑΡΕΔΩΚΑΣΙΝ. Σημείωσε τὴν παραγωγὴν τῶν ἀορίστων εἰς *αση*, Παρεδῶκασιν ἀντὶ τοῦ Παρεδῶκαν. Τὸν βαρβαρισμὸν τούτου δυνατὸν ἦτο νὰ τὸν ὑπερασπίσῃ τις μὲ τὸ Εἴξασι ἀντὶ τοῦ Εἴξαν (ἀπὸ τὸ Εἶκω, τὸ Ὁμοιάζω) τῶν Ἀττικῶν Ποιητῶν καὶ Συγγραφέων, ἰὰν ὁ Ἐτυμολόγος (σελ. 297) δὲν μᾶς ἔλεγεν, ὅτι δὲν εἶναι ἀόριστος, ἀλλὰ παρακειμένος Βοιωτικὸς κατὰ τροπὴν τοῦ *ᾱ* εἰς *ε̄*, ἀντὶ τοῦ Εἴκασι (εἰόκασι). Μ' ὅλον τοῦτο ἡ σύγχυσις τῆς καταλήξεως τῶν ἀορίστων καὶ τῶν παρακειμένων, φαίνεται νὰ ἦναι παλαιότερα εἰς τὴν Ἑλλάδα. Εὐρίσκονται καὶ παραδείγματα ἐξεναντίας παρακειμένων μὲ κατάληξιν ἀορίστου, Πέφρικαν, Παρείληφان, Ἀπελήλυθαν, ἀντὶ τοῦ Πεφρίκασι, Παρείληφασι, Ἀπεληλύθασι. Ἀφοῦ μίαν φορὰν ἡ κατάληξις *ᾱ* τοῦ ἀορίστου, ἐπέρασεν εἰς τοὺς παρακειμένους, πιθανὸν ὅτι ἐκ τοῦ ἐναντίου ἡ κατάληξις τῶν παρακειμένων εἰς *αση* ἔλαβεν εἰς τοὺς ἀορίστους τὸν τόπον τοῦ *ᾱ*.

ΣΚΟΛΙΟΝ, ἀντί τοῦ Σχολίου. Καθώς εἰς πολλές λέξεις ἐμετεβλήθη τὸ π εἰς χ (σελ. 56 καὶ 57), οὕτως ἐξεναντίας εἰς ἄλλας ἔλαβεν τὸν τόπον τοῦ χ τὸ π , οἷον Βάθρακος, Καρχέσι, ἀντί τοῦ Βάτραχος, Καρχήσιον· καὶ αὐτὸ δὲ τὸ Κόρδα (μὲ ὅλον ὅτι ἠμοιάζει μὲ τῶν Λατίνων τὸ Chorda, ἢ τῶν Ἰταλῶν τὸ Corda) ἄλλο δὲν εἶναι παρὰ τὸ Χορδὰ (Χορδή) τῆς Δωρικῆς καὶ Αἰολικῆς διαλέκτου, ἀπὸ τὴν ὁπεῖν ἀναμειβόλως τὸ ἔλαβεν ἡ Λατινικὴ. Συνειθίζεται δὲ μάλιστα ἡ τροπὴ αὕτη εἰς τὰς ἀρχομένας ἀπὸ τὸ $\sigma\chi$ λέξεις· ὅθεν λέγομεν Σκάζω, ἢ Σκῶ, Σκάρα, Σκίζω, Σκίζα, Σκίνος, ἀντί τοῦ Σχάζω ἢ Σχῶ, Ἐσχάρα, Σχίζω, Σχίζα, Σχίνοσ, καὶ ἄλλα πολλά τὸν αὐτὸν τρόπον.

ΕΜΕΝΑΝ, ἀντί τοῦ Ἐμέ. Περί τοῦ ὁποίου κατωτέρω.

ΣΤΙΧ. 91, ΑΠ' ΑΥΤΟΥΣ.] ΔΓ, ΑΠΑΥΤΟΥΣ, παροξύτονον, ἀλλὰ προσφύεστερον εἰς τὸν ῥυθμὸν τῶν βαρβάρων στίχων.

ΚΛΑΠΟΤΑΪ. Γράφει Κλαπωτά. Κατὰ τὸν Δουκάγγιον, Κλαπωτά ἐλέγοντο τὰ συρματοκεντημένα ἐνδύματα, ἤγουν Κλαυωτά, ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων τὸ Clavata. Ἡ λέξις ἐσυνειθίστο εἰς τὴν αὐτὴν τῶν Γραικορωμαίων Αυτοκρατόρων, ὅπου φανερὸν ὅτι ἐπέρασιν ἀπὸ τὴν Ῥώμην, τῆς ὁποίας οἱ συγκλητικοὶ, ἐφοροῦσαν, εἰς ἐνδιέξιν ὑπεροχῆς, τὸ λεγόμενον Latidavium, ἤγουν τὴν Πλατύηλον, μεταφρασθὲν ὁμῶς ἀπὸ τοῦς Ἑλληνικοῦς συγγραφεῖς Πλατύσημον. Παράγεται δὲ ἀπὸ τὸ Clavus, Ἡλος, διότι τὸ κέντημα ἦτον εἰς σχῆμα καρφίων, τὸ ὁποῖον οἱ Γραικορωμαῖοι ἔλαγαν βαρβάρως Κλάπον, οἷον εἰς τούτους τοῦ Τζέτζου τοὺς στίχους (Δουκάγγ. λῆξ. Κλάπος),

Ὅμως γυναῖκες εὐγενεῖς καὶ τινες τῶν ἀρχόντων
Κλεπτῶν Ἀββάδων ἔχουσι κλάπους τιμωτέρους.

Κλάπον ἀκόμη ὠνόμαζαν καὶ τὴν Ἑλληνιστὶ λεγομένην Ποδοκάκην (les ceps), καὶ δηλοκῶς Κλάπαν τὸ ξύλινον ὑπόδημα (sabot). Ἦτο καὶ ἄλλη στολὴ Angusticlavium, ἤγουν Στενόσημος ἢ Στενόηλος, τὴν ὁποίαν ἐφόρουσιν οἱ Ἱππεῖς (οἱ κοινῶς Καβαλλίεροι) τῆς Ῥώμης. Μὲ ὅλον τοῦτο φαίνεται (τούλάχιστον εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Βυζαντίου) κάποια διαφορὰ μεταξὺ τῶν Συρματηρῶν καὶ τῶν Κλαπωτῶν, περὶ τῆς ὁποίας, ἴδε τὸν Δουκάγγιον (σελ. 660).

ΖΟΨΙΝ, ἀντί τοῦ Ζῶσιν. Οὕτω καὶ Ἀγαποῦσιν, ἀντί τοῦ

Ἀγαπῶσιν, Κολλοῦσιν, ἀντὶ τοῦ Κολλῶσιν, καὶ πολλῶν ἄλλων τῆς λεγομένης δευτέρας τῶν περισπωμένων ῥημάτων, σχηματίζομεν τὰ πληθυντικὰ τρίτα πρόσωπα εἰς τὸν τύπον τοῦ Ποιοῦσιν τῆς Πρώτης. Ἴδε τὰς κατωτέρω (εἰς εἰχ. 141) σημειώσεις.

ΣΤΙΧ. 92, ΝΑ ΜΑΘΑ.] Εἶπαμιν ἀνωτέρω (σελ. 57) ὅτι τὸ Νά εἶναι διαφθορά τοῦ Ἰνα· ἰδὼ κατὰ συνείρεσιν ἢ κατ' ἀπόστροφον, ἐκολλήθη μὲ τὸν ἀόριστον, Νάμαθα, ἀντὶ τοῦ Νά ἔμαθα, τοῦτο δὲ, ἀντὶ τοῦ Ἰνα ἔμαθον. Ὡσεπιπολὺ τὴν κατάληξιν ὃν τῶν πρώτων προσώπων ἐνεκῶν τῶν παρατατικῶν καὶ δευτέρων ἀορίστων βχυρτόνων, μεταβάλλομεν εἰς α, τῶν δὲ πληθυντικῶν, εἰς ἄν ἢ ἄσι, οἷον Ἐλαθα, Ἐλαθαν, Ἐλάθασιν. Ἐλάμβανα, Ἐλάμβαναν, Ἐλαμβάνασιν. Ἐφαγν, Ἐφαγαν, Ἐφάγασιν. Ἐτρωγα, Ἐτρωγαν, Ἐτρώγασιν. Ἐφυγα, Ἐφυγαν, Ἐφύγασιν. Ἐψυγα, Ἐψυγαν, Ἐψύγασιν, κατὰ τὸ ἀνωτέρω (σελ. 67) Παρεδώκασιν. Καὶ τῶν μὲν δευτέρων ἀορίστων δὲν εἶναι παράδοξον· ἐπειδὴ εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν ὅλοι οἱ δεύτεροι, καὶ εἰς τὴν παλαιὰν τινές ἐξ αὐτῶν, πληροῦσι τόπον τῶν πρώτων, ἀκόλουθον ἦτο νά λάθωσι καὶ τὸν σχηματισμὸν τῶν πρώτων. Ἡ ἀνωμλία, ὡς λέγουσι οἱ Γραμματικοὶ, ἔλαθεν ἀρχὴν ἀπὸ τοῦς Ἑλληνιστάς τῆς Κιλικίας. Παραδείγματα ταύτης εὕρισκεις μάλιστα εἰς τὴν Παλαιὰν γραφὴν, οἷον Ἐγκατέλιπαν, Ἐφταναν, Ἀπίθαναν, Εἶθαν, Εὐραν, Ἀνείλαν, κ. τ. λ. εἰς τὸ πληθυντικὸν τρίτον, ἀντὶ τοῦ Ἐγκατέλιπον, Ἐφτανον, Ἀπίθανον, Ἀνείλον, Περὶ δὲ τῶν παρατατικῶν, ἀπολογίζην δικαίαν ἔχομεν τὴν σαφήνειαν. Τῶν παλαιῶν τὸ Ἐλάμβανον εἶναι βίβλαι ἀσαφέστερον τοῦ Ἐλάμβανα, ἐπειδὴ τοῦτο μίαν ἐννοίαν μόνην ἔχει τὴν Ἐγὼ ἐλάμβανα, ἐκεῖνο δὲ σημαίνει καὶ τὸ Ἐγὼ ἐλάμβανον, καὶ τὸ Ἐκεῖνοι ἐλάμβανον.

ΜΕΤ' ἘΚΕΙΝΗΝ.] ΔΓ, Ἀπ' ἐκείνην. Ἡ σύνταξις τοῦ Μετ' ἐκείνην εἶναι βάρβαρος. ΖΩ ἈΠΟ (καθὼς καὶ στ. 89) θίλει νά εἴπῃ, Ζῶ τρεφόμενος ἀπὸ τοῦτο ἢ ἐκεῖνα. ΖΩ ΜΕ σημαίνει Διάγω τὴν ζωὴν μὲ τοῦτον ἢ ἐκεῖνον· οὕτω λέγομεν περὶ δυσκόλου τινὸς, Δέν ἐμπορεῖ κάνας εἰς νά ζήσῃ μ' αὐτόν. Ἀξία δὲ σημειώσεως εἶναι ἡ Μετά πρόθεσις μὲ Αἰτιατικὴν, εἰς σημασίαν τοῦ Ὁμοῦ. Εἰς τοὺς παλαιούς τὸ Μετ' ἐκείνην σημαίνει, τάξιν, ἦγουν Ἰστέρον ἀπ' ἐκείνην. Διὰ νά σημάνῃ, κατ' ἐκείνους, ὁ ποιητής μας τὸ Ὁμοῦ, ἔπρεπε νά εἴπῃ Μετ' ἐκείνης. Οὕτω λέγομεν ὁρθῶς Μετά ταῦτα, ἦγουν Ἰστέρον ἀπὸ ταῦτα· ἀντὶ δὲ τοῦ Μετά τούτων, λέγομεν Μὲ

ταῦτα, ἢ Μὲ τοῦτα, χωρὶς κίνδυνον ἀμφιβολογίας. Μ' ὅλον τοῦτο ἔξω ἀπὸ ταύτην τὴν χρῆσιν τῆς Μὲ προθέσεως κατὰ ἀποκοπὴν ἀπὸ τῆς Μετά, μεταχειρίζομεθα καὶ τὴν Μετά, ἐκθλίβοντες δι' ἀποστρέφου τὸ τελευταῖον μόνον α-, ὅτε ἡ ἀκόλουθος λέξις ἄρχεται ἀπὸ φωνήεντος, ἐάν ἦναι μάλιστα μία τῶν Ἀντωνυμιῶν, οἷον Μετ' ἐμένα, Μετ' ἐσένα, Μετ' ἐκείνον, ἀντὶ τοῦ Μετ' ἐμοῦ, Μετ' ἀ σοῦ, Μετ' ἐκείνου. Ἐκ τούτου πλανηθεῖς ὁ χυδαῖος λαὸς, ἐπρόσθεσε καὶ εἰς ἄλλας προθέσεις τὸ τ' οἷον Διατ' ἐμένα, Διατ' ἐσένα, Ἀποτ' ἐμένα, Ἀποτ' ἐσένα.

ΣΤΙΧ. 93, ΜΕ ΤΑΥΤΗΝ ΓΑΡ, κ. τ. λ.] Σημείωσε τὴν χρῆσιν τοῦ ΓΑΡ συνδέσμου σωζομένην ἀδόμη εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Πτωχοπροδρόμου. Οἱ συγγραφεῖς καὶ ποιηταὶ τοῦ καιροῦ ἐκείνου καὶ τῶν ἀκολουθῶν τὸν μεταχειρίζονται πολλάκις καὶ ὡς παραπληρωματικὸν, ἤγουν, κατὰ τὴν ὑπόληψιν τῶν Γραμματικῶν, μὴ σημαίνοντες δι' αὐτοῦ τίποτε. Τὴν σήμερον ἐξαλείφθη ἡ χρῆσις τοῦ ἀπὸ τῆν γλῶσσαν. Μόνος ὁ μεταφραστὴς τοῦ Πολιτικοῦ Θεάτρου (περὶ τὰς ἀρχάς τῆς περασμένης ἑκατονταετηρίδος) τὸν μεταχειρίζεται· καὶ τὸν μεταχειρίζεται κατακόρως (ἴδ. καὶ κατωτέρ. τὸν στίχ. 117).

ΚΛΑΠΟΤΗΝ. Βαρβάρως, ὡς καὶ εἰς τὸν πρότερον στίχον, ἀντὶ τοῦ Κλαπωτῆν, ἢ μάλλον Κλαπωτικῆν, κατὰ τὸν συνειδυμένον σχηματισμὸν τῶν ὀνομάτων τῶν τεχνῶν, οἷον Ῥαπτικῆ, Ὑφαντικῆ.

ΠΕΡΙΣΟΡΕΜΕΝΗΝ. Ὁ Δουκάγγελος δὲν ἐσημείωσε τὴν λέξιν εἰς τὸ Λεξικόν του, ἢ διότι τὴν ἐλησμόνησε, ἢ διὰ τὴν ἐνόησε. Ἰσως εἶναι γραφικὸν σφάλμα, ἀντὶ τοῦ Περισσορωμένην, ἤγουν περισσῶς ὀρωμένην, περιέδλεπτον καὶ τιμωμένην ἀπ' ὅλους, ἢ Περισυρομένην (ἀπὸ τὸ Περισύρω), ἤγουν τὴν εἰς πολλὴν χρῆσιν, καὶ ἀπὸ πολλοὺς σπουδαζομένην.

ΣΤΙΧ. 94, ΑΡΜΑΡΙΝ. Κατὰ συγκοπὴν ἀπὸ τὰ Ἀρμάριον, τοῦτο δὲ ἀπὸ τὸ Ῥωμαϊκὸν Armarium, ὅθεν τὸ τῶν Ἰταλῶν Armario, καὶ τῶν Γάλλων τὸ Armoire. Οἱ νησιῶται Γραικοὶ λέγουν Ἀρμάριον, τὸ ὁποῖον οἱ Ἀσιανοὶ ὀνομάζουσι βαρβαροτουρκικῶς Ντολάπι. Εἰς τοὺς Λατίνους ἐσήμαινεν ὅ,τι ἐχρησίμευεν εἰς φύλαξιν ἐργαλείων, σκευῶν καὶ ὅπλων διαφόρων, ἀπὸ τοῦ Arma (Ὅπλα). Ὅτι δὲ ἔλαβαν καὶ τοῦτο ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας, φαίνεται ἀπὸ τὸν Ὀμηρον, ὅστις μεταχειρίζεται καὶ τὸ Ὅπλα καὶ τὸ Ἄρμενα, σχεδὸν ὡς συν-

ώνυμα, τὸ πρῶτον εἰς τὴν γενικὴν σημασίαν ὅλων τῶν σκευῶν τοῦ πλοίου (Ὀδυσσ. Β', 430),

Δησάμενοι δ' ἄρα δπλα θοὴν ἀνά νῆα μέλαιναν.

Τὸ δευτέρον ὡς ἐπίθετον τοῦ Ἐπικρίου, ἦγουν τῆς κοινῶς λεγομένης Ἀντέννας (ἀπὸ τοῦ Λατινικοῦ Antenna).

Ἐν δ' ἰσθὺν ποίει, καὶ ἐπικρίον ἄρμενον αὐτῷ,

(Ὀδυσσ. Ε', 254). Ὡς καὶ τῆς κοινῆς γλώσσης τὰ Ἄρμενα, ἦγουν τὰ πανία τοῦ πλοίου, καὶ τὸ Ἀρμενίζω (faire voile), καθὼς τὸ παρετήρησε καὶ ὁ Εὐστάθιος. Λέγει καὶ ὁ Σουΐδας, « Ἄρμενα, ἀρμό- » δια, ἐπιτήδεια· ἐν Ἐπιγράμματι,

» Πανὶ τὰδ' αὐθαίμοι τρισσοὶ θέσαν ἄρμενα τέχνης·

» καὶ Ἄρμενον τὸ ἱστίον. » Τὸ φερόμενον εἰς μαρτυρίαν ἐπι-
γραμμα τοῦτο, εἶναι ἀπὸ τὸ ἔκτον βιβλίον τῆς Ἀνθολογίας, ὅπου τὸ
ἈΡΜΕΝΑ ΤΕΧΝΗΣ ἄλλο· δὲν σημαίνει παρὰ τὰ ὄργανα καὶ ἐργαλεῖα
τῆς τέχνης· καὶ εἰς ταύτην τὴν σημασίαν τὰ μεταχειρίζεται συχνά ὁ
Ἱπποκράτης, ὀνομάζων Ἄρμενα τοῦ Χειρουργοῦ, τὰ ἀναγκαῖα εἰς τὴν
Χειρουργίαν σκεύη· δὲν εἶναι λοιπὸν παράδοξον, εἰάν οἱ Λατίνοι ὠνό-
μασαν Ἀρμάριον τὴν θήκην τῶν Ἀρμένων, ἦγουν τῶν σκευῶν. Μ' ὅλον
τοῦτο ἴσως τοῦ Ἀρμαρίου τὰ γενέθλια εἶναι Ἑλληνικώτερα, ἦγουν
κατάγεται ἀμέσως ἀπὸ τὴν παλαιάν τῶν Ἑλλήνων γλῶσσαν, χωρὶς νὰ
περάσῃ διὰ τῆς Λατινικῆς. Τὸ Ἀρμάριον σημαίνει εἰς ἡμᾶς ὄχι ἀπλῶς
ὅποιουδήποτε πράγματος ἀποθήκην, ἀλλ' ἰδιαίτερος τῶν τροφῶν, εἰς
τάς ὁποίας βασιλεύει ὁ Ἄρτος. Ἀλλ' ὁ Ἄρτος παράγεται ἀπὸ τὸ Αἶρω,
καθὼς καὶ τὰ συγγενῆ του Ἄρμα ἢ Πρόσαρμα, καὶ Ἀρμαλιά.
« Ἀρμαλιά ἢ τροφή » λέγει ὁ Ἡσύχιος· « Προσάρματα, τροφαὶ » ὁ
Ἐρωτιανός· καὶ κατὰ τὸν Ἑλλάδιον (παρὰ τῷ Φωτίῳ, κώδ. σοθ', σελ.
1589), « Ἄρτος ἐκ τοῦ αἶρειν εἴρηται, ὃ δηλοῖ τὸ προσφέρεσθαι·
» καὶ γὰρ καθ' ἑκάστην τοῦτον προσφερόμεθα. Καὶ Ἄρμα δὲ ἢ
» τροφή, παρ' Ἱπποκράτει, καὶ πολλοῖς ἄλλοις. » Τὸ Αἶρω σημαίνει
κυρίως, σηκῶν, ὑψῶν, καὶ ἐμεταφέρθη εἰς τὴν ἔννοιαν τοῦ προσ-

φέρω, διότι τὰ προσφερόμενα εἰς τροφήν, ὑφόνονται ἐξανόγκῃ διὰ τὰ ἐγγίσσει τὸ στόμα.

Αἶρ', αἶρε μάζαν ὡς τάχις α καυθάρω,

λέγει ὁ Ἀριστοφάνης (Εἰρ. 1), ἤγουν πρόσφερε, δός. Τὴν σημασίαν τοῦ ὑφόνω ἐφύλαξεν ἄλλο παράγωγος τοῦ Αἶρω, ἡ Ἀρσις. « Ἀρσις, » ζύμη » λέγει ὁ Ἡσύχιος, ἤγουν τὸ κοινῶς ὀνομαζόμενον, Σηλυκῶς, Προζύμη, καὶ οὐδετέρως Προζύμιον, τὸ ὁποῖον οἱ Γάλλοι ὀνομάζουν levain, φυλάξαντες καὶ αὐτοὶ ὁμοίαν παραγωγήν ἀπὸ τοῦ lever Αἶρω. Διότι ἡ προζύμη φυσᾷ καὶ αἶρει εἰς ὕψος τὸ φύραμα, δηλαδὴ τὰ μὲ νερὸν μεγμένον καὶ μαλαγμένον ἀλεύριον. Ὅθεν νοεῖται, διὰ τί ὁ Χριστὸς παρομοιάζει τὴν διδασκαλίαν τῶν Φαρισαίων μὲ τὴν ζύμην, « Προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων, ἥτις ἐστὶν ὑπό- » κρισις » (Λουκ. ιβ', 1). Διότι τὸ κυριώτερον ἀποτελεσματικὸν τῆς διδασκαλίας τῶν ὑποκριτῶν ἐκαίνων ἦτον ἡ ἔπαρσις καὶ τὸ φούσκωμα τῆς κεφαλῆς. Μὲ τὰς νηστείας καὶ προσευχὰς ἐνόμιζαν ὅτι ἐπλήρουν τὸν νόμον. Ὅστις λοιπὸν ἐμαθητεύετο εἰς τὸ σχολεῖον τῶν Φαρισαίων, ἔβαλλεν εἰς τὴν κεφαλὴν προζύμιον, ἥτις τοῦ τὴν ἐφούσκονε τόσον, ὥστε νὰ νομίζῃ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους κνώδαλα. Ἐπιστρέφων εἰς τὸ προκείμενον λέγω, ὅτι ἐνδέχεται τὸ Ἀρμάριον νὰ ἦναι φθορὰ τοῦ Ἀρμάλιου ἢ Ἀρμαλεῖον (ὡς λέγομεν καὶ Ἀρμυρὸν ἀντὶ τοῦ Ἀλμυρὸν) ἤγουν ἀποθήκη τῆς Ἀρμαλίας, ἢ Ἀρτοθήκη.

ΣΤΙΧ. 95, ΚΡΑΣΙΝ.] Τὸ Κρασὶν ὅτι εἶναι ὑποκοριστικὸν βαρβαρώτατον τοῦ Σηλυκοῦ, Κραῖσις, δὲν ἀμφιβάλλεται. Ἡ λέξις ἐσημκωε συγκερασμένον οἶνον μὲ ὕδωρ, καὶ πιθανὸν ὅτι κατήντησε νὰ σημαίνῃ ἀπλῶς τὸν οἶνον, εἴτε συγκερασμένον, εἴτε καὶ ἄκρατον, διὰ τοῦτο, ὅτι οἱ ζητοῦντες, φερπετεῖν, εἰς τὴν τράπεζαν ἀπὸ τὸν ὑπὴρέτην νὰ πῶσιν, ἐσυνείδιζαν νὰ λέγωσι « Δός μοι κρασιν. » Τοῦλάχιστον ἡ συγγενὴς αὐτῆς λέξις Κραῖμα ἐσυγχύθη πρὸ πολλοῦ μὲ τὸ Οἶνος, ὥστε νὰ λαμβάνεται τὸ ἐν ἀντὶ τοῦ ἄλλου. Λέγει ὁ Πλούταρχος (Γαμικ. παραγγέλλ. § 20), « Τὸ κραῖμα, καίτοι ὕδατος » μετέχον πλείονος, Οἶνον καλούμεν. » Μὲ τοῦ χρόνου τὴν πρόσδον ἔπειτα ἔλαβε τὸ Κραῖμα καὶ τὸ Κραῖσις τὴν ὁποίαν ἔχει σήμερον σημασίαν καὶ αὐτοῦ τοῦ ἀκράτου οἶνου. Ἀπὸ τὸ Κραῖσις, ἐσχηματίσθη τὰ παράξινον ὑποκοριστικὸν τοῦτο, Κράσιον ἢ Κρασίον (ἀντὶ τοῦ Κρα-

αίδιον, κατὰ τὸν τύπον τοῦ Πολίδιον καὶ Δεξιδίου), καὶ τέλος, κατὰ τὴν συνειδισμένην συγκοπὴν τῶν Οὐδετέρων, Κρασίη, καὶ ὅχι διὰ τοῦ η, Κρασὴν, καὶ οὕτως ἐσφαλμένως γράφεται εἰς τὸ παρὸν ποίημα πελ-
λάκις, καὶ ἄλλα πολλὰ τοῦ καιροῦ ἐκείνου συγγράμματα. Ἀπὸ ταύτης
τὴν γραφὴν πλανήσεις ὁ Δουκάγγιος ἔβαλεν εἰς τὸ Δεξικόν του ὡς
ὄνομα Σηλυκὸν τὸ Κράση.

ΘΥΝΟΜΑΓΕΡΙΑΝ.] ΔΤ, Θύναν μαγειρίαν. Σημαίνει Θύννην μα-
γειρευμένην. Ἡ Θύννη (μέ δύο, καὶ ὅχι μέ ἐν ὡ) ἢ Θυννάς, καὶ οὕτως
τὴν ὀνομάζει ὁ Κωμικός Ἀντιφάνης (παρὰ τῷ Ἀθην. VII, σελ. 304),

Τῆς τε βελτίστης μεσαιῶν

Θυννάδος Βυζαντίας,

ἂν συνωνυμῇ μέ τοῦ Ἀριστοτέλους (Περὶ ζ. ιστορ. VI, 17) τὴν Θυν-
νίδα, εἶναι ἡ Σήλια τοῦ Θύννου, τὸν ὅποιον ὀνομάζουν οἱ Ἰταλοὶ
Tonno, οἱ Γάλλοι Thon. Τὴν σάρκα τοῦ Θύννου ὀνομάζει ὁ κοινὸς
λαὸς Τουνίνα (ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸν Tonpina). Οἱ Θύννοι τοῦ Βυζαντίου,
καὶ ἀπλῶς τῆς Μαύρης θαλάσσης ἦσαν καὶ τὸ παλαιὸν περίφημοι, ὡς
φαίνεται ἀπὸ τὴν ἀνωτέρω μαρτυρίαν τοῦ Ἀντιφάνους, καὶ ἀπὸ ἄλλους
κωμικούς.

ΣΤΙΧ: 96, Καὶ Παλαμυδοκόμματα, κ. τ. λ.] Ἡ κοινῶς λεγομένη
Παλαμίδα εἶναι ἡ Πηλαμὺς τῶν παλαιῶν. Οἱ Μασσαλιῶται, ὡς ἀπό-
γονοι τῶν Ἑλλήνων, ἐφύλαξαν ἕως τὴν σήμερον τὸ ὄνομα, λέγοντες
αὐτὴν *Palamida*. Ὁ Ἀριστοτέλης (Περὶ ζ. ιστορ. VI, Κεφ. 17. 18.
καὶ Ἀθην. VII, σελ. 203), καὶ ἄλλοι παλαιοὶ Ζωολόγοι τὴν συγχέου-
ν μέ τὸν Θύννον, λέγοντες, ὅτι τὸ αὐτὸ ὀψάριον, ἔτι νεογέννητον, ὠνο-
μάζετο Σχορδύλη, ἢ Αὐξίς, τὸ ἐξῆς ἔαρ, ἐλάμβανε τὸ ὄνομα Πη-
λαμὺς ἢ Θυννίς, καὶ τὸν ἀκόλουθον χρόνον ἐλέγετο Θύννος, καὶ
ἐπιπλέον αὐξανόμενος, Ὁρκυνος. Κατὰ τοὺς νεωτέρους, οἱ παλαιοὶ
ἠπατήθησαν ἀπὸ τὴν ἐπίσημον ὁμοιότητα τοῦ Θύννου μέ τὴν Πηλα-
μίδα.

ΤΖΥΡΟΥΣ. Ὁ Τζύρος ἄλλο δὲν εἶναι παρὰ τὸ Σχομβρίον ἔτι μικρὸν
παστωμένον. Τὸ βάρβαρον τῆς ὀνομασίας φαίνεται ἀπὸ τὸν συλλαβι-
σμὸν τοῦ τζ, ὅστις ἐξ ἀτυχίας εὐρίσκεται καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας λέξεις.
Τὸ παράδειγμα τῆς λέξεως Κίχλη, ἡ ὁποία βαρβάρως μετεβλήθη εἰς
τὸ Τζίχλα φέρει εἰς ὑποψίαν μὴ καὶ τὸ Τζύρος ἦτο παλαιά, Κύρος.

Εἰς τὸν Ἡσύχιον εὐρίσκωμεν « Κίρυλος, ἰχθύς ποιὸς » τοῦ ὁποίου ὁ ὑποκοριστικὸς σχηματισμὸς, φανερώνει τὸ πρωτότυπον Κίρος, καθὼς ἀπὸ τὸ Σιμὸς παράγεται τὸ Σιμύλος καὶ ἀπὸ τὸ Μικὸς (ἀντὶ τοῦ Μικρὸς) τὸ Μικκύλος (ὁ χυδαῖς λεγόμενος Μικρούλης, ἢ Μικρούτζικος). Πρόσθετις ὅτι καὶ τὸ ΚιρῚά (Σηλυκὸν τοῦ ΚιρῚός ἢ Κιρός) εὐρίσκεται εἰς τὸν Ἡσύχιον, μετὰ τὴν αὐτὴν ἐξηγήσιν, « ΚιρῚά, ἰχθύς ποιός. » Ὁ Ὀππιανὸς (Ἀλιευτ. Γ', 187) τὸν ὀνομάζει ΚιρῚάδα (ἀπὸ τῆς ὀνομαστικῆς ΚιρῚάς). Ἐνδεχόμενον λοιπὸν ὁ Κίρος ἢ ΚιρῚός ἢ ΚιρῚάς τῶν παλαιῶν νὰ ἦναι ὁ νῦν λεγόμενος Τζίρος, ἢ μᾶλλον Τσίρος (ἴδ. καὶ τὰς εἰς τὸν Ξενοκρατ. σημ. σελ. 82 καὶ 210).

Ὁ Τσίρος σημαίνει ἀκόμη εἰς ἡμᾶς καὶ τὸν Ὀρόν ἢ ὈρῚόν τοῦ Γάλακτος, τὸν ὁποῖον οἱ Κρητικοὶ μέχρι σήμερον ὀνομάζουσι Οὐρόν. Ἀλλὰ πάλιν ὁ Ἡσύχιος μᾶς λέγει, « ΚιρῚός, ὈΡΟΣ· καὶ αἶμα· καὶ » πόμα γάλακτος· Λάκωνες. » Φανερὸν ὅτι πρέπει νὰ γραφῇ ὈΡΟΣ ἢ ὈΡῚΟΣ. Εἶναι λοιπὸν καὶ ὁ Τσίρος, ἥγουν τὸ ὑδατώδες μέρος τοῦ γάλακτος (Λατινιστὶ Serum, Ἰταλίστὶ Siero del latte) ἀπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ, ΚιρῚός, οὕτως ὀνομασθέντος ἴσως διὰ τὸ ΚιρῚόν ἥγουν ξανθὸν αὐτοῦ χρῶμα. « ΚιρῚόν, πυρῚόν, ἐρυθρὸν, ξανθόν » λέγει πάλιν ὁ Ἡσύχιος.

ΣΤΙΧ. 97, Παροῦ ὅτι τὸρ' ἀνοίγω το, βλέπω τοὺς πάτους ὅλους.] ΔΓ, ΠΑΡΟ ΟΤΙ κ. τ. λ.

ΠΑΡΟΥ, ἀπὸ τὸ Παρ' οὔ, καθὼς τὸ Ἄφου ἀπὸ τὸ Ἄφ' οὔ· μετ' ὀλίγον ὁμως εἰλομεν ζητήσιν τὴν ἀληθεῖς ἔραν αὐτοῦ ἐτυμολογίαν. Τῶν περασμένων ἑκατονταετηρίδων οἱ συγγραφεῖς, ἀπὸ τοὺς χρόνους τοῦ Πτωχοπροδρόμου καὶ κάτω, καὶ σήμερον ἔτι πολλοὶ νησιῶται, μεταχειρίζονται τὸ Παροῦ ἀντὶ τοῦ Ἡ, διαζευκτικοῦ συνδέσμου. Οἱ λοιποὶ Γραικοὶ μεταχειρίζονται εἰς τὴν αὐτὴν σημασίαν τὸ Παρά, τὸ ὁποῖον ὅτι δὲν εἶναι πάντοτε καὶ πανταχοῦ ἢ Παρά πρόθεσις μόνη, ἀλλ' ἰσοδυναμεῖ πολλάκις μετὰ τὸ Παρ' ἃ, φαίνεται ἀπὸ τὸ Παρ' ὃ, καθὼς ἦσαν τὸ Καθὸ καὶ Καθά, ἢ Καθάπερ, ἀντὶ τοῦ Καθ' ὃ καὶ Καθ' ἃ ἢ Καθ' ἅπερ. Παράδειγμα τοῦ Παροῦ ἔχομεν καὶ εἰς τὸν ἀνέκδοτον Ποιητὴν τοῦ Βελιδιάνδρου καὶ Χρυσάτζας,

Συναποθάνω μετὰ σοῦ κ' εἰς ἄθην συνκατέδω,
 Παροῦ νὰ ζήσω ἐπώδυνά τὸν ἅπαντά μου βίον·

καὶ εἰς τὸν Στέφανον τὸν Σαχλήκην,

Ἐπρωτιμᾶτον νὰ γενῇ νεκρὸς διὰ τὸν φίλον,
Παροῦ νὰ ζῇ καὶ νὰ θωρῇ τὴν ἐντροπὴν τοῦ φίλου.

Ἀντὶ τούτου ἐμεταχειρίζοντο κάμμιαν φράσιν καὶ τὸ Παρ' ὅτι (ἤγουν Παρ' ὅ,τι), οἷον ὁ προειρημένος ποιητὴς τοῦ Βελθάνθρου καὶ Χρυσάτσης λέγει,

Κρεῖττον γὰρ ἵνα γένωμαι τῶν πετεινῶν γε βρώμα,
Παρ' ὅτι πάλιν νὰ στραφῶ τοῦ ποταμοῦ ἐξοπίσω.

Τοῦτο δὲ τὸ Παρ' ὅτι, ἢ Παρὸ, ἢ Παρά, τὸ σημαίνει τὸν διαζευτικὸν ἢ, εὐρίσκεται εἰς τὸ ἀναφερόμενον εἰς τὸν Ἀριστοτέλην Περί φυτῶν (Βιβλ. α' κεφ. 4) σύγγραμμα, « Καὶ ἐκείσε Κρειττόνως αὐξάνουσι παρὸ ἀλλὰ- » χου· » καὶ πάλιν (Βιβλ. Β, κεφ. β') « Κυριώτερον συμβέβηκε τῷ » ὕδατι τὸ εἶναι ροιχεῖον παρὰ τῇ γῇ. » Τὸ πλήρες τῶν ἑλλειπτικῶν τούτων φράσεων εἶναι, Κρειττόνως αὐξάνουσι παρ' ὃ αὐξάνουσιν ἀλλὰ χου, καὶ Κυριώτερον συμβέβηκε τῷ ὕδατι παρ' ὃ συμβέβηκε τῇ γῇ. Ἀλλ' ἐὰν τὰς συγκριτικὰς ταύτας προτάσεις μεταβάλωμεν εἰς ὁμοιωματικὰς τότε λέγομεν, Ὡς αὐτῶς αὐξάνουσι καὶ ὃ (ἢ καὶ ὃ) ἀλλὰ χου, καὶ Ὡς αὐτῶς συμβέβηκε τῷ ὕδατι, καὶ ὃ (ἢ καὶ ὃ ἢ καὶ ὃ ἄπειρ) συμβέβηκε τῇ γῇ. Χωρὶς λοιπὸν διαστροφὴν τοῦ Ἑλληνισμοῦ εἶπεν ὁ Ἀριστοτέλης εἰς μὲν τὸ πρῶτον παράδειγμα « Παρὸ ἀλλὰ χου » εἰς δὲ τὸ δεύτερον, « Παρὰ τῇ γῇ » ἀπαραλλάκτως καὶ ὡς τὸ μεταχειριζόμεθα τὴν σήμερον.

Τὸ Παροῦ, ἂν τὸ ὑποθέσωμεν ὡς τὸ Ἄρῳ, ἤγουν σύνθετον ἀπὸ τὴν γενικὴν Οὔ καὶ τὴν ΠΑΡΑ πρόθεσιν, εἶναι βάρβαρον, ἔξω ἂν οἱ πρῶτοι μεταχειρισθέντες ἠθέλησαν νὰ παραστήσωσι τὸν διπλοῦν τρόπον τοῦ συγκρίνειν τῶν παλαιῶν, ἤγουν τὸν διὰ τοῦ ἢ διαζευτικοῦ, καὶ τὸν διὰ τῆς γενικῆς τοῦ συγκρινομένου προσώπου ἢ πράγματος. Ἐλέγαν, παραδείγματος χάριν, Ἀριστοτέλης σοφώτερος ἢ Πλάτων, Ἀριστοτέλης σοφώτερος Πλάτωνος, καὶ σπανιώτερον, Ἀριστοτέλης σοφώτερος παρὰ Πλάτωνα, καὶ σπανιώτατα, Ἀριστοτέλης σοφώτερος παρὸ Πλάταν. Πιθανώτερον ἴσως εἶναι ὅτι τὸ Παροῦ (μάλις α εἰς τὸ ποίημα τοῦτο τοῦ Πτωχοπροδρόμου, ὅπου τὸ ἀναφορικὸν Οὔ γίνεται περιττὸν διὰ τὰ

ἀκόλουθον δεύτερον ἀναφορικὸν ὅτι) ἀναλύεται εἰς τὸ ΠΑΡ' ΟΥ', ἡ γυν εἰς τὴν ΠΑΡΑ πρόθεσιν καὶ τὸ ἀρνητικὸν μόριον ΘΥ', καθὼς καὶ ἄλλα τοιαῦτα σύνδετα, οἷον τὸ Ὅσον οὐ καὶ τὸ Μονονοῦ· ἡ ἀληθέστερον, εἰς τὸ ΠΑΡ' Ὁ ΟΥ' (ὡς τὸ χρυσοῦ εἰς τὸ χρυσόου). Ἡ ἀρνησις πλεονάζει, ὡς τὴν ἐμεταχειρίζοντο πλεοναστικῶς καὶ οἱ Ἄττικοι εἰς τὰς συγχρίσεις μετὰ τὸν Ἡ διαξευτικόν, « Ὡμὸν τὸ βούλευμα. . . πόλιν ὅλην » διαφθεῖραι μᾶλλον, Ἡ ΟΥ' τοὺς αἰτίους. » (Θουκυδ. Γ', 36), τὸ ὅποιον ἐξηγῶν Γρηγόριος ὁ Κορίνθου (Περὶ Διελέκτ. σελ. 42) λέγει, « Ἀντὶ τοῦ ΠΑΡΟ τοὺς αἰτίους. » Ἔμεινε τώρα, ἐπειδὴ μεταχειρίζομεθα συνεχέστατα τὸ ΠΑΡΑ εἰς τὰς συγχρίσεις, νὰ ἐξετάσωμεν, πότε εἶναι πρόθεσις, καὶ πότε σύνδετον μόριον (ἡγουν ΠΑΡ' Ἀ). Πρόθεσις φαίνεται, ὡσάκις συντάσσεται μετὰ τὴν αἰτιατικὴν, οἷον, Προτιμῶ τὸν θάνατον παρὰ τὴν αἰτιμον ζωὴν, Μόριον δὲ σύνδετον, ὡσάκις προηγείται τῆς ὀνομαστικῆς· οἷον, Προτιμότερος εἶναι ὁ θάνατος παρὰ ἡ αἰτιμος ζωὴ. Ἡ ἀνάλυσις ταύτης τῆς φράσεως εἶναι, Παρ' Ἀ, ἡ Παρ' ὁ, καὶ κοινότερον, Παρ' ὅ,τι εἶναι ἡ αἰτιμος ζωὴ. Ἀμφίβολον γίνεται, ὡσάκις συντάσσεται μετὰ τὸ ΝΑ προηγούμενον ὑποτακτικοῦ ῥήματος· οἷον Προτιμῶ, ἡ Προτιμότερον ἔχω ν' ἀποθάνω παρὰ νὰ ζῶ αἰτιμος. Τότε καὶ ὡς πρόθεσις δύναται νὰ θεωρηθῇ, ἂν ὑποτεθῇ ἡ φράσις ἐλλειπτικὴ τοῦ αἰτιατικοῦ ΤΟ (ἡγουν Προτιμῶ ΤΟ Ν' ἀποθάνω, παρὰ ΤΟ ΝΑ ζῶ αἰτιμος), καὶ ὡς μόριον ΠΑΡ' Ἀ, ἂν θεωρηθῇ ὡς ἄλλη ἑλλειψις ἀναπληρουμένη οὕτως, ΠΑΡΑ ταῦτα, Ἀ εἰς ἵνα ζῶ αἰτιμος.

ΣΤΙΧ. 98, Καὶ βλέπω χαρτοσάκουλα γεμάτα τὰ χαρτία.]

ΧΑΡΤΙΟΝ ἀπὸ τὸ Χάρτης· ὁθεν τῶν Λατίνων τὸ Charta, τῶν Ἰταλῶν τὸ carta, τῶν Γάλλων τὸ carton, καὶ τὸ charte. Ὅτι ἡ λέξις εἶναι Ἑλληνικὴ, φαίνεται καὶ ἀπὸ τὴν χρῆσιν τοῦ Κωμικοῦ Πλάτωνος, τὴν ὁποίαν φέρει εἰς παράδειγμα ὁ Πολυδεύκης,

Τὰ γραμματεῖα τοὺς τε χάρτας ἐκφέρων.

Παρατηρεῖ πρὸς τούτους ὁ Πολυδεύκης ὅτι Χάρτην ὠνόμαζαν τὰ γραμμένον χαρτίον, καὶ Βιβλίον, τὸ ἔγγραφον. Εἰς τῶν Ἰσπανῶν τὴν γλῶσσαν ὁμοίως carta λέγεται ἡ ἐπιστολή, ὡς καὶ, εἰς τῶν Γάλλων τὴν γλῶσσαν, ἡ charte σημαίνει ἔγγραφον σύνταγμα πολιτικόν.

Ὁ Σκαλιγέρος, ἐτυμολογεῖ τὸ Χάρτης ἀπὸ τὸ Χαίρειν, τὸ ὅποιον ἐσυνεβιζαν νὰ γράφωσιν εἰς τὰς ἀρχὰς τῶν ἐπιστολῶν. Ἀπίθανον τοῦτο,

ὡς καὶ ἡ ἀπὸ τὸ Κόρτος, ἢ ἀπὸ τὸ Κῶ, τὸ χωρῶ, παραγωγή τοῦ ἔτυμολόγου (σελ. 807). Πιθανώτερον ἐτυμολογεῖ ὁ Εὐστάθιος (σελ. 631) τὸν χάρτην, ἀπὸ τὸ Χαράσσω· ὅθεν λέγομεν ἔτι καὶ τὴν σήμερον Καρρακτῆρα (caractère) τὸν ἰδιάζοντα τρόπον τοῦ γράφειν καθενός. Ακριβέστερον ὁμως ἤθελε σημειώσκειν τὴν παραγωγήν ἀπὸ τὸ Χάρω, πρωτότυπον ἀχρηστον τοῦ χαράσσω· ὡς καὶ ἄλλα εἰς ασσα ἢ ᾶσα ῥήματα ἐγεννήθησαν ἀπὸ ἀπλούστερα καὶ παλαιότερα ἄλλα, οἷον Εἰκάσω, Θαάσσω, ἢ Θαάζω, Κυπτάζω, Ριπτάζω, ἀπὸ τὸ Εἶω, Θάω, Κύπτω, Ρίπτω, οὕτω καὶ Χαράσσω (εἰς τὴν κοινὴν γλῶτταν, Χαράζω) ἀπὸ τὸ Χάρω.

Τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ συνθέτου χαρτὸς σάκκουλα, εἶναι τὸ Σακκούλιον (Ἑλλ. Σακκύλλιον), ὑποκοριστικὸν τοῦ Σάκκος, ὀνόματος εὐρισκομένου εἰς ὕλας σχισθόντας ἀπὸ τῆς Λατινικῆς, καὶ τὰς ἀπὸ τῆς Φαρμακικῆς γεννηθείσας γλῶσσας τῆς Εὐρώπης. Κατὰ τὸν Οὔόσσιν, ὁ Σάκκος δὲν εἶναι οὐδ' Ἑλληνικὴ τὴν ἀρχὴν λέξις, ἀλλὰ παράγεται ἀπὸ τὸ Ἑβραϊκὸν שַׂק (Σάκ). Ὁ ἔτυμολόγος· ἐξ ἐπαιτίας (σελ. 707) τὸ παραγεί ἀπὸ τὸ Σάσσω, τὸ φορτόν, καὶ προσθέτει ὅτι τέσσαρα ὀνόματα εἶναι τὰ γραφόμενα ἐκ τῶν δύο κκ, Σάκκος, Λάκκος, Μάκκος, Κόκκος. Ὅπως δὲ ἦναι περὶ τούτου, τὸ Σάκκουλον ἢ Σακκούλιον ἔχει σχηματισμὸν ὑποκοριστικὸν τῶν Λατίνων (Sacculus), τὸν ὁποῖον καὶ αὐτοὶ ἔλαβαν ἀπὸ τὰ Ἑλληνικά ὑποκοριστικά εἰς ὕλας.

ΣΤΙΧ. 99, ΑΝΟΙΓΩ ΚΑΙ τὴν ἀρχάν μου νάδρω ψωμὶν καμάτιν.] ΔΓ, ΚΑΙ ΑΝΟΙΓΩ ΚΑΙ.

ἈΡΚΑΑ. Ἀπὸ τῶν Λατίνων τὸ Arcula ἢ Arcella (Κιβώτιον), ὑποκοριστικὸν τοῦ Arca (Κιβωτός). Εἰς ἐκείνους ἐχειρήτως τὸ Arcula ἐσήμαινε τὸ κοινῶς εἰς ἡμᾶς λεγόμενον Συρτάριον (tirtoir). Ἡ λέξις ἀπὸ τὴν Ρώμην ἐπέραςεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν· καὶ σώζεται ἔτι εἰς τινὰς τόπους τῆς Ἑλλάδος. Ὁ Βλάχος εἰς τὸ λεξικόν του τὴν βάλλει ὡς σημαίνουσαν τὴν Δάρνακα ἢ τὴν Σορὸν (cercueil), ἤγουν τὴν Κιβωτὸν εἰς τὴν ἰποῖαν ζέτεον τοὺς νεκρούς. Τὴν Ἀρχάν ἢ Κιβωτὸν ὀνομάζομεν ἀκόμη καὶ Σεντούκιον ἢ Σεντούχιον (coffre), λέξιν τὴν ὁποῖαν ἤδη ἀδιςάκτως νομίσκειν παράγωγον τοῦ Τουρκικοῦ Σαντούκ, ἐκ δὲν εὕρισκα ῥητὴς εἰς τὸν Ἡσύχιον, « Σάνδυξ... καὶ ἡ Κιβωτός » τὸ ὁποῖον παρετήρησε καὶ ὁ Σαλμάσιος. Ἄλλοι τὴν ὀνομάζουν Κασσέλα, ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸν Cassella, ὑποκοριστικὸν τοῦ Cassa (Γαλλ. caisse), τὸ ὁποῖον οἱ Λατίνοι λέγουσιν Capsa, ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κάψα. Ση-

μαίνει δὲ ἡ Κάψα ὄχι μόνον τὴν Κίσην ἢ Θήκην, κατὰ τὴν Σουΐδαν, ἀλλὰ καὶ παντὸς ἄλλου εἶδους Δοχείου ἢ Ἀγγείου ὡς αὐτὴ «Καψόκης τοῦ » Εἰλαίου » εἰς τὴν Παλαιὰν Διαθήκην (Γ, Βασιλ. ιζ' 12 καὶ 16), λέγεται τὸ Εἰλαιοδόχον ἀγγεῖον, ἥγουν τὸ κοινῶς λεγόμενον Λαδίον. Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 627), ἀπὸ τοῦ ὀνόματος τῆς Κάψας ἐπλασε ῥῆμα ἀκαρέμπτον Ἐμπροκαψᾶν, καὶ τὸ ἐξήγησεν *In capsam, vel carcerem includere*, φέρων παράδειγμα τοὺς στίχους τούτους Στεφάνου τοῦ Σαχλήκη,

Καὶ οὐδὲν ἀνοίγουν κανενός, ἀμ' ὅλους ἀπηλογιάζουν·

Καὶ τοῦτο ὅλον γίνεται ὡς διὰ νὰ τοὺς ἐμπροκαψούν.

Ὁ λόγος εἶναι περὶ τῆς ἀσπλαχνίας καὶ σκληρότητος τῶν δεσμοφυλάκων, οἱ ὅποιοι δὲν ἀνγχωροῦν τὴν εἴσοδον τῆς φυλακῆς εἰς τοὺς συγγενεῖς ἢ φίλους τοῦ φυλακωμένου, εἰάν πρῶτον δὲν τοὺς δωροδοκῶσιν, εἰάν δὲν τοὺς ταγίσωσιν, ὡς λέγομεν εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν, ἥγουν εἰάν δὲν τοὺς δώσωσιν τι νὰ χάψωσιν. Εἶναι λοιπὸν τὸ Ἐμπροκαψούν ἀόριστος τοῦ ῥήματος Ἐμπροκαπτῶ ἢ Ἐμπροχαπτῶ (μεταβατικῶς ἐδῶ), καὶ ὄχι τοῦ Ἐμπροκαψᾶ. Καὶ τοῦτο φαίνεται καὶ ἀπὸ τοὺς ἀπολούζους στίχους τοῦ αὐτοῦ ποιητοῦ, τοὺς ὁποίους προσέτιτε ὁ Δουκάγγιος,

Κεῖς μίαν ὁ φυλακάτορας, δταν τὸν ἐμπροκαψούν,

Καὶ δώσουν του ὑπέρπυρα, καὶ φράζουν τὸν λαμὴν του,

Καὶ καυσικέψουν τον πολλὰ κ. τ. λ.

Διόρθωσε λοιπὸν τὸ μέρος τοῦτο τοῦ Δουκαγγίου οὕτως, «Ἐμπροκα-»
 » πτειν, *muneribus corrumpere, fidem alicujus pecunia labere*
 » *facere; proprie, in os immutare. Verbum compositum a* πρᾶ-
 » *positionibus* Ἐν et Πρὸ, et verbo Κάπτειν, quod recentiores
 » Græci Κάπτειν usitatius proferunt. Potest etiam ab Ἐμπροσθεν
 » (quod recentioribus est Ἐμπρός) et Κάπτειν compositum esse. »

ΨΩΜΙΝ ΚΟΜΜΑΤΙΝ ἥγουν ψωμίου κομμάτιον, τοῦτο δὲ ἀντὶ τοῦ ἐλληνικωτέρου, ψωμίου κομμάτιον· σήμερον συνηθέστερον ἐκφέρεται ἀντιστροφῶς, ὡς Κομμάτι ψωμί, Κομμάτι τυρί, ὡσαύτως λέγομεν Ποτῆρι κρασί, Φύλλον χαρτί, Σταλγματιὰ νερὸν κ. τ. λ. τὰ

ὅποια ὅλα εἶναι ἄχι κατὰ μίμησιν τῶν Τούρκων, καθὼς ἐφαπτάσθῃ Θωμᾶς ὁ Παρισινὸς εἰς τὴν Γραμματικὴν του (σελ. 315) ἀλλὰ φράσεις ἐλλειπταί τῆς Ἀπὸ προθέσεως, καθὼς ἦσαν καὶ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν, Τέμαχος ἄρτου ἢ τυροῦ, Ποτήριον οἴνου, Φύλλον χάρτου, Σταλαγμὸς ὕδατος· ἡ διαφορὰ δὲν εἶναι πλὴν κατὰ τοῦτο μόνον, ὅτι οἱ παλαιοὶ ἐμεταχειρίζοντο τὴν γενικὴν, ἀφίνοντας ἐξωθεν νοουμένην τὴν Ἐκ προθέσεων, ἡμεῖς δὲ νοοῦμεν συνηθεσίως τὴν Ἀπὸ, τὴν ὅποιαν μὲ αἰτιατικὴν συντάσσομεν.

Ἀντὶ τοῦ Κομμάτιν, ἔλεγον, καὶ λέγομεν ἀκόμη καὶ Φελὶν ἢ Φελί (morcean) ἀπὸ τῶν Λατίνων τὸ Ofela ἢ Offela ὑποκοριστικὸν τοῦ Offa τοῦ σημαίνοντος τὸ Κομμάτιον· Offa panis ἔλεγον σημαίνοντες τὸ Φελὶν ψωμίον. Ἀπὸ τοῦτο ἐσχηματίσθῃ καὶ τὸ σύνθετον πληθυντικὸν Ἀπόφελα, συνώνυμον τοῦ Ἀποφάγια (restes de table).

ΣΤΙΧ. 100, Καὶ ΔΡΙΣΚΩ χαρτοσάκονλον ἄλλο μικροτερίτζιν.] ΔΓ, ΕΥΡΙΣΚΩ κ. τ. λ. Δύναται εἶς νᾶ εἶπῃ καὶ συντομώτερον, Κ' εὐρίσκω; ἰωνικῶς.

ΜΙΚΡΟΤΕΡΙΤΖΙΝ. Ἐσχάτης βραδαραότητος σχηματισμὸς (λησμονημένος σήμερον κατ' εὐτυχίαν), ἤγουν συγκριτικῷ (τοῦ Μικρότερον) ὑποκοριστικόν, ὡς καὶ κατωτέρω (στιχ. 327) λέγει, Διαφοροτερίτζιν, ἀπὸ τὸ συγκριτικὸν Διαφορώτερον.

ΣΤΙΧ. 101. Γυρεύω τοῦ κελλίου μου τὰς τέσσαρας γωνίας] ΔΓ,

Γυρεύω τοῦ κελλίου μου τὰς τέσσαρας γωνίας.

— ΓΥΡΕΪΩ, ἀπὸ τὸ οὐσιαστικὸν Γῦρος συνώνυμον τοῦ Κύνκλος, ὡς λέγομεν, « Ὁ γῦρος τοῦ κοσκίνου. » Τὸ ὀξύτονον, Γυρὸς, ἐπίθετον, σημαίνει τὸ κυκλοτερές ἢ καμπύλος· ὁθεν ὁ « Γυρὸς ἐν ὁμοίαις » τοῦ Ὀμήρου (Ὀδυσ. τ', 246) ἤγουν ὁ καμπύλος (à dos voûté) ἢ ὁ συνήθως λεγόμενος Γυρτός· καὶ αἱ « Γυραὶ πέτραι » (Ὀδυσ. δ', 500), αἱ κυκλοτερεῖς καὶ σρογγύλαι, ὡς τὰς ἐξηγεῖ ὁ Εὐστάθιος. Ἡ κυρία τοῦ Γυρεύω ὡς καὶ τοῦ Γυρίζω (ὅθεν τῶν Ῥωμαίων τὸ gyrate, τῶν Ἰταλῶν τὸ girare, καὶ τῶν Γάλλων τὸ girouette, ὁ ἄνεμοδείκτης) σημασία εἶναι, Πλανῶμαι, περιέρχομαι περιτρέφομαι τὸν γῦρον. Ὁ Ἡσύχιος λέγει « Ῥέμβεται, πλανᾶται, γυρεύει. » Καὶ τὸ μὲν Γυρίζω ἐφύλαξε τὴν σημασίαν του· τὸ δὲ Γυρεύω σημαίνει τὸ Ζητῶ, διότι οἱ ζητοῦντες τὶ περιτρέφονται καὶ γυρίζουν ἐδῶ κ' ἐκεῖ, νᾶ τὸ εὕρωσι.

Παρόμοια ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων τὸ Circus (Ἑλλ. Κίρκος ἢ Κρίκος), κύκλος, τροχὸς ἢ γυρὸς, ἐσχημάτισεν ὁ Φαρμακὸς Ἀττινισμὸς τὸ Circare, ὅθεν ἔλαβαν οἱ Ἰταλοὶ τὸ cercare καὶ οἱ Γάλλοι τὸ chercher, ζητῶ, ἐρευνῶ. Εἰς τὴν διπλὴν ταύτην σημασίαν ἐμεταχειρίσθη ὁ Στράβων (σελ. 259) τὸ Γυρεύω, ἰσορῶν τὴν ἀσελγῆ διαγωγὴν Διονυσίου τοῦ τυράννου, « Συνάγων δὲ τὰς ὡραίας παρθένους, περιστράς ὀλοπτέρους » ἐν τοῖς συμποσίοις ἤφει, κακίνας ἐκέλευε γυρεύειν. »

Γύρον ἀκόμη ὠνόμαζαν οἱ παλαιοὶ τὸν σκαμμένον κυκλοτερεῖ λάκκον εἰς τὰς ρίζας τῶν ποτιζομένων δένδρων, νὰ κρατῇ τὸ νερόν. Ἐκ τούτου ἄλλος τύπος ῥήματος τὸ Γυρόω, ἤγουν περικυκλῶν δένδρον μὲ λάκκον, καὶ γενικώτερον, κάμπω ἢ κλίω τί εἰς σχῆμα κύκλου, τὸ ὁποῖον ἡμεῖς λέγομεν, Γέρνω μεταβατικῶς (Γέρνω τὸ λαγήνιον, νὰ χύσω τὸ νερόν), καὶ εὐθετέρως (Γέρνω εἰς τὴν κλίην). Τὸ Γέρνω ὅμως παράγεται ἀπὸ Σιμακτικώτερον τύπον παλαιόν, τὸ Γύρω (ὡς ἀπὸ τὸ Σύρω ἐσχηματίσαμεν τὸ Ζέρνω), ἐκ τοῦ ὁποῖου καὶ τὸ Γυρτὸν καὶ τῆς παλαιᾶς καὶ τῆς νέας γλώσσης. « Γυρτὸν, σκυφόν » λέγει ὁ Ἡσύχιος, ἤγουν κυφόν, σκυπτὸν, καμπύλῳ. Τοῦ γυρώω τὸ μέσον Γυροῦμαι, σημαίνει ἀνακάμπω, ἐπιστρέφω, κατὰ τὴν ὁποίαν φέρουν ἀπὸ τὸν Θεολόγον Γρηγόριον μαρτυρίαν τὰ Λεξικά,

Γυροῦται προτέρην ἔμπαλιν ἐς κακίην,

ἤγουν ἐπιστρέφει ὀπίσω εἰς τὴν προτέραν τοῦ κακίαν. Τὴν αὐτὴν σημασίαν ἔχει τῆς σημερινῆς Κρητικῆς διαλέκτου τὸ βρεβαροσύνδετον Γιαγέρνω, τουτέστι Διαγέρνω ἢ Διαγύρω (ἐπιστρέφω, γυρίζω ὀπίσω). Τούτου τὸν ἀόριστον, Διέγυρα ἢ Εἰδιάγυρα, ἐμεταχειρίζοντο οἱ Γραικορωμαῖοι τῆς δεκάτης τετάρτης ἢ καὶ δεκάτης πέμπτης ἑκατονταετηρίδος, ὡς μαρτυρεῖ τοῦ Δουκαγγίου τὸ Λεξικόν (App. pag. 197),

ΕΔΙΕΓΕΙΠΕΝ ἢ δέσποινα μὲ πρόσωπον χεσμένον.

Γράφε, ΕΔΙΕΓΥΠΕΝ ἢ ΕΔΙΑΓΥΠΕΝ.

Ὡς ἀπὸ τὸ Γυρτὸν ἀνακαλύπτεται τὸ ἀρχαῖον ἄχρηστον Γύρω, παρόμοια καὶ τὸ συνώνυμον τούτου Κυρτὸν, φανερὸν ἐστίν, τὸ Κύρω παρὰ τὴν εἰς τὰ λεξικά εὐρισκομένην σημασίαν τοῦ Τυγχάνω, ἐσυνωνύμει ἀκόμη καὶ μὲ τὸ Γύρω, καὶ ὅτι τὸ Κυρτὸν ἐλέγτο καὶ Κυρὸν (κατὰ τὸ Γυρόν). Μάρτυς ἡ γλώσσα τῶν Ῥωμαίων, ἥτις ἐσχημάτισε μὲ

τὸ *δραγμα*, ἀπὸ μὲν τὸ Κύρω τὸ *Curvo* (Γαλλ. *courber*), ἀπὸ δὲ τὸ Κυρός, τὸ *curvus* (Γαλλ. *courbe*). Καὶ καθὼς τὸ Γύρω, ἰσχυνησε τὸ Γυρεύω, οὕτως καὶ ἀπὸ τὸ Κύρω ἰσχυματίσθη τὸ Κυρεύω, σωζόμενον εἰς τὸν Ἡσύχιον· « Κυρεῦσαι ἢ Γυρεῦσαι, φντεῦσαι. »

ΚΕΛΛΙΟΥ. Κελλίον (*cellule*), ὑποκορισμὸν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ *cella*, τοῦ τημαίνοντος ἀπλῶς τὴν Ἀποθήκην, ἢ τὸ λεγόμενον ἀπὸ ἡμᾶς Κελλάριον. Ὅθεν ἔλεγον *Cella panaria* τὴν ἀποθήκην τοῦ ἄρτου (*garde-manger*), *cella vinaria* τὴν ἀποθήκην τοῦ οἴνου (*cellier, cave*), *cella olearia* τὴν ἀποθήκην τοῦ ἐλαίου. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ *Cella* πιδανὸν ὅτι συγγενεῖαι μὲ τὸ Ἑλληνικὸν ἄχρησον, Κέλλη ἢ Κέλη, ἀπὸ τὸ χρεῖον Κέλλω, τοῦ ὁποίου τὸν ἀόριστον Κέλσαι· ἔξηγει ὁ Ἡσύχιος διὰ τοῦ Συγκλεισαι. Ἀπὸ τὸ Κέλλω ἰγεννήθη καὶ τὸ *Celo* τῶν Ῥωμαίων, τὸ σημαίνον τὸ κρύπτω (*celer, cacher*).

ΤΕΣ ΤΕΣΣΑΡΕΣ (γρ. Ταῖς τέσσαραις) γωνίαις.] Ταῖς τέσσαραις εἶναι ἡ παλαιὰ τῶν Αἰολίων ἢ Δωριέων τροπὴ τοῦ *ας* εἰς *αις*, ὅχι μόνον εἰς τὰς θηλυκὰς πληθυντικὰς αἰτιατικὰς, οἷον Ταῖς τιμαῖς, ἀντὶ τοῦ Τὰς τιμάς, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς ὀνομαστικὰς τῶν περιτοπουλάδων ὀνομάτων, καὶ τῶν μετοχικῶν ἀορίστων, οἷον Μέλαις, ἀντὶ τοῦ Μίλας, καὶ Τύψαις, ἀντὶ τοῦ Τύψας.

ΣΤΙΧ. 102, Καὶ βρισκω σαρακιάρικα πολλὰ πολλὰ χαρτία.] ΔΓ,

Καὶ εὐρίσκω ἐκεῖσε κείμενα πολλὰ πολλὰ χαρτία.

Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1334) ἀφῆκε τὸ δεύτερον, Πολλὰ, ἢ ἐξ ἀπροσεξίας, ἢ διότι τὸ ἐνόμισε περιττόν· ὅτι δὲν εἶναι περιττόν, τὸ δείχνει ὅχι μόνον τοῦ εἴχου τὸ μέτρον, ἀλλὰ καὶ τῆς γλώσσης ἡ συνήθεια. Πολλάκις ἡ ἐπαναδιπλώσις τοῦ ἐπιθέτου κρατεῖ τόπον ὑπερθετικῆς· οἷον τὸ, Πολλὰ πολλὰ, ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ, Πολλότατα, καθὼς τὸ, Συχνὰ συχνὰ, μὲ τὸ Συχνότατα. Παράδειγμα τὸ τοῦ Ἐρωτοκρίτου (σελ. 76).

Πῶς σπλαγχνικά συχνὰ συχνὰ ἀνατρανίζει ἡ κόρη.

ΣΑΡΑΚΙΑΡΙΚΑ. Λέγονται καὶ Σαρακόφαγωμένα, ἀπὸ τοῦ, Σαράκειον, τὸ ὁποῖον εἶναι εἶδος σκωληκίου, ὀλέθριον μάλιστα εἰς τὰ φορέματα καὶ εἰς τὰ βιβλία. Ἀλλὰ πόθεν παράγεται τὸ Σαράκειον; ἀν

ὑποθέσωμεν τὸν σχηματισμὸν αὐτοῦ δωρικόν, εἶναι ἀπὸ τὸ Σηράκιον, ὑποκειμενικὸν τοῦ Σήραξ, σήρακος (ὡς ἀπὸ τοῦ Δέλφαξ, Δελφάκιον, καὶ τοῦ Λάδραξ, Λαδράκιον), τοῦτο δὲ ἀπὸ τοῦ Σήρ, σήρός. Σήρες ἐλέγοντο τὰ σκωλήκια; ἐκ τῶν ὁποίων γεννᾶσαι τὸ μετὰξιον, ὅθεν καὶ Σηρικὰ, τὰ μεταξὺτὰ· ἀλλὰ Σήρες ὠνομάζοντο ἀκόμη καὶ αὐτὸ τὸ ἔθνος (ἡ ταῦν λεγομένη Κινική Ταταρία), εἰς τὸ ὁποῖον ἐπρωτογνωρίσθησαν τὰ σκωλήκια τῆς μετὰξης, ὅθεν ἐπέρτσαν καὶ εἰς τοὺς ἄλλους τόπους. Ἄρα τὰ σκωλήκια ἔλαβαν τὸνομα ἀπὸ τὸ ἔθνος, ἢ τὸ ἔθνος ἀπὸ τὰ σκωλήκια; Ὁ Πausanias εἰλεῖ τὸ δεύτερον· πιθανώτερον ὅμως φαίνεται τὸ πρῶτον, διότι καὶ σήμερον ἀκόμη οἱ πραγματευόμενοι τὰ ξίνα προζόντα διδόναι συνήθως εἰς αὐτὰ τὸνομα τοῦ τόπου, ὅθεν τὰ φέρουν. Τοιαῦτα εἶναι, παραδείγματος χάριν, τὰ Γαλλεῖς ὠνομαζόμενα Brésil, Campêche, Indigo, οὕτως ὠνομασθέντα ἀπὸ τοὺς τόπους. Οἱ Ἕλληνες τόσον φυσικώτερα ἐκινήθησαν νὰ δώσωσι τὸνομα, Σήρ, εἰς τὰ ἐρχόμενον ἀπὸ τοῦς Σήρας Σκωλήκιον, ὅσον ἤτῃ καὶ τρόπον τινὰ Ἑλληνικόν, ἐπειδὴ τὸ Σήρ, Σηρός, ἄλλο δὲν εἶναι παρὰ τὸ Σῆς, Σητός, κατὰ τροπὴν δωρικὴν τοῦ σ̄ εἰς τὸ ρ̄, καθὼς ἀντὶ τοῦ Σκληρότης, τητος, ἔλεγαν οἱ Δωριεῖς Σκληροτήρ, ηρος. Τὸ Σῆς (ver gougour) ἐσήμεινε Σκώληκα, καὶ εἰδικῶς τὸν σκώληκα, ὅστις τρώγει τὰ φορέματα ἢ τὰ βιβλία, τὰ ὅποια καὶ Σητόθρωτα ὠνομάζοντο, καὶ Δωρικῶς Σητόθρωτα ἢ Σηρόθρωτα, ἤγουν Σαρακοφαγωμένα ἢ Σαρακιάρικα· ὅθεν καὶ ὁ Σουίδας ἐξηγεῖ τὸ « Ἀσηρος, ὁ μὴ ἔχων » σκώληκος » ἤγουν ὁ Ἀσαράκωτος. Ὁ δὲ Ησύχιος λέγει· « Σῆρες, » ζῶα νήθοντα μέταξαν· ἢ ὄνομα ἔθνους, ὅθεν ἔρχεται καὶ τὸ ὄλο· » σήρικον. » Τὸ Ὀλοσήρικον εἶναι τὸ ὁποῖον ὠνομάζομεν σήμερον Ὀλομέταξον. Λέγει ἀκόμη, « Σηρῶν, σκωλήκων, τῶν γεννώντων τὰ » σηρικὰ· Σῆρες γάρ οἱ σκώληκες. » Συνώνυμον τοῦ Σητόθρωτα ἦτο τὸ Θριπηδέσσα, ἀπὸ τὸ Θρίψ, εἶδος σκώληκος. Θριπηδέσατον, ἤγουν Σαρακοφαγωμένην (vermoulue), ὠνόμασε μεταφορικῶς τὴν Ἑλλάδα ἕνας ἀπὸ τοὺς Ἀθηναίους ῥήτορας, μάρτυς αὐτοπτης πολλῶν προδοτῶν τῆς πατρίδος του, οἱ ὅποιοι ὡς σκώληκες κατέτρωγαν τὴν Ἑλλάδα, ἕως τὴν ἐκατάστησαν ἀδύνατον νὰ φυλάξῃ τὴν ἐλευθερίαν της· « Ὑπερίδης ἐν τῷ Κατὰ Δημάδου, Θριπηδέσατον τὴν Ἑλλάδα » εἶπεν, ἀντὶ τοῦ, διεφθαρμένην, ἀπὸ τῶν ὑπὸ θρικῶν κατεσθιθεμένων ξύλων. » (Ἀρκαίρατ. καὶ Σουίδ.)

ΣΤΙΧ. 103, Ἀπλόνω σο περιστίν μου, γυρίδω τὸ πουργίν μου.]

ΛΗΛΟΝΩ. Ἐδῶ εἶναι ἰλλειπτικὸν τοῦ χεῖρα (étendre la main), Ἑλληνιστί, Ἐκτείνειν τὴν χεῖρα, ὡς ὅτε τὴν ἀπλόνωμεν πρὸς ἀντικείμενον τι, δειλόντες νὰ τὸ δειξώμεν, νὰ τὸ σιμώσωμεν, ἢ καὶ νὰ τὸ πιάσωμεν. Χωρὶς ἑλλείφειν, Ἀπλόνω τὴν χεῖρα, ὅτε τὴν ἐκτείνωμεν, διὰ νὰ παρακαλέσωμεν, ἢ νὰ λάβωμεν τι ἀδόμενον (Ἑλληνιστί, Προσχεῖν τὴν χεῖρα ἢ τῷ χεῖρε), ἢ καὶ νὰ ψωμοζητήσωμεν, νὰ δωροδοκηθῶμεν αἰσχροῶς, πωλοῦντες ἐλευθερίαν καὶ τιμὴν, Ἑλληνιστί, Ἰπέχειν τὴν χεῖρα.

————— Ὅς τις ὑπέχει χρυσίω
Τὴν χεῖρα, κὰν μὴ φῇ πονηρὰ βουλευέται.

(Μετανδρ. λείφειν.) Ἀπλόνω τι (étendre, étaler), ὅτε ἐκδέτω τι, προσαρμόζων αὐτὸ εἰς ἐπίπεδον παράλληλον μὲ τὸν ὀρίζοντα, ἢ κατὰ κάθιστον. Ἀπλόνω τι, (déployer), ὅτε τυλιγμένον, ἢ διπλωμένον, τὸ ἐξαπλόνω ἢ τὸ ἐκτυλίσσω, Ἑλληνιστί, Ἀναπτύσσω.

ΠΕΡΣΙΚΙΝ. Εἶδος βαλαντίου. Ἐδῶ πιθανὸν ὅτι σημαίνει τὸ βάλαντιον ἢ τὸν σάκκον τὸν προσαρμμένον εἰς αὐτὸ τὸ φόρεμα. Τὸ Περσικίον παρεφθάρη ἀπὸ τὸ Περσικόν (ἰλλειπτικῶς τοῦ Βαλάντιον, Μαρσύπιον ἢ Σακκίον). Περσικά ἢ Παρθικά ὠνόμαζαν, ὡς θελομένον ἰδεῖν κατωτέρω (εἰς τὸν 114 σίχ.) τὰ κοκκινοθαμμένα δέρματα, καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν κατασκευαζόμενα ὑποδήματα ἢ σακκύλλια, ὡς ἐρχόμενα ἀπὸ τοὺς Πέρσας ἢ Πάρθους. Διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν ὠνόμαζαν ἀκόμη οἱ Ῥωμαῖοι τὸ Ῥοδάκινον, ὅχι μόνον Μῆλον Περσικόν (Malum persicum), ἀλλὰ καὶ ἰλλειπτικῶς, Περσικόν (Persicum), τὸ ὁποῖον οἱ Γάλλοι παρεσχημάτισαν εἰς τὸ Pêche, ὡς εἶναι πιθανὸν ὅτι καὶ ἀπὸ τὴν αὐτὴν λέξιν (Περσίκιον) ἔπλασαν τὸ Poche.

ΠΟΙΓΓΙΝ. Συνώνυμον τοῦ Περσικίν. Σήμερον ὀνομάζομεν Πουγγίον (bourse), Σακκίον χωριστὸν ἀπὸ τὸ φόρεμα, ὀρισμένον εἰς φύλαξιν νομισμάτων.

ΣΤΙΧ. 104, Διὰ ΣΤΑΜΕΝΑ τὸ ψηλαφῶ, καὶ αὐτὸ γέμει χαρτία.] **ΔΓ, ΣΤΑΜΕΝΟΝ.** Στάμενα ἔλεγον τὰ χρυσᾶ, ἀργυρᾶ, ἢ χαλκᾶ νομίσματα, κατ' ἀφαίρεσιν τῆς ἀρχικῆς συλλαβῆς ἀπὸ τὸ ἱστάμενα, ἥγουν ζυγίζόμενα, ἐπειδὴ ἐζυγίζοντο τὰ νομίσματα.

ΓΕΜΕΙ ΧΑΡΤΙΑ. Φράσις ἰλλειπτικὴ ὡς ἀνωτέρω (σελ. 79), ἀντὶ τοῦ, Γέμει ἀπὸ χαρτία, κατὰ μίμησιν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, εἰς

τὴν ὁποιάν. ἡ συντασσομένη μὲ τὰ πληρώσεως σημαντικὰ ῥήματα ἢ ὀνόματα γενική, οἷον Πλήρης, Πληρώω, Γέμω, κ. τ. λ. εἶναι προθέσεως ἑλλειπτική τῆς Ἐκ, ἢ τῆς Ἀπό. Ἡ πληρωσις τῆς προθέσεως εὐρίσκειται εἰς τοὺς Εὐαγγελικοὺς συγγραφεῖς οἷον (Ματθ. ΚΓ, κί), « Ἐσώθεν » δι' ἡμαυσιν ἐξ ἀρπαγῆς καὶ ἀκρασίας. » Οἱ παλαιοὶ σπανίως ἀνεπλήρουν τὴν πρόθεσιν, ὅποιον εἶναι τὸ τοῦ Εὐριπίδου (Ἴων. 1194),

— — — — — Ἐκ δ' ἐπίμπλαμεν δρόσου

Κρατῆρας ἱεροῦς, Βιβλίνου τε πώματος.

ΣΤΙΧ. 105, Ἀφοῦ δὲ τὰς γωνίας μου τὰς ὅλας ψηλαφῆσω.] Πλεονασμὸς τοῦ δευτέρου ἄρθρου διὰ τὸ μέτρον. Σημεῖωσε καὶ τὴν βάρβαρον ἀνωμαλίαν καὶ ποικιλίαν· ἐδῶ μὲν, Τὰς γωνίας τὰς ὅλας, φυλάσσει τὴν ἑλληνικὴν καταλήξιν τῶν αἰτιατικῶν· ἄλλου δὲ, ὡς ἴδαμεν ἀνωτέρω (σελ. 81) καὶ θελομεν εἰς τὸ ἐξῆς πάλιν ἰδεῖν, Ταῖς γωνίαις.

ΣΤΙΧ. 106, ἸΣΤΑΜΑΙ τότε κατηφῆς καὶ ἀπομεριμνημένος.] Ἰσαμαί. Ἐσώζετο ἴσως τὸ Ἰσαμί εἰς τὸν καιρὸν τοῦ ποιητοῦ μας· ἴσως λέγω, διότι τὸ χυδαῖον τοῦτο ποίημα, ἔχει πολλάκις καὶ μακαρονισμούς. Σήμερον λέγομεν, Στέκομαι, ἢ Στέκω, ἀπὸ τὸ Στήκω, σπανιώτατον εἰς τοὺς παλαίους, συχνότερον εἰς τῆς Νέας διαθήκης τοὺς συγγραφεῖς (Πρὸς Ῥωμ. ιδ', 4). Τοῦτο δὲ ἀπὸ τὸ Ἐστήκω τῶν Παλαίων. Οἱ Γραικορωμαῖοι ἔλεγον ὅχι μόνον Στέκω, ἀλλὰ καὶ Ἰσέκω, οἷον τὸ τοῦ Στεφάνου τοῦ Σαχλήκη (Δουκάγγ. λξξ. Στέκειν).

Καὶ ὅταν παγαίνουν καὶ ἔρχονται, καὶ ῥωτοῦν πῶς ἰσέκει.

ΚΑΤΗΦΗΣ. Λέξις ἑλληνικὴ, καὶ σήμερον ἀκόμη εἰς χρῆσιν.

ΑΠΟΜΕΡΙΜΝΗΜΕΝΟΣ. Κατὰ τὸν σύγχρονον τοῦ ποιητοῦ μας Εὐστάθιον (Ἰλιάδ. κ', 503), τὸ Ἀπομεριμνημένος ἐσημαίνειν εἰς τὸν καιρὸν του καὶ τὸ Ἀποθνήσκων· « Ἀπομεριμνῆσαι παρὰ τοῖς παλαιοῖς τὸ » ἀποθαρθεῖν, ὡς τοῦ κοιμωμένου μηδὲν μεριμνῶντος. Εἰ δὲ τις » τὸλην ἔσχε θεῖναι τὸ Ἀπομεριμνίζειν, καὶ ἐπὶ τοῦ θανεῖν, ἀσφαλῶς » ἂν ἐτόλμησεν· ἐπεὶ καὶ ἡ κοινὴ γλῶσσα, ἐντεῦθεν ἴσως λαβοῦσα, » λέγει Ἀπομεριμνᾶν τὸ θνήσκειν. » Εἰδῶ ὅμως ἡ Ἀπὸ εἰς τὸ Ἀπομε-

ρηνημένοι σημαίνει τὸ ὅλος διόλου, καθόλου καὶ τίς τὸ, Ἀποστειλωμένος, Ἀποκομμένος, Ἀπενεκρωμένος, Ἀπτελειωμένος, Ἀποφυλωμένος, καὶ ἄλλα πολλά· ὡς καὶ τίς τοὺς παλαιούς, τὸ Ἀπαμειβόμενος καὶ Ἀποδυναμᾶσθαι (Ἡροδότ. III, 129, καὶ 148) σημαίνει τὸ Ὀλοτελε ἀμειβόμενος, καὶ τὸ Μειγᾶλως διαμαρῆναι.

ΣΤΙΧ. 107, Λεγοθυμῶ, λιγοθυγῶ ἀπὸ πολλῆς μου πείνας] ΔΓ (ἐλληνικώτερον) Λειποθυμῶ, λειποθυγῶ κ. τ. λ. Σημαίνει τὴν ἀπαίρεσιν τοῦ ἀρχικοῦ στοιχείου, ἥτις καὶ σήμερον συνεισίζεται ὀχιμόνον εἰς τὸ Λεγοθυμῶ καὶ Λεγοθυγῶ, ἀντὶ τοῦ Ὀλεγοθυμῶ καὶ Ὀλιγοθυγῶ, ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλα σύνθετα ἢ ἀρχόμενα ἀπὸ τοῦ Ὀλίγου, καὶ εἰς αὐτὸ τὸ ἄπλου Ὀλίγος, τὸ ὁποῖον Λίγος γράφουσι οἱ χυδαῖοι. Τὸ αὐτὸ συνθετὴ καὶ εἰς ἄλλας τινὰς λέξεις, οἷον εἰς τὴν μετάφρασιν τῆς Βατραχομομαχίας παρὰ Δημητρίου τοῦ Ζάνου (στίχ. 228),

Τὰ νύχια ἔχον ζύμητα σὰν τᾶχουσιν ἢ γάταις,

ἀντὶ τοῦ, Ὀ νύχια καὶ Ὀ ζύμητα. Τοιαύτην ἀφαίρεσιν ἐμμενῆ καὶ ἡ Λατινικὴ γλῶσσα εἰς λέξεις τινὰς θανεισθείσας ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς οὕτω, παραδείγματός χάριν, ἀπὸ τοῦ Ὀδόντες ἐσχημάτισε τὸ Dentes, ὡς ἐσχημάτισαμεν ἡμεῖς τὸ Δόντια ἀπὸ τοῦ ὑποκοριστικῆς Ὀδόντια, ἀπὸ τοῦ Ὀπίσω τὸ Post (καὶ ἡμεῖς τὸ Πίσω), καὶ ἀπὸ τοῦ Ὀνόμα τὸ Nomen, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ Ὀνόματα λέγομεν Ὀνομάται, καὶ Νομάτοι (personnes), ἀντὶ τοῦ Ἀνδρωποι, καὶ ἡ τοιαύτη σημασία ἐγεννήθη ἐκ τούτου, ὅτι μόνον οἱ ἄνθρωποι ἔχουν κύρια ὀνόματα· ὅθεν κατήντησε τὸ, φερεῖν, Δύο νομάτοι (ἦγον Δύο ἄνθρωποι), νὰ σημαίνῃ τὸ αὐτὸ καὶ Δύο ἄνθρωποι. Τοῦτο σημαίνει καὶ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Λούκα (Πρξ. α', 15) τὸ « Ἦν δὲ ὄχλος ὀνομάτων ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὡς ἑκατὸν εἴκοσι. »

Ἴσως καὶ τὸ Ὀλός· (ὁ μωρὸς ἴσῃ) ἐγεννήθη ἀπὸ τοῦ Ὀλόος. Ὁ Φώτιος λέγει, « Ὀλόον, Μένανδρος τὸν γυναικῶδῃ καὶ βάρηλον... » Ὀλόους τοὺς δεισιδαιμόνας ἐκάλουν κ. τ. λ. « Ὁ δὲ Ἰσχυῖος, « Ὀλογύων... καὶ τοὺς εὐήθεις δὲ οὕτως ἐκάλουν. »

ΣΤΙΧ. 108, Καὶ ΔΙΑ τὴν πείναν τὴν πολλὴν καὶ τὴν στενοχωρίαν.] ΔΓ, ΔΠΘ.

ΣΤΙΧ. 109, Ἀρνοῦμαι τὰ γραμματικά, ΤΑ ΚΛΑΠΟΤΑ προκρίνω.] ΔΓ (ἀσύντακτος καὶ ἀνακόλουθός), Γράμματα τῶν γραμματικῶν τοῖς κλαπωτοῖς προκρίνω.

Καὶ ἂν τὸ μεταβάλῃς εἰς τὸ Τῆς Κλαπωτῆς (ἦρουν τῆς Κλαπωτικῆς τέχνης, ὡς καὶ τὸ Κλαπωτᾶ, ἀπὸ τοῦ Κλαπωτικῆ), οὐδ' αὐτως ἔχει νόημα τοῦ δευτέρου Ἀντιγράφου ὁ στίχος. Περὶ τῶν Κλαπωτῶν ἴδε τὸ προσημειωθέντα (σελ. 68 καὶ 70).

ΣΤΙΧ. 110, Τὴν κεφαλὴν σου, Βασιλεῦ, εἰς τοῦτο τί με λέγεις;] ΔΓ, ΠΡΟΣ. Τὴν κεφαλὴν σου, ἑλλειπτικῶς τῆς προθέσεως ἀντὶ τοῦ, εἰς τὴν κεφαλὴν σου, ἣ καὶ τοῦ, Νὰ χερῆς, καθὼς καὶ τὴν σήμερον λέγομεν ἐντελῶς, Νὰ χερῆς τὸ κεφάλιν σου, τὰ ἑμμάτιά σου, κ. τ. λ. Οἱ παλαιοὶ, ὅταν ὁ λόγος ἦτο παρακλητικὸς πρὸς ἄλλον, ἔλεγαν, Πρὸς τῆς σῆς κεφαλῆς, Πρὸς γενεῖου, Πρὸς πατρίων. Σήμερον λέγομεν, εἰς τὰν θεόν σου, εἰς τὴν ψυχὴν σου, κ. τ. λ. μετὰ τὴν ἐκ προθέσεως ἥτις ἔλπετε πολλὰ καὶ εἰς τοὺς παλαιοὺς, (ὡς καὶ εἰς τὸν Πτωχοπρόδρομον), οἶον, « Τὸν θεόν σοι » (Διατρ. Ἐπικτήτ. III, ζ', 19, σελ. 170). Ἀλλ' ὅταν ἀπλῶς ἤθελαν νὰ βεβαιώσωσι τὰ λεγόμενα, μεταχειρίζοντο τὴν αἰτιατικὴν τοῦ ὑποκειμένου, εἰς τὸ ὁποῖον ὤμνουν, μετὰ τὸ μόριον Μά, ἀποφατικῶς ἢ ἀπωμοτικῶς, οἶον Οὐ μά Δία, καὶ τὸ Ναὶ ἢ Νῆ, καταφατικῶς ἢ κατοματικῶς, οἶον Ναὶ Δία, ἢ Νῆ Δία. Κάποτε, δι' εὐλάβειαν, καὶ μόνον τὸ Μά, ἑλλειπτικῶς τῆς αἰτιατικῆς· τοιοῦτον εἶναι τὸ τοῦ Ἀριστοφάνους (Βατρ. 1374).

Μά τὸν, ἐγὼ μὲν οὐδ' ἂν, εἴτις

Ἐλέγε μοι τῶν ἐπιτυχόντων,

Ἐπιθόμην. —————

Ἄλλοτε, ἐκ τοῦ ἐναντίου, ἔλπιεν αὐτὸ τὸ ὁρωτικὸν μόριον· καθὼς εἰς τὸν Σοφοκλέα (Ἀντιγ. 758),

— Ἀλλ' οὐ, τόνδ' Ὀλύμπου, ἴσθ' ὅτι,

Χαίρων ἐπὶ ψόχοισι θεννάσεις ἐμέ.

Μᾶλλον τὸ Μά ἔμενε εἰς τὴν κοινὴν ἡμῶν γλώσσαν· τὸ δὲ Ναὶ μεταχειριζόμεθα ὡς ἀπλὴν καταφατικὴν βεβαίωσιν, ἀλλ' ὅχι καὶ ὡς ὀραματικὴν.

ΣΤΙΧ. 111, Ἄν ἔχω γείτονα τινὰ, κ' ἔχει παιδὶν ἀγόνιν,] Σημείωσε πρῶτον τὸ Γείτονα τινὰ, ἀντὶ τοῦ Γεῖτονα τινά. Ἐ-

πα ἀνωτέρω (σελ. 48), ὅτι κινεθίντες ἀπὸ τινά διέλκτα θηλυκά τῶν παλαιῶν, ἐμετασχημάτισαν βαρβάρως οἱ μεταγενέστεροι τὰ θηλυκά ὀνόματα τῆς περιττοσύλλαβου κλίσεως εἰς θηλυκά ἰσοσύλλαβα, οἷον Ἡ μητέρα, Ἡ θυγατέρα κ. τ. λ. Τὸ αὐτὸ ἔξαμαν καὶ εἰς τὰ ἀρσενικά περιττοσύλλαβα, μὲ ταύτην μόνην τὴν διαφορὰν, ὅτι εἰς μὲν τὰ θηλυκά ἐμετασχημάτισαν τὴν αἰτιατικὴν ἐνικήν εἰς ὀνομαστικὴν, διὰ τοῦτο (ὡς φαίνεται) ὅτι εὐρίσκειτο κατάληξις θηλυγῆ ὀνομαστικῶς εἰς *κ*, εἶον ἡ Μοῦσα· εἰς δὲ τὰ ἀρσενικά, ἐπῆραν τὴν αἰτιατικὴν πληθυντικὴν. Τὸς πατέρας, Ὁ πατέρας, τοὺς γείτονας, Ὁ γείτονος· καὶ τοῦτο, διότι δὲν ἦτο κατάληξις ἀρσενικῆ ὀνομαστικῆ εἰς *α*, πλὴν μερικῶν Μακεδονικῶν ἢ μᾶλλον Αἰθελικῶν ὀνομαστικῶν, Ὁ Μοτίετα, Ὁ Ἰππόκα κ. τ. λ. Ἀπὸ μίαν φοράν εἶπαν, Ὁ γείτονας, καὶ Ὁ τένας, εἰς τὴν ὀνομαστικὴν, κατὰ τὸ Αἰνείας, ἀκόλουθον ἦτο νὰ σχηματίσῃ καὶ τὴν αἰτιατικὴν Γείτονας Τινάν, κατὰ τὸ Αἰνείαν. Ἡ χρῆσις, αὐτὴ καὶ ὀχρέλλητικῃ, εἰς ὅμοις ἰκανῶς παλαιά· αὐτῶς εὐρίσκεται Πρωτότας ὀνομαστικῇ ἐνισοῦ κυρίου ὀνόματος ἀπὸ τὴν αἰτιατικὴν πληθυντικὴν τοῦ Πρωτέως ὁμοίως κυρίου, Δουχεύς καὶ Λουχεύς, δύο ὀνομαστικῇ, Αἰμοειδὺς καὶ Αἰμοειδίας (ἰδ. τὰς εἰς τοὺς Πλούταρχ. Βίους σημειωμένα, δ', σελ. 435), ὡς καὶ σήμερον ἀκούεται εἰς ἡμᾶς τὸ, Ὁ βασιλεὺς καὶ Ὁ βασιλείας.

ΠΑΙΔΙΝ ΑΓΟΡΙΝ. Κατὰ συγκοπὴν ἀπὸ τὸ Παιδίον καὶ τὸ Ἀγόριον, περί τῆς ὁποίας ἐλάλησαμεν ἀνωτέρω (σελ. 47).

ΑΓΟΡΙΟΝ. Πιθανὸν ὅτι ἐσχηματίσθη ἀπὸ τὸ Ἄγορος, τοῦτο ἀπὸ τὸ Ἄχορος, τοῦτο ἀπὸ τὸ Κόρος, μὲ τὸ πλεονασμὸν *α* τοῦ ὁποίου Ἀττικῶν πλεονασμῶν (κατὰ τὸ πτάχυς, ἄσχυς) παραδείγματα εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν εἶναι ἀναρίθμητα· εἶον Ἀμασχάλη (aisselle), Ἀκίξος (à riser), Ἀπὴγανός (pae) κ. τ. λ. ἢ δὲ τροπὴ τοῦ *κ* εἰς *γ* ἔλαβε τόπον καὶ εἰς τὸ Γυψέτιον (ἀπὸ τὸ Κυψέλιον rache), καὶ εἰς τὸ Γρεπίδα (ἀπὸ τὸ Κρητὶς triss) καὶ ἄλλα. Κόρους καὶ Κούρους ἔλεγον οἱ παλαιοὶ τὰ ἀρσενικά τέκνα, καθὼς Κόρας καὶ Κούρας, τὰ θηλυκά. Εἰς τὴν Εὐριπίδην (Ἀνδροκ. α4) πλεονάζει τὸ Ἄρσεν,

Καγὼ δάμεις τοῖς δ' ἄρσεν' ἐντίκτω κόρον.

εις δὲ τὸν ἐξῆς εἶχον τοῦ Ὀμήρου (Ἰλιάδ. Ζ, 59),

———— Μῆδ' ὄντινα γαστέρι μήτηρ
Κοῦρον ἐόντα φέροι, μῆδ' ὅς φύγοι, ———

δὲν εἶναι ἀμφιβολία ὅτι τὸ Κοῦρον σημαίνει τὸ ἀρσενικὸν τέκνον, τὸ ἀγόριον. Παρὰ ταύτην ὁμως τὴν σημασίαν ἐλαμβάνετο ἀκόμη ὁ Κοῦρος ἐπιθετικῶς ἀντὶ τοῦ Νέος ἢ Νεανίας· καὶ μάρτυς πάλιν τούτου ὁ Ὀμηρος (Ἰλιάδ. Δ, 321),

Εἰ τότε κοῦρος ἔα, νῦν αὐτὲ με γῆρας ἱκάνει,

ὅπου γράφει Εἶποτε, ὡς ἐσημειώθη εἰς τὴν Βολισσίαν ἐκδοσιν τῆς Ἰλιάδος (δ', 321, σελ. 44) εὐκτικῶς, κατὰ τὸ Ἄμποτε τῆς κοιτῆς γλώσσης· διότι τὸ νόημα εἶναι, « Ἄμποτε νὰ ἤμην ἀκόμη νέος! ἀλλὰ τώρα μ' » ἔφθασε τὸ γῆρας. » Ὁ Ἡσύχιος περιλαμβάνει ὅλας ταύτας τὰς σημασίας λέγων, « Κοῦρος· παῖς, νέος, υἱὸς ἄρβην, νεανίας, νέπιον. » Τὰ ἐμταχεν-ρῖσθησαν δὲ καὶ εἰς ἡλικίας διωρισμένης ὄνομα, καθὼς λέγει ὁ Εὐστάθιος (Ὀδυσσ. ὁ, 471), « Τὴν βὲ ἐξῆς ἡλικίαν [ἔχουν μετὰ τὴν παιδικήν], » οἱ μὲν Πάλληκα, οἱ δὲ Βούπαιδα, οἱ δὲ Ἀντίπαιδα, οἱ δὲ Μελλή- » φησον καλοῦσιν· ὁ δὲ μετ' αὐτὴν, Ἐφθος· ἐν δὲ Κυρήνῃ τοὺς Ἐφθ- » ὄους Τρικαδίους καλοῦσιν· ἐν δὲ Κρήτῃ, Ἀποδρόμους, διὰ τὸ μήπω » τῶν κοινῶν δρόμων μετέχειν· Ἀχαιοὶ δὲ, ΚΟΨΤΟΥΣ, Θρακίς, » ἈΓΟΥΤΟΥΣ. » Εἶναι λοιπὸν τὸ Ἀγόριον Θρακικὴ παραφθορά τοῦ Κοῦριον ὑποκοριστικὸν τοῦ Κοῦρος.

Ἰσως καὶ αὐτὸ τῆς κοινῆς ἡμῶν γλώσσης τὸ ἐπίθετον Ἀγούρος (ἔχουν ὁ μὴ ὥριμος) ἔλαβε τὴν ἀρχὴν μεταφορικῶς ἀπὸ τὴν ὀνομασίαν τῶν Κοῦρων ἢ Ἀγούρων, ἔχουν πῶν Ἐφθων· διότι ἔφθον ἀνομαζόντο, οἱ νέοι, ὅταν ἐμβαιναν εἰς τὸ δέκατον ὄγδοον ἔτος τῆς ἡλικίας, ἥτις δηλαδὴ δὲν ἦτον ἀκόμη ὥριμος διὰ πολιτείαν, ἐπειδὴ δὲν ἐγράφοντο εἰς τὸν κατάλογον τῶν πολιτῶν πρὶν τοῦ εἰκοσθῶ ἔτους. Εὐδέχεται ὁμως τὸ Ἀγούρος, εἰς τὴν σημασίαν τοῦ Μὴ ὥριμος, νὰ ἐσχηματίσθῃ κατ' ἄλλην παραφθορὰν ἀπὸ τὸ Ἄωρος. « Ἄωρα, τὰ παρὰ τὸν καιρὸν » τρυγώμενα » λέγει ὁ Σουΐδας. Δὲν εἶναι παράδοξον ἂν ἀπὸ τὸ Ἄωρος ἔγινε πρῶτον Ἀγωρος, μὲ τὴν προσθήκην τοῦ ἀνωτέρω (σελ. 63) σημειωθέντος Δίγαμμα, ἔπειτα ἐσχηματίσθῃ Ἀγούρος, κατὰ τὴν

τοῦ ὦ εἰς τὴν διφθόγγον, ἥτις θεωρεῖται καὶ εἰς τὸ Ζουμίον, Κουδού-
νιον, Κούτουπας, Ρουδούνιον, Σκούληκας, Σκουρία, Ψουνίζω, κ. τ. λ.
ἀπὸ τὸ Ζωμός, Κώδων, Κώνωψ, Ρώδων, Σκώληξ, Σκουρία, Ὀψωνίζω·
καὶ εἰς τὰ ἀντιπῶνα (σελ. 69) σημειωθέντα τρέτα πρόσωπα πληθυν-
τικά τῆς δευτέρας τῶν περισπωμένων. Εἰς τὸν Δουκάγγιον. (σελ. 17)
εὐρίσκεται καὶ διὰ διφθόγγου, καὶ διὰ τοῦ ὦ γραμμένον· εἰς τὸν
ὁποῖον χρειαῖν διορθώσεως ἔχει καὶ τοῦτο, α· Ἄγουρος, ἄωρος,
» ΑΠΑΠΑΝΤΟΣ, κ τρεπόμετον εἰς τὸ ΑΠΕΠΑΝΤΟΣ.

Ἀπὸ τὸ Ἄγουρος παράγεται καὶ ἡ λείπουσα εἰς τοῦ Δουκάγγιου τὸ
Λεξικόν, Ἀγυριδα, ἤγουν ἡ νέα καὶ ἄωρος σφυλὴ, ἡ ὀνομαζομένη
παλαιὰ Ὀμφαξ.

ΣΤΙΧ. 112, Νά τὸν εἰπῶ τι μάθετον γραμματικὸν, νά ζήσῃ;] ΔΓ,

Καὶ εἰπῶ ὅτι μάθετο τὰ γράμματα, νά ζήσῃ;

Ὁ δὲ Δουκάγγιος (App. σελ. 167) τὸ γράφει οὕτως,

Καὶ εἰπῶ ὅτι μάθε το γραμματικὰ νά ζήσῃ;

Ὅθεν φαίνεται, ὅτι τὸ Τε τοῦ πρώτου εἶναι τὸ ὅτι συνηρημένον ἢ
ἐκθλιμμένον, Νά τὸν εἰπ' ὅτι, ἢ Νά τὸν εἰπῶ ὅτι. Σημείωσε
τὴν φράσιν, Μάθε τον Γραμματικὸν, ἀντὶ τοῦ Μάθε τον ἢ δι-
δαξέ τον τὴν Γραμματικὴν· ἡ ὁποία καὶ τὴν σήμερον εἶναι εἰς χρῆσιν,
καὶ μεταβατικῶς, ὡς Τὸν ἔμαθ' ῥάπτῃν, καὶ ἀμεταβάτως, οἷον
Ἐμαδε ῥά π' τῆς. Ἰδε καὶ τὰ ἄλλου (Πλουτάρχ. Μέρ. I, σελ. 407)
σημειωθέντα, εἰς τὰ ὁποῖα προσθέντω τώρα καὶ ἐνδοξοτέρου συγ-
γραφίως μαρτυρίαν, τοῦ Ξενοφώντος (Ἀπομνημ. Δ, IV, § 5) α· Εἰ
» μὲν τις βούλοιτο σκεντέα διδάσασθαι τινα ἢ τέκτονα κ. τ. λ. »

ΣΤΙΧ. 113, Παρά κρανιοκέφαλον πάντως νά μ' ὀνομάσουν.] ΔΓ,

Σαλοκρανιοκέφαλον πάντως νά μὲ ἀνειδίξῃ.

Ἐγράφετο ἴσως συνθέτως, Παρακρανιοκέφαλον, ἀντὶ τοῦ κατὰ
παράθεσιν Παρά κρανιοκέφαλον. Ὁ δὲ Δουκάγγιος (App. 167)
τὸ γράφει οὕτως.

Σαλοκρανιοκέφαλον πάντως νά μὲ ὀνομάξῃ.

Παρακρινουμένην πιθανόν ὅτι ἀνέμαζαν συνδέτως (ἀπὸ τὴν Παρὰ πρῶτηςιν, καὶ δύο ὀνόματα Κραυίον καὶ Κεραλήν) τὸν παρὰ πρῶτον καὶ ἀνέστη, τὸν μὴ ἔχοντα κεφαλὴν ἢ κρανίον. Ὁ Σαλὸς κρανιοεμφαλός, τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου, εἶναι ὁ ἔχων κρανίον ἢ κεφαλὴν σαλήν. Οἱ μεταγενέστεροι Ἕλληνες, τῆς Βυζαντινῆς μέλει καὶ συγγράμψεϊ ἐμεταχειρίσθησαν τὸ Σαλὸς εἰς σημασίαν τοῦ Ἀνόπτος· μωρός· ὅθεν εὐρίσκομεν εἰς τὰ Συναξάρια τινὰς διὰ Χριστὸν παλοὺς, τοὺς ὁποίους, οἱ Συναξαρισταὶ (ὅχι βέβαια ἀπὸ βλαδρῶν φρόνησαν τοῦ κρανίου) ἔβαλαν εἰς τὸν κατάλογον τῶν Ἀγίων, ὡς νὰ εὐαρεσέτε ὁ Χριστὸς, ἦγουν ὁ ΔΟΓΟΣ τοῦ Θεοῦ, εἰς ἐνδρώπους, ἐκρυσίως ἀρνούμενους τὸ ἀξιολογώτερον ὅσων μᾶς ἐχάρισε δώρων ὁ Θεὸς τὸ ΔΟΓΙΚΟΝ· καὶ τοιοῦτον τρόπον μᾶς δείχνουν μωροτέρους καὶ ἀπ' αὐτοὺς τοὺς Τούρκους, ἐπειδὴ ἐκεῖνοι σέβονται καὶ ὅχι τοὺς κατ' ὑπόκρισιν, ἀλλὰ τοὺς ἀληθινούς σαλοὺς. Οἱ ἡμέτεροι αἱρεῖται, ἀντὶ νὰ θεολογῶνται ὡς ἄγιοι, ἔκρεπε νὰ ἐλαιοποιοῦνται, ὡς καταφρονεῖται τῆς Θείας δωρεᾶς καὶ τιμῆς τοῦ λογικοῦ, ὅμοιοι ἐκείνῳ περὶ τῶν ὁποίων εἶπεν ὁ Δαυὶδ, « Ἄνθρωπος » ἐν τιμῇ ὦν, οὐ συνῆκε, παρασυνεβλήθη τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις, » καὶ ὠμοῦνθη αὐτοῖς. » (Ψαλμ. μ', 12). Καὶ μὴ συνεβλήθη μηδένα ἢ σημειώσας μου. Εὐρίσθησαν καὶ μεταξὺ τῶν πατέρων, οἱ κατακρίναντες τὴν προσκοπήν αὐτῆν μωρίαν. Ὁ Δουκῆγγιος (σελ. 1339) φέρει μάρτυρα Νίκωνα τοῦ Μοναχῶν, ὅστις λέγει, « Τοὺς τὸ Σαλάττον καὶ » τὸ Σαλὸν, κατὰ τὸν μέγαν Συμεὼν, καὶ Ἀνδρέαν, ἐπιτηδεύοντας » οἱ Θεοὶ νόμοι ἀποδοκιμάζουσι, καὶ παντάπασι ἄφρι τὰ τοιαῦτα » κολύουσιν. »

Ἐἶναι τάχα ἡ λέξις Σαλὸς παραφθορὰ τοῦ Σιάλας ἢ Σιέλως, κοινῶς Σάλιον, ἢ παράγεται ἀπὸ τὸν Σάλον, ἦγουν τὴν συνεχὴ κίνησιν τῆς θαλάσσης; Τῶν Σαλῶν εἶναι ὡς πεκαλὺ καὶ τὸ σικλοχέον, ἦγουν νὰ ῥέωσι τὰ σάλιά των· εἶναι ἀκόμη καὶ φλύαροι, ἢ ὡς τοὺς ἀνεμάζει ἢ συνήθεια, Φαφλατάδες, ἀπὸ τοῦ ἀχρηστοῦ Παφλάσαι, παράγωγος τοῦ Παφλάζω ῥήματος, τὸ ὅποιον εἰς τὸν Ἱπποκράτην φανερόν ἐστι « τοὺς ποταίνοντας καὶ ἐπαναλαμβάνοντας ἐν εἴῃ διαλέγεσθαι » ἢ « τοὺς ἀσαφῶς καὶ ἀδιαρθρώτως φεγγομένους » κατὰ τὸ ἐξηγεῖ τὴν λέξιν ὁ Γαληνός. Τὸ πάθος τοῦτο συμβαίνει μάλιστα εἰς ἐκεῖνους, ὅσων τὸ σῶμα ἔχει πολλὴν σίαλον. Λέγει ἀκόμη ἡ συνήθεια καὶ Σαλίζω, ἀντὶ τοῦ Φλυαρῶ, καὶ Σαλιάρης ἀντὶ τοῦ Φλύαρος· τὴν ὁποίαν μεταφορὰν ἐφύλαξαν οἱ Γάλλοι εἰς τὴν λέξιν Bavaré (Φαφλατῆς, Φλύαρος)

παραγομένην ἀπὸ τὸ Βαβε, ἔχουν τὸν ῥίοντα ἀπὸ τὸ ζῶμα σάλον. Ὁ Ἡσύχιος ἐξηγεῖ τὴν λέξιν Σιαλὶς (ἰσ. Σιαλός) διὰ τοῦ Ἠλένως, καὶ ταύτην διὰ τοῦ Μωρός. Ὁ δὲ Ἠλένως ἢ Βλεννός σημαίνει κυρίως τὸν λεγόμενον Μυξάρην, ἀπὸ τοῦ Ἠλένγα, ἢ Μύξα· διότι ἔχου πολλά σάλια ἐκεῖ καὶ μύξαι πολλαί· ἔχου πάλιν ἢ συνήθεια τὰς φωνηρίας ὀνομάζει παροιμιακῶς, « Σάλια καὶ μύξαι. » Ὁ αὐτὸς Ἡσύχιος ἔχει καὶ λέξιν, αἰνιγματώδη τρόπον τινα, τὴν Σιαλοπάλλαγος, τὴν ὁποίαν ἐξηγεῖ « παράλκρος καὶ ἀνέητες. » Ἀγνοῦν τὰς εἰκασίας τῶν κριτικῶν, λέγω, ὅτι εἰς τὴν καπογραφημένην ταύτην λέξιν κρύπτονται τὰ γενέθλια τῆς χειρὸς ἡμῶν λέξεως Παλαβός, ἔχου μωρός, σωθεμένης μὲ τὸ Σιαλός, ἔχου Σαλός. Τὸ Παλαβός τῆς συνθεσίας εἶναι ἀπὸ τὰ Παλαβός, τὸ ἔπειον οἱ Διολεῖς ἐπέφεραν Παλάκας, κατὰ τὸν Εὐστάθιον (σελ. 28), καὶ οἱ Λάκωνες, Παλαῖδρ (ὡς ἔλεγον καὶ Μιλήσιαιρ ἀντὶ τοῦ Μιλήσιος). Καὶ τὰ δύο ταῦτα, κατὰ τὸν Ἡσύχιον, σημαίνουν, Ἀφρῶνα, Ἡλίτιον, Μωρόν. Ἀλλ' οἱ αὐτοὶ Λάκωνες ἔπρεπε νὰ λέγωσι καὶ Παλαβός ἢ Παλαβός, μὲ τὸ δίγαμμα· καθὼς ἐλέγετο καὶ Μάτταβος (γρ. Μάταβος)· ὁ Μάταβος, καὶ καθὼς ἐσημειώσαμεν ἀνωτέρω (σελ. 63) τὸ Καύω ἢ Κάβω ἀπὸ τὸ Καίω, καὶ τὸ Παλαῖδρ ἀπὸ τὸ Παλαίω, ἔκ τούτων γίνεται πιθανὸν, ὅτι τὸ ΣΙΑΛΟΠΑΛΛΑΓΟΣ τοῦ Ἡσυχίου πρέπει νὰ διορθωθῇ ΣΙΑΛΟΠΑΛΛΑΓΟΣ ἢ ΣΙΑΛΟΠΑΛΛΑΒΟΣ, ἢ ΣΙΑΛΟΠΑΛΛΑΤΟΣ, ἔχου Σιαλοπάλαιος, καὶ κοινῶς Σιαλοπαλαβός. Ἰσχυροὶ ἀνωτέρω (σελ. 63) ὅτι τὸ Δίγαμμα ἐπηρεάζετο καὶ ὡς β, καὶ ὡς γ, καὶ ὡς υ. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς πρώτης ἐτυμολογίας ἢ παραγωγῆς τοῦ Σαλός ἀπὸ τὸ Σιαλός ἐπίθετον, τὸ ὅποιον δὲν ἔλαβε τοκοσμὸν διέφεραν ἀπὸ τὸ Σιαλός, αἰτιατικόν, εἰμὲ πρὸς διάκρισιν τῆς διαφόρου σημασίας.

Εἰςδεχόμενον ὅμως καὶ νὰ παράγεται τὸ Σαλός, ἐπίθετον, ἀπὸ τὸ Σάλος αἰτιατικόν, τὸ ὅποιον σημαίνει τὴν παραχρῆμα κήνην τῆς θαλάσσης· ὅθεν καὶ τὸ ῥῆμα Σαλεύω, τὸ ὅποιον μεταχειρισόμεθα εἰς τὴν σημασίαν τῆς ψυχρῆς διαθέσεως τοῦ σαλοῦ καὶ μωροῦ, λέγοντες Σαλευμένον τὸν μωρόν, καὶ ἔσάλευσεν ὁ νοῦς του, ἀντὶ τοῦ ἐκδοῦν ἀπὸ τῆς φρένας του. Εἰς τὸν Ἡσύχιον εὐρίσκωμεν, « Σαλα· » χθόν, σεισθῆν· καὶ Σαλάξαι, κατακλῦσαι, κινήσαι· ἀπὸ τὸ Σαλέσσει ῥῆμα, τὸ ὅποιον καὶ Σαλαγίω λέγεται (κατὰ τὸ Πατάσσει καὶ Καταγίω). Τὸ Σαλαγί, ὁ αὐτὸς Ἡσύχιος ἐξηγεῖ διὰ τοῦ Ταράσσει. Ἀπὸ ταύτης τοῦ Ἡσυχίου τὰς ἐξηγήσεις πρέπει νὰ διορθωθῇ ἄλλος

τόπος τοῦ αὐτοῦ Ἡσύχιου, ὅπου λέγει, « Σεσαλαγμένον, ΣΕΣΑΓΜΕ-
 » NON, ΔΙΑΤΕΤΑΓΜΕΝON. » Ἀπίθανον ὅτι ὁ Ἡσύχιος ἐξήγησε τὸ
 Σεσαλαγμένον, διὰ τοῦ Σεσαγμένον (ἀπὸ τὸ Σάσσω) καὶ τοῦ Διατεταγμέ-
 νον (ἀπὸ τὸ Διατάσσω). Γράφει λοιπὸν, « Σεσαλαγμένον, ΣΕΣΑΛΕΥΤΜΕ-
 NON, ΔΙΑΤΕΤΑΡΑΓΜΕΝON. » καὶ ἐξήγει τὸ « Πρὸς τὸν σεσαλαγμέ-
 » νον οἶνον » τοῦ Ἀνακρέοντος, γέροντα σαλευμένον (ἤγουν παρα-
 φρονεῦντα) ἀπὸ τὸν οἶνον, καὶ ὄχι φορτωμένον ἀπὸ οἶνον, ὡς τὸ ἐξηγη-
 σαν ἔως τώρα. Μαρτυρεῖ εἰς τοῦτο καὶ ἡ κινὴ παροιμία, « Ἀπὸ
 » σαλῶν καί μεθυσμένων νὰ μάθῃς τὴν ἀλήθειαν » (Δουκαγγ. σελ. 1330).
 διότι ὅλγον διαφέρει ὁ ἓνας ἀπὸ τὸν ἄλλον, ἐπεὶ ταράσσεται καὶ
 ἀπὸ τὸν οἶνον ὁ νοῦς, καθὼς καὶ ἀπὸ ἄλλας διαφόρους αἰτίας. Πθα-
 νὸν λοιπὸν ὅτι ὁ Σαλὸς (ἤγουν ὁ σαλευμένος τὸν νοῦν) παράγεται
 ἀπὸ τὸ Σάλος. Ἡ διαφορὰ τοῦ τόνου σημαίνει τὴν διαφορὰν τῆς ἐπιθετι-
 κῆς πρὸς τὴν οὐσιαστικὴν σημασίαν· καθὼς ἀπὸ τὸ Ὀχρος, ὁ Ὀχρὸς
 (ὁ χλωμός), ἀπὸ τὸ Γύρος, ὁ Γυρὸς (ὁ γυρτός ἢ καμπύλος), ἀπὸ
 τὸ Τέτανος, ὁ Τετανὸς (ὁ τεταμένος), ἀπὸ τὸ Τόμος, ὁ Τομὸς (ὁ
 κοπτερός), ἀπὸ τὸ Τόρος, ὁ Τορὸς (ὁ ὄξυς), ἀπὸ τὸ Φόρος, ὁ Φορὸς
 (ὁ γόνιμος).

ΠΑΝΤΩΣ ΝΑ Μ' ΟΝΟΜΑΣΘΩΝ. Ἦγουν, ὡς λέγομεν σήμερον,
 Ἐξάπαντος θέλουν μ' ὀνομάσθω. Καὶ σημείωσε πάλιν τὴν δύ-
 ναμιν τοῦ ΝΑ ὅτι καὶ καθ' ἑαυτὸ σημαίνει τὸν μὲλλοντα χρόνον.

ΣΤΙΧ. 114. Νὰ τὸν εἰπῶ τι μάθε τὸ τζαγγάρην τὸ παιδί σου.]
 ΔΡ, « Ἐὰν τὸν οὐκ εἰπῶ μάθε το τζατζάρην κ. τ. λ. »

ΤΖΑΓΓΑΡΗΣ. Ἐπρεπε νὰ γράφεται Τζαγγάρις διὰ τοῦ τ
 τοῦλάχιστον οὕτως ἐγράφετο καταρχάς, δι' ἐσχηματίσθησαν τὰ εἰς
 αἰς ὀνόματα. Ὅλα ταῦτα εἶναι συνηγορήματα ἀπὸ τῶν εἰς αἰας,
 κατὰ τὰ ἀλλαχοῦ (Προδρ. Ἑλλ. Βιβλιοθ. σελ. 353) σημειωθέντα.
 Εὐρίσκεται δὲ γραμμένον ἄλλοτε διὰ τῶν δύο γγ καὶ ἄλλοτε διὰ
 τοῦ γκ. Εἰς τὸν Ἡσύχιον (λέξ. Σκυτῆς) γράφεται, Σαγγάριος. Ὁ
 τζαγγάρις ἢ τζαγγάριος εἶναι γνωστὸς καὶ εἰς τοὺς σημερινούς Γραικοὺς,
 καὶ σημαίνει ὄχι μόνον τὸν κατασκευάζοντα τὰ ἰδιαιτέρως ὀνομα-
 ζόμενα Τσαγγία, ἤγουν τὰ ἀναβαίνοντα ἔως τὸ γόνατον ὑποδημάτια
 (τὸν Γαλλ. bottier), ἀλλὰ τὸν τεχνίτην παντὸς εἶδους ὑποδημάτων
 (cordonnier), ὡς τὸν ὀνομάζει καὶ ὁ Πτωχευφόρος, καὶ τὸν
 ὀνομάζαν οἱ σύγχρονοί του Γραικορωμαῖοι. Ἄλλ' ἐκτεῖνοι ἔκαμναν
 ἀκόμη καὶ διάκρισιν μεταξὺ τοῦ Τσαγγαρίου καὶ τοῦ Τσαγγα.

Τσαγγανῶνάμαζαν, μόνον τὸν κατασκευάζοντα τὰ βασιλικὰ τσαγγία, τὰ ὅποια ἦσαν ἀπὸ δῖρμα κόκκινον ἢ πορφυροῦν, καὶ μὲ χρυσὸν καὶ μαργαρίτας πτολισμένα, ὡς ἐσυνεΐθιζαν νὰ τὰ φορῶσι τῶν Περσῶν ἢ Πάρθων οἱ Βασίλεις, ἀκόμη, καὶ τῶν Βουλγάρων οἱ ἡγεμόνες. Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἦσαν ἀπηγορευμένα εἰς τοὺς ἰδιώτας ἐν βάρει ποι- νῆς· μόνος ὁ Αὐτοκράτωρ τὰ ἐφόρει· « Ὑποδήματα μέχρι εἰς γόνυ » φοινικοῦ χρώματος, ἃ δὴ βασιλέα μόνον Ῥωμαίων τε καὶ Περσῶν » ὑποδεῖσθαι θέμις . . . ἃ καλοῦνται τσαγγία, ἔχοντα ἐκ πλαγίων » κατὰ τὰς κνήμας καὶ ἐπὶ ταρσῶν αἰτούς, διὰ λείων καὶ μαργάρων, » αἵτινα καὶ φορεῖ ὁ βασιλεὺς εἰς τε τοὺς περιπάτους καὶ τὰς προ- » κύψεις. Καὶ ὁ ταῦτα ποιῶν οὐ Τζαγγάριος, ἦγουν σκυτεὺς, ὡς οἱ » ἑτῆροι, ἀλλὰ Τζαγγᾶς ὀνομάζεται (Δουκχαγγ. σελ. 1555). » Καὶ αὐτὰ, καὶ τὰ δῖρματα ὅθεν ἐκατασκευάζοντο, ὀνομάζοντο Περ- σικά καὶ Ῥούσια ἢ Ῥούσια· « Τὰ γὰρ τζαγγία αὐτοῦ ρού- » σαια περσικῶ σχήματι, ἔχοντα μαργαρίτας » (Ὁ αὐτ. σελ. 1307). Ἀκόμη καὶ Παρθικά, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὸ Zanchas parthicas (TREBELL. POLL. Claud. pag. 208, cum not. Salmas. pag. 342) καὶ τὸ Sacculum parthicum Παρθικὸν σακκού- λιον, τὸ ὅποιον (ὡς ἱστορεῖ ὁ Ἀμμιανὸς) εὐρών τις Ῥωμαῖος στρα- τιώτης εἰς τὸ Περσικὸν στρατόπεδον, μετὰ τὴν νίκην, μεσὸν ἀπὸ μαργαρίτας, ἔρριψε μὴ γνωρίζων τοὺς μαργαρίτας, ὡς ἀνωφελὲς βά- ρος, καὶ εὐχαριστήθη εἰς τὴν λαμπρότητα τοῦ κοκκινοδοχροῦς σακκου- λίου: Vallo regis Persarum direpto, gregarium quemdam, post sacculum Parthicum, in quo erant margaritæ, comper- tum, projectis imperitia gemmis, abiisse pellis nitore solo contentum (AMMIAN. MARCELL. XXII, 4.). Ὅθεν ὀνόμα- ζαν καὶ τοὺς ἐπιδεξίους κλέπτας, Περσικαρίους (coupeurs des bourses), ὡς καὶ οἱ Ἕλληνες, Βαλαντιοτόμους, τοὺς ὁποίους ἡ κοινὴ μας γλῶσσα ἔμπορεῖ νὰ ὀνομάσῃ Κομβολύτας· « Κομβολύ- » της, βαλαντιοτόμος » λέγει ὁ Ησύχιος. Ἐπειδὴ λοιπὸν τὰ Παρθικά ἢ Περσικά ὑποδήματα εἰσεχώρησεν εἰς τῶν Γραικορωμαίων Αὐτοκρα- τῶρων τὴν αὐλὴν, κατὰ μίμησιν τῶν δεσποτῶν τῆς Ἀσίας, πεθανὸν ὅτι καὶ τὸνομά των, Τσαγγία (bottes), εἶναι τῆς Περσικῆς ἢ Παρθικῆς διαλέκτου, καὶ ὅχι ἀπὸ τὸ Διάγχη, Ζέγχη, (ὑπόδεσις ἄγχουσα τὴν κνήμην), ὡς ἐνόμιζεν ὁ Σαλμάσιος, ἢ ἀπὸ τὸ Σάγη ἢ Σάγιον, ὡς αὐτὸς τὸ ἐτυμολογοῦσα εἰς τοὺς Βίους τοῦ Πλουτάρχου

(Μέρ. β', σελ. 401). Παρδικὰ ἢ Περσικὰ ὀνομάζοντο τὰ τοιαῦτα, ἢ ὡς ἐρχόμενα κατασκευαστά, ἢ ὡς κατασκευαζόμενα ἀπὸ δέρματα κόκκινα, τὰ ὁποῖα ἐλάμβανεν ἀπὸ τοὺς Πάρθους ἢ Πέρσας. Τὰ ὀνόμαζαν ἀκόμη καὶ Ρ' οὐ σ α ι α, ὡς ἀπὸ τοὺς Ρ' ὠ σ σ υ ς ἢ Ρούσσους. Ἐφυλάχθησαν καὶ τὰ δύο ὀνόματα εἰς τοὺς Γραβικούς· εἰς μὲν τὴν σύγχρονον τοῦ Πτωχοπροδρόμου γλῶσσαν τὸ ἀνωτέρω (σελ. 38) Περσικίον (ἦγουν Περσικὸν σακκίον)· εἰς δὲ τὴν σημερινὴν τὸ Ρ' οὐ σ ι ο ν, ἦγουν τὸ κοκκινοβαφές δέριμα· τὸ ὁποῖον καὶ Μεσσίει ὀνομάζεται, ἴσως ἀπὸ τὴν Μυσίαν, ἢ Μοισίαν, ὡς ὀνομάζετο παλαιὰ ἢ σήμερόν Βουλγαρία, ἀποκία τῶν εἰς τὴν Βόλγαν ποταμὸν Ῥώσων· τῆς ὁποίας οἱ ἡμεῖνες ἴδμεν ὅτι εἶχαν τὸ προνόμιον νὰ φορῶσι τὰ κοκκινοβαφὴ ὑποδήματα. Πιθανὸν ὅτι καὶ τῶν γυναικῶν τῆς Ἀττικῆς αἱ Περσικαί, ὑπόδημα οὕτως ὀνομαζόμενον (Ἀριστοφαν. Νεφ. 151) ἦσαν ἀπὸ δέριμα Περσικόν. « Ἰδια δὲ γυναικῶν ὑποδήματα Περσικαί » λέγει ὁ Πολυδεύκης, ὅς τις ὀνομάζει καὶ ἄλλο εἶδος, Μεσοπερσικῆς (ἴσως τὰς Γαλλικῆς bottines).

ΣΤΙΧ. 115. Γεῖτοναι ἔχω πετσοτὴν, τάχα ψευδοτσαγγάρην.] Εἰς τὸ δεύτερον ἀντίγραφον ὁ εἰς τοῦτο οὕτως λείπει ὁλότελα. Καὶ τοῦτον καὶ τὸν πρὸ τούτου (114) ὁ Δουναγγίος (σελ. 1558) ἀντίγραψε τὸςον διεσραμμένα, ὥς ἐμφανέως ἂν τοὺς ἐκτάλαθε.

ΓΕΪΤΟΝΑΝ. Ἀντὶ τοῦ Γεῖτονα. Ἰδε τὰ πρὸ μικροῦ (σελ. 87) σημειωμένα περὶ τῶν τοιούτων αἰτιατικῶν.

ΠΕΤΖΟΤΗΝ (γρ. ΠΕΤΖΩΤΗΝ) νοεῖ ἰδῶ, τὸν διαρτωτὴν παλαιῶν ὑποδημάτων, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὴν ὁπσίαν προσθίει ἐξήγησιν, Ψευδοτσαγγάριν. Ἀπὸ τὸ Πετσίον, ἦγουν Περσικόν, ὑποκοριστικὸν τοῦ Παλαιοῦ Πέσκος (Ἐτυμολογικ. σελ. 665), τὸ δέριμα τῶν προβάτων, ἐσχηματίσθη τὸ Πετσωτῆς, καθὼς τῶν παλαιῶν ὁ Σκυτεὺς ἀπὸ τὸ Σκυτὸς. Πετσωτῆς ἢ Ψευδοτσαγγάρης εἶναι, τὸν ὁποῖον οἱ Ἰταλοὶ ὀνομάζουν Ciabattino, καὶ οἱ Γάλλοι Savoir. Οἱ Ἕλληνες τὸν ὀνόμαζαν Παλαιὸ ῥάφον, καὶ εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Γαληνοῦ, Νευροῦ ῥάφον· « Ὑπόδημα δημιουργῆσαι » μὲν, τοῦ σκυτετόμου· πονῆσαν δὲ ἐπανορθώσασθαι, τοῦ νευροῦ ῥάφου » (Γαλην. Πρὸς Θερασύβουλ. τόμ. IV, σελ. 288).

ΣΤΙΧ. 116. Πλὴν ἐνὶ καλοφουνιστῆς, ἐνὶ καὶ χαροκόπος.] ΔΓ,

Πλὴν ἐνὶ καλοφουνιστῆς, ἐνὶ καὶ χαροκόπος

ΕΝΕ. Ἀπὸ τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου τὸ ἔνι, μανθάνομεν τὰ γε-
νέθλια τῆς ἀνωμαλίας τοῦ ὑπαρκτικοῦ ῥήματος, Εἶναι. Οἱ παλαιοὶ
ἔλεγον, ἔστι καὶ ἔνι, τὰ ὅποια μεταχειρίζεται κάποτε (Ποθήμ. Β.
101 καὶ 142) μακαρονικῶς καὶ ὁ ποιητὴς μας. Τὸ ἔνι τοῦτο εἰς τὸν
πρῶτον λόγον δὲν εἶχε χώραν καταρχὰς πλὴν εἰς μερικὰς φράσεις,
καθὼς παραδείγματος χάριν εἰς τὸ, ὡς ἐνι μάλισσ'· καὶ εἰς τὸ
σύνθετον ἔνιοι (ἀντὶ τοῦ τινός), τὸ ὅποιον ἄλλο δὲν εἶναι παρὰ
ἔνι οἱ, ἡγούν Εἰσὶν οἱ. Μὲ τοῦ χρόνου τὴν πρόθεσιν, ἡ χρῆσις
ἔγινε τόσοσιν συχνή, ὥς ἐδίωξε τὸ ἔστι, κ' ἔβαλεν εἰς τόπον αὐτοῦ
τὸ ἐνι. Τοῦτο πάλιν μὲ τὸν καιρὸν ἡ βραδερότης ἐμετασχημά-
τισεν εἰς τὸ ἐν, ἔνε, ἔναι, καὶ τελευταῖον εἰς τὸ σημερινὸν
εἶναι. Τὸ ἀξιοσημείωτον εἶναι, ὅτι ὁ χυδαῖος λαὸς, ἀκήμε καὶ ὅταν
φωτίζῃ τὴν γλῶσσάν του, ὁδηγεῖται ἀπὸ φυσικὴν διάθεσιν τοῦ ἀν-
θρώπινου πνεύματος εἰς κάποιον ἁματισμὸν τῆς γλώσσης. Ἐπειδὴ τὸ
πρῶτον καὶ δεῦτερον πρόσωπον τοῦ ῥήματος ἦσαν ἡ κατὰ διέλεκτον
παλαιάν, ἡ καὶ ἔγιναν κατὰ χυδαῖσμον Εἶμαι, ἔσται, ἐσπούδασε
νὰ καταλλήλῃσθ, ὅσον δυνατόν, καὶ τὸ τρίτον. Τὸ κατὰλληλον ἦτο
βέβαια ἔσται (κατὰ τὸ Κεῖμαι, Κεῖσαι, Κεῖται), τὸ ὅποιον
μὴ δυναθεῖς νὰ κατορθώσῃ, ἤρκισθ νὰ φυλάξῃ τὰ φωνήεντα
ε ἱ α ἱ, ἡ κὰν τὴν προφορὰν τῶν φωνήεντων. Ὁ βραδερ-
σμός οὗτος ἔχει πολλὴν ἀνωμαλίαν· πρῶτον διότι δὲν ἀναλογεῖ μὲ
τὸ πρῶτον καὶ δεῦτερον πρόσωπον· δεῦτερον, ὅτι τὸ αὐτὸ παριστά-
νει καὶ τὸν ἐνικὸν καὶ πληθυντικὸν ἀριθμὸν, οἷον Εἶναι δυνα-
τός, καὶ Εἶναι δυνατοί· καὶ τρίτον, ὅτι τὸ μεταχειριζόμεθ'
ἀκόμη (ἂν καὶ σπανιώτερον), ὡς οἱ παλαιοὶ, ἀπαρεμφάτως, καθὼς
εἰς τὴν κοινὴν φράσιν ταύτην. « Ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι. »
Μ' ὅλα ταῦτα τὰ ἐλαττώματα, ὁ σχηματισμὸς τοῦ ὑπαρκτικοῦ εἶναι
ὀλιγώτερον ἀνωμαλὸς τοῦ παλαιοῦ σχηματισμοῦ, Εἰμι, Εἶς (καὶ Εἶ),
ἔστι, ἔσμεν, ἔστε, Εἰσὶ. Βέβαια, ἂν τῆς γλώσσης ἡμῶν τὸ Εἶμαι,
ἦτο δυνατόν νὰ φυλάξῃ καὶ εἰς τὸ τρίτον, καθὼς εἰς ἅλα τὰ λοιπὰ,
τὴν ἀναλογίαν τοῦ Κεῖμαι, εἰς τοῦτον τὸν τρόπον, Εἶμαι, Εἶσαι,
Εἶται, Εἶμεθα, Εἶσθε, Εἶνται, ἐάν τοῦτο, λέγω, ἦτο δυνατόν, καὶ
αὐτοὶ οἱ παλαιοὶ, ἂν ἐπέστρεφαν εἰς τὸν κόσμον, ἤθελαν τὸ προκρί-
νειν. Μὴδ' εἴπα τις, ὅτι διαφέρει τοῦ καλμοῦ τὸ σημερινὸν καὶ κατὰ
τὴν διάθεσιν. Ἡ διάθεσις εἶναι ἀδιάφορος, ἐπειδὴ δὲν σημαίνει οὐτ'
ἐνέργειαν οὔτε πάθος, ἀλλὰ μόνον ὑπαρξιν· ὡς φαίνεται καὶ ἀπὸ τὴν

ἀνωμαλίαν τοῦ παλαιοῦ, Εἰμί, τοῦ ὁποίου ὁ μέλλων μεταβαίνει εἰς τὸν μέσον ἢ παθητικὸν τύπον, Ἔσομαι, Ἔσῃ, Ἔσεται, σχεδὸν κατὰ τὸ Κείσομαι, Κείσῃ, Κείσεται, καθὼς ἐτι καὶ ἀπὸ τοῦ παρακαμάζοντος ἑλληνισμοῦ τὸν παρατατικὸν, Ἡμην, Ἡσο, Ἡτο, κατὰ τὸ Ἐκείμην, Ἐκείσο, Ἐκείτο.

ΚΑΛΟΨΟΥΝΙΣΤΗΣ. Ἀντί τοῦ Καλοψωνιστῆς, κατὰ τροπὴν τοῦ ὦ εἰς τὴν οὐ δίφθογγον, περὶ τῆς ὁποίας ἴδε τὰ ἀνωτέρω (σελ. 88-89). Ἡ λέξις ἐτι καὶ σήμερον συνεθισμένη, σύγκειται ἀπὸ τὸ Καλὸς καὶ τὸ Ὠφωνιστής (ἀπὸ τὸ Ὠφωνίζω). Εἰς τοὺς παλαιοὺς ἦτο συνηθέστερον τὸ Ὠφωνέω, τὸ ὁποῖον ἐσήμαινεν Ἀγοράζω ὄψα· ὡς τὸ καλάδιον ἢ ἡ σπυρίς εἰς τὴν ὁποίαν ἐβάλλοντο, ἐλέγετο Ὠψὼν ἄνω, καὶ ὁ ἀγοράζων, Ὠφωνητής, ἢ Ὠφώνης. Ὠψὼν ὠνόμαζαν ὅ,τι χρησιμεύει εἰς τροφήν ἔξω ἀπὸ τὸν ἄρτον, ἤγουν ὅ,τι ὠνομάζομεν τὴν σήμερον Προσφάγιον. Ἐπειτα κατ' ἐξοχὴν ἐδόθη τὸ ὄνομα εἰς τοὺς ἰχθύας τῆς θαλάσσης, τοὺς ὁποίους διὰ τοῦτο ἐκατέντησαν νὰ ὠνομάζωσιν Ὠψάρια, ἀπὸ τοὺς χρόνους ἤδη τοῦ Μενάνδρου. Καλοψωνιστῆς εἶναι ὅστις ἐξεύρει ν' ἀγοράζῃ καλὰ ὄψα, ὁποιαδήποτε. Τοῦτον οἱ παλαιοὶ, ἂν ὁ λόγος ἦτο περὶ ἰχθύων, ὠνόμαζαν Ὠψοφάγον, ἢ Φίλοψον. Κακὰ ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1074) ἐξηγεῖ τὸν Καλοψουνιστὴν qui obsonia belle apparat, ἤγουν τὸν καλῶς κατασκευάζοντα τὰ ὄψα, ἂν καὶ πολλάκις ἔστις ἐξεύρει νὰ τ' ἀγοράζῃ, ἐξεύρει καὶ νὰ τὰ μαγειρεύῃ. Ἐπρεπε νὰ εἴπῃ, qui bona obsonia comparare amat, ἢ συντομώτερον : qui belle obsonatur.

ΧΑΡΟΚΟΠΟΣ. Καθὼς ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1749) ἀναγινώσκει Χεροκόπος καὶ τὸ ἐξηγεῖ Manutruncus, ἤγουν χειροκοπημένος. Ἀλλοῦ δὲ (App. σελ. 196) λαμβάνει τὸ Χαροκόπος ὡς συνώνυμον τοῦ Ἰλαρός. Χαροκόπος λέγεται ὅστις ἀγαπᾷ τὰς ἡδονὰς τῆς ζωῆς, καὶ ἐξαιρέτως τὰς συμποσιακάς. Ἀν ἐξετάσῃς τὴν σύνθεσιν τῆς λέξεως ἀπὸ τὸ Χαρά καὶ τὸ Κόπος, ἢ Κοπιῶ, εἶναι, ὡς νὰ εἴπῃ τις, ὅστις κοπιᾷ, ἤγουν καταγίνεται σφοδρῶς εἰς τὴν χαράν· καὶ τοῦτο γίνεται πιθανὸν καὶ ἀπὸ ἄλλο ὄνομα ὁμοίας συνθέσεως, τὸ Χαρτοκόπος, ὅστις μεταχειρίζεται τὸ παιγνίδιον τῶν χαρτίων, ὅχι ὡς παιγνίδιον, ἀλλ' ὡς ἔργον, κοπιᾷ εἰς αὐτὸ νύκτα καὶ ἡμέραν. Οὐδ' εἰς τοὺς παλαιοὺς ἦτον ἄγνωστος ἡ τοιαύτη σημασία· ὁ Σουίδας, ἐξηγῶν τὸ Μετεωροκοπεῖν, λέγει, α Μετενήνεκται δὲ ἡ λέξις τὸ Μετεωροκοπεῖν παρὰ τὸ Θαλαττοκοπεῖν· ἐπὶ γὰρ τοῦ σφοδροῦ τὸ Κρήπτειν παραλαμβάνεται. » Πιρί-

μοιον ῥῆμα ἔχει ἡ κοινὴ γλῶσσα τὸ Μεθοκοπῶ, ἦγουν καταγινο-
 μι εἰς πότους καὶ μέθας, ἀντὶ τοῦ ὁποίου οἱ ἑβδομήκοντα ἐμεταχει-
 ρίσθησαν τὸ Συμβολοκοπῶ (Δευτερονομ. κ', 20) « Ὁ υἱὸς ἡμῶν... »
 « οὐχ ὑπακούει τῆς φωνῆς ἡμῶν, συμβολοκοπῶν οἰνοφλυγῇ » διότι οἱ
 μεθοκοποῦντες, συνειδίζουσιν νὰ κάμνωσι τὰ λεγόμενα Ἀποσυμβολῆς
 δεῖπνα (Pique-niques), πληρόνων καθεὶς ἀπὸ τοὺς συμπότας ἔρانون
 (écot). Γνωστὸν εἶναι, πόσον ἦσαν εὐτελεῖ τὰ δεῖπνα τῶν Σπαρτιατῶν·
 καὶ ὁμοῦς ἐδειπνοῦσαν καὶ αὐτοὶ κάποτε λαμπρά· καὶ τὸ τοιοῦτον δεῖπνον
 ὠνομάζετ' ἀπ' αὐτοὺς Κοπίς, καὶ οἱ δειπνοῦντες ἐλέγοντο, ὅτι Κο-
 πίζουσι (ἰδ. Ἀθην. σελ. 138, 139).

ΣΤΙΧ. 117, Ὅταν ΓΑΡ ἴδῃ τὴν αὐγὴν περιχαρασσομένην.] Ση-
 μείωσεν πάλιν τὴν χρῆσιν τοῦ Γὰρ συνδέσμου, περὶ τῆς ὁποίας ἐλάλησα
 ἀνωτέρω (σελ. 70). Καὶ εἰς μὲν τὸν ποιητὴν μας εἶναι κἀν σημαντικός·
 οἱ δὲ τῆς δεκάτης τρίτης, δεκάτης τετάρτης καὶ δεκάτης πέμπτης ἐκ-
 τονταετηρίδος ποιηταὶ τὸν ἐμεταχειρίζοντο βαρβάρως, ὅχι ὡς αἰτιολο-
 γικὸν σύνδεσμον, ἀλλὰ μόνον εἰς ἀναπλήρωσιν τοῦ μέτρου τῶν συλλαβῶν,
 τοῦ ζείχου, καθὼς παραδείγματος χάριν, εἰς τοῦτον τὸν ζείχον (παρὰ
 Δουκάγγ. λέξι. Παρατιοῦσθαι).

Καὶ παρατιοῦνται τάρματα, καὶ χάμου γὰρ τὰ ῥίχουν.

ΑΥΓΗΝ. Αὐγὴ εἶναι ἡ ἀρχὴ τῆς ἡμέρας, ἢ μᾶλλον τὸ μεταξὺ τοῦ
 τελευταίου μέρους τῆς νυκτὸς διάστημα καὶ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου,
 ἦγουν τὸ ἀρχόμενον φῶς τοῦ ἡλίου, πρὶν αὐτὸς ἔτι φανῇ εἰς τὸν ὀρίζοντα.
 Ἡ ἀρχὴ τῆς λέξεως εἶναι ἀπὸ τὸ Ὀμηρικόν (β', 181) « Ὑπ' αὐγᾶς »
 « Ἡελίοιο. » Τοῦ Νικάνδρου (Θηριακ. 275) τὸ « Ἐννέα αὐγᾶς ἡλίου »
 σημαίνει, Ἐννέα ἡμέρας. Τοῦ δὲ Πολυβίου τὸ « Ἀμα τῷ διαυγάζειν »
 (III, 104, 5) εἶναι τὸ σήμερον ἐπιρρήματικῶς καὶ διὰ μιᾶς λέξεως
 λεγόμενον Σύναυγα. Εἶπε καὶ ὁ Ἀπόστολος Πέτρος (Καθολικ. Β, α',
 19) μεταφορικῶς, « Ἔως οὗ ἡμέρα διαυγάσῃ » ἦγουν, Ἔως νὰ φέξῃ,
 ἢ ἔως νὰ ἐξημεράσῃ, ὡς λέγομεν τὴν σήμερον.

ΠΕΡΙΧΑΡΑΣΣΟΜΕΝΗΝ. Κομφῶς μὲ τὴν Περι πρόθεσιν, ἥτις ἐδῶ
 σημαίνει τὸ κύκλῳ τοῦ ὀρίζοντος, ὅπου δείχνει ὁ ἥλιος τὸ φῶς, πρὶν
 φανῇ ὁ δίσκος του. Τὴν σήμερον δὲν μεταχειρίζομεθα παρὰ τὸ ἀπλοῦν,
 Χαράσσει, ἢ Χαράζει, κατὰ τὰ ἀνωτέρω (σελ. 77) διττόσημα
 ῥήματα, ἀπροσώπως καὶ οὐδετέρως. Τὸ Χαράσσω, μεταβητικῶς, ση-

μαίνει, κεντῶ, σίζω, σκάπτω, ἢ διαχωρίζω τι, « Χαραῖσαι (λέγει ὁ » Ἠσύχιος) κόψαι, κοιλάναι, τυπῶσαι. » Ὅθεν ἡ Χαραμάδα ἢ Χαραμίδα (fente, fissure). Κατὰ τὸν αὐτὸν πάλιν Ἠσύχιον, « Χαραμὸς, ἡ τῆς γῆς διάσασις, οἶον χηραμὸς » καὶ « Χηραμίδες τὰ κοίλα » καὶ ἔχοντα κενώματα. » Χαραάσσει ἡ ἡμέρα, μεταφορικῶς, λοιπὸν σημαίνει ὅτι ὁ ἥλιος σχίζει τρόπον τινὰ μὲ τὰς ἀκτῖνάς του τὴν ἀτμοσφαῖραν, ἀνακαλύπτων τὰ πρότερον κρυμμένα ἀπὸ τοῦ σκότους τῆς νυκτός. Ἡ αὕτῃ μεταφορὰ ἐφυλάχθη εἰς πολλοτάτας, ἢ ἕως ὅλας τὰς γλώσσας. Τοιοῦτον εἶναι τῶν Γάλλων τὸ le jour commence à poindre (ἡ ἡμέρα ἀρχίζει νὰ κεντᾷ), le point du jour (τὸ κέντημα, ἡ σίξις τῆς ἡμέρας), τῶν Γερμανῶν τὸ Der Tag bricht an (ἡ ἡμέρα κόπτει ἢ σχίζει)· τοιοῦτον ἀκόμη, νὰ μὴ μυχρολογῶ, τῶν Ἰταλῶν τὸ lo spuntar del giorno (τὸ σίζειν τῆς ἡμέρας) κ. τ. λ.

Ἡ Χαραμάδα προφέρεται πολλάκις καὶ χωρὶς τοῦ ἧ Ἀραμάδα, τὸ ὁποῖον ἐπλάνησε τὸν Δουκάγιον (σελ. 113), ὥς νὰ τὸ ἐξηγήσῃ lutum (βόρβορον). Τὰ φερόμενα παραδείγματα ἦσαν ἀρκετὰ νὰ τὸν βάλωσι καὶ εἰς διςαγμὸν. Τὸ πρῶτον εἶναι ἀπὸ τὸ Γεωπονικὸν τοῦ Ἀγαπίου, « Πρόσεχε, ὅταν ἀρχίζῃ νὰ γεμίζῃ καπνὸς τὸ σκέπασμα, » νὰ φράξῃ καλὰ ταῖς ἀρχμάδες, νὰ μὴ ξεθυμαίνῃ. » Τὸ δεύτερον ἀπὸ τοῦ ποίημα Στεφάνου τοῦ Σαχλήκη.

Τὴν νύκταν ὁποῦ περπατῇ, ἄσχημα ροῦχα βάνη,
Σταῖς ἀρράμαδαις τῶν πορτῶν τὰ μάτια του νὰ βάνη.

ΣΤΙΧ. 118, Λέγει, ἄς βράσει τὸ κρασὶν, καὶ βάλῃ καὶ πιπέρην.]

ἈΣ ΒΡΑΣΕΙ (γρ. ἈΣ ΒΡΑΣΗ). Τὰ δεύτερα πρόσωπα τῶν προσκτικῶν ἐφυλάχθησαν σχεδὸν ἀπαραλλάκτως εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν, καθὼς ἦσαν καὶ εἰς τὴν παλαιάν· διὰ δὲ τὰ τρίτα, καὶ τὰ πρῶτα τῶν λεγομένων Αὐθυποτάκτων ἐξανάγκης μεταχειριζόμεθα τὸ μόριον Ἀς, οἶον Βράσε (Ἑλλ. Βράσον), Ἀς βράση καὶ Ἀς βράσω, Ἀς βράσωμεν. Ἡ ὅθεν ἐγεννήθη ἡ χρῆσις αὕτη, καὶ ποίου εἶδους μόριον εἶναι τὸ Ἀς; Τινες τὸ ἐνόμισαν παρρηθοράν τοῦ Ἄγε, τὸ ὁποῖον, ὡς εἶναι γνωστὸν, οἱ παλαιοὶ ἐβόλλαν πολλάκις πρὸ τῶν προστακτικῶν. Ἄλλοι πιθανώτερον θέλουν, ὅτι τὸ Ἀς παράγεται κατὰ συγχοπὴν ἀπὸ τοῦ Ἄφες, φέροντες μαρτυρίαν τὸ ῥητὸν τοῦ Εὐαγγελι-

τοῦ Ματθαίου (κς', 49) α Ἄφες ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἡλίας σώσων αὐτόν » ἤγουν Ἀς ἰδῶμεν, ἂν ἔρχεται ὁ Ἡλίας νὰ τὸν σώσῃ. Τοῦτο γίνεται πιθανόν, πρῶτον ἀπὸ τὴν συγκοπὴν τοῦ Ἄφες εἰς τὸ Ἀφς, εὐρισκομένην πολλάκις εἰς τοὺς ποιητὰς τῆς δεκάτης πέμκτης καὶ δεκάτης ἑκτῆς ἑκατονταετηρίδος, οἷον (Ἐρωτόκριτ. σελ. 199),

Ἄφς τονε τὸν Ῥωτόκριτον, καὶ πιάσε τὴν βουλήν μου.

Δὲν εἶναι λοιπὸν παράδοξον ἐὰν τὸ Ἀφς ἔπαυε καὶ δευτέραν συγκοπὴν, καὶ μετεβλήθη εἰς τὸ Ἀς μόριον. Δεύτερον, ἀπὸ παρόμοιον σχηματισμὸν τοῦ προσακτικοῦ μέλλοντος τῶν Γερμανῶν, οἷον *Lasst uns sehen* (ἤγουν, Ἀφες ἡ μᾶς ἰδεῖν), τὸ ὁποῖον σημαίνει τῶν παλαιῶν τὸ αὐθυπότακτον, ἴδωμεν, τὸ Ἀφς ἴδωμεν τοῦ Εὐαγγελιστοῦ, καὶ τῆς κοινῆς ἡμῶν γλώσσης τὸ Ἀς ἰδῶμεν. Τοῦτο διαφέρει τὸ Ἀς ἀπὸ τὸ *Lasst* τῶν Γερμανῶν, ὅτι ἐκεῖνοι μὲν τὸ μεταχειρίζονται εἰς τὸ πληθυντικὸν πρῶτον καὶ τρίτον πρόσωπον τῶν προσακτικῶν ἐνεργητικῶν καὶ οὐδέτερων ῥημάτων· ἡμεῖς δὲ εἰς τὸ πρῶτον καὶ τρίτον τῶν ἐνικῶν καὶ τῶν πληθυντικῶν ἀπαραιτήτως ὅλων τῶν ῥημάτων. Πλὴν ἴσως μόνου τοῦ ὑπαρκτικοῦ ῥήματος εἰς προσακτικὴν σημασίαν, ἐπειδὴ λέγομεν εἰς δεύτερον πρόσωπον ὄχι μόνον, Εἶσου φρόνιμος, Εἶσθε φρόνιμοι, ἀλλὰ καὶ Ἀς εἶσαι φρόνιμος, Ἀς εἶσθε φρόνιμοι. Διαφέρει ἀκόμη καὶ κατὰ τοῦτο, ὅτι τὸ μεταχειριζόμεθα μὲ τὸν ὀριστικὸν παρατατικὸν ὅλων τῶν ῥημάτων, ὄχι ὅμως προσακτικῶς, ἀλλ' εἰς εὐκτικὴν, ἢ ἐπιθυμίας σημασίαν, ὡς τὸ Εἴθε! οἷον Ἀς ἤμην, Ἀς ἦσο, ἢ Ἀς ἦτο πλούσιος! Ἀς ἤμεθα, Ἀς ἦσθε, Ἀς ἦταν πλούσιοι! Ἀς τὸν ἔβλεπα! κ. τ. λ.

Ἰσως ἐκ τούτων συμπεράνῃ τις, ὅτι τὸ Ἀς, δὲν εἶναι οὔτε τὸ Ἄγε, οὔτε τὸ Ἄφες, ἀλλὰ τὸ Ὡς μόριον τῶν παλαιῶν, προφερόμενον ἀπὸ τοὺς Δωριεῖς, ἈΣ (κατὰ τὸ Βᾶμες, Πρᾶτος, ἀντὶ τοῦ Βῶμεν, Πρῶτος), ὡς λέγομεν καὶ Πᾶς ἀντὶ τοῦ Πῶς (εἰς σημασίαν τοῦ Εἵπω, ἢ Μήπω), οἷον, Φοβεῦμαι πᾶς δὲν θελήσῃ, Συμβούλευσέ τον, πᾶς ἔλθῃ εἰς εἰσθῇσιν. Καὶ αὐτὸ δὲ τὸ χυδαῖον Κεῖλας φαίνεται ὅτι εἶναι ἀπὸ τὸ Καὶ ὅλως. Πρόσθες, ὅτι καὶ οἱ παλαιοὶ ἐμεταχειρίσθησαν τὸ Ὡς εἰς προσακτικὴν καὶ εἰς εὐκτικὴν σημασίαν· εἰς προσακτικὴν ὁ Ἀριστοφάνης (Εἰρήν. 320),

Ὡς κυκάτω, καὶ πατεῖτω πάντα καὶ ταπαττέτω,

ἡ φράσις αὕτη Οὐκ ἂν ποιήσαιμι τοῦτο, ἐμπορεῖ, κατὰ διαφόρους περιφράσεις, νὰ ἐξηγηθῇ τριχῶς, Δὲν δύναμαι, Δὲν θέλω, καὶ Δὲν μέλλω νὰ τὸ κάμω. Εἰς τὸν ὑπερσυντελικὸν ὁμῶς, α Εἶχα, α Εἶχες, Εἶχε, Εἶχαμεν, Εἶχετε, Εἶχαν βράσειν ἢ δὲν χωρεῖ τοιαύτη ἀπολογία, παρεκτός, ὅταν τὸ ἀπαρέμφατον ἔχει τύπον ἀορίστου ἐνεργητικοῦ ἢ παθητικοῦ, οἷον τὸ Εἶχα δράμειν, ἀναλύεται εἰς τὸ Εἶχα τελειωμένην τὴν ἐνέργειαν τὴν σημαινομένην διὰ τοῦ ἀπαρεμφάτου Δραμεῖν, συντομώτερον, Εἶχα τὸ δραμεῖν. Ἀλλὰ δὲν ἐμπορεῖς νὰ ἀναλύσης τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τὸ Εἶχα τρέξειν. Παραδείγματος χάριν, Ἐὰν φύσῃς τὴν φωτίαν, τὸ νερὸν θέλει βράσειν· καὶ Ἐὰν ἐφύσας τὴν φωτίαν, τὸ νερὸν ἤθελε βράσειν, ἤγουν τὸ πρῶτον παράδειγμα ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ Μέλλει βράσειν, καὶ μὲ τὸ ἀπλοῦν Βράσει τῶν παλαιῶν· τὸ δεύτερον μὲ τὸ Ἐμέλλει βράσειν, καὶ μὲ τὸ Ἐβρασεν ἂν τῶν παλαιῶν· ὁδὲν ὁρθῶς γράφεται εἰς τὸν Ἑρωτόκριτον (σελ. 65) διὰ τῆς διψόλογου ἀπαρεμφτικῶς.

ΓΙΑΤΙ ΓΥΡΈΨΕΙΝ ἩΘΕΛΕ ἀσῆμιν ἢ τορνέσα.

Εἰς ταῦτα λοιπὸν τὰ παραδείγματα, τὸ θέλω ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ Μέλλω. Εἰς τὸν ὑπερσυντελικὸν ὁμῶς Εἶχε γυρέψειν (ὡς ἤθελ' εἰπεῖν ὁ Ἑρωτόκριτος) ἔπρεπε μᾶλλον νὰ λέγεται Εἶχε γυρευμένον, ἢ γυρευμένα· καὶ τοῦτον ἰσημείωσαν ὑπερσυντελικὸν τινὲς ἀπὸ τοὺς ἀλλογενεῖς συντάκτας Γραμματικῆς Γραικικῆς γλώσσης· τοῦ ὁποίου παραδείγματα εὐρίσκονται καὶ εἰς τοὺς παλαιούς, σπανιώτερα εἰς τοὺς ἐνδόξους, συχνότερα εἰς τοὺς μεταγενεστέρους, μὲ ταύτην τὴν διαφοράν, ὅτι ἐκεῖνοι ἐμεταχειρίζοντο τὴν ἐνεργητικὴν ἢ μέσην ἀντὶ τῆς παθητικῆς μετοχῆς. α Τὸς ἄλλους πάντας ὑπ' αὐτῷ εἶχε » καταστρεψάμενος ὁ Κροῖσος » λέγει ὁ Ἡρόδοτος (I, 28). Καὶ τοῦτο μὲν (Εἶχε καταστρεψάμενος) εἶναι τὸ φαινόμενον πλεόν, παρὰ τὴν ἀλήθειαν ὑπερσυντελικός· σαφέστερον ἔχομεν εἰς τὸν Ζώσιμον (I, 7) συγγραφῇ τῆς πέμπτης ἑκατονταετηρίδος α Ἄπερ εἶχον ἀπολωλέκότες » ὅς τις ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ, Τὰ ὅποια εἶχαν χαμένα (Ceux qu'ils avaient perdus), ἢ ἀνωμαλώτερον, Εἶχαν χάσειν τῆς κοινῆς γλώσσης. Φαίνεται ἀκόμη ἡ ἀνωμαλία τοῦ Εἶχε γυρεύσειν, ἢ Εἶχε χάσειν, ἀπὸ τὸν ἀνάλογον οὐδέτερον ἢ παθητικὸν ὑπερσυντελικόν, τὸν σχηματιζόμενον διὰ τοῦ ἀορίστου, καὶ ὄχι διὰ τοῦ

μέλλοντος τοῦ ἀπαρμεφάτου, οἷον Εἶχεν ἐλθεῖν, Εἶχε σταθῆν
(κατ' ἀποκοπὴν τοῦ Σταθῆναι), τῶν ὁποῶν ὁ μέλλων εἶναι Θέλω
ἐλθεῖν, Θέλω σταθῆν, καὶ ὁ δυνητικὸς ἀόριστος Ἦθελα ἐλθεῖν,
Ἦθελα σταθῆν, (κατὰ τὴν αὐτὴν ἀποκοπὴν). Ἡ τοιαύτη ἀποκοπὴ
εὐρίσκεται συχνὰ εἰς τοὺς συγγραφεῖς τῆς δεκάτης τετάρτης ἑκατον-
ταετηρίδος, ὅτε εἰς μὲν τὸ παθητικὸν ἔλεγαν, Σταθῆν, ἀντὶ τοῦ
Σταθῆναι, οἷον (ἀπὸ Ποιήματ. ἀνεκδοτ.),

Καὶ εἰς τοσαύτην ἀπειλὴν καὶ εἰς τοῦ νεροῦ τὴν βίαν

Οὐκ ἠθελήσασιν ποσῶς ΣΤΑΘΗΝ καὶ ἀνασάνειν,

εἰς δὲ τὸ οὐδέτερον, Ἐμβῆν, ἀντὶ τοῦ Ἐμβῆναι, (ἀπὸ τὰ αὐτ.),

Εἰπέ μοι πῶς ἐτόλμησας ἐμβῆν εἰς περιβόλιν.

Δὲν εἶναι ὅμως ὁλότελα βάρβαρος· ἐπειδὴ τὴν εὐρίσκομεν καὶ εἰς τοὺς
παλαιούς Αἰολεῖς ἢ Δωριεῖς, οἷον Μεθυσθῆν ἀντὶ τοῦ Μεθυσθῆναι
(Ἰδ. Πλουτάρχ. Β, Μερ. 3, Αὐτοσχ. στοχ. σελ. ξβ'). Μὲ τὴν
πρόδοτον τοῦ χρόνου, ἀπεκόπη καὶ τὸ ν, ὥστε νὰ λέγωμεν τὴν
σήμερον Θέλω σταθῆ, Θέλω ἐμβῆ.

Τὸ ΘΕΡΜΟΝ.] Ἐλλειπτικῶς τοῦ ὕδωρ, καθὼς καὶ οἱ παλαιοὶ (Ἀρι-
τοφάν. Νεφέλ. 1044),

Ὅστις σε ΘΕΡΜῶ φησὶ λοῦσθαι πρῶτον οὐκ ἐάσειν·

τοὺς ὁποίους ἐμιμήθησαν καὶ οἱ Εὐαγγελισταὶ (Ματθ. Ι, 42),
« Ποτήριον ψυχροῦ » ἀντὶ τοῦ « Ποτήριον ψυχροῦ ὕδατος ».

ΣΤΙΧ. 120, Νὰ τὸ, παιδὶν μου, ἀγόρασε χορδόκιλα δυο-
κάτον.] ΔΓ,

Καὶ νὰ παιδὶν μου στάμενον εἰς τὸ χορδοκοιλίτζιν.

ΝΑ. Μόριον δεικτικόν, παραφθορά τοῦ Ἦνι τῶν παλαιῶν
(ὅθεν τῶν Λατίνων τὸ Εἶν), κατ' ἀφαίρεσιν τοῦ ἦ (ὡς καὶ ἀπὸ
τὸ αἰτιολογικόν, Ἰνα, ἐγεννήθη τὸ κοινὸν Νὰ), καὶ τροπὴν
τοῦ τ εἰς α, κατὰ τὸ χυδαιίστατον Ἀκανετὸς ἀντὶ τοῦ Ἰκανός. Ἡ
ἀφαίρεσις τοῦ καταρχὰς ἦ θεωρεῖται καὶ εἰς τὸ Δύο σμος, ἀντὶ τοῦ

Ἡδύσμος, Λιάζω, ἀντὶ τοῦ Ἠλιάζω, καὶ ἄλλα πολλά. Σημειώσεως ἄξιον εἶναι ὅτι καθὼς οἱ παλαιοὶ ἐπρόσθεταν εἰς τὸ Ἡνί, τὸ ἐνεργητικὸν τῆς ὀράσεως ῥῆμα ἸΔΕ, ἢ τὸ μέσον Ἰδοῦ, λέγοντες Ἡν' ἶδε, ἢ Ἡνίδε, καὶ Ἡν' ἰδοῦ, προσθέτομεν ἡμεῖς τῆς ἀκοῆς τὸ ῥῆμα ἌΚΟΥΕ, λέγοντες Νάκου. Ἡ ἀποκοπὴ τῆς τελευταίας τοῦ Ἀκουε, ὡς καὶ ἡ συγκοπὴ εἰς τὸ Ἀκοῦς, Ἀκούμεν, Ἀκοῦτε, Ἀκοῦν, ἀντὶ τοῦ Ἀκούεις, Ἀκούομεν, Ἀκούετε, Ἀκούουσι, ὁμοιάζει τὴν Ἀττικὴν συγκοπὴν τοῦ Λοῦται ἀντὶ τοῦ Λοῦεται, Λοῦσι ἀντὶ τοῦ Λοῦουσι. Θέλοντες λοιπὸν νὰ δειξωμεν πρόσωπον ἢ πρᾶγμα τι παρὸν, λέγομεν Νά τον, Νά την, Νά το. Ἐάν τὸ πρᾶγμα ἢ τὸ πρόσωπον, πρὶν τῆς παρουσίας του, προβαίνει κ' ἔρχεται πρὸς ἡμᾶς, ὥς ν' ἀκούεται ἡ φωνὴ του, ἢ ὁ ἦχος τοῦ βαδίσματος, τότε λέγομεν πρὸς τὸν προσδιαλεγόμενον, Νάκου τον, Νάκου την, Νάκου το.

ἈΓΟΡΑΣΕ. Ἀόριστος προσακτικὸς τοῦ ῥήματος Ἀγοράζω. Οἱ παλαιοὶ ἐσχημάτιζαν τοὺς τοιοῦτους ἀορίστους πρῶτους διὰ τοῦ ὦν, οἷον Ἀγόρασον. Ἄρα βαρβάρως ἡμεῖς; Πιθανὸν ὅτι, καθὼς οἱ Συρακούσιοι ἀντὶ τῶν εἰς ε' δευτέρων ἀορίστων προσακτικῶν Εἶπε, Λαβέ, ἔλεγον διὰ τοῦ ὦν, Εἶπον, Λάβον (Ἐτυμολογ. σελ. 302), οὕτως ἄλλη χάμμια διάλεκτος παλαιὰ ἐμετασχημάτισε τοὺς πρῶτους ἀορίστους εἰς τὴν κατάληξιν τῶν δευτέρων. Καὶ αὕτη ἐπρεπε νὰ ᾔηται ἡ Ἰωνικὴ· διότι ἔχνη τοιοῦτων ἀορίστων εὐρίσκονται εἰς τὸν Ὀμηρον, ὅς τις ἐμεταχειρίσθῃ προσακτικῶς (Ἰλιάδ. Γ, 103 καὶ 105) τὸ πληθυντικὸν Οἴσετε καὶ Ἄξετε (ἀπὸ τοῦ ἐνικοῦ Οἴσε καὶ Ἄξε), ἀντὶ τοῦ Οἴσατε καὶ Ἄξατε (ἀπὸ τοῦ ἐνικοῦ Οἴσον καὶ Ἄξον). Εἰς τὴν Ὀδύσσειαν (χ', 481) λέγει,

ΟἶΣΕ θεῖον γρη῏ κακῶν ἄκος, ΟἶΣΕ δέ μοι πῦρ,

ἀντὶ τοῦ ΟἶΣΟΝ, ὡς καὶ ὁ Ἀρισοφάνης (Βατρ. 482),

Ἄλλ' ΟἶΣΕ πρὸς τὴν καρδίαν μου σπογγιάν.

Λέγει ἀκόμη ὁ Ὀμηρος καὶ Ἐμπεσε (Ἰλιάδ. π', 81) ἀντὶ τοῦ Ἐμπεσον· καὶ ὁ Ἀρισοφάνης (Ὀρν. 840) Κατάπεσε, ἀντὶ τοῦ Κατάπεσον, κατὰ τὸ σύννηδες εἰς τὴν γλῶσσάν μας προσακτικὸν Πέσε. Δὲν εἶν' ὅς τις ἀγνοεῖ τὴν κοινὴν παροιμίαν, « Πέσε πίττα νὰ σέ φάγω. » Ὅτι

δι' ἔλεγχον καὶ Εἶξε (ἤγουν ὁμοιώθητι) προσεκτικῶς, ἀπὸ τοῦ Εἶκω, τοῦ σημαίνοντος τὸ Ὁμοιοῦμαι, Δοκῶ, ἢ Φαίνομαι, γίνεται πιθανὸν ἀπὸ τὸ Εἶξαι τοῦ Ἀριστοφάνους (Νεφ. 341 καὶ 343), τοῦ Πλάτωνος (Πολιτικ. σελ. 291) καὶ τοῦ Εὐριπίδου (Ἰφ. Αὐλ. 848). Περὶ τούτων τῶν σχηματισμῶν ἐμπορεῖς νὰ ἀναγνώσῃς τοὺς σχολιασὰς τοῦ Ὁμήρου, τοῦ Ἀριστοφάνους, καὶ τοὺς Δεξικογράφους (λεξ. Εἶξαι)· ὅπου θέλεις ἀπορήσειν διὰ τὴν ἀμνηχλίαν τῶν Γραμματικῶν. Τινὲς ἀπ' αὐτοὺς θέλουν, ὅτι οἱ τοιοῦτοι σχηματισμοὶ εἶναι ἐνεσῶτες ἀπὸ μελλόντων, ἄλλοι, ὅτι εἶναι μέλλοντες, καὶ ἄλλοι ἄλλως. Ἀρκεῖ ἡ κοινὴ ἡμῶν γλῶσσα νὰ δείξῃ ὅτι εἶναι ἀληθεῖς ἀόριστοι προσεκτικοὶ παλαιᾶς διαλέκτου τῆς ἰωνικῆς λείψανα, λέγω τοῦ Οἶσε, τοῦ Ἄξε, τοῦ Εἶξε καὶ τῶν τοιούτων, κατὰ τὰ ὅποια ἐσχημάτισεν ἡ κοινὴ συνήθεια ὅλους τοὺς προσεκτικούς ἀορίστους. Μόνος ὁ Ἀπολλώνιος (Περὶ συντάξ. I, 36) φαίνεται ὅτι τὸ ὑπωπτέυθῃ, ἂν καὶ κατὰ δυσυχίαν ἢ ῥήσιν τοῦ ἵναι καὶ σκοτεινὴ καὶ φθαρμένη ἀπὸ τοὺς Ἀντιγραφεῖς· « Ὅτε ποιητι- » κώτερον μὲν τὸ Οἶσε [καὶ τὸ Γραψέτω], κατ' ἐναλλαγὴν εἴρηται » τῆς φωνῆς τῆς Φέρε (ἰσ. γρ. Οἶσον) καὶ τῆς Γραψέτω, καὶ τὰ » ὅμοια, οὐ κατὰ διάφορον μὲν χρόνον, κατὰ δὲ ἐκλογὴν ὀνόματος, » ὁπότερον εἴη, κατορθωμένον· καθάπερ ἤδη προεμελετήθη τοιαύτη » ζήτησις καὶ ἐν τῇ ὀριστικῇ ἐγκλίσει, Ἐγραψας ἢ Ἐγραψες, οὐ διαφορᾶς » οὔσης χρονικῆς, αὐτὸ δὲ μόνον γραφῆς, δυναμένης οὐκ ἀπιθάνως » παραλαμβάνεσθαι. » Ἀπὸ ταύτης τοῦ Ἀπολλωνίου τὴν ῥῆσιν φαίνεται πρῶτον, ὅτι ἤρυν εἰς χρῆσιν καὶ τὸ Γραψέτω ἀντὶ τοῦ Γραψάτω· ὅθεν τὸ δεύτερον πρόσωπον ἀναλογικῶς ἔπρεπε νὰ ἵναι Γράψε, ὡς λέγομεν τὴν σήμερον, καὶ ὄχι Γράψον· δεύτερον, ὅτι τὸ Οἶσε, Γράψε, καὶ τὰ τοιαῦτα, δὲν σημαίνουν διαφορὰν χρονικὴν, ἤγουν δὲν εἶναι οὔτε μέλλοντες (ἐπειδὴ κατ' αὐτὸν τὸν Ἀπολλώνιον ἡ προσεκτικὴ ἐγκλίσις δὲν ἔχει μέλλοντα), οὔτ' ἐνεσῶτες ἀπὸ μελλόντων σχηματισμένοι, ἀλλ' ἀόριστοι, διαφέροντες ὅχι κατ' ἄλλο ἀπὸ τοὺς συνήθεις ἀορίστους, Οἶσον (ἢ φέρε δευτέρου ἀορίστου) καὶ Γράψον, πλὴν κατὰ τὴν φωνὴν ἢ γραφὴν. Εἰς βεβαίωσιν τούτου προστίθεται, ὅτι καὶ τοῦ ὀριστικοῦ ἀορίστου τὸ δεύτερον πρόσωπον, ἐὰν ἀντὶ τοῦ Ἐγραψας, ἐγράφετο Ἐγραψες, δὲν ἤθελε διὰ τοῦτο νομισθῇ ἄλλου χρόνου ῥῆμα, ἀλλ' ἀόριστος, κατὰ γραφὴν διάφορον, ὅχι ὅμως ἀπιθάνον. Καὶ ταῦτα μὲν ὁ Ἀπολλώνιος. Τόσον δ' ἀπέχει ἡ τοιαύτη γραφὴ τοῦ ἀπιθάνου, ὥς περὶ αὐτοῦ, ὅτι παλαιὰ ἔλεγχον, κατὰ διέλεκτον, ὄχι μόνον Ἀγόρασες, Γράψε, Κίνησε, Λεῦσε

κ. τ. λ. ἀλλὰ καὶ Ἡγόρασες, Ἐγραψες, Ἐκίνησες, Ἐλούσες. Ὅτι τῶν προσακτικῶν ἀορίστων, ἡ γραφή ἐνδέχεται νὰ ᾔτο ταιαύτη, μαρτυρεῖται καὶ ἀπὸ τοὺς λοιποὺς ὅλους χρόνους, οἱ ὅποιοι σχηματίζονται ἀπὸ τὰ τρίτα πρόσωπα τῶν ὁριστικῶν παρωχημένων. Καθὼς ἐσχηματίσθη,

ἀπὸ τὸ Ἐτυπτε	————	τὸ Τύπτε,
ἀπὸ τὸ Τέτυψε	————	τὸ Τέτυφε,
ἀπὸ τὸ Τέτυπε	————	τὸ Τέτυπε,
ἀπὸ τὸ Ἐ'τυπε	————	τὸ Τύπε,

οὕτως ἀπὸ τὸ Ἐτυψε ἔπρεπε νὰ σχηματισθῇ Τύψε, καὶ ὄχι Τύψεν, καθὼς καὶ ἀπὸ τὸ Ἐπέσε, τὸ ἀνωτέρω (σελ. 104) Πέσε, καὶ ἀπὸ τὸ Ἐβζλε τὸ Βζλε (Ματθ. δ', 6).

ΧΟΡΔΟΚΟΙΛΑ. Σύνθετον ἀπὸ τὸ χορδῇ καὶ Κοιλία. Χορδὰς οἱ παλαιοὶ ὠνόμαζαν τὰ λεπτὰ ἔντερα τῶν ζώων· αὐτὰ ἐνωμένα μὲ τὸ μισεντέριον καὶ μέρος τοῦ ἐπιπλόου, τοῦ κοινῶς λεγομένου σήμερον Σκέπη (καὶ ἀπὸ τοὺς Γραικορωμαίους Κνισάριον), ἐλέγοντο Χορδοκοίλα (fraise) εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Προδρόμου. Χορδαὶ ἔπειτα ὠνομάσθησαν, καὶ τὰ ἐκτεινόμενα σχοινίδια ἐπάνω τῶν μουσικῶν ὀργάνων, διότι ἐγίνοντο ἀπὸ χορδὰς, ἡγοῦν ἔντερα ζώων, καὶ ἐξαίρετως τοῦ προβάτου, ὡς μαρτυρεῖ καὶ ὁ Ὁμηρος (Ὀδυσσ. φ', 407),

Ῥηϊδίως ἐτάνουσσε νέῳ ἐπὶ κόλλοπι ΧΟΡΔΗΝ,
Ἄψας ἀμφοτέρωθεν εὖςρεφές ἜΝΤΕΡΟΝ ΟΙΟΣ.

Τὴν μουσικὴν χορδὴν οἱ Λατίνοι ὠνόμασαν Chorda, ὅθεν τὸ Corda τῶν Ἰταλῶν καὶ τὸ Corde τῶν Γάλλων. Ἐξω τούτου σημαίνει ἀκόμη καὶ μακρὺ πλέγμα ἀπὸ Κάνναβιν, Λινάριον, Μετάξιον, ἢ ἄλλην ὕλην, ἐπιτηδεῖαν εἰς δεσμοὺς, τὸ ὅποιον ἡ κοινὴ γλῶσσα ὀνομάζει ὄχι μόνον Κόρδαν, ἀλλὰ καὶ Σχοινίον, διότι τὰ τοιαῦτα πλέγματα γίνονται καὶ ἀπὸ τὸ φυτὸν τὸ λεγόμενον Σχοῖνος. Ὀνομάζομεν ἀκόμη καὶ Κορδέλλαν ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸν Cordella (ὑποκοριστικὸν τοῦ Corda) τὴν πλεκτὴν ἀπὸ μετάξιον καὶ πλατεῖαν ταινίαν, τὴν ὁποίαν οἱ Κύπριοι ὠνόμαζαν Κορδύλην, ὡς μαρτυρεῖ ὁ σχολιαστὴς τοῦ Ἀριστοφάνους (Νεφ. 10) καὶ ὁ Σουΐδας. « Νιδάριον παρὰ Πέρσαις τὸ πρὸς τῇ κεφαλῇ προσεῖλημα· » ὁ δὲ παρ' Ἀθηναίοις καλεῖται Κρώβυλος, παρὰ δὲ Κυπρίοις, Κ' -

» δὴ λη, κ. τ. λ. » Τὴν δὲ τρογγύλην ὀνομάζομεν Γατάνιον, ἢ Γαϊτάνιον, ἤγουν Γαετανὸν ἢ Γαϊτανὸν, ἀπὸ τῆς Γαίτας (Gaeta) Ἰταλικῆς πόλεως, ὅπου τὴν ἀρχὴν ἐκατασκευάζετο, ὡς λέγει ὁ Γαληνὸς (Θεραπευτ. μεθόδ. βιβλ. ιγ', Τόμ. Δ, σελ. 184), « Γινέσθωσαν δ' οἱ » τοιοῦτοι τῶν βρόχων ἐξ ὕλης δυσσήπτου· τοιαύτη δ' ἐστὶν ἐν Ῥώμῃ » ἢ τῶν Γαϊτανῶν ὀνομαζομένων, ἐκ μὲν τῆς τῶν Κελτῶν χώρας κομιζομένων, πιπρασκομένων δὲ μάλιστα κατὰ τὴν Ἰεράν ὁδὸν κ. τ. λ. » Σημείωσε προσέτι, ὅτι οἱ Λατίνοι ὀνόμαζαν ἀκόμη τὰς μουσικὰς χορδὰς Fides· ὅθεν πιθανὸν ὅτι ἐλάβαμεν τὸ Φιδές, γνωστὸν εἰς ὅλους ζυμναρικοὺς, πλασμένον εἰς σχῆμα κλωσῆς ἢ χορδῆς, ὀνομαζόμενον ἀπὸ τοῦ ἰταλοῦ Vermicelli (Γαλλ. vermicelle). Ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ Fides τῶν Λατίνων ἐγεννήθη ἀπὸ τὸ Σφιδῆ τῶν Ἑλλήνων· « Σφιδῆ, χορδῆ » λέγει ὁ Ἡσύχιος· ὅθεν οἱ Λατίνοι, ἀποβελόντες τὸ σ ἐπλασαν τὸ Fides, καθὼς ἀπὸ τὸ Σφάλλω ἐσχημάτισαν τὸ Fallo, καὶ ἀπὸ τὸ Σφενδόνη τὸ Funda.

ΔΟΥΚΑΤΟΝ.] ΔΓ, Στάμενον. Τὸ Στάμενον εἰν' ὄνομα γενικὸν ὅλων τῶν νομισμάτων, περὶ τοῦ ὁποίου ἴδε τὰ ἀνωτέρω (σελ. 83) σημειωθέντα. Τὸ δὲ Δουκάτον, εἶδος νομίσματος, ὀνομάσθη ἀπὸ τὸν Δούκα, ἤγουν ἡγεμόνα, (ἐκ' τοῦ Λατινικοῦ Dux), καθὼς ἀπὸ τὸν Δαρεῖον βασιλεῖα τῶν Περσῶν ὀνομάσθησαν οἱ Δαρεῖκοι, ἄλλο εἶδος παλαιοῦ νομίσματος. Δουκάτον (Ducatus) λέγεται καὶ αὕτη ἢ ἐπαρχία εἰς τὴν ὁποίαν ἐξουσιάζει ὁ Δούξ. Τὰ πρῶτα ὀνομασθέντα Δουκάτα νομίσματα ἐτυπώθησαν εἰς τὸ Δουκάτον, ἤγουν τὴν ἡγεμονίαν τῆς Ἀπουλίας (Ἰταλ. Puglia) ἀπὸ τὸν Ῥογέριον βασιλεῖα τῆς Σικελίας, κατὰ τὸ 1240 ἔτος ἀπὸ Χριστοῦ. Μετὰ 40 ἔτη ἐτυπώθησαν καὶ εἰς τὴν Βενετίαν τὰ χρυσὰ Δουκάτα (τὰ νῦν ὀνομαζόμενα Τζικίνι), ὅτι καὶ ὁ ἡγεμὼν τῆς Βενετίας ὀνομάζετο Doge, ἤγουν Δούξ· ἔπειτα ἔκοψαν Δουκάτα καὶ ἄλλοι ἡγεμόνες ἢ βασιλεῖς.

ΧΟΡΔΟΚΟΙΛΙΤΖΙΝ. Ὁ βάρβαρος οὗτος σχηματισμὸς, εἶναι ὑποκορισμὸς τοῦ Χορδόκοιλου, ὡς ἂν νὰ εἴπῃς Χορδοκοιλίσκιον, κατὰ τὸ ἀνωτέρω (σελ. 94) Πετζιον, ἀπὸ τὸ Πεσκιον. Οὕτως ἀπὸ τὸ Κορίσκιον ἐσχηματίσθη τὸ Κορίτζιον καὶ Κορίτζιν, καὶ ἀπὸ τὸ Κυρίσκος (ἤγουν Κυρὸς ἢ Κύριος) ὁ Κυρίτζης, καὶ ἀπὸ τὸ Κυράσχα (ἤγουν Κυρά) ἡ Κυράτζα. Τοιαῦτα φαίνεται νὰ ἦναι καὶ τὰ παρωνύμια Πετριτζης καὶ Σκυλίτζης, ἀπὸ τὸ Πετρίσκος καὶ Σκυλίσκος, ἢ μᾶλλον ἀπὸ τὸ Πετρίσχιος καὶ Σκυλίσχιος.

ΣΤΙΧ. 121. Φέρε καὶ Βλάχικον τυρὶν ἄλλην ζαμεναρῖαν.] ΔΓ,

Καὶ φέρε με καὶ Βλάχικον τυρὶν ζαμεναρῖαν.

ΦΕΡΕ ΜΕ. Ἀντὶ τοῦ Φέρε μοι. Σημείωσε ὅτι ἀπὸ τοὺς χρόνους τοῦ Προδρόμου ἤρχισεν ἡ κατάχρησις τῆς αἰτιατικῆς ἀντὶ τῆς δοτικῆς. Πιθανὸν ὅτι ἔλαβεν ἀρχὴν ἀπὸ πολλὰ ῥήματα τῶν παλαιῶν συνταγμένα Ἀττικῶς μὲ δύο αἰτιατικὰς· ὡς εἶναι τὸ Δρῶ, Ποιῶ, Ἐργάζομαι, ἢ Λέγω σε κακά. Ἐλεγαν ἔτι καὶ Ἀρέσκει με τοῦτο κ. τ. λ. Καὶ ἡ τοιαύτη χρῆσις ἦτο τόσοις σαθερά, ὥς ἐνομιζέτο σολοικισμός· ἡ μὲ δοτικὴν σύνταξις, οἶον Δρῶ, Ποιῶ, Ἐργάζομαι, ἢ Λέγω σοι κακά, Ἀρέσκει μοι τοῦτο. Μὲ τοῦ καιροῦ τὴν πρὸσδοον, ἡ μερικὴ χρῆσις ἐξαπλώθη εἰς ὅλα τὰ ῥήματα, ἔπειτα ἐγέννησεν ἄλλην βαρβαροτέραν σύνταξιν τὴν μετὰ γενικῆς, ὥς ἐ σήμερον λέγομεν ὄχι μόνον Σὲ κάμνω κακὸν, ἀλλὰ καὶ Σοῦ κάμνω κακὸν, ὄχι μόνον Μὲ ἀρέσκει, ἀλλὰ καὶ Μοῦ ἀρέσκει τοῦτο, ὄχι μόνον Μὲ εἶπε, ἀλλὰ καὶ Μοῦ εἶπε τόσα κακά, Μὲ δίδει καὶ Μοῦ δίδει, Μὲ πιστεύει καὶ Μοῦ πιστεύει. Καὶ ὅτι μὲν ἡ σύνταξις τῆς αἰτιατικῆς εἶναι ἐλλειπτικὴ προῤῥέσεως τῆς Εἰς ἢ Πρὸς, ἡ καὶ τῆς Διὰ, φαίνεται καὶ ἀπὸ τὸ Ὀμηρικὸν παράδειγμα (Ἰλιάδ. ρ', 257),

Καὶ τότε ἄρ' Αἴας Εἶπε βοὴν ἀγαθὸν ΜΕΝΕΛΑΟΝ,

παρκαλλόμενον μὲ τὸ (Ἰλιάδ. λ', 403),

Ὀχθήσας δ' ἄρα Εἶπε πρὸς δὴν μεγαλήτορα ΘΥΜΟΝ.

Σὲ κάμνω κακὸν, λοιπὸν εἶναι, Κάμνω εἰς σὲ κακὸν, Ἀρέσκει με, Ἀρέσκει εἰς ἐμέ, κ. τ. λ. Ὅτι δὲ ἡ βαρβαροτέρα χρῆσις τῆς γενικῆς εἶναι καὶ αὐτὴ ἐλλειπτικὴ τοῦ ἔνσκα, ἡ Χάριν, μαρτυρεῖται ἀπὸ τὴν λεγομένην δοτικὴν χαρισικὴν τῶν Ελλήνων, ὡς εἶναι, παραδείγματος χάριν, τὸ « Τύψον μοι τὸν παῖδα » τὸ ὁποῖον εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν σημαίνει « Δῆρέ μου τὸν δοῦλον » ἤγουν ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ, Τύψον ἔνεκα ἐμοῦ, ἢ χάριν ἐμοῦ, τὸν παῖδα. Ἀφοῦ μίαν φορὰν ἡ βαρβαρότης ἐμετάβαλε τὰς δοτικὰς χαρισικὰς εἰς γενικὰς χαρισικὰς, ἐπροχώρησε καὶ εἰς τὴν μεταβολὴν τῶν κυρίως δοτικῶν (ἤγουν τῶν συντα-

σομένων με ῥήματα μεταβατικά) εἰς γενικάς, οἶον, Σοῦ λέγω τοῦτο, τὸ ὅποιον ἰσοδυναμεῖ με τὸ Λέγω τοῦτο ἕνεκα σοῦ, ἤγουν Τὸ λέγω, διὰ τὰ ἀκούσης σύ. Τὸν αὐτὸν, ἢ παρόμοιον τρόπον δύνανται ν' ἀναλυθῶσι καὶ ὅλα τὰλλα· οἶον, Μοῦ πιςτεύει, ἰσοδυναμεῖ με τὸ Πιστεύει, ἕνεκα ἐμοῦ, Πιστεύει, διότι τὸ εἶπα ἐγὼ κ. τ. λ.

ΒΛΑΪΧΙΚΟΝ ΤΥΡΙΝ. Τὸ τυρίον τῆς Βλαχίας ἦτο καὶ τότε, καθὼς καὶ τὴν σήμερον ὠνομασμένον.

ΣΤΑΜΕΝΑΡΕΑΝ. Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1427) τὸ ἐξηγεῖ ὡς συνώνυμον τοῦ Στάμενον, ἤγουν νόμισμα. Σημαίνει μᾶλλον, Σχεδὸν ζάμενον, κατὰ τὸν βάρβαρον τύπον τῶν ληγόντων εἰς *αρια*, οἶον Εἰκοσαρία, Τριανταρία, ἤγουν Σχεδὸν εἴκοσι, Σχεδὸν Τριάντα· τὰ ὅποια εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Προδρόμου ἐγράφοντο Εἰκοσαρία, Τριανταρία κ. τ. λ. Ἴδε κατωτέρω (σελ. 110 — 111).

ΣΤΙΧ. 122, Καὶ δὸς με νὰ προγεύσομαι, καὶ ΤΟΤΕ νὰ πετζόνω]. **ΔΓ, ΠΑΛΙΝ.** Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1160) γράφει συμφώνως τὸ πρῶτον ῥήμα, **ΠΡΟΓΕΥΣΟΜΑΙ**· ἄλλου (σελ. 1427) ὅμως τὸ ἐκφέρει **ΠΡΟΣΕΙΣΟΜΑΙ** (γρ. **ΠΡΟΣΟΙΣΟΜΑΙ**).

ΔΟΣ ΜΕ. Ἐλλειπτικῶς τῆς προθέσεως, Εἰς, ἀντὶ τοῦ, Δὸς εἰς ἐμέ, τοῦτο δὲ οἱ παλαιοὶ ἔλεγον Δὸς μοι. Ἴδε τὰ προσημειωθέντα (σελ. 108).

ΠΡΟΓΕΥΣΟΜΑΙ. Προγεύομαι εἶναι τῶν παλαιῶν τὸ Ἀκρατίζομαι, καὶ Πρόγευμα τὸ Ἀκράτισμα. Οὕτως ἔλεγον ἐκεῖνοι τὴν ταχυνὴν βρώσιν, διότι ἦτον ἄρτος βαμμένος εἰς οἶνον ἀκρατον· ἡμεῖς δὲ τὴν ὠνομάσαμεν Πρόγευμα, ὡς πρὸ τῆς μεσημερινῆς βρώσεως, τῆς ὀνομαζομένης Γεῦμα. Τοῦ Δουκαγγίου τὸ Προσοίσομαι (καὶ ὅχι καθὼς εἶναι σφαλμένα γραμμένον, Προσείσομαι) εἶναι Ἑλληνικωτέρα ἢ καὶ γενικωτέρα λέξις. Ἦγουν εἶναι ὁ μέλλων τοῦ Προσφέρομαι μέσου ῥήματος, τὸ ὅποιον οἱ παλαιοὶ ἐμεταχειρίζοντο ἐπὶ τῆς τροφῆς. Ὁ ἱπποκράτης ὀνομάζει ὅχι μόνον Προσφερόμενα, ἀλλὰ καὶ Προσοίσματα (ἴδ. Φοσφ. Οἰκονομ. λέξ. Προσφέρειν) τὰ βρώματα καὶ τὰς τροφάς· ἔλεγον δὲ Προσφοράν καὶ τὴν γεῦσιν, ἤγουν αὐτὴν τῆς γεύσεως τὴν αἴσθησιν (ἴδε Ἀθήν. σελ. 356, καὶ τὰς εἰς τὸν Ξενοκράτ. σημειώσ. σελ. 113).

ΠΕΤΖΟΝΩ. Ἀπὸ τὸ Πετζιον, τοῦ ὁποίου ἡ ἐτυμολογία ἐξηγήθη ἀνωτέρω (σελ. 94). Ἐδῶ τὸ Πετζόνω ἰσοδυναμεῖ με τὸ Καττύω τῶν παλαιῶν. «Καττύειν, συρράπτειν» λέγει ὁ Ἡσύχιος.

ΣΤΙΧ. 123, Ἀφοῦ δὲ φθάσει τὸ τυρὶν καὶ τὰ χορδοκοιλίτζια.] ΔΓ,

Ἀφ' οὗ δὲ φάγει τὸ τυρὶν καὶ τὰ χορδοκοιλιά του.

ἈΦ' ΟΥ' (ἢ ἈΦΟΥ'). Ἀδιάφορον ἐδῶ, εἴτε διηρημένως, Ἀφ' οὗ, εἴτε συνθέτως, Ἀφοῦ, γράψεις· εἶναι πρόθεσις μετὰ τῆς ὑποτακτικῆς ἀντωνυμίας, ἔλλειπτικῶς τοῦ Χρόνου ἢ Καιροῦ, οἷον Ἀφ' οὗ χρόνου, κατὰ τὴν χρῆσιν τοῦ Ἐξ Ἰσου καὶ Ἐξίσου, τοῦ Κατ' ἀρχάς καὶ Κατ-αρχάς καὶ ἄλλων πολλῶν τοιούτων. Εἰς τὴν σημερινὴν γλῶσσαν ὅμως εὐλογώτερον εἶναι τὸ Ἀφ' οὗ ἐνωμένον, ὡς ἐπὶ ῥῆμα, παρὰ τὸ διηρημένον Ἀφ' οὗ, τὸ ὁποῖον γίνεται βαρβαρισμὸς, ἐπεὶ τὸ Οὗ δὲν εὐρίσκεται εἰς αὐτὴν, οὔτ' ὡς ἀντωνυμία, οὔτε ὡς ἐπὶ ῥῆμα. Τὸ Φάγει τοῦ δευτέρου, ἢ τὸ Φθάσει τοῦ πρώτου ἀντιγράφου, πρέπει νὰ γράφονται Φάγη καὶ Φθάση, ὑποτακτικῶς, διότι καὶ τὰ παθητικὰ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γραφῶσιν ἄλλως· ἐπεὶ δὲ λέγομεν, Ἀφοῦ σωθῇ, καὶ Ἀφοῦ γραφθῇ, εἰς τὸ παθητικόν, ἐξανάγκης εἰς τὸ ἐνεργητικόν ἀπαιτεῖται τὸ, Ἀφοῦ σώσῃ καὶ Ἀφοῦ γράψῃ.

ΣΤΙΧ. 124, Κἂν τέσσερα τὸν δίδουσιν εἰς τὸ τρανὸν μυχρούτιν.] ΔΓ,

ΚΑΝΤΕΣΣΑΡΑ τὸν δίδουν μὲ τὸ τρανὸν μησούριν.

Οὕτως ἐνωμένον (εἰς τὸ δεύτερον ἀντίγραφον) Καντέσσαρα, ἀντὶ τοῦ Κἂν τέσσαρα τοῦ πρώτου.

ΚΑΝ. Εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Προδρόμου, τὸ Κἂν ἐσήμαινεν ἐδῶ τὸ Σχεδόν, τὸ Ἐως, ἤγουν Σχεδόν ἢ Ἐως τέσσερα, ἢ ὡς λέγομεν σήμερον, Τρία τέσσερα, ἔλλειπτικῶς τοῦ διαζευτικοῦ συνδέσμου, ἀντὶ τοῦ, Τρία ἢ τέσσερα. Μικρὸν ἴχνος ταύτης τῆς σημασίας ἔμεινεν εἰς τὸ Κάνεις, γραμμένον εἰς τὸν Πρόδρομον (Ποιημ. Β. 135 καὶ 186) διαιρετῶς, Κἂν εἷς, καὶ Κἂν ἕναν· εἰς τὸ Κάμμία, ἀντὶ τοῦ Κἂν μία, ἤγουν, κατὰ τοὺς παλαιούς, Μία τις. Διότι τοῦτο τὸ Κἂν ἐσήμαιναν κ' ἐκεῖνοι συνάπτοντες τὸ Τίς μὲ τὰ ἀριθμητικὰ ὀνόματα. Τοιοῦτον εἶναι τοῦ Θουκυδίδου (VII, 87) τὸ «Ἡμέρας μὲν » ἐβδομήκοντά τινας, » ὡς καὶ οἱ Γάλλοι ἀπαρπλάκτως διὰ τοῦ quelque, οἷον, quelque soixante-dix jours. Ὁ Πρόδρομος ἤθελε τὸ ἐκφράσειν, Κἂν ἐβδομήντα μέραις· ἡμεῖς δὲ σήμερον, Ἐβδο-

μήκοντα σχεδὸν ἡμέρας ἢ χυδαῖκως, Κάμμιαν ἐβδομην-
 τარიαν ἡμέρας. Τοιοῦτον ἀκόμη εἶναι καὶ τὸ Καμπόσον (quel-
 que peu), ἀντὶ τοῦ Κάν ποσόν, ἢ Κάν ποσον, ἤγουν Ὀλίγον τί-
 διότι τὸ Ποσόν εἰς τοὺς παλαιούς, τοὺς ἰωνικοὺς μάλιστα συγγραφεῖς,
 ἐσήμαινε τὸ Ὀλίγον, καθὼς ἔτι καὶ τὸ Ὅσον· τοῦ πρώτου παράδειγμα
 εὐρίσκεται εἰς τὸν Ἱπποκράτην (Β, περὶ Γυναικείων § 54) « Τὴν
 α λινόζωσιν ἐψούσα ξὺν οἶνῳ ποσῶ ἐσθιέτω ὡς κράμβην » ἤγουν Ἀς
 βράσῃ τὴν λινόζωσιν μὲ ὀλίγον οἶνον, καὶ ἄς τὴν φάγῃ ὡς λάχανον.
 (Λινόζωσις (Mercuriale) εἶναι τὸ κοινῶς λεγόμενον Παρθε-
 νοῦδι, ἢ Σκαρολάχανον). Ὁ Γαληνὸς εἰς τὰς Εξηγήσεις λέγει,
 « Ποσῶ, ὀλίγω. » Περί τοῦ δευτέρου μαρτυρεῖ ὁ Ἡσύχιος, « Ὅσον,
 » ὀλίγον. » Οἱ δὲ Ἐβδομήκοντα (Ἡσαΐ. κς', 20) εἶπαν καὶ « Μικρὸν
 » ὅσον ὅσον » τὸ ὁποῖον ἐμιμήθησαν καὶ οἱ συγγραφεῖς τῆς Νέας
 Διαθήκης (Πρὸς Ἑβρ. ι, 37). Ὡσαύτως καὶ τὸ ἐπὶ ῥήμα Ποσῶς εἶχε
 σημασίαν τοῦ Ὀλίγον, ἥτις ἔμεινεν εἰς τὸ ἀρνητικόν, Οὐδὲ ποσῶς,
 τῆς κοινῆς ἡμῶν γλώσσης.

ΤΕΣΣΕΡΑ, κατὰ τὸν πρώτον ἀντίγραφον, διὰ τοῦ Ε, ὡς λέγομεν καὶ
 σήμερον ἰωνικῶς, ἀντὶ τοῦ Τέσσαρα τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου.
 Τοῦτον τὸν ἰωνισμόν ἐφύλαξεν ἡ κοινὴ γλῶσσα καὶ εἰς τὸ Κάμερα
 (Ἰταλίσι Camera), ἀντὶ τοῦ Καμάρα (Λατινίσι Camara), Κραβδάτιον
 ἀντὶ τοῦ Κραβδάτιον, ὑποκοριστικοῦ τοῦ Κράβδατος (Γαλλίσι Grabat),
 Βελανίδιον (Vélanède), ἀντὶ τοῦ Βαλανίδιον, ὑποκοριστικοῦ τοῦ Βάλα-
 νος. Τοιαύτη ἴσως εἶναι καὶ ἡ γραφὴ τῶν προθέσεων εἰς τὸ Ἀνεθαίνω
 καὶ Κατεθαίνω, ἃν δὲν ἐγεννήθησαν μᾶλλον ἀπὸ τὸ Ἀναίθαίνω
 καὶ Καταίθαίνω (διὰ τῆς διφθόγγου), ὡς εὐρίσκονται εἰς τοὺς
 ὀρχαίους ποιητὰς παραδείγματα προθέσεων Ἀπαί, Καταί, Παραι,
 Ὑπαί, ἀντὶ τοῦ Ἀπὸ, Κατὰ, Παρὰ, Ὑπό. Ἔτι καὶ τὴν σήμερον λέγο-
 μεν « Ἀπαί ποῦ ἔρχεσαι; »

ΔΙΔΟΥΣΙΝ ἢ ΔΙΔΟΥΝ. Σημειώσε πρῶτον, πόσον εἶναι παλαιὰ ἡ
 βάρβαρος μετάθεσις τοῦ τόνου Δίδουσιν, ἀντὶ τοῦ Διδούτιν, ἤγουν
 ἀπὸ τὴν συζυγίαν τῶν εἰς μι εἰς τὴν βερότυνον συζυγίαν τῶν εἰς ῶ.
 Δεύτερον, τὴν ἴσως ὀχι βάρβαρον συκοπὴν τοῦ Δίδουσι ἀντὶ τοῦ
 Δίδουσιν· ἐπειδὴ καὶ αὐτοὶ οἱ Ἀττικοὶ ἔλεγον εἰς τὸ προσηκτικόν
 παθητικόν Τυπτέσθων ἀντὶ τοῦ Τυπτέσθωσαν, καὶ εἰς τὸ
 ἐνεργητικόν Τυπτόντων, ἀντὶ τοῦ Δωρικοῦ Τυπτόντωσαν. Λέγῃ,
 τοῦ Δωρικοῦ, διότι, ἐπειδὴ οἱ Δωριεῖς ἔλεγον Τύππτοντι ἀντὶ

Τύπτουσι, πιθανόν ὅτι ἔλεγον καὶ Τυπτόντωνσαν, ἀντὶ τοῦ Τυπτέτωσαν, καὶ κοινότερον Τυπτόντω (ὅθεν ἔλαβαν οἱ Λατίνοι τὴν προσактиήν κατάληξιν verberanto). Πιθανώτερον εἶναι, τοῦτο παρὰ τὸ λεγόμενον ἀπὸ τοὺς Γραμματικούς, ὅτι τὸ Τυπτόντων, Λεγόντων καὶ τὰ τοιαῦτα εἶναι μετοχαὶ ἐλλειπτικάι τοῦ ὑπαρκτικοῦ ῥήματος, ἀντὶ τοῦ Ἐξωσαν τῶν τυπτόντων, ἢ τῶν λεγόντων.

ΤΡΑΝΟΝ. Οἱ παλαιοὶ ἔλεγον Τρανὸς καὶ Τρανῆς. Ἡ κυρία καὶ ἀρχικὴ σημασία του, ὡς καὶ τοῦ συνωνύμου Τορός, ἦτο, διαπεραστικός, ἢ νὰ εἶπω οὕτως, τρυπητικός (perçant, ἀπὸ τῶν Λατίνων τὸ percido). Μεταφορικῶς ἐσήμαινεν, ὡς ἐπίθετον τῆς ἀκοῆς, τῆς ὁράσεως, ἢ τῆς φωνῆς, τὸ Σαφές, Ἐναργές, Καθαρόν· ὅθεν Τρανὴ ἀκοή (ouïe fine), Τρανὴ φωνή (voix perçante, Τρανῶς λαλεῖν, (parler haut), Ὄρᾶν (voir clair), καὶ ῥῆμα Τρανόω, ἤγουν ἀναφαίνω, ἀνακαλύπτω, ἐξηγῶ, σαφηνίζω, δεῖχνω κ. τ. λ. Ἐκ τούτου ἡ κοινὴ γλῶσσα ἐμετάφερε τὸ ὄνομα εἰς τὴν σημασίαν τοῦ Μεγάλος, ἐπεὶ τὰ μεγάλα φαίνονται ἐναργέστερα εἰς τὴν ὄψιν, καὶ ἀκούονται σφύστερα εἰς τὴν ἀκοήν. Ἀλλ' ὁμως καὶ ταύτης τῆς σημασίας ἔμειναν ἵχνη εἰς τὴν παλαιάν γλῶσσαν. Λέγει ὁ Ἡσύχιος, « Τρανόν, ἐξαμνησιόν πρόβατον, » ἀποῦ ὀλίγον ἀνωτέρω εἶπε, « Τρανίαν· Αὔλην ἐν Ὀδῷ μεγάλην » εἰς τὸ ὅποιον οἱ κριτικοὶ δὲν ἐσημείωσαν ἀκόμη τίποτε. Ἰσως ἦτον Οἶκῳ ἀντὶ τοῦ Ὀδῶ. Ἀλλ' ἐνδέχεται νὰ ἔσφαλαν οἱ ἀντιγραφεῖς καὶ βαρύτερον, ἀντὶ τοῦ, « Τρανίαν, Αὔλησιν ἢ Ὀδὴν μεγάλην. »

Ἀπὸ τὸ ῥῆμα Τρανόω ἐσχηματίσθη καὶ τὸ ἄχρηστον Τρανίζω, ὅθεν καὶ τὸ σύνθετον τῆς κοινῆς γλώσσης, Ἀνατρανίζω, ἢ καὶ μὲ δύο προθέσεις, Ἀνεντρανίζω (καὶ ὅχι Ἀναντρανίζω) ἤγουν ἀναβλέπω, ἐπεὶ τὰ ἀναβλεπόμενα ἀπὸ ἀσαφῆ καὶ σκοτεινά, γίνονται φανερά. Εἶναι λοιπὸν τὸ Ἀνατρανίζω, φανερόνῳ εἰς ἑμαυτὸν τι διὰ τῆς ὁράσεως, ἤγουν βλέπω, οἶον (Ἐρωτόκριτ. σελ. 73),

Δὲν δεῖλει παρὰ μιὰ φορὰ νὰ τὴν ἀνατρανίσῃ·

καθὼς καὶ εἰς τοὺς παλαιούς τὸ Αὐγάζω (ἤγουν φωτίζω, περιλάμπω) ἐσήμαινε καὶ τὸ βλέπω, οἶον τὸ τοῦ Σοφοκλέους (Φιλοκτ. 216),

ναὸς

Ἄξενον αὐγάζων ὄρμον.

ΜΟΥΧΡΟΥΤΙΝ. Κατὰ συκοπὴν ἀπὸ τοῦ Μουχρούτιον, ἀντὶ τοῦ ὁποίου ὁ Δουκάγγιος (σελ. 967) γράφει Μουχρόντιον. Εἰς ἄλλο δὲ μέρος (σελ. 779) καὶ ἀπ' ἄλλο σύγγραμμα γράφει Μουχρόντου, ἀντὶ τοῦ πληθυντικοῦ Μουχρούτια. Ἀρῆκε τὴν λέξιν ἀνεξήγητον. Ὅτι σημαίνει εἶδος ποτηρίου ἢ οἰνοδόχου ἀγγείου, δὲν εἶναι κάμειζ ἀμφιβολία· πόθεν δὲ παράγεται ἢ ἐτυμολογεῖται ἡ βάριδος αὕτη λέξις, εἶναι ἄγνωστον, εἰς ἐμὲ τοῦλάχιστον. Κάνεν ἀπὸ τὰ ὀνόματα πολλοτάτων εἰδῶν ποτηρίων ὅσα μᾶς ἐφύλαξεν ὁ Ἀθηναῖος (σελ. 466-504) δὲν ἔχει οὐδεμίαν ἀναλογίαν ἢ συγγένειαν μετὰ τοῦ Μουχρούτιν. Τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου τὸ Μησοῦριν, παράγεται κατὰ τὸν Δουκάγγιον (*glossar. med. et infim. latiniū. V. Missorium*) ἀπὸ τὸ Missorium ἢ Mensorium τοῦ παρακαμάζοντος Λατινισμοῦ, τὸ σημαῖνον τὰ τρυβλία ἢ πινάκις τῆς τραπέζης (Ῥωμ. mensa). Πιθανώτερον μὲ φαίνεται, ἀπὸ τὸ Mensura τῶν Ῥωμαίων, ὅθεν τῶν Ἰταλῶν τὸ Misura καὶ τῶν Γάλλων τὸ Measure, ἦγουν Μέτρον, ἢ Μετρητὴς οἴνου. Ὅλα ταῦτα παράγονται ἀπὸ τὸ Ῥωμαϊκὸν Metior, τὸ σημαῖνον τὸ Μετρῶ, ἐκ τοῦ ὁποίου καὶ ἐγεννήθη, ὡς καὶ τῶν Ὁλλανδῶν τὸ Meten, καὶ τῶν Γερμανῶν τὸ Messen.

Εἰς τὰ προειρημμένα εἶδη ποτηρίων τοῦ Ἀθηναίου εὐρίσκεται τὸ Κύπελλον (ὅθεν τὸ Γαλλ. Coupelle), ὑποκοριστικὸν τοῦ Κύπεη, εἰς τὴν κοινὴν ἡμῶν γλῶσσαν Κούπα, εἰς τοὺς Λατίνους Cupa (ὅθεν τῶν Γάλλων καὶ τὸ coupe καὶ τὸ cuve), ἀπὸ τοῦ Αἰολικοῦ ἢ Δωρικοῦ Κύπα. Σημειώσεως ἄξιος εἶναι καὶ ὁ Κώθων, διότι σημαίνει ὄχι μόνον εἶδος ποτηρίου, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν οἰνοποισίαν, καθὼς καὶ εἰς τοὺς Χίους σήμερον τὸ Γαβάθιον σημαίνει καὶ εἶδος τρυβλίου βαθυλοῦ (Γαβαθὸν τ' ὀνομάζει ὁ Ἡσύχιος, καὶ τὸ ἐξηγεῖ ἀπλῶς τρυβλίον), καὶ τὸν πότον ἢ τὸ συμπόσιον. Οἱ παλαιοὶ ἔλεγον καὶ Κωθωνίζω, εἰς τὴν αὐτὴν σημασίαν τοῦ οἰνοποτῶ, τὴν ὁποίαν ἐφύλαξε καὶ τῶν Χίων τὸ Γαθαθίζω. Διόδωρος ὁ Σικελιώτης (V, 19) ὠνόμασε καὶ Κωθωνιστήριον, τὸ λεγόμενον σήμερον Γαλλιστί Guinguette, ἦγουν τόπον ἔξω τῆς πόλεως, ὅπου τὰς ἐορτὰς σχολάζει ὁ ὄχλος εἰς τὴν οἰνοποισίαν.

ΣΤΙΧ. 125, Καὶ πίνει τα καὶ ρεύγεται. Κερνοῦν τον ἄλλον ἔνα.] Σημείωσε τὸ Ῥεύγεται ἀντὶ τοῦ Ἐρεύγεται. Ἡ ἀφαίρεσις τοῦ ἀρχικοῦ Ῥ θεωρεῖται καὶ εἰς τὸ Λασία ἀντὶ τοῦ Ἐλασία (ἦγουν Κωπηλασία), Σμάριον ἀντὶ τοῦ Ἐσμάριον ἀπὸ τὸ Ἐσμός, ὁ κοινότερον λεγόμενος

Πρὶν ἐμβῶ εἰς τὸν οἶκόν σου (λέγει πρὸς τὸν Αἶθαν ὁ Ἰακώβ) τὰ ὑπάρχοντά σου ἦσαν ὀλίγα· καὶ τῶρα αὖξησας, καὶ σ' εὐλόγησεν ὁ Θεὸς διὰ τὸ ποδαρικὸν μου· « Μικρὰ γὰρ ἦν ὅσα σοι ἐναντίον ἐμοῦ » καὶ νῦν ἦδη εἰς πλῆθος, καὶ εὐλόγησέ σε κύριος ὁ Θεὸς ἐπὶ τῇ ΠΟΔΪ μου (Γενέσ. λ', 30). « Ὅτι δὲ καὶ οἱ Ῥωμαῖοι ἐπέφευκν καλὸν καὶ κακὸν ποδαρικὸν φαίνεται ἀπὸ τὸν Ἀπούλειον (Μεταμορφ. ς', σελ. 127) *Pessimo pede domum nostram accedit*, « Χειρίζω παδί εἰς τοῦ » ἡμέτερον οἶκον εἰσέφρησεν. » Τσιόδρον εἶναι καὶ τὸ *Dextro pede* « Δεξιῶ ποδί » τοῦ Πετρώνιου (Σκτυρικ. κεφ' λ').

ΣΑΝΙΔΙΝ. Σανίδιον, ὑποκαριστικὸν τοῦ Σανίς, ἰδοῦ.

ΣΟΥΒΑΙΝ. Σουβλίον, ὑποκαριστικὸν τοῦ Σοῦβλα, τὸ ὅποιον παράγεται ἀπὸ τὸ Λατινικὸν *Subula*· τοῦτο δὲ οἱ Λατίνοι γραμματικοὶ ἐξήγησαν μὲ διαφόρους ἐτυμολογίας, ὅλας, ἂν ὦν πλατῶμαι, ἀπειθάνους. Νομίζω ὅτι οἱ Ῥωμαῖοι ἐσχημάτισαν τὸ *Subula* (Γαλλ. *alène*) ἀπὸ τὰ Ἑλληνικὰ Ὀβελός, προσθέτοντες τὸ *σ*, καθὼς καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας λέξεις, οἷον *Sol* ἀπὸ τὸ Ἥλιος, *Sum* ἀπὸ τὸ εἰμί.

ΣΜΙΛΙΝ. Σμιλίον, καὶ κοινότερον Σμιλάκιον (ἀπὸ τὸ Δηλυκὸν Σμίλη, εἰς τὴν κοινὴν γλώσσαν Σμίλα), κοπτικὸν ἐργαλεῖον τοῦ σκυτοτόμου, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὸν Πλάτωνα (Α. Ἀλκιβ. σελ. 129) « Ὅσπερ σκυτο- » τόμος τέμνει πῦν τομῆ καὶ σμίλη καὶ ἄλλοις ὄργανοις· » ὅπου ὁ σχολιαστὴς διακρίνει τὴν σμίλην ἀπὸ τὴν τομῆα. « Τομῆς ἐστὶν ἐργα- » λεῖον τὴν βάσιν ἔχον κυκλικήν· σμίλη δὲ ἡμικυκλικήν. » Ὁ τομῆς εἶναι τὸ κοινῶς λεγόμενον *Κοπίδιον* (*tranchet*), ὑποκαριστικὸν τοῦ *Κοπίς*, συνωνύμου τῆς μαχαίρας.

ΣΦΗΚΟΜΑΤΑ. Οὕτω πρέπει νὰ γράφεται διὰ τοῦ ἡ ἀπὸ τὸ ῥῆμα Σφηκῶ, ἥγουν συσέλλω, συμμαζεύω, συνδεσμεύω καὶ συσφίγγω, ἀπὸ πλατὺ εἰς στενὸν συνάγω· ἀπὸ τὴν Σφήκα τὴν κοινῶς Σφήκαν, τῆς ὁποίας τὸ μέσον τοῦ σώματος εἶναι συνεσφιγμένον καὶ λεπτόν. Ταύτην τὴν σημασίαν ἔχει τὸ (Ἰλιάδ. ρ', 51),

Πλοχμοὶ δ', οἱ χρυσῶ τε καὶ ἀργύρῳ ἐσφήκωντο.

Ἀλλὰ τί εἶναι τοῦ σκυτοτόμου τὰ σφηκώματα; ὁ Πολυδεύκης καταριθμεῖ ἐργαλεῖα σκυτοτομικά, Τομῆα (ἀπὸ τὴν ἀνωτέρω μαρτυρίαν τοῦ Πλάτωνος), Σμίλην, Καλάποδα, Χηλεύματα καὶ Ὀπήτιον. Εἰς ἄλλο μέρος κρίνει, καθὼς καὶ ὁ Ἡσύχιος (λέξ. Χηλεύσεις),

ὡς συνώνυμα τὸ Χήλευμα καὶ τὸ Ὀπήτιον. Τοῦτο ὁμῶς εἶναι χωρὶς ἀμφιβολίαν τὸ Σουβλίον, οὕτως ὀνομασθῆναι ἀπὸ τὰς Ὀπὰς, ἦγουν τὰς τρύπας, τὰς ὁποίας κάμνει. Ὁ Τομεὺς εἶναι, ὡς εἶπα, τὸ Κόπιδιον ἢ Σμίλη καὶ ὁ Καλόπους, ἐξηγήθησαν. Τὸ Σφήκωμα, κατὰ τὸν Ἡσύχιον, σημαίνει Πύκνωμα καὶ Δυσμόν. Ἰσως λοιπὸν καὶ τὸ Σφήκωμα τοῦ Προδρόμου σημαίνει τὸ αὐτὸ καὶ τὸ Χήλευμα τοῦ Πολυδεύκου, ἢ Χήλωμα, παράγωγον τοῦ Χηλόω. Ὁ Ἡσύχιος λέγει· «Κεχήλωμαι, » πόδας δέδεμαι, συνέρραμαι τοὺς πόδας· χηλεύειν γὰρ τὸ ῥάπτειν... » καὶ χήλευμα τὸ σπαρτίον κ. τ. λ. » Ὅπως ἂν ᾔηται, πιθανὸν ὅτι τὸ Σφήκωμα, σημαίνει ὅτι οἱ σκυτοτόμοι μας σήμερον ὀνομάζουσι Κατόχιον (tire-pied), λέξιν, τὴν ὁποίαν ὁ μὲν Δουκάγγελος ἐξηγεῖ διὰ τοῦ Μοχλὸς (verron), ὁ δὲ Σομαυέρας διὰ τοῦ Ἰταλικοῦ staffa (l'étrier).

ΣΤΙΧ. 129, Καὶ λέγει τὴν γυναῖκά του, ΚΥΡΑ' ΚΑΙ ΘΕΙΣ ΤΡΑΠΕΖΙΝ.] ΑΓ, ΚΕΡΑ ΜΟΥ, ΘΕΙΣ κ. τ. λ.

ΛΕΓΕΙ ΤΗΝ ΓΥΝΑΙΚΑ' ΤΟΥ. Σημειώσῃ πάλιν τὴν σύνταξιν τοῦ Λέγει μὲ αἰτιατικῇ (ἐλλειπτικῶς τῆς προθέσεως), ἀντὶ τοῦ Λέγει εἰς, ἢ πρὸς τὴν γυναῖκά του, ἢ ἀντὶ τῆς δοτικῆς τῶν παλαιῶν, Λέγει τῇ ἐαυτοῦ γυναίκι.

ΓΥΝΑΙΚΑ, ἔγραψα ἀντὶ τοῦ Γυναίκην. Ἀφοῦ ὁ βαρβαρισμὸς μετέβαλε τὰς αἰτιατικὰς τῶν θηλυκῶν περιττοσυλλάβων εἰς ὀνομαστικὰς ἰσοσυλλάβους, ὡς ἐσημειώθη ἀνωτέρω (σελ. 48), ἀκόλουθον ἦτο νὰ προσθήσῃ εἰς τὰς αἰτιατικὰς τὸ ν̄ διὰ νὰ τὰς διακρίνῃ ἀπὸ τὰς ὀνομαστικὰς, Ἡ γυναῖκα, Τὴν γυναῖκα, καθὼς Ἡ ἡμέρα, Τὴν ἡμέραν.

ΚΥΡΑ, ἢ ΚΕΡΑ. Κυρά, Ἀντὶ τοῦ Κυρία. Περὶ τῆς τοιαύτης βρβάρου συγχοπῆς, ἴδε τὰ ἀνωτέρω (σελ. 47). Τὸ Κερά τοῦ δευτέρου ἀντεγράφων εἶναι δεύτερος βρβχαρισμὸς, εἶτι καὶ νῦν εἰς χρῆσιν. Τοιαύτην τροπὴν τοῦ ν̄ εἰς τὸ ε̄ ἔπαθε καὶ ὁ Μέρμηκας ἢ Μέρμηγκας ἀπὸ τὸ Μύρμηξ, καὶ τὸ Ἄχηρα ἀπὸ τὸ Ἄχυρα. Ὡς τὸ Κυρά εἶναι συγχοπὴ τοῦ Κυρία, οὕτω καὶ τὸ Κυρὸς, ἰσχυρότης ἀπὸ τὸ Κύριος. Εἶναι καὶ τὰ δύο τιμητικαὶ πρόσσχημασεῖς· τὴν πρώτῃν μεταχειρίζομεθα λαλοῦντες πρὸς γυναῖκα· τὴν δευτέραν ἐμεταχειρίζοντο οἱ Γραικορωμαῖοι πρὸς ἄνδρα, ἀντὶ τῆς ὁποίας σήμερον ἔχομεν τὸ ὀλόκληρον Κύριος, ἢ τὸ ἀπσοκομένον Κύρ. Ἐκεῖνοι ἔλεγον Τοῦ κυροῦ Ἰωάννου, ἡμεῖς δὲ Τοῦ κύρ Ἰωάννου. Ἐχομεν εἶτι συγχομένον ἀπὸ τὸ Κύριος, τὸ Κύρις· ἀλλὰ τοῦτο ἐσημαίνειν εἰς ἐκείνους τὸν Κύριον, εἰς ἡμᾶς δὲ

σημαίνει τὸν πατέρα· σημασίαν ἣτις εὐρίσκεται καὶ εἰς τοὺς Ἕλληνας συγγραφῆς, ὡς εἰδείχθη ἄλλου (σημ. εἰς τὸν Ἰσοκράτ. σελ. 164). Καὶ τοῦτο μὲν εἶναι καὶ σεμνὸν καὶ δίκαιον, τὸ πρὸς τοὺς γονεῖς. Τὸ δὲ πρὸς τοὺς ἀλλοτρίους, ἔλαβεν ἀρχήν, ἀφοῦ οἱ Ῥωμαῖοι καὶ οἱ εἰς αὐτοὺς ὑποταχθέντες Ἕλληνες ἔχασαν καὶ τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν ἀρετὴν· μὴν ἔχοντες πλέον τὸν ἀληθινὸν τοῦ ἀνθρώπου ζολισμὸν, ἀρχισαν νὰ καλλωπίζωνται μὲ ἐπιτήτους ζολισμούς· μὴν ἔχοντες ἐλευθερίαν, ὠνομάζοντο Κύριοι· ζερημένοι ἀπὸ εὐγένειαν, δόξαν καὶ τιμὴν, Εὐγενέστατοι, Ἐνδοξότατοι, καὶ Τιμιώτατοι· ἀπὸ σοφίαν, Δογιώτατοι, καὶ οὕτω καθεξῆς. Ὁ Ἐπίκτητος, ὅστις ἤμασε κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Νέρωνος, καὶ τοῦ Δομιτιανοῦ, ἦγουν εἰς καιρὸν ὅτε ἡ δουλοπρέπεια καὶ τῶν Ῥωμαίων καὶ τῶν Ἑλλήνων ἐφάσεν εἰς τὴν ἀκμὴν της, ἔλεγεν (Ἐγχειριδ. XL) « Αἱ γυναῖκες εὐθὺς ἀπὸ τεσσαρσεκαίδεκα ἐτῶν ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν ΚΥΡΙΑΙ καλοῦνται. Τοιγαροῦν, » ὁρῶσαι, ὅτι ἄλλο μὲν οὐδὲν αὐταῖς πρόσεξι, μόνον δὲ συγκοιμῶνται » τοῖς ἀνδράσιν, ἀρχονται καλλωπίζεσθαι, καὶ ἐν τούτῳ πάσας ἔχειν » τὰς ἐλπίδας. Προσέχειν οὖν ἄξιον, ἵνα αἰσθῶνται, διότι ἐπ' οὐδενὶ » ἄλλῳ τιμῶνται, ἢ τῷ κόσμῳ φαίνεσθαι καὶ αἰδῆμονες. » Ὁ Ἐπίκτητος ἐφώναζε ταῦτα πρὸς τὰς Κοκῶνας τῶν Ῥωμαίων καὶ τῶν Ἑλλήνων· ἀλλ' αἱ Κοκῶναι δὲν ἐδιορθώθησαν, καὶ οἱ νειανίσκοι κατεσάθησαν καὶ ἀπὸ τὰς Κοκῶνας ἔτι θηλυπρεπέστεροι καὶ γελοιότεροι.

ΣΤΙΧ. 130, Καὶ πρῶτον μισὸν ἐκξιστὸν, δευτέρον τὸ σφουγγάτον.] ΔΓ,

Καὶ πρῶτον θὲς τὸ ἐκξιστὸν, καὶ τότε τὸ σφουγγάτον.

ΜΙΣΘΝ. Οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι ἡ λέξις εἶναι Λατινική· ὅθεν ἐπρεπε νὰ γραφῇ Μιστὸν ἢ Μισσον Missus, ἀπὸ τὸ Mittere, τὸ σημαῖνον κυρίως, Ἀφίνω, καὶ δευτέρον, Θέτω· διότι ὅστις θίτει τί, τὸ ἀφίνει καὶ τὸ ἀπολύει ἀπὸ τὰς χεῖράς του. Ἀπὸ τὴν πρῶτην σημασίαν ἐγεννήθη ἡ βάρβαρος τῶν Δυτικῶν χριστιανῶν λέξις Missa, ἡ Λειτουργία, διότι μετὰ τὸ ἀποστολοευάγγελον ἀπέλυαν καὶ ἀπέπεμπαν ἔξω τοὺς κατηχουμένους, ἦγουν τοὺς ἔτι ἀβαπτίστους, μὲ τοῦτα τὰ λόγια, Ite, missa est, « Ἀπᾶλθετε· ἀπόλυσίς ἐστιν » ἀντὶ τῶν ὁποίων εἰς ἡμᾶς εἶναι τὸ « Ὅσοι κατηχούμενοι προέλθετε, μήτις τῶν κατηχουμένων. » Ἀπὸ τὴν αὐτὴν σημασίαν προῆλθε καὶ ἡ ἔτι βαρβαρωτέρα τῆς κοινῆς

ἡμῶν γλώσσης λέξις, Μισσεύω, ἤρουν Ἀπέρχομαι, Ἀποδημῶ, διότι οἱ ἀπερχόμενοι, ἀποπέμπονται καὶ ἀπολύονται, ἢ ὡς δοῦλοι ἀπὸ κυρίους, ἢ ὡς φίλοι ἀπὸ φίλους. Καὶ ὄνομα ἐκ τούτου ὁ Μισσεύμος καὶ τὸ Μίσσευμα, ὅχι τὸ Μισέματον, καθὼς γράφει ὁ Δουκάγγιος (σελ. 938) πλανηθεὶς ἀπὸ τὸν βάρβαρον σχηματισμὸν τῆς γενικῆς Μισεμάτου, ἀντὶ τοῦ Μισσέματος ἢ Μισσεύματος. Ἀπὸ τὴν δευτέραν σημασίαν ἐγεννήθη εἰς τὸν παρακμάζοντα λατινισμὸν τὸ Missus (ἐλλειπτικῶς τοῦ Cibus), καὶ εἰς τὸν Γραικορωμαϊσμὸν ὁ Μίνσος ἢ Μίσος (ὅθεν τῶν Γάλλων τὸ Mets, καθὼς ἀπὸ τὸ mittere τὸ Mettre), τὸ ὁποῖον σημαίνει ὅ,τι φέρεται καὶ τίθεται εἰς τὴν τράπεζαν, διὰ βρῶσιν, ἤρουν ὅσα ὠνόμαζαν οἱ παλαιοὶ Ἐπιτραπεζώματα, Παραθέσεις, καὶ μετοχικῶς Παρατιθέμενα, οἱ Ἀττινοὶ εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς γλώσσης τῶν Fercula, ἀπὸ τὸ Φέρω ῥῆμα, τὸ ὁποῖον καὶ αὐτοὶ ἀπαρallάκτως Fero λέγουσι. Γράφε λοιπὸν εἰς τὸν Πρόδρομον,

Καὶ πρῶτον μίσον ἐκζεστον, δεύτερον τὸ σφουγγάτον,

παροξυτόνως, ὡς τὸ ἔγραψε καὶ ὁ Δουκάγγιος (σελ. 952). Πρῶτον μίσον εἶναι premier mets, ἢ μᾶλλον premier service, ὡς φαίνεται καὶ ἀπὸ τὸ δεύτερον ἀντίγραφον, Πρῶτον θῆς, ὅπου τὸ θῆς δὲν εἶναι προσαχτικὸν ἀπὸ τὸ τίθημι, ὡς εἰς τὸν πρὸ τούτου σίχον (129), ἀλλ' ἀπαρέμφατον ὀνομαστικόν, Πρῶτον θῆμα, Πρώτην θῆσιν (premier service) ἀπ' ἐκείνου τὸ εἶδος τῶν ἀπαρεμφάτων περὶ τῶν ὁποίων ἐλάλησα μακρότερον ἄλλου (Πλουτάρχ. Β, Μέρ. 3, Αὐτοσχ. σοχ. σελ. νη — ξά).

ΕΚΖΕΣΤΟΝ. Προπαροξυτόνως, Ἐκζεστον (ἀπὸ τὸ Ἐκξέω) εἶναι τὸ λεγόμενον τὴν σήμερον Βρασὸν (bouilli), ἀπὸ τὸ Βράζω.

ΣΦΟΥΓΓΑΤΟΝ. Ὁ Δουκάγγιος (App. σελ. 193) ἀνέγνωσε κακῶς, ΦΟΥΣΚΑΤΟΝ. Σώζεται καὶ τὴν σήμερον ἡ λέξις Σφουγγάτον (omelette), σημαίνουσα ἀυγὰ ἀναδευμένα καὶ τηγανισμένα, διότι ὁμοιάζουν τὸ Σπογγάριον (ὑψικαρετικὸν τοῦ Σπόγγος) τὸ ὁποῖον προφέρομεν διὰ τοῦ φ καθὼς καὶ οἱ Ἀττικοὶ ἔλεγαν τὸν Σπόγγον, Σπόγγον, καὶ τὸν Ἀσπάραγον, Ἀσφάραγον, καὶ ἄλλα τοιαῦτα. Ἡ τροπὴ τοῦ ο εἰς τὴν δίφθογγον ου, ἥτις θεωρεῖται καὶ εἰς τὸ Κουκ-

ζών· ἀπὸ τὸ Κόζκας, καὶ τὸ Κούδκας ἀπὸ τὸ Κότζ, καὶ τὸ Κου-
λούρα ἀπὸ τὸ Κολύρα, καὶ εἰς ἄλλα πολλά, εἶναι βιβδαρασμοί, ἃ
ἔως λείψανον τῆς ἀρχαίας προφορᾶς τοῦ σ σοιχείου τῆς αὐτῆς μέ-
την διήθογγον. Περὶ δὲ τῆς καταλήξεως εἰς $\sigma\tau\omega$ καὶ $\sigma\tau\omega\varsigma$, εἰς ἕσα εἶπα
ἂνωτέρω (σελ. 43) προσθέτω τοῦτο μόνον ἐδῶ, ὅτι τινὰ ἀπὸ τὰ
λήγοντα εἰς αὐτοὺς λατινικὰ ὀνόματα, ὅσα μάλιστα δὲν εἶναι μετοχικά,
σημαίνουν τὰ διὰ τοῦ ὀξύτονου $\sigma\tau\omega\varsigma$ τῶν Ἑλλήνων. Παραδείγματός
χάριν τὸ Onatus εἶναι τὸ ὦστος, ἦγον εἰς σχῆμα ἰου κατασκευα-
σμένους, τὸν ὁποῖον καὶ ὁ ἄτονος βραβύρας ὀνομάζων οἱ Γραικορω-
μαῖοι (Δουκάγγ. σελ. 1788). Σημαίνει ἀκόμη καὶ τὸν ἔχοντα αὐγὰ,
οἶον Κέφαλος αὐγάτος (Δουκάγγ. σελ. 151), ὃ σήμερον λεγό-
μενος Αὐγωμένος. Ὡσαύτως ὁ Λεπιδωτός, ἦγον ὁ ἔχων λεπίδας
ἢ λέπια, ὀνομάζεται ἀπὸ τοὺς Λατίνοὺς Squamatus (οἶον, βραβύ-
ρας, Δεπιδάτος, couvert d'écailles) ἀπὸ τὸ Squama, τὸ
σημαίνειν Λεπίδα. Κατ' ἀναλογίαν καὶ τὸ Σφογγάτον ἦθελ' εἶσθ'
ἐλληνηώτερον, Σφογγωτόν, ἐπειδὴ παρομοιάζει τὸν Σκόγγον.

ΣΤΙΧ. 131 — 132. Καὶ τρίτον τὸ ἀκρόπασσον ὀφθὲν ἀπὸ μερίου,
καὶ τέταρτον μονόκυθρον· πλὴν βλέπε νὰ μὴ βράζῃ.] Ἀντὶ τῶν δύο
εἰχων, τὸ ἄλλο ἀντίγραφον φέρει μόνον ἓνα τὸν εἰς:

Καὶ τρίτον τὸ ἀκρόπαστον, πλὴν βλέπε νὰ μὴ βράζῃ.

ἈΚΡΙΟΠΑΣΤΟΝ, ἢ ὀρθώτερον ἐκ τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου
ἈΚΡΟΠΑΣΤΟΝ. Λεῖπει ἡ λέξις ἀπὸ τὸν Δουκάγγιον, ἔως διότι εἶναι
ἑλληνική. Ἀκρόπασσον ἔλεγον οἱ παλαιοὶ τὸ ὀλγόν ἢ τὸ πρὸ μετροῦ
ἀλατισμένον ὀψάριον ἢ κρέας, τοῦ ὁποῖου ἐπομένως τὸ ἄλας δὲν ἐπέ-
ρασεν ἀκόμη εἰς τὸ βάθος, οἶον (παρὰ Ἀθην. III σελ. 119),

Μενδήσιος θ' ὥραιος ἀκρόπαστος εὖ,
ξανθοῖσιν ὀπτός κέφαλος τακτίσιν πυρός·

τὸ τοιοῦτον πασὸν ὀνομάζετο καὶ Ἡμιτάριχον, καὶ Ἡμίνηρον
τάριχον. Ἐδῶ ὁ Πρόδρομος νοεῖ κρέας πασόν, ἢ τοῦλάχιστον ὀλι-
γαλατισμένον.

ΟΦΘΟΝ. ἦγον ὀπτόν. Σημείωσε τὴν βάρβαρον τροπὴν τοῦ π̄ εἰς
τὸ φ, ἢ ὁποῖα ἐκυρίευσεν καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας λέξεις, εἰς ὅσας μάλιστα

μετά τὸ π ακολουθεῖ τὸ τ, οἷον Βαπτίζω, Ἑφτά, Φταίω, Φτενός (ὁ λεπτός), Φτερόν, Φτέρνα, Φτυάριον, Φτύσμα, Φτωχός, ἀντὶ τοῦ Βαπτίζω κ. τ. λ. Φτενὸν (mince), ἤγουν Πτενὸν ἢ Πτηνὸν, ὠνόμασεν ἡ συνήθεια τὸ Λεπτὸν, διότι τὰ λεπτά σώματα εἶναι εὐκίνητα, καὶ τρόπον τινά εὐκολοπέταστα (Πτηνά). Μάρτυς τὸ εἰς τὸν λεπτὸν Στρατόνικον ἀστεῖον ἐπίγραμμα (BRUNCK, *Analect.* tom. II, pag. 328),

Ἐν καλάμῳ πῆξας ἑτέρα Στρατόνικος ὁ ΛΕΠΤΟΣ,

Καὶ τριχὸς ἐκδήσας, αὐτὸν ἀπηγχόνησι·

Καὶ τί γάρ; οὐχὶ κάτω βρῖσεν βαρὺς· ἀλλ' ὑπὲρ αὐτῶν,

Νημερίας οὔσης, νεκρὸς ἄνω ΠΕΤΑΤΑΙ.

ΜΕΡΙΟΥ. Ἀντὶ τοῦ Μηρίου, ἀπὸ τὸ Μηρός. Ἡ τροπὴ τοῦ ἡ εἰς τὸ εἶναι Ποιητικὴ. Καθὼς ἀπὸ τὸ Μηρίον, ἐσχηματίσαμεν τὸ ΜΗΡΙΟΝ, καὶ ἀπὸ τὸ πρὸ μικροῦ σημειωμένον Πτηνός, τὸ Πτενός, καὶ Φτενός, οὕτω λέγομεν Ἀπόσημα, Στίκω, Θυμανία, Θερίον, Σιρός, ἀντὶ τοῦ Ἀπόσημα κ. τ. λ. Τοιοῦτον εἶναι τοῦ Ὀμήρου (Ὀδυσσ. ε', 402) τὸ,

Ρόχθει γὰρ μέγα κύμα, πετὶ ΞΕΡΟΝ ἠπείροιο.

Ὡσαύτως καὶ τὸ Ὑγιερὸς τῶν παλαιῶν ἐχυδαίρηται εἰς τὸ Γειερὸς.

ΜΟΝΟΚΥΘΡΟΝ. Ἀντὶ τοῦ Μονόχυτρον, Ἰωνικῶς, ἄχιδωρικῶς, καθὼς ἐνόμισεν ὁ Δουκάγγιος (σελ. 951), μὴ νεήσας τοῦ Εὐσταθίου (Ἰλιαδ. δ', σελ. 468) τὴν ῥῆσιν. Οἱ Ἴωνες ἔτρεπαν τὰ ψιλὰ, εἰς τὰ δασέα, καὶ ταῦτα πάλιν εἰς τὰ ψιλὰ, ἐπειδὴ ἔλεγαν, Κεζών, Κύθρη, Βάθρακος (ὡς ἀκόμη τὸν ὀνομάζομεν καὶ τὴν σήμερον), ἀντὶ τοῦ Χιτών, Χύτρα, Βάτραχος. Ὁ Ἐπίκουρος, γράφων πρὸς φίλον, τὸν παρακαλεῖ νὰ τὸν στείλῃ μικρὰν χύτραν τυρίου, « Πέμπσον μοι τυροῦ » ΚΥΘΡΙΑΔΙΟΥ. (Διογ. Λαιρτ. X, 11), ὅπου γράφει μόνον εἰς αἰτιατικὴν, ΚΥΘΡΙΑΔΙΟΝ (ἤγουν Χυτρίδιον), μὴ προσέχων εἰς τὰς προβληθείσας πολλὰς ἄλλας διορθώσεις, καὶ πρόσδεξ τὴν λέξιν εἰς τὰ Λεξικά. Μονόκυθρον λοιπὸν ὠνόμαζαν οἱ Γραικορωμαῖοι, διαφέρων εἰδὼν φραγία μιγμένα κ' ἐψημένα εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν χύτραν,

ὅποιον εἶναι τὴν σήμερον παρόμοιον ἔφημα, τὸ ἀπὸ τοῦ Ἰσπανοῦς ὀνομαζόμενον *Olla podrida*, καὶ ἀπὸ τοῦ Γάλλου *Pot-pourri* (οἶον *Σαπρόχυτρον*). Τὸ ὀνομάζουν ἔτι καὶ *Salmigondis*. Οἱ παλαιοὶ τὸ ὀνόμαζαν, κατὰ τινας, *Σύγκρουμα*, ὡς λέγει ὁ Ἡσύχιος, « *Σύγκρουμα*, *χρίος*, *δάνειον*. Τινὲς, τὴν σύμμεκτον *λοπάδα*. » Τὸ ἔλεγαν ἀκόμη καὶ *Θρυμματίδα*, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὸν κωμικὸν *Αντιφάνην* (παρ' Ἀθην. IX, σελ. 370),

Οὐδὲ Θρυμματίς

Τεταραγμένη, καὶ *λοπάδες* ἀνθρώπων φθοραί.

Ἰσως τὸ ἔλεγαν καὶ *Λασταυροκάκαβον* (ἴδ. τὸν αὐτ. Ἀθην. I, σελ. 9). Τὰ περίεργα *Μονόκυθρα* ταῦτα ἀρέσκουν μάλιστα τοὺς γαστριμάργους· καὶ τοιοῦτοι ἦσαν, τὸν καιρὸν τοῦ Προδρόμου, οἱ πανοσιώτατοι *Καθηγούμενοι* τῶν μοναστηρίων, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὸ ἐξῆς δευτέρῃν αὐτοῦ ποίημα, τὸ ἐπιγραφόμενον, « *Κατὰ Ἡγουμένων*, καὶ τοιοῦτοι θέλουν εἶσθαι παντοῦ καὶ πάντοτε οἱ *Μοναχοὶ* ἐωσοῦ νὰ αισθανθῶσιν οἱ κοσμικοὶ τὴν μωρίαν νὰ τρέψωσι μὲ τοὺς ἰδίους κόπους, τοὺς μὴ θέλοντας νὰ συγχοπιάζωσι μὲ τοὺς συμπολίτας των.

ΣΤΙΧ. 133, Ἀφ' οὗ δὲ παραθέσουσιν, καὶ νίψεται, καὶ κάτζει.] ΔΓ,

Ἀφ' οὗ δὲ φάγουν τὸ ἐκξεσόν, ἔκτοτε τὸ σκορδάτον.

ΠΑΡΑΘΕΣΟΥΣΙΝ. Κυριολεκτικῶς τοῦτο, καθὼς καὶ εἰς τοὺς παλαιούς, οἱ ὅποιοι ἐμεταχειρίζοντο τὸ Παρατιθῆναι εἰς τὴν σημασίαν τοῦ Τιθῆναι τὰ βρώματα ἐπὶ τῆς τραπέζης, οἶον (*Ὀδυσσ. Ε, 91*),

Ἀλλ' ἔπει προτέρω, ἵνα τοι ΠΑΡ ξείνια ΘΕΙΩ.

Ἐλέγετο δὲ καὶ *Παράθεσις* καὶ μετοχικῶς *Παρατιθέμενον* (*servise*) τὸ ἐπὶ τῆς τραπέζης βαλλόμενον βρῶμα· ὅθεν καὶ ὁ Πάυλος, καὶ ὡς φιλόσοφος καὶ ὡς Ἀπόστολος *Θείας Θρησκείας*, παραγγέλλει λέγων (*Ἀ, Κορινθ. ι, 27*), « *Πᾶν τὸ παρατιθέμενον ὑμῖν ἐσθίετε, μὴδὲν ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν.* » Σημειώσω καὶ τὸ παραθέσουσιν ἀντὶ τοῦ ὑποτακτικοῦ *Παραθέσωσι*, καθὼς καὶ τὸ ἀκόλουθον,

ΝΙΨΕΤΑΙ. Ἀντὶ τοῦ Νίψεται. Σήμερον (ὁμοίως κατὰ μέσσην διά-
 σεσιν) λέγομεν, Νίψθῃ. Τὸ Νίπτομαι, Λούομαι, Κτενίζομαι, Ξυρίζο-
 μαι, Σπογγίζομαι, Ενδύνομαι, Ενδύνομαι καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα
 εἶναι καὶ λέγονται εἰς τὴν κοινὴν ἡμῶν γλώσσαν, καθὼς καὶ εἰς τὴν
 ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν, Μέσα ῥήματα, ὅχι, καθὼς λέγουσι οἱ Γραμματικοί,
 διότι σημαίνουν ποτὲ μὲν ἐνέργειαν, ποτὲ δὲ πάθος, ἀλλὰ διότι
 σημαίνουν ἐνέργειαν καὶ πάθος ἐνταυτῷ, ἥγουν σημαίνουν, ὅτι
 τὸ πρόσωπον, περὶ τοῦ ὁποίου λέγονται, ἐνεργεῖ εἰς ἑαυτὸν καὶ
 πάσχει ἀπ' αὐτοῦ, ὡς ὅτι δὲν γίνεται μνήμη ἄλλου προσώπου ἐνερ-
 γούντος.

Μὲ μόνην τὴν βοήθειαν τῆς κοινῆς ἡμῶν γλώσσης δυνάμεθα νὰ
 ἐξηγήσωμεν τὴν φύσιν καὶ δύναμιν τοῦ Μέσου ῥήματος. Δὲν εἶναι
 σχεδὸν κἀνὲν ἐνεργητικὸν ῥῆμα, τοῦ ὁποίου ἡ παθητικὴ φωνὴ εἰς μαι
 δὲν δύναται νὰ ἐξηγηθῇ καὶ μέσως, ὅταν τὸ σημαίνονμενον πάθος
 εἶναι αὐτοῦ τοῦ πάσχοντος ἔργον, καὶ ὅχι ἄλλου. Παραδείγματός
 χάριν, ἂν εἴπῃ τις, Μετρεῖται τὸ σιτάριον, ἐξανάγκης τὸ ῥῆμα
 εἶναι παθητικόν, ἐπειδὴ ὑποθίτει πρόσωπον ἐνεργοῦν εἰς αὐτὸ τὸ
 σιτάριον· ἀλλὰ τὸ αὐτὸ πρόσωπον δύναται νὰ εἴπῃ καὶ Μετροῦ-
 μαι, ἐὰν μετρῇ αὐτὸς ἑαυτὸν, ἥγουν τὸ μέγεθος τοῦ ἰδίου σώματος·
 καὶ τότε τὸ ῥῆμα γίνεται Μέσον ἐνεργείας καὶ πάθους, ἥγουν δὲν
 σημαίνει οὔτ' ἀπλῶς ἐνέργειαν, οὔτ' ἀπλῶς πάθος, ἀλλ' ἐντάμα καὶ
 τὰ δύο, ἐπειδὴ τὸ αὐτὸ ὑποκείμενον εἶναι τὸ μετροῦν καὶ τὸ μετρού-
 μενον. Καὶ τοῦτο ἴσως ἐκίνησε τοὺς Γραμματικούς νὰ εἴπωσιν, ὅτι τὸ
 Μέσον σημαίνει ποτὲ ἐνέργειαν καὶ ποτὲ πάθος. Τοιοῦτος ὅμως τρό-
 πος ἐξηγήσεως δὲν εἶναι οὔτε σαφής, οὔτ' ἀκριβής. Ἀσαφὲς ὁμοίως
 ὄνομα ἔδωκαν εἰς αὐτά, καὶ ὅσοι τὰ ὠνόμασαν Περιεκτικὰ, καθὼς
 ὁ Σχολιαστὴς τοῦ Ἀπολλωνίου (Ἀργοναυτικ. Α, 1). Σαφίστερα ἐξηγή-
 σαν οἱ Στωϊκοὶ φιλόσοφοι τὴν φύσιν τῶν μέσων ῥημάτων. Αὐτοὶ ὠνό-
 μαζαν ὅλα τὰ ῥήματα, Κατηγορήματα, καὶ τὰ μὲν ἐνεργητικὰ,
 Ὁρθὰ κατηγορήματα, τὰ δὲ παθητικὰ, Ὑπτια, τὰ δὲ μήτε
 πάθος μήτ' ἐνέργειαν σημαίνοντα, Οὐδέτερα, τὰ δὲ καὶ πάθος καὶ
 ἐνέργειαν σημαίνοντα, Ὑπτια ἀντιπεπονθότα (Ἰδ. Διογένη.
 Λαίρτ. Ζήν. σελ. 476). Καὶ αὕτη μὲν εἶναι ἡ κοινὴ εἰς ὅλους σήμε-
 ρον γνωστὴ φύσις τῶν μέσων ῥημάτων, ἡ ἀντιπάθεια, ἡ καὶ ἀντενέρ-
 γεια, ἥγουν ἀπ' αὐτοῦ τινος εἰς ἑαυτὸν ἀντιρροφὴ τῆς ἐνεργείας.
 ἰσοδυναμοῦν λοιπὸν τὸ Νίπτομαι, Λούομαι, Κτενίζομαι κ. τ. λ. μὲ

τὸ Νίπτω, Λούω, Κτενίζω ἐμαντόν· καὶ εἰς αὐτὰ, ἤγουν εἰς τὸ ἐνεργητικὸν καὶ τὴν σύνδετον ἀντωνυμίαν, ἀναλύονται.

Ἐάν τινα τῶν εἰς μῆ ὠνομάσθησαν ἐξαίρετως μέσα, τοῦτο συνέβη εἰς ἐκεῖνα τὰ ῥήματα ὅσα σημαίνουν πράξεις ἢ ἐνεργείας, τὰς ὁποίας ἡ συνήθεια ἐπεκράτησε νὰ ἐνεργῶμεν αὐτοὶ εἰς ἑαυτούς, καὶ ὅχι νὰ ἐνεργῶσιν ἄλλοι εἰς ἡμᾶς. Παραδείγματος χάριν, ἐπειδὴ συνεκτιζόμεν νὰ νίπτωμεν καὶ νὰ ἐνδύωμεν κ. τ. λ. αὐτοὶ ἑαυτούς, ὠνομάσθησαν τὸ Νίπτεται, Ἐνδύεται κ. τ. λ. μέσα ῥήματα, ἤγουν σημαίνουν ἐνέργειαν ἀντιστρέφουσιν εἰς αὐτὸν τὸν ἐνεργούντα, Νίπτει ἢ Ἐνδύει ἑαυτόν. Ἀλλὰ δὲν συνιστάνουν κλάσιν ἐξαίρετον μέσων ῥημάτων μόνα ταῦτα τὰ προκαταλεχθέντα ῥήματα, οὕτω δηλαδή, ὥς πάντοτε νὰ λαμβάνωνται εἰς σκμασίαν μέσων καὶ αὐτοπαθητικῇ· ἐπειδὴ ἀντὶ μέσων δύνασθαι νὰ τὰ κτασθήσῃ καὶ παθητικῇ, ἂν ὑποδείξῃς τὸν πάσχοντα μὴ δυνάμενον ἢ μὴ θέλοντα, νὰ ἐνεργήσῃ αὐτός, ὡς εἶναι τὰ νήπια, οἱ ἀσθενεῖς τὸ σῶμα, οἱ ἀξιωματικοί, οἱ τρυφηλοί, καὶ ἀπλῶς ὅσοι κρίνουν ἀτιμον πρᾶγμα καὶ τῶν πλέον ἀναγκαίων ἀνθρωπίνων χρειῶν τὴν αὐτοουργίαν. Ὅταν λοιπὸν λέγῃς περὶ ἰδιώτου τινός, ὅτι Ἐνδύεται, τὸ ῥῆμα εἶναι Μέσων, ἤγουν ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ Ἐνδύει ἑαυτόν· ὅταν δὲ περὶ νηπίου, βασιλέως, αὐλικοῦ τινός, ἢ πληγωμένου τὰς χεῖρας ἢ τὸν νοῦν, τὸ Ἐνδύεται γίνεται παθητικόν, ἤγουν ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ ἐνδύεται ἀπ' ἄλλον τινά.

Τοῦτο μοῦ ἐνθυμίζει τὴν ἀγχίνουσαν τῆς Σπαρτιάτιδος Γοργοῦς, Συνατρός ἐνναίτιδος τοῦ Κλεομένους, βασιλέως τῆς Σπάρτης. Βλέπουσα τὸν σαπημένον ἀπὸ τὴν ἰωνικὴν τρυφὴν Ἀρισταγόραν, ὑποδενόμενον ἀπὸ χεῖρας δούλου, ἔδραμε πρὸς τὸν πατέρα τῆς λέγουσα μὲ ἐκπληξιν, « Πάτερ, ὁ ξένος χεῖρας οὐκ ἔχει » (Ἰδ. Πλουταρχ. Δακαυν. Ἀποφθεγμ.).

Καὶ αὕτη μὲν ἡ χρῆσις τῶν Μέσων, ἢ Ὑπτικῶν ἀντιπεπονθότων εἶναι κοινὴ καὶ εἰς τὰς δύο Ἑλληνικὰς γλώσσας, τὴν παλαιὰν λέγω καὶ τὴν σημερινήν. Ἀλλ' οἱ παλαιοὶ ἐμεταχειρίζοντο καὶ εἰς ἄλλους τρόπους κομψοτάτους πολλοὺς τὰ μέσα ῥήματα, οἱ ὁποῖοι δὲν σώζονται πλέον εἰς ἡμᾶς. Ἐκεῖνοι ἐσήμαιναν ἀκόμη διὰ τῶν Μέσων ὅχι μόνον τὴν ἐνέργειαν τὴν ἀντιστρέφουσιν ἀμέσως καὶ κατ' εὐθείαν εἰς αὐτὸ τὸ ἐνεργούν πρόσωπον, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀντιστρέφουσιν ἐμμέσως δι' ἄλλου τρίτου τινός, πράγματος ἢ προσώπου. Παραδείγματος χάριν, ἔλεγαν εἰς μέσων διάδοσιν, ὅχι μόνον Τύπτομαι, ἐντὲ τοῦ Τύπτω

ἐμαυτὸν (καθὼς ἀπαρallάxτως λέγομεν εἰς τὴν κοινὴν, Δαίρομαι, ἀπὶ τοῦ Δαίρω ἐμαυτὸν), Αἶρομαι, ἀντὶ τοῦ Αἶρω ἐμαυτὸν εἰς ὕψος, ἢ ἀπὸ τῆς γῆς, ὡς καὶ εἰς τὴν κοινὴν τὸ Σηκόνομαι, ἢ Ὑψόνομαι ἀπὸ τὴν γῆν, ἥγουν Σηκόνω ἢ Ὑψόνω ἐμαυτὸν ἀπὸ τὴν γῆν (καὶ ὅχι καθὼς ἐσφαλμένως ὁ Στέφανος, [Θησαυρ. Ἑλλήν. Γλ. Τόμ. Α, σελ. 209.] ἐσύγχυσεν τὸ « Ἀρθεῖς εἰς ὕψος » μέσον, μὲ τὸ « Ἀρθεῖσα τράπεζα » παθητικόν) ἀλλ' ἔλεγον ἀκόμη καὶ Τύπτομαι τὸν παῖδα, τὸ ὅποιον δὲν ἔμπορεῖ πλέον νὰ ἀναλυθῇ ἀμέσως εἰς τὸν μεταβατικὸν σχηματισμὸν, Τύπτω ἐμαυτὸν, ἀλλ' εἰς τὸ τύπτω τὴν ἐμαυτοῦ παῖδα.

Οἱ γραμματικοί, εἰς ἀπόδειξιν τοῦ ὀρισμοῦ, ὅτι τὸ Μέσον σημαίνει ποτὲ μὲν ἐνέργειαν, ποτὲ δὲ πάθος, φέρουν παραδείγματα τὸ Βιάζομαι τὸν ἐχθρὸν, καὶ Βιάζομαι ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ. Ἀλλὰ τὸ μὲν Βιάζομαι ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ, εἶναι καὶ εἰς εἰς πάντοτε παθητικόν· τὸ δὲ Βιάζομαι τὸν ἐχθρὸν ἐνομίσθη καταξείρετον μέσον, διότι ὁ σωζόμενος σήμερον εἰς τὴν γλῶσσάν μας ἐνεργητικὸς αὐτοῦ τύπος Βιάζω, δὲν εὐρίσθη εἰς τοὺς πεζογράφους Ἑλλήνας. Μόνος ὁ Ὀμηρος τὸν ἐμεταχειρίσθη (Ὀδυσσ. μ', 297), .

Εὐρύλοχ', ἡ μάλα δὴ με βιάζετε μούνον ἐόντα,

καὶ ὁ Ἀλκαῖος (ΒΕΚΚΕΡ, Anecd. Græc. pag. 86). Ἐσυγχωρεῖτο λοιπὸν καὶ εἰς τοὺς πεζογράφους νὰ εἰπωσιν (ὡς λέγει σήμερον ἡ κοινὴ γλῶσσα) Βιάζω τὸν ἐχθρόν. Ἄν ἐπικράτησεν ὁ παθητικὸς τύπος, Βιάζομαι τὸν ἐχθρόν, τοῦτο προῆλθεν ὅχι μόνον ἐκ τοῦ ὅτι ἀναλύεται εἰς τὸ Βιάζω τὸν ἐμαυτοῦ ἐχθρόν, ἀλλ' ἔτι καὶ ἀπ' αὐτὴν τοῦ ῥήματος τὴν φύσιν· αὐδεμίαν βίαν ὅποιον-δήποτε δύναται κάνεῖς νὰ ἐνεργῇ εἰς ἄλλον, χωρὶς νὰ τὴν αἰσθανθῇ ὁπωσοῦν καὶ εἰς ἐαυτόν. Ἐκ τούτου καὶ τὸ ἀμετάβατον (καὶ παλαιὰ καὶ εἰς ἡμᾶς σήμερον) Βιάζομαι (ἥγουν Βιάζω ἐμαυτὸν) συνωνυμῆ ποτὲ μὲ τὸ Σπεύδω (Λουκ. ιε', 16). Τοιοῦτον εἶναι τὸ Μάχομαι, ταγμένον εἰς τὴν τάξιν τῶν ἀνομασθέντων Ἀποθετικῶν, ταῦ ὅποιον δὲ ἐνεργητικὸς τύπος, Μάχω, ἐξωρίσθη ὡς ἄχρηστος καὶ ἀπὸ τὴν παλαιάν καὶ ἀπὸ τὴν σημερινὴν γλῶσσαν· διότι οἱ μαχόμενοι ἐνεργοῦν καὶ πάσχουν ἐνταυτῷ ἀπ' ἀλλήλους καὶ εἰς ἀλλήλους.

Ὡσαύτως ἔλεγον « Αἶρομαι τὸ φορτίον » τὸ ὅποιον δὲν ἀναλύεται οὔτε εἰς τὸ Αἶρω ἐμαυτὸν, οὔτ' εἰς τὸ Αἶρω τὸ ἐμαυτοῦ φορτίον,

ἀλλ' εἰς τὸ Αἶρω τὸ φορτίον ἐπ' ἑαυτοῦ, ἦγουν ἐπὶ τῶν ὤμων ἢ τῆς κεφαλῆς μου. Λεῖπει καὶ αὕτη ἡ χρῆσις ἀπὸ τὴν κοινὴν γλώσσαν, εἰς τὴν ὅποιαν μεταχειρίζομεθα τὸν ἐνεργητικὸν σχηματισμὸν, Σηκώνω τὸ φορτίον· παρεκτός ὀλίγων τινῶν φράσεων, ὅπου ἔχει τόπον ἡ μεσότης αὕτη, ὅποιοι εἶναι τὸ Φορτόνομαι· ἐπειδὴ λέγομεν Ἐφορτώθη τὸν σάκκον, εἰς τὴν μέσσην καὶ κυρίαν σημασίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ, Ἡρατο τὸν σάκκον· καὶ Ἐφορτώθη τὸν φίλον του, τὸ ὅποιον ἔχει τρεῖς σημασίας μίσας, τὴν κυρίαν, ἀντὶ τοῦ Ἐσήκωσεν εἰς τοὺς ὤμους του τὸν φίλον· τὴν μεταφορικὴν ἀντὶ τοῦ, Ἐβάλλω ὡς φορτίον ἐπάνω τοῦ φίλου του, ἦγουν ἐγίνεν ὀχληρὸς εἰς τὸν φίλον του, καὶ τρίτην, ὁμοίως μεταφορικὴν, ἀντὶ τοῦ, Ἐλαβεν ὡς φορτίον ἐπάνω του τὸν φίλον, ἦγουν ὑπέφερε τὸ βάρος καὶ τὴν ἐνόχλησιν τοῦ φίλου του.

Εἶναι περιστάσεις εἰς τὰς ὅποιās ἡ μεσότης εἶναι τρόπον τινὰ διπλῇ, ἦγουν εἰς τὰς ὅποιās ἡ ἀνάλυσις ἀπαιτεῖ δις τὴν σύνθετον ἀντωνυμίαν· οἷον « Ἀράμενος τὸν πατέρα ἔφυγε » ἀντὶ τοῦ, Ἄρας ἐπὶ τῶν ἑαυτοῦ ὤμων τὸν ἑαυτοῦ πατέρα, ἔφυγε. Οἱ Ἕλληνες ἔλεγαν μεταφορικῶς καὶ « Αἶρομαι νίκην » ἀντὶ τοῦ Αἶρω ἐπ' ἑαυτοῦ (ἦγοῦν Λαμβάνω) νίκην, καὶ συντομώτερον, Νικῶ. ἔλεγαν ἀκόμη καὶ « Αἶρομαι κλέος, ἡ δόξαν » ἀντὶ τοῦ Δοξάζομαι ἢ γίνομαι ἐνδοξος· διότι ἔκριναν τὴν δόξαν ὡς φορτίον, ὡς καὶ εἶναι ἀληθῶς, φορτίον ὅμως εὐάρεστον, ὅταν ἀποκτᾶται καὶ σώζεται μὲ τοὺς διὰ τὴν κοινὴν ὠφέλειαν κόπους. Ὅποια δόξα δὲν γεννᾶται ἀπὸ τὴν κοινὴν ὠφέλειαν, εἶναι Νόθος δόξα, καὶ ὅποια δὲν τρέφεται οὐδὲ ποτίζεται καθημέραν μὲ ἀδιακόπους ἰδρώτας, εἶναι Ἀποθάμενη δόξα.

Μεταχειρίζονται κάποτε τὰ μέσα ῥήματα, καὶ ὅταν ὁ πάσχων ᾖ καὶ μὲν διάφορος ἀπὸ τὸν ἐνεργοῦντα, συνεργῇ ὅμως τρόπον τινὰ μ' αὐτὸν ἢ αὐτοθελήτως, ἢ καὶ μὴν ἐμποδίζων τὴν εἰς ἑαυτὸν γινομένην ἐνέργειαν. Παραδείγματός χάριν, εἰς τὸν Ἀριστοφάνην (Νεφ. 494) ἐρωτᾷ ὁ Σωκράτης τὸν Στρεψιάδην,

Φέρ' ἴδω, τί δράς, ἦν τίς σε τύπτῃ;—

« Εἰς εἰπέ με, τί θέλεις κάμειν, εἰάν τίς σε δαίρῃ; » καὶ ὁ Στρεψιάδης ἀποκρίνεται,

Τύπτομαι.

Τὸ Τύπτομαι τοῦτο, ἂν ὑποταθῇ κυρίως παθητικόν, ἥγουν ἂν ἐξηγηθῇ διὰ τοῦ Δαίρ ομαι, ἀποδαίνει ψυχρόν. Δὲν εἶναι οὐδὲ κυρίως μέσον· διότι δὲν σημαίνει, Τύπτω ἑμαυτὸν ἢ τινα τῶν ἐμῶν. Συγχωρεῖται ἴσως νὰ ὀνομασθῇ Παράμεσον· διότι ἀναλύεται κυρίως εἰς τὸ Ἰπομένω, ἢ Παρέχω, ἢ Ἀφήμι ἑμαυτὸν τύπτεσθαι, καὶ διὰ τῆς ὑπομονῆς ταύτης συνερῶ με τὸν τύπτοντά με, ἐπειδὴ ὅστις δαιρόμενος, δὲν ἀντιστέκει εἰς τὸν δαίροντα, ἀντιδαίρων αὐτὸς, ἢ προσκαλούμενος ἄλλου βοήθειαν, ἢ κἀν ὀδυρόμενος καὶ πικραλῶν, ἐκεῖνος μακρύνει τὸν χρόνον τοῦ θαρμοῦ. Τὰ τοιαῦτα Παράμεσα, αἱ εἶναι γλῶσσαι τὰ ἐρμηνεύουν διὰ τοῦ Ἀφήμι ῥήματος, οἷον τὸ προειρημένον Τύπτομαι, Ἰταλῶν ἐξηγῆται *mi lascio battere*, Γαλλικῶν *je me laisse battre*. Εὐρίσκονται καὶ εἰς τὴν κοινὴν ἡμῶν γλῶσσαν ὀλίγα τινὰ παραδείγματα, τῶν ὁποίων ὁ ἀριθμὸς δύναται νὰ αὐξησῇ χωρὶς βίαν, ὅταν ὁ γράφων γράφῃ με κρίσιν. Παραδείγματος χάριν, ὅστις πωλεῖ τὴν τιμὴν του δι' ἀργύριον, καὶ ὀλίγον ψηφίζει τὰς καταφρονήσεις τῶν ἄλλων, ἐὰν μόνον προξενῶσιν εἰς αὐτὸν κέρδος, δύναται νὰ εἴπῃ με ἀνδραποδώδῃ ἀναισχυντίαν, Καταφρονοῦμαι διὰ τὸ κέρδος, ἥγουν Ἰποφέρω τὰς καταφρονήσεις τῶν ἄλλων, ἢ Ἀρίνω νὰ με καταφρονῶσιν οἱ ἄλλοι διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ κέρδους. Ὅτι τὸ Καταφρονοῦμαι ἐδῶ δὲν εἶναι κυρίως παθητικόν, φαίνεται ἀπὸ μόνον τὴν εἰς τὸ ἐνεργητικὸν μεταβολὴν τῆς φράσεως. Διότι αἱ παθητικαὶ φράσεις, ὅτε σημαίνουν πάθος ἀπλῶς, ἰσοδυναμοῦν με τὰς ἐναντίας ἐνεργητικὰς, οἷον τὸ Καταφρονοῦμαι ἀπὸ τὸν δεῖνα, δὲν λίγει τι πλέον παρὰ τὸ, Μὲ καταφρονεῖ ὁ δεῖνα· ἀλλ' εἰς τὴν προειρημένην φράσιν, ὁ αἰσχροκερδὴς σκοπὸν μόνον ἔχει νὰ μᾶς διδάξῃ, ὅχι ὅτι τὸν καταφρονοῦν οἱ ἄνθρωποι (πρᾶγμα εἰς ὅλους γνωστὸν), ἀλλ' ὅτι ὑποφέρει αὐτὸς τὰς καταφρονήσεις, καὶ τρόπον τινὰ τὰς ἐνεργεῖ αὐτὸς εἰς ἑαυτὸν διὰ τὴν αἰσχροκέρδειαν.

Τὸν αὐτὸν τρόπον τὸ Διδάσκομαι, μέσον ῥήμα, ἐσθίμαινε πρῶτον Διδάσκω ἑμαυτὸν· οἷον (Ἀριζοφάν. Νεφ. 194),

Αὐτὸς καθ' αὐτὸν ἀστρονομεῖν διδάσκεται·

ὁθεν ὁ Αὐτοδιδάκτος, ἥγουν ὅστις ἐξεύρει τὸ ἔμαθεν ἀφ' ἑαυτοῦ, καὶ ὅχι ἀπὸ διδασχῆς ἄλλου· καὶ τοῦτο ἴσως ἐνοοῦσαν οἱ

γραμματικοί, λέγοντες, ὅτι ὁ Σοφοκλῆς ἐμεταχειρίσθη τὸ Ἐδιδάξατο ἀντὶ τοῦ Ἐφεῦρε· ἤγουν, ὅτι ἔχει τὴν σημασίαν ταύτην, καθόσον ὁ διδάσκων ἑαυτὸν ἐφευρίσκει αὐτὸς, ὅ,τι μαυθάνουν ἄλλοι ἀπ' ἄλλους. Ἡ ῥῆσις τοῦ Σοφοκλείους εἶναι περὶ ὅλου τοῦ ἀνθρώπινου γένους, ὡς ἐνὸς ἀτόμου ἢ προσώπου θεωρουμένου. Τὸ πρόσωπον τοῦτο (Ἄντιγ. 354),

Καὶ φθέγμα, καὶ ἠνεμόεν
Φρόνημα, καὶ ἄσυνόμους
Ὅργας ἘΔΙΔΑΞΑΤΟ,

ἤγουν ἐδίδαξεν αὐτὸ ἑαυτὸ καὶ γλῶσσαν, καὶ τὴν περὶ τῶν μετιώρων φιλοσοφίαν, καὶ τὴν πολιτικὴν· καὶ ἀκολουθῶς τὰ ἐφεῦρε. Διότι, εἰς κατὰ μέρος καὶ χωριστὰ ἐν' ἀπὸ τὸν ἄλλον θεωρήσεως τοὺς ἀνθρώπους, οὐδ' εἰς ἀπείρους μυριάδας· εἴλεις εὐρεῖν ἓνα μόνον αὐτοδίδακτον εἰς ὅλα ταῦτα. Ἀλλ' ὅταν συλλογισθῇς ἀφηρημένον ὡς ἐν ὑποκειμένον ὅλου τὸ ἀνθρώπινον γένος, καὶ ἐπισήμας καὶ τέχνας, εἰς ὀλίγα λόγια, ὅ,τι ἐξεύρουν οἱ ἄνθρωποι, τὰ ἔμαθον αὐτοὶ ἀπ' ἑαυτῶν, καὶ ἀκολουθῶς τὰ ἐφεύραν, ἐπειδὴ δὲν τὰ ἐδιδάχθησαν ἀπὸ κένενδός ἄλλου γένους ζῶον.

Τὸ Διδάσκειμαι σημαίνει δεύτερον, τὸ Ἀφήμι ἢ πατέχω ἑμαυτὸν διδάσκεσθαι, ἤγουν παραδίδω ἑμαυτὸν εἰς ἄλλον· νὰ μὲ διδάξῃ, ὅποιον εἶναι τὸ λεγόμενον ἀπὸ τὸν γέροντα Στρεψιάδην (Ἀριστοφάν. Νεφ. 127),

Ἄλλ' εὐξάμενος τοῖσιν θεοῖς, διδάξομαι
Αὐτὸς, βαδίζων εἰς τὸ φροντιστήριον.

Ὡς αὐτως, ὅταν συντάσσεται μὲ αἰτιατικὴν, οἷον Διδάσκειμαι τὸν υἱόν, δύναται πρῶτον νὰ σημάνῃ Διδάσκω αὐτὸς ἐγὼ τὸν ἑμαυτοῦ υἱόν, ἂν ὑποθέσῃς τοὺς γονεῖς ἱκανοὺς εἰς τοῦτο· ὁ δὲν ὠνομάσθη καὶ Μητροδιδάκτος Ἀρίστιππος ὁ νεώτερος, διότι ἐδιδάχθη τὴν φιλοσοφίαν ἀπ' αὐτὴν τὴν μητέρα του Ἀρήτην (Διογεν. Λαερτ. II, 86). Σημαίνει δεύτερον, Παραδίδω τὸν υἱόν μου εἰς ἄλλον νὰ τὸν διδάξῃ,

καθώς πάλιν λέγει ὁ αὐτὸς Στρεψιάδης πρὸς τὸν ἴδιον υἱὸν (Ἀριστοφάν. Νεφ. 1338);

Ἐδιδασάμην μέντοι σε, νῆ Δί', ὦ μέλε·

καὶ τοῦτο φέρει παράδειγμα ὁ Ἀμμώνιος, (σελ. 46) λέγων, « Ἐδίδαξε μὲν γὰρ ὁ κωμῳγητὴς, Ἐδιδάξατο δὲ ὁ πατὴρ συζησας. » Εἰς τὸ αὐτὸ ἀποελέπει καὶ τοῦ Ἡσυχίου τὸ, « Ἐπαιδεύσατο τὸν υἱὸν ὁ πατὴρ· Ἐπαιδευσεν δὲ (γρ. δὲ ὁ) διδάσκαλος. » Πλείωτερά τούτων ὅςτις ἐπιθυμεῖ, ἄς ἀναγνώσῃ τὸ Περὶ μέσων ῥημάτων σύνταγμα τοῦ Κυζέρου.

ΚΑΤΖΕΙ. Ἐτι καὶ σήμερον ἐπικρατεῖ μεταξὺ τῶν χυδαίων ὁ βάρβαρος συλλαβισμὸς τοῦ *τζ* εἰς τὸν μέλλοντα καὶ τὸν ἀόριστον τοῦ Καθίζω ῥήματος, οἷον *Θίλει κάτζειν*, *Ἐκατζε*, *Κάτζη*, *Κάτζε*, ὅςτις δὲν ἐγεννήθη ὥς εἶναι τὸν σήμερον, παρευθὺς ὀλοκληρος, ἀλλ' ἤρχισεν ἀπὸ τὴν συγκοπὴν, *Κάθθειν*, *Ἐκάθσε*, *Κάθση*, *Κάθσε*, καὶ κατήνησεν εἰς τὴν τροπὴν τοῦ *θσ* εἰς τὸ *τζ*, ἢ μάλλον *τσ*. Τοῦ Καθίζω ἡ κυρία σημασία εἶναι γνῶσις· ἀλλ' ἔχει καὶ τροπολογικὰς φράσεις πολλὰς, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἀκοῦμαι νὰ σημειώσω ὀλίγας τινὰς, ἀφοῦ πρῶτον ἐξηγήσω τὴν διάθεσιν, ἔπειτα τὸν διπλοῦν σχηματισμὸν τοῦ ῥήματος.

Τὸ Καθίζω εἶναι καὶ οὐδῆτερον, καὶ ἐνεργητικόν, ἀπαράλλακτως καθὼς καὶ εἰς τοὺς παλαιούς· ἐπειδὴ λέγομεν Καθίζω ἐγὼ (ἡγούμην) τὸ ἄνω μέρος τοῦ σώματος πρὸς τὸ κάτω, χωρὶς νὰ τὸ κλίνω ἀπὸ τὴν κάθετον), καὶ Καθίζω ἄλλον. Παρὰ τοῦτο εἶναι καὶ τὸ Κάθνημαι τῶν παλαιῶν, τὸ ὁπεῖον οἱ χυδαῖοι προφέρουν Κάθομαι, τρέψαντες τὸ *η* εἰς τὸ *ο*, ὅχι ὁμῶς παντάπασι ἀλόγως· διότι τὸ Κάθνημαι, μέσον ῥῆμα, εἶναι ἀπὸ τὸ Ἔω τοῦ ἐνεργητικοῦ σχηματισμοῦ, ἐκ τοῦ ὁποίου παράγεται καὶ τὸ Ἰξω (ᾧθεν τὸ Καθίζω), ὡς τὸ Αἰνίζω ἀπὸ τὸ Αἰνέω, τὸ Σακκίζω ἀπὸ τὸ Σακκέω, καὶ τὸ Τειχίζω ἀπὸ τὸ Τειχέω. Ἀλλὰ τεῦ Ἔω τὸ ἄχρηστον παθητικὸν ἔπρεπε νὰ ᾔηται Ἔομαι (καθὼς τοῦ Πνέω τὸ Πνέομαι καὶ τοῦ Ῥέω τὸ Ῥέομαι), καὶ μὲ τὴν πρᾶξιν Καθέομαι. Τοῦτο ἔκριν' εὐλογον ἡ χυδαίότης νὰ συγκόψῃ εἰς τὸ Κάθομαι· ἐξανατίας δὲ τὴν μετοχὴν Καθόμενος ἐπρόκρινεν νὰ συναίρῃ εἰς τὸ Καθόμενος (κατὰ τὸ Ποιόμενος Ποιούμενος) ἀντὶ τοῦ παλαιοῦ Καθήμενος, τὸ ὁποῖον μεταχειριζόμεθα καὶ τὴν σήμερον καθὼς καὶ τὸ Κάθνημαι. Τὸ Κάθνημαι ἢ Κάθομαι μέσον

κατὰ τοῦτο μόνον διαφέρει τοῦ οὐδετέρου Καθίζω, ὅτι ἡ χρῆσις του ἔχει χώραν πλέον εἰς τὴν σημασίαν τοῦ Μένω εἰς τὴν στάσιν τοῦ καθ-εσμοῦ, ἤγουν δὲν ζῆλω ὁρῶς, τὸ δὲ Καθίζω σημαίνει κυρίως, τὸ Παύω νὰ ζῆλω ὁρῶς, ἤγουν μεταβαίνω ἀπὸ τὴν ὁρῶν ζάσιν εἰς τὸν Καθεσμόν· καὶ εἰς τοῦτο ἀποβλέπει ὁ κανὼν τοῦ Λουκιανοῦ (Σολοικ-ικς. § 11), « Τὸ ΚΑΘΙΣΘΟΝ τοῦ ΚΑΘΗΣΘ διαφέρειν φημί... τῷ τὸ » μὲν πρὸς τὸν ἐςῶτα λέγεσθαι, τὸ Κάθισον, τὸ δὲ πρὸς τὸν καθ- » ἐζόμενον. » Τὸ προσακτικὸν Κάθισο ἐλέγετο κατὰ συγκοπὴν καὶ συναίρεσιν καὶ Κάθου, καθὼς τὸ λέγει σήμερον ἡ συνήθεια, ἤγουν Μένε καθήμενος, μὴ σκηωθῆς.

Ἀπὸ τὸ ῥῆμα τοῦτο εἶναι τροπολογικαὶ φράσεις, ἀπὸ μὲν τὸ Κίθομαι, Κάθου φρόνιμα, ἤγουν Μένε εἰς τὴν ζάσιν τῆς φρονή-σεως· Εἰς τὰ καλὰ καθούμενα, ἤγουν χωρὶς αἰτίαν ἢ ἀνάγκην, τὸ ὁποῖον καὶ ἑλληνικώτερον λέγομεν κάμμιαν φορὰν, « Καλῶς ἐχόντων » τῶν πραγμάτων » Κάθημαι ἢ Κάθομαι μὲ χέρια σκυρωτά, ἢ μὲ χεῖρας σκυρωμένας, ἤγουν ἀργῶ, ἀμελῶ, δὲν ἐνεργῶ ὅ,τι πρέπει νὰ κάμω· Τί κάθῃσαι καὶ βλέπεις; ἤγουν τί προσμένεις καὶ δὲν ἐνεργεῖς ὅ,τι πρέπει νὰ κάμῃς; Ἀπὸ δὲ τὸ Καθίζω, λέγομεν, Κάθισε φρόνιμα, ἤγουν παῦσε τὰς ἀφροσύνας· Ἐκάθισε τὸ κα-ράδιον, ἤγουν ἤγγισεν εἰς τῆς θαλάσσης τὸν πάτον, διὰ τὸ ἀνά-βαθον τῶν ὑδάτων, ἀπαρλλάκτως καθὼς εὐρίσκεται εἰς τὸν Στράβωνα (Β, σελ. 99) « Καθίσαι γὰρ τὸ πλοῖον, ἡσυχῇ δὲ, ὥςτε μὴδ' ἄθροῦν » διαλυθῆναι, κ. τ. λ. » Παρόμοια λέγομεν, Ἐκάθισε τρεῖς χρό-νους εἰς τὴν Σμύρνην, ἤγουν ἔμεινε ἢ διέτριψε, ἢ ἐκατοίκησεν, ἥτις εἶναι φράσις τῶν Ἑβδομήκοντα (Κριτ. ιθ', 4) « Καὶ ἐκάθισε μετ' » αὐτοῦ ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας, καὶ ἔφαγον, καὶ ἔπιον κ. τ. λ. » ἤγουν συγγραφῶν ἀρχαιοτέρων τοῦ Στράβωνος. Εἰς ταύτην τὴν σημασίαν μεταχειριζόμεθα πολλάκις καὶ τὸ Κάθῃμαι ἢ Κάθομαι, οἷον Ἄμε εἰς τὴν Σμύρνην, καὶ κάθου ἐκεῖ, ἕως νὰ σέ γράψω, καθὼς λέγουν πάλιν οἱ αὐτοὶ Ἑβδομήκοντα (Γ. Βασιλ. γ', 36) « Οἰκοδόμησον » σεαυτῷ οἶκον ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ κάθου ἐκεῖ, καὶ οὐκ ἐξελεύσῃ » ἐκεῖθεν οὐδαμοῦ. » Τὴν αὐτὴν σημασίαν φαίνεται νὰ ἔχῃ καὶ ἡ φράσις, ὅταν ὁ λόγος ᾖ περὶ βρωμάτων φυσικά, ἢ διὰ ἀδυναμίαν σωμαχοῦ, δυσπέπτων, Ἐκάθισεν εἰς τὸ σωμαχέόν μου, ἤγουν ἔμεινε, διέτριψε πλέον τοῦ πρέποντος· διότι, ὅταν τὰ βρώματα ᾖναι εὐπεπτα, ἢ ἰσχυρὸς ὁ σωμαχος, δὲν χρονίζουν εἰς αὐτὸν, ἀλλὰ

χωνεύόμενα διαβαίνουν εἰς τὰ ἔντερα. Λέγομεν προσέτι, Ἐκάθισε βασιλεὺς, ἀντὶ τοῦ ἀνηγορεύθῃ, ἐψηφίσθῃ ἢ ἰχυροτονήθῃ βασιλεὺς· διότι μετὰ τὴν ἀναγορεύσιν, καθίζει εἰς τὸν βασιλικὸν θρόνον. Εἶναι καὶ αὕτη φράσις τῶν Ἑβδομήκοντα (Ψαλμ. κη', 10), « Καὶ καθύπερθε κύριος βασιλεὺς εἰς τὸν αἰῶνα. » Ἡ κομψοτέρη ὁμῶς ἀπ' ὅλας καὶ τρόπον τινὰ ἰδίᾳ τῆς γλώσσης τῶν Γραικῶν φράσις εἶναι, Ἄς καθίσωσιν ὅλοι κἀτῶ, ἡγουν, ἄς μὴ συνερίζωνται, παραβάλλοντες ἢ συγκρίνοντες ἑαυτοὺς μὲ τὸν δεῖνα, ὅς τις τοὺς υπερβάλλει ὅλους παραπλή. Εἰς ταύτην τὴν περίστασιν υποδέτομεν τοὺς ὑποδειςτέρους ὡς συναγωνιστάς, σηκωμένους νὰ συντρέξωσιν εἰς τὸ αὐτὸ ἀρετῆς, τέχνης, ἢ ἐπιστήμης γάδιον, διὰ τοὺς ὁποίους λέγομεν, Ἄς καθίσωσι κἀτῶ, ἡγουν ματαίως ἐσηκώθησαν νὰ συναγωνισθῶσι μὲ ἄνθρωπον, τὴν ὁποῖον δὲν θέλουν νικήσῃν. Τοῦτο δὲν περιορίζεται εἰς μόνους τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλ' ἀπλῶς εἰς ὅσα χωρεῖ σύγκρισις καὶ παραβολὴ ὑποδειςτέρου ζώου ἢ πράγματος, πρὸς πολὺ ἀνώτερον, ἢ τοὐλάχιστον τοιοῦτον ὑπολαμβανόμενον ἄλλο τί. Τὸ εἰς τὰς ἀκοάς τῶν ὑποδειςτέρων λυπηρὸν ἄκουσμα τοῦτο (Ἄς καθίσῃ κἀτῶ) ὅς τις φοβεῖται ν' ἀκούσῃ, ἄς ἐνθυμᾶται τὸ χρυσοῦν παράγγελμα τοῦ Ἐπικτήτου, « Ἀνίκητος » εἶναι δύνασαι, ἐὰν εἰς μηδένα ἀγῶνα καταβαίνης, ὃν οὐκ ἔστι ἐπὶ » σοὶ νικᾶσαι. » Καὶ ἄς ἐξεύρῃ καλὰ, ὅτι ἡ κοινὴ ὑπόληψις σπανίως πλανᾶται, καὶ ἂν ποτὲ πλανηθῇ, ἡ πλάνη της δὲν πολυχρονίζει, ἀλλ' ἐπιστρέφει πάλιν εἰς τὴν προτέραν της κρίσιν, καὶ χωρίζει τὰς μελίτσας ἀπὸ τοὺς κηφήνας, τοὺς ἀδέλους πολίτας ἀπὸ τοὺς πολιτοκαπήλους. Τὸ παράγγελμα τοῦτο ἀποβλέπει ὅχι τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τὸ τάγμα τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' ὅλους ἀπλῶς τοὺς ἀνθρώπους· διότι ἐπεξηγεῖ τὸν παλαιὸν ἐκείνου χρησμὸν ΓΝΩΘΙ ΣΑΥΤΟΝ, χρησμὸν χρήσιμον εἰς τὸν πραγματευτὴν, χρήσιμον εἰς τὸν τεχνίτην, καὶ ἔτι χρησιμώτερον εἰς τοὺς ἐπαγγελλομένους νὰ ἐξεύρωσι τί πλεονεκτήματα παρὰ τοὺς ἄλλους.

ΦΑΓΟΥΝ. Ἐμάθameν ὅτι οἱ τοιοῦτοι σχηματισμοὶ τῶν ῥημάτων γίνονται κατὰ συγκοπὴν, οἷον Φάγουν ἀντὶ τοῦ Φέγουσιν. Ἀλλὰ τοῦτο τὸ ῥῆμα, Φάγω, καὶ ἄλλα τινὰ ὅχι ὀλίγα τὸν ἀριθμὸν, ἔπαθαν καὶ ἐν ἄλλοις συγκοπῆς τρόπον ἰδιαίτερον· διότι λέγει ὁ κοινὸς λαὸς ὅχι μόνον Φάγουν, ἀλλὰ καὶ Φᾶσιν, καθὼς λέγει, Τρώγουν καὶ Τρώσι, Ὑπάγουν καὶ Ὑπᾶσι (καὶ χυδαίεστρον Πᾶσι) Λέγουν καὶ Λέσι, Θέλουν καὶ Θέσι, Ἀκούουν καὶ Ἀκοῦσι, Κλαίουν καὶ Κλαῖσι, Κρούουν καὶ Κρούσι, Πταίουν καὶ Πταῖσι, Καίουν καὶ Καῖσι. Τοιαύτην συγκοπὴν

ἰσυνείδιζαν οἱ Ἄττιχοὶ εἰς τὸ Λοῦται, Ἐλοῦμεν, Λοούμενος, ἀντὶ τοῦ Λοῦεται, Ἐλοῦμεν, Λοούμενος. Τῆς γλώσσης ὅμως ἡμῶν ὁ χυδαῖσμός δὲν ἐστάθη μέχρι τούτου, ἀλλ' ἀπετόλμησε καὶ τριπλὴν συγκοπὴν εἰς πολλὰ ἀπὸ ταῦτα, Φᾶν, Τρῶν, Ὑπᾶν, Δέν, Θέν, Ἀκοῦν, Κλαῖν, Κροῦν, Πταῖν, Καῖν. Ὅστις θέλει νὰ δικαιολογήσῃ τὰ τοιαῦτα, δύναται νὰ φέρῃ εἰς παράδειγμα τὰς Βοιωτικὰς συγκαπὰς τῶν Παλαιῶν, Ἐσαν καὶ Ἐφᾶν, ἀντὶ τοῦ Ἐσησαν, καὶ Ἐφησαν, καὶ Τέτυφαν ἀντὶ τοῦ Τετύφασιν. Ὁ αὐτὸς χυδαῖσμός ἐσύγκοψε καὶ τὰ πρῶτα καὶ δευτέρα πρόσωπα τῶν πληθυντικῶν, καὶ τὰ δευτέρα καὶ τρίτα τῶν ἐνικῶν, λίγων, Φᾶμεν, Φᾶτε, Φᾶς, Φᾶ, Τρῶμεν, Τρῶτε, Τρῶς, Τρῶ, Ὑπᾶμεν, Ὑπᾶτε, Ὑπᾶς, Ὑπᾶ, Δέμεν, Δέτε, Δές, Δέ, Θίμεν, Θίτε, Θίς, Θί, Ἀκοῦμεν, Ἀκοῦτε, Ἀκοῦς, Ἀκοῦ, Κλαῖμεν, Κλαῖτε, Κλαῖς, Κλαῖ, Πταῖμεν, Πταῖτε, Πταῖς, Πταῖ, Καῖμεν, Καῖτε, Καῖς, Καῖ, Κροῖμεν, Κροῖτε, Κροῖς, Κροῖ. Ὁ ποιητής μας κατωτέρω (Ποίημ. β. στίχ. 439) ἐτόλμησε καὶ τὸ Κρῶ, ἀντὶ τοῦ Κροῦω.

ἘΚΤΟΤΕ. Ἀντὶ τοῦ Ἐπειτα, ἡ Μετὰ ταῦτα. Μεταχειριζόμεθα σήμερον καὶ τὸ τοπικὸν Ἀπέχει καὶ τὸ χρονικὸν Τότε εἰς τὴν αὐτὴν σημασίαν, οἷον εἰς τὴν παρούσαν φράσιν Φάγε πρῶτον, καὶ τότε (ἡ ἀπέχει) ὑπάγεις κ. τ. λ. Ὅχι παντάπασι ἀλόγως, διότι καὶ τῶν Παλαιῶν τὸ τοπικὸν Ἐντὺθεν ἀναδύετο πολλάκις χρονικῶς ἀντὶ τοῦ Ἐκτοτε, Ἐξ ἐκείνου τοῦ χρόνου. Καὶ ἴσως ἐκ τούτου προῆλθεν ἡ χυδαία χρῆσις τοῦ τοπικοῦ Ὅπου (χυδ. Ὅπου), εἰς χρονικὴν σημασίαν, οἷον, Εὐθὺς ὅπου, Εἰς καιρὸν ὅπου, Τὴν ἡμέραν ὅπου μὲ εἶπες κ. τ. λ. ἀντὶ τῶν ὁποίων ὀρθότερον εἶναι νὰ λέγωμεν, Εὐθὺς, Εἰς καιρὸν, Τὴν ἡμέραν, ὅτε μὲ εἶπες. Οἱ Παλαιοὶ ἐμεταχειρίζοντο τὰ συνανταποδοτικὰ Ὅπου μὲν, Ὅπου δὲ ἀντὶ τοῦ Ποτὶ μὲν, Ποτὶ δέ, ὡς αὐτῶς καὶ μόνον τὸ Ὅπου, ἐλάμβανε χρονικὴν σημασίαν, ὅτε εἶχε πρὸ αὐτοῦ ἡ μετ' αὐτὸ τὸ Ηπου, ἡ περὶ αὐτὸν ἄλλο τι μέρος. Ἀλλ' ἴδε τὰ ἀνωτέρω (σελ. 65 — 67) σημειωθέντα, εἰς τὰ ὅποια πρόσθετος καὶ τὸ ἐξῆς παράδειγμα· « ὍΠΟΥ δὲ καὶ τοῦ λόγου τιμωρίαν ἤθισκε λαμβάνειν, ΗΠΟΥ » τὸν ἔργῳ παραδόντα τὴν πόλιν.... οὐ μεγάλας ἀνζητίας ἐκόλασαν » (Λυκουργ. Κατὰ Διωκράτ. σελ. 20), ἡγουν, ὍΠΟΤΕ καὶ μόνον τὰς λόγους ἐκόλασαν, ΠΟΣΩ ΜΑΛΛΟΝ δὲν ἤθελαν κολάσειν τὸν ἐμπράχτως προδότην τῆς πόλεως.

ΣΚΟΡΑΑΤΟΝ. Ἐπρεπε νὰ εἴπῃ Σφουγγάτου· ἐπειδὴ περὶ Σφουγγ-

γάτου ἐλάλησεν ἀνωτέρω (σῆχ. 130). Ἡ λοιπὸν εἶναι γραφικὸν ἀμάρτημα, ἡ ἐσυνείδιζαν τότε νὰ βάλλωσι καὶ σκόρδα εἰς τὰ σπογγάτα, καθὼς σήμερον βάλλομεν κάποτε προμυῖδια, ἡ τέλος, νοεῖ τὴν κοινῶς λεγομένην Σκορδαλίαν (ἰδ. ἀνωτέρ. σελ. 121). Πιθανώτερον τοῦτο, διὰ τὸν σχηματισμὸν εἰς ατον (ἰδ. αὐτόθ. σελ. 122), Σκορδάτον ἤγουν Σκορδωτον, κατὰ τὸ ὁμοιοκατάληκτον τῶν παλαιῶν Μυττωτος, τὸ σημαῖνον τὴν Σκορδαλίαν (millade), ἡ καὶ εἰδὲς τι Σκορδαλίας, παρόμοιον μὲ τὴν ὀνομαζομένην Γαλλίσι Montarde. Τῶν κυρίως Σκορδαλίαν (λέξιν σύνθετον ἀπὸ τὸ Σκόρδον καὶ Ἄλως), τὴν ἀπὸ ταύς Χίους λεγομένην Σκορδαλατίαν, ὠνόμαζον οἱ παλαιοὶ Σκεροδάλ-μην συνθέτως, ἀπὸ τὸ Σκόρδον καὶ τὸ Ἄλμη-ῶδον καὶ ὁ κωμικὸς Ἀριστοφάνης (ἴπκ. 1094) ἔπλασε τὴν Ἀθηναῶν βρέχουσαν ἐπάνω τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων ἀμβροσίαν, καὶ κατὰ κεφαλῆς τοῦ ἐξουλισάτου δημαγωγοῦ Κλέωνος σκορδαλίαν,

Εἶτα κατασπένδειν κατὰ τῆς κεφαλῆς ἀρυβάλλῃ
Ἀμβροσίαν κατὰ σοῦ· κατὰ τούτου δὲ σκορδαλίμην.

Σημείωσε καὶ τὴν συγκοπὴν τοῦ Σκόρδον ἀπὸ τῶν παλαιῶν τὸ Σκόροδον, ὅτι δὲν εἶναι οὔτε νίκ οὔτε βάρβαρος· διότι εὐρίσκεται καὶ εἰς τὸν Διοσκορίδην. Δικαιολογεῖ τὴν συγκοπὴν καὶ τὸ ὑποκοριστικὸν Σκόρδιον (Scordium), βατάνιον οὕτως ὀνομαζομένον ἀπὸ τοὺς παλαιούς, διὰ τὸ παρόμοιον τῆς ὀσμῆς τοῦ Σκόρδον.

ΣΤΙΧ. 134-135, Ἀνάθεμά με, Βασιλεῦ· καὶ τρισανάθεμά με! Ὄταν γραφῶ καὶ ἰδῶ τοι λοιπὸν τὰ πῶς καλῶνται. [Ἀντὶ τῶν δύο τούτων εἰχων τὰ ἄλλα ἀντέγραφον φέρε ἓνα μόνον τὸν εἶς,

Ἀνάθεμά με, βασιλεῦ, ὅταν γραφῶ καὶ ἰδῶ τον.

Σημείωσε πρῶτον τὰς συνήθεις ἀκρόμυ καὶ σήμερον κατάρως, Ἀνάθεμα καὶ Τρισανάθεμα, συγχωρημένας καὶ (ἂν καὶ ὅχι εἰς τοὺς καλῶς ἀναθραμμένους), ὅταν ἀναθεματίζῃ τις ἐαυτόν· ὡς εἶναι τῆς ἐσχάτης ἀπανθρωπίας οἱ κατ' ἄλλων ἀναθεματισμοί. Μόνη ἡ ἐκκλησία τῶν πιστῶν ἔχει τὴν ἐξουσίαν καὶ τὸ δικαίον νὰ ἀναθεματίσῃ, ἔχουν νὰ χωρίσῃ ἀπὸ τὴν κοινωνίαν τῆς, μετὰ πρώτῃν καὶ δευτέρῃν νοουθεσίαν,

τούς σπουδάζοντας νὰ φθείρωσι τὴν παραδοθεῖσαν ἡθικὴν ἀπὸ τὸ Εὐαγγέλιον. Διότι τοῦτο μόνον σημαίνει τὸ Ἀνάστημα. « Ἀνάστημα, ἐπάρτος » ἀκοινώνητος » λέγει ὁ Ἡσύχιος· καὶ τοῦτο νοεῖ ὁ Ἀπόστολος (Γαλ. α, 9) λέγων, « Εἰ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνά- » σματα ἔσω. »

Σημείωσε δεῦτερον τὸν διττοτονισμόν τοῦ Ἰδῶ (κατὰ τὸ πρῶτον) καὶ Ἰδῶ (κατὰ τὸ δεύτερον ἀντίγραφον), ἀκόμη καὶ σήμερον ἐπικρατοῦντα. Οἱ περισπῶντες ἔλαβαν ἴσως ἀφορμὴν νὰ περισπῶσι τοὺς δευτέρους ἀορίστους τῶν ὑποτακτικῶν, Ἰδῶ, Ἐλθῶ (λέγομεν καὶ Ἐλθω) Εἰπῶ, Εὐρῶ (καὶ Εὐρω) ἐκ τούτου, ὅτι καὶ οἱ παλαιοὶ ὠξυτονοῦσαν τοὺς δευτέρους ἀορίστους τῶν προσακτικῶν τῶν αὐτῶν τούτων ῥημάτων, οἱ μὲν Ἀττικοὶ λέγοντες Ἰδε, ἀντὶ τοῦ Ἰδε, οἱ δὲ λοιποὶ, Ἐλθε, Εἰπε, Εὐρε, ἀντὶ τοῦ Ἐλθε, Εἶπε, Εὐρε. Οἱ Ἀττικοὶ ἔλεγαν πρὸς τοὺς καὶ Λαβε, καὶ Φαγε, ἀντὶ τοῦ Λάβε, καὶ Φάγε· δὲν λέγομεν ὅμως, Ὅταν λαβῶ, ἢ φαγῶ, ἀλλὰ παροξυτόνως καθὼς οἱ ἀρχαῖοι, Ὅταν λάβω, ἢ φάγω. Οἱ ἀορίστοι τοῦ Βαίνω ἢ Βῆμι, λαμβάνουν τόνον διάφορον, κατὰ τὴν διάφορον πρόθεσιν, μὲ τὴν ὁποίαν συντίθενται, οἶον, Ὅταν ἐμβῇ, συμβῇ, ἀναβῇ, καταβῇ, διαβῇ, μεταβῇ, παραβῇ, ἀποβῇ, ὑπερβῇ, ὡς οἱ παλαιοὶ· καὶ χυδαίετον, ἔμβῃ (ἢ ἔμπῃ), ἀναίβῃ, καταίβῃ, παραιβῇ. Οἱ χυδαῖοι λέγουσιν ἔτι καὶ Εἰστέβῃ (ἀντὶ τοῦ Εἰσβῇ) ἀπὸ τὸ βάρβαρον Εἰσβαίνω, καὶ Ἐβγῇ καὶ Ἐβγῃ, ἢ Εὐγῇ καὶ Εὐγῃ (ἀντὶ τοῦ Ἐκβῇ), ἀπὸ τὸ χυδαῖκόν Ἐβγαίνω (ἀντὶ τοῦ Ἐκβαίνω).

Ἀπὸ τὸ Γίνομαι λέγομεν, Ὅταν Γενῶ ἢ Γένω. Τὸ περισπώμενον εἶναι ἀορίστος δευτέρως ὑποτακτικὸς τοῦ Γίνομαι ῥήματος, κατὰ τὸν τύπον τοῦ Ἐάν τυπῶ, ἀντὶ τοῦ ὅποιον οἱ παλαιοὶ ἔλεγαν εἰς μέσσην διάθεσιν Γένωμαι· τὸ παροξυτόνον εἶναι ἀπὸ τοῦ Γείνω, εἰς οὐδετέραν σημασίαν κατὰ τὸ Γίω, τῶν Ῥωμαίων, τὸ ἀρχαιότερον γραφόμενον Γυο, ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν Φύω (ὅθεν συμπεραίνεται ὅτι καὶ ἡ παλαιὰ τῆς προφορᾶς τοῦ ὕ καὶ τ διαφορά· ἦτο σχεδὸν ἀνεπαίσθητος). Ἀδύναται νὰ γραφῇ καὶ διὰ διφθόγγου Γείνω εἰς τὸν πρῶτον ἀορίστον ἀπὸ τὸ Δίμα Γένω, ὡς λέγομεν, Ὅταν μείνω, ἀπὸ τὸ Δίμα Μένω. Ἐξεναντίας τοὺς περισπωμένους δευτέρους ἀορίστους τῶν ἀπαρεμφάτων, τοὺς ὁποίους σχηματίζομεν μὲ τὴν συνδρομὴν τοῦ Θέλω καὶ Ἐχω ῥήματος, παροξύνει ἢ συνήθεια, λέγουσα Θελῶ ἢ Εἶχα ἔλθει, Εὐρει, Λάβει, Φάγει, Ἀποθάνει, Μάθει, Φύγει, Δίπει, Λάχει, Πάθει, Δράμει, Βάλει, Ψάλει, κ. τ. λ. ἀπὸ τοῦ Ἐλθεῖν, Εὐρεῖν, Λαβεῖν κ. τ. λ. φυλάττοντες τὸν τόνον εἰς τὰ

ἰδεῖν καὶ εἰπεῖν, οἷον Θέλω ἢ Εἶχα ἰδεῖ, Εἰπεῖ. Ἄλλα δὲ πάλιν διττογραφούμεν, οἷον Θέλω ἢ Εἶχα ἔλθει, ἢ ἔλθει (ἀπὸ τοῦ ἔλθειν), Εὔρει ἢ Εὔρει ἀπὸ τὸ Εὔρειν. Τοῦ Βαίνω ἢ μᾶλλον εἰπεῖν τοῦ Βῆμι δι' ἀπαρεμφατικοὺς δευτέρους ἀόριστοι πρέπει νὰ γράφωνται διὰ τοῦ π' ἀνυπογράφτου, διὰ νὰ μὴ συγχέωνται μὲ τὰ ὑποτακτικά· διότι εἶναι ἀληθῶς σχηματισμένοι κατ' ἀποκοπὴν ἀπὸ τὸ Βῆναι, οἷον Θέλω ἢ Εἶχα ἐμβῆ, συμβῆ, ἀναβῆ (καὶ ἀναιβῆ), καταβῆ (καὶ καταιβῆ), διαβῆ, μεταβῆ, παραβῆ, ἀποβῆ, ὑπερβῆ, ἢ Θέλω ἢ Εἶχα ἐμβῆν κ. τ. λ. καὶ ὡς λέγομεν Θελῶ ζαῖτ, ἢ ζαῖτην, γραφῶ ἢ γραφῶν κ. τ. λ. ἀπὸ τὸ Σταθῆναι καὶ Γραφῆναι. (Ἴδε κατωτέρ. τὰς εἰς τὸν 145 σίχ. σημ.).

ΣΤΙΧ. 136, Τὸ πῶς ἀνακομπόνηται νὰ πιάσῃ τὸ κουτάλιν.] ΔΓ,

Τὸ πῶς ἀνακομπόνηται κατὰ τῆς μαγαυρίας.

ΑΝΑΚΟΜΠΟΝΕΤΑΙ. Γράφε, Ἀνακομπόνηται. Ἡ τροπὴ τοῦ β, εἰς τὸ π, θεωρεῖται καὶ εἰς ἄλλας λέξεις, μάλιστα ὅταν ἀκολουθῇ τὸ ρ' ροιχείον, οἷον Ἐμπαίνω ἀντὶ τοῦ Ἐμβαίνω, καὶ Ὀμπός ἀντὶ τοῦ Ὀμβός. Οὕτω καὶ Κόμπος ἀντὶ τοῦ Κόμβος, ὅθεν τὸ Κομβόω, καὶ τὸ Ἀνακομβόω, Ἀνακομπόω, καὶ μὲ τὴν προσδήκην τοῦ ν, Ἀνακομπόνω. Τοιαύτην προσδήκην ἐτόλμησεν ἡ κοινὴ γλῶσσα εἰς πολλὰ ῥήματα τῶν παλαιῶν διὰ τὴν εὐφωνίαν· καὶ ὡς λοιπὸν λέγομεν Δένω καὶ Σδένω, ἀπὸ τὸ Δένω καὶ Σδέω, χωρὶς κάμμιαν ἄλλην μεταβολὴν τῆς γραφῆς, οὕτως ἀρμόζει νὰ λέγωμεν Χρυσόνω, Σημειόνω, Ἀνακομβόνω, καὶ τὰ λοιπὰ ὅλα τῆς τρίτης τῶν περισπωμένων, ἀπὸ τὸ Χρυσόω, Σημειόω, Ἀνακομβόω.

Τὸ ἀπλοῦν Κομβόω, παράγεται ἀπὸ τὸ Κόμβος, τὸ σημαῖνον Δεσμόν. Τὸ ὑποκοριστικὸν Κομβίον (ἢ Κομπίον) σημαίνει τοὺς σφαιροειδεῖς ἢ στρογγύλους δεσμούς κατασκευασμένους ἀπὸ ὕφασμα ἢ μέταλλον (boutons) οἱ ὅποιοι ἐμβαίνοντες εἰς τοῦ ἐνδύματος τὰς ὀνομαζομένας Θηλείας ἢ Κομβοθηλείας (boutonnières) κρατοῦν τὸ ἐνδύμα προσαρμολογούμενον εἰς τὸ σῶμα. Ἐκ τοῦ Κόμβου σύνθετον εἶναι καὶ τὸ Κομβολόγιον ἢ Κομβοσχοίνιον (chapelet), διότι ὁμοιάζουν ταύς κόμβους τὰ τρυπημένα καὶ ὀρμαθιασμένα σφαίρια. Θήλεια (ἤγουν θηλυκὴ) εἶναι ἡ κοινῶς λεγομένη Θελιά, ὅθεν τὸ Θηλυκόνω (boutonner) ῥῆμα συνώνυμον τοῦ Κομβόνω, καὶ τὸ

Θηλύκειον, οὐδέτερον ὄνομα, οἶον τὰ Θηλύκεια τοῦ βιβλίου. Λέγεται ἡ Θήλεια ἡ Θηλεία ὀχυμένον εἰς τὰ φορέματα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ σχοινία, ἡ λωρία, ὅταν δένωμεν τὴν μίαν ἄκρην, διὰ νὰ περάσωμεν μέσα τὴν ἄλλην. Ἐκ τούτου διορθώνεται ὁ Ἡσύχιος, « Θήλεα, ἱμάντων » τὰ τετρημένα (γρ. τετρημένα), εἰς ἃ διακρίνεται τὰ ὀξεία καὶ τῶν » σπονδύλων τὰ κοῖλα. » Ἐπεὶ περὶ σπονδύλων τοῦτο ἐξηγείται ἀπ' ἄλλην γλῶσσαν τοῦ Ἡσυχίου, « Ἀρρένα..... τῶν κονδύλων τὰ ἐξέχοντα, » καὶ τὰ εἰς κοιλότητος ἐμπίπτοντα. » Ἡ μεταφορὰ νοεῖται καὶ ἀπὸ τοὺς σεμνοὺς, καὶ ἀπὸ τοὺς φοβουμένους τὰς ἀσίμνους λέξεις πλέον παρὰ τὰς ἀσίμνους πράξεις. Λέγομεν ἀκόμη Θηλείαν, ἀπλῶς καὶ τὸν κόμβον ἡ δεσμόν (lacs, noeud), ὅθεν τὸ σύνδετον Συρτοθηλεία (noeud coulant), καὶ Θηλείαν τὸ τύλιγμα τῶν κλωσῶν (écheveau). Καὶ παράγωγον Θηλειάζω (nouer καὶ divider), ὡς ἀπὸ τὸ Ἀδεῖα, Ἀδειάζω, ἀπὸ τὸ Ἐταιρεία, Ἐταιρειαζώ. (Χυδ. Τεριαζώ), καὶ ἀπὸ τὸ Εὐδεῖα, Εὐδειάζω (χυδ. Φτιάνω).

Ἀπὸ τὸ Κόμβος οἱ Παλαιοὶ ἐσχημάτισαν ῥῆμα σύνδετον τὸ ἔγκομβόω, τὸ ἐπεὶ οὖν κυρίως σημαίνει, τὸ Κομβόω ἢ Δίνω, καὶ διὰ μιᾶς συνδέτου λέξεως τὸ Κομβοδένω. Ὁ Ἡσύχιος λέγει « Ἐγκομβώεις, » δεδεῖς. » Μεταφορικῶς σημαίνει τὸ Περιτυλίσσω, Περιβάλλω, Στολίζω· ὡς λέγει πάλιν ὁ αὐτὸς, « Ἐγχεκόμεσθαι· ἐνεῖληται » καὶ, « Κομβώσασθαι· στολίσασθαι, » καὶ, « Κόμβωμα· στολισμα, ΣΚΕΒ- » ΡΩΜΑ » Ὅπου, εἰς τόπον τῆς τελευταίας λέξεως ἐνόμισαν οἱ Κριτικοὶ ὅτι ἔπρεπ' ἴσως νὰ γραφῇ ΣΗΕΙΡΩΜΑ. Ἐάν ὅμως θέν λαμβάνωμαι, ἐνόησεν ὁ Ἡσύχιος διὰ τοῦ Σχεῖρωμα (ὁρθέτερον Σκίρρωμα) τὸν σκληρὸν ἄγκον, ὅστις εἰς μὲν τὰ φυτὰ ὀνομάζεται Ὄζος (κοινῶς Ρόζος) εἰς δὲ τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου, λέγεται ἀπὸ τοὺς ἰατροὺς καὶ Σκίρρος καὶ Σκίρρωμα καὶ Πῶρος (Φοισ. Οἰκονομ. λέξ. Σκίρρος καὶ Σκύρος)· ὅθεν ἴσως πρέπει νὰ διορθωθῇ ἄλλος τόπος τοῦ Ἡσυχίου, « Σχεῖρος..... Φιλητῶς δὲ τὴν ΠΥΡΡΩΔΗ γῆν. » Γράφει ΠΥΡΡΩΔΗ.

Ἐμεταχειρίσθη τὴν μεταφορὰν τοῦ Ἐγκομβόω ὁ Ἀπόστολος Πέτρος (Α. Ἐπιστολ. Ε, 5) κομψότατα, ὅταν λέγῃ, « Τὴν ταπεινοφροσύνην » ἐγκομβώσασθε, » ἡγουν, Εὐδύσασθε καὶ στολίσθητε τὴν ταπεινοφροσύνην, καὶ κρατεῖτέ τὴν σφιγκτὰ ὡς νὰ ἦτο κομβωμένη, διὰ νὰ μὴ σᾶς γυμνώσῃ ἀπ' αὐτὴν ὁ ἄνεμος τῆς κενοδοξίας· διότι ταπεινοφροσύνην νοεῖ ὁ Ἀπόστολος, τὴν μετριοφροσύνην, ἡγουκ ἐκείνην τῆς ψυχῆς τὴν διάδεσιν, ἥτις δὲν μᾶς ἀφίνει νὰ φρονώμεν πλέον ἀπ' ὅ,τι

πρέπει, ἀλλ' οὐδὲ συγχωρεῖ πάλιν νὰ καταφρονῶμεν ἑαυτοὺς καὶ νὰ ἐξευτελιζώμεθα ὡς ἀνδράποδα. Ταύτην τοῦ Πέτρου τὴν κομφήν καὶ ὠραίαν ῥῆσιν ὁ Νικομηθεῖας Γεώργιος ἔκρινε βάρβαρον· πρὸς τὸν ὁποῖον γράφων ὁ Πατριάρχης Φώτιος (Ἐπιστολ. ρη'), ἀποδείχνει μὲ μαρτυρίας παλαιῶν καθαρά, ὅτι ὁ Νικομηθεῖας ἦτον ἀμαθής, καὶ ὅχι ὁ Πέτρος βάρβαρος. Ἀλλ' ὅμως καὶ ὁ σοφὸς Φώτιος ἔχρεώζει νὰ ἀρμισθῇ εἰς τὴν ὑπὲρ τοῦ ἀποστόλου ἀπολογία, καὶ ὅχι νὰ κάμῃ τὸν σοφιστὴν, ἰσχυριζόμενος, ὅτι ὁ Ἀπόστολος ἐμεταχειρίσθη τὴν κομφήν ταύτην φράσσιν, ὅχι κομφευόμενος καὶ μιμούμενος τοὺς παλαιούς, ἀλλὰ διὰ νὰ μᾶς δώσῃ νὰ καταλάβωμεν, ὅτι καὶ κατὰ τοὺς παλαιούς καὶ ὑπὲρ τοὺς παλαιούς ἠδύνατο νὰ γράψῃ διόλου τὰς ἐπιστολάς του, ἂν ἔκρινε τὴν τοιαύτην φευδὴν ὠφελίμον εἰς ψυχῶν σωτηρίαν. Ὁ Πέτρος ὅμως καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι ἔγραψαν, καθὼς ἐγράφετο, ἢ κὰν ἐλάλειτο, ἢ Ἑλληνικῇ γλῶσσᾳ εἰς τὸν καιρὸν καὶ τόπον ὅπου ἤμασσαν, καὶ καλλίον νὰ γράψωσι θὲν ἠδύνατο. Ὁ Παῦλος ἀναμφιδύτως ἐχρημάτισεν ὁ εὐφραδέστερος καὶ ῥητορικώτερος ὢλων τῶν ἀποστολικῶν συγγραμμάτων· καὶ ὅμως ὁ χαρακτήρ τοῦ λόγου αὐτοῦ ἀπέχει ἀπέξυτον ὅσον ἀπὸ τὸν χαρακτήρα τοῦ Δημοσθένους καὶ τοῦ Πλάτωνος. Ἄν οἱ Ἀπόστολοι ἐπιχειροῦν νὰ γράψωσιν ὡς οἱ παλαιοί, τοιαύτη ἐπιχειρήσις θὲν ἠμπορεῖ νὰ κτηροῦσθῇ, πλὴν διὰ τοῦ αὐτοῦ ἐκείνου θαύματος τῶν πυρίνων γλωσσῶν, τὸ ὁποῖον τοὺς ἐδίδαξε τὰς ξένας γλώσσας. Ἀλλ' ἡ παντοδυναμία τοῦ Θεοῦ δὲν θαυματουργεῖ ποτὲ χωρὶς ἀνάγκην. Ἐξανάγκης ἔπρεπε νὰ γνωρίζωσι τὰς γλώσσας τῶν ἐθνῶν, διὰ νὰ κηρύξωσιν εἰς αὐτὰ τὸ Εὐαγγέλιον· ἀλλ' οὐδεμία ἀνάγκη ἦτο καὶ νὰ τὰς λαλῶσιν ἢ νὰ τὰς γράψωσιν ὡς τὰς ἐλάλουν ἢ τὰς ἔγραφαν οἱ παλαιοί, καὶ μάλιστα εἰς ἐκείνην τοῦ χρόνου τὴν περίοδον, ὅτε καὶ οἱ σύγχρονοι τῶν Ἀποστόλων λόγιοι Ἕλληνες δὲν ἔγραφαν οὐδ' ἐλάλουν πλέον κατὰ τοὺς παλαιούς. Οἱ καλοὶ συγγραφεῖς εἰς τὸ ἔθνος ὑποθέτουν ἀναγνώσας ἢ ἀκροατάς καλούς· ἄλλ' ὅταν τὰ αὐτίκα τούτων ἦναι βαρβαρωμένα τόσον, ὥστε νὰ μὴ διακρίνωσι τὸ καλὸν, τί τοὺς ὠφελεῖ νὰ ἀκούωσι τὸν Δημοσθένην ἢ τὸν Πλάτωνα; Ὁ Πέτρος λοιπὸν ἔκαμε καλὰ νὰ μεταχειρισθῇ τὴν κομφήν φράσσιν αὐτὴν ταπεινοφροσύνην ἐγκομβώσασθε ἢ ὅχι μόνον διότι παραστένει ζωηρὰ τὴν συμβουλὴν του, ἀλλ' ὅτι καὶ τὴν ἐκαταλάμβανον οἱ ἀκούοντες, ἐπειδὴ ἀκόμη σήμερον καὶ οἱ ἄπειροι τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαίας γλώσσης τὴν καταλαμβάνουν. Ὅχι ὅμως διὰ τοῦτο πρέπει νὰ νομισώμεν, ὅτι ὁ Πέτρος ἠδύνατο νὰ γράψῃ καθὼς ὁ Πλάτων,

ἤγουν νὰ γράψῃ εἰς χαρακτῆρα λόγου, τοῦ ὁποῖου τὴν καλλονὴν δέν ἐδύνατο νὰ αἰσθανθῇ καὶ νὰ διακρίνῃ παρὰ ὃ σύγχρονος μὲ τὸν Πλάτωνα λαὸς τῶν Ἑλλήνων.

Τὸ ἡμέτερον Ἀνακομζόμεναι σημαίνει, ὡς φαίνεται νὰ ἐσήμαινε καὶ εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Προδρόμου, Δύω τοὺς κόμβους καὶ τὰ θηλυκώματα, διὰ νὰ ἀνακλύψῃ τὰς χεῖρας, ἀνασύρων πρὸς τοὺς βραχίονας, ἢ καὶ τοὺς ὤμους, ἐκεῖνο τὸ μέρος τοῦ ἐνδύματος, τὸ κοινῶς λεγόμενον Μανίκιον ἀπὸ τοῦ Ἰταλικοῦ καὶ Λατινικοῦ Manica (Γαλλ. Manche). Τοῦτο εἶναι παράγωγον τοῦ Manus μὲ τὸ ὁποῖον οἱ Λατίνοι ἐσήμαιναν τὴν χεῖρα ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν ἄχρηστον ἀπλοῦν Μάρα (ὡς ἀπὸ τὸ Πλήρης ἐσχημάτισαν τὸ Plenus), τοῦ ὁποῖου ἴχνη σώζονται εἰς τὸ σύνθετον Εὐμαρῆς, συνώνυμον τοῦ Εὐχερῆς, ἴσως δὲ καὶ εἰς τὸ Μάρπτω (τὸ κοινῶς Πιάνω), ἤγουν Τῇ μάρῃ (χειρὶ) ἄπτομαι, καὶ εἰς τὸ Μάρναμαι, τὸ πολεμῶ καὶ μάχομαι.

ΝΑ ΠΙΑΣΗ. Τὸ ῥῆμα εἶναι τὴν σήμερον Πιάνω. Παλαιὰ ἐλέγετο Πιέζω καὶ Δωρικῶς Πιάζω (Ἑτυμολογ. σελ. 671), τὸ ὁποῖον κυρίως ἐσήμαινε Σφίγγω τί μὲ τὴν χεῖρα, ἢ κρατῶ δυνατὰ, διὰ νὰ μὴ μοῦ φύγῃ τὴν χεῖρα. Μίαν φορὰν εὐρίσκεται εἰς τὸν Πλούταρχον (Πῶς δεῖ τὸν νέον Ποιημ. ἀκούειν § 10) τὸ Πιέζω « Βέλτιον δὲ, ταῦτα τοῖς » Γραμματικοῖς παρέντας ἐκεῖνα μᾶλλον ΠΙΕΖΕΙΝ, οἷς ἅμα τὸ χρήσιμον » καὶ Πιθανόν ἐστι » ὅπου δύναται νὰ σημάνῃ καὶ τὸ Κρατῶ, καὶ τὸ Αἰμαδάνω εἰς χεῖρας, ἤγουν τὸ σημερινὸν Πιάνω, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὸ ἀντικείμενον αὐτοῦ Παρέντας. Τοῦτο μὴ νοήσας ὁ Ρεῖσκιος, ὑποπτεύθη ὡς ἀντιγραφίων σφάλμα τὸ Πιείζειν. Δέν εἶναι μακρὰν τῆς σημασίας ταύτης καὶ τὸ τοῦ Θεοφράστου (περὶ Πυρὸς, σελ. 433), « Καὶ τοὺς διαπύρους ὀβελίσκους σφοδροτέρως πιάσαντες, ἤττον » καίονται. » τὸ Δωρικὸν Πιάζω εὐρίσκεται συχνότατα εἰς τὴν νέαν Διαθήκην, ἀπαρallάχτως ταυτόσημον μὲ τὸ σημερινὸν Πιάνω, « Καὶ » πιάσας αὐτὸν τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἤγειρε (Πράξ. Ἀποστόλ. Γ', 7). » Ἔμεινε τώρα νὰ ἐρευνήσωμεν πῶς ἡ κοινὴ γλῶσσα ἐμετέβαλε τὸ Πιάζω εἰς τὸ Πιάνω (καθὼς ἐσχημάτισε καὶ τὸ Φτιάνω ἀπὸ τὸ Εὐθδειάζω). Πιθανόν ὅτι εἰς τὴν ἀρχαίαν τῶν Ἑλλήνων γλῶσσαν, τὸ Πιάζω καὶ τὸ Πιαίνω (ἤγουν τὸ Παχύνω) ἦσαν συγγενῇ καὶ ταυτόσημα ῥήματα, καθὼς τὸ Λιπάζω καὶ Λιπαίνω, τὸ Περκάζω καὶ Περκαίνω, τὸ Ὑφάζω καὶ Ὑφαίνω, τὸ Χσιμάζω καὶ Χσιμαίνω, καὶ ἄλλα πολλά. Λέγω Ταυτόσημα· διότι τί ἄλλο εἶναι τὸ Πιαίνεται, ἤγουν Παχύνεται, παρὰ

τὸ Πιέζεται ἢ Πιάζεται, ἤγουν πυκνοῦται, σφίγγεται; ἀλλ' αἱ καταλήξεις αὐται εἰς *ανω* ἐγεννήθησαν ἀπὸ ἀπλousέρας καὶ ἀρχαιότερας ἄλλας εἰς *ανω*, οἶον Λιπάνω, Ἰφάνω, Χειμάνω, καὶ ἀκολουθῶς Πιάνω (Ἰδ. ἀνωτέρ. σελ. 44), ὡς γίνεται πιθανὸν ἀπὸ τὸ Κραυγάζω καὶ Κραυγάνω, Κλαγγάζω καὶ Κλαγγάνω, τὰ ὁποῖα ἔμειναν εἰς τῶν Ἑλλήνων τὴν γλῶσσαν χωρὶς παραλλαγὴν τῆς σημασίας. Ἀλλὰ τοῦ Κλαγγάνω ἢ Κλαγγάζω τούτου, σημαίνοντος κυρίως τὰς ἀνάρθρους φωνάς τῶν ζῶων, ἢ καὶ τοὺς ἀσήμεους ἤχους ἢ ψόφους τῶν ἀψύχων, πρωτότυπον εἶναι τὸ Κλάζω. Τὰ ὄρνεα κατὰ τὸν Ὅμηρον, Κλάγουσι (Ἰλιάδ. μ', 207) καὶ Κλάζουσι (π', 439). Κλαγγὴν ὀνομάζει καὶ τῶν γεράνων τὴν φωνὴν (γ', 5) καὶ τοῦ πετομένου βέλους τὸν ἤχον (α', 49), σχεδὸν κατὰ τὸ τῶν Γάλλων *cliquetis des armes*, Κλαγγὴ τῶν ὀπλῶν.

Ἐκ τούτου μανθάνομεν, ὅτι καὶ τὸ Κλάνει τῆς κοινῆς γλώσσης (διὰ τοῦ ὁποίου σημαίνομεν τὸ Πέρδεται τῆς παλαιᾶς) δὲν εἶναι πλὴν διάφορος σχηματισμὸς τοῦ Κλάζω, εἴτε διὰ τὸν ἄσσημον ψόφον τῆς πορδῆς, ὅθεν ὠνομάσθη καὶ Ἀποψόφησις (Πλούταρχ. Περὶ τῆς Ἡροδ. κακοηθ. § 32), εἴτε διὰ τὴν ῥῆξιν καὶ οἶον διάκλασιν. Διότι σημαίνει καὶ τὰ δύο, ὡς καὶ τῶν Ῥωμαίων τὸ *Crepitus* ἀπὸ τὸ ῥῆμα *Crepto* καὶ *Creper* (Γαλλ. *Crever*, *Craquer*). « Κλάζοντες, » κραυγάζοντες » λέγει ὁ Ἡσύχιος, καὶ « Κλάζων, βοῶν, διασχιζων..... σημαίνων τῷ ψόφῳ τὴν πορείαν. »

Ἀπὸ τὰς φρασσεολογίας τοῦ Πιάνω, ἀξία νὰ σημειωθῇ ἡ ἑλλειπτικὴ φράσις τῶν ναυτῶν μας οἶον Ἐπιασα εἰς τὴν Χίον, εἰς τὴν Σμύρνην κ. τ. λ. ἤγουν Ἡραξά, ἢ Ἐρρήξα σίδηρον εἰς τὴν Χίον ἢ εἰς τὴν Σμύρνην. Τὸν αὐτὸν ἑλλειπτικὸν τρόπον ἐμεταχειρίζοντο οἱ Ἀττικοὶ συγγραφεῖς τὸ Σχέω (κρατῶ, πιάνω) ῥῆμα, οἶον Ἀριστοφάν. Βατρ. 188),

Ποῦ σχήσειν δοκεῖς;

Ἡ οὐ σχάζεσαι νὰ πιάσης; δηλαδὴ νὰ κρατήσης, νὰ καταπαύσης τὸ πλοῖον ἀπὸ τὸν πλοῦν. Ὅτι δὲ ἡ φράσις ὑπονοεῖ τοιαύτην ἑλλειψιν, τὸ μαρτυρεῖ τὸ ἀνελλιπές τοῦ Ὁμήρου (Ὀδυσσ. Δ, 70),

Νῆσον ἐς Αἰάην ΣΧΗΣΕΙΣ εὐεργέα ΝῆΑ,

ἤγουν (ἑλλειπτικῶς) Θέλεις πιάσειν εἰς τὸ νησίον τῆς Αἰαίας.

Ἄλλη φράσις εἶναι τὸ, Τὸν ἐπίασα κλέπτῃν, ψεύσῃν κ. τ. λ. Οὕτω λέγει καὶ ὁ Τειρεσίας πρὸς τὸν Οἰδίποδα (Σοφοκλ. Οἰδ. Τύρ. 461),

————— Κἂν λάβῃς μ' ἐψευσμένον,
Φάσκειν ἔμ' ἤδη μαντικῇ μηδὲν φρονεῖν,

ἤγουν, Καὶ ἂν μὲ πιάσῃς ψεύσῃν (εἰς ὅσα σέ προλέγω), εἰπέ ὅτι δὲν γνωρίζω ὁλότελα τὴν μαντικὴν. Ἄλλη φράσις εἶναι, Μ' ἐπίασεν ὁ θυμός, τὸ ὅποιον λέγομεν καὶ Μ' ἐπῆρεν ὁ θυμός. Τοιοῦτον εἶναι τοῦ Ὀμήρου (Ἰλιάδ. Α, 387) τὸ,

Ἀτρεΐωνα δ' ἔπειτα χόλος λάβεν. —————

Λέγομεν καὶ Τὸν ἐπίασε τὸ γλυκύ του, περὶ ἐκείνου, ὅστις σεληνιάζεται· διότι τοὺς τοιοῦτους οἱ παλαιοὶ ὠνόμαζαν Ἐπιλήπτους, ἢ Θεολήπτους, ἤγουν Πιασμένους, ἢ Θεοπιασμένους. Ὀνομάζομεν δὲ Γλυκύ (κατ' ἔλλειψιν τοῦ Πάθος) τὴν Ἐπιληψίαν, κατ' εὐφημισμὸν ἀρχαιότατον, ἐπειδὴ αὐτὸς ὁ Σοφοκλῆς δίδει τὸ ἐπίθετον τοῦτο εἰς τὰς Ἐρινύας (Οἰδ. Κολ. 106),

Ἴτ', ὦ ΓΛΥΚΕΪΑΙ παῖδες ἀρχαίου Σκότου·

διότι ἀπὸ τὰς Ἐρινύας μάλιστα ἐνόμιζαν βασανιζομένους τοὺς ἐπιλήπτους· ὅθεν ὠνόμαζαν καὶ ἱερὰν νόσον τὴν Ἐπιληψίαν, ἀκόμη καὶ Δαιμονικήν· « Ἐπιλήπτω, ὑπαιτίω, δαιμονιζομένω » λέγει ὁ Ἡσύχιος. Τὴν δὲ μετοχὴν, Πιασμένος μεταχειριζόμεθα σημαίνοντες τὸν πάσχοντα τὴν λοιμικὴν νόσον, τὴν λεγομένην Σχορδοῦλαν· καθὼς καὶ ὁ Θουκυδίδης εἶπε, περὶ ταύτης τῆς νόσου λαλῶν « Δίς γάρ τὸν αὐτὸν, ὥς τε καὶ κτείνειν οὐκ ἐπιλάμβανε, » ἤγουν δὲν ἐπίανε δύο φορές τὸν αὐτὸν ἄνθρωπον τόσον σφοδρά, ὥς τε νὰ τὸν θανατώσῃ. Τὸ ὄνομα ὁμῶς Πιασμός σημαίνει εἰς ἡμᾶς τὸν πυρετὸν, τὸν κοινῶς λεγόμενον Παροξυσμὸν ἢ Θέρμην· διότι καὶ οἱ παλαιοὶ τὴν περιοδικὴν ἀρχὴν, ἢ Καταβολὴν (accès) τῆς Ζέφρης ὠνόμαζαν ἀκόμη καὶ Λαβὴν ἢ Λήψιν (ἤγουν πιασμόν) τοῦ πυρετοῦ.

Λέγομεν ἀκόμη οὐδετέρως καὶ ἀμεταβάτως, Τὸ δένδρον ἐπίασε, ἤγουν ἐρρίζωσεν εἰς τὴν γῆν, ὅταν ἐπιτύχῃ ἡ φύτευσίς του, ἐλλειπτικῶς,

(ἀντὶ τοῦ, Ἐπίασεν ἢ Ἐλάβε ρίζας), ὡς φαίνεται ἀπὸ τῶ ἀνελλικίς τῆς Γαλλικῆς γλώσσης *Prendre racine*.

ΚΟΥΤΑΛΙΝ. Ἐξήγησα τὴν λέξιν ταύτην ἀνωτέρω (σελ. 61) κατὰ πλάτος.

ΜΑΓΑΙΡΙΔΑΣ. Γράφει *Μαγειρίας*, καὶ ἔτι ὀρθότερον, *Μαγειρίας*. Εἶναι ἀπὸ τὸ *Μαγειρεύω*, καθὼς τὸ *Βασιλεία* ἀπὸ τὸ *Βασιλεύω*, καὶ τὸ *Δουλεία* ἀπὸ τὸ *Δουλεύω*.

ΣΤΙΧ. 137, ΚΑΙ ΟΥΔ'ΕΝ τρέχουν τὰ σάλια μου, ὡς τρέχει τὸ ποτάμιν.] [σ. γρ. **ΚΑΙ ἌΝ Δ'ΕΝ** (ἢ **Κ'ΑΝ ΟΥΔ'ΕΝ**), καθὼς καὶ σήμερον συνεισφέρει ὁ κοινὸς λαὸς, νὰ θέτῃ τὰ τρία ταῦτα μόρια, **ΚΑΙ ἌΝ Δ'ΕΝ**, μετὰ τὰς κατάρας, τὰ μὲν δύο, ἀναγκαιῶς, τὸ δὲ **Καὶ**, πλεοναστικῶς· οἷον **Ἀνάθεμά με**, **Νὰ με κόψῃ ὁ Θεός**, **Νὰ μὴ φθάσω τεῦ χρόνου**, **ἂν δέν** (ἢ **Καὶ ἂν δέν**) σὲ εἶπα τὴν ἀλήθειαν. Πλεονάζει πρὸς τούτοις ὁ **Καὶ** μετὰ τὸ **Εἰ δέ**, οἷον, **Ἄν νικήσῃ**, ἄς λάβῃ τὸν σέφανον· εἰ δὲ **ΚΑὶ** νικήσῃ κ. τ. λ. Ὡσαύτως μετὰ τὰ ὁμοιωματικά ἐπιβήματα, οἷον, **Τὸν ἀγαπῶ ὥσάν καὶ τέκνον μου**. Κκὶ μετὰ τὰ χρονικά, οἷον, **Ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἐξῆς**, **Ἀπὸ τώρα κ' ἐμπρός**. Ἄν φυλάξωμεν τὴν πρώτων γραφὴν, **Καὶ οὐδέν**, τὸ **Οὐδέν** εἶναι τὸ αὐτὸ καὶ τὸ σημερινὸν **Δέν**, ἀντὶ τοῦ ἀρχαίου ἀρνητικοῦ, **Οὐ**, εἰς τὸ ὅποιον οἱ Γραικορωμαῖοι ἐπρόσθεταν πολλάκις τὸ μόριον **Δέν**, ὡς καὶ κατωτέρω (Ποίημ. Β. 44) θέλομεν εὑρεῖν τὸ **Μ** ἢ τῶν παλαιῶν μετασχηματισμένον εἰς τὸ **Μ η δέν**. Περὶ τοῦ ὁποίου ἐλάλησα καὶ πρότερον (σελ. 46).

ΤΑ ΣΑΛΙΑ ΜΟΥ. Σάλιον κατὰ συγκοπὴν ἀπὸ τὸ *Σιχλίον* (ὑποκοριστικὸν τοῦ *Σιάλος*, καθὼς *Σαγόνιον* ἀπὸ τὸ *Σιαγόνιον* (ὑποκοριστικὸν τοῦ *Σιαγών*). Διαφέρει ἡ τοιαύτη συγκοπὴ ἀπὸ τὴν Αἰολικὴν ἐξάλειψιν τοῦ **τ** εἰς τὸ, **Πάλαος** (ἀνωτέρ. σελ. 91) καὶ **Ἄρχας**, καὶ ἄλλων (Ἑτυμολογ. σελ. 66). Διαφέρει ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὴν Ἰωνικὴν κρᾶσιν τοῦ *Ἰραξ*, Ἰρός κ. τ. λ. ἀντὶ τοῦ *Ἰέραξ*, Ἰερός. Παρομοίαν συγκοπὴν τοῦ **τ** ἐτόλμησεν ἡ συνήθεια καὶ εἰς τὸ *Ἑσπερινός*, *Χοερνόν*, καὶ *Ἰγερνόν*, ἀπὸ τὸ *Ἑσπερινός*, *Χοίρινον* (ἤγουν κρέας τοῦ *Χοίρου*), καὶ *Ἰγερνόν*. Ἐτι δὲ καὶ εἰς τὰ σύνθετα ἀπὸ τὴν *Περὶ πρόθesis*, οἷον *Περβόλιον*, *Ἐμπερδεύω*, ἀντὶ τοῦ *Περιβόλιον*, *Ἐμπεριδέω*. Ὁ χυδαῖσμός ἐτόλμησε καὶ τὸ *Περσός* ἀντὶ τοῦ *Περιστός*, καὶ *Περμαζεύω* ἀντὶ τοῦ *Περμαζεύω*. Τοιαύτην συγκοπὴν ἢ μᾶλλον ἀποκοπὴν τοῦ τελικοῦ **τ** τῆς *Περὶ*, ἐμεταχειρίζοντο καὶ οἱ Αἰολεῖς, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Εὐστάθιος

(σελ. 1036.) Τοιοῦτον εἶναι τὸ Περιφερές (Ἡροδότ. IV, 33), ὄνομα ἑκένων, οἱ ὅποιοι ἔφεραν ἀπὸ τοὺς Ὑπερδορβούς εἰς τὴν Ἑλλάδα τὰ ἱερά, ἀπὸ τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν Περιφερὺς (ἀκαταχώριστον ἀκόμη εἰς τὰ Λεξικά), καὶ ὄχι ἀπὸ τὴν Περιφερής, ὡς ἐνόμισαν οἱ Λεξικογράφοι. Τοῦτο σημαίνει τὸ Στρογγύλος· τὸ δὲ Περιφερὺς, ἢ Περιφερὺς, τὸν Περιφέροντα. Ὁ Ὀμηρος μεταχειρίζεται παρα-
 θέτως, ἀντὶ τῆς Ἀνὰ τὴν Ἄν, οἶον Ἀν γόμα, καὶ ἀντὶ τῆς Παρά τὴν Πάρ οἶον, Πάρ Ζηνί, Πάρ ποταμόν κ. τ. λ. καὶ συνθέτως, οἶον Ἀνσάς καὶ Παρσάς, ἀντὶ τοῦ Ἀναστάς, καὶ Παρασάς. Ὀνομάζουσι οἱ Χίοι καὶ Περγλήν (ἤγουν Περιλογήν) τὸν ἄσπρον, ἀπὸ παλαιᾶν ἴσως Ἑλληνικὴν τινα διάλεκτον· οἱ Δάκωνες ὠνόμαζαν, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Ἡσύχιος, Ἐκλογήν, τὸν Κάλαθον, ἤγουν εἰδὸς τι καλαθίου, ἴσως ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον οἱ Χίοι σήμερον Χαλικολόγον (καὶ χυδαίεζον Χανικολόγον) ὀνομάζουσι, ὡς χρησιμὸν εἰς ἐκλογήν, καὶ συλλογήν χαλκίων.

Βαρβαρωτέρα εἶναι ἡ συκοπή τοῦ $\bar{\iota}$ πρὸ τοῦ $\bar{\alpha}$ εἰς τὰ θηλυκὰ τὰ τελευτώντα εἰς τὸ $\tau\bar{\mu}\alpha$ ἀπὸ τῶν εἰς $\tau\eta\varsigma$ ἀρσενικῶν ὀνομάτων, οἶον Χορεύτρια καὶ Χορεύτρα, Χρωφιλέτρια καὶ Χρωφιλέτρα, Ψάλτρια καὶ Ψάλτρα, καὶ ἄλλα ἀναριθμητὰ τοιαῦτα, τῶν ὁποίων ὁ Σομανέρας ἐσημείωσε καὶ ἐπιμελῶς τὴν διπλὴν κατάληξιν εἰς τὸ Λεξικόν του. Ἡ Θεραπεία του εἶναι εὐκολος, χωρὶς ξενισμὸν τῆς ἀκοῆς. Εἰς τοὺς παλαιούς ἡ κατάληξις $\tau\bar{\mu}\alpha$ ἐσήμαινε τὴν ἔχουσαν ἢ ἐνεργοῦσάν τι πρᾶγμα, καὶ ἡ κατάληξις $\tau\bar{\rho}\alpha$, ὡς ἐπιπολύ, τὸ ὄργανον διὰ τοῦ ὁποίου, ἢ τὸν τόπον, εἰς τὸν ὅποιον ἐνεργεῖται τὸ πρᾶγμα. Παραδείγματος χάριν, Ὀρχήστρια (ἀπὸ τὸ Ὀρχηστής) ἐσήμαινε τὴν Χορεύτριαν, καὶ Ὀρχήστρα τὸν τόπον ὅπου γίνεται ὁ χορὸς, Κυλίστρια, τὴν κυλιόμενν, καὶ Κυλίστρα, τὸν τόπον τῆς κυλίσεως. Ἡ τοιαύτη διαφορὰ σώζεται καὶ εἰς πολλὰ τοιαῦτα τῆς σημερινῆς γλώσσης· ἐπειδὴ λέγομεν Ποτίστραν, τὸν τόπον ὅπου ποτίζονται τὰ κτήνη, καὶ Ποτίστριαν, τὴν ποτίζουσαν αὐτὰ γυναῖκα.

ΣΤΙΧ. 138 καὶ 139, Καὶ γὰρ ὑπάγω κ' ἔρχομαι πόδας μετρῶν τῶν εἰχῶν· Εὐθὺς ζητῶ τὸν ἱαμβον, γυρεύω τὸν σπονδεῖον.] Ἀντὶ τῶν δύο τούτων εἰχῶν, τὸ ἄλλο ἀντίγραφον ἔχει τρεῖς τοὺς ἐξῆς,

Καὶ ἐγὼ ὑπομένω καὶ ἔρχομαι ποσῶς μετρῶ τοὺς στίχους,
 Αὐτὸς κοτζώνει τὸ γλυκὶν εἰς τὸ τρανὸν μισοῦριν,
 Καὶ ἐγὼ ζητῶ τὸν ἱαμβον, γυρεύω τὸν σπονδεῖον·

ΥΠΟΜΕΝΩ. Γραφικὸν ἴσως σφάλμα ἀντὶ τοῦ Ὑπάγω (κατὰ τὸ πρῶτον ἀντίγραφον) ἢ Ὑπαγίνω, ἢ Ὑπαγίνω. Τὸ Ὑπάγω εἶναι σύνθετον ἀπὸ τὴν Ὑπὸ πρόθεσιν καὶ τὸ ἀπλούστατον καὶ πρωτότυπον ῥῆμα Ἀγω. Ἐκ τούτου ἐγεννήθησαν τὰ ἄχρηστα Ἀγίω, Ἀγίω· καὶ ἀπὸ τοῦτο πάλιν τὸ Ἀγίνας, καὶ τὸ χρηστὸς εἰς τὸν Ὀμηρον καὶ τὸν Ἡρόδοτον Ἀγινέω. Εἶναι λοιπὸν τὸ Ὑπαμένω, ἢ ἀπὸ τὸ Ὑπαγίνω, κατὰ τροπὴν τοῦ $\bar{\epsilon}$ εἰς $\bar{\epsilon}$, ἢ ἀπὸ τὸ Ὑπαγέω κατὰ παρίνθεσιν τοῦ ν , ὡς τὰ ἀνωτέρω (σελ. 137) Δένω καὶ Σθένω. Κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον ἀπὸ τοῦ Ἀρχω ἐσχηματίσαμεν τὸ Ἀρχινῶ (Ἀρχινέω), καὶ τὸ Ἀρχίζω, κατὰ τὰ ἀνωτέρω (σελ. 131) σημειωθέντα διφορούμενα τῶν παλαιῶν.

ΠΟΣΩΣ. Ἰσως καὶ τοῦτο σφαλμένον ἀντὶ τοῦ Πόσους, ἢ ἀντὶ τοῦ Πόδας, ὡς εἶναι γραμμένον εἰς τὸ πρῶτον ἀντίγραφον.

ΚΟΤΖΟΝΕΙ. Τοῦτο εἶναι παραφθορά τοῦ Κοττόνει, ἢ Κοσσόνει, καὶ τοῦτο πάλιν τοῦ Κοττόει ἢ Κοσσόει κατὰ τὸν τύπον τοῦ Χρυσόει (ὅθεν τὸ κοινὸν Χρυσόνει). Οὕτως ἀπὸ τὸ Κόττυρος ἢ Κόσσυρος ἐσχημάτισαν ἢ χυδαίωτες τὸ Κόττυρος. Τὸ Κοσσώ εἶναι ἀπὸ ἀπλούστερον ἄλλο ῥῆμα τὸ Αἰολικὸν Κόσσω, ἢ Κόττω, ἀντὶ τοῦ Κόπτω, (κατὰ τὸ Ὄσσω καὶ Πέσσω ἢ Πέττω, ἀπὸ τὸ Ὄπτω καὶ Πίπτω). Ὁ Ἡσύχιος ἐξηγεῖ τὸ Κοττεῖν (περισπωμένως) διὰ τοῦ Τύπτειν. Εἶναι λοιπὸν ἡ φράσις τοῦ κωμικοῦ ἢ μάλλον τοῦ βωμολοχικοῦ χαρὰ κτῆρος, Κοτζόνει, ἀντὶ τοῦ Πίνει, ἀρμοδιωτέρα εἰς τὰ τραγόμενα (ὡς μασσώμενα καὶ κοπτόμενα ἢ τυπτόμενα) παρὰ εἰς τὰ πινόμενα. Οὕτως ὁ Ἀριστοφάνης ἐμεταχειρίσθη τὸ συνώνυμον τοῦ Τύπτειν, Παίειν, ἀντὶ τοῦ Ἐσθίειν (Ἀχαρν. 835).

Παίειν ἐφ' αὐτῶν μάθδαν, αἶκα τις διδῶ.

Ἡ συνήθεια ἀντὶ τοῦ Παίω μεταχειρίζεται εἰς τὴν αὐτὴν κωμικὴν σημασίαν συνώνυμον τοῦ Παίω, τὸ Κτυπῶ, οἷον Τὸ ἐκτύπησεν ὅλον. Ἐτε δὲ καὶ ἄλλο ῥῆμα τὸ Παίζω, οἷον Τὸ ἐπείξεν ὅλον, ἡγουν τὸ Ἐφαγὲν ὅλον. Ἰσως δὲ καὶ αὐτὸ τὸ Κόσσω, ἢ Κόττω, ἐσήμαινε καὶ τὸ Παίζω· ἐπειδὴ καὶ τὸ πολυθρύλλητον ἐκείνο παιγνίδιον, τὸ ὁποῖον οἱ Ἀθηναῖοι ἔλαβαν ἀπὸ τοὺς Σικελιώτας, ὁ Κότταβος, πιθάνον ὅτι παράγεται ἀπὸ τὸ Κόττω. Ὅχι μόνον οἱ παίζοντες αὐτὸ ἐλέγοντο ὅτι Κοτταβίζουσιν, ἀλλὰ καὶ οἱ μὲ συνερίσαν

πίνοντες. α. Κότταθος, είδος συμποσίου· ἀπὸ τοῦ Κοτταβίζειν, » τοῦ σὺν ἑριδί πίειν (Ἑτυμολ. σελ. 533). * Ἐκ τούτου ἔγινε καὶ ὁ Μεθυσοκότταθος τοῦ Ἀριστοφάνους (Ἀχαρ. 525);

Νεανίαι κλέπτουσι μεθυσοκότταβοι.

Ἐντεῦθεν ἐξηγεῖται καὶ τὸ εὐρισκόμενον εἰς τοῦ Κυριλλου τὸ λεξικόν « Παράσιτος, κοσσοτράπεζος » ἦγον ὅσις κοτζώνει, ἦγον τρώγει καὶ πίνει δωρεάν εἰς ξένα τραπέζια, καὶ ὅχι, καθὼς τὸ ἐξηγήσεν ὁ Δουκαγγίος (σελ. 732) qui alapis e mensa ejicitur (ἦγον ὁ μὲ ράπισματα διωκόμενος ἀπὸ τὴν τράπεζαν), πλανήθεις ἀπὸ τὸ Κόσσως, ἐξηγούμενον ἀπὸ τὸν Σουίδαν διὰ τοῦ ῥάπισμα, καὶ τὸ Κοσσίζω, τὸ ὁποῖον ἐσθίραινεν εἰς τοὺς Γραικορωμαίους τὸ ῥαπίζω. Τὸ Κόσσως καὶ Κοσσίζω, ἡ εἶναι ἀπὸ τὸ Κόττη, τὸ σημαῖνον ὡς εἶπα (σελ. 60), τὴν κεφαλὴν, τὸ ὁποῖον ἐγράφετο καὶ Κόσση. Ὅθεν τὸ Κοσσίζω δὲν σημαίνει ἄλλο παρὰ τὸ « Ἐπὶ κόβρης παίζειν » τῶν παλαιῶν (ὅτι καὶ ἡ Κόβρη σημαίνει τὸν πρόταφον). Ἡ πιθανώτερον συγγενεὺς μὲ τὸ Κόσσω ἡ Κόττω, ἦγον Κόπτω, καὶ τότε σημαίνει Τύπτω ἢ Πάϊω, καθὼς καὶ αὐτὸ τὸ Κόπτω, ὅθεν τὸ Ἐυλοσκοπῶ καὶ τῆς παλαιᾶς καὶ τῆς νέας γλώσσης, ἦγον « Εὐλωπαίω, ἡ κόπτω. »

Τὸ Κοσσίζω ἡ Κοσσεύω (καὶ ὅχι Κοσίζω, ἡ Κοσεύω) τὴν σήμερον σημαίνει κυρίως τὸ Κόπτω μὲ τὸ δρέπανον, ἦγον Θερίζω, καὶ ὁ Κοσσιστής, τὸν Θεριστὴν, καὶ ἡ Κοσσία, αὐτὸ τὸ δρέπανον.

Ἀπὸ τὸ Αἰολικὸν τοῦτο Κόσσω (τὸ σημαῖνον τὸ Κόπτω), ὅθεν ἐγεννήθη τὸ Κοτζόνω, ἐπαράγεται καὶ ἄλλο ῥῆμα Κοσσαίνω ἡ Κοτταίνω, σημαῖνον μεταβατικῶς τὸ Κολοδόνω, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἡ συνήθεια ἐσχημάτισεν ὅχι μόνον τὸ ἀμετάβατον Κουτσαίνω (Ἑλλ. Κωλαίνω) ἀλλὰ καὶ τὸ μεταβατικὸν Κουτσόνω καὶ Κουτσαῖω ἡ Κουτσαῖω (Δουκαγγ. σελ. 745), ὡς φαίνεται ἀπὸ τὰ σύνθετα, Κουτσοκεφαλίζω, Κουτσομυτίζω, Κουτσοουρίζω, κ. τ. λ. ἦγον κόπτω τὴν κεφαλὴν, τὴν μύτην, τὴν οὐράν· ὅθεν καὶ Κούτσοῦρον (ὡς ἤθελ' εἶσθαι ἑλληνιστὶ Κόττουρον, ἡ Κόσσουρον) ὁ κορμὸς, ἡ μέρος κορμοῦ (bûche) δένδρου, γυμνώμενον ἀπὸ τοὺς κλάδους, ἀναλογουντας μὲ τὴν οὐράν τῶν ζώων. Καὶ σημείωστε ὅτι καὶ ὁ

Κορμός (Ισιος) ἀπὸ τὸ Κείρω, συνώνυμὸν τοῦ Κέσσω ἢ Κόπτω, ἔχει τὴν παραγωγὴν.

Τὸ ΓΛΥΚΙΝ. Κατ' ἑλληνισμὸν τοῦ Κρασίον, ὡς εὐρίσκονται παρὶς τὸν Ἱπποκράτην τὰ ἀρσενικὰ Γλυκύς ἑλληστικῶς τοῦ Οἶνος (Φοῖος. Οἰκονομ. σελ. 137). Γλυκάδιον ὀνομάζομεν σήμερον τὸ ὄξος, ὃχι κατὰ τὴν λεγομένην ἀντίφρασιν τῶν γραμμτικῶν, ἀλλὰ διότι γλυκαίνει, ἤγουν ἡδύνει τὰ φαγητά. Διὰ τὴν ἡδυσιν ταύτην τὸ ὠνόμαζαν καὶ οἱ Ἀττικοὶ Ἡδός, ἤγουν ἡδυσμα, ἄρτυμα. « Ἡδός, » ἡδονή, καὶ ὄφελος... καὶ ὄξος » λέγει ὁ Ἡσύχιος. Ἡ λέξις (Γλυκάδιον) δὲν εὐρίσκεται ἀκόμη εἰς τὰ κοινὰ μας Λεξικά. Ἐσημειώθη ἀνωτέρω (σελ. 65) ἡ βάρβαρος προσθήκη τοῦ ὤ εἰς τὰ οὐδέτερα ὀνόματα εἰς ᾠ. ἰδοὺ καὶ ἄλλη βαρβαρότης εἰς τὰ εἰς Ὑ. Ἐσχημάτισαν δηλαδὴ καὶ ταῦτα κατὰ τὸν τύπον τῶν εἰς ὦν μεταβληθέντων εἰς ὦν' ὡς ἔλεγον Παιδῖν, Τυφῖν, κ. τ. λ. ὁμοίως εἶπαν καὶ Ἀνάθεμαν, Γλυκῖν (καὶ Χνδαίετον Γλυκῖν). Ἀλλ' εἰς τὰ εἰς ὦν ὀνόματα τὸ ὤ δὲν εἶναι προσθήκη, ἀλλ' ἔμεινεν ἀπὸ συκοπῆς· ὅθεν συμπεραίνεται ὅτι ἡ βάρβαρος συκοπὴ τῶν εἰς ὦν, ἥτις ἐγέννησε τὰ ἔτε βαρβαρότερα εἰς ᾠ καὶ ὦν, ἦτο πολὺ ἀρχαιότερα τοῦ Προδρόμου. Ἡ ἀρχαιότης ἐξηλείψει τὴν μνήμην τῆς συκοπῆς, ὥς νὰ φοχασθῶσι τὸ ὤ ὡς ἐφελετικόν, ἀρπάζον ἐπίσης εἰς τὰ εἰς ᾠ καὶ Ὑ, καθὼς καὶ εἰς τὰ εἰς Ὑ.

ΤΡΑΝΟΝ ΜΙΣΟΥΡΙΝ. Ἰδε τὰ ἀνωτέρω (σελ. 110 — 113), σημειωμένα, ὅπου γράφεται καὶ Μισούριν διὰ τοῦ ἥ.

ΙΑΜΒΟΝ. Ἰαμβον ὀνομάζουν οἱ Ποιηταὶ τὸν συγκείμενον ἀπὸ δύο συλλαβῶν πόδα, βραχείαν τὴν πρώτην, καὶ μακράν τὴν δευτέραν.

ΓΥΡΕΪΝ ΤὸΝ ΣΠΟΝΔΕΪΟΝ. Ἐξηγήθη ἀνωτέρω (σελ. 79) τὸ Γυρεύω. Σπονδεῖον ὠνόμαζαν τὸν πόδα, ὅτε εἶχε δύο συλλαβὰς μακράς. Οἱ ἱαμβικοὶ λεγόμενοι εἰς οἱ παλαιῶν Τραγικῶν καὶ Κωμικῶν ποιητῶν εἶναι συνθεμένοι ὡς πεπολὺ ἀπὸ ἱαμβους καὶ Σπονδείου. Τοιοῦτους εἰς οἱς ἔκαμε πολλοὺς εἰς τὴν ζωὴν του καὶ ὁ Πτωχοπρόδρομος, καὶ μετὰ τῶν ἄλλων τὴν Μυθιστορίαν ἐπιγραφομένην· « Τὰ κατὰ » Ῥοθάνδην καὶ Δοσικλέα » ἀλλ' οἱ ἱαμβικοὶ τοῦ Προδρόμου διαφέρουν ἀπὸ τοὺς ἱαμβικοὺς τοῦ Σδοκλέους καὶ τοῦ Ἀριστοφάνους, ὅσον οἱ κῶνωπες ἀπὸ τοὺς ἐλέφαντας. Πολὺ φρονιμώτερα ἤθελε πράξειν, ἂν ἔγραφεν εἰς ὅλην τὴν ζωὴν, ἀντὶ τῶν ἱαμβικῶν εἰς οἱς, ποιήματα βάρβαρα, σικουδιαότερα ὅμως, καὶ ὃχι, ὡς τοῦτο του τὸ ποίημα,

βωμολοχικά. Τοὺς ἱαμβοὺς τοῦ δὲν τοὺς ἀναγινώσκει σήμερον, πλὴν ὅς τις δὲν γνωρίζει πόσον ἀξίζει ἡ οἰκονομία τοῦ καιροῦ· ἀλλὰ τὸ βάρβαρον τοῦτο ποιημάτων οἶδε καὶ ἀφορμὴν εἰς ἔρευναν τῆς κοινῆς ἡμῶν γλώσσης, καὶ ἀκολουθῶς εἶναι ὠφελιμὸν.

ΣΤΙΧ. 140, Γυρεύω τὸν Πυρρίχιον καὶ τὰ λοιπὰ τὰ ΜΕΤΡΑ.] Ἀπὸ ΔΓ, ΑΤ, ΜΕΤΡΗ. Ὁ Πυρρίχιος, συγκείμενος ἀπὸ δύο βραχείας, δὲν ἔχει χώραν παρὰ εἰς τὸν ἔκτον πόδα τῶν ἱαμβικῶν ζίχων, οἷον (Ἀριστοφ. Ὀρν. 1238),

ὦ μῶρε, μῶρε, μὴ θεῶν κίνει φρένας,

ὅπου ὁ ἔκτος εἶναι Πυρρίχιος, καὶ οἱ λοιποὶ ἱαμβοί.

ΜΕΤΡΑ. Τὸ Μέτρα εἶναι ἀπὸ τὸ Μέτρον· τὸ Μέτρη, ἀπὸ τὸ Μέτρος τῆς κοινῆς συνηθείας, ἣτις γνωρίζει καὶ τὸ Μέτρον. Ἐλεγον καὶ οἱ παλαιοὶ Δένδρα (ἀπὸ τὸ δένδρον), καὶ Δένδρη (ἀπὸ τὸ Δένδρος), ὡς καὶ Κρίνα καὶ Κρίνη. Λέγομεν ἀκόμη καὶ Οὔρος, ἀντὶ τοῦ Οὔρου, ὅθεν τὸ Κάτουρον (urine), ὅχι ὅμως καὶ Οὔρη. Εἰς τὸν Ἱπποκράτην εὐρίσκεται καὶ Πύον καὶ Πύος (pus).

ΣΤΙΧ. 141, Ἀλλὰ τὰ μέτρα τοῦ ΦΕΛΟΥΝ ΣΤΗΝ ἄμετρόν μου πῆναν;] ΔΓ, ΟΦΕΛΟΥΝ ΤΗΝ. Εἰδὼ φανερά παρωδεῖ ὁ ποιητὴς μᾶς τὸν Ἀριστοφάνην· εἰς τὸν ὁποῖον, ὁ Στρεψιάδης παρκακινούμενος νὰ μάθῃ τὰ μέτρα τῶν ζίχων καὶ τοὺς ῥυθμοὺς, ἀποκρίνεται,

Τί δέ μ' ὠφελήσουσ' οἱ ῥυθμοὶ πρὸς τάλφιστα;

ΦΕΛΟΥΝ, καὶ τὸ δεύτερον ἀντίγραφον, ΟΦΕΛΟΥΝ. Συνηθέστερον γράφεται Ὀφελούν διὰ τοῦ ω. Τοῦτο ὅμως εἶναι ἀδιάφορον, καὶ εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν· ἐπειδὴ καὶ εἰς τὴν παλαιάν τὸ Ὀφελίω παρήγστο ἀπὸ ἄλλο ἀπλούστερον τὸ Ὀφέλω ἢ Ὀφέλλω, ὅθεν καὶ τὸ Ὀφελος κοινὸν καὶ εἰς τὰς δύο. Ἀξιοτέρη σημεῖωσις εἶναι ἡ βάρβαρος ἀφαίρεσις τοῦ ἀρχικοῦ ζοιχείου, Φελεῦν ἀντὶ τοῦ Ὀφελού, καὶ σήμερον ἀκόμη συνήθης ὅχι μόνον εἰς τοῦτα, ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλας λέξεις ἀρχομένας ἀπὸ τοῦ ω, οἷον Ῥεμασμένας, Ῥολόγιον, Σάν, ἀντὶ τοῦ Ῥεμασμένος, Ῥολολάγιον, Ῥεσάν (ἡγουν Ῥεσάν). Τὸ συνέκοπταν κάποτε καὶ οἱ Αἰολεῖς εἰς τὴν μέσην τῆς λέξεως, οἷον Ἀμυθάν καὶ Ἀλκμάν, ἀντὶ τοῦ Ἀμυθῶν καὶ Ἀλκμῶν. Σημείωτε προσέτι, ὅτι

ἀντί τοῦ δευτέρου καὶ τρίτου προσώπου τῶν ἐνικῶν ὦφελεις, ὦφελει, ἢ συνήθεια λέγει καὶ ὦφελᾶς, ὦφελᾶ, τὸ ὅποιον ἔκαμᾰ καὶ εἰς ἄλλα πολλότατα ῥήματα, μεταφέρουσα ἀπὸ τὴν πρώτην εἰς τὴν δευτέραν τῶν περισπωμένων συζυγίαν, οἷον Κινᾶς, Κινᾶ, Κινᾶτε· οὕτω καί, Ζηᾶς, Εὐχρισᾶς, Ἀγνακᾶς κ. τ. λ. ἢ ὅποια ἀλλαγὴ τῆς συζυγίας ἔχει χώραν καὶ εἰς τὰ δεύτερα καὶ τρίτα τοῦ παρατατικοῦ, οἷον Ἐκίνας, Ἐκίνα, Ἐκίνατε κ. τ. λ. Δὲν ἔλιπεν ἡ τοιαύτη ἀνωμαλία οὐδ' ἀπὸ τοὺς παλαιούς· ἐπεὶδὴ ἔλεγον Ἐλεῖς καὶ Ἐλεᾶς, Ἐρεῖς καὶ Ἐρεᾶς (Ἑτυμολογ. σελ. 129 καὶ 327). Ἐξιναντίας οἱ Ἴωνες ἐσχημάτιζαν ὅλα σχεδὸν τὰ τῆς δευτέρας κατὰ τὸν τύπον τῆς πρώτης, λέγοντες Ἀπατέω, Ὀρέω, Φοιτέω, ἀντὶ τοῦ Ἀπατάω, Ὀράω, Φοιτάω. Σημείωσε τρίτον, ὅτι ἀπὸ τοὺς χρόνους τοῦ Προδρόμου εἶχε κρατήσῃν ἢ βάρβαρος τῶν ῥηματικῶν καταλήξεων ουσιν καὶ ωσιν ἀποκοπὴ, ἢ μᾶλλον συγκατῇ εἰς τὸ σιν, οἷον τὸ ἐδῶ ὦφελουσιν, ἀντὶ τοῦ ὦφελούσιν, καὶ τὸ ἀνωτέρω (σελ. 114) Κερνούσιν, ἀντὶ τοῦ Κερνώσι· οὕτω καὶ Θέλουν, Δέγουσιν, καὶ ΕΧΟΙΝ, ἴσως καὶ τοῦτο ἀρχαίας τινὸς διαλέκτου λείψανον, ἐπεὶδὴ εὐρίσκομεν εἰς τὸν Ἡσύχιον, «ΕΧΟΝΙ, » ἔχουσι· Κρήτες.»

Αἱ συνήθειαι φράσεις ἀπὸ τοῦ ὦφελῶ εἶναι, Δὲν ὦφελει (χυδ. Δὲν φελᾶ), ἤγουν εἶναι ἄχρηστον καὶ ἀνωφελήτο· «Τίχην (λέγει ὁ » Θουκυδίδης) ἄνευ ἀλκῆς οὐδὲν ὦφελει » ἤγουν, Τίχην χωρὶς δύναμιν δὲν ὦφελει τέποτε. Λόγια πολλά καὶ ἀνωφέλητα, ἢ ἀνωφέλετα, ὡς εἶναι τοῦ Σοφοκλέους (Αἶαντ. 1272) τὸ,

Ὡ πολλὰ λέξας ἄρτι κἀνόνητ' ἔπη.

Δὲν εἶναι ὄφελος ἀπὸ σέ, ἤγουν δὲν χρησιμεύεις εἰς τίποτε, τὸ ὅποιον ὁ αὐτὸς Σοφοκλῆς εἶπε (Ἠλεκτρ. 1031),

Ἄπελθε· σοὶ γὰρ ὦφέλησις οὐκ ἔνι.

Τί ὄφελος; ἐρωτηματικῶς, καθὼς καὶ εἰς ταύτην τὴν ῥῆσιν τοῦ Πλάτωνος (Forγ. § 60) «Τί γὰρ ὄφελος... σώματί γε κάμνοντι » καὶ μοχθηρῶς διακειμένῳ στία πολλά δίδουσι; » ἤγουν, Τί ὄφελος γὰρ δίδης πολλὴν τροφὴν εἰς ἄβρῶσον καὶ κακῶς ἔχον σῶμα; Οἱ πλέον ἀξιόλογοι παρὰ ταῦς ἄλλους πολῖται, ἤγουν οἱ πλέον χρήσιμοι εἰς

τὴν πόλιν, ὠνομάζοντο ἀπρημέτως καὶ περιεκτικῶς, τὸ ὄφελος τῆς πόλεως (Ἀριστοφάν. Ἐκκλησ. 53),

— Ὅ,τι περ ἔστ' ὄφελος ἐν τῇ πόλει.

ΣΤΗΝ. Ἡ ἐκθλίψις τῆς διφθόγγου $\epsilon\iota$, ἡ μᾶλλον εἰπεῖν τοῦ ϵ σοιχείου (ἀπὸ τὴν Ἑς πρόθεσιν) κυριεύει ἔτι καὶ σήμερον, οἷον Στὸν, Στούς, Στήν, Στάς, Στὸ, Στά, ἀντὶ τοῦ Ἑς τὸν, Ἑς τοὺς, κ. τ. λ. Ἦσαν μάλιστα εἰς χρῆσιν αἱ τοιαῦται ἐκθλίψεις καὶ ἀπόστροφαι τοῦ ἀρχικοῦ ϵ τῶν προθέσεων, καθὼς ἔτι καὶ αὐτοῦ τοῦ ὑπαρχτικοῦ ῥήματος, καὶ τῆς ἀντωνυμίας, οἷον, Ἀ'ξήκουσε, Ὅ'νδύεται, Ἀ'χθομαι ἔγω, Ὡ'ρα 'στί, καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα εἰς τοὺς Ἀττικοὺς Τραγικοὺς καὶ Κωμικοὺς ποιητάς, ἀντὶ τοῦ Ἀ'ξήκουσε, Ὅ'νδύεται, Ἀ'χθομαι ἔγω, Ὡ'ρα ἐσί. Εἰς τὸν Ἀριστοφάνην εὐρίσκονται τρεῖς ἐκθλίψεις ἢ ἀπόστροφαι προθέσεων εἰς ἓνα εἶχον (Δυσιστρ. 2),

Ἡ 'ς Πανός, ἡ 'πί Κωλιάδα, ἡ 'ς Γενετυλλίδος.

ΣΤΙΧ. 142—143, Πότε γὰρ ἐκ τὸν Ἰαμβὸν νὰ φάγω, Κοσμοκράτωρ; Ἡ πῶς ἐκ τὸν Πυρρίχιον ποτέ μου νὰ χορτάσω;] ΠΟΤΕ ΓΑΡ. Εἶπα ἀνωτέρω (σελ. 70 καὶ 97) περὶ τῆς χρήσεως τοῦ Γὰρ συνδέσμου, ὅτι δὲν συνειζίχεται πλέον τὴν σήμερον· πρόσθε τῶρα, ὅτι τὸν ἐφυλάξαμεν εἰς μόνον τὸ Μηγαρί (χυσ. Μηγάρις) ἐρωτηματικόν, τὸ ὁποῖον ἄλλο δὲν εἶναι παρὰ τὸ Μήγαρι (ἤγουν Μή γάρ) κατὰ προσηματισμὸν Ἀττικόν, ὡς τῶν παλαιῶν τὸ Νυνγαρί καὶ Νυνμενί, ἀντὶ τοῦ Νῦν γάρ, καὶ Νῦν μὲν. Παραδείγματός χάριν, « Πῶς θέλεις » νὰ τὸν συμβουλευσω; μηχανή (est-oe que) ποτε ἤκουσε τὴν συμβουλὴν μου; » Εἰς τὴν αὐτὴν σημασίαν μεταχειριζόμεθα καὶ τὸ Τιγαρί κακῶς γραφόμενον διὰ τοῦ η , ὡς εἰς τούτους τοὺς εἶχους (Ἀπολλων. τοῦ ἐν Τύρ.),

Τιγάρι δὲν γνωρίζεται μυρισηκὸν κλωνάρι,

Στούς βρώμους ἀν εὐρίσκεται, ποῦ δὲν τοῦ λυίπει χάρι;

Ἐκ τὸν Ἰαμβόν, καὶ μετ' ὀλίγα, Ἐκ τὸν Πυρρίχιον. Σημειώσις ἄφρον-ῆ σύνταξις τῆς Ἐκ προθέσεως μὲ αἰτιατικῇ, Ἐκ τὸν Ἰαμβόν,

Ἐκ τὸν Πυρρίχιον, ἀντὶ τῆς παλαιᾶς συντάξεως Ἐκ τοῦ Ἰάμβου, Ἐκ τοῦ Πυρρίχιου. Ἡ τοιαύτη βαρβαρότης ἐπεκράτησε πολλὰς ἐκατονταετηρίδας μετὰ τὸν Πρόδρομον, διότι εὐρίσκομεν εἰς τὸν Στίφανον Σαχλάκην,

Λοιπὸν ἔχάθην ἡ φιλία τελείως ἐκ τὸν κόσμον.

Εἰς τὸν συγγραφεὶ τῆς Μυθιστορίας ἐπιγεγραφομένης, Βέλ. 3 ἀνδρες καὶ Χρυσάντζα,

Ἐκ τῆς σελήνης ἔπεσεν ἐκέ'γη τὰς ἀγκάλας,

ἤγουν Ἐκ τὰς ἀγκάλας (ἐκ τῶν ἀγκάλων) τῆς σελήνης. Εἰς τὴν μετάφρασιν τῆς Βατραχομουμαχίας ἀπὸ Δημήτριον τὸν Ζῆνον (στ. 60),

Ἐκ τοῦ νεροῦ τὰ βότανα γίνεται ἡ θροφή σου,

καὶ τέλος, εἰς τὸν Ἑρωτόκριτον,

Κ' ἐδάλθηκε ὅσον ἡμπορεῖ κ' τὴν χώραν νὰ μακρύνῃ.

Ἡ βαρβαρότης ἔλαβεν ἴσως ἀφορμὴν ἀπὸ τὴν σύνθετον ἐκπύρηνμα-
τικὴν πρόθεσιν Παρὲκ, τὴν ὁποίαν μίαν μόνην φορὰν (Ὀδυσσ.
ι, 116) συντάσσει ὁ Ὀμηρος μὲ γενικὴν, τὰς δὲ λοιπὰς μὲ ἀπικτικὴν
(διὰ τὴν Παρά), οἷον (Ἰλιάδ. κ', 391),

Πολλῆσιν μ' ἄτῃσι παρὲκ νόον ἤγαγεν Ἐκτωρ,

ἤγουν (ὡς ἤθελ' ἴσως τὸ μεταφράσειν ὁ Πρόδρομος),

Ἐκτορας δάλοι περισσοί μ' ἔβγαλαν ἐκ τὸν νοῦν μου.

Ὅπως ἂν ἦναι, ἡ βάρβαρος σύνταξις τῆς Ἐκ, δὲν εἶναι πλέον εἰς χρῆσιν τὴν σήμερον. Ἐμνεῖται ὅμως ἄλλη βαρβαρότης σύγχρονος καὶ συγκριτικῆς ταύτης, ἡ σύνταξις τῆς συνωνύμου προθέσεως Ἀ' π' ὃ, ἐπειδὴ

λέγομεν Ἀπὸ τὸν νοῦν, Ἀπὸ τὸν ἀνθρώπου, ἀντὶ τοῦ Ἀπὸ τοῦ νοῦ, Ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου. Ἰσως μὲ τὸν καιρὸν ἐξαλειφθῇ καὶ τὸ Ἀπὸ τὸν, ὡς ἐξαλειφθῇ τὸ Ἐκ τὸν.

ΝΑ ΦΑΓΩ. Καὶ μετ' ὀλίγον, ΝΑ ΧΟΡΤΑΣΩ. Ἐλλειψις τοῦ ῥήματος Ἐμπορῶ, ἢ Δύναμαι, ἤγουν Ἰπότε δύναμαι νὰ φάγω, καὶ Ἰπὼς δύναμαι νὰ χορτάσω; Ἀπὸ τὸ μεταβατικὸν Χορτάζω τῶν παλαιῶν ἐσχηματίσαμεν τὸ Χορταίνω, κατὰ τὸν τύπον τῶν διαφορουμένων εἰς ἄζω καὶ αἰνω, τῶν πρότερον (σελ. 140) σημειωθέντων. Εἰς ἡμᾶς εἶναι ποτὲ μὲν μεταβατικόν, οἶον, Δὲν ἔμπορῶ νὰ σὲ Χορτάσω, (rassasier), ποτὲ δὲ ἀμετάβατον, οἶον Δὲν ἔμπορεῖ νὰ χορτάσῃ, (se rassasier), ἀντὶ τοῦ δὲν ἔμπορεῖ νὰ χορτασθῇ. Ἡ χρῆσις ἔλαβε τὴν ἀρχὴν καὶ ἀπὸ ἄλλα μὲν πολλὰ ῥήματα ἐνεργητικὰ, τὰ ὅποια καὶ οἱ παλαιοὶ πολλάκις ἐμεταχειρίζοντο ἀμεταβάτως ὡς οὐδέτερα, ἢ μέσα, ἢ μᾶλλον ὡς ἐλλειπτικὰ τῆς πτώσεως, εἰς τὴν ὁποίαν γίνεται ἡ μετάβασις, λέγοντες, παραδείγματος χάριν, Ἐπισρέφω, Μεταβάλλω, Ἀναλαμβάνω (ἀπὸ τὴν νόσον), Κινῶ, καθὼς ἀπαρallάκτως τὰ μεταχειριζόμεθα καὶ τὴν σήμερον, ἀντὶ τοῦ Ἐπισρέφω ἑαυτὸν, ἢ Ἐπιστρέφομαι κ. τ. λ. Τούτου δὲ τοῦ Χορταίνω ἀμεταβάτου τὸ συνώνυμον Κορέω εὐρίσκεται ὁμοίως ἀμετάβατον καὶ εἰς τοὺς ἑβδομήκοντα (Δευτερονόμ. 20) «Καὶ φάγονται, καὶ ἐμπλησθέντες κορήσουσι (ΔΓ, κορέ-» σουσι) κ. τ. λ. » ὅπου τὸ Ἑβραϊκὸν כָּרְעוּ (Δασέν) σημαίνει Πιανθίσονται, ἢ Παχυνθίσονται. Ἐπειδὴ τὸ Χορταίνω, ἢ Χορτάζω, παράγεται ἀπὸ τὸ Χόρτος, οἱ παλαιοὶ τὸ ἐμεταχειρίζοντο κυριολεκτικῶς διὰ τὰ κτήνη, ἤγουν ἐκεῖνα τὰ ζῶα, ὅσα τρέφονται μὲ χόρτον. Ὅθεν Χορτάζω τὸν βοῦν, ἐσήμαινε ταγίζω τὸ βώδιον μὲ χόρτον, ὡς τοῦ Ἡσιόδου (Ἔργ. καὶ Ἡμ. 452) τὸ,

Δὴ τότε χορτάζειν ἑλικας βόας ἐνδον ἑόντας.

Μὲ τοῦ καιροῦ τὴν πρόοδον, οἱ κωμικοὶ ποιεῖται τὸ ἐμεταχειρίσθηναι καὶ διὰ τοὺς ἀνθρώπους, διὰ τοὺς ὁποίους κυριολεκτικώτερον ἦτο τὸ Πληρῶν, Ἐμπλήθω, ἢ Κορέννυμι· μετέπειτα καταχρώμενοι οἱ Ἕλληνοὶ τῆς Παλαιᾶς καὶ Νέας διαθήκης συγγραφεῖς, οἶον (Μάρκ. Η, 4) «Πόθεν τούτους δυνήσεται τις ὧδε χορτάσαι ἄρτων ἐπ' ἐρημίας;» καὶ τέλος, εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Ἀθηναίου, ἤγουν κατ-

αρχάς τῆς τρίτης ἑκατονταετηρίδος, ὅγινε κοινότατον, ὡς καὶ τὴν σήμερον· διότι εἰς τοὺς Δειπνοσοφιστὰς (Ἀθην. III, σελ. 99, 100) ἕνας ἀπὸ τοὺς συμπότας κατηγοροῦμενος, ὅτι εἶπε, Κεχορτασμένοι, ἀντὶ τοῦ Κεχορτασμένοι, φέρει εἰς ἀπολογίαν του πολλὰς παλαιῶν μαρτυρίας, τὸ πλέον Κωμικῶν. Ἀλλὰ μὲ τοιαύτας ἀπολογίας τί δὲν ἐμπορεῖ τις νὰ δικαιώσῃ; ἡ βαρβαρότης δὲν θεωρεῖται μόνον εἰς τὴν χρῆσιν τῶν ἀγνώστων εἰς τοὺς παλαιούς λέξεων, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν κατάχρησιν τῶν ὁποίων ἢ σπανίως, ἢ εἰς ἕνα μόνον χαρακτῆρα λόγου (φερεῖται τὸν Κωμικόν, τὸν Ῥητορικόν κ. τ. λ.) ἐμεταχειρίσθησαν ἐκεῖνοι. Ἐπειδὴ τὸ Χορτάζω μετεφέρθη ἀπὸ τὰ ζῶα εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ἀκόλουθον ἦτο νὰ ὀνομάσῃ καὶ Χόρτον (μὲ τὴν αὐτὴν κατάχρησιν) καὶ τὴν ἀνθρώπινον τροφήν, ὡς ὁ Ἰππώναξ (παρ' Ἀθην. VII, σελ. 304),

Καὶ κρίθινον κόλλικα, δούλιον χόρτον,

ἤγουν, Καὶ κολλίκιον κρίθινον, δουλικὸν φαγητόν. Καὶ σημείωσε ὅτι ἡ κοινὴ μας γλῶσσα δὲν ἐφύλαξε ταύτην τὴν σημασίαν τοῦ Χόρτου. Σημείωσε προσέτι καὶ τὴν λέξιν Κολλίκιον ἢ Κολίκιον, ὑποchorισικὸν τοῦ Κόλλιξ ἢ Κόλιξ σωζόμενον ἀκόμη καὶ σήμερον.

Φράσεις μεταφορικὰς τοῦ χορταίνω ἔχομεν, Χορταίνω τὸν θυμόν μου, ἀπαρallάττως ὡς ἐμεταχειρίζοντο οἱ παλαιοὶ τὸ Πλήθω ἢ Πίμπλημι, οἶον (Θουκυδ. ζ', ζή), « Ἀποπλῆσαι τῆς γνώμης τὸ θυμὸν μου » καὶ (Πλάτ. Νόμ. Δ, σελ. 717) « Θυμουμένοις οὖν » [τοῖς γονεῦσι] ὑπείκειν δεῖ, καὶ ἀποκιμπᾶσαι τὸν θυμόν. » Ὡσαύτως πρὸς τὸν μεμρῶμενον, κατηγοροῦντα, ἢ καὶ ἐκωσδῆποτε πολυλογοῦντα, λέγομεν Χόρτασε τὰ λόγια σου, καθὼς εἶπεν ὁ Ἀριστοφάνης (Σφ. 603),

Ἐμπλησο λέγων· πάντως γάρ τοι παύσει ποτέ. —

Ἔχομεν καὶ παροιμίαν ὅχι ἀκομψον, Ὁ χορτασμένος τὰ λόγια τοῦ πεινασμένου δὲν πεινᾷ, ἥτις μᾶς διδάσκει νὰ μὴν ἀπιστῶμεν εἰς τὰς χρείας τῶν ἄλλων, ὅταν ἡμεῖς ἔχομεν τὰ ὑπὲρ τὴν χρείαν. Διότι τότε μάλις εἶναι πιθανόν, ὅτι εὐρίσκονται ἄλλαι

χραίαν ἔχοντες, ὅταν ἡμεῖς τρυφῶμεν. Δὲν λημνάζει οὐδὲ πλημμυρεῖ ποῦ ποτε νερόν, χωρὶς ν' ἀφήσῃ ἄλλα μέρη γῆς ξηρά.

ΣΤΙΧ. 144, Ἐδε τεχνίτης ΣΟΦΙΣΤΗΣ ἐκείνος ὁ τζαγγάρης.] ΔΓ, ΣΤΙΧΙΤΟΣ. Τὸ Σοφιστὴς ἐδῶ σημαίνει ἀπλῶς τὸν σοφὸν εἰς τὴν τέχνην (habile). Οὕτως ὁ Ὅμηρος (Ἰλιάδ. ὁ, 411) ὀνομάζει καὶ τὴν τεκτονικὴν, Σοφίαν,

Τέκτονος ἐν παλάμῃσι δαήμονος, δς ῥά τε πάσης

Εὖ εἰδὴ σοφίης.

Ὅθεν λέγει καὶ ὁ Ἡσύχιος, « Σοφιστὴν ὅσον πάσαν τέχνην Σοφίαν ἔλεγον » κ. τ. λ. »

Ε'ΔΕ. Ἀντὶ τοῦ ἴδς. Ἡ βάρβαρος τροπὴ τοῦ Τ εἰς ε̄, ἔχει χώραν καὶ εἰς τὸ Ἐ δικὸς, ῥεπίδιον, κ. τ. λ. ἀντὶ τοῦ ἰδικὸς (ἢ καὶ Εἰδικὸς κατ' ἀφαίρεσιν τοῦ ἰ), ῥεπίδιον ὅτι αὐτὴν μεταβολὴν ἐμεταχειρίζοντο οἱ Δωριεῖς εἰς τὸ Νεώδῃ ἀντὶ τοῦ Νιόδῃ. Ἐξεναντίας τρέπομεν καὶ τὸ ε̄ εἰς ἰ, μάλιστα εἰς τὰ ἔχοντα τὴν λήγουσαν ε̄α, οἷον Μηλιά, Συκιά, ἀντὶ τῶν παλαιῶν Μηλία, Συκία, καὶ Στεριά ἀπὸ τὸ Στεριά. Καὶ εἰς μίαν δὲ μόνην λέξιν ἐτόλμησε τὰς δύο ἐναντίας τροπὰς ὁ χυδαῖσμός, ὀνομάζων Ἐτιὰν τὴν Ἰτίαν (saule).

ΣΤΙΧΙΤΟΣ. Γράφει Στιχητὸς, ἢ Στοιχητὸς, ἀπὸ τὸ Στιχέω ἢ Στοιχέω. Ἐὰν ᾖ ἀπὸ τὸ Στιχίζω, πρέπει νὰ γράφεται Στιχιστός ὅτι τὰ ἀπλούστερα θέματα εἶναι Στίχω καὶ Στείχω. Τοῦτο ἄλλο δὲν διαφέρει ἀπὸ τὸ συνώνυμον Βαίνω, τὸ πορεύομαι (ὅθεν τὸ Βῆμα τοῦ ποδὸς), πλην ὅτι σημαίνει τὴν κατὰ τάξιν πορείαν πολλῶν ἀνθρώπων. Διὰ τοῦτο ὁ Ὅμηρος τὸ μεταχειρίζεται μάλιστα, ὅταν ἐκφράξῃ τὰ ἐμπρόσθιον κίνησιν τῶν πολεμούντων (Ἰλιάδ. κ', 257),

Οἱ δ' ἅμα Πατρόκλῳ μεγάλῃτορι θωρηχθέντες

Ἔσχιον.

Ὅθεν ὀνομάζει συχνὰ καὶ σίχας (ἀπὸ τὸ Στιχέω) τὰς τάξεις τῶν στρατιωτῶν τὰς κοινῶς λεγομένας Ἀράδας (files), ἡγοῦν τὰς τοιαύτας θέσεις, ὅπου ῥέει ἕνας κατόπιν τοῦ ἄλλου (à la file). Ἐκ τούτου καὶ Στίχοι αἱ γραμμαὶ τῶν βελῶν (κοιν. Ἀράδαι, lignes) αἱ γεμί-

ζουσαι τὸ καταβατὸν ἢ τὴν σελίδα. Στίχοι, ἐξαιρέτως καὶ τῶν ποιητῶν αἱ συνήσεις, ἐπειδὴ ἀραδιάζονται εἰς ὀπίσω τοῦ ἄλλου. Καὶ καθὼς τὸ Συμβαίνω, κυρίως σημαίνει τὸ συμπορεύομαι μὲ ἄλλον, οἱ παλαιοὶ μεταφορικῶς τὸ ἐμεταχειρίσθησαν καὶ εἰς τὴν σημασίαν τοῦ Συμφωνῶ, Συμβιδάζομαι (ὅθεν ἡ χυδαία συνήθεια ἔλαβε τὸ Συβάζομαι καὶ τὸ Συβάσμος), Συγκατατίθεμαι, οὕτως ὄχι μόνον τὸ Συσχοῦν, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀπλοῦν Στοιχῶ ἐμετάπεισεν εἰς τὴν σημασίαν τοῦ Συμφωνῶ, εἰς τὴν ὁποίαν μάλιστα τὸ ἐμεταχειρίσθησαν οἱ Ἐκκλησιαστικοὶ συγγραφεῖς· ὅθεν ὁ Ἡσύχιος ἐξηγεῖ τὸ Στρίχῳ διὰ τοῦ Συναινῶ. Ἐκ τούτου ἡ κοινὴ συνήθεια ἔκαμε τὸ Στοιχῆμα (ἔγουν τὸν συμβιδασμὸν καὶ τὴν συνθήκην δύο ἢ καὶ πλειοτέρων ἀνθρώπων περὶ πράγματος ἀντιλεγομένου, νὰ πληρόνωσιν οἱ νικηθέντες), ἀπὸ τὸ ῥῆμα Στοιχῶ (Δουκάγγ. σελ. 1453), τὸ ὁποῖον ἡμεῖς σήμερον λέγομεν Στοιχηματίζω, ἢ Βάλλω σείχημα, οἱ δὲ παλαιοὶ Περιδίδομαι· οἶον (ἰλιθ. ψ', 485),

Δεῦρό νυν, ἡ τρίποδος περιδόμεθον, ἥε λέβητος,

ἔγουν, ὡς τὸ ἐξηγεῖ ὁ Εὐστάθιος κατὰ τὴν συνήθη γλῶσσαν τοῦ καιροῦ του, « Θῦμεν σείχημα. »

Λέγομεν προσέτι καὶ Στοιχίζω ἢ Στιχίζω, τὸ λαμβάνω ἢ μισθῶναι ὑπηρετήν, ἔγουν συμφωνῶ καὶ συμβιδάζομαι μὲ τινά νὰ μὴ ὑπηρετῇ μὲ μισθόν· ὅθεν τὸ τοῦ Σουΐδα, « Συνέβησαν, ἐσείχησαν, » ὡμολόγησαν κ. τ. λ. » καὶ Στοιχίζομαι, ἢ ἀμεταβάτως Στοιχῶ, τὸ Συμφωνῶ νὰ ὑπηρετῶ τινά μὲ μισθόν. Τοῦτο λέγεται καὶ Ρογεύομαι· καθὼς τὸ πρῶτον, Ρογεύω. Ἐλίγητο δὲ καὶ Ρόγα ὁ διδόμενος μισθός εἰς τοὺς ὑπηρετάς ἀπὸ τὸ Λατινικὸν Roga, τὸ ὁποῖον ἐσήμασεν ὄχι μόνον τὰ εἰς τὸν λαὸν φιλοδωρήματα τῶν Ρωμαίων Αὐτοκρατόρων, (ἰδ. Σουΐδ. λίξ. Ρόγα), ἢ τὰ χαριζόμενα εἰς τὸν κληρὸν ἀπὸ τοῦς Πατριάρχας, καὶ μάλιστα τὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἱανουαρίου, τὰ καὶ Εὐαρχισμός (étrennes) ὀνομαζόμενα ἀπὸ τοὺς Γραικορωμαίους, ἀπὸ μᾶς δὲ σήμερον Ἀρχιχρονιατικά (ὅθεν καὶ Μῆνα χρυσοχιτώνων ἀνέμασε τὸν ἱανουάριον Παῦλος ὁ Σελεντιάριος), ἀλλὰ καὶ ἅπλως τὸ διδόμενον ἐτάσιον σπηρέσιον εἰς τοὺς ἔρχοντας τοῦ Παλατίου, καὶ αὐτὸν τῶν στρατιωτῶν τὸν μισθόν (Δουκάγγ.

λεξ. Ῥόγα). Είναι λοιπὸν ὁ Τεχνίτης ζηητὸς τοῦ Προδρόμου, τεχνίτης μισθωτὸς, ὅς τις ἐργάζεται λαμβάνων μισθὸν ἀπ' ἄλλον τεχνίτην ἀνώτερον.

Ἀπὸ τὸ Στιχῶ ἢ Στοιχῶ τοῦτο ἐσχημάτισεν ἡ συνήθεια καὶ τὸ Στιχόνω καὶ τὸ Στιχωτῆς, τὰ ὅποια οἱ χυδαῖοι προσφέρουν Σταχόνω ἢ Στακόνω, καὶ Σταχωτῆς ἢ Στακωτῆς. Είναι δὲ τὸ Στιχόνω, συνδῖω φύλλα γραμμένα ἢ τυπωμένα, εἰς ἓν σῶμα, τὸ ὅποιον ὀνομάζεται τότε, βιβλίον, καὶ Στιχωτῆς, ὅς τις τὰ συνδέει, ὁ λεγόμενος καὶ Βιβλιοδέτης, καὶ Βιβλιορράφος, πρὸ ἡμῶν δὲ, καὶ Βιβλοαμφιάζης (Δουκάγγ. σελ. 198). διότι καὶ τὰ φύλλα διὰ νὰ συνδεῶσιν εἰς βιβλίον, πρέπει νὰ τιθῶσι κατὰ ζίχον ἐν ἐπάνω τοῦ ἄλλου καὶ νὰ ἀραδιασῶσιν, ὥς νὰ μὴν ἐξέχῃ ἐν ὑπὲρ τὸ ἄλλο. Ἡ λέξις εἶναι τῆς δεκάτης τετάρτης καὶ δεκάτης πέμπτης ἑκατονταετηρίδος, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὸν Δουκάγγιον (Constantinopl. Christian. pag. 163), εἰς τὸν ὅποιον εὐρίσκω ταῦτα, « Τὸ παρὸν βιβλίον, τὸν Διο- » σκοριδην, παντάπασι παλαιωθέντα, καὶ κινδυνεύοντα τελείως δια- » φθαρῆναι, ΕὐΣΤΙΧΩΣΕΝ ὁ Χορτασμένος Ἰωάννης, προτροπῇ καὶ » ἐξόδῳ τοῦ τιμιωτάτου ἐν μοναχοῖς κυρίου Ναθαναὴλ, νοσοκόμου » τῆς καὶ ταυτα τυγχάνοντος ἐν τῷ ξενῶνι τοῦ Κράλη, ἔτους 7918. » Τοῦτο τὸ ἔτος συμπίπτει μὲ τὸ 1406 ἀπὸ χριστοῦ. Τὸ Εὐςίχωσεν ἐνδέχεται μὲν νὰ ᾖ καὶ γραφικὸν ἢ τυπογραφικὸν ἀμάρτημα ἀντὶ τοῦ Εὐςίχωσεν, ἐνδέχεται δὲ νὰ ἔλεγαν τότε καὶ Εὐςιχόνω, τὸ Καλοσιχόνω. Τὸ ἀξιώτερον σημειώσεως εἰς τοῦ Χορτασμένου τὰ λόγια εἶναι ἡ δυστυχὴς βαρβαρότης τοῦ καιροῦ ἐκείνου, ἥτις ἔκρινε τόσον ἀξιόλογον καὶ ἀξιομνημόνευτον τὸ ζίχωμα βιβλίου, ὥς νὰ ἀπαθανατίσῃ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ σιχωτοῦ, καὶ τὸ ὄνομα τοῦ πληρώσαντος τὴν δαπάνην τοῦ σιχώματος· Τοιαῦται κεφαλαὶ πῶς ἦτο δυνατόν νὰ ἐμποδίσωσι τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως; τὴν παρέδωκαν καὶ αὐτοὶ εἰς τοὺς Τούρκους, ἀπαθανατισθέντες διὰ τὴν ἀτυχίαν των, καθὼς ἀπαθανατίσθησαν καὶ ἄλλοι πολλοὶ τοιοῦτοι.

Ἐπειδὴ ἀνεφίρθη καὶ ἡ Ἀράδα, καὶ τὸ ἐξ αὐτῆς Ἀραδιάζω, ἴσως ποδήσῃ τις καὶ τὴν ἐτυμολογίαν τῆς λέξεως. Τὸ ἀρχικὸν ἀπειδανὸν ὅτι ἐπλεόνασεν, ὡς καὶ εἰς ἄλλα (ἀνωτέρ. σελ. 87), ἐπειδὴ οἱ Γραικο-ρωμαῖοι ἔλεγαν καὶ Ἀράδα καὶ Ῥάδα (Δουκάγγ. σελ. 113 καὶ 1279). Εἰς τοὺς παλαιούς δὲν εὐρίθη ἀκόμη ἡ λέξις· δὲν εἶναι ὅμως βάρβαρος. Εὐρίσκεται εἰς ὅλας σχεδὸν τῆς Εὐρώπης τὰς γλώσσας, διαφόρως

μορφωμένη, ὡς τὸ ἐσημείωσεν ὁ Ἀδελούγγης εἰς τὸ Γερμανικὸν αὐτοῦ Λεξικόν (λέξ. Reihe). Τὴν Ἀράδαν ἢ Ῥάδαν σημαίνουν λεκτικῶς, ἢ συνωνύμως, οἱ Ῥῶσοι, Σουηκοὶ καὶ Σλαῦοι διὰ τοῦ Rad, καὶ ἄλλα βόρεια ἔθνη διὰ τοῦ Raido, Redas, ἢ Ridda. Μὲ ταύτην ἀκόμη τὴν λέξιν συγγενεῖς τῶν Λατίνων καὶ Ἰταλῶν τὸ Riga, τῶν Ἰσπανῶν τὸ Raya, τῶν Γερμανῶν τὸ Reihe, τῶν Ἀγγλῶν τὸ Ridge, καὶ τῶν Γάλλων τὸ Raie. Ἀπὸ τὰς Ἀσιανῶν γλώσσας, ἡ Εβραϊκὴ ἔχει τὸ רֵיך (Ἀράχ) τὸ σημαίνει τὸ Ἀραδιαζω, καὶ οἱ Πέρσαι ὀνομάζουσι Ῥέθε τὴν Ἀράδαν. Καὶ αὐτὸ δὲ τὸ Ἑλληνικὸν Ῥάβδος, παρὰ τὸ κοινὸν (verge, baguette), ἐσήμαινεν ἀκόμη καὶ ῥίχον ποιητικὸν (vers), καὶ Ἀράδαν (raie)· ὤθεν καὶ τὰ μετ' ἀράδας σημειωμένα φορέματα, ἢ ἄλλα σκεύη, ἐπωνομάζοντο Ῥαβδωτὰ (rayés, cannelés, striés).

ΣΤΙΧ. 145, Εἶπε τὸ Κύριε λήσον, ἤρξατο ρουκανίζειν.] Γράψε, Κύριε' ἐλέησον, ἢ, Κύριε' λήσον. Ὁ πρῶτος τρόπος τῆς ἀποσερόφου εἶναι γνωστὸς εἰς ὅλους· τὸν δεύτερον, ἤγουν τὸν καταρχὰς τῶν λήξεων, ἐσυνήθιζαν μάλιστα οἱ ἑβραῖοι (ἴδ. ἀνωτέρω σελ. 150). Δύναται ὅμως καὶ νὰ γράψῃ τις ὁλοκλήρως, Κύριε ἐλέησον (προφῶρον ταχύτερον τὰ δύο ε, κατὰ τὴν λεγομένην συνίξιν σιν ἢ συνεκφώνησιν), ὡς τὸ ἔγραψε καὶ ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1287).

ἤΡΞΑΤΟ ΡΟΥΚΑΝΙΖΕΙΝ. Σημείωσε τὸ μιξοδάρβαρον τῆς γλώσσης καὶ εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἤρξατο (ἀντὶ τοῦ ὁποίου ἡ συνήθεια κτείνει πλεότερον εἰς τὸ Ἀρχισε ἢ Ἀρχίνεσε, ἀπὸ τὸ ἀνωτέρω (σελ. 145) σημειωθὲν Ἀρχίζω ἢ Ἀρχινίζω)· καὶ εἰς τὴν φυλακὴν τοῦ ἀταρσμφάτου Ῥουκανίζειν, τὸ ὁποῖον ἐξ ἀτυχίας ἡ συνήθεια ἀναλῶι ὡς πεπολὺ εἰς τὸ Ὑποτακτικὸν καὶ τὸ μόριον Νά (ἀπὸ τὸν αἰτιολογικὸν σύνδεσμον Ἰνα), ἐκ τούτου λαβοῦσα τὴν ἀρχὴν, ὅτι καὶ εἰς τοὺς παλαιούς εὐρίσκεται (ἀλλὰ σπανιώτατα) ἡ τοιαύτη ἀνάλυσις. Τοιοῦτον εἶναι τὸ τοῦ Ὀμήρου (Ὀδυσσ. γ', 327),

Λίσσεσθαί δέ μιν αὐτὸν, ἸΝΑ νημερτὲς ἐνίσπη,

ἤγουν νὰ τὸν παρακαλέσωσι ΝΑ εἴπῃ τὴν ἀλήθειαν. Παρόμοιον σχεδὸν εἶναι καὶ τὸ (Ὀδυσσ. σ', 53—57),

ΡΟΥΚΑΝΙΖΕΙΝ. Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1287) ἀντὶ τοῦ Ρουκανίζειν, ἀνέγνωσε· κακὰ ῥεγκανίζειν καὶ τὸ ἐξηγεῖ ὡς συνώνυμον τοῦ ῥουχαλίζειν (Ἑλλ. ῤέγχειν ἢ ῤέγχειν καὶ ῤογχαρίζειν). Τὸ ῤουκανίζω (raboter), κατὰ τὴν πολλάκις σημειωθεῖσαν τροπὴν τοῦ *οὐ* εἰς τὸ *ου*, εἶμαι ἀπὸ τῶν παλαιῶν τὸ ῤουκανίζω· τοῦτο δὲ παράγεται ἀπὸ τὸ ῤυκάνη, (ὅθεν τῶν ῤωμαίων τὸ *Runcina*), κοινῶς ῤουκάνη καὶ ῤουκάνιον (rabot). Τοῦτο σημαίνει τεκτονικὸν ἐργαλεῖον, μὲ τὸ ὅποιον οἱ τέκτονες ρουκανίζοντες καὶ ξέοντες ὁμαλίζουσι τὰ σανίδις. Καὶ αὕτη μὲν εἶναι ἡ κυρία σημασία τοῦ ῤουκανίζω. ῤουκάναν δὲ θηλυκῶς (διὰ τινὰ ὁμοιότητα πρὸς τὸ τεκτονικὸν ἐργαλεῖον) ὀνομάζομεν τὸ ξύλινον ἐκεῖνο σκεῦος, τὸ ὁποῖον σρέφουν, χάριν παιγνίου, τὰ παιδιὰ, κατὰ τὴν Κυριακὴν τῶν Βαίων μάλισα, εἰς τὰς ρύμας τῶν πόλεων. Οἱ Γάλλοι τὸ ὀνομάζουν *Crécelle* καὶ οἱ Ἰταλοὶ *Tabella*· ἀλλ' οὗτοι τὸ μεταχειρίζονται τὴν μεγάλην ἐβδομάδα ἀντὶ σημάπτου. Τὸ ἐκ τούτου ῤουκανίζω σημαίνει ὑπὲρ τὴν ρυκάνην, κάμνω πρότον μὲ τὴν ρυκάνην. Ὁ δὲ ποιητὴς μας μεταχειρίζεται ἐδῶ, καὶ πολλάκις εἰς τὸ ἐξῆς, τὸ ῤουκνίζω (καθὼς ἔτι καὶ σήμερον τὸ μεταχειριζόμεθα) κατὰ μεταφορὰν κωμικὴν, ἀντὶ τοῦ τρώγω ἢ Μασσῶ· διότι καὶ ὅστις τρώγει, κατακόπτει τὰ φαγητά, καθὼς τὸ ῤουκάνιον τοῦ τέκτονος τὰ ξύλα, καὶ πρότον κάμνει μὲ τοὺς ὀδόντας του, ὡς ἡ παιδικὴ ῤουκάνη. Κατὰ τὴν αὐτὴν μεταφορὰν λέγομεν καὶ Ἀλέξω (ἀπὸ τὸν ἀλέθοντα σιτάριον ἢ ὄσπριον μύλον) καὶ Πελεκῶ (ἀπὸ τὸν τεκτονικὸν πέλεκυν), ἀντὶ τοῦ τρώγω λαιμαργικῶς. Ἀνάλογα τούτων ῥήματα, καὶ αὐτὰ μεταφορικὰ καὶ κωμικά, ἔχουν οἱ Γάλλοι τὸ *Bâfrer*, *Croquer*, καὶ *Gruger*. Τοῦτο σημαίνει κυρίως, συντρίβω κοπανίζω· τὸ *Croquer* ἴσως ὀνομαστοποιήθη, ὡς ἐνόμισαν τινές· τοῦ *Bâfrer* ἡ ἐτυμολογία διζάζεται.

ΣΤΙΧ. 146, Ἐγὼ δὲ, φεῦ τῆς συμφορᾶς! πόσους νὰ πλέξω σίχους;] Σημείωσε τὴν ἄκρατον Ἑλληνικὴν φράσιν, Φεῦ τῆς συμφορᾶς, μιγμένην μὲ τὴν βάρβαρον γλῶσσαν.

ΝΑ ΠΛΕΞΩ. Ἀπαρέμφατον ἀναλυμένον εἰς τὴν ὑποτακτικὴν ἔγκλεισιν, ἵνα πλέξω, καὶ συνταγμένον μὲ ἔξωθεν ὑπακουόμενον τὸ Δύναιμαι, ἢ ἄλλο τι ὁμοίσημον ῥήμα. Τοιαύτας ἐλλείψεις ἔχει πολλὰς ἡ κοινὴ γλῶσσα, μάλισα εἰς τὰς ἐρωτηματικὰς φράσεις, οἷον Ἰτί νὰ κάμω; Ποῦ νὰ ὑπάγω; Πῶς νὰ τὸν ἰδῶ; αἱ ὁποῖαι ἀνάκλη-

ρῶνται μὲ τὸ Δύναμαι, Χρειῶ, Πρέπει, ἢ κάνέν ἄλλο ῥῆμα κατὰλλη-
λον εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ λόγου.

ΣΤΙΧ. 147, Πόσους νὰ πλῆξω καὶ νὰ πῶ, πόσους νὰ λαρυγ-
γίσω;] ΔΓ,

Πόσα νὰ γράψω καὶ νὰ πῶ, πόσα νὰ λαρυγγίσω.

ΝΑ ΠΩ, ἦγουν Νὰ 'πῶ, ἢ κατὰ κρᾶσιν, Νάπῶ, ἀπὸ τὸ Ἴ να εἶπω.

ΛΑΡΥΓΓΙΣΩ. Γελοῖος Ἀττικισμὸς εἰς τοῦ Προδρόμου τοὺς εἰχους.
Ὁ Ἀρποκρατῶν καὶ ὁ Πολυδεύκης τὸν ἰσημείωσαν ὡς λέξιν τοῦ
Δημοσθένους, ἀντὶ τοῦ « Πλατύνειν τὴν φωνὴν καὶ μὴ κατὰ φύσιν
» φθέγγεσθαι. »

ΣΤΙΧ. 148, Νὰ τύχω καὶ τοῦ λάρυγγος τῆς ἄκρας βοήθειας.] ΔΓ,

Νὰ τύχω μου τοῦ λάρυγγος τῆς ἄκρας Θεραπείας.

Ποῖον ἐκ τῶν δύο εἶναι πιθανώτερον ὅτι ἔγραψεν ὁ Πρόδρομος,
ὀλίγον μὲ μέλει νὰ ἐρευνήσω.

ΣΤΙΧ. 149, Ὁρμησα τάχα καὶ ἐγὼ τοῦ νὰ γενῶ τζαγγάρης.] ΔΓ,

Ὁρμησα τάχα καὶ ἐγὼ τὸ νὰ γενῶ τζαγγάρης.

ὉΡΜΗΣΑ. Ἀόριστος ἀναύξητος, τὸν ὁποῖον τὸ δεύτερον ἀντίγραφον
προφέρει μὲ τὴν συνειθισμένην αὐξῆσιν, Ὁρμησα. Αἱ χρονικαὶ αὐξή-
σεις ὦ καὶ ἦ, καταρχὰς δὲν ἦσαν εἰς χρῆσιν· ἀλλ' ἔπλεγον, Ὁρμησα
καὶ Ἀμειλησα, ἀντὶ τοῦ Ὁρμησα καὶ Ἡμειλησα, ὅχι μόνον οἱ Ἴωνες,
καὶ (διὰ τὸ μέτρον) οἱ ποιηταί, ἀλλ' ὅλοι οἱ Ἕλληνες, ἐνὸςφ δὲν
εἶχαν ἐτι συγκαταλεχθῆν εἰς τὸ Ἀλφάβητον τὰ δύο ταῦτα ζοιχεία, τὸ
ω λέγω καὶ τὸ ἦ. Σφάλλουν οἱ Γραμματικοὶ λέγοντες, ὅτι τὸ Ζὴν εἶναι
Ἰωνικόν, ἀντὶ τοῦ Ζωή, καὶ τὸ Ἔρος Δωρικόν, ἀντὶ τοῦ Ἐρως·
ὅλοι οἱ Ἕλληνες ἔγραφαν ἐξανάγκης Ζὴν καὶ Ἔρος, ὅτε τὸ ἀλφάβη-
τον αὐτῶν δὲν εἶχεν ἀκόμη οὔτε τὸ ἦ οὔτε τὸ ω. Ἀφοῦ νηξήθη ὁ
ἀριθμὸς τῶν γραμμάτων, ἠλλάχθη καὶ ἡ ὀρθογραφία πολλοτάτων
λέξεων· ἀλλὰ τὴν ἀλλαγὴν ταύτην οὐτ' ὅλαι αἱ διάλεκτοι οὐτ' εἰς ὅλας
τὰς λέξεις τὴν ἐδέχθησαν. Οὕτω, παραδείγματος χάριν, οἱ Ἀττικεῖ

ἀλλάξαντες τὴν φυσικὴν καὶ παλαιὰν κατάληξιν τῆς ἐνικῆς δοτικῆς αἰ (Δόγοι, ἀνθρώποι) εἰς τὸ ῶ (Δόγω, ἀνθρώπων), τὴν ἀμείλησαν εἰς τὰ ἐπιρρήματικὰ Οἶκοι (τὸ ἀποῖον εἶναι τὸ αὐτὸ καὶ τὸ Οἶκω ἔλλειπτικὸν τῆς Εἶν προθέσεως). Τί παράδοξον λοιπὸν, εἰν ἐφύλαξαν τὴν ἀρχαίαν γραφὴν οἱ Ἴωνες τοῦ Ζόη, καὶ οἱ Δωριεῖς τοῦ Ἑρος; Ἀλλὰ τὸ Ἑρος δὲν εἶναι μόνον τῶν Δωριέων ἢ, ὡς λέγει ὁ Ἐτυμολόγος (σελ. 379), τῶν Διολίων, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν Ἰόνων, ἐπειδὴ ὁ Ὀμηρος λέγει Ἑρον (ἀπὸ τοῦ Ἑρος, Ἑρου), ἀντὶ τοῦ Ἑρωτα, καὶ Γέλον (ἀπὸ τοῦ Γέλος, Γέλου), ἀντὶ τοῦ Γέλωτα. Ταύτης τῆς διπλῆς γραφῆς καὶ κλίσεως παρὰδευγμὰ ἔμεινεν εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν, ὁ Ἴδρος τοῦ Ἰδρου, τὸν Ἰδρον, ἀντὶ τοῦ Ἰδρῶς, Ἰδρῶτες, Ἰδρῶτα. Εἰς τὸν Ὀμηρον (Ἰλιάδ. ρ' 385 καὶ 745) σώζεται ἡ δοτικὴ Ἰδρῶ (ἀπὸ τοῦ Ἰδρὸς). Ἐκ τούτου συμπεραίνεται, ὅτι τὸ Γέλιον τῆς κοινῆς γλῶσσης, ὅταν ᾖ οὐσιαστικόν, ἦγουν ὅταν σημάξη τὸ Γέλως τῶν παλαιῶν, πρέπει νὰ γράφεται διὰ τοῦ Γ, ὡς ὑπακοριστικὸς σχηματισμὸς τοῦ ὀμικρογρομένου παλαιότερου Γέλος, καθὼς γράφομεν Λόγιον ἀπὸ τὸ Λόγος.

ΤΟΥΤ' ΝΑ ΓΕΝῈΙ.] Ἐλλειψίς τοῦ ἔνεκα, ἦγουν ἔνεκα τοῦ γενέσθαι, ἐπειδὴ τὸ Νά γενῶ ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ Γενέσθαι. Ἐάν ὅμως ᾖ αἰ ἀληθέσπερον τοῦ δευτέρου ἀντεγράφου τὸ, 'Γὸ νά γενῶ, τότε λείπει ἡ Εἰς πρόθεσις, ἦγουν ὤρμησα εἰς τὸ γενέσθαι.

ΣΤΙΧ. 150, Ἰνα χορτάσω τὸ ψωμῖν, τὸ λέγουσι ἀφρατίτζιν.] ΔΓ, Μὴ νά χορτάσω κ. τ. λ. Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 653) ἀνέγνωσεν, α Ἰνα » χορτάσης τὸ ψωμῖν τὸ λέγουσι τεφρατίτζην. »

Τὸ ΛΕΓΟΥΝ. Ἀντὶ τοῦ Ὁ λέγουσι. Σημείωσε τὴν Ἰωνικὴν χρῆσιν τοῦ προτακτικοῦ ἄρθρου, ἀντὶ τοῦ λεγομένου ὑποτακτικοῦ, περὶ τῆς ὁποίας ἴδε τὰς εἰς τὸν Ἡλιόδωρον σημειώσεις (Μέρ. Β, σελ. 46).

ἈΦΡΑΤΙΤΖΙΝ. Ἄν καὶ τὸ Χορτάσης τοῦ Δουκαγγίου εἶναι φανερόν σφάλμα, τὸ Τεφρατίτζιν (ἐπίσης βάρβαρον ὡς καὶ τὸ Ἀφρατίτζιν) δὲν ἐξεύρω ὅμως ἂν ᾗτον ἀρμοδιώτερον παρὰ τὸ Ἀφρατίτζιν. Τοῦτο σημαίνει τὸ καὶ σήμερον ἔτι λεγόμενον ψωμίον ἀφράτον (ἀπὸ τὸ Ἀφρός), ἦγουν ψωμίον καλαζυμωμένον καὶ καλεψμένον· τὸ δὲ Τεφρατίτζιν, ἀπὸ τὴν Τέφραν (τὴν κοινῶς Ἀχυλίαν) πεθανόν, ὅτι σημαίνει ψωμίον ἐψημένον εἰς τὴν ἀχυλίαν, τὸ ὅποιον ὁ αὐτὸς οὗτος ποιητὴς ὀνομάζει ἄλλου (Ποίημ. Β, 416) Στακτοχυλισμένον· οἱ δὲ παλαιοὶ ὀνόμαζαν Σποδίτην ἢ Ἐκρυφίαν ἄρτον.

ΣΤΙΧ. 151, Ἀλλὰ τὸ μεσοκάθαρτον τὸ λέγουν Κιβαρίτην.] ΔΓ,

Ἡ ἀπὸ τὸ μεσοκάθαρτον, τὸ λέγουν τῆς πωχίας.

ἈΛΛΑ. Τὸ Ἡ τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου ἀρμόζει κάλλιον παρὰ τὸ ἈΛΛΑ τοῦ πρώτου.

ΜΕΣΟΚΑΘΑΡΤΟΝ, ἡ ὡς τὸ δεύτερον ἀντίγραφον, ΜΕΣΟΚΑΘΑΡΤΟΝ. Σημείωσε τὴν χρῆσιν τοῦ Μέσος ἀντὶ τοῦ Ἡμισυς τῶν παλαιῶν, ἡ τοῦ Μισὸς τῶν σημερινῶν. Μεσοκάθαρτον, ἀντὶ τοῦ Ἡμεκάθαρτον, ἡγουν ὅχι τελείως καθαρὸν. Τοιαύτης χρήσεως ἔχνη εὐρίσκονται καὶ εἰς τοὺς παλαιούς, οἷον Μεσαιπόλιος, ἀντὶ τοῦ Ἡμπόλιος, ὁ ἐξημιστίας λευκὸς τὰς τρίχας. Μεσοτριβῆς, ἀντὶ τοῦ ὁποίου τὴν σήμερον λέγομεν Μισότριβος (à moitié usé), οἷον φόριμα μισότριβον, τὸ μὴ καινούργιον, ἀλλ' ἐξημιστίας τριμμένον. Ὁμοίως λέγομεν Μεσοκαιρίτην καὶ Μισοκαιρίτην (entre deux âges), τὸν εὐρισκόμενον εἰς τὸ μέσον ἢ ἥμισυ τοῦ καιροῦ τῆς ζωῆς του, τὸν ὁποῖον οἱ παλαιοὶ ἔλεγον Μισόχορον.

Νέα, παλαιά, μεσοκόπω, πεπαιτέρα,

λέγει ἓνας ἀπὸ τοὺς κωμικοὺς, περὶ γυναικῶν λαλῶν (παρ' Ἀδῆν. XIII, σελ. 569). Καὶ ἡ λέξις, Μεσόκοπος σώζεται εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν, καθὼς καὶ ἡ μετοχὴ Μεσοκοπημένος. Τοιαύτη σύγχυσις εὐρίσκεται καὶ εἰς ἄλλας γλῶσσας (ὡς παραδείγματος χάριν εἰς τὴν ἰταλικὴν τὸ Mezzo σημαίνει καὶ τὸ Μίσον καὶ τὸ Ἡμισυ), καὶ προσῆλθε φυσικὰ ἐκ τούτου, ὅτι πάσης συνεχοῦς ποσότητος τὸ μέσον εἶναι ἐκείνη ἡ στιγμή, ὅπου χωριζομένη ἀποτελεῖ δύο ποσότητας ἴσας, ἐκ τῶν ὁποίων πασαμία ὀνομάζεται Ἡμισυ τῆς ὅλης.

ΚΙΒΑΡΙΤΗΝ. Τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου τὸ Πωχίας φαίνεται γραφικὸν σφάλμα ἀντὶ τοῦ Πτωχίας· ὁ δὲ τὸ μεσοκάθαρος ἄρτος εἶναι ἰδίως ὁ ἄρτος τῶν πτωχῶν. Τὸν τοιοῦτον ἄρτον ὀνόμαζαν Ἄρτον Κιβαρίτην, ἡ Ἄρτον Κιβάρην, ἀπὸ τὸ Panis Cibarius. Οὕτως ὀνόμαζαν οἱ Λατίνοι τὸν ῥυπαρὸν καὶ μαῦρον ἄρτον, τὸν ὁποῖον οἱ Ἕλληνες ἔλεγον Ἄρτον αὐτόπυρον, Πιτυρίτην, ἡ Συγκομισόν (pain de munition).

ΣΤΙΧ. 152, ΤΟ πιθυμοῦν Γραμματικοὶ καὶ καλοσιχοπλόκοι.] Πάλιν (ὡς ἀνωτέρ. σελ. 162.) τὸ ΤΟ, ἀντὶ τοῦ Ο. Τὸ Καλοσιχοπλόκος (bon versificateur) δὲν εἶν' αὐτυχὸς λέξις.

ΠΙΘΥΜΟΨΝ, ἀντὶ τοῦ ΕΠΙΘΥΜΟΨΝ. Ἡ κοινὴ γλῶσσα ἀγαπᾷ πολὺ τὰς ἀφαιρέσεις τῶν ἀρχικῶν φοιχείων, εἰς τὰς συνθέτους μάλισα μὲ προθέσεις λέξεις. Παραδείγματα,

Τῆς ΠΝ. Γκρεμνίζω (précipiter), ἀπὸ τὸ Ἐγκρημνίζω, ἦγουν Ἐν κρημῶ ἢ Κατὰ κρημοῦ βάλλω, Γκλυς ἤρι (clystère) τὸ Ἐγκλυ-στήριον, Νοΐκι (loyer), ἀπὸ τὸ Ἐνοίκιον, καὶ Νταλόνω (éblouir), ἀπὸ τὸ Ἐνταλόνω, ἦγουν Θαμβόνω, πιθανόν ὅτι ἀπὸ τῶν παλαιῶν τὸ Τάλως, ὁ ἥλιος (κατὰ τὸν Ἡσύχιον), ἐπειδὴ οἱ ἀτενίζοντες μάλισα τὸν ἥλιον θαμβόνονται, Ντηροῦμαι, ἀπὸ τὸ Ἐντηροῦμαι (se retenir, n'oser), Μπίθι (καὶ ὄχι Μπήθι) ἀπὸ τὸ Ἐμπίθιον, μισθὸν διδόμενον διὰ πίθους· δανειζομένους εἰς προσωρινὴν χρῆσιν, Μπερδεύω ἢ Μπερδένω (embarrasser, brouiller, compliquer) ἀπὸ τὸ Ἐμπεριδέω (καθὼς τὸ Δένω ἀπὸ τὸ Δένω καὶ τὸ Σδένω ἀπὸ τὸ Σδένω), Μπήγω (ficher, enfoncer), ἀπὸ τὸ Ἐμπήγω, Μπατίκι ἀπὸ τὸ Ἐμβατίκιον, Μπαίνω ἀπὸ τὸ Ἐμβαίνω, Μπλα-σρόνω ἀπὸ τὸ Ἐμπλασρόνω, Μπλέκω (ἀμτάδατον) ἀπὸ τὸ Ἐμπλέκω (être impliqué, enveloppé), Μπορῶ ἀπὸ τὸ Ἐμπορῶ, Μπρία (κάλυμμα τῆς κεφαλῆς γυναικείου) ἀπὸ τὸ Ἐμβολίς. Ἐμβολίδα ἔλεγον οἱ παλαιοὶ, τὴν περίθετον κόμην, τὴν ἄλλως λεγομένην Φενάκην (Γαλλ. Perruque). Ἴδε Ἡσύχιον εἰς τὴν (κακῶς ἐξηγηθεῖσαν) λέξιν Ἐμβολίδες. Μπολί καὶ Μπολιάζω (τὸ λεγόμενον καὶ Φυλ-λιάζω καὶ Ἐμφυλλίζω, καὶ Ἐγκεντρίζω), ἀπὸ τὸ Ἐμβόλιον (greffe) καὶ Ἐμβολιάζω (greffer). « Πάντα δὲ τὰ ἐμφυτευόμενα ἡμερα τοῖς » ἀγρίοις, ἐμβλήματα καλεῖται » λέγει ὁ Πολυδεύκης· καὶ « Ἐμβεδλη- » μένα, τὰ ἐγκεντρισμένα, καὶ Ἐμβολάδας ἀπίους » ἔλεγον, κατὰ τὸν Σουῖδαν, τὰς ἐμβολιασμένας ἀπιδίας.

Τῆς ΕἰΣ. Εἰς ταύτην τὴν πρόθεσιν ἄλλαι σχεδὸν ἀφαιρέσεις δὲν εἶναι εἰς χρῆσιν, πλὴν ὅτι συντάσσεται μὲ ἄρδρα ἢ ἀντωνυμίας· οἷον Στόν, Στήν, Στό, Στούς, Στάς, Στά, Στούτον κ. τ. λ. Σεμέ, Σεκείνον κ. τ. λ. Ἀπὸ ὀνόματα εἶναι τὸ σύνθετον Σπολάτη (Εἰς πολλὰ ἔτη), τὸ Σωκάρδιον (camisole), ἀπὸ τὸ Ἐσωκάρδιον, καὶ τὸ Σωτικὰ (entrailles), ἀπὸ τὸ Ἐσωτικά· ἐπειδὴ καὶ αὐτὸ τὸ Ἐσω εἶναι ἀπὸ τὴν Εἰς πρόθεσιν.

Εἶναι δύο ῥήματα, τῶν ὁποίων ἡ παραγωγή εἶναι ἄπορος, τὸ Στρίμῶνω (fouler) καὶ τὸ Σπρώχων (pousser). Τὸ πρῶτον (ἐπειδὴ λέγεται καὶ Ντρίμῶνω καὶ Ἐντρίμῶνω) πιθανὸν ὅτι σύγεται ἀπὸ τὴν Εἰς πρόθεσιν καὶ τὸ Τρίμῶνω. Ἀλλὰ τί εἶναι τοῦτο τὸ Τρίμῶνω; Καθὼς ἀπὸ τοῦ Κάμνω τὸν ἄχρηστον παθητικὸν παρακείμενον Κέκαμαι ἐσχηματίσθη τὸ Καμῶνω (Καμός), πιθανὸν ὅτι ἀπὸ τοῦ Τρίβω τὸν παρακείμενον Τέτριμμα ἐσχημάτισεν ἡ χυδαία συνήθεια τὸ Τριμῶνω, (Τριμῶ) καὶ μετὰ τὴν πρόθεσιν, Εἰστριμῶνω· διότι τρέβονται καὶ θλίβονται μάλιστα τὰ εἰστριμώμενα. Μὲν οὖν τοῦτο εὐρίσκεται εἰς τὸν Ἡσύχιον « Στρώμοξ (γρ. Στρώμωξ) ξύλον μεμηχανημένον ἐν ταῖς ληναῖς (γρ. ληνοῖς) πρὸς τὴν τῶν σαφυλῶν ἐκθλίψιν. » Ἡ ἀναλογία μᾶς διδάσκει ὅτι παράγεται ἀπὸ τὸν μέλλοντα Στρώμωξ, τοῦ ὁποίου ὁ ἐνεστώς εἶναι Στρυμώσω, καθὼς ἀπὸ τὸ Πτώσω, Ητῶξ, ὁ Πτώξ, ἀπὸ τὸ Πτύσω, Πτύξ, ἡ Πτύξ, ἀπὸ τὸ Γλύσω, Γλύξ, ἡ Γλύξ, ἀπὸ τὸ Αἵσω, Αἵξ, ἡ Αἵξ, ἀπὸ τὸ Φρίσω, Φρίξ, ἡ Φρίξ, ἀπὸ τὸ Ἐλίσσω, Ἐλίξ, ἡ Ἐλίξ, ἀπὸ τὸ Ἀνάσω, Ἀνάξ, ὁ Ἀνάξ καὶ ἀπὸ τὸ Νύσω, Νύξ, ἢ Νύξ. Περὶ δὲ τοῦ Σπρώχων, ἴδε τὰς εἰς τὸ δευτέρον πείνημα (σελ. 515) σημειώσεις. Ἐπιστρέφω εἰς τὰς προθέσεις.

Τῆς Εἰς καὶ Εἰς. Δύο εἶδη μάλιστα ῥημάτων ἐπαρβαρώθησαν εἰς τὴν σύνθεσιν ταύτης τῆς προθέσεως, τὰ ἀρχόμενα ἀπὸ τὸ β, καὶ τὰ ἀπὸ τὸ γ. Ἀπὸ τὸ β εἶναι τὸ Βγάξω (ἀπὸ τὸ Ἐκδιβάξω)· οἱ πρῶτοι χυδαῖσαι εἶπαν κατ' ἀφαιρέσιν Ἐκβάξω. Μετὰ τοῦ καιροῦ τὴν πρόδον ἐσχημάτισαν ἄλλοι τὸ Κβάξω· ἀλλ', ἐπειδὴ τοῦτο ἐνομήσθη κακόφωνον, εἶπαν Βγάξω. Τοιοῦτον εἶναι καὶ τὸ Βγαίνω (ἀπὸ τὸ Ἐκβαίνω) καὶ πολλάκις μετὰ τὸ ἀρχικὸν τῆς προθέσεως, Ἐβγαίνω, ἢ Εὐγαίνω· ταῦτα συγχέονται εἰς χρόνους τινάς ἐν μετὰ ἄλλο, καὶ μετὰ Βγάλλω ἢ Ἐβγάλλω (ἀπὸ τὸ Ἐκβάλλω)· οἷον Βγάξει φύλλα τὸ δένδρον (ἀπὸ τὸ Ἐκδιβάξω), εἰς δὲ τὸν ἀόριστον Ἐβγαλε φύλλα τὸ δένδρον (ἀπὸ τὸ Ἐκβάλλω), καὶ εἰς τὸ ἀμετάβατον Ἐβγῆκαν τὰ φύλλα τοῦ δένδρου (ἀπὸ τὸ Ἐκβαίνω). Ἐβγα (sors), καὶ Ἐβγαλε (fais sortir), Ἐβγαλμα, Ἐβγαλτὸν ἢ Εὐγαλτὸν (éruption cutanée) ἀπὸ τὸ Ἐκβάλλω, καὶ, Ἐβγατὸν, ἢ καὶ Ἐκβατὸν (Douchage. σελ. 444) ἀπὸ τὸ Ἐκβαίνω. Οἱ παλαιοὶ ἱατροὶ τὸ ὠνόμαζαν μεταφορικῶς Ἐξάνθημα (exanthème)· ὁδὸν νοεῖται τοῦ Ἡσύχιου τὸ « Ἐκβασίς, » πέρας τινὸς ὑποθέσεως· ἢ ἐκδιλάσεως. » Τὰ ἀρχόμενα ἀπὸ τὸ γ

εἶναι τὸ Γόρῳ ἢ Γόρῳ (écorcher), ἀπὸ τὸ Ἐκδέρω, καὶ τὸ Γδύνομαι. (se déshabiller) ἀπὸ τὸ Ἐκδύομαι, ἢ Ἐκδύνομαι.

Ἐπιδυνῇ ἘΞ εἰς πολλὰς λέξεις ἀραίρεσιν τοῦ ἀρχικοῦ στοιχείου, οἷον Σαγοράξαι, Σαγορεύω, Σακουσμένοις, καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα; καὶ μάλιστα ὅσα φέρουν μὲ τὴν ἘΞ ἐνωμένην τὴν ἈΝᾶ, εἷον Σαναγράφα, Σαναγραφίζω, Σαναγυρίζω, ἀντὶ τοῦ Ἐξαναγράφω κ. τ. λ. Σημείωσε δύο ταῦτα, τὸ Ξέργῳ (à desseins), καὶ τὸ Ξυπάζομαι (s'effrayer). Τὸ πρῶτον, τὸ σημαίνει τὸ Ἐπίτηδες ἢ Ἐξ ἐπίτηδες τῶν παλαιῶν; ὅτι εἶναι ἀπὸ τὸ Ἐξ ἔργῳ (καὶ ἐπιφρηματικῶς Ἐξέργῳ), τὸ μαρτυρεῖ καὶ τὸ ἐναντιόσημον Παρέργως, καὶ τῶν Ῥωμαίων τὸ ταυτέσημον *Opera data*. Κερδαίνει λοιπὸν κατὰ τὴν ἐπιφρήμα ἢ γλώσσας τὸ Ἐξέργῳ, καὶ ὄχι Ἐξέργῳ. Ἐκ τούτου εἶναι τὸ Ξεργάζομαι (ἀντὶ τοῦ Ἐξεργάζομαι), συνώνυμον τοῦ Πανουργέομαι, καὶ τὸ Ξεργασία (ἀντὶ τοῦ Ἐξεργασίαι) συνώνυμον τοῦ Πανουργία. Ὁ Σομαυέρας ἐξηγεῖ τὸ πρῶτον *opraf con malitia*, ὁ *con mala intentione* (*agir à mauvais dessein*) καὶ τὸ δεύτερον, *Malitia*, ὁ *mala intentione*. Ὁ αὐτὸς ἀκόμη διακρίνει τὸ ἔργον (*opera*, *attione*) ἀπὸ τὸ ἔργος (*cattiva intentione*). Καὶ ἐκ τούτου ὥσως διαβδωθῇ καὶ τοῦ Ησυχίου τὸ « Ἐργάνη... ἔργασια, ἢ ἔργατικῇ, ΔΩΡΥ, τέχνῃσι, » ἐὰν βάλωμεν εἰς τόπον τοῦ αὐτοῦ ἀπὸ τὸ ἈΓΛΩΣ.

Τὸ Ξυπάζομαι (ὡς τὸ γράφει ὁ Σομαυέρας) ἠπάτησε πολλοὺς, νομίζοντας καὶ τοῦτο τὸ ῥῆμα, ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ ἐκείνου, ὅσα ἔπαδαν κολλῶσιν τῆς ἘΞ προθέσεως. Ἡ ἀληθὴς ὀρθογραφία του εἶναι Ξυπάζομαι, ἑλληνικώτερον Ξυπαῶμαι, ἀπὸ τὴν Ἀττικὴν πρόθεσιν ΞΥΝ καὶ τὸ ῥῆμα Σπάομαι, ἦγον ἔλκομαι, σύρομαι ὅπως, πάθος συμβαίνειν εἰς τοὺς φοβουμένους ἢ ἐκπλησσομένους διὰ τι ἀπροσδόκητον. Ὁ ποιητὴς τῆς ἐπιγραφομένης *Ἀπολλώνιος* ἢ ἐν Τύρῳ ἱστορίας λέγει,

Ὁ δάσκαλος τῆς γιατρικῆς ἀνοιξε τὴν καρτελα,

Τὴν ὥραν ἐξυσπαστήκεν, ὡς εἶδε τὴν κοπέλα,

Ἐξυσπάσθηκε, ἀντὶ τοῦ Ξυνεσπάσθη, ἦγον ἐξεπλήχθη εὐρίσκειν εἰς τὴν κωιδιὸν τὴν κόρην. Ἀν δὲν ἀρχὴ τοῦ βαρβάρου ποιήματος

ἡ μαρτυρία, ἔχομεν ἀξιοπιστότερον μάρτυρα τὸν Ἀριστοτέλην, ὅστις (Περὶ ζῶων ἰσorp. IV, 4), λαλῶν περὶ τῶν ὄσραχοδέρμων λέγει· « Ἡ δὲ κεφαλὴ ἐκτρέχεται πᾶσι τὸν αὐτὸν τρόπον, καὶ ὅταν φοβηθῇ, » συσπᾶται πάλιν εἰς τὸ ἐντός. » Ὅθεν φαίνεται, ὅτι ἐδώκαμεν εἰς αὐτὸ τὸ πᾶθος (τὸν φόβον) ὄνομα ἐνὸς ἀπὸ τὰ ἀποτελέσματα τοῦ πᾶθους. Ἡ μετοχὴ, εἶνα *ἔκπαρμένος* (*surpris, effrayé*) διάφορος ἀπὸ τὸ, *ἔκπαρμένος* (*aggraché*). Τοῦτ' εἶναι ἀπὸ τὸ *ἔκπαρξω*, Ἑλληνιστῇ, *ἔκπαρσω* (*aggracher*).

Εἶναι καὶ ἄλλη μετοχὴ, λείπουσα ἀνάμνη ἀπὸ τὰ κοινὰ Λεξικά, ἡ *ἔκπαρμένος*, ἤγουν *ἔξεκπαρμένος* (Ἑλλ. *ἔξσηρμένος, enflé d'orgueil*), ὅχι ἀπλῶς πᾶσαν ἔκπαρσιν, ἀλλὰ τὴν προξενουμένην, καθὼς ἀπὸ τὸν φόβον, ἀπὸ ἀπροσδοκήτους εὐτυχίας, ὡς εἶναι ὁ *ἔκπαρμος* τῶν νεοπλούτων καὶ ταχυπλούτων, ἐκείνων μάλιστα περὶ τῶν ὁποίων λέγει ὁ ἀστείότατος κωμικὸς (Ἀριστοφάν. *Ἰππ.* 58-59),

Ἰνὺν μὲν σὺδεῖς, αὐρίον δ' ὑπέρμεγας·

Ἰὺ τῶν Ἀθηνῶν ταχὲ τῶν εὐδαιμόνων,

πλάττων τὸν ἀλλαντοπώλην (*vendeur de boudins*), μετὰβαλλόμενον ἐξαίφνης εἰς ῥήτορα καὶ δημαγωγὸν τῶν εὐδαιμόνων καὶ σοφῶν Ἀθηναίων. Τοιούτων ἀλλαντοπωλῶν ἐκπαρμένων καὶ *ἔκπαρμένων* πᾶρα-δείγματα δὲν εἵψαν ποτέ.

[ΣΤΙΧ. 153, Καὶ τέως ὁκάπου ἡῦρηκα, καὶ τὸρνεσάκιν κάπου.] ΔΓ.

Καὶ τέως ὁκάπου ἡῦρηκα τὸ ταρτερόν τὸ λέγουν.

ΟΚΑΠΟΥ. Κατωτέρω θέλομεν εὐρεῖν Ὀκάποιας (στῖχ. 170), Ὀκάποσες (στῖχ. 204), Ὀκάτι (στῖχ. 223). Πιθανὸν εἶναι τὸ ἀρχαῖον ὅ εἶναι φθορὰ τοῦ ὄς, τοῦ σημαίνοντος τὸ ἶνα, ἢ τὸ σχεδὸν τῶν παλαιῶν (οἶον ἂ Νῆες ὡς τριηκόσται) προσκολλημένον βαρβάρως μετ' ὀνόματα σημαντικὰ ποσότητος ἢ ποσότητος, ὡς εἶναι τὰ Κάποιετ, Κάτι καὶ τὰ ὅμοια. Ὁ ποιητὴς Ἀπόλλωνίου τοῦ ἐν Τύρῳ τὸ προσκόλλει εἰς τὴν Διὰ πρόθεσιν·

Βάιη καλαῖς ἀρματωσαῖς ΟΓΙΑ ΝΑ σοῦ βοηθήσῃ,

Διάλεγε ΟΓΙΑ τὴν ζωὴν, καὶ ΟΓΙΑ τὴν ψυχὴν σου,

Καὶ πάλιν

Νὰ τὸν κρατίζεις· ἐδεπὰ ὍΓΙΑ ΝΑ με μαζάνῃ,

καθὼς ἐσύντασσαν οἱ παλαιοὶ τὸ Ὄς με τὴν Ἐπὶ πρόθεσιν, οἷον Ὄς ἐπὶ πολὺ, Ὄς ἐπὶ πλείστον. Ὅτι τὸ ὅ τῶν ποιητῶν τούτων σημαίνει τὸ παλαιὸν Ὄς, φαίνεται ἀπ' ἄλλον ὀλεγνότερον βάρβαρον ποιητὴν, ὅς τις, εἰς τὴν ἐπιγραφομένην Ἱστορίαν τοῦ Ἀλεξάνδρου, τὸ ἐφύλαξεν ἀμετάβλητον, μεταχειριζόμενος πλεοναστικῶς εἰς σημασίαν τοῦ αἰτιολογικοῦ Ὄς ἢ Ὅπως, οἷον,

Ἀρματωθῆτε δυνατὰ, σύρετε με μανίαν,
ὌΣ ΓΙΑ ΝΑ μὴ γυρίσουσιν, ὅλ' εἰς Μακεδονίαν.

Ἐδῶ ἤρκει μόνον τὸ ΓΙΑ ΝΑ, ἤγουν Διὰ νὰ, τὸ ὅποιον ἰσοδυναμεῖ μετὰ τὸ Ἴνα, (Ἴνα μὴ γυρίσωσι). Ἀλλ' ὁ ποιητὴς ὑπερεπλεόνασεν ἀκόμη καὶ μετὰ τὸ ὌΣ συνώνυμον τοῦ ἼΝΑ, καθὼς καὶ ὁ ἡμέτερος Πρόδρομος λέγει κατωτέρω (στίχ. 268), « ὌΣ ἼΝΑ... σαφηνίσω » διότι ἔλεγον παλαιὰ καὶ Ἴνα ἐπιστρέψωσι, καὶ Ὄς (ἢ Ὅπως) ἐπιστρέψωσι, Ὄς σαφηνίσω καὶ Ἴνα σαφηνίσω.

ΤΟΡΝΕΣΑΚΙΝ.] ΔΓ, ΤΑΡΤΕΡΟΝ. Τορνεσάκιν, συγχομμένον ἀπὸ τὸ Τορνεσάκιον, ὑποκοριστικὸν τῆς λέξεως Τορνέσιον τὴν ὁποίαν ἔλαβαν ἀπὸ τὸ Tournois τῶν Γάλλων. Τὸ Τορνέσιον ἐσήμαινεν εἰς τοὺς Γραικορωμαίους μικρὸν μικρᾶς ἀξίας νόμισμα, ἴσως τῆς αὐτῆς καὶ τὸ Ταρτερὸν, τὸ ὅποιον εἶναι, ὡς τὸ ἐξηγεῖ ὁ Δουκάγγιος, κατ' ἀφαίρεσιν, ἀντὶ τοῦ Τεταρτηρὸν, ἤγουν μέρος τέταρτον βαρυτέρου νομίσματος, ὡς τῶν Ἰταλῶν τὸ ταυτόσημον quattrino.

ΣΤΙΧ. 154, ΣΟΥΒΑΙΝ.] Συγχοπὴ τοῦ Σουβλίου ὑποκοριστικὸν τοῦ Σούβλα, τὸ ὅποιον εἶναι τῶν Λατίνων τὸ Subula, ὡς ἐσημειώθη ἀνωτέρω (σελ. 118), σημαίνει εἰς ἐκείνους κυρίως, ὅτι σημαίνομεν ἡμεῖς διὰ τοῦ ὑποκοριστικοῦ Σουβλίου, ἤγουν τὸ ἐργαλεῖον (alêne) μετὰ τὸ ὅποιον οἱ σκυτοτόμοι τρυποῦν τὰ δέρματα διὰ νὰ περάσωσι τὸ ράμμα. Τὸ δὲ πρωτότυπον, Σούβλα, σημαίνει εἰς ἡμᾶς τῶν πικλῶν τὸν ὀβελὸν (broche), διὰ τοῦ ὁποίου ὀπτῶνται τὰ κρίατα.

ΤΖΑΓΓΑΡΗΝ.] Κατὰ συγκοπὴν τοῦ Τζαγγάριον. Ἴδε τὰ ἀνωτέρω περὶ τῆς λέξεως (σελ. 92-93) καὶ περὶ τῆς συγκοπῆς (σελ. 47), καὶ τὰ ἄλλου (Πρόδρ. Ἑλλ. Βιβλιοθ. σελ. 353) σημειωθέντα.

ΣΤΙΧ. 155, ΚΑΛΙΓΙΑ. Ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων τὸ Calceus (ἐὰν οἱ Ῥωμαῖοι δὲν τὸ ἔλαβαν μᾶλλον ἀπὸ τοὺς Σικελιώτας Ἕλληνας, ἐπειδὴ, κατὰ τὸν Πολυδεύκην, εὐρίσκειτο ἡ λέξις εἰς μίαν ἀπὸ τὰς τραγωδίας τοῦ Ταραντίνου Ῥινδωνος) ἐσχημάτισαν εἰς τὸν παρακμάζοντα ἑλληνισμὸν ἄλλοι ἄλλως τὴν λέξιν. Ὁ Πλούταρχος (Λίμ. Παυλ. § 5, καὶ Πολιτικ. παραγγέλμ. § 17 ἐμ. ἐκδ.) τὰ ὀνόμασεν ἄρσενικῶς Κάλτιοι· ἄλλου (Περὶ εὐθυμ. § 1) τετρασυλλάβως, Καλτίκιοι. Ὁ Ἡσύχιος, δυσυλλάβως, « Κάλτοι, ὑποδήματα κοῖλα, ἐν οἷς ἵππεύουσι. » Ὁ ποιητής μας Καλίγεια, ἐκ τοῦ ὁποίου ἔχομεν καὶ ῥῆμα τὸ Καλιγόνω, καὶ χυδαίεστρον Καλιβόνω, ἔχουν καρφόνω πέταλα εἰς πόδας ἀλόγου (ferger un cheval)· καὶ Καλήκεια (B, 51).

ΠΑΗΡΙΣ. Κατὰ τὸ δεύτερον ἀντίγραφον, ΠΑΗΡΗΣ. Κατωτέρω (στίχ. 303) ΠΑΗΡΙΣ, ὅπου ἴδε τὰς σημειώσεις. Χυδαῖσμός τῶν Γραικορωμαίων ἀντὶ τοῦ Πλήρης, καὶ τοῦτο ἐπιρρήματικῶς ἢ συνεκδοχικῶς (κατὰ τὸ πλήρες).

ΣΤΙΧ. 156, ΠΕΡΙΣΟΥΦΡΟΣΩ. Ἦγουν περιμαζεύσω, συνενώσω τὰ διηρημένα καὶ σχισμένα. Τὸ δὲ ἀπλοῦν Σουφρόνω ἐξηγήθη ἄλλου (Πρόδρ. Ἑλλ. Βιβλιοθ. σελ. 346), ὅτι ἐγενήθη ἀπὸ τὸ Συνοφρυώω, κυρίως, συστέλλω τὰ ὀφρύδια (froncer les sourcils), ὡς κἀμνον οἱ συλλογισόμενοι τι πολλῆς φροντίδος ἄξιον, ἢ σκυθρωπάζοντες. Εἰς ἡμᾶς τὸ Σουφρόνω ἔλαβε σημασίαν μεταφορικὴν, τοῦ συνάγω τι εἰς πολλὰς διπλὰς, οἷον Σουφρόνω χιτῶνα (froncer une chemise).

ΣΤΙΧ. 157, ΣΟΥΒΛΕΑΝ.] Παράγωγον τοῦ Σούβλα (περὶ τοῦ ὁποίου ἀνωτέρ. σελ. 168). Σήμερον γράφεται καὶ προφέρεται Σουβλία, ὡς ἐτρέψαμεν ὅλα σχεδὸν τὰ διὰ τοῦ *εα* εἰς τὴν διὰ τοῦ *ια* κατάληξιν (Ἰδ. ἀνωτέρ. σελ. 154)· ἔτι δὲ καὶ τὰ διὰ τοῦ *αα*, οἷον Γριά, Παλαιά, ἀντὶ τοῦ Γραῖα, Παλαιά.

ΔΙΕΒΗΝ. Σημείωσις ἰδῶ πάλιν ὡς ἀνωτέρω (σελ. 51) καὶ πολλάκις εἰς τὸ ἐξῆς τὴν βάρβαρον προσθήκην τοῦ *ν*, εἰς τὰ τρίτα ἐνικά πρόσωπα τῶν παρωχημένων χρόνων, ἡ ὁποία τὰ συγχέει μὲ τὰ πρῶτα. Παρομοίᾳ τις προσθήκη τοῦ *ν* εἶχε χώραν καὶ εἰς τῶν παλαιῶν τοὺς ἐνικοὺς παρωχημένους, σπανίως ὅμως καὶ εἰς τὰ συνηρημένα μόνον ῥήματα. Τοιαῦτον εἶναι τὸ Ἡσκεῖν εἰς τὸν Ὀμηρον (Ἰλιαδ. γ'. 388), ἀντὶ

τοῦ Ἡσκει, καὶ ἄλλα τοιαῦτα· ἀλλὰ τοῦτο εἶχε καὶ λόγον· ἐπεὶ τὸ διαλυμένον Ἡσκεῖ ἰδίχεται πολλάκις καὶ τὸ ἐφαλκυστικὸν ὧ Ἡσκεεν, δὲν ἦτον ἀνακөлουθον καὶ φυλαχθῆ καὶ εἰς τὸ συνήρημένον Ἡσκεῖν. Πολὺ ἀλογωτέρα ἦτον εἰς τοὺς παλαιούς ἢ σταθερὰ συνήθεια καὶ ταυτίξωσι τὰ πρῶτα πρόσωπα ἐνικὰ μὲ τὰ τρίτα πληθυντικά εἰς τοὺς παρατατικούς καὶ δευτέρους ἀορίστους τῶν ῥημάτων, πλὴν τῶν εἰς μὲ, οἶον, Ἐλεγον ἐγὼ, καὶ Ἐλεγον ἐκεῖνοι. Τοιαύτη σήμερον εἶναι εἰς τὴν Ἰταλικὴν ἢ σύγχυσιν τοῦ πρώτου καὶ τρίτου ἐνικοῦ προσώπου εἰς τοὺς παρατατικούς, οἶον *teimona*, Ἐφοδούμην καὶ Ἐφοδεῖτο.

ΣΤΙΧ. 158, Καὶ πρίσμαν ἐκ τοῦ χρούσματος γέγονεν τῇ χειρὶ μου.] ΔΓ (πολὺ βωμολοχικωτέρα),

Καὶ ὡς τύμπανον ἐγένετο καλλίστου τυμπανάρη.

ΠΡΙΣΜΑΝ. Ἐσημειώθη ἀνωτέρω ἢ βάρβαρος ἐφέλκυσιν τοῦ π, ἀντὶ τοῦ Πρίσμα (Ἑλλ. Πῆσμα *enflure*).

ΓΕΓΟΝΕΝ. Οὔτε Γέγονεν, ὡς τὸ πρῶτον, οὔτ' Ἐγένετο, ὡς τὸ δευτέρον ἀντίγραφον, λέγομεν σήμερον, ἀλλ' Ἐγενε.

ΤΥΜΠΑΝΑΡΗ. Γενικὴ τοῦ Τυμπανάρης ἀπὸ τοῦ Τυμπανάρης, κατὰ συγκοπὴν τοῦ Τυμπανάριος.

ΣΤΙΧ. 159, Καὶ δλόκληρον ἐδιδέσσα μῆναν εἰς τὸ κρεβάτιν.] ΔΓ,

Καὶ δλόκληρον διεδίεσσα μῆναν εἰς τὸν ξενῶνα.

Σημείωσι τὸν διάφορον σχηματισμὸν τοῦ Ἐδιδέσσα, καὶ τοῦ Διεδίεσσα. Σημαίνουσιν καὶ τὰ δύο (ὡς καὶ τὸ ἀντ' αὐτῶν πλέον σήνηθες σήμερον Ἐπέρσσα) τὸ Διέτρεψα, ἢ ἔμεινα.

ΣΤΙΧ. 161, ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΑΡΙΟΥΣ.] Χειροτεχνάριος (*manouvrier*), καὶ κατὰ συγκοπὴν (τὴν ὁποίαν διὰ τὸ μέτρον δὲν ἐμέταχει· ῥίσθη ὁ ποιητής) Χειροτεχνάρις, ὄνομα παράγωγον καὶ τῆς αὐτῆς σημασίας τοῦ παλαεῶ, Χειροτέχνης, σημαίνει τὸν ἐργαζόμενον μετὰ τὰς χεῖρας, τὸν ἀσχολούμενον εἰς καμμίαν ἀπὸ τὰς ὀνομαζομένων μηχανικῶν τέχνας. Ὁ Θουκυδίδης, λέγων (VII, 27) « Ἀνδραπόδων » πλέον ἢ δύο μυριάδες κατοπολήκεισαν, καὶ τούτων πολὺ μέρος χειροτέχναι, » νοεῖ τοὺς Χειροτεχνάριους τοῦ Πτωχοπροδρόμου.

Ὅπου δὲ, παραβάλλων τοὺς Συρακουσίους μὲ τοὺς Ἀθηναίους, λέγει (VI, 72), « τοῖς πρώτοις τῶν Ἑλλήνων ἐμπειρία, ἰδιώτας ὡς εἰπεῖν » ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΑΣ, ἀνταγωνισαμένους » θέν εἶναι ἀμφιβολία ὅτι ἡ διόσφορος γραφὴ ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΑΙΣ πρέπει νὰ προκριθῇ, ἐπειδὴ ὁ συγγραφεὺς παραβάλλει τὴν εἰς τὰ ναυτικά πείραν τῶν Ἀθηναίων πρὸς τοὺς Συρακουσίους, ὡς τὴν πείραν ὁποιουδήποτε ἄλλου τεχνίτου, πρὸς τὴν ἀπειρίαν ἰδιώτου τῆς τέχνης.

ΣΤΙΧ. 162, ΚΑΠΟΥΤΑΙΚΗΝ.] Ἑλληνιστικῶς τοῦ Τέχνην, ἀπὸ τὸ Καπούλα, ἢ Καπούλεον. Τοῦτο δὲ ἀπὸ τῶν Λατίνων τὸ Scapulæ (ὀμοπλάται). Ὅθεν ὠνόμαζαν Ὀπισωκάπουλα, τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ σώτου τῶν ἀλόγων, τὸ σήμερον λεγόμενον, Ἐξωκάπουλα, καὶ τὸν ἀνωτέρω (σελ. 43) σημειωθέντα Καπούλοδέτην. Εἶναι λεπὸν ἢ Καπουλικὴ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ βασταγαρίου, τοῦ τουρκικώτερου ὀνεμαζομένου Χαμάλη, τὸν ὁποῖον οἱ Γραικορωμαῖοι καὶ Ναυτάριον ὠνόμαζαν, κατὰ τὰ Γλωσσάρια· « Ναυτάριος, ὁ βαρυβασιτάκης· Ναυτάριος δὲ, ὁ γραφεύς. »

ΣΤΙΧ. 163, Καὶ συκατῆς νὰ σύκονα κ. τ. λ.] Γράφει, Σηκωτῆς καὶ Σήκονα. Καὶ ἴδε τὴν ἐξηγήσιν τῶν λέξεων κατωτέρω (στιχ. 281), καὶ εἰς τὰ σημειωθέντα εἰς τὸν Ἰσοκράτην (τόμ. β', σελ. 37).

ΜΕΡΑΝ.] Ἦγουν ἡμέραν, κατὰ ἀφαίρεσιν, (μέχρι τῆς σήμερον εἰς χρῆσιν) τῆς πρώτης συλλαβῆς. (ἰδ. ἀνωτέρ. σελ. 103-104).

ΣΤΙΧ. 164, ΒΡΑΔΥΝ.] Προσθήκη βάρβαρος τοῦ ν εἰς τὰ λέγοντα εἰς τὸ οὐδέτερα. Ἀφοῦ μίαν φοράν ἐσύνησαν τὰ εἰς τὸν εἰς τὸ οὐ, Τυρίν, Ψωμίον κ. τ. λ. ἀντὶ τοῦ Τυρίου, Ψωμίον, ἐνόμισαν οἱ χυδαῖοι ὅτι τὸ ν ἦτον ἀναγκαῖον εἰς ὅλα τὰ οὐδέτερα· ὅθεν εἶπαν καὶ Βραδύν, καὶ Ταχύν, καὶ ἄλλα ὁμοίως, ἀκόμη δὲ καὶ Γράμμαν καὶ Πράγμαν. Τὸ Βραδὺ εἶναι κατ' ἔλλειψιν τοῦ Μέρους ἡμέρας, τὸ ὁποῖον οἱ παλαιοὶ ἐξέφραζον διὰ τὸ, Ὁψέ τῆς ἡμέρας, λέγοντες καὶ Ὁψίξω ἢ Ὁψίξομαι, ὅ,τι λέγομεν ἡμεῖς σήμερον Βραδεῖσθαι, ἀπὸ τὸ Βραδεῖα (ὡς ἀπὸ τὸ Ἀδεῖα τὸ Ἀδεῖσθαι καὶ ἀπὸ τὸ Χρεῖα τὸ Χρεῖσθαι). Τοῦ Βραδὺν παραδείγματα θέν εὐρίσκονται πλην εἰς τὸν παραμαζέοντα ἑλληνισμὸν, οἷον (Διογρ. Λαερτ. II, 139), « Προπρίστα μετὰ δυοῖν » ἢ τριῶν, ἕως βραδείως ἦν τῆς ἡμέρας, » ἡγουν ἑωσὺ ἐβραδείαζε.

ΚΟΜΜΑΤΟΥΚΛΑΣ. Βάρβαρος ἐπίτασις τοῦ Κομματίου. Κομματούκλα (grand morceau, καὶ λεξικώτερον, κατὰ τοὺς ἰταλοὺς, pezzaccio) μέγα κομμάτιον.

ΣΤΙΧ. 165, ΜΠΟΤΟΠΟΥΛΟΝ.] Ἄλλη ἀφαίρεσις τοῦ ἀρχικοῦ στοιχείου ἀντὶ τοῦ Ἐμποτόπουλον, ὡς τὸ γράφει εἰς τὸ ἐξῆς (στ. 195), σύνδετον ἀπὸ τοῦ Ἐμπότης (pot à boire) καὶ τὸ Πῶλος, καὶ ἰσοδυναμον μὲ τὸ ὑποκοριστικόν, Ἐμπότιον. (Ἴδε τὰς εἰς τὸν Πλούταρχ. Μέρ. Α, σελ. 419 σημ.). Τὸ Πῶλος (Λατίν. Pullus) ἰσήμεαι παλαιὰ τὸ νέον γέννημα τῶν κτηνῶν, οἶον ἱππων, ὄνων, καὶ φῶν τοιούτων, καθὼς καὶ εἰς ἡμᾶς τὸ ὑποκοριστικόν, Πωλάριον, Πουλάριον, Πουλάρην (poulain) ἐφύλαξε τὴν αὐτὴν σημασίαν. Εἰς τὴν σύνδεσιν ὁμοῦ ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ Τέκνον λογιχοῦ ζώου, μεταφορικῶς ἀπὸ τοῦ πάλου, ἤγουν τὰ γεννήματα τῶν ζώων. Οὕτω, παραδείγματος χάριν, ὀνομάζομεν Νικολόπωλον τὸν υἱὸν τοῦ Νικολάου, Παπαδόπωλον, τὸν υἱὸν τοῦ Παπαῦ (ἤγουν τοῦ ἱερέως), καὶ Ἀρχοντόπωλα, τὰ τέκνα τῶν ἀρχόντων, ὡς λέγομεν καὶ Ἀρκουδόπωλα (oursions) τὰ γεννήματα τῆς ἀρκτοῦ, Τουρκόπωλα, τὰ γεννήματα τῶν Τούρκων, καὶ Πετεινόπωλα ἢ Ὀρνιθοπώλα (poulets), τὰ γεννήματα τοῦ πετεινοῦ καὶ τῆς ὀρνίθου. Ἡ αὐτὴ μεταφορὰ εὐρίσκεται καὶ εἰς τοὺς παλαιούς. Τὸ «Κακῆς γυναικὸς» πῶλον» τοῦ Εὐριπίδου (Ἀνδρομ. 622) ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ Κακῆς γυναικὸς θυγατέρα. Καὶ ἐπειδὴ τὰ τέκνα πρὸς τοὺς γονεῖς ἀναλογοῦν, ὡς τὰ μικρὰ πρὸς τὰ μεγάλα, ἐκ τούτου τὸ Πῶλος εἰς τὰ σύνδετα σημαίνει καὶ ἀπλοῦν ὑποκορισμόν. Ὅθεν Ἐμποτόπουλον ἰσοδυναμεῖ, ὡς εἶπα, μὲ τὸ Ἐμπότιον, ἤγουν μικρὸν Ἐμπότην, καθὼς καὶ τὸ οὐδέτερον Παπαδόπωλον, πρὶν τὸ Τέκνον Παπαῦ, δύναται ἀκόμη νὰ σημάνη καὶ Παπαῦν πυγμαῖον τὸ σῶμα, ἢ τοὺς χρόνους πολλὰ νέον.

Ἄλλο ὑποκοριστικόν ἀρχαῖον τοῦ Πῶλος εἶναι τὸ Πωλίον, τὸ ὅποιον ἰσήμεαι τῆς κοινῆς γλώσσης τὸ Πωλάριον ἢ Πουλάριον· ἐπειτα ἐδόθη καὶ εἰς τῶν πτερωτῶν ζώων τὰ νέα γεννήματα, (Ἑλλ. νεόττια) τὰ ὅποια ἔτι ἀπ' αὐτοὺς τοὺς χρόνους τοῦ Αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογενήτου ὀνόμαζαν Πωλία (poussins) (Ἴδε Γεωπονικ. βιβλ. ΙΔ', ἡ, 3). Καὶ τέλος ἐκατήντησε νὰ σημαίνῃ γενικῶς τὰ πτηνά, ἤγουν τὰ Πωλία ἢ Πουλία (oiseaux), ὡς τὰ ὀνομάζομεν σήμερον.

ΚΡΑΣΙΤΖΙΝ. Ἦγουν Κρασίτζιον· τοῦ βαρβάρου Κρασίου (σελ. 72) βαρβαρώτερος ὑποκορισμὸς, ὡς νὰ ἦτον ἀπὸ τὸ Κρασίσιον, καθὼς τὸ Κορίτζιν ἀπὸ τὸ Κορίσιον.

ΣΤΙΧ. 166, Ἄν ἔμαθα τὴν ῥαυτικὴν κ. τ. λ.] ΔΓ (Ἑλληνικώτερον, ἢ μᾶλλον μακαρονικώτερον), Ἐάν ἔμαθον τὴν ῥαπτικὴν κ. τ. λ.

ΣΤΙΧ. 167, Μέναν βελόνιν τορνεσιού, καὶ ῥάμματα σταμένου.] ΔΓ,

Μετὰ βελόνῃς ταρτεροῦ, καὶ ῥάμματος σταμένου.

ΣΤΑΜΕΝΟΥ. Στάμενον, εἰς τοὺς Γραικωρωμαίους ἐσήμινε εἶδος μικροῦ νομίσματος, καὶ Στάμενα, πληθυντικῶς καὶ περιεκτικῶς, πᾶν εἶδος νομίσματος. Ἡ παραγωγή του εἶναι Ἰζάμενον, μετοχὴ παθητικὴ τοῦ ῥήματος Ἰζημι (Ἰδ. ἀνωτέρ. σελ. 83). Ἀπὸ τὸ αὐτὸ ῥῆμα εἶναι καὶ τῶν παλαιῶν ὁ Στατήρ, εἶδος νομίσματος καὶ αὐτός. Τὸ Τορνεσίον καὶ τὸ Ταρτηρὸν ἐξηγήθησαν πρότερον (σελ. 168).

ΒΕΛΟΝΗΣ. Τὸ ὑποκοριστικὸν τούτου εἶναι τὸ φερόμενον εἰς τὸ πρῶτον ἀντίγραφον, Βελόνιν, ἤγουν Βελόνιον. Βελόνην τὴν ὠνόμαζαν καὶ οἱ παλαιοὶ· μάρτυς τὸ ἡθικώτατον τοῦτο τοῦ Μενάνδρου παρὰ γέλυμα (Παρά Κλημ. Ἀλεξανδρ. Στρωμ. V, σελ. 606),

Μηδὲ βελόνης, ὦ φίλτατε,

Ἐπιθυμήσης ποτ' ἄλλοτρίας· ὁ γὰρ Θεός

Ἔργοις δακαίοις ἡδεται κ. τ. λ.

ΡΑΜΜΑΤΟΣ. Ῥάμμα καὶ σήμερον ὀνομάζομεν συνωνύμως τὴν Κλωστήν (fil). Εἰς τὴν αὐτὴν σημασίαν μεταχειρίζεται τὸ Ῥάμμα ὁ Ἱπποκράτης (Κατ' Ἱητρ. IV, σελ. 618).

ΣΤΙΧ. 168, Καὶ ψαλιδόπουλον μικρὸν, νά μουν καὶ γὰρ τεχνίτης.] ΔΓ,

Καὶ ψαλιδόπουλον καλὸν, νά μουν οἰκοδεσπότης.

ΣΤΙΧ. 169, Ἄν γὰρ οὐκ ἐγυρεύετο Ῥάφθης ποτὲ στὸν κόσμον.] ΔΓ, Ῥάψιμον εἰς τόν.

ΣΤΙΧ. 170, Ὀκάποιας γειτόνισας ροῦχον νά παρελύθῃ.] ΔΓ,

Ὀκάποιας κᾶν γειτόνισας ροῦχον ἐπαρελύθῃν.

ΟΚΑΠΟΙΑΣ. Σημαίνει τὸ Τινὸς τῶν παλαιῶν. Περί τῆς βρβάρου

«χωρίς». Παρολίγον ἐλησμόνησα νὰ προσῑσω, ὅτι καὶ εἰς τὸ Ποίημα ἐπιγραφόμενον Ἀπολλώνιος ὁ ἐν Τύρῳ, τὸ ἐπὶ ῥήμα τοῦτο γράφεται σχεδὸν πάντοτε Μαζῆ.

ΣΤΙΧ. 173, ΠΑΡΑΔΥΜΑΝ. Βάρβαρος προσῑχη τοῦ ν, περὶ τῆς ὁποίας ἐλάλησα ἀνωτέρω (σελ. 171).

ΡΑΨΙΜΟΝ. Ἡ ΔΓ, Ῥαπτικόν, εἶναι λογικωτέρα, σημαίνουσα τὸν μισθὸν τοῦ ῥάπτου, ὡς λέγομεν καὶ Δουρικόν τὸν μισθὸν τοῦ Λουτράρου, καὶ Πλυρικόν τὸν μισθὸν τοῦ Πλύσου· καὶ τὰ ὅμοια. Τὸ Ράψιμον εἰς ἡμᾶς εἶναι συνώνυμον τοῦ Ῥάψις, ἥγουν σημαίνει αὐτὴν τὴν ἐνέργειαν τοῦ Ῥάπτειν, καθὼς καὶ πολλὰ ἄλλα ὁμοιοκατάληκτα εἰς ῖμον, ἐτερόκλητα, οἷον Βλέψιμον, Τρίξιμον, Πίστιμον κ. τ. λ. ἐπειδὴ ἔχουν γενικὴν περιττοσύλλαβον, Βλεψίματος, Τριξίματος, Πισίματος. Εἰς τοὺς παλαιοὺς τραγικοὺς εὐρίσκεται τὸ Πισήματος· ἀλλὰ τοῦτο εἶναι μὲν, ἀπὸ τὸ Πίσημα (συνώνυμον τοῦ Πτώμα) παράγωγον τοῦ Πεπίσημαι ἀχρήστου ἀπὸ μέλλοντα χρῆσιν περισπώμενον τὸν Πισοῦμαι. Τοιοῦτον τί εἶναι καὶ τῆς κοινῆς γλῶσσης τὸ Βλέπημα.

ΣΤΙΧ. 174, ἩΜΟΥΝ.] Ἀντὶ τοῦ ἡμιν (ἴδ. ἀνωτέρω σελ. 55).

ΠΑΡΑΖΥΜΩΤΗΣ. Ὑπερέτης τοῦ ζυμωτοῦ (Γαλλ. mitron), τοῦ κοινῶς λεγομένου φουρνάρου.

ΜΑΓΚΙΠΟΥ. Οὕτως ὠνόμαζαν οἱ Γραικορωμαῖοι τὸν ἀρτοποιὸν (boulanger) ἀπὸ τὸ Ῥωμαϊκόν Mancers, τὸ ὁποῖον εἰς τὸν παρακμάζοντα λατινισμὸν ἐσήμαινε καὶ τὸν φουρνάριον. «Μάγκιψ ὁ τεχνίτης τοῦ δημώδους ἄρτου.» Γλ. Πιζανὸν ὅτι ἡ σημασία ἔλαθεν ἀφορμὴν ἐκ τῆς παλαιᾶς σημασίας τοῦ Mancers, τὸ ὁποῖον σιμά τῶν ἄλλων, ἐσήμαινε καὶ τὸν συνάγοντα τὰ σιτάρια ἢ ἄλευρα, διὰ νὰ τὰ πωλῇ ἀκριδωτέρα (accapareur, ἢ monopoleur).

ΣΤΙΧ. 175, ΠΡΟΦΟΥΡΝΙΑ.] Ἦγουν τὰ πρῶτα ὀπτώμενα εἰς τὸν φούρνον, καὶ πρῶτα συρόμενα ἔξω. Εἶναι καὶ ὁ Φοῦρνος τοῦ πάρακμάζοντος ἐλληνισμοῦ λέξις, ἀπὸ τῶν Λατίνων τὸ Furnus· ἀρχαιοτέρα ὅμως τῶν Γραικορωμαίων, ἐπειδὴ εὐρίσκεται εἰς τὸν Ἀθήναιον (III, σελ. 113), ὅστις ἤκμασεν εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς τρίτης ἑκατονταετηρίδος. Ἀπὸ τὸ Φοῦρνος ἐσχηματίσαμεν καὶ ῥῆμα Φουρνίζω, ἥγουν βάλω εἰς τὸν φούρνον, καὶ ῥηματικὸν ὄνομα τὸ Φουρνιστός, ὡς ὅταν λέγωμεν, Κρέας φουρνιστὸν, τὸ ὀπτημένον εἰς φούρνον, καὶ, Σῦκα φουρνιστά, τὰ φρυγόμενα εἰς αὐτόν. Ἀπὸ τὸ ἔδος τοῦτο τῶν φουρνιστῶν ἴσως ἐξηγηθῇ πιζανώτερον

ἡ Ἀριστοφάνης, ὅπου φέρει τὴν γυναῖκα τοῦ Σρεμύλου λέγουσαν πρὸς τὸν δοῦλον Καρίωνα (Πλούτ. 764),

Νῆ τὴν Ἑκάτην, κάγωγ' ἀναβῆσαι βούλομαι
Εὐαγγελιά σ' ἐν κριβανωτῶν ὄρμαθῷ.

Ἡ ἐξηγήσις τῶν σχολιασῶν α ἄρτων δέσμη ἐν κριβάνῳ ὀπτημένων » εἶναι παράξενος. Δὲν ὀρμαδιάζονται τὰ ψυμῖα, ὡς τὰ σῦκα, « ἰσχά- » δων ὀρμαδὸς » (Ἀριστοφ. Λυσ. 647)· καὶ ὁ εἰς τὸν Κριβανον (εἶδος φούρνου διάφορον ἀπὸ τὸν Ἰκνὸν) ὀπτώμενος ἄρτος ἐλέγγοτο συχνότερα Κριβανίτης, πρὸς Κριβανωτός. Ὁ Κωμικὸς νοεῖ, ἂν δὲν λανθάνωμαι, τοῦτο, Μὰ τὴν Ἑκάτην, κ' ἐγὼ θείλω νὰ σὲ ρεφανώσω μὲ ὀρμαδιὰν σύκων φουρνισῶν, διὰ τὴν ὁποίαν μ' ἔφερες καλὴν ἀγγελίαν. Ἐπειδὴ τὸ Κριβανίτης ἐλαμβάνετο ἑλλειπτικῶς τοῦ ἄρτος, ὡς μαρτυρεῖ τοῦ αὐτοῦ Ἀριστοφάνους (Ἀχαρν. 1123) τὸ,

Καὶ τῆς ἐμῆς τοὺς κριβανίτας ἔκφερε,

ἴσως, ὅταν ἡ ἑλλησις ἦτον ἰσχάς, ἔλεγαν εἰς διάκρισιν, ὅχι Κριβανίτης, ἀλλὰ, Κριβανωτὴ, ἢ Κριβανωτὸν (ἐννοοῦντες Σῦκον). Ὅπως ἂν ἔχη τὸ πρᾶγμα, ὁ λόγος ἰδῶ εἶναι περὶ ὀρμαδιᾶς σύκων φουρνισῶν, καὶ ὅχι ἄρτων. Τὰ φουρνισὰ ταῦτα σῦκα ὀνομάζονται εἰς τὴν Χίον σήμερον Καθούρια, ἤγουν Καπύρια, ὡς τὰ ὀνομάζει ὁ Ἀθηναῖος III, σελ. 78, (ἂν καὶ τὰ συγκαταριθμῇ ὡς γένος μὲ ἄλλα γένη σύκων χλωρῶν), παράγωγον τοῦ Καπυρά, σημαίνοντος τὰ ξηρά, καὶ ἰδιαίτερος τὰ ξηραίνόμενα ἀπὸ πῦρ.

ΚΑΛΟΠΑΘΟΥΜΗΝ. Παρατατικὸς τοῦ μέσου ῥήματος Καλοπα-θοῦμαι. Σημαίνει τὸ Εὐπαθεῖω τῶν παλαιῶν ὅθεν, ἢ Εὐπάθεια. « Πίνειν καὶ εὐπαθεῖν » λέγει ὁ Ἡρόδοτος (II, 133), καὶ « Χορεύ- » εἰν καὶ ἐν εὐπαθείῃσι εἶναι » (I, 191). Ἀναγκαῖα λέξις τὸ Καλοπαθῶ, νὰ μῆσαχθῇ εἰς τὴν σημερινὴν γλῶσσαν, ἐπειδὴ ἔχομεν τὸ ἐναντίον του, Κακοπαθῶ (ἴδε τὰς εἰς τὸν Ἡλιόδωρον σημ. σελ. 291).

ΣΤΙΧ. 176, ΜΑΓΚΙΠΙΟΥ.] Παράγωγον τοῦ Μάγκιψ ἢ Μάγκι-πος, Μαγκίπιον, ὁ φούρνος, ἢ τὸ ἐργαστήριον, (boulangerie), ὅπου

κατασκευάζεται καὶ πωλεῖται ὁ ἄρτος· « Ἀρτοπωλείον », τὸ Μαγικεῖον, ἢ ἐν ᾧ οἱ ἄρτοι γίνονται κ. τ. λ. » λέγει ὁ Σουίδα.

ΣΤΙΧ. 177, ΜΑΓΚΪΠΗΣΑΝ.] Γράφει Μαγκίπισσαν (boulangère) παράγωγον τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος. Σημαίνει γυναῖκα φουρνάρου, ἢ ἀπλῶς γυναῖκα ἐπάγγελμα ἔχουσαν φουρνάρου.

ΣΤΙΧ. 178, ΣΕΜΙΔΑΛΛΑΤΟΝ.] Τὸ ἀπὸ σεμίδαλιν ζυμωμένον· ἐλλειπτικῶς τοῦ ψωμίον.

ΣΤΙΧ. 179, Αἰόξυσμαν. Αἰξίς καλὴ, χωρὶς τὴν βάρβαρον προσθήκην τοῦ ν. ἔχομεν σήμερον καὶ τὸ Ἀπόξυσμα, καὶ, τὸ Ἀποπλάσιδιον, οὐδὲ τοῦτο κακόν.

ΤΡΙΠΤΟΥΤΖΙΚΟΝ. Βάρβαρος ὑποκορισμὸς τοῦ Τριπτόν· ὅστις σώζεται ἀνόμη καὶ σήμερον εἰς τοὺς χυδαίους, οἷον Μικροῦτζικον ἀπὸ τὸ Μικρόν, Μεγαλοῦτζικον ἀπὸ τὸ Μεγάλον, κ. ἄλ. πολ. Οἱ παλαιοὶ ἱατροὶ ὠνόμαζαν, Μάζαν (ἤγουν ζύμην ἀπὸ κριθίνον ἄλευρον) τριπτήν, καὶ Μάζαν ἄτριπτον· περὶ τῶν ὁποίων ἴδε τὰ ἱατρικὰ Λεξικά.

ΕΡΟΥΚΑΝΙΖΕ. Ἰδε τὰ σημειωθέντα ἀνωτέρω (σελ. 160).

ΣΤΙΧ. 181, Ἐσίδηκα στὸ σπίτιν της καὶ προτεκύνῃσά την.] ΔΓ,

Εἰσῆλθα τοίνυν παρευθὺς, καὶ πρὸς ἐκείνην εἶπα.

ἘΣΕΒΗΚΑ. Σημειώσεως ἄξιον, ὅτι εἶναι σχεδὸν ἑπτακόστια ἔτη ἀποῦ εἶχεν εἰσχωρήσειν ὁ βαρβαρισμὸς οὗτος εἰς τὴν γλῶσσαν, ὃ διὰ τοῦ π σχηματισμοῦ, λέγω, τῶν δευτέρων παθητικῶν ἢ οὐδετέρων ἀορίστων. Ὡσαύτως λέγομεν Εὐρέθηκα, Ἐγράφθηκα, Ἐλούσθηκα κ. τ. λ. ἀντὶ τοῦ Εὐρέθην, Ἐγράφθην, Ἐλούσθην.

ΣΠΪΤΙΝ. Κατ' ἀφαίρεσιν καὶ συγκοπὴν, ἀντὶ τοῦ Ὀσπίτεον. Τοῦτο δὲ (εἰς χρῆσιν μέχρι τῆς σήμερον) ἔλαβαν οἱ Γραικορωμαῖοι ἀπὸ τὸ *Hospitium*, τὸ ὅποιον εἰς τοὺς Ῥωμαίους ἐσήμαινεν ὄχι ἀπλῶς οἶκον, ὡς εἰς ἡμᾶς, ἀλλ' οἶκον εἰς ὑποδοχὴν ξένων, Ξενῶνα, ἢ Ξενοδοχεῖον (hospice).

ΣΤΙΧ. 182, Λέγω, Κυρά μαγκίπησα, τὸ πῶς ἀκούς, οὐκ εἶδα. ΔΓ,

Κερά, Κερά μαγκίπισσα, τὸ πῶς ἀκούεις οὐκ εἶδα.

ἈΚΟΥ΄. Συγκοπὴ τοῦ Ἀκούεις βάρβαρος, περὶ τῆς ὁποίας ἴδε τὰ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΤΩΧΟΗΡΩΔΑ. Βιβλ. Α', 177-183. 179

ἀνωτέρω (σελ. 134) σημειωμένα. Σημαίνει δ' ἰδῶ τὸ ὀνομάζεσθαι, σημασίαν (ἥτις λείπει ἀπὸ τὰ κοινὰ Λεξικά) καὶ Ἑλληνικὴν καὶ παλαιάν, οἷον (Σοφοκλ. Οἰδ. Κολ. 988),

Ἄλλ' οὐ γὰρ οὗτ' ἐν τοῖσδ' ἀκούσομαι κακός.

ΕΤΙΧ. 183, Ἀδς καὶ μένιν ΤΡΙΠΤΟΥΤΖΙΚΟΝ δαμῖν νά βουκανίσω.] ΔΓ;

Δός μοι δαμῖν ΤΡΙΠΤΟΥΤΖΙΚΟΝ, ὅπως τὸ βουκανίσω.

Τοῦ Δουκαγγίου (σελ. 1307) ἡ γραφή, ΤΡΙΠΤΟΝΤΖΙΚΟΝ, εἶναι σφαλμένη.

ΜΕΝΑΝ. Ἀντὶ τοῦ Ἐμέ ἢ Μέ. Ἡ νά συλλαβὴ εἶναι ἡ νῆ, τὴν ὅποιαν ἐπρόσθεταν οἱ Δωριεῖς εἰς τὰς ἀντωνυμίας, λέγοντες Ἐγώνη, Ἐμήνη, Ἐμίν, ἀντὶ τοῦ Ἐγώ, Ἐμοῦ, Ἐμοί, καὶ Τύνη, Τίν, ἀντὶ τοῦ Σὺ (τὸ), Σοί. Τὸ τελευταῖον ν (ἰμέναν) εἶναι πλουσιοδῶρημα τοῦ Πτωχοπροδρόμου.

ΔΑΜΙΝ. Σημαίνει Ὀλίγον, Μικρόν. Ἡ λέξις εἶναι μάλιστα τῶν Κρητικῶν. ἔχει καὶ ὑποκοριστικὸν Δαμάκιν, κατὰ τὸ Ὀλιγάκιν. Εἰς τὸν ποιητὴν τοῦ Ἑρωτοκρίτου εὐρίσκεται συχνά, οἷον (σελ. 38),

Δὲν εἶμαι τόσον ἀφορμαρά, μάχῳ θαμάκι γνῶσι.

Ὡσαύτως καὶ ὁ ποιητὴς Ἀπολλωνίου τοῦ ἐν Τύρῳ, λέγει,

Ὡς εἶδε τὴν ἀγάπην της, ἀλάφρυνε δαμικη.

Ἡ πηγὴ τῆς λέξεως φαίνεται ὅτι αὐτὴ καὶ τοῦ Οὐδαμῶς τῶν παλαιῶν, ὡς τὸ μαρτυρεῖ ἄλλος στίχος τοῦ Ἑρωτοκρίτου οὗτος (σελ. 181),

Μὲ μία φωνὴ ἔτξι δαμινῇ, ποῦ δὲν καλογρουκάται.

Δὲν εἶναι ἀμφιβολία, ὅτι τὸ Δαμινῇ (ἤγουν μικρά, λεπτή,

ἀσθενῆς) τοῦ στίχου τούτου ἔχει συγγένειαν, καὶ κατ' ἐννοίαν καὶ κατὰ λέξιν, μὲ τὸ Οὐδαμινῇ τῶν παλαιῶν, παράγωγον τοῦ Οὐδαμὸς. Ἀλλὰ τοῦτο μένει ἀκόμη ἄπορον· ἄρα ἡ πάντα τολμᾶσα βαρβαρότης ἐπλάσε πρῶτον ἀπὸ τὸ Οὐδαμὸς, ὑποχωριστικὸν Οὐδαμίον, καὶ μὲ τὴν συνειδισμένην συγχοπὴν Οὐδαμίν, ἔπειτα ἀποκόψασα τὴν πρώτην συλλαβὴν, τὸ ἐσχημάτισε Δαμίν; ἢ ἐνόμισε τὸ, Οὐδαμὸς σύνδετον ἀπὸ τὴν ἄρνησιν, Οὔτ' καὶ τὸ ΔΑΜΟΣ, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον τοῦ Οὔτις; Τοῦτο φίνεται πιθανώτερον· ἦγουν ἐφαντάσθη ὅτι τὸ Δαμὸς, χωρισμένον ἀπὸ τὴν ἄρνησιν, ἐγένετο σχεδὸν συνώνυμον τοῦ Τίς, ὥς τὸ Ἐχῶ δαμάκιν γινώσιν τοῦ Ἐρωτοκρίτου ἐπεται νὰ σημαίνῃ, Ἐχῶ τινὰ γινώσιν, καὶ τοῦ Πτωχοπροδρόμου τὸ Τριπτούττικον δαμίν, Τριπτόν τι, ἢ Ὀλίγον τριπτόν. Ἀλλ' ὅμως τὸ Οὐδαμὸς, ἂν πιεσώσωμεν τὸν Ἑτυμολόγον (σελ. 95), εἶναι σύνδετον ἀπὸ τὸ Οὐδὲ καὶ τὸ Ἀμὸς τὸ ὁποῖον εἰς τῶν Δωριέων τὴν διάλεκτον ἐσήμαινε τὸ Τίς. Ἡ παραγωγή πιθανολογεῖται ἀπὸ τὸ Ἀμόθεν (ἕκ τινος τόπου), καὶ ἀπὸ τὸ Ἀμηγέτη ἢ Ἀμωσγέπως (κατὰ τινὰ τρόπον), καὶ ἀπὸ τὴν συνωνυμίαν τοῦ Οὐδαμὸς μὲ τὸ Οὐδέτις, ἢ Οὐδεῖς. Μ' ὅλον τοῦτο εἰς τὸν Ἡσύχιον εὐρίσκομεν, « Ναιδαμῶς, τὸ ἐναντίον τῷ Οὐδαμῶς » ἔπου, εἴτε Ναιδαμῶς ἀναγνώσεως, εἴτε κατὰ τὴν σχεδὸν βεβαίαν διόρθωσιν τῶν κριτικῶν, Ναιδαμῶς, φαίνεται, ὅτι ὁ Δεξιχογράφος. ἤρην εἰς τοὺς παλαιούς ὡς μέρος λόγου χωριστὸν καὶ τὸ Δαμῶς, ὡς εὐρίσκεται καὶ εἰς τὸν βάρβαρον Πτωχοπροδρόμον, καὶ εἰς τὸν βαρβαρότερον Ἐρωτόκριτον. Παράδοξον τοῦτο· ἀλλ' ἰδοὺ ἄλλο παραδοξότερον. Αὐτὸ τὸ Οὐδεῖς (συνώνυμον τοῦ Οὐδαμὸς καὶ τοῦ Οὔτις) δὲν εἶναι σύνδεμα ἢ συνάθροισμα τριῶν λέξεων τούτων, Οὔτ', ΔΕ, Εἶς, ἀλλὰ, κατὰ τὸν Ζηνόβιου (παρὰ τῷ Ἑτυμολόγῳ. σελ. 639), σύνδετον ἀπὸ τὸ Οὔτ' καὶ ΔΕΙΣ· ὅς τις φέρει καὶ μαρτυρίαν ῥῆσιν ἀρχαίου ποιητοῦ, τοῦ Ἀλκαίου, ταύτην, « Κούδεν ἐκ ΔΕΝΟΣ γένοιτο. » Ἄρα σημαίνει τὸ ΔΕΝΟΣ, τὸ Τινός· ἢ, κατὰ ποιητικὴν ἁδιαν μοναδικήν, εἶπεν ὁ Ἀλκαῖος Δενὸς ἀντὶ τοῦ Οὐδενός, ὡς λέγομεν τὴν σήμερον Δέν ἀντὶ τοῦ Οὐδέν· εἰς τὴν σημασίαν τῆς ἀπλῆς ἀρνήσεως Οὔτ'; Τὸ πολλά σύντομον τῆς ῥήσεως δὲν συγχωρεῖ βεβαίαν λύσιν. Ἀλλ' ὅτι πιθανολογεῖ τὴν ὑπαρξίν τοῦ Δεῖς ὡς χρηστῆς λέξεως, εἶναι, ὅτι δεῖνεται, ὅπότ' ἔπρεπε νὰ περισπᾶται ἂν ἦτον ἀπὸ τὸ Εἶς, καὶ ὅτι ἔχει πληθυντικὸν τὸ Οὐδένες. Πρόσδεξ' ὅτι

καὶ ἀπὸ τὸ Δεῖς τοῦτο φαίνεται καὶ ἐγεννήθη καὶ τὸ Δεῖνα, (τὸ ἀπὸ τοὺς Συρακουσίους προφερόμενον μονοσυλλάβως. Δεῖν) καὶ τέλος, ὅτι τὸ Δαμῶς (εἰς τὸ Ναιδαμῶς τοῦ Ἡσυχίου) καὶ τὸ Δαμῖν, Δαμάκιν, Δαμινός, τῆς Γραικικῆς γλώσσης, βάλλουν εἰς ὑπόψιν, ὅτι οὐδὲ τὸ Οὐδαμὸς εἶναι ἀπὸ τὸ Δμὸς, ὡς οὐδὲ τὸ Οὐδεῖς ἀπὸ τὸ Εἷς. Ταῦτα ἂν δὲν ἔχῃσι τόσον εὐκολὸν τὴν λύσιν, μᾶς διδάσκουν καὶ πόσον εἶναι χρήσιμος εἰς τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης τὴν ἔρευναν, ἡ παράθεσις τῆς σημερινῆς.

ΣΤΙΧ. 184, ὡς δ' ἴδα τὰνυπόλυπτον καὶ τὰδιάκριτόν της.] ΔΓ,

ἴς δ' ἴδα τὸ ἀνυπόλυπτον καὶ τὸ ἀσυνειδήτόν της.

ἈΝΥΠΟΛΥΠΤΟΝ, ἡ Ἀνυπόλυπτον. Ὁ Σομανέρας τὸ γράφει Ἀναπόλιπτον. Ἡ ὀρθὴ γραφὴ εἶναι Ἀνυπόληπτον. Σημαίνει τὴν μὴ τιμίαν πρὸς τοὺς ἄλλους διαγωγὴν καὶ ἀναστροφὴν. Ἀνθρωπος ἀνυπόληπτος εἶναι ὅστις μεταχειρίζεται τοὺς ἄλλους χωρὶς τὴν πρέπουσαν εἰς αὐτοὺς καλὴν ὑπόληψιν. Ἐχομεν καὶ θηλυκὸν Ἀνυποληψία, τὸ ὅποιον ἄλλο δὲν διαφέρει ἀπὸ τὸ οὐδέτερον, πλὴν ὅτι τοῦτο εἶναι συγκεκριμένον, ἐκεῖνο δὲ ἀφηρημένον. Καὶ σημειώσῃ, ὅτι ἐφύλαξεν ἡ σημερινὴ γλῶσσα τῆς παλαιᾶς τὴν χρῆσιν εἰς τοῦτο. Οὕτω λέγομεν Τὸ ἀδιάκριτον, Τὸ ἀμετανόητον, Τὸ ἀμετάθετον, καὶ τὰ ὅμοια, συγκεκριμένως, ἀντὶ τῶν ἀφηρημένων, Ἡ ἀδιακρισία, Ἡ ἀμετανοησία, Ἡ ἀμεταθεσία.

ΣΤΙΧ. 185, ΚΙΤΟ ΧΕΡΙΝ. Ἡγουν, Ἐκ τὸ χέριν, ἡ χέριον (ἐκ τῆς χειρὸς). Περὶ τῆς καταργημένης σήμερον βαρβάρου συντάξεως τῆς Ἐκ προθέσεως με ἀιτιατικῆν, ἐλάλησα ἀνωτέρω (σελ. 151. Ἴδε καὶ τὰς εἰς τὸν Ἰσοκράτ. σημ. Μ. Β, σελ. 322).

ἈΛΛΗΝ ΟΔΟΝ ΕΠΗΡΑ. Ἡ φράσις σώζεται, ὡς καὶ ἡ συνώνυμος, ἄλλον δρόμον. (χρδ. Ἄλλην εἰρήταν) ἐπῆρα. Τὴν μεταχειρίζομεθα καὶ μεταφορικῶς, ἀντὶ τοῦ, ἀλλάσω μέθοδον, τρόπον, εἰς πράγματα καὶ περιστάσεις δηλαδὴ, ὅπου δὲν ὠφέλησεν ὁ πρῶτος. Διὰ τὴν ἄγνοιαν τῆς παρακμῆς τῆς γλώσσης, ἐπαραξενίσθη ὁ Κασσιδιαν εἰς ταύτην τοῦ Δίωνος τοῦ Χρυσοστόμου (λόγ. μβ') τὴν φράσιν, « Ὅμως δὲ καὶ αὐτὸς ἐτέραν καὶ ἐτέραν λαμβάνω ὁδόν· ὅταν μὲν γὰρ εἰς ἑμαυτὸν ἀπίδω κ. τ. λ. » Ὅτι δὲ καὶ πολλοὶ ἀρχαιότεροι

καὶ δοκιμώτεροι τοῦ Δίωκος συγγραφαῖς ἐμεταχειρίσθησαν τὸ ἀπλοῦν
Ὁδὸς ἀντὶ τοῦ συνθέτου Μέθοδος, τὸ διδάσκουν τὰ Λεξικά.
ΣΤΙΧ. 186, Στενάζω καὶ λυπούμενος ἐνάτῃ κίφαγά το.] ΔΓ,

Στενάζω καὶ λυπούμενος ἄλλην ἔδωκα ῥύμην.

Ταύτην τὴν γραφὴν φέρει ὁ δεύτερος ἀντιγραφεὺς ἐδῶ, ἀφήσας τὸν
185 στίχον.

Τὸ ΣΤΕΝΑΖΩ καὶ εἰς τὰ δύο ἀντίγραφα ἴσως εἶναι γραφικὸν σφάλμα
ἀντὶ τοῦ ΣΤΕΝΑΖΩΝ. Τὸ ἔδωκα ἴσως καὶ αὐτὸ σφάλμα ἀντὶ τοῦ
Ἐδίωκα, προφερόμενον, κατὰ συνίζησιν, τρισυλλάβως, διὰ τὸ μέτρον,
Ἐδιώκα, ἀπὸ τὸ Διώκω, σήμερον Διώκτω καὶ Διώχνω. Τὸ
Διώκω τοῦτο εἰς ἡμᾶς ἰσοδυναμεῖ πολλάκις μὲ τὸ παλαιὸν Ἐλαύνω·
καθὼς ἐκεῖνοι ἔλεγαν, Ἐλαύνω τὸν ἵππον, παρόμοια καὶ
ἡμεῖς, Διώχνω τὸ ἄλογον, καὶ ὡς ἐκεῖνοι, Ἐλαύνω δρόμον
(Ἀριστοφάν. Νεφ. 25),

Φίλων, ἀδικεῖς. Ἐλαυνε τὸν σαυτοῦ δρόμον,

οὕτω πιθάνον ὅτι ἔλεγαν καὶ οἱ Γραικορωμαῖοι Ἄλλην ἐδίωκα
ῥύμην. Εἰς τὸν Λουκιανὸν (Ἀληθ. ἱστορ. I, § 29) ὅμως εὐρί-
σκεται καὶ αὐτὸ τὸ Διώκω εἰς τὴν σπανιωτέραν ταύτην σημασίαν,
« Ἀφικόμεθα εἰς τὴν Λυχνόπολιν καλουμένην, ἥδη τὸν κάτω πλοῦν
» διώκοντες. »

Τὸ Ῥύμη (ὅθεν εἶναι γνώμη τινῶν ὅτι ἐγεννήθη τοῦ παρακμά-
ζοντος λατινισμοῦ τὰ Ruga καὶ τῶν Γάλλων τὸ Ruë) εἶναι ἀρχαία
λέξις συνώνυμος τοῦ Πλατεῖα κατὰ τὸν Πολυδύσκην. Εἰς τὸν παρ-
ακμάζοντα ἑλληνισμὸν ὅμως ἔγινε ταυτότημας τοῦ παλαιοῦ, Ἀγυιᾶ,
ἦγον τοῦ Ρωμαιοχυδαῖως λεγομένου Στράτα. Γνωστὸν εἶναι τοῦ
Εὐαγγελιστοῦ (Λουκ. ιθ', 21) τὸ « Ἐξέλθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ
» ῥύμας τῆς πόλεως. » Εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Προδρόμου ἡ λέξις
Ῥύμη ἦτο κοινὴ εἰς τὴν γλῶσσαν, ὡς μαρτυρεῖ καὶ ὁ σύγχρονος τοῦ
Προδρόμου Εὐστάθιος (ἰλιεθ. Α, σελ. 166).

ἘΚΑΤΤΑ. Ἀπὸ τὸ Ἐκάθισα ἐσχημάτισθη εἰς τὸ Ἐκάθσα,
Ἐκατσα καὶ εἰς τὸ ἔτι χυδαιότερον Ἐκατσα, ἢ μάλλον, ὡς

ἄρθροτον τὸ τονίζει ὁ Πτωχοπρόδρομος, Ἐκ αὐτῆς (ιδ. ἀνωτέρ. σελ. 131).

ΣΤΙΧ. 187, ΟΞΥΓΑΛΑΤΑΣ. Πωλητῆς Ὀξυγαλακτός. Ἐπρεπε νὰ ἦναι, Ὀξυγαλακτᾶς.

ΟΞΥΓΑΛΑ. Ἡ λέξις φαίνεται πρῶτον εἰς τὸν Κτησίαν, συγγραφεὶα σύγγραφον τοῦ Ἡροδότου, ὅστις λέγει περὶ τῶν Κυνοκεφάλων τῆς Ἰνδίας· « Πίνουσι δὲ γάλα καὶ ὀξύγαλα τῶν προβάτων. » Εὐρίσκειται καὶ εἰς τὸν Στράβωνα, καὶ εἰς τὸν Γαληνόν, καὶ εἰς τὸν Πολύαινον. καὶ ἐσώζετο, ὡς φαίνεται, ἕως τῆς δωδεκάτης ἰακοντακτητηρίδος. Ἀντ' αὐτῆς σήμερον ἔχομεν τὸ Ὀξυνόγαλον ἢ Ξυνόγαλον.

ΣΤΙΧ. 188, Τὴν τζούκαν τοῦ ξυγάλατος στὸν νόμον μου νὰ βάστουν.] ΔΓ,

Τὴν τζούκαν δὲ τοῦ ὀξυγαλοῦ εἰς τὸν νόμον μου νὰ ἐπράτουν.

ΤΖΟΥΚΑΝ. Ἀπὸ τὸ ἰταλικὸν Zucca, τὸ σημαίνειν Κολοκύνθιον (citrouille, courge). Γνωστὴ εἶναι ἡ χρῆσις τῶν ξηρῶν κολοκυνθίων εἰς ἀγγεῖα χωρητικὰ διαφόρων ὑγρῶν. Ὄθεν ἡ λέξις, ἡ μᾶλλον τὸ παράγωγον τῆς λέξεως Τζουκάδιον, μετετέρθη καὶ εἰς τὸ πῆλινον ἀγγεῖον, τὴν χύτραν. Καὶ αὐτὸ ὁμοῦς τὸ Zucca (κατὰ τὸν Μενάγιον) παράγεται ἀπὸ τὸ ἑλληνικὸν Σικύα. Ὁ Ἠσύχιος λέγει, « Σικύα, εἶδος κολοκύντης· καὶ σκεῦος ἰατρικόν. » Τὸ σκεῦος ἰατρικὸν εἶναι ἡ Γαλλιστί λεγομένη ventouse, ὀνομασθεῖσα Σικύα διὰ τινὰ πρὸς τὰ μικρὰ κολοκύνθια ὁμοιότητα. Ἡ σικύα εἶναι τῶν νεωτέρων βοτανικῶν ἡ Cucurbita prophetarum (Γαλλ. Concombre d'Arabie).

ΣΤΟΝ ΝΟΜΟΝ ΜΟΥ. Βαρβάρως ἀντὶ τοῦ Εἰς τὸν ὅμον μου, ἢ τοῦ ἑλληνικωτέρου, Ἐπ' ὁμων. Ἀπὸ τὸ ὅ τῆς αἰτιατικῆς τοῦ ἄρθρου ἐγεννήθη ἡ βάρβαρος προσθήκη τοῦ αὐτοῦ ζοιχείου εἰς ὀνόματινά, οἷον Νῶμος (ὥμος) διότι ὁ ἀκούσας τὸν ὅμον, ἐπλανήθη νομίσας ὅτι ἤκουσε τὴν Νῶμεν. Οὕτως ἀπὸ τὴν οἰκοκύρην ἐγεννήθη ὁ Νοικοκύρης. Ἀλλὰ ἐπαθὺν τὸ ἐναντίον, διὰ τὴν αὐτὴν τῆς ἀκοῆς ἀπροσεξίαν, οἷον ἀπὸ τὴν Ναξίαν (τὴν Νάξον νῆσον) ἐπλάσθη ἡ Ἀξιά.

ΣΤΙΧ. 189, Καὶ ἀπὸ ψυχῆς νὰ ζρίγγιζα περιπατῶν τὰς ΠΙΜΝΑΣ.] ΔΓ, ΠΙΜΑΣ.

ΣΤΡΙΓΓΙΖΑ, ἐκραύγαζα, ἐφώναζα, ὡς φωνάζουν οἱ πωλοῦντές τε εἰς πᾶς ὁδοὺς τῶν πόλεων. Τὸ Στριγγίζω πιθανὸν ὅτι εἶναι παραφθορὰ τοῦ Στρηνίζω ἢ Στρηνιάω. Τοῦτο σημαίνει κυρίως τὸ, ὕβριζω, ἀτακτῶ, καὶ ἱπομένως μεγαλοφωνάζω. « Στρηνὸν » (λέγει ὁ Φώτιος), οἱ μὲν τὸ ὄξυ καὶ ἀνατεταμένον· Νικόστρατος δὲ, » τὸ τραχὺ καὶ πρόσαντος τῇ ἀκοῇ φθέγμα. » Τὸ οὐδέτερον ὄνομα, Στρηῆνος, ἐμεταχειρίσθησαν οἱ Ἐβδομήκοντα (Δ. Βασιλ. ιθ', 28), εἰς σημασίαν δορυδῶδους καὶ ἀτάκτου κραυγῆς· « Τὸ στρηνές σου ἀνέβη » ἐν τοῖς ὡσί μου. »

ΡΙΜΝΑΣ. Βαρβάρως ἀντὶ τοῦ ἑλληνικωτέρου, ῥύμας, τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου. Εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Πτωχεροφθόρου ἔλεγαν ῥύμη καὶ ῥύμνα ἢ ῥίμνα (Ἰδ. ἄνωτερ. σελ. 182).

ΣΤΙΧ. 190, ΔΡΟΥΒΑΝΙΣΤὸΝ. Οὕτε ὁ Δουκάγγιος (App. σελ. 61) ἐξηγήσεν, οὗτ' ἐγὼ ἔχω πῶς νὰ ἐξηγήσω τὴν λέξιν. Εἰς ἄλλο μέρος (Δουκαγγ. σελ. 1009) φέρει ἀπὸ Λεξικά Βάρβαρα ταύτην τὴν γλῶσσαν « Ντούκ, ὑδρόγαλα τὸ ἀπὸ τοῦ Δρουδάνου. »

ΚΥΡΑΔΕΣ. Δὲν ἐξεύρω πόθεν ὁ Δουκάγγιος (App. σελ. 61) ἔγραψε ΓΥΝΑΪΚΑ, ἀντὶ τοῦ πιθανωτέρου κἂν ΓΥΝΑΪΚΕΣ. Τὸ Κυράδες εἶναι βάρβαρον πληθυντικὸν τοῦ Κυρά.

ΣΤΙΧ. 191, ΧΡΗΖΟΥΣΙΝ, ἥγουν χρήζουσιν (ὑπογραμμένον), Χρεῖαν ἔχουν, ἢ χρειάζονται. Χρηίζω ἢ Χρήζω, σημαίνει εἰς ἡμᾶς, ὡς καὶ εἰς τοὺς παλαιούς· τὸ χρεῖαν ἔχω τινός. Μὲ τὸ πλεοναστικὸν αἰ, Ἀχρήζω, σημαίνει ἀκόμη τὸ Χρεῖαν παρέχω, Χρησιμεύω, οἶον, Δὲν ἀχρήζει (ἢ χρήζει) τίποτε, ἥγουν δὲν χρησιμεύει εἰς τίποτε. Ὅθεν λαμβάνεται καὶ εἰς δήλωσιν τῆς χρηματικῆς τιμῆς, ὡς τὸ Ἀξίζω, οἶον Χρήζει δέκα γρόσια. Μὲ τὴν ἄρνησιν σημαίνει (μεταβατικῶς) καὶ τὸ καταφρονῶ, οἶον, Δὲν τὸν χρήζω, ἥγουν Δὲν τὸν ἔχω χρεῖαν, Δὲν τὸν ψήφω. Τὸν ἀτίχον τῆς Βατραχομουμαχίας,

Καὶ πτέρνης λαβόμεν, καὶ οὐ πόνος ἀνδρα ἴκανεν,

μεταγλωττίζει* ὁ Ζῆνος,

Δαγκάνω καὶ τὴν φθέρνα του· τίποτε δὲν τὸ χρήζει.

ΣΤΙΧ. 192, ΚΑΤΑΒΛΑΤΤΑΣ. Γράφε μὲ δύο $\overline{\tau\tau}$, Καταβλαττάς ἢ μᾶλλον Καταβλαττᾶς. Ἐλησμόνησε τὴν σύνθετον λέξιν ὁ Δουκάγγιος, μ' ὅλον ὅτι ἐθησαύρισε τὴν ἀπλὴν Βλατὴν (γρ. Βλαττίν), λαβὼν αὐτὴν ἀπὸ τὸ δεύτερον ποίημα τοῦ Πτωχοπροδρόμου (Κατὰ Ἡγούμεν. στίχ. 92),

Καὶ σαραντάπηχον βλατίν, καὶ δύο κυθροκανδήλας.

Εἰς τὸν παρὰ κινεῖσθαι Λατινισμόν, εὐρίσκεται καὶ τὸ σύνθετον ὑποκοριστικὸν Catablattion Καταβλάττιον. Τὸ ἀπλοῦν εἶναι ἀπὸ τὸ Ῥωμαϊκὸν Blatta σημαίνον κυρίως σκώληκα, ἀπὸ τὸ Βλάπτω, ὡς τὸ ἐτυμολογεῖ ὁ Οὐόσσιος, εἴτα κατ' ἐξοχὴν τὸ κογχύλιον, τὴν Πορφύραν, ὅθεν ἐβάπτοντο τὰ πολύτιμα κόκκινα φορέματα τῶν παλαιῶν, ἐξαιρέτως τὰ μάλλινα. Ἐλέγετο Βλαττίον, ὃχι μόνον ἡ πορφύρα, ἀλλὰ καὶ τὸ χρωματισμένον ἢ βαμμένον ἀπ' αὐτὴν πανίον ἢ φόρεμα. Καὶ Βλαττᾶς (Λατιν. Blattearius) ὁ τεχνίτης τῶν Βλαττίων, ἤγουν ὁ βαφεὺς, τοῦ ὁποίου τὸ σύνθετον Καταβλαττᾶς μᾶς ἐφύλαξεν ὁ Πτωχοπρόδρομος.

ΣΥΚΩΤΗΣ. Γράφε ΣΗΚΩΤΗΣ. Ἀπὸ τὸ Σηκῶ (Ἰδ. ἀνωτέρ. σελ. 171). Σημαίνει τὸν ἀχθὸ φάρον, τὸν τουρκοχυδαῖς ὀνομαζόμενον Χαμάλην.

ΣΤΙΧ. 194, ΒΡΑΔΥΝ. Προσθήκη βάρβαρος τοῦ $\bar{\nu}$.

ΚΟΜΑΤΟΥΡΑΝ. Ἐπιτατικὸν τοῦ Κομμάτιον (ἀπὸ τὸ Κόμμα), ὡς τὸ Σκοτούρα, Φαγούρα, καὶ τὰ παρόμοια. Ἀνωτέρω (σελ. 171) τὴν ὠνόμασε Κομματούκλαν.

Μετὰ τοῦτον τὸν στίχον τὸ ἄλλο ἀντίγραφον ἔχει πάντε στίχους τοὺς ἐξῆς·

Τὴν χθές οὐκ ἐζυμώσαμεν· ἀλεύριν [γάρ] οὐκ εἶτον·
Καὶ ὀλοκοτίνιν, πίστυσσον, οὐκ εἶχα νὰ ἀγοράσω.
Πολλὰ τὴν εἶπα, Πεινᾶ μου, ἄφες μοι τρίτην ὥραν,
Καὶ μόνον ἔασον μικρόν, μὴ τραλισθῇ τὸ φῶς μου.
Ἄλλ' ὅμως οὐχ ὑπήκουσεν, ὅσον νὰ τὴν κοτζῶσω.

ΟΛΟΚΟΤΙΝΙΝ. Κατὰ συγκοπὴν ἀπὸ τὸ Ὀλοκοτίνιον· τοῦτο δὲ ἀπὸ τὸ, Ὀλοκοτίνης, ἄνομα νομίσματος εὐρισκόμενον συχνὰ

εἰς τοὺς Γρῆκο-ρωμαίους συγγραφεῖς. Κατὰ τὸν Σουΐδαν εἶναι ἰσότιμον τοῦ Δηναρίου (Denarium), « Δηνάριον, εἶδος ἀργυρίου, ὀλοκοτίνου » ἴσην ἔχον ἰσχύν. » Ἀλλὰ τὴν ἐτυμολογίαν οὐτ' ὁ Σουΐδας, οὐτ' ἄλλος κάποις ἀκόμη μᾶς ἐξηγήσεν.

ΤΡΑΛΙΣΘΗ. Ζαλισθῇ σκοτισθῇ. Δεῖπει ἡ λέξις Τραλίζω εἰς τοῦ Δουλιγγίου τὸ Λεξικόν. Ἴσως εἶναι φθορὰ τοῦ Τραυλίζω, τοῦ ὁποίου τὸ ὤ ἀφηρέθη καὶ εἰς τὸ παράγωγον, Τρελός. Ἐσημείωσα κατὰ πλάτος ἀλλοῦ (εἰς τὸ Ἱπποκρατ. Περὶ Αἰρ. ὑδ. τοπ. Γαλλικ. τόμ. Β', σελ. 219), ὅτι τὸ Τρελός (σου) εἶναι παραφθορὰ τοῦ Τραυλός, καὶ ὅχι ὡς ἐνόμισεν ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1601), τοῦ Στρεβλός. Ἄν δὲν ἀπατῶμαι, ἐμεταφέρθη ἡ λέξις ἀπὸ τῆς γλώσσης τὸ πάθος, εἰς τὸ πάθος τῆς σκοτιζομένης ὄψεως. Ὅ,τι λογίζεται ἡ παντελής ἀφωνία πρὸς τὴν ἀορασίαν, ἡ τύφλωσιν, τὸν αὐτὸν λόγον ἔχει καὶ ὁ τραυλισμὸς τῆς γλώσσης πρὸς τὸν σκοτισμὸν τῆς ὄψεως.

ἜΣΩΝ ΝΑ ΤΗΝ ΚΟΤΖΩΣΩ. Ἔως νὰ τὴν πληρώσω, νὰ τὴν εὐχαριστήσω. Ἀνωτέρω (σελ. 145) ἐμεταχειρίσθη τὸ Κοτζόω εἰς ὀλίγον διάφορον σημασίαν.

ΣΤΙΧ. 195, ἘΜΠΟΤΟΠΟΥΛΟΝ. Ἦγουν Ἐμποτόπουλον, σύνδετον ἀπὸ τὸ Ἐμποτής καὶ Πώλος (ἰδ. ἀνωτέρ. σελ. 172).

ΓΕΜΑΤΟΝ. Ἰδε τὰ προσημειωθέντα (σελ. 48 καὶ 122) περὶ τῆς βαρβάρου καταλήξεως ταύτης εἰς ἄσος.

ΚΡΑΣΟΒΟΔΙΝ. Συγκοπὴ τοῦ Κρασοβόδιον, ἀπὸ τὸ Κρασίου. (ἰδ. ἀνωτέρ. σελ. 72) καὶ τὸ ῥῆμα Βάλλω εἰς σημασίαν τοῦ Ἐγχεῖν (verser), ὡς τα ἐμεταχειρίζοντο καὶ οἱ παλαιοὶ, ῥίον (Ἀνακρ. λς'),

Δὸς ὕδωρ, βάλλ' οἶνον, ὦ παῖ

Τὴν ψυχὴν μου κάρωσαν

ΣΤΙΧ. 196, ΜΟΝΟΚΙΘΡΟΥ.] Ἐκ ΔΓ, ΔΤ, ΜΟΝΟΚΙΘΡΟΥ, περὶ τοῦ ὁποίου ἴδε τὰ προσημειωθέντα (σελ. 123).

ΜΕΡΤΙΚΟΝ. Κατὰ συγκοπὴν τοῦ Μερειτικού, ὡς καὶ τὸ συνηθέστερον εἶναι ἡμᾶς σήμερον Μερδικόν, ἀπὸ τὸ Μερειδικόν. Ἰδε τὰ σημειωθέντα εἰς τὸν Ἰσοκράτην (Μέρ. Β, σελ. 229).

ἘΚ ΤΑ ΛΙΠΑΡΟΜΕΝΑ. ΔΓ, Ἐκ τὰ λαπαριμαῖα. Τὸ πρῶτον σημαίνει, ἐκ τῶν λιπαρῶν, ἐκ τῶν πεχέων. Βάρβαρος μετοχὴ βαρβάρου

ρήματος τοῦ Λικαρθῶ, ἀντί τοῦ ὁποίου οἱ παλαιοὶ ἔλεγον Λικαῖνω, καὶ εἰς τὴν μετοχὴν, Λελικασμένους. Ἡ ΔΓ', Ἐκ τὰ λαπαριμαῖα, σημαίνει ἐκ τῶν πλαγίων μερῶν τῆς Λαπάρας ἢ κοιλίας· τὸ ὁποῖον ἂν καὶ φαίνεται καταλληλότερον πρὸς τὸν ἐξῆς στίχον, δὴν εἰν' ὁμῶς γνωστὴ γραφή.

ΣΤΙΧ. 197, ΣΚΟΛΑΣΜΑ.] Ἀντί τοῦ Σχόλασμα, καὶ τοῦτο ἀντί τοῦ Σχόλασις, ἦγουν παῦσις τοῦ ἔργου.

ΛΑΠΗΡΑΝ. Λαπάρα σημαίνει κοιλίαν, ἢ μᾶλλον σὺν κοιλίᾳ τὰ πλάγια μέρη, τὰ μετὰ τῶν νόθων πλευρῶν καὶ τοῦ ἱαχίου. Ἡσύχιος· α Λαπάρας τὰ παρὰ ταῖς πλευραῖς τοῦ σπέναντος. Διοκλῆς δὲ τὴν ἐκκενωμένην κοιλίαν. »

ΣΤΙΧ. 198, ἘΚΡΟΥΓΑ. Ἐκρουα (Ἐκρουαι) μετὰ τὸ ἀγαμμι, ἀπὸ τοῦ Κρούω, συνώνυμον τοῦ Κυκῶ, καὶ ὡς τοῦτο, μεταφερόμενον εἰς τὴν σημασίαν τοῦ ἑαδῶ (ἀνωτέρ. σελ. 145).

ΒΟΥΚΙΞ. ΔΓ' Κεπετόν. Ὁ δὲ Δαυμάγιος (σελ. 214) ὁρᾷ Βούκην. Βουκίς εἶναι αἰτιατικὴ πληθυντικὴ (ἀντί τοῦ Βαυκίας) τοῦ Βουκία ἢ Μπουκία. Λέγεται καὶ Βουκουνία, ἢ Μπουκουνία. Ὅλα ταῦτα εἶναι ἀπὸ τὸ Ἰταλικόν. Boccone ἢ Boccata (Γαλλιστὶ Bouchée). Οἱ παλαιοὶ τὴν ἔλεγον Ἐνθῆσιν, ἢ, Ἐγκαρων, ἀπὸ τοῦ σύνδετον ῥῆμα Ἐγκάπτω, ὡς ὁσημέρῳ ἀνωτέρω (σελ. 57).

ΣΤΙΧ. 199, ΚΕΝΤΗΚΛΑΣ. Γράφε, Κεντεκύκλας, ἀπὸ τοῦ Κεντεκύκλ θηλυκοῦ, τὸ ὁποῖον συχνότερα εὐρίσκεται εἰς τοὺς Φραγκωμαίους συγγραφὰς οὐδετέρως, Κέντουκλον, ἀπὸ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ Centunculus, καὶ κατὰ συνηθεῖαν Centunculus. Τοῦτο δὲ εἶναι ὑποχωριστικὸν τοῦ Cento, κατὰ ἀποβολὴν τοῦ ρ, ἀπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κέντρου, διὰ τοῦ ὁποίου ἐσημαίνει, ὅτι σημαίνει ἡ Γαλλικὴ λέξις Centon, ἦγουν ποίημα συρράμμενον ἀπὸ διαφόρους στίχους προγενεστέρου ποιητοῦ· ὁδὴν ἀνωμάσθησαν καὶ τὰ Ὀμηρὸς ἐκείνῳ, καὶ Βιργιλίου κεντρα, καὶ ἄλλα τοιαῦτα ματαιοποιημᾶτα ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι δὴν ἐσυλλογίζοντο πόσον ἀξίζει ὁ καιρὸς. Τὸ cento ἐσημαίνει καὶ φέρεμα ἢ σκίπασμα συρράμμενον ἀπὸ διαφόρων χρωμάτων παννία, ὡς εἶναι, παραδείγματος χάριν, τοῦ Ἀρλεκίνου· τὸ ἔνδυμα εἰς τὴν σκηνὴν, καὶ ὁμοίων τῶν κεντητῶν (brodée), τὰ ὁποῖα σημειοῦνται μετὰ διαφόρων χρωμάτων κλωστής. Λέγει ὁ Ἡσύχιος, « Κεντήματα, ΖΗΜΙΩΜΑΤΑ » τὸ ὁποῖον δὲν σημαίνει τίποτε, ἀν

δὲν μεταβάλης τὴν δευτέραν λέξιν εἰς τὸ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ. Εἰς τὴν παρακαλῶντα Λατικισμόν ὅθεν τὸ ἐδανείσθη ὁ παρακμασμένος Ἑλληνισμός, τὸ Κέντουκλον ἐσήμανε πανίον τὸ ὅποιον δὲν εἶναι ὑφαντὸν, οὐδὲ πλεκτὸν, ἀλλὰ πηλτὸν, τὸ τουρκοχυδαῖστὶ λεγόμενον Κετσίεν. « Πιλία, τὰ κέντουκλα. Πίλος τὸ κέντουκλον » λέγει ὁ Σουΐδας.

ἌΝ ΕΜΑΨΑΝΑ. (Ἰδ. τὰ ἀνωτέρ. σελ. 89).

ΣΤΙΧ. 200, ΣΤΡΙΓΓΙΖΑ. Ἰδε τὰ προσημειωθέντα (σελ. 184).

ΣΤΙΧ. 201, ΚΥΡΑΔΕΣ. Βάρβαρος ἐπίκτασις τοῦ Κυρά. Τοῦτο δὲ ὅτι εἶναι κατὰ συγκοπὴν τοῦ Κυράι, ἐσημειώθη ἀνωτέρω (σελ. 47 καὶ 107).

ΚΕΙΡΟΜΑΧΙΣΕΣ. Χειρομάχος, τὸ θηλυκὸν Χειρομάχισα, ὡς Μάγος, Μάγισα. Ἰδε Πρόδρομ. Ἑλληνικ. Βιβλιοθ. σελ. 332.

ΚΑΛΟΚΟΔΕΣΠΟΙΝΕΣ. ΔΓ, ΚΑΛΟΟΙΚΟΔΕΣΠΟΙΝΕΣ. Τὸ πρῶτον εἶναι ἢ κατὰ συναίρεσιν Κάλφκοδέσποινες, ἢ κατὰ συγκοπὴν, καὶ τροπὴν τοῦ τελικοῦ, ἀντὶ τοῦ Καλοοικοδέσποιναί, ἤγουν Καλαὶοικοδέσποιναί.

ΣΤΙΧ. 202, ΠΡΟΚΥΨΑΤΕ. Σήμερον λέγομεν Προβάλετε, ἀμεταβάτως (ὡς καὶ τὸ Προκύπτω), ἢ ἐλλειπτικῶς τοῦ Ἐκυστάς ἢ Ἐαυτούς.

ΒΗΛΑΡΙΚΑΣ. Ἡ μάλλον Βιλλαρικᾶς, τουτέστι χωριανάς, κατασκευασμένας εἰς τὸ χωρίον, ἢ ἴσως εὐτελεῖς, καὶ τοιαύτας ὁποῖας μεταχειρίζονται οἱ χωριανοί, ἀπὸ τὸ Ρωμαϊκὸν Villa, τὸ ὅποιον εἰς ἐκείνους (ὡς καὶ εἰς τοὺς σημερινοὺς Ἰταλοὺς) ἐσήμανε κατοικίαν ἐξοχῆς, ἢ χωρίου, ὅθεν τὸ Villaggio τῶν Ἰταλῶν. Ἐμεταχειρίζοντο καὶ τὸ πρωτότυπον Βίλα, ὡς φαίνεται ἐκ τῶν Βασιλικῶν, « Αἱ δὲ » οἰκοδόμοιαι, ἐν μὲν τῇ πόλει οἰκίαι λέγονται· ἐν δὲ τοῖς χωρίοις, » Βίλαι. » Ἀπὸ τὸ κτητικὸν Villaris ἐπλασαν τὸ Βηλαρικαὶ ἢ Βιλαρικαί.

ΚΕΝΤΗΚΛΑΣ. Ἐδῶ, καὶ εἰς τὸν ἐξῆς 205 στίχον, ὀρθότερον τὸ ἄλλο ἀντίγραφον φέρει Κεντούκλας.

ΣΤΙΧ. 204, ΟΚΑΠΟΣΕΣ. Σημαίνει τὸ τινίς· ἀπὸ τὸ Κάν καὶ Πόσαι, μὲ πλειόνασμον βάρβαρον τοῦ ὁ, περὶ τοῦ ὁποίου Ἰδε ἀνωτέρω (σελ. 167).

ΣΤΙΧ. 205, Καὶ τὰς κεντήκλας νάπερναν καὶ τοὺς πιπεροτρίπτας.] ΔΓ,

Καὶ τὰς κεντούκλας νὰ ἔπερναν καὶ τοὺς πιπεροτρίπτας.

Πιπεροτρίπτην ὀνομάζει τὸ ἰγδίον, ἢ ἄλλο τι παρόμοιον σκεῦος, ὅπου τρίβεται ἡ κοπανίζεται τὸ πιπέρι· ὡς οἱ παλαιοὶ ὀνόμαζαν Ἀλετριδανον, τὸ ὅπου ἔτριβαν τὸ ἄλας.

ΣΤΙΧ. 206, Ἀλλὰ καὶ τί καλὲ παυνῶ τοὺς χειροτεχναρίους;] ΔΓ,

Ἀλλὰ τί τοῦτο ὅτι ἐπαυνῶ τοὺς χειροτεχναρίους;

ΧΕΡΟΤΕΧΝΑΡΙΟΥΣ, ἢ ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΑΡΙΟΥΣ. Ἴδε τὰ προσημειωθέντα (σελ. 170).

ΣΤΙΧ. 207, Ὡς γὰρ θεωρῶ τὰ πράγματα, τὴν εὐτυχίαν τὴν ἔχουν.] ΔΓ (σαφιστέρα),

Πρὸς δ θεωρῶ εἰς τὰ γράμματα τὴν εὐτυχίαν, ἣν ἔχω.

Σημείωσε τὴν καὶ σήμερον συνήθη συγχοπὴν τοῦ Θεωρῶ εἰς τὸ Θεορῶ ἢ Θεωρῶ, ὡς λέγομεν καὶ Χρωστῶ ἢ Χρουστῶ, ἀντὶ τοῦ Χρεωστῶ.

ΣΤΙΧ. 208, ΚΗΠΟΥΡΙΚΗΝ. Κτητικὸν τοῦ Κηπουρὸς, ἑλλειπτικῶς τοῦ τέχνην.

ΣΤΙΧ. 209, ΣΥΚΙΤΖΙΑ ἔγραψα, ΔΤ, Σικύτζια. Ὑποκοριστικὸν τοῦ Σῦκα. Συκίτζιον εἶναι ἀπὸ τὸ Συκίσκιον ὑποκοριστικόν, ὡς Κορίτζιον, ἀπὸ τὸ Κορίσκιον (ἰδ. Πρόδρομ. Ἑλληνικ. Βιβλιοθ. σελ. 340).

ΡΟΔΑΚΙΝΑ. Εἶναι τῶν παλαιῶν τὰ Περσικὰ μῆλα. Ὁ Πλίνιος ὀνομάζει ἐν εἰδὸς αὐτῶν Duracina Persica (ὅθεν καὶ τὸ σημεῖνον αὐτὰ Γαλλικὸν ὄνομα, pêches), ἐκεῖνα δηλαδὴ, τῶν ὁποίων ἡ σὰρξ εἶναι σκληροτέρα (Dura) καὶ προσκολλημένη εἰς τὴν πυρῆνα, τὸν κοινῶς λεγόμενον Κούκχουτσον (ἀπὸ τὸ Κόκχος). Ὅθεν ἔκρινεν ὁ Σαλμάσιος ὅτι τῶν Γραικῶν τὸ Ῥοδάκινα ἐσχηματίσθη κατὰ μετὰθεσιν ἀπὸ τὸ Ῥωμαϊκὸν Duracina, ὡς καὶ τῶντι εὐρίσκεται γραμμένον Δωρακινὰ εἰς τὰ Γεωπονικά (Βιβλ. ε, κεφ. 13-17).

ῬΟΔΙΤΖΙΑ. Τῆς Ῥοιᾶς ὑποκοριστικὸν ἦτο τὸ Ῥοίδιον καὶ κατὰ διάλυσιν Ῥοῖδιον, ὡς τοῦ Βοῶς, Βοῖδιον καὶ Βοῖδιον. Ὁ παρακαμάζων Ἑλληνισμὸς ἐσχημάτισεν ὑποκοριστικῶ ὑποκοριστικόν

ἄλλο τὸ Ῥοιδίσκιον ἢ Ῥωδίσκιον (ὡς Κόριον Κορίσκιον) ὅθεν οἱ βάμβαροι ποιεῖται ἐμύρωσαν τὸ Ῥοδίτζιον.

ΜΥΓΔΑΛΙΤΖΙΑ. Ἀπὸ τὸ Ἀμυγδάλη σχηματίζεται ὑποκοριστικόν, Ἀμυγδαλίτση, ὡς ἔλεγον καὶ Δεκανίτση, ἀπὸ τὸ Δεκάνη. Ὁ Πρόδρομος δὲν ἤρξασθαι νὰ πλάσῃ καὶ οὐδέτερον, ἀλλὰ τοῦ ἀφαίρεσε καὶ τὸ ἀρχικὸν στοιχείον, τρέψας εἰς τὸ Μυγδαλίτζια (ἀπὸ τὸ Ἀμυγδαλίτσια). Σημείωσι δὲ ὅτι ἡ αὐτὴ τῶν Ῥωδίων καὶ τῶν ἀμυγδαλῶν ἔνωσις εὐρίσκεται καὶ εἰς τὸν Μένανδρον (παρ' Ἀθην. σελ. 651).

Ἐγὼ μετ' ἄριστον γὰρ, ὡς ἀμυγδάλας
Παρέθηκα, καὶ τῶν **ΡΟΙΔΙΩΝ** ἐτρώγομεν.

ΣΤΙΧ. 210, ΔΑΜΑΣΚΗΝΑΠΙΔΟΜΗΛΑ. Σύνθετον ὄνομα ἀπὸ τὸ Δαμασκηνὸν, Ἀπίδιον καὶ Μῆλον.

ΔΑΜΑΣΚΗΝΑ ἢ μᾶλλον ΔΑΜΑΣΚΗΝΑ. Οὕτως ὠνομάσθησαν ἀπὸ τὴν Δαμασκὸν ὅθεν μετεφέρθησαν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Syria (λέγει ὁ Πλίνιος, XIII, 5) *peculiares habet arbores... Pruna in Damasco monte nata, et Myxa*. Τὸ Pruna (pruneaux) εἶναι ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν Προῦμνον, ἢ Προῦνον· τὰ ὠνόμαζαν καὶ Κοκκύμηλα. Τὸ Myxa (Ἑλλ. Μύξα), οὐδέτέρως καὶ πληθυντικῶς, ὡς τὰ ὀνομάζει ὁ Σκελιώτης Διόδωρος (I, 34), συχνὰ καὶ εἰς τὴν Αἴγυπτον, εἶναι τὰ Γαλλιστὶ ὀνομαζόμενα Sébestes.

ΚΡΟΚΑΤΑ. Εἰς τῶν παλαιῶν τὴν γλῶσσαν ἔπρεπε νὰ λέγεται Κροκωτά, ὅθεν καὶ ὁ Κροκωτὸς, χιτῶν ἢ πέπλος, κροκοῦ (safran) χρῶμα βαμμένους. Ἐμεταβλήθη εἰς τὸ Κροκάτα, κατὰ σχηματισμὸν Λατινικὸν (Crocata) συνήθη εἰς τὸν παραχμάζοντα Ἑλληνισμὸν, ὡς ἀνωτέρω (σελ. 43 καὶ 122) ἐσημείωσα.

ΣΤΙΧ. 211, Τὰ λέγουν Ἀνατολικά, τὰ λέγουν Λαγηνάτα.] ἈΝΑΤΟΛΙΚΑ, ὡς πρὸς τὸ Βυζάντιον, διότι ἐφέροντο ἀπὸ τὴν Δαμασκόν.

ΛΑΓΗΝΑΤΑ. Παρόμοιος βάρβρος σχηματισμὸς, ὡς τὸ Κροκάτα. Τοῦτο ἐσήμαινε, Κρόκου χρῶμα ἔχοντα· τὸ δὲ Λαγηνάτα, λαγῆνου σχῆμα ἔχοντα. Πιθανὸν ὅτι νοεῖ τὰς σήμερον λεγομένας Βαρδάσας, ἢ Βερδάσας, αἱ ὁποῖαι εἶναι τρώντι λαγηνωταί, ἤγουν ἔχουν σχῆμα λαγηνίου. Τὸνομα, Βαρδάσα, ἐσχηματίσθη ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸν verdaccia, διότι εἶναι πράσιναι τὸ χρῶμα. (Ἰδε Πλουτάρχ. Μέρ. Α, Αὐτοσχεδ. Στοχ. σελ. κ').

ΣΤΙΧ. 212, ΣΚΟΡΔΑ, ἀντὶ τοῦ Σκόρδα. Ἰδε ἀνωτέρω (σελ. 135) περὶ τῆς συγχοπῆς ταύτης.

ΣΤΙΧ. 213, ΜΑΤΖΑΝΑΣ. Σήμερον τὰς ὀνομάζομεν Μελιτζάνας, ἢ Μελιτζάνας. Οἱ Γραικορωμαῖοι ὠνόμαζαν ἔτι τὸν καρπὸν τοῦ καὶ Μελιτζάνην θηλυκῶς, καὶ Μελιτζάνιον, οὐδ' ἑτέρως, εἶναι ὁ Κηπαῖος Τρύχνος ἢ Στρύχνος, ἦγουν ὁ φαγησίμος, τὸν ὁποῖον ὁ Λιναῖος ὀνομάζει Solanum Melongena (Γαλλ. Melongène ἢ Aubergine). Περὶ δὲ τῆς ἐτυμολογίας, ὁ μὲν Σιλλιάσιος (De homonym. hyl. latr. pag. 65), παράγει τὸνομα τῆς Μελιτζάνας ἀπὸ τὸ Ἀραβικὸν Μπεδεντζιάν (Τουρκιστὶ Μπα ν-τλιδζάν)· ἄλλοι δὲ τὸ ἐτυμολογοῦν ἀπὸ τὸ Λατινικὸν Malum insanum, τουτέστι Μῆλον μανικὸν. νομίζοντες ὅτι καταχρηστικῶς ἐδόθη εἰς τὸν Κηπαῖον στρύχον τὸνομα ἄλλου Στρύχνου, τὸν ὁποῖον ὁ Θεόφραστος (Περὶ φυτ. ἱστορ. Βιβλ. 9', κεφ. 12) ὀνομάζει, Στρύχον μανικὸν (Γαλλιστὶ Morelle furieuse), διότι φέρει εἰς μανίαν τοὺς γενομένους. Δὲν ἐξεύρω ἂν ὁ μανικὸς οὗτος Στρύχνος ἦναι ὁ αὐτὸς καὶ τὸν ὁποῖον ὁ Σχολιαστὴς τοῦ Θεοκρίτου (Εἰδυλλ. 1, 37) ὀνομάζει, Ἀγριομελιτζάναν.

ΛΑΧΑΝΟΥΓΥΛΑ. Οἱ καυλοὶ τῶν Λαχάνων ὡς καὶ τῶν Μαρουλίων ὀνομάζονται Γούλαι, καὶ Κοτσάνια. Καὶ τοῦτο μὲν ἴσως εἶναι φθορὰ τοῦ Κοττάνιου, τὸ ὁποῖον, ὡς ἀπὸ τὴν Κόττην ἐνδέχεται νὰ ἐσήμεναι καὶ τὴν κεφαλὴν. Τὸ δὲ Γούλα, ἢ εἶναι ἀπὸ τὸ λατινικὸν Gula (λαίμος), ἢ φθαρμένον ἀπὸ τὸ Καυλὸς (tige).

ΚΡΑΜΠΙΑ. Ἦγουν Κραμβία ὑποκοριστικὸν τῆς Κράμβης, τὴν ὁποίαν σήμερον ὀνομάζομεν Λάχανον (chou) κατ' ἐξοχὴν (ἴδε τὰ εἰς τὸν Εὐνοκράτην Προλεγόμενα σελ. λγ', σημ. 2).

ΣΕΥΚΛΟΓΟΥΔΙΑ. Ἀπὸ τὸ Σεύτλον (μέτρον τοῦ εἰς τὸ π, ὡς Στιλβόω, Σκλιβόων) καὶ τὸ Γούλιον (ὑποκοριστικὸν τοῦ ἀνωτέρω Γούλα). Σευκλογούλιον εἶναι ἡ στρογγύλη ρίζα τοῦ Σεύτλου (betterave). Γούλια (gencives) ἀκόμη ὀνομάζομεν τὰ συνέχοντα τὰς ρίζας τῶν ὀδόντων στερχία· ἀλλὰ τοῦτο εἶναι τῶν παλαιῶν τὸ Οὔλα, μετὰ τὴν προσθήκην τοῦ Δίγαμμα, ὡς λέγομεν καὶ Γλάρον τὸν Λάρον (mouette) καὶ Γνεῦν (faire signe de la tête) τὸ Νεῦν.

ΣΤΙΧ. 215, ΜΟΧΤΕΡΟΝ. Τὸν ὄνον, ἦγουν τὸν γάδαρον, οὕτως ὀνομάζει, ἀπὸ τὸ Μοχθηρὸς, διὰ τοὺς ὁποίους ὑπομένει καθημερινούς μόχθους καὶ κόπους τὸ ζῶον τοῦτο. Ἡσύχιος, α Ἀγονομόχθος

» (ἰσ. γρ. Ἀγωνόμοχος) ἡμίονος. » Ἴδε καὶ Δουκάγγιον (λέξ. Μοχθῆρος), ὅστις ὁμως (σελ. 569) ἀναφέρει τὸν στίχον τοῦτον, γράφει Μοιχθέρων.

ΣΤΙΧ. 217, ΠΑΣΤΕΛΟΠΟΥΔΗΣ. Ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν Πωλῶ, καὶ τὸ Λατινικὸν Pastillus, Πάστέλλος, ἡ ὡς σήμερον τὸνομάζομεν Πάστέλιον « Μελιτοῦται... εἰσὶν οἱ νῦν λεγόμενοι Πάστιλλοι » λέγει ὁ Σχολιαστὴς τοῦ Δουκιανοῦ (τόμ. 5, σελ. 185). Ἐν ἀπ' ὅσα ἱκατηγόρουν τὸν Χρυσόστομον οἱ ἐχθροὶ του ἦτο καὶ τὸ, « Ὅτι ἐν θρόνῳ ἀποδύεται καὶ πάστιλλον τρώγει. » (Ἴδε Δουκάγγιον Λέξ. Πάστιλλος). Ἀλλ' εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Χρυσοστόμου τὸ Πάστιλλος ἐσήμαινε πλέον τοὺς ὀνομαζομένους ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας ἱατροὺς, Τροχίσκους ἢ Κυκλίσκους (Pastilles)· εἰς ἡμᾶς δὲ σήμερον τὸ Πάστέλλιον ὁμοιάζει τὴν Γαλλιστί λεγομένην pâte de coïng, πλὴν ὅτι κατασκευάζεται ἀπὸ μούστον (γλεῦκος), καὶ σημαίνει πλέον, ὡς καὶ ἡ Μουστόπιττα, τὴν Οἰνοῦτταν τῶν παλαιῶν, παρὰ τὴν Μελιτοῦτταν. « Οἰνοῦσσα (λέγει ὁ Ἡσύχιος), μάζα οἶνω πεφυραμένη... Οἰνοῦσαι καὶ Οἰνοῦτται, ΤΟΙΑΥΤΑΙ » ὅπου γράφει, Αἱ ΑΥΤΑΙ. Ἡ Μελιτοῦττα, κατὰ τὸν Ἡσύχιον, εἶναι « Μάζα μέλιτι » δεδευμένη. » Θωμᾶς ὁ Μάγιστρος (Σχόλ. εἰς τὸν Ἀριστοφ. Πλοῦτ. 1121), λέγει ὅτι εἰς τὸν καιρὸν του (ἦγουν περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς δεκάτης τετάρτης ἱκατονταετηρίδος, τὴν ὠνόμαζαν κοινῶς Ἀπόθερμον.

ΚΑΡΥΔΑΣ, ἡ μᾶλλον ΚΑΡΥΔΑΣ. Καρυδίαν πωλητής. Καρύδιον, ὑποκοριστικὸν Ἑλληνικὸν τοῦ Κάρυον.

ΚΑΝΑΒΟΣΗΣΑΜΑΤΟΣ. Βάρβαρον σύνθετον ἀπὸ τὸ Κάνναβις καὶ Σήσαμον, διὰ τοῦ ὁποίου ἠθέλησεν ὁ ποιητὴς νὰ σημάνη τὸν πωλοῦντα τὸ σησάμιον καὶ τὴν Κάνναβιν. Ὁ σπόρος ἡ κόκκος τῆς Καννάβιος, ὀνομαζόμενός Κανναβούριον, χρησιμεύει εἰς τροφήν ὀρνιθίων. Κατὰ τὸν Γαληνόν (Περὶ τροφ. δυνάμ. βιβλ. α', σελ. 317-318), τὸ ἔτρωγαν καὶ οἱ ἄνθρωποι φρυκτὸν (χυδ. καθουρδιστὸν Γαλλ. torréfié). Ἀπὸ τὸ Σησάμιον ἐφημένον μὲ μέλι, ἱκατεσκεύαζαν τὰς Σησαμίδας (Τουρκιστ. Σουσάμ χαλβά). Ἀπὸ τῆς Καννάβιος ἀκόμη τὸ σπέρμα κατασκευάζεται ἔλαιον (ὡς καὶ ἀπὸ τὸ σησάμιον τὸ σησαμόλαδον), τὸ ὁποῖον χρησιμεύει εἰς ἱατρικὰς τινὰς συνθέσεις. Ἴδε τὰς εἰς τὸν Στράβωνα Ἑλληνικὰς σημειώσεις (τόμ. IV, σελ. 317) περὶ τῶν Σησαμίδων, καὶ τοῦ Σησαμίνου ἔλαιου. Ἀπὸ τὴν Κάνναβιν εἶναι καὶ τὸ βάρβαρον παράγωγον Κανναβάτζον (ἰταλ. canavaccio, Γαλλ. canegas), ἦγουν πανίον καννάβινον.

ΣΤΙΧ. 218, ΔΑΥΚΟΨΙΣΤΗΣ. Ἑλληνίζων ἤθελε τις εἰπεῖν Δαυχεψήτης, ἤγουσιν δαύκων ἐφήτης, ὅστις πωλεῖ ἐφημένα Δαυχία, ἢ Δαυχία. Καὶ τὰ δύο ταῦτα ὀνόματα σώζονται εἰς τὴν γλῶσσαν ὅθεν εἶναι ἐσχάτης χυδαιότητος νὰ τὰ ὀνομάζωμεν Τευρκιστὶ Χαβούτζια. Τὸ Δαυκίον εἶναι ὑποκοριστικὸν τοῦ Ἑλληνικοῦ Δαῦκος. Τὸ ἄντι τοῦ δ' εἰς τὸ Δαυκίον φαίνεται νὰ ἦναι Αἰολικὴ τροπὴ παρομοία τῆς τροπῆς τοῦ Δάφνη εἰς τὸ Δάφνη (Ἡσύχ. λῆξ. Δάφνη), ὅθεν οἱ Αἰολίζοντες Ῥωμαῖοι ἐσχημάτισαν τὸ laurus, καθὼς καὶ τὸ lacryma ἀπὸ τὸ Δάκρυμα. Σημείωσε ὅτι τὸ ἡμέτερον Δαυκίον εἶν' ἀπ' ἐκεῖνο τὸ εἶδος τῶν Δαύκων, τὸ ὅποιον οἱ νεώτεροι βοτανικοὶ ἐπωνόμασαν *Daucus Carota*, Γαλλιστὶ *Carotte*, ἐπώνυμον καὶ τοῦτο Ἑλληνικὸν, *Καρωτόν*. Οὕτως ὠνόμαζαν τὸ Δαυκίον εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Ἀθηναίου (IX. pag. 371).

ῬΕΠΑΝΑΣ, ἢ ῬΕΠΑΝΑΣ. Ῥεπανίων (raves) πωλητής, Ἑλληνιστὶ, Ῥαφανοπώλης.

ΣΕΥΚΛΟΓΟΤΑΔΑΣ. Σευκλογουλίων πωλητής, Σευτλοπώλης (ἴδε ἄνωτέρ. σελ. 191).

ΣΤΙΧ. 220, Οἱ ἈΡΧΟΝΤΙΣΕΣ. Βαρβάρως ἀντὶ τοῦ Αἰ ἀρχόντισσαι (Les Dames). Λέγει δὲ τὰς γυναῖκας τῶν Ἀρχόντων, ὅχι τῶν ἡγεμόνων ἢ ἐξουσιαστῶν, ἀλλὰ τῶν πλουσίων ὁτιοῦν καὶ τότε, ὡς καὶ σήμερον, Ἀρχοντες ὠνομάζοντο οἱ πλούσιοι. Εἰς τὰ τυραννεύμενα ἔθνη, ὅσον αὐξάνει ἡ δουλεία, τόσον πλεονάζουν τὰ ὀνόματα τῆς ἀρχῆς καὶ τῆς ἐξουσίας, καθὼς καὶ ὅσον αὐξάνει ἡ ἀπαιδευσία, τόσον πολυπλασιάζονται τὰ διδόμενα εἰς τοὺς ὁπωσοῦν παιδευμένους, ἐπίθεται, οἷον Λογιώτατος, Σοφολογιώτατος, καὶ τὰ τούτων ὅμοια. Καὶ καθὼς τῶν Ἀρχόντων τούτων ἡ ἀρχὴ ἐπεριορίζετο εἰς τρεῖς ἢ τέσσαρας ὑπηρέτας ἢ δούλους, παρόμοια καὶ τῶν Λογιωτάτων ἡ σοφία ἐπερικλείετο ἔως πρὸ μικροῦ εἰς τὰ θαυμαζόμενά μας Καλὰ γραμματικά.

ΣΤΙΧ. 223, Νὰ μετερχόμεν πέραμ' αὖν κ. τ. λ.] Σημείωσε τὴν δυστυχεῖ πάλιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ μετὰ τὸν χυδαϊσμόν. Εἰς τὸν πρότερον στίχον (222) νὰ ῥγάζουμουν (συμῶν), εἰς δὲ τὸν παρόντα, μετερχόμεν (ομῶν).

ΠΕΡΑΜΑΝ. Βάρβαρος προσθήκη τοῦ ν. Πέραμα εἶναι τὸ ὀνομαζόμενον ἀπὸ τοὺς παλαιούς Πορθημεῖον (paquebot), ἤγουσιν μικρὸν πλοῖον χρησιμεύον εἰς πείρασιν στενῶν θαλάσσης πορθμῶν ἀπὸ τῆς μιάς

εἰς τὴν ἄλλην παραθαλασσίαν (rivage), ὡς εἶναι σήμερον τὰ περάματα τοῦ Βυζαντίου, ἢ τὰ περάματα (bachots) τῶν ποταμῶν, ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην ὀχθὴν (rive). Ὁ πορθμεὺς ἐλέγτο Περάτης (Σουῖδ. λίξ. Πορθμεύς), νῦν δὲ, Περμακτάριος, καὶ Περμακτάρης.

ΣΤΙΧ. 224, Ὡς κωπηλάτης πρότερον, δεύτερον ὡς πλωρήτης.]

ΠΑΩΡΗΤΗΣ. Κατὰ τροπὴν τοῦ ρ εἰς τὸ α, καὶ τοῦ α εἰς τὸ η ἀπὸ τὸ Πρωράτης (οἱ παλαιοὶ ἔλεγον καὶ Πρωράτης καὶ Πρωρεύς), ὡς καὶ Πλώρη ἀπὸ τὸ Πῶρα. Ὁ βάρβαρος στίχος μᾶς ἐνθυμίζει τοὺς κομψοὺς τοῦ Ἀριστοφάνους (ἴκκ. 542-544) στίχους τούτους,

Ἐρέτην χρῆναι πρῶτα γενέσθαι, πρὶν πηθαλίους ἐπιχειρεῖν,
Κᾶτ' ἐντεῦθεν πρωρατεῦσαι, καὶ τοὺς ἀνέμους διαθρῆσαι
Κᾶτα κυδερνᾶν αὐτὸν ἑαυτῷ.

ΣΤΙΧ. 225, ΝΑΥΚΔΕΡΟΣ. Τροπὴ ἰωνικὴ ἀντὶ τοῦ Ναύκληρος, ὡς λέγομεν καὶ Ξερὸν τὸ Ξηρὸν, καὶ Σίθερον (τὰ) τὸν Σίδηρον. Ναύκληρος εἶναι ὁ κύριος τῆς νηὸς ἢ τοῦ πλοίου (Γαλλ. patron ἢ maitre).

ΣΤΙΧ. 226, Γεῖτοναν ἔχω κοσκινάν, φάρσωμα μᾶς χωρίζει.]

ΚΟΣΚΙΝΑΝ. Κοσκινάς εἶναι κατασκευαστὴς ἢ πωλητὴς κοσκίνων (Ἑλλήν. Κοσκινοποιὸς ἢ Κοσκινοπώλης).

ΦΑΡΣΩΜΑ.] ΔΓ, ΦΑΛΣΩΜΑ. Ὁ Δουκάγγιος ἔδωκε καὶ τὰς δύο γραφάς εἰς τὸ Δεξιμόν του, τὴν πρώτην (σελ. 1666) χωρὶς ἐξηγήσας, τὴν δευτέραν (σελ. 1662) γράφων, Φάλομαν, καὶ ἐξηγῶν falsus paries, ὡς νῆ ἔλεγε Ψευδέταιχος (cloison), ἡγουν τοίχος ἢ διάφραγμα ἐπὶ σανάδια, ἢ ἄλλην ὕλην λεπτὴν, καὶ ὄχι ἀπὸ λιθάρια. Ἡ ἐξηγήσις δὲν εἶναι ἀπίθανος, ἐπειδὴ τὴν Λατινικὴν λέξιν falsus τὴν ἐμσταχειρίζοντο οἱ Γραικορωμαῖοι συχνά. Παραδείγματος χάριν, ἔλεγον Φαλσίαν τὴν ἀπάτην, Φαλσεύω τὸ νοθεύω βιβλίον ἢ γράμμα τι, καὶ Φαλσεύειν ἢ Φαλσεγράφειν (un faussaire) τὸν νοθευτὴν. Μ' ὅλον τοῦτο νομίζω, ὅτι ἡ παραγωγὴ τῆς λέξεως εἶναι ἀπὸ τὸ Φάρσος, εἴτε γράφεις Φάρσωμα, εἴτε Φάλωμα· διότι σώζεται τὴν σήμερον εἰς τὴν γλώσσαν ἐπὶ ῥῆμα σύνθετον ἐκ τούτου, ὁμοίως διττογραφούμενον, τὸ Ἐξώφαρσα καὶ Ἐξώφαλσα (superficiellement), τὸ ὑποῖον σημαίνει Ἐξεπιπολῆς, Ἐξ ὀψέως (χρῆδ.

Ἐξόφεις), Ἐκ τοῦ ἔξω μέρους. α φάρσος (λίγη ὁ φάτις),
 » τρύφος, ῥάκος, πετρύγιον, ἀρωγήριον, κλάσμα. » Τὰ αὐτὰ καὶ ὁ
 Σουίδας καὶ ὁ Ἡσύχιος. Ὅταν ὁ Ἡρόδοτος (I, 180) λίγη α Δύο φάρσια
 » τῆς πόλιος » νοεῖ, Δύο μέρη τῆς πόλεως. Εἰς τὸν Ἰώσηπον εὐρί-
 σκεται καὶ α Λίνιον φάρσος » μὲ διάφορον γραφὴν Φάρρως, κατὰ τὸ
 Ἄρσην καὶ Ἄρρην, Τύρσις καὶ Τύρρις (uno tour). Ἴδε περὶ τῆς
 λέξεως ταύτης τὴν τελευταίαν ἔκδοσιν τοῦ Θεσαυροῦ τοῦ Στεφάνου
 (XXIX, pag. 9935), καὶ τοῦ Γρηγορίου Κορίνθου τὸ Περὶ διαλέκτων
 (σελ. 513).

ΣΤΙΧ. 227, Ἄπ' αὐτοὺς ὅπου μπάγουσιν κάτω κάμπου ματζούκαν.]
 ΔΓ,

Ἄπ' αὐτοὺς ὅπου σπύγῃσι κάτω κάμπου ματζούκαν.

Ὅλιγον διαφέρει ἡ γραφὴ τοῦ Δουκαγγίου (σελ. 1662),

Ἄπ' αὐτοὺς, ὅπου σπύγῃσιν κατὰ κάμπου ματζούκης.

Ἡ ὀρθὴ γραφὴ, ἂν καὶ δυσνόητος, εἶναι·

Ἄπ' αὐτοὺς ὅπου ῥμπαγουσιν κατὰ κάμπου ματζούκας,

ῥηθουν Ἄπὸ τοὺς ἐμπήγοντας εἰς τοὺς κάμπους ματσούκια,
 διὰ τῶν ὁποίων τίνας νοεῖ ὁ ποιητὴς μας, ὅτε νοῶ. Ματζούκα θηλυ-
 κῶς, καὶ Ματζούκιον οὐδενίῳ, εἶναι ἀπὸ τοῦ παρακμάζοντος
 λατινισμοῦ τὸ *Maxuca* ἢ *Mazuca*, τὸ σημαῖνον τὸ Ῥόπαλον. Ἀπὸ
 τὴν αὐτὴν πηγὴν εἶναι καὶ τὸ Γαλλικὸν *Massue* καὶ τῶν Ἰσπανῶν τὸ
Machuca. Πλὴν οὗτοι ἐσχημάτισαν καὶ ῥῆμα ἀπ' αὐτὸ, τὸ *Macha-*
car, ἢ *Machucar*, ὡς καὶ ἡμεῖς τὸ Ματσουκίζω· ἀντὶ τοῦ ὁποίου
 ὁμοῦς ἀλλίον ἦτο νὰ λέγωμεν Ῥοπαλίζω, ἐπειδὴ σώζεται εἰς τὴν
 γλῶσσαν τὸ πρωτότυπον Ῥόπαλον, χυδαῖστί προφερόμενον,
 Ρούμπαλον.

ΣΤΙΧ. 228, ὍΤΑΝ Εἴγοῦν.] ΔΓ, ὍΤΑΝ Ἐκβοῦν.

ΣΥΝΔΥΟ. ΔΓ, Αἱ δύο. Γράφει, ΣΥΝΔΥΟ, ὡς γράφεται καὶ εἰς τὸ ἔξης
 Ποίημα (Β. 140). Εἰσώζετο λοιπὸν ἀκόμη εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Προδρόμου

τὸ Ἑλληνικὸν Εὐνδυο (προπαροξυτόνως). Εἰς τὸν Ὀμηρον (Ὀδυσ. ἑ, 429) εὐρίσκεται καὶ τὸ Σύντρεϊς, καὶ Εὐνεΐοσι (Ὀδυσσ. ξ', 98).

ΚΑΡΟΥΧΑΙ. Καρούχα, σημαίνει ἀμάξιον, ἀπὸ τὸ Λατινικὸν Caruca, ὅθεν εἶναι καὶ τῶν Ἰταλῶν καὶ Ἰσπανῶν τὸ Carrozza, καὶ τῶν Γάλλων τὸ Carrosse, καὶ τὸ ἀντὶ τῆς Καρούχας λεγόμενον εἰς ἡμᾶς σήμερον Καρρότσα.

Ὁ ποιητὴς νοεῖ τὸν περιβόητον καὶ διὰ τὴν μαρὰν ἀσωτίαν τῆς δαπάνης, καὶ διὰ τὰ ὀλέθρια ἀποτελέσματα ἀγῶνα τῶν ἀμαξίων, πρῶτον εἰς τῆς Ρώμης τὸν Κίρκον (cirque), ἔπειτα εἰς τὸ Ἱπποδρόμιον τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐγενήθησαν διαφοροὶ πατρίαι, καὶ ἐξαιρέτως ἡ ὀνομασθεῖσα τῶν Βενετικῶν (Πτωχοποδρ. Β. 114), καὶ ἡ τῶν Πρασίνων. Καταρχὰς δὲν ἦτο πλὴν δρόμος ἀμαξίων, συνωδευμένος μὲ μόνον τὸν εἰς ὅλους τοὺς ἀγῶνας συνήθη ἀδελφῇ Δόρυδον, γεννώμενον ἀπὸ τὴν φιλοτιμίαν τῶν ἀγωνιζομένων, καὶ ἀπὸ τὴν ὀπωσοῦν εἰς αὐτοὺς προσπάθειαν τῶν θεατῶν. Ἀλλὰ μὲ τοῦ χρόνου τὴν πρόοδον, ἡ φιλοτιμία ἐγέννησε φιλονεικίας καὶ μάχας, αἱ ὁποῖαι ἀντὶ νὰ παύσῃ μὲ τὴν παῦσιν τῆς θείας, διέμεναν καὶ διεδίδοντο κατὰ διαδοχὴν, ὅχι μόνον μεταξὺ τῶν ἀγωνιστῶν, διακρινομένων μὲ φόρεμα πράσινον (verd), ἢ Βένετον (bleu celeste), ἀλλὰ καὶ τοῦ πλειοτέρου μέρους τῶν λοιπῶν πολιτῶν. Ἡ στάσις ἐπροχώρει ἀπὸ τὸ κακὸν εἰς τὸ χειρότερον, καὶ ἐγένετο ἀνίατος, ἀφοῦ ἐτόλμησαν καὶ τῆς ἀνωτέρας τάξεως πολῖται, καὶ αὐτοὶ οἱ Αὐτοκράτορες νὰ προσκολληθῶσιν εἰς τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην πατρίαν. Ἀλλὰ κοῖοι Αὐτοκράτορες; Ἡ ἱστορία ὀνομάζει πατριασὰς Πρασίνων, ἢ Βενετικῶν, τὸν Καλιγόλαν, τὸν Νέρωνα, τὸν Κόμμοδον καὶ ἄλλους τοιοῦτους βδελυροὺς τυράννους, ὅχι τὸν φιλόσοφον πατέρα τοῦ Κομμόδου, ὅς τις ἀπεστέφιστο τὰς εἰσαγαγαῖς (Μάρκ. Αντων. Α', 5), καὶ ἐλυπεῖτο ὅτι δὲν εἶδύνατο νὰ τὰς παύσῃ. Οἱ πρὸ αὐτοῦ καὶ μετ' αὐτὸν (ἀνόμοιοι τοῦ ἡγεμόνος) εἶχαν ἀπολογίαν τῆς τόσης μωρίας τὰς τιτανομαχίας καὶ γιγαντομαχίας τῆς θρησκείας των· καὶ ἡ θεραπεία τοῦ κακοῦ ἠλπιζέτο ἀπὸ τοὺς μεταδάντας εἰς τὸ Βυζάντιον διαδόχους των. Οὗτοι, ἐπαγγελλόμενοι θρησκευτὴν στηριζομένην εἰς τὴν μετὰ πάντων εἰρήνην, ἠδύνατο νὰ εἰρηνεύωσι καὶ τοὺς ὑπηκόους των. Συνέβη ὅμως ὅλον τὸ ἐναντίον, καὶ εἰς αὐτὸ τὸ Βυζάντιον, καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας πόλεις, ὅσαι κατὰ μίμησιν τῆς Μητροπόλεως, εἶχαν ἱπποδρομίας. Οἱ πατριασὶς ἐγέναν θρησιώτεροι, διότι ἐπροστα-

τεύοντο πολλάκις ἢ μία ἢ ἡ ἄλλη πατρία φανερώς, ἢ ἀφανώς, ἀπ' αὐτοὺς τοὺς Αὐτοκράτορας; ἰωσοῦ ἐκίνησαν (κατὰ τὸ 532 ἔτος ἀπὸ Χριστοῦ) τὴν φρικτὴν ἐκείνην στάσιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐπυρπολήθη ὅλη σχεδὸν ἡ Κωνσταντινουπόλις, ἐφονεύθησαν ἀνηλεῶς τριάκοντα, ἢ κατ' ἄλλους, τεσσαράκοντα, χεῖλιδες λαοῦ, εἰς πέντε ἡμερῶν, ὅσας ἐκράτησεν ἡ στάσις διάστημα, καὶ παρολίγον ἐκινδύνευσεν νὰ χάσῃ καὶ τὴν αὐτοκράτειραν καὶ τὴν ζῶν ὁ φίλος τῶν Βενετικῶν Ἰουστινιανός. Ἴδε τὸν Gibbon; *Hist. de la decad. et de la chute de l'empir. Rom.* trad. par Guisot, tom. VII, pag. 248-256.

ΣΤΙΧ. 229, ἸΣΤΙΑΝ. Ἰωνικῶς ἀπὸ τοῦ Ἑστίαν. Εἶναι ὁ τόπος ὅπου ἀνάπτεται τὸ πῦρ (foyer), τὸ μαγειρεῖον. Σήμερον λέγομεν Στία ἀπὸ τοῦ Ἑσία, σημαίνοντες αὐτὸ τὸ πῦρ, ἢ τὴν φωτίαν (καθὼς καὶ οἱ Ἱταλοὶ ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων τὸ Focus (ἑσία) ἰσχυμάτισαν τὸ Fuoco πῦρ (Γαλλ. feu), οἷον εἶναι (Ἀπολλων. τοῦ ἐν Φύρ.) τὰ,

Νὰ πέμψῃ στίαν εἰς αὐτὸν, ποῦ νὰ τόνε χαλάσῃ.

Ἐφολάχθη ὁμοῦς ἡ ἀρχαία χρῆσις τρόπον τινα εἰς τὰ σύνδετα Σιδηροστία καὶ Πυροστία, ἢ Παριστία, διὰ τὸ γράφει ὁ Εὐστάθιος: « Καλεῖται δὲ βραῦνον μέχρι καὶ ἐσάρι. Πηλοποννήσιοι τὸν τοῦ » πυρὸς τόπον, ὃν καὶ Παριστίαν λέγοιεν ἰδιωτικῶς (Εὐστάθ. εἰς » τὴν Ἰλιάδ. α', σελ. 132). »

ΣΥΧΝΟΦΛΑΜΑΡΙΖΕΙ.] ΔΓ. ΣΥΧΝΟΦΛΑΚΑΡΙΖΕΙ. Τὴν πρώτην γραφὴν ἰσημείωσεν ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1681) ὁρθῶς, Συχοφλαμαρίζει· εἰς τὴν δευτέραν (σελ. 1660) ἐμετάθεσε τὰ στοιχεῖα, γράφων, Συχοφακλαρίζει. Βάρβαρος σύνθεσις ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν Συχνά καὶ τὸ Ἰταλικὸν fiammeggiare, τὸ ὁποῖον ἐμετασχημάτισεν ὁ ποιητὴς εἰς τὸ Φλαμαρίζει (Γαλλ. flamboyer).

ΣΤΙΧ. 230, ΜΟΣΧΟΜΥΡΙΖΕΙ. Ἠγούν μυρίζεως μόσχος, ὡς σώζεται καὶ σήμερον ἀκόμη, μετὰ ἐπτὰ σχεδὸν ἑκατονταστηρίδας, ἢ λέξις. Εἶναι καὶ ἄλλα σύνδετα, Μοσχοκάρυδον ἢ Μοσχοκάρυου (poix muscade), καὶ Μοσχοκάρφισον (clou-de-girofle). Λέγομεν καὶ ἑταφύλιον Μοσχάτον, καὶ Κρασίον Μοσχάτον.

ΤΖΙΚΝΑΝ. Δένδριν, ὡς ἄλλοι ἐνόμισα (Σηροῖς τὸν Ξένουκρ. σελ.

γραφματῖα (secretaire, copiste), σημασίαν ἀ-άρμοσον ἐδῶ, καὶ ὡς τὸ Προσχέαρης τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου, τὸ ὁποῖον ἤθελε σημαίνει τὸν ὑπὸ κτήν, τὸν προσχέαντα νερόν, ὅταν ὁ κύριος ἔχῃ χρεῖαν νὰ πῇ ἢ νὰ νυθῇ. Ὁ Προχεράρης τοῦ ποιητοῦ μας σημαίνει τὸν ἐργαζόμενον μὲ τὰς χεῖρας, καὶ μάλιστα εἰς τὰς οἰκοδομὰς, ὡς φαίνεται καὶ ἀπὸ τῶ ἀκολουθοῦν, « Τὸν πηλὸν κουβάλει » καὶ ὡς τὸ ἐνόησε καὶ ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1749), ἂν καὶ ἀλλοῦ (σελ. 1257), ἀπ' ἄλλου συγγραφέα, τὸ γράφῃ Προσχειριάριος.

ΣΤΙΧ. 239, Φόρει καὶ τὸ ΠΡΟΣΩΜΙΝ σου, καὶ τὸν πηλὸν κουβάλει.] Ἐκ ΔΓ, ΑΤ, ΠΡΟΣΨΙΝ.

ΠΡΟΣΩΜΙΝ, ἦγουν προσώμιον. Ἡ ἄλλη γραφή, Προσόψιν σημαίνει κυρίως μὲν τὸ εἰς ἀποσφόγγισιν προσώπου χρήσιμον πανίον, πλατύτερον δὲ ὅ,τι μεταχειρίζομεθα, ὡς χειρῶμακτρον. Ἐπρόκεινα τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου τὸ Προσώμιν, εἰς σημασίαν τοῦ Ἐπώμιον, τὸ ἐπιβιβάλλομενον μεταξὺ τοῦ ὤμου καὶ τοῦ φορτίου, διὰ νὰ μὴ τρίβεται ἡ ῥάχις. Συγχωρεῖται νὰ τὸ ὀνομάσωμεν καὶ Τυλάριον, ὑποκοριστικὸν τοῦ Τύλη, ὡς τὴν ὠνόμαζαν οἱ παλαιοὶ, εὐρημα τοῦ Πρωταγόρου, κατὰ Διογένην τὸν Λαέρτιον (ΙΧ, 53) « Πρωτοῦ » τὴν καλουμένην ΤΥΛΗΝ, ἐφ' ἧς τὰ φορτία βασιάζουσιν, ἐφεύρε. » Ὅταν ἐβάλλετο ἐπάνω τῆς κεφαλῆς μόνης, ὠνομάζετο Σπειρα (bouirelet).

ΚΟΥΒΑΔΕΙ. Ἦγουν, διακόνει, μεταφέρει τὰ χαλίκια, ὡς ὑπουργός, ἀπὸ τόπον εἰς τόπον. Ἡ λέξις εἶναι ἀρχαία, ἀπὸ τὸ Κόβαλος, γραμμέον καὶ διὰ τοῦ υ̅ Κύβαλος, ὡς συμπεραίνεται ἀπὸ τὰ Κυβηλίστας καὶ Κοβάλους ἐξηγούμενα ἀπὸ τὸν Ἡσύχιον· καὶ διὰ τοῦ ι̅, ὡς γράφει πάλιν ὁ αὐτὸς Ἡσύχιος, « Κίβαλος, διάκονος. » Ὁ δὲ Σουίδα λέγει, « Κοβιλεύειν, τὰ μεταφέρειν (γρ. μεταφέρειν) » τὰ ἀλλότρια μισθοῦ κατ' ὀλίγον. » Ἴδε καὶ τὰς εἰς τὸν Ἰσοκράτην (Μέρ. Β, σελ. 62) σημειώσεις.

ΣΤΙΧ. 240, ΧΑΛΙΚΙΑ. Ὑποκοριστικὸν τοῦ Χάλιξ, ἐκ τοῦ ὁποῖου, κατὰ συγκοπὴν, ἐσχηματίσθη τῶν Ῥωμαίων τὸ calx (chaux) « Κάλικες, οἱ εἰς τὰς οἰκοδομὰς μικροὶ λίθοι » λέγει ὁ Ἡσύχιος. Ἴδε καὶ τὰ εἰς τὸν Πλούταρχον (Μέρ. 3, σελ. 394) σημειωθέντα.

ΣΥΝΑΣΕ. ΔΓ, ΣΥΝΑΖΕ. Καὶ τὰ δύο βαρδάρως ἀντὶ τοῦ Σύνναχα.

ΣΤΙΧ. 242, Ἐπεὶ γραμματικὸς Εἶσε καὶ μέγας στιχοπλόκος.] Ὁ σίχος οὗτος λείπει ἀπὸ τὸ δεύτερον ἀντίγραφον.

Εἶσε. Ἴσως ἦτα γραμμένον Εἶμαι, μὲ σίξιν διάφορον, συμφωνοῦν τέραν μὲ τὸ εἶς (σίχ. 243) Βαροῦμαι.

ΣΤΙΧΟΠΑΘΚΟΣ. Ὁ Δουκάγγιος δὲν ἠγνώρισεν, ἢ ἠλησμένησε τὸ Στιχοπλόκος τοῦ σίχου τούτου. Ἄλλου ὅμως (σελ. 1452) καὶ ἀπ' ἄλλο σύγγραμμα ἐξήγησε διςάζων τὸ πληθυντικὸν, Στιχοπλόκοι, ὡς συνώνυμον τοῦ Κομμάτριαι, Ornatrices etc. Κ' εἰκὶ, καθὼς ἐδῶ, ὁ Στιχοπλόκος εἶναι ὁ λεγόμενος ἀπὸ τοὺς Γάλλους Versificateur. Ἀνωτέρω (σίχ. 152) ἐμεταχειρίσθη τὸ σύνθετον Καλοσίχοπλόκοι.

ΣΤΙΧ. 244, ΜΠΗΓΟΜΑΤΖΟΥΚΗΣ. ΔΓ, Σπιγοματζούκης. Τὸ πρῶτον εἶναι κατ' ἀφαίρεσιν τοῦ ἀρχικοῦ, ἀντὶ τοῦ ΕΜΠΗΓΟΜΑΤΖΟΥΚΗΣ, καὶ πιδανὸν ὅτι σημαίνει τὸν ἐμπήγοντα εἰς τὴν γῆν ματζούκας, ὡς ἔλεγεν ἀνωτέρω (σίχ. 227). Ἀλλ' ἡ ἐξήγησις αὕτη δὲν ἀρκεῖ νὰ μᾶς φανερῶσιν ποῖον ἦτο, καὶ εἰς τί ἐχρησίμευε τὸ ἔργον τοῦ Ἐμπηγοματζούκου. Τὸ Ἐμπήκτης τοῦ Πσυχίου δὲν ἔχει οὐδεμίαν σχέσιν μὲ τούτο: « Ἐμπήκτης, ὁ τὰ δικαστικά γραμματῖδια » παρὰ τοῦ Θεσμοφόρου (γρ. Θεσμοθέτου) λαμβάνων ὑπηρετίας, καὶ » πῆσσαν εἰς τὴν κανονίδα » ἀπὸ τὸ ὁποῖον διαφέρει τοῦ ἔτυμολόγου (σελ. 335) τὸ ἀσαφέςτερον, « Ἐμπήκτης, ὁ Θεσμοθέτης. »

ΣΤΙΧ. 246, Τί με ΛΕΓΕΙΣ νὰ ποίσω;] ΔΓ, ΔΙΑΚΕΛΕΥΕΙΣ.

ΠΟΙΣΩ. Κατὰ συγκοπὴν, ἀντὶ τοῦ Ποιήσω.

ΣΤΙΧ. 247, Ἐλπίζω.τι. τὸ κράτος σου νὰ μὲ χειραγωγήσῃ.] ΔΓ, Ἐλπίζω εἰς τὸ κράτος σου ἵνα με ἐλεήσῃς.

ΕΛΠΙΖΩ ΤΙ, εἶναι συνίησις, ἀντὶ τοῦ Ἐλπίζω ὅτι.

ΣΤΙΧ. 248, Καὶ πάλιν ἐκκλησιαστικὸς νὰ γένω νάπογράφω.] ΔΓ, Καὶ πάλιν ἐκκλησιαστικὸς διάκονος νὰ γένω.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΣ (homme d'église) νὰ γένω, ἦγουν νὰ ἱερατεύω πάλιν.

ΝΑΠΟΓΡΑΦΩ. Δὲν εἶναι ἐνεργητικόν, ἵνα ἀπογράφω, ἀλλὰ παθητικὸς ὑποτακτικὸς ἀόριστος, ἵνα ἀπογραφῶ. Ἡ ἀνάβασις τοῦ τόνου εἶναι διὰ τὸν ποιητικὸν ρυθμὸν τοῦ ἀρρύθμου ποιήματος.

ΣΤΙΧ. 249, ΜΕΣΟΝ ἀπὸ καρδίας.] ΔΓ, ΜΕΣΗΣ ἀπὸ καρδίας.

ΣΤΙΧ. 250, ΣΚΗΠΤΟΚΡΑΤΗΣΑΙ.] ΔΓ, ΣΚΗΠΤΡΑ ΚΡΑΤΗΣΑΙ.

ΣΤΙΧ. 252, Καὶ λέγουσιν με, Σώπασε, σαλὲ, μὴ συντυχένες.] ΔΓ, Καὶ λέγουν με, σίγα σαλὲ, καὶ μὴ πολλὰ φωνάζῃς.

νους ὅμως τοῦ Προδρόμου, καί· ἔτι πρὸ μικροῦ οἱ ἡμέτεροι ταχυγράφοι ἐσυνείδιζαν, διὰ τὸ συντομώτερον, νὰ γράφωσι διὰ σημείων πολλές λέξεις, οἷον Προς ἀντὶ τοῦ Πατρὸς, Πρὶ ἀντὶ τοῦ Πατρὶ, καὶ Πρα ἀντὶ τοῦ Πατέρα. Ἀπὸ τοιαύτων γραφῶν πλανηθεὶς ὁ Δουκάγγιος (σελ. 94) ἔγραψε τὸν τίχον τοῦτον Εἰς τοῦμπρὸς μοῦ, κ. τ. λ.

ΚΕΛΙΝ. Ἀντὶ τοῦ Κελίου, ἢ Κελλίον, ἀπὸ τῶ Λατινικῶν *Cella*, τὸ σημαῖνον ταμεῖον, ἢ ὀψοθήκην. Ἡμεῖς σήμερον Κελλίον ὀνομάζομεν τὴν κατοικίαν τῶν μοναχῶν· τὴν δὲ ὀψοθήκην (*Gall. garde-manger*) σημαίνομεν διὰ τοῦ Κελλάριον. Ἰδε τὰ ἀνωτέρω (σελ. 81) πλατύτερον σημειωθέντα.

ἈΚΡΟΠΑΣΤΟΝ ἈΠΑΪΚΙΝ. Ἰδε τὰς ἀνωτέρω (σελ. 122) καὶ τὰς εἰς τὸν Ξενοκράτην (σελ. 80, καὶ 177 — 178) σημειώσεις. Ἀπάκια ὠνόμαζαν τὰ περὶ τοὺς νεφροὺς κρέατα τοῦ ζώου, τὰς Ἑλληνιστὶ λεγομένας *Ψόας* ἢ *Ψύας*. Κατὰ τὸν Ἀθήναιον (IX, σελ. 399), ἔφεραν καὶ ἄλλα ὀνόματα· « Ὀσφύος· αἱ ἐκ πλαγίων σάρκες ἐπανεστηκυῖαι, *Ψύαι*... *Κλείαρχος* δ' ἐν δευτέρῳ *Περὶ Σκελετῶν* οὕτως » φησί· « *Σάρκες μυνταὶ καὶ ἐκάτεραι μέρος, ἃς οἱ μὲν Ψύας, οἱ δ' Ἀλώπεκας, οἱ δὲ Νεφρομήτρας καλοῦσι κ. τ. λ.* » Αἱ διορθώσεις, *Μυνταὶ* καὶ *Νεφρομήτρας*, ἀντὶ τῶν κακῶς γραμμένων, *Μυνταὶ* καὶ *Νευρομήτρας*, εἶναι τοῦ Ἑρρίκου Στεφάνου. Λέγει καὶ ὁ Ἡσύχιος· « *Ψύαι* (γρ. *Ψύαι*), ἀλώπεκες... καὶ αἱ κατὰ τὴν » ὀσφύν σάρκες. » Γαλλιστὶ ὀνομάζεται *gâble* ἢ *Ψόα*. Σημειώσεως ἄξιον καὶ τοῦτο, ὅτι ἡ λέξις Ἀπάκια, εἶναι πολὺ ἀρχαιοτέρα τοῦ Προδρόμου, ἐπειδὴ ὁ κατὰ τὴν ἰβδόμην ἱερατονταετηρίδα ἀκμάσας ἱατροσοφιστὴς Θεόφιλος (Περὶ τῆς τοῦ ἀνθρώπου κατασκευῆς, V, 5) λέγει, « Τούτους τοὺς ραχίτας μύας ὀνομάζει ἡ κοινὴ συνήθεια Ἀπάκια. » Μήπως εἶναι παραφθορά τοῦ Ἀλώπεκια, εἰς τὸ Ἀλαπάκια, Ἀλπάκια, καὶ τέλος εἰς τὸ Ἀπάκια;

ΣΤΙΧ. 270, ΣΥΜΠΑΕΥΡΟΝ. Ἦγουν τὸ ἀπάκιον μὲ τὰς προσκολλημένας εἰς αὐτὸ πλευράς.

ΣΥΛΛΑΡΔΟΝ. Ἡ μᾶλλον Σύλλαρδον, ἀπὸ τὴν Σὺν πρόθεσιν, καὶ τὸ Λαρδίον, παράγωγον τοῦ Λατινικοῦ *Lardum* (Γαλλ. *lard*), τοῦ σημαίνοντος τὸ μεταξὺ τοῦ δέρματος καὶ τῆς σπινθὸς τοῦ χοίρου πάχος. Ὁ Οὐόσσιος νομίζει τὸ Γερμανικὸν *Lardum*, συγκοπὴν τοῦ *Laridum*, ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν Λαριεύς. « Λαρινοὶ, οἱ πίονες, σιτιστοί, » λεπαροὶ » λέγει ὁ Φώτιος εἰς τὸ Λεξικόν του. Ὅτι μάλιστα πιθανο-

λογεῖ τὴν ἐτυμολογίαν εἶναι οἱ Λαρινεοὶ σύες, τοῦ Ἐρπτοσθένους (παρ' Ἀθην. σελ. 376), οἱ παχύτατοι χοῖροι, ὡς νὰ ἔλεγε, οἱ φορτωμένοι λαρδίον.

Ἐκ τὰ ξεύρεις. Ἕλληνας, Ἐξ ὧν οἶδας. Σημείωσε πάλιν τὴν χρῆσιν τοῦ ἄρθρου (τὰ) ἀντὶ τῆς ἀντωνυμίας (ἀ), καὶ τὴν μὲ αἰτιατικὴν σύνταξιν τῆς Ἐκ προθέσεως (ἴδ. ἀνωτέρ. σελ. 151 καὶ 203). Σημείωσε ἀκόμη καὶ τὴν βωμολοχικὴν ἔνδειξιν θάρρους καὶ οικειότητος πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα τῶν τεσσάρων γῆς κλιμάτων. Ὡς νὰ ἔλκει πρὸς ἄλλον Πτωχοπρόδρομον, τὸν λέγει ἀφόδως, Ἐκ τὰ ξεύρεις. Καὶ τί ἔχει νὰ φοβηθῇ! Τοὺς τότε βασιλεῖς ὅσον ἐτάρρασεν ἡ ἀληθὺς ἀγεία παρρησία, τόσον εὐθύμιζαν αἱ βωμολοχίαι.

ΣΤΙΧ. 271, Καὶ τὸ τραπέξιν ἔσυραν, κ' ἐκάθισαν νὰ φᾶσιν.] ΔΓ,

Καὶ θέντες καὶ τὴν τράπεζαν ἐκάθισαν νὰ φάγουν.

ΦΑΣΙΝ. Κατὰ συγκοπὴν ἀπὸ τὸ Φάγωσιν. (ἴδε ἀνωτέρ. σελ. 133).

ΣΤΙΧ. 275, Μαθὼν καὶ ποῦ ἀργαδιάζεσαι; τάδε δὲν ἔχεις τόπον.] ΔΓ,

Μαθὼν μὴδ' ἄρτι βιάζεσαι, ἔλθε καὶ νὰ καθίσης.

Καὶ αἱ δύο γραφαὶ καὶ βάρβαροι καὶ δυσνόητοι. Πρῶτον, τὸ Μαθὼν ἰδῶ δὲν σημαίνει τίποτε. Ἐπειτα τὸ Ἄρτι βιάζεσαι, ἂν καὶ ᾗναι σαφέστερον τοῦ Ἀργαδιάζεσαι, τοῦτο ὅμως, καὶ ὅχι ἐκείνο, φαίνεται πιθανωτέρα γραφή. Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 114) ἐλησμόνησε τὸ σύνδετον τοῦτο ῥῆμα· ἐσημείωσεν ὅμως ἀντ' αὐτοῦ, ἀπὸ τὰ Τακτικά τοῦ Αὐτοκράτορος Λέοντος, θηλυκὸν ὄνομα σκεύους τινὸς στρατιωτικοῦ, τὴν Ἀργαδίαν, τὸ ὅποιον, καὶ ἂν ἦτο βίβαιον (ἐπειδὴ τινὲς τὸ διορθοῦν, Ἀργαλίαν), δὲν ἔχει τί κοινὸν μὲ τὸ ἈΡΓΑΒΙΑΖΟΜΑΙ. Τοῦτο εἶναι ἢ ἀπὸ τὸ Ἐργοδιάζομαι (ἤγουν, εἰς τὸ ἔργον βιάζομαι, μὲ βίαν καὶ σπουδὴν ἐργάζομαι), κατὰ τροπὴν ὁμοίαν τοῦ Ἐάργου ἀντὶ τοῦ, Ἐξ ἔργου (ἴδ. ἀνωτέρ. σελ. 166), ἢ σημαίνει τὸ Ἀργὰ βιάζομαι (ὅμοιον τοῦ Σπεύδω βραδέως) κατὰ σχῆμα τὸ λεγόμενον Οἰξύμωρον, ὡς εἶναι τὸ Κλανσίγελως τὸ

Μωρόσοφος, καὶ ἄλλα τοιαῦτα (ἴδ. Πλουτάρχ. Βίους Μέρ. ζ', σελ. 335 ἐμ. ἐκδ.). Ὅποιον καὶ ἂν ἦναι τοῦ ποιητοῦ μας τὸ νόημα, καλαὶ καὶ αἱ δύο λέξεις νὰ φυλχθῶσιν εἰς τὴν γλῶσσαν, Ἐργοδιάζομαι, διὰ τοὺς σπεύδοντας νὰ τελειώσωσι τὸ ἔργον των, ἢ καὶ τοὺς βαζομένους ἀπ' ἄλλου νὰ ἐργάζωνται (Ἐργοδιοικτουμένους), καὶ Ἀργοδιάζομαι, διὰ τοὺς βραδείως σπεύδοντας, ὅποιοι εἶναι οἱ σπεύδοντες μὴ κάποιαν συζολήν.

ΤΑΪΔΟ. Ἀντὶ τοῦ, Τὰ ἐδῶ (Ἑλληνιστὶ Τῆδε, καὶ Δωρεαῶς, Τῶδε).

ΣΤΙΧ. 276, Παπᾶς γραμματικὸς εἶσαι, τρεῖς τὸν ἑαυτὸν σου.]

ΤὸΝ Εἶαυτὸν σοι. Ἀξιοσημείωτος φράσις διὰ τὴν ἀρχαιότητα της. Οἱ Ἕλληνες ἔλεγον Ἐμαυτὸν, Σεαυτὸν, Ἐαυτὸν, διὰ μιᾶς λέξεως· ἡμεῖς ὄχι μόνον μὲ τὸ ἄρθρον ἀλλὰ καὶ μὲ δευτέραν ἀντωνυμίαν, λέγοντες εἰς τὸ πρῶτον πρόσωπον, Τὸν ἐμαυτὸν μου, ἢ Τὸν εαυτὸν μου, εἰς τὸ δεύτερον, Τὸν εαυτὸν σου, καὶ εἰς τὸ τρίτον, Τὸν εαυτὸν του. Ὁ τοιοῦτος λοιπὸν βαρβαρισμὸς εἶναι ἐπακόσια ἔτη ἀποῦ ἦτον εἰς χρῆσιν, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὸν ποιητὴν μας.

ΣΤΙΧ. 277, Μὴν βλέπῃς τὸ ἀπάειν μας· δὲν εἶσι σὺ διὰ τοῦτο.] ΔΓ,

Μηδὲν βλέπεις τὸ ἀπάειν μας, οὐκ ἐνὶ τοῦ λάρυγγός σου,

στίχος ὑπέρμετρος, ὅστις πιθανὸν ὅτι ἐγράφετο, ἢ καὶ ἐπροφέρετο δεκαπεντασυλλάβως, « Μηδὲν βλέπῃς τὰπάειν μας· οὐκ ἔν τοῦ » λάρυγγός σου. » Ἐλεγον καὶ μονοσυλλάβως ἔν, ἀντὶ τοῦ ἔνε ἢ ἐνι (ἴδ. κατωτέρ. στίχ. 316).

ΔΕΝ Εἶσαι σὺ διὰ τοῦτο. Γνησιωτέρα εἶναι τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου ἢ γραφῇ, « Οὐκ ἐνὶ τοῦ λάρυγγός σου· » ὡς πλεον σύμφωνος μὲ τὸν ἐξῆς 286 ζίχον.

ΣΤΙΧ. 279, ΒΑΣΙΛΑΕΥ. Ἀπὸ τὸ δεύτερον ἀντίγραφον, ΔΓ, Βασιλεὺς, Ἀττακισμοῦ βαρβάρου, τὸν ὅποιον ἐπρεπεν ἴσως ν' ἀφῶσω.

ΣΤΙΧ. 280, Ὀκάτι... κατώγειν.] ΔΓ. Ὀκάτι... κατώγειν. Περὶ τοῦ Ὀκάτι, ἀρκοῦν τὰ προσημειωμένα (σελ. 167).

ΣΤΙΧ. 281, ΕΣΥΚΩΘΗΣΑΝ. Γράφει, ΕΣΗΚΩΘΗΣΑΝ, ἤγουν ἡγέρθη-

σαν (se lever), κατὰ μεταφορὰν ἀπὸ τὸ παλαιὸν Σηκόω. Τὸ σύνθετον Ἀνασηκόω, ἢ Ἀντισηκόω, ἐσήμαινεν, ἀνγεῖρω βάρος τι ἐπιθεμένον εἰς ἐν μέρος τοῦ ζυγοῦ, προσθέτων εἰς τὸ ἐναντίον του ἄλλο βάρος, τὸ λεγόμενον κοινῶς Ἀντιζύγιον καὶ Ἑλληνικῶς, Σήκωμα (contrepois). Ἀνωτέρω (σελ. 171) ἐμεταχειρίσθη ὁ ποιητὴς μαστὸ ἐνεργητικὸν Σηκόνω (porter) καὶ τὸ ἐξ αὐτοῦ ῥῆμα Σήκωτός (porte-faix).

ΣΤΙΧ. 282, Ἐλπίζοντες ὅτι χαλᾷ τὸ σπίτιν νὰ τοὺς πνίξῃ.] ΔΓ,

Νομίζοντες ὅτι χαλᾷ τοῦτο νὰ τοὺς πλακῶσῃ.

Σημείωσις τὸ Ἐλπίζοντες, ἐξηγημένον εἰς τὸ δεύτερον ἀντίγραφον διὰ τοῦ Νομίζοντες. Τοῦτο (τὸ Νομίζω) ἐσήμαινε καταρχὰς (εἰς τοὺς Ἰωνας μάλιστα συγγραφεῖς) τὸ Ἐλπίζω ἢ Ἐλπομαι· ἔπειτα ἔλαβε τὴν σημασίαν τοῦ Νομίζω.

ΣΠΙΤΙΝ. Ἐσημειώθη (σελ. 178) ὅτι παράγεται ἀπὸ τὸ Λατινικόν, Hospitium, ἐκ τοῦ ὁποίου καὶ τὸ Σπιτάλιον (hôpital) τὸ σημαίνει Νοσοκομεῖον.

ΧΑΛᾷ. Εἰς τοὺς Ἕλληνας ἐσήμαινε κυρίως τὸ ἐναντίον τοῦ Τείνω, ἥγουν ἦτο συνώνυμον τοῦ Ἀνίημι, Εὐρύνω, Λύω, Καθαίρω (Déten- dre, élargir, relâcher, baisser, ouvrir). Ὅθεν ἔλεγον Χαλᾶν τὰς χορδὰς, τὰ τέξα, τὸν ἰσόν, τὰς πύλας. Καὶ Χαλᾶν ἀντὶ τοῦ Ἀραιοῦν (raréfier), ἐπειδὴ τῶν ἀραιουμένων εὐρύνεται καὶ αὐξάνεται ὁ ὄγκος. Λέγει ὁ Ἡσύχιος, « Χαλαρῶν, ὈΡΑΪΩΝ » διὰ γραφικὸν ἴσως σφάλμα, ἀντὶ τοῦ ἈΡΑΪΩΝ. Τὸ ἐμεταχειρίζοντο, καὶ ἀντὶ τοῦ Μαλάσσω, καὶ κυρίως καὶ μεταφορικῶς, οἷον Χαλᾶν τὴν ἐργίην (s'ap- praiser, s'adoucir, se calmer). Καὶ αὐτὰ τὸ Calmer τῶν Γάλλων παράγεται ἀπὸ τὸ Χαλᾶν ἀμέσως, καὶ ὅχι ἀπὸ τὸ Μαλάσσω, ἃν καὶ σημαίη καὶ τὸ Μαλάσσω. Ἐκ τούτου καταλαμβάνονται αἱ γλῶσσαι τοῦ Ἡσύχιου, « Χαλία, ἡσυχία. — Χαλιφροσύνη, ἡ τῆς ψυχῆς ἁμείωσις. — » Χαλιφρων, κεχαλασμένος ἔχων τὰς φρένας, ἥγουν ἀσύνετος. » Ἐκ τούτων φαίνεται, διὰ τί κατήντησεν εἰς ἡμᾶς νὰ σημαίη τὸ φθείρω, κρηνίζω, ἀφανίζω, gâter, détruire, démolir. Ὅθεν λέγομεν Ἐχάλασε τὸν οἶκον (il démolit la maison) μεταβατικῶς, καὶ Ἐχάλασεν ὁ οἶκος, ἀμεταβάτως, ἥγουν κατέπεσεν αὐτόματος διὰ καλαιότητα ἢ ἄλλαν αἰτίαν· ὥς καὶ οἱ παλαιοὶ, Χαλῶ τὰς πύλας,

καὶ Χαλῶσιν αἱ πύλαι. Τὰ ῥηματικά του εἶναι Καλάστρα (brèche) καὶ Καλάσματα (masures), συνώνυμον τοῦ παλαιοῦ Ἑρείπις, καὶ ἐνικῶς Κάλασμα αὐτὸς ὁ τόπος τῆς χαλασμένης οἰκίας, τὸ Οἰκόπεδον, τὸ ἀπὸ τοὺς Γραικορωμαίους ὀνομαζόμενον Ἑρείποτόπιον (Σχολ. Ὀππιναν. Δλ. I, 54). Λέγομεν ἐν μεταφορικῶς, Μοῦ ἔκαμε χαλάσραν ἢ χελάστρας (il a déconcerté, dérangé, fait échouer mes projets; il m'a rendu un mauvais service). Καὶ εἰς τὸ ῥῆμα, Τὰ ἐχαλάσαμεν (nous nous sommes brouillés), Ἐχάλασε τὸ στομάχιόν μου (mon estomac s'est dérangé), Μοῦ ἐχάλασε τὸ στομάχιον (il m'a dérangé l'estomac), ὅταν ὁ λόγος ἦναι περὶ φαγίου τινός.

ΣΤΙΧ. 285, Ἡρξάμην ΣΥΛΛΟΓΙΖΕΣΘΑΙ, καὶ εἰς τὸν νοῦν μου λέγω.] Ἐκ ΔΓ ΑΤ. ΣΥΒΟΥΚΙΖΕΣΘΑΙ.

ΣΥΛΛΟΓΙΖΕΣΘΑΙ. Ἐπρόκρινα ταύτην τὴν γραφήν. Τὸ Συβουκίζεσθαι, τὸ ὁποῖον ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1469), ἔγραψε, Σουβουκίζεσθαι, εἶναι τὸ κατωτέρω (στίχ. 290) Ἐμπουκόνεσθαι.

ΣΤΙΧ. 286, Οὐ ΔΙΑΒῆ. Βαρβάρως ἀντὶ, Οὐ διαδήσεται. Οἱ Ἕλληνες, μεταχειριζόμενοι τοὺς ὑποτακτικούς ἀορίστους ἀντὶ ὀριστικῶν μελλόντων, ἐπρόσθεταν εἰς τὴν ἄρνησιν καὶ τὴν ἀπαγόρευσιν ὁμοῦ, λέγοντες Οὐ ΜΗ ΔΙΑΒῆ. Ἴδε καὶ τὰ σημειωθέντα εἰς τὰ Προλεγόμενα τῆς Συναγωγῆς τῶν Δισωπειῶν μύθων (σελ. νη', σημ. 1).

ΣΤΙΧ. 287, Ἄλλ' ἴδε τὴν ἀσύγκριτον ΘΕΟῦ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΑΝ.] ΔΓ, ΤΟΥ ΘΕΑΝΘΡΩΠΟΥ ΚΡΙΣΙΝ.

ΣΤΙΧ. 288, Πῶς ὑπὲρ λόγον κ. τ. λ.] ΔΓ, Πῶς εὐσυγκρίτως κ. τ. λ. ἴσως σφάλμα γραφικὸν τὸ Εὐσυγκρίτως, ἀντὶ τοῦ (ὅχι ὀρθοτέρου) Ἀσυγκρίτως.

ΣΤΙΧ. 290, Ἡρξάμην ἐμπουκόνεσθαι μέχρις εἰς κόρον ἤλθον.] ΔΓ, Ἡρξάμην ἐμβουκόνεσθαι μέχρι τοῦ κορεσθῆναι.

ΕΜΠΟΥΚΟΝΕΣΘΑΙ (ἢ ὡς ἀνωτέρω, ΣΥΒΟΥΚΙΖΕΣΘΑΙ), ἀπὸ τὸ ἰταλικὸν imboccare.

ΣΤΙΧ. 292, Τάχα ΓΥΡΕΪΩΝ σὺν αὐτοῖς πόθεν ὁ κτύπος ἦΛΘΕΝ.] ΔΓ, ΓΥΡΕΥΕΙΝ καὶ ἦΤΟΝ.

ΓΥΡΕΪΩΝ. Ἴδε τὰς ἀνωτέρω (σελ. 79-80) καὶ τὰς εἰς τὸν Πλούταρχον (Μέρος Α, σελ. 474) σημειώσεις.

ΣΤΙΧ. 293, ΚΑΤΟΥΔΙΝ. Συγκοπὴ τοῦ Κατούδιον, ἀντὶ τοῦ Κατίδιον ὑποκοριστικὸν τοῦ Κάτα, Κάτος ἢ Κάτης, ἀπὸ τοῦ

παρακμάζοντος Λατινισμού τὸ *Catus*· διότι ὁ Ἑλληνιστὶ Ἀλουργος (ἦγον ὁ Κάτος) εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς Λατινικῆς γλώσσης ὀνομάζετο ὄχι *Catus*, ἀλλὰ *Felias*. Ἡ βάρβαρος κατὰ μὲν τῆς τοῦ ὑποκοριστικοῦ εἰς οὐκ ἐπικράτησε, καὶ εἰς ἄλλα πολλά. Ἀρκεῖ δὲ εἰς παράδειγμα τὸ Παρθενούδιον ἀπὸ τοῦ Παρθενίδιον τοῦ παρακμάζοντος Ἑλληνισμοῦ, τὸ τοῦ ἀκμάζοντος Παρθενιον. Οὕτως ὀνόμαζαν, εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Διοσκορίδου, τὴν ἀνωτέρω (σελ. 111) ὀνομασθεῖσαν Δινόζωστιν (*Mercuriale*)· ἡμεῖς δὲ σήμερον ὀνομάζομεν Παρθενούδιον, ἔτι δὲ καὶ Σκαρολάχανον, τὴν ἀγρίαν Δινόζωσιν (*Mercuriale sauvage*, ἢ *chou de chien*), τὴν ὁποίαν ἐκείνοι ἔλεγαν Κυνοκράμβην. Ὅθεν καὶ δύναται τις νὰ ὑποπτευθῇ μὴ τὸ Σκαρολάχανον ἐφθάρη ἀπὸ τοῦ Σκυλολάχανον.

ΣΤΙΧ. 294, Διὰ νὰ ποῦν ὅτι ἔΠΟΙΚΕΝ ἢ κατὰ τὴν ζημίαν.] ΔΓ, ἔΠΟΙΗΣΕΝ.

ἔΠΟΙΚΕΝ. Παραφθορά τοῦ Πεποίηκεν παρακειμένην, συχὴν εἰς τὸν μεταφραστὴν τῆς Βατραχομουμαχίας. Ἡ χυδαιότης ἤρχισεν ἀπὸ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ πρώτου στοιχείου (π) τῆς συλλαβικῆς αὐξήσεως· ἔπειτα ἐσύγκοψε καὶ τὸ η, ὡς ἔκαμε καὶ εἰς τὸ Ποίσω ἀντὶ τοῦ Ποιήσω (ἀνωτέρ. σελ. 201).

ΣΤΙΧ. 295, Ἄπαντες δὲ μετὰ μικρὸν τῇ κελῇ ΣΥΝΕΛΘΟΝΤΕΣ.] ΔΓ, ΠΡΟΣΕΛΘΟΝΤΕΣ.

ΚΕΛΗ. Τὸ αὐτὸ μὲ τὸ ἀνωτέρω (σελ. 204) Κελὶν, ἀπὸ τοῦ Λατινικόν, ὡς εἶπα, *Cella*.

ΣΤΙΧ. 302, Καὶ ἡμεῖς ἀδικαύσαμεν τὸ ταπεινὸν κατοῦδιν.] ΔΓ,

Καὶ ἡμεῖς ἐγκατεπλέκαμεν τὸ πονηρὸν κατοῦδιν.

ΣΤΙΧ. 303, Καὶ ἤσαν τὰ σκουτέλια τοὺς πλήρεις καθαρισμένα.] Δυστυχεστάτα ἐγράφη εἰς τοῦ Δουκαγγίου τὸ Δεξικὸν (σελ. 1400) ὁ εἶχος οὕτως,

Καὶ ἦν ῥαντὰ σκουτέλια τοὺς πλήρεις καθαρισμένα,

πλὴν ἂν ἐγεννήθη ἀπὸ ὀρθοτέραν γραφὴν, Καὶ ἦσαν τὰ σκουτέλια (ἀπὸ τοῦ ῥήμα, Δίρω).

ἔστι χούργει κάλλιον, ὁ Εὐριπίδης, ἡ Γεώργιος ὁ Πισίδης; ὅς τις ἔζησε κατὰ τὴν ἐβδόμην. Τὴν ἐννάτην ἐκρίνοντο οἱ λόγοι Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου τόσοι ἀνώτεροι (τὴν τέχνην δηλαδὴ, ὅχι τὰς περὶ Θεοῦ δόξας, περὶ τοῦ ὁποίου κανεῖς δὲν ἀμφιβάλλει), τόσοι λέγω ἀνώτεροι τῶν λόγων τοῦ Δημοσθένους, ὅσον ὑπερβαίνειν οἱ ἄνδρες τὰ παιδάρια· «Ὁ Θεολόγος οὐ μόνον Δημοσθένην, ἀλλὰ καὶ πάντας» ὑπερεβάλετο· καὶ τοὺς λόγους παραβόλης, παιδίον εὐρήσεις τὸν «Δημοσθένην, κ.τ.λ.» (BEKKER, *Anecd. Græc.* tom. III, pag. 1447).

ΧΡΥΣΑΦΙΝ. Συγκοπὴ τοῦ Χρυσάφιον· τοῦτο δὲ ὑποκοριστικὸν ὑποκοριστικοῦ ἄλλου ἀπλουστεροῦ τοῦ Χρυσίου. Ἴδε τὰς εἰς τὸν Ἰσοκράτην (B, σελ. 100 καὶ 333) σημειώσεις.

ΣΤΙΧ. 320, Φεῦγε πτωχεῖα τοῖς χωρικοῖς, ὕπαγε εἰς ἀσόφους.]

ΧΩΡΙΚΟῦΣ ἰδὼ νοεῖ, ὅχι τοὺς συνήθως χωριανοὺς (villageois, campagnards), ἤγουν τοὺς κατοικοὺς τῶν χωρίων, ἀλλὰ τοὺς κατοικοῦντας τὴν πόλιν (citadins), λαμβάνων τὴν Χώραν ὡς καὶ σήμερον ἀκόμη τὴν λαμβάνομεν, εἰς τὴν σημασίαν τοῦ Πόλιν· καὶ τούτους πάλιν μεταφορικῶς, ἀντὶ τοῦ κομψοῦς, χρησθήσεως, ὡς καὶ οἱ παλαιοὶ ὠνόμαζαν ἀπὸ τὸ Αἶον καὶ τῶς Ἀσικοῦς (citadins) καὶ τοὺς Ἀσείους (civils).

ΣΤΙΧ. 322, ΕΚΤΗΘΗΣΑ. Σήμερον λέγομεν ὀρθότερον Ἐξεσῆ-
θισα, ἡ Ἀπεσῆθισα, ἤγουν ἔμαθα τι ἐκ βιβλίου καὶ τὸ ἐξη-
σάμην εἰς τὴν μνήμην οὕτως, ὥς καὶ χωρὶς βιβλίου νὰ τὸ ἀπαγ-
γέλλω ἀπὸ σῆθους. Ἴδε τὰς εἰς τὸν Πλούταρχον (Μέρ. Δ, σελ. 350)
σημειώσεις.

ΣΤΙΧ. 323, ὙΠΟΜΟΥΓΓΡΙΖΟΥΣΑ. Ἐσύνθισε τὸ βάρβαρον,
Μουγγρίζω, μὲ τὴν Ὑπὸ πρόθεσιν. Βάρβαρον τὸ λέγω, ἂν καὶ
τὰ γενέθλια τοῦ ἴναι Ἑλληνικά, ἀπὸ τὸ Μυκῶμαι τῶν παλαιῶν,
σημαίνειον κυρίως τὴν φωνὴν τοῦ βωδίου. Οἱ Λατίνοι τὸ ἐμεταμόρφωσαν
εἰς τὸ Mugire (Γαλλ. Meugler καὶ Beugler), ὅθεν ἔγινε τῆς
γλώσσης μας τὸ Μουγγρίζω ἢ Μουγκρίζω.

ΣΤΙΧ. 324, ὩΣ ἐκατέστησεν λοιπὸν τὸ μάγουλόν μου ἢ πεῖνα.] Τὸ
ἀντιγραφὸν μου ἔχει μόνον Ω, χωρὶς πνεῦμα καὶ χωρὶς τόνον. Ὁ
Δουκάγιος (σελ. 848) ἀνέγνωσε τὸν σίχον δὲν ἐξεύρω μὲ ποῖον
νόημα,

Ὡς καθίσκεν τὸ λίπε τὸ μάγουλόν μου ἢ πεῖνα.

ΜΑΓΟΥΛΟΝ. Ἀπὸ τὸ Λατινικὸν *Maxilla*, τὸ ὁποῖον σημαίνει τὸ *Γένυς*, ἢ *Γνάθος*, (*machoire*). Τὴν ὠνόμαζαν καὶ *Κάναθον* ὅθεν τὸ *Ganache* (ἵππου γνάθος) τῶν Γάλλων. «*Κάναθοι, »* *σιαγόνες, γνάθοι* » λέγει ὁ *Ἡσύχιος*. Ἀπὸ τὸ *Maxilla* παράγεται καὶ τὸ *Μαξιλλάριον*, ἦγουν τὸ προσκεφάλαιον, διότι εἰς αὐτὸ προσαναπαύεται μάλιστα ἐν ἀπὸ τὰ μάγουλα τοῦ κοιταζομένου.

ΣΤΙΧ. 325, Λαπάραν... τὴν καταζαρωμένην.] Περὶ τῆς *Λαπάρας*, ἴδε τὰ προσημειωθέντα (σελ. 187). *Λαπάραν* καταζαρωμένην νοεῖ κοιλίαν ῥυτιδωμένην καὶ εἰς πολλὰ κοιλώματα χωρισμένην, ὡς εἶναι τῶν ζώων ἡ κοιλία, ἡ τουρκοχυδαῖσι ὀνομαζομένη *Σκεμπές*. Τοῦ *Ζαρόνω* (*se rider, froncer, retrecir*), γεννημένου, ὡς ἐσημείωσα ἄλλου (*Ἡλιοδώρ. Αἰθ. Μερ. Β', σελ. 140*), ἀπὸ τὸ *Ζαρόω* (*balayer*), τὸ *Θέμα* εἶναι *Σαίρω*, σημαίνουν τὸ, *Γελῶν* ἀνοίγει τὸ στόμα, ὥς νὰ φαίνωνται τὰ ὀδόντια. Καὶ ἐπειδὴ ἐκ τῆς τοιαύτης ἀνοίξεως, τὰ πλάγια τοῦ στόματος μέρη συστέλλονται εἰς τὸ ἐναντίον, καὶ συνενώνονται, ἦγουν *Ζαρόνονται*, σημαίνει ἀκόμῃ, ὡς καὶ τὸ παράγωγον αὐτοῦ (*Ζαρόω*) τὸ φιλόκαλῶ, ἦγουν συνάγω καὶ συστέλλω εἰς ἐν τὰ σκάρπισμένα σκύδαλα καὶ τὰς ἀκαθαρσίας. Τὸν παρακείμενον *Ξεσηρῶς* μετέφραζαν οἱ *Γρατικορωμαῖοι* διὰ τοῦ *Ζαρωμένος* (*Δούκαγγ. σελ. 459*), καὶ τὰς *Ῥυτίδας* (*rides*) διὰ τοῦ *Ζαρῶματα*. «*Ῥυτίδες, ἅς οἱ κοινοὶ λέγουσιν ἐπὶ τοῦ προσώπου Ζαρῶματα* » (*Σχολ. εἰς τὸν Ἀριστοφ. Πλουτ. 1052*).

ΣΤΙΧ. 326, ΦΟΥΡΝΗΤΑΡΗΣ. Οἱ *Γραικορωμαῖοι* ἔλεγαν *Φουρνάριος*, *Φουρνάρις* ἢ *Φουρνάρης*, ὡς λέγομεν ἀκόμῃ σήμερον, καὶ ὄχι *Φουρνητάρης*. Ἴσως ὁ *Πτωχοπρόδρομος* τὸ παρεμάκρυνε διὰ τὸ μέτρον. Ὁ *Φουρνάρης* καὶ ὁ ὅθεν παράγεται *Φουῦρνος* εἶναι ἀπὸ τῶν *Ῥωμαίων* τὸ *Furnus*. Ἰδε τὰ ἀνωτέρω (σελ. 176) σημειωθέντα· εἰς τὰ ὁποῖα πρόσθετες, ὅτι οἱ *πλκαιοὶ* τὸν ὠνόμαζαν *Ἰπνὸν* ἢ *Κρίβανον*. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ *Φουῦρνος* *Furnus* πιάδον ὅτι ἐγεννήθη ἀπὸ παλαιὸν ἄχρηστον ἐλληνικὸν ὄνομα τὸ *Πύρνος* (κατὰ συγχοπὴν τοῦ *Ἡύρινος*) ἀπὸ τὸ *Πῦρ*, ὡς ἐσχημάτισαν καὶ τὸ *Figo* (*Γαλλ. Ficher*) ἀπὸ τὸ *Πήγω*. Ἀπὸ τοῦ *Φουῦρνου* τὸ παράγωγον *Φουρνίζω*, ἔχομεν τὸ *Φουρνισθός*, ὁ ἐφημέριος εἰς *φοῦρνον*, ὡς *Φουρνισθὸν* *χρέας*, *Φουρνισθὰ* *σῦκα*, ὁποῖα εἶναι τὰ *σῦκα* τῆς *Χίου* τὰ λεγόμενα *Καυούρια* ἢ *Καθούρια*, κατὰ παραφθοράν τοῦ *Καυηρά* ἀπὸ τὸ *Καῖω* (*καίω*), ὡς ἀπὸ τὸ *Λυπῶ* τὸ *Λυ-*

πυρρά, ἡ ἀπ' αὐτὸ τὸ Καπυρά, ἦγουν ξηραμμένα ἀπὸ τὸ πῦρ, λίξιν συγγενῇ καὶ συνώνυμον τοῦ Καυηρά, ὡς μᾶς διδάσκει ὁ Ἡσύχιος, α Καυαλέον, ἡ Κανάλεις. . . . κατακεκαυμένον, καπυρὸν, ξυρὸν, « θερμὸν, » Διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν ὠνόμαζαν καὶ Καπύριον καὶ Καπυρίδιον εἰδὸς τι ζυμαρικοῦ, τηγανισμένου ἕως ξηρασίας, τὸ ὁποῖον ἐσημείωσε καὶ ὁ Δουκάγγιος (σελ. 589) φέρων καὶ μαρτυρίαν ἀπὸ τῆν γραμματικῇ τοῦ Ψελλοῦ τὸν πολιτικὸν εἶχον τοῦτον,

Λάγανον τὸ καπύριον· ΔΟΡΓὸν ΣΥΓΚΕΚΑΥΜΕΝΟΝ,

ἔπου γράφει, ΔΟΡΔὸν, ΣΥΓΚΕΚΑΜΜΕΝΟΝ· διότι δύο λέξεις ἐξηγεῖ ὁ Ψελλός, τὸ Λάγανον, καὶ τὸ ὀλότελα διάφορον Δαρδόν. « Δορ-αδόν, . . . συγκεκαμμένον τῷ σώματι » λέγει ὁ Ἡσύχιος.

ΣΤΙΧ. 327, ΔΙΑΦΟΡΟΤΕΡΙΤΖΙΝ. Βαρβαρισμὸς ὁμοιος τοῦ ἀνωτέρω, Μικροτερίτζιν. (Ἰδε τὰ προσημειωθέντα σελ. 79).

ΣΤΙΧ. 328, ΜΑΓΚΙΠΟΥ. Ἰδε ἀνωτέρω (σελ. 176).

ΣΤΙΧ. 330, ΣΤΡΑΤΑΝ. Ἀπὸ τὸ Strata τῶν Ῥωμαίων, ἀφοῦ ἐκείνοι τὴ ἔλαβαν ἀπὸ τὸ ἐλληνικὸν Στρωτή· Strata via εἰς ἐκείνους ἐσήμαινεν, ἐπιθετικῶς, Ὁδὸν στρωτὴν (rue pavée), ἦγουν λιθόστρωτον. Οἱ Γραικορωμαῖοι μετέβαλαν τὸ ἐπίθετον εἰς αἰσιαστικὸν, σημαῖνον ἀπλῶς πᾶσαν ὁδὸν (rue, chemin, voie), ὡς καὶ τὴν σήμερον εἰς ἡμᾶς.

ΣΤΙΧ. 331, ΤΑΡΘΟΥΝΙΑ. Μετάφρασις βάρβαρος ταιχίων μὲ τὴν ἐκθλίψιν Τά ἄρθ οὐνία, Τάρθ οὐνία ἀντὶ τοῦ Τά ρουθ οὐνία· διότι εὐρίσκεται (Δουκαγγ. σελ. 886) καὶ Ἄρθ οὐνε. Τοῦτο δὲ ἀντὶ τοῦ Ῥωθώμιον, ὑποκοριστικὸν τοῦ κρσενικοῦ Ῥώθωμ. « Ῥώθωνες, » μυκτῆρες » λέγει ὁ Ἡσύχιος. Ἀπὸ τὸ Ῥώθωρ, Ῥουθ οὐνιον, ὡς ἀπὸ τὸ Κώδων, Κουθ οὐνιον. Μεταξὺ τῶν ὑβριστικῶν καταρῶν εἶναι καὶ τὸ Ἀπὸ τὰ Ῥουθ οὐνία ἢ, Ἀπὸ τὴν μύτιν σου νὰ ἐκβῇ ὁ, τ. εἴφαγες! Παρόμοια καταρᾶται τοὺς Ἰσραηλίτας· ὁ Θεός (Ἑρμ. ια' 20), ὅτε βρυνμένοι ἀπὸ τὸ Μάννα, ἐζήτουν μὲ πολὺν θάρσυνον κρίατα· « Φάγεσθε κρία. . . . ὥς ἂν ἐξέλθῃ ἐκ τῶν μυκτῆρων ὑμῶν, καὶ ἔξαι ὑμῖν εἰς χολέραν. »

ΣΤΙΧ. 333, ΜΑΚΕΔΛΕΙΟΝ. Σημαίνει τὰ Κριτωπώλιον, ὡς καὶ τὴν σήμερον, ἀπὸ τὸ Ῥωμαϊκὸν *Μακεδονία* περὶ τοῦ ἀρκίου ὁ Πλάυ-

ταρχος (Ῥωμαϊκ. κεφαλ. καταγραφ. § 54) διςάζει, ἂν οἱ Ῥωμαῖοι τὸ ἐλάβαν ἀπὸ τῶν Ἑλληνικῶν, Μαγειρείων, ἢ ἀπὸ ληστῶν τινα, ὀνομαζόμενον Μάκελλον (Macellus), τὸν ὅποιον καταδικάσαντες εἰς θάνατον, ἐκτίσαν ἀπὸ τὰ χρήματα τῶν δημόσιων Κρασιώλων. Ὁ Σαλβάριος δέχεται πιθανῶς τὸ πρῶτον· τὸ Μάγειρος κατὰ τῶν Αἰολέων τὴν διάλεκτον ἐλέγτο. Μαγέρβρος, ὅστις τοῖς Ῥωμαῖοις ἐσχημάτιζαν τὸ Macellum. Τὸ ἀπλούσερον, Μάκελλον (boucherie) ἰμεταχειρίσθη ὁ Ἀπόσολος (Α' Κορινθ. ε', 25), λέγων, « Πᾶν τὸ ἐν Μακελλῶ πω-
 » λούμενον ἐσθίετε, μηδὲν ἀνακρίνοντας διὰ τὴν συνείδησιν. » Ὁ
 χριστιανισμὸς τῶν ἀποστόλων δὲν ἀμείβετο τὸν χριστιανισμόν τῶν
 Καπουκίνων.

ΣΤΙΧ. 334, ΕΚΕΪΒΡΑ· Βάρβαρος γράφῃ ἀντὶ τοῦ, Ἐκεί· κῦ ρα, ἔ· κᾶν· Ἐκεί· κῦ ρα (Ἑλληνιστ.); Ἐκεί· κῦ ροντ· Σημαῖωσα καὶ τὴν γρῆσιν τοῦ· Καὶ συνδίδασκε· Ἐκεί· κῦ ρα καὶ φήρησεν, ἀντὶ τοῦ, Ἐκεί· κῦ ρα· ἔ· φῖοντ· δ· ρ· οἱ· Καὶ συνδίδασμος σημαίνει πολλάκις καὶ τὸ ὤ· ς, ὡς εἰς ταύτην φηροῦνται ἂ φῖ κ· ς· ρ· α· μᾶλα· ἔ· ρ· α· πῆσαν, ἀντὶ τοῦ, ὤ· ς· ν· α· σαπῆ· ς· α· μ· ε· καὶ· τὸ ἴ· ν· α·, οἷον Ἐσθίετε καὶ τοῦ ἔ· ρ· ε· ρ· α· ν, ἤρουν· ἔ· ρ· α· θε· ἱ· ρ· α· ς· κ· α· αὐ· τὸν· Περὶ τοῦ τελευταίου ἔκ· ρ· α· τῶν· καὶ· τὰ· αἰδοῖται· Ἐλευτήρχ· Βάν· Μέρ· 5, σελ. 427) σημειωθέντα.

ΣΟΥΓΑΓΓΑΡΕΑΝ· Ἀντὶ τοῦ Σούβλ· ἱ· τ· α· ρ· ε· α· ν, ἀπὸ τοῦ Σούβλ· α· Ἀντιτρώ (σελ. 169) εἶπε Σούβλ· ε· α· ν. (ἴδε καὶ σελ. 118).

ΣΤΙΧ. 336, ΧΟΡΔΟΚΟΙΛΙΣΤΡΑ. Πωλητρία χορδοκόλων. Ἐξηγήθη ἀνωτέρω (σελ. 106, 107).

ΣΤΙΧ. 337, ΜΟΥΤΛΟΓΑΤΟΝΟΣΚΟΥΦΕ. Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 966) το· γραφει Μουτλογαζονόσκουφε. Ἡ σύνθεσις εἶναι Μουτλος, Γατόνα ἢ Γαζόνιο καὶ Σκούφος, ἢ Σκούφια. Καὶ ἡ μὲν Σκούφια τί σημαίνει δὲν εἶναι ὅστις δὲν τὸ ἐξυρεῖ (ἰδ. Πλουτάρχ. Μέρ. Α', σελ. 411)· τὰ δὲ λοιπὰ οὗτ' ὁ Δουκάγγιος ἐξηγήσεν, οὗτ' ἐγὼ νὰ ἐξηγῶμαι δύναμαι. Τὰ μέγιστα ῥήματα τῆς συνθέσεως ἴσως εἶναι Γατάνο ἀπὸ τοῦ Γατάνιον ἢ Γαῖτάνιον (ἀνωτέρ. σελ. 107), ταμνίαν, δη· λάδῃ ὅποιας συνειδέξουν αἱ γυναῖκες νὰ προσδένωσιν εἰς τὰς Σκούφιας. Ἀπὸ τοῦ Μουτλος καὶ ῥῆμα Μουτλόνω, τοῦ ὅποιον τὴν μετοχὴν Μουτλωμένας ἀνέγνωσεν ὁ Δουκάγγιος (App. σελ. 137) εἰς τὸ ἄλλο τοῦ Πτωχοπροδρόμου ποίημα τὸ Κατὰ Ἡγούμε· νων (στίχ. 69) οὕτως·

Καὶ μουλωμένας δὲ φορεῖ αὐτὸς τὰς πτερινιζήρας·

ἔπου ὅμως ἀπὸ τὰ δύο μου ἀντίγραφα τὸ ἐν ἔχει,

Βουτουλομένας τοῖς ποσὶν φέρων τὰς πτερινιζήρας,

τὸ δὲ ἄλλο·

Καὶ μουλουμένας δὲ φορεῖ αὐτὰς τὰς πτερινιζήρας.

Ἀλλ' ἐκεί τὸ νόημα μᾶς ὁδηγεῖ νὰ ἀναγνώσωμεν πιθανῶς, Βουκλουμένας, ἢ κατὰ συγκοπὴν, Βουκλωμένας (Bouclés), ἀπὸ τὸ Buccula (Γαλλ. Boucle), τὸ ὁποῖον εἰς τὴν παρακειμένην Λατινισμὸν ἐσήμαινε τὸ ἀπὸ τοῦς ἀρχαιοτέροις λεγόμενον Fibula, ὃθεν ἡ χυδαία γλώσσα ἐπλασεν εἰς ἡμᾶς τὸ Φίβλα καὶ Φεῦμπα (ἴδ. τὰς εἰς τὸν Πλούταρχον Μέρ. Δ, σελ. 428 σημειώσ.). Ἐνδεχόμενον λοιπὸν καὶ εἰς τὸ κείμενόν μας ἀντὶ τοῦ Μουλτογατανόσκουφε ἦτο γραμμένον, Βουκλογατανόσκουφε, ἤκουεν ἔχουσα τὴν σπουδαίαν περικυκλωμένην με γατάνα, ἢ ταινίαν συνδεμένης με βούκλας.

ΣΤΙΧ. 338, ΔΑΜΙΝ. Ὀλίγον τι. Ἰδε ἀνωτέρω (σελ. 179—180).

ΜΑΣΤΑΡΙΝ. Συγκοπὴ τοῦ Μασάριον ὑποκοριστικῷ τοῦ Μασός (τοῦ κοινῶς Βυζίου). Οἱ Γραικορωμαῖοι. ὠνόμαζαν, Μασάρια τοὺς ἀδίνας (glandes) τῶν ζώων, τὰς σήμερον λεγομένας Γαργαλίδας, διὰ τὴν ὁμοιότητά τῆς φύσεως με τοὺς μαστοὺς, οἱ ὅποιοι καὶ αὐτοὶ εἶναι ἐκ τοῦ γένους τῶν ἀδίνων. Ἀπὸ τὰ ὑπὸ τὸν λαίμῳ τῶν μοσχάριων μασάρια κατὰσκευάζεται τὸ ἀπὸ τοὺς Γάλλους ὀνομαζόμενον Ris de veau φαγητόν. Ἰδε τὰς εἰς τοὺς Βίους τοῦ Πλουτάρχου (τομ. Δ', σελ. 455) σημειώσεις.

ΣΤΙΧ. 339, ... ΕΞΑΪΤΗΝ ΤΗΝ ΒΑΣΤΑΞΕΙΣ.] Ἑλληνικῶς ἔδειλ' εἶσθαι, Ἐκ ταύτης, ἥς φέρεις, καὶ συντομώτερον Ἐξ ἥς φέρεις.

ΣΤΙΧ. 340, Ὅλος ὁ σίχος οὗτος ἐλησμονήθη ἀπὸ τὸν Δουκάγγιον (σελ. 1438), μ' ὅλον ὅτι ἔγραψεν ἀκολουθῶς τοὺς πρὸ αὐτοῦ δύο καὶ τοὺς μετ' αὐτὸν ἄλλους δύο.

ΤΡΑΓΑΝΟΔΕΧΤΟΝ. Πιθανὸν ὅτι ἔγραψεν, ἢ καὶ ἐνόησεν ὁ ποιητής

μας, Τραγαγόδηκτον, ἤγουν τραγανὴν εἰς τὸ δάγκαμα, σκληράν, ὅποια εἶναι τὰ χονδρώδη μέρη τοῦ σώματος, τὰ λεγόμενα ἐπιθετικῶς καὶ ὀξυτόνως Τραγανὰ (croquants) τῶν ὁποίων ἡ φύσις εἶναι μέση μεταξὺ σαρκὸς καὶ ὀστέων. Τοιαῦτα εἶναι τὰ αὐτία, τὰ ῥωδῶνια, καὶ ἄλλα. Τὰ Δειξικά μας σημειώνουν καὶ οὐσιαστικόν, μὲ ἀνάβασιν τοῦ τόνου, τὸ Τράγανα, καὶ Τρώγανα, σημαίνοντα τοὺς Χόνδρους (cartilages). Καὶ τὰ δύο παράγονται ἀπὸ τὸ Τρώγειν, Τραγεῖν, ῥῆμα· καὶ ἐπειδὴ τὸ Τρώγω, ἐλέγτο διὰ τὰ ἀνέφητα καὶ σκληρὰ (εἰς διάκρισιν τοῦ Ἑσθίω), ὠνομάσθησαν οἱ χόνδροι Τράγανα, ὡς ἔλεγον καὶ Τρωγάλια καὶ Τραγήματα ὅσους καρπούς ἔτρωγαν ξηροὺς, οἷον ἀμύγδαλα, καρύδια καὶ τὰ παρόμοια.

ΣΤΙΧ. 341, ΠΑΧΥΝΟΜΕΝΗΝ. Ἐπρόκειρα τὴν γραφὴν τοῦ Δουκαγγίου (σελ. 1438) ἀντὶ τῆς ὁποίας τάντίγραφόν μου ἔχει, Παχυνομένην, οἰκειοτέρας ἴσως εἰς τὸ παχὺ σκότος τοῦ τότε χρόνου.

ΣΤΙΧ. 342, ΣΤΑΦΙΔΟΣΧΝΟΤΟΝ. Ἡ κοιλία τῶν ζώων ὁμοιάζει τὰς σαφίδας διὰ τὰς ρυτίδας καὶ τὰ ζαρῶματα (ἀντιέρ. σελ. 213)· ἀλλὰ δὲν ἔχει σταφίδων ὁσμήν. Ἰσως λοιπὸν ἔγραψιν ὁ θαυμαστός μας ποιητής, Σταφιδόχρωτον ἤγουν ὁμοίαν τῆς σταφίδος κατὰ τὸ χρῶμα. Ὁ Χνότος ἀρσενικῶς, καὶ τὰ Χνότα πληθυντικῶς καὶ οὐδετέρως (κατὰ τὸ Ὀδεσμός καὶ Τὰ δεσμά, Ὁ λύχνος καὶ Τὰ λύχνα), εἶναι λέξεις τῆς κοινῆς γλώσσης σημαίνουσαι ἐκεῖνο ἐξαιρέτως τῆς δυσωδίας τὸ εἶδος τῆς γεννωμένης ἀπὸ παλαιώσιν ἢ σήψιν, ὡς εἶναι ἡ δυσωδία τῶν θνησιμαίων. Τὴν παρεγωγὴν ἢ ἐτυμολογίαν δὲν ἔχω πῶς νὰ ἐξηγήσω. Ἰσως τὰ πρῶτα ζοιχεῖα (χν) ἐσφετερίσθησαν τὸν τόπον τῶν θν, τὰ ὅποια ἐσήμαιναν βαρβάρως τὸ θνησιμαῖον. Οὕτω, παραδείγματος χάριν, τὸ ἀντίστοιχον (τοῦ θν) πν ἐμεταμορφώθη εἰς τὸ χν, οἷον Πάχνιον ἀπὸ τὸ Φατνίον, ὑποκοριστικὸν τῆς Φάτνης. Ἡ τροπὴ τοῦ η̄ εἰς τὸ ο̄ ἔχει παράδειγμα τὸ Κάθουμαι ἀντὶ τοῦ Κάθουμαι. Ἀπὸ τὸ Χνότος παράγεται καὶ ῥῆμα ἀμίταβτον Χνοτῶ καὶ Χνοτίζω, τὸ ὁποῖον ἐμπορεῖ νὰ σημάνη κάποτε καὶ τὸ Γαλλικὸν sentir la venaison.

ἈΚΡΟΣΑΧΝΙΣΜΕΝΗΝ. Ἀπαχον, ψαχνήν. Τὸ Ψαχνὸς τῆς γλώσσης μας πιθανὸν ὅτι εἶναι ἀπὸ τῶν παλαιῶν τὸ Σαχνός. « Σαχνόν, » ἀσθενές, χαῦνον, » λέγει ὁ Ἡσύχιος, ἐπειδὴ καὶ Ἀδύνατον (ἤγουν ἀσθενές) κρείας λέγομεν τὸ μὴ παχύ. Λέγεται καὶ Σαχνλός,

μικρός κοιλία τοῦ ποιητοῦ μας, κατὰ δὲ τὴν γῆυσιν πολλὰ διάφορον. Ἰδε Πλούταρχ. Μέρ. Γ, σελ. 410.

ΣΤΙΧ. 356, ΚΡΟΥΪ. Βάρβαρος ἀποκοπὴ, κατὰ ποιητικὴν ἄδειαν, ἀντὶ τοῦ Κρούει. Τοιαῦτα εἶναι καὶ τὰ Ἀκ οὔ, Θε, Κλαῖ, Λέ, ἀντὶ τοῦ, Ακούει, Θέλει, Κλαίει, Λέγει. κ. τ. λ. σημειωθέντα ἀνωτέρω (σελ. 134). Οἱ παλαιοὶ ποιηταὶ ἐξεναντίας ἐμεταχειρίζοντο τὴν ποιητικὴν ἄδειαν, ἢ μᾶλλον κατάχρησιν ταύτην, εἰς τὰ ὀνόματα πλέον παρὰ εἰς τὰ ῥήματα (Ἰδ. Στράβ. Γεωγραφ. Βιβλ. η, σελ. 364). Παράδειγμα ῥημάτων εἶναι τὸ ἀνωτέρω (σελ. 134) σημειωθέν Λοῦται, ἀντὶ τοῦ Λούεται· τοιοῦτον ἀκόμη, καὶ τὸ Ἄνους, ἀντὶ τοῦ Ἀνύοις, καὶ Ἄνοντος, ἀντὶ τοῦ Ἀνύοντος.

ΣΤΙΧ. 358, ἘΝΤΕΡΟΧΟΡΔΟΠΑΪΤΑ. Ἐντεροχορδοπλῦτην ὀνομάζει τὸν πλύνοντα καὶ καθαρίζοντα τὰ ἔντερα καὶ τὰς κοιλίας τῶν ζώων· Curo-tripaille ἤθελε τις τὸ ἐρμηνεύσειν Γαλλεῖ, ἂν ἐσυγχώρει τοιαύτην λέξιν ἢ γλῶσσά των. Τὸ ἐπιτήδευμα εἶν' ἀπὸ τὰ διακονικά καὶ πλέον καταφρονητὰ ὑπουργήματα, ὡς τὸ ἐνόμιζαν καὶ οἱ παλαιοί. Εἰς τὸν Ἀριστοράνην (Πλούτ. 1168) ὁ Καρίων πέμπει τὸν Ἑρμῆν νὰ πλύνῃ κοιλίας·

Καὶ πλύνέ γε

Αὐτὸς προσελθὼν πρὸς τὸ φρέαρ τὰς κοιλίας,

Ἴν' εὐθέως διακονικὸς εἶναι δοκῇς,

ὡς λέγομεν ἀκόμη καὶ σήμερον, ἀποπέμποντες τινὰ μὲ ὄργην· Δὲν ὑπάγεις νὰ ξύης κοιλίας;

ΣΤΙΧ. 359, Αἴττοῦνον. Ἀντὶ τοῦ Αὐτό. Ἐλεγαν Αὐτῆνος, καὶ βαρβαρώτερον Αὐτοῦνος, κατὰ τὸ παλαιὸν Δωρικὸν Τῆνος (Ἰδ. Πλούταρχ. Μέρ. Α, σελ. 391).

ΣΤΙΧ. 360, ΤΥΜΠΑΝΟΚΡΟΥΣΤΟΝ. Ἦγουν τὴν ὁποίαν ἐμπόρει τις νὰ κρούῃ ὡς τύμπανον.

ΣΤΙΧ. 361, ΚΑΠΑ. Ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸν Capra, ἢ μᾶλλον, ἀπὸ δὲν ἐξέρω πόθεν, ἐπεὶ εἰς ὅλας τὰς γλώσσας σώζεται τὸνομα τῆς Κάπρας, σημαίνειν διάφορα εἶδη καλυμμάτων τοῦ σώματος, καὶ ἔχι μόνον τὴν γνωστὴν εἰς ὅλους Κάππαν, ὑφασμένην ἀπὸ μαλλίων, καὶ πολλάκις ἔχουσιν εἰς τὸ ἄνω μέρος προσκόλλημα, εἰς σκίπην τῆς κεφαλῆς, τὸ ὀνομαζόμενον Κουκούλλαν (Γαλλ. Capuchon). Εἰς τὸν Ἡσύχιον εὐρίσκομεν, « Καππάτια, γυναικεῖα ἱμάτια, » καὶ, « Κα-

» πάνη, τριχίνη κυνή. » Τὸ πρῶτον πιθανὸν ὅτι σημαίνει τὸ συνειδισμένον, εἰς τόπους τινάς τῆς Εὐρώπης γυναικείον σκέπαστρον τῆς κεφαλῆς, τὸ ἀπὸ τοὺς Ἰταλοὺς ὀνομαζόμενον *Zendado* · τὸ δεύτερον, ἐπειδὴ σημαίνει σκέπη καὶ αὐτὴν τῆς κεφαλῆς (κυνήν *casque*), ἀναλογεῖ μὲ τὴν κουκούλλαν, καὶ προσέτι μὲ τὸ λεγόμενον *Καπάσιον* (*Chapeau*). Τέλος, αὐτὸ τὸ Ἑλληνικὸν Σκέπη, καὶ Σκέπας ἂν ἀφαιρέσης τὸ σ (ἀφαιρούμενον ἢ προσκλιόμενον ἀδιαφόρως καὶ εἰς ἄλλας λέξεις, ὡς εἶναι τὸ Κάπετος καὶ Σκάπετος, τὸ Κεδᾶζω καὶ Σκεδᾶζω, τὸ Κύτος καὶ Σκύτος, τὸ Κύπτω τῶν παλαιῶν, καὶ τὸ σημερινὸν Σκύπτω), γίνεται συγγενές καὶ συνώνυμον τῆς Κόπας. Ἰδε τὰς ἀνωτέρω (σελ. 219) καὶ τὰς εἰς τὸν Ἡλιόδωρον (σελ. 184) σημειώσεις.

ΠΑΛΙΟΧΑΡΒΑΛΟΜΕΝΗ. Παλαιὰ καὶ σχισμένη· ἀπὸ τὸ Χάρβαλον, τοῦ ὁποίου γνωστὴ εἶναι ἡ σημασία, ὅχι ὅμως καὶ ἡ γένεσις. Χάρβαλον ἢ Χαρβαλωμένον φόρεμα, εἶναι φράσις συνώνυμος τῆς ἀρχαίας φράσεως *Διεῖρῶ γδς ἢ Ῥακῶ δεξιμάτιον*, ἡγοῦν κατασχισμένον καὶ κατατρυπημένον ἀπὸ τὴν παλαιότητα. Ἐάν τὸ χ ἐπροστίθῃ ὡς δίγαμμα, κατὰ διάλεκτον, ἢ κατὰ βαρβαρισμὸν, ἰνδεχόμενον τὸ Ἀρβαλον ἢ Ἀρβαλὸν νὰ ἔχῃ τινὰ συγγένειαν μὲ τοῦ Ἡσυχίου τὸ « Ἀρδόν, διεγδς, ἀραιὸν, ἑλαφρὸν » ὅποια τῶντι εἶναι τὰ παλαιὰ φορέματα, ἐπειδὴ, πρὶν σχισθῶσιν, ἀραιοῦνται καὶ λεπτύνονται. Ἀπὸ τὸ, Ἀρδός, ἐσχηματίσθη τὸ, Ἀρβαλός, ὡς ἀπὸ τὸ, Ὀμός, τὸ, Ὀμαλός. Σημείωσε προσέτι, ὅτι τὸ Χάρβαλον, ἢ Ἀρβαλον, ἢ Ἀρβαλὸν τοῦτο, παραφαίνει καὶ ἄποικιν συγγένειαν σημασίας, μὲ τὸ Ἀρβελίζω (*hacher*) τὸ εἰς μικρὰ κατὰκόπτω· ὅθεν καὶ τὸ Ἀρβελισδὸν κρέας, τὸ λεπτοκατακομμένον. Ἀλλ' ὅμως εἶναι χρειᾶ ἀκριβεστέρας σκέψεως.

ΣΤΙΧ. 362, ΒΛΑΧΑ. Γυνὴ ἀπὸ τὴν Βλαχίαν, ἢ καὶ Βλάχισσα λεγομένη. Πιθανὸν ὅτι ἐκείθεν ἐξέλλοντο αἱ κάπαι εἰς τὸ Βυζάντιον.

ΝΑΣΕΦΑΝΗ. Ἀντὶ τοῦ, Νάσεύφανη, ἢ Νάσεύφανη. Φαίνω λέγουν ἀκόμη σήμερον πολλοὶ, ἀντὶ τοῦ Ὑφαίνω, κατὰ ἀφαιρέσιν τοῦ ἀρχικοῦ υ· ὡς καὶ Βρίζω ἀντὶ τοῦ Ὑβρίζω καὶ Γιερός ἀντὶ τοῦ Ὑγιερός, ἢ Ὑγιηρός· καὶ μάλιχα, ὡς τὰ σύνθετα μὲ τὴν Ὑπὸ πρόθεσιν, οἶον, Ποχάμισον, Πολῆνι, Ποσατικὸν, ἀντὶ τοῦ Ὑποχάμισον, Ὑπολήνεον, Ὑποσατικόν.

ΣΤΙΧ. 364, ΕΞΕΝ. Τὸ Εἶεν καὶ Εἶενα ἔχουν παράδειγμα τὸ

Ἐγὼν καὶ Ἐγὼν ἡ τῶν παλαιῶν. Μὲ τὸ Ἐ σὲ ἀναπληρῶναι ἢ κενή μας γλῶσσα τὴν ἔλλειψιν τῆς παλαιᾶς ἀντωνυμίας· τῆς ὁποίας ἐλάττωμα εἶναι νὰ μὴν ἔχη καὶ διὰ τὴν ἐγκλινομένην καὶ διὰ τὴν ὀρθοτονουμένην πλὴν μόνον τὸ Σέ, ὁπότῃ ἔχει Ἐμέ καὶ Μέ, Ἐμοῦ καὶ Μοῦ, Ἐμοὶ καὶ Μοί.

ΠΑΠΑΩΜΑΝ. Ἀντὶ τοῦ, Ἐπάπλωμα· τοῦτο δὲ, ἀντὶ τοῦ Ἐφάπλωμα. Ὅτι ἐσημείωσα μικρὸν ἀνωτέρω περὶ τῆς Ὑπὸ προθέσεως, συνίδη καὶ εἰς τὴν Ἐπί· ἀφαιρεῖται καὶ ταύτης τὸ ἀρχικὸν ροιχείον εἰς πολλὰς λίξεις, οἷον Πιδέξις, Πιτήδεις, ἀντὶ τοῦ Ἐπιτήδειος, Ἐπιδέξις. Τὴν αὐτὴν ἀφαίρεσιν ἴδαμεν ἀνωτέρω (σελ. 114 καὶ 150) ὅτι ἔπαθαν καὶ ἄλλαι προθέσεις, καὶ ὀνόματα ἄλλα ἀπρόδετα.

ἈΠΑΝΩΦΟΡΙΝ. Ἀντὶ τοῦ, Ἐπανωφόριον.

ΣΤΙΧ. 365, ΕΞΕΝΑΝ. Τὸ τελευταῖον ὦν εἶναι τοῦ Πτωχοπροδρόμου βάρβαρον πλουσιοδώρημα.

ἘΠΙΡΑΔΤΑΡΙΝ. Πιθανὸν ὅτι νοεῖ ἰδῶ τὴν ἀνωτέρω (σελ. 53) σημειωθεῖσαν Καμισόλαν. Συγγενεῖς μὲ τὸ Ἐπίβλημα τῶν παλαιῶν· δὲν ἔχει ὅμως τὴν αὐτὴν σημασίαν.

ΣΤΙΧ. 367, ΧΩΡΕΪ. Καλὴ φράσις (Ὅλους χωρεῖ ἢ ἐκκλησία, καὶ μὲν οὐδὲν ἰχώρει), καὶ μέχρι τῆς σήμερον ἀκόμη συνειδησμένη. Οὕτω λέγομεν, Δέν τὸν χωρεῖ ὁ οἶκος, καὶ ἔτι ἐμφατικώτερον, Δέν τὸν χωροῦν τὰ φορέματά του, ἐπειδὴ παρασένει ζωηρῶς τὴν ἀπὸ σφοδρὸν πάθος προξενουμένην ἀνησυχίαν, μὲ εἰκόνα ἀνθρώπου, ὅστις διὰ τὸ ρενὸν τῶν ἐνδυμάτων, κινεῖ ὅλα του τὰ μέλη.

ΚΑΙ ΜΕΝ. Ἰσως ἦτον ὀρθότερα γραμμένον, Κ' ΕΜΕΝ, ἥγουν Καὶ ἐμέ.

ΣΤΙΧ. 368, Καὶ ἀπὸ τὸ σείσμεν τὸ πολὺν καὶ τὸ πολὺν τὸ διώμαν.] Σημείωσε τὴν εἰς ἓνα ρίχον τετράκις βάρβαρον προσθήκην τοῦ ὦν, ἀκόμη καὶ τὸν πλεονασμὸν τοῦ τελευταίου ἄρθρου.

ΔΙΩΜΑΝ. Ἀπὸ τοῦ ἰδίωμα, τὸ ὁποῖον ἰδῶ σημαίνει Βαρύτητα, σεμνότητα, σοδαρότητα. Εἰς ταύτην τὴν σημασίαν τὸ μεταχειρίζεται ὁ Ἐρωτόκριτος (σελ. 92),

Πεζοὶ μὲ ζάλα μετρητὰ, καὶ διώμαν ἐπορπατοῦσαν.

Καὶ ὁ ἔχων τοιοῦτον ἰδίωμα, ἢ Διωμα, λέγεται Διωματάρης ἢ Διωματάριος, ὡς ὁ αὐτὸς πάλιν Ἐρωτόκριτος·

Στῆς κεφαλῆς τὴν ζωγραφίαν τούνου τοῦ διαματάρη.

Ἐνας μόνος τύπος εἰς τοὺς παλαιούς εὐρίσκεται, ὅπου τὸ ἰδίωμα ἀφεται τοιαύτην ἢ παρομοίαν ἔννοιαν, ὡς τὸ ἐσημείωσα εἰς τὸν Ἀθηναῖον (ἴδε τὴν ἀπὸ τὸν Schweighauser νίαν ἐκδοσιν τοῦ Ἀθηναίου, τομ. V τῶν σημ. σελ. 482).

Σημείωσε καὶ τοῦ Ἑρωτοκρίτου τὸ Ζάλα ἀντὶ τοῦ Σάλα (ὡς προ-
φέρομεν καὶ Ζόχον, τὸν Σόγγον, καὶ Ζοφόν, τὸ Σομφόν), ἤγουν
Σαλεύματα, κινήματα. Μὲ διπλὴν γραφὴν φέρεται καὶ εἰς τὸν Ἑσύχιον·
« Σαλάξει... κινῆσαι » ὅθεν καὶ τὸ προσημειωθῆν (σελ. 92) Σεσα-
λαγμένον, καὶ « ΖΑΛΛΥΔΑ, ΚΙΝΟΥ » τὸ ὅποιον πιθανὸν ὅτι
ἐγράφετο, ΖΑΛΕΥ, ΔΙΑΚΙΝΟΥ.

Τὸ Τούνον εἶναι Αὐτοῦ, ὡς καὶ τὸ ἀνωτέρω (στίχ. 220) Αὐ
τεῦνον ἦτον Αὐτό· ἀπὸ τοῦ Αὐτῆνος, λείψανον ἴσως τῆς δωραεῖς
διαλέκτου.

ΣΤΙΧ. 369, ΕΠΕΡΝΩ, ΠΑΓΩ. Λέγεται καὶ σήμερον, τὸ πλέον
ὅμως μὲ τὸν σύνδεσμον, Πέρνω καὶ Πάγω. Τὸ ἀσυνδέστον εἶναι
ποιητικώτερον, κατὰ τὸ συχνὰ εὐρισκόμενον εἰς τὸν Ὅμηρον (Ἰλιάδ.
β', 8) « Βάσκη' ἔστι » μὲ ταύτην ὅμως τὴν διαφορὰν, ὅτι τούτου καὶ
τὰ δύο ῥήματα σημαίνουν τὸ αὐτό. Λέγομεν ἀκόμη ἀσυνδέτως, Ἄμε
ἰδὲ, Ἄμε κάμε. Τὸ Πάγω ἀναμφιβόλως εἶναι ἀπὸ τοῦ Ἰπάγω,
μὲ τὴν συνήθη ἀφαίρεσιν (σελ. 221) τοῦ ἀρχικοῦ. Τὸ Πέρνω
ὅμως, ἢ Ἐπέρνω, ἤθελε δυσχάσειν τις, ἂν ἦναι (εἰς ταύτην λέγω
τὴν φράσιν) ἀπὸ τοῦ Ἐπαίρω, εἰς τὴν συνήθη (σελ. 115) σημασίαν
τοῦ λαμβάνω μὲ ἔλλειψιν τοῦ, ὁδὸν ἢ δρόμον, ὡς λέγομεν, κατὰ τὸ
ἀνωτέρω (σελ. 181) « Ἄλλην ὁδὸν ἐπῆρα » ἢ ἦναι φθορὰ τοῦ
Περνώ, ἤγουν διαβαίνω.

ΥΠΑΓΕΝΩ. Τὸ Πάγω (ὑπάγω) ἔγενεν εἰς τὸν αὐτὸν σίχον, Ὑπα-
γένω, ἀπὸ τοῦ ἀνωτέρω (σελ. 145) σημειωθῆν Ἰωνικὸν Ἀγενέω.

ΣΤΙΧ. 370, ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΧΑΛΑΣΜΕΝΟΝ. Τὸ νεωρὶ χαλασμένον,
τὸ δὲν εἶναι πολὺς καιρὸς ἀποῦ ἐχάλασε.

ΣΤΙΧ. 371, ΠΕΦΤΩ. Τὸ Πέφτω (Πίπτω) δὲν σημαίνει ἐφῶ το
Γαλλικὸν tomber, ἀλλ' ἐλλειπτικῶς τὸ, Πίπτω εἰς κλίνην, ὡς
καὶ τῶν Γάλλων τὸ se coucher. Ἴδε τὰ σημειωθέντα εἰς τὸν Ἠλιάδω-
ρον (B, σελ. 255).

ΤΑΧΑ ΤΕ. Μὲ πλεονασμὸν τοῦ Τε, συνδέσμου, ὡς τὸν ἐκπλέοναν καὶ οἱ παλαιοὶ εἰς τὸ Ὅσον τε, Οἶόν τε, Ὡς τε, ἐφ' ᾧ τε, Ἐπεῖτε. Λέγουσιν καὶ (χυδαίειον) Τάχατες, ὡς ἔλεγον καὶ οἱ Λαοιῖς Οἰκαδες, ἀντὶ τοῦ Οἰκαδς. Ὁ ποιητὴς τὸ μεταχειρίζεται ἰσως ἰδῶ ἀντὶ τοῦ Ταχέως, ἦγουν πάραυτα. Εἰς ἡμᾶς σήμερον τὸ Τάχα τε ἰσοδυναμεῖ μὲ τῶν παλαιῶν τὸ Δὴ θεν (comme si).

ΤΥΛΙΓΟΜΑΙ. Ἀντὶ τοῦ, Τυλίσσομαι, ὡς λέγομεν καὶ Ἀλλάγω ἀντὶ τοῦ Ἀλλάσσω.

ΣΤΙΧ. 372, ἌΚΟΥ. Ἀποκοπὴ βάρβαρος τοῦ Ἄκουε.

ΠΑΘΑΪΝΩ. Ἴδε τὰ προσημειωθέντα (σελ. 45).

ΣΤΙΧ. 273, Οἱ ΨΥΡΕΣ. Ἑλληνισί, Ὁ φθείρ, Οἱ φθείρες. Σήμερον θηλυκῶς, Ἡ ψείρα (ἰδ. ἀνωτέρ. σελ. 49).

ΣΤΙΧ. 374, ΧΕΡΙΤΖΙΝ. Ἀντὶ τοῦ Χερίτζιον, ὑποκοριστικὸν τοῦ Χέριον. Σήμερον λέγομεν Χεράκιον. Οἱ παλαιοὶ ἔλεγον Χερύδριον. Ὁ Μόσχος (Εἰδυλλ. Α, 13), παρὰβάλλον τὴν μικρότητα τῶν χειρῶν τοῦ ἔρωτος μὲ τὴν μεγάλην αὐτοῦ δύναμιν, λέγει,

Μικκύλα μὲν τήνω τὰ χερύδρια, μακρὰ δὲ βαλλει·

τὸ ὅποιον ὁ Πτωχοπρόδρομος ἤθελ' ἰσως ἐκφράσειν οὕτως,

Χερίτσια *χει μικρούτσικα, μακρὰν δὲ σαγιτεύει.

ΤΖΑΚΙΖΩ. Σημαίνει θραύω, θρύπτω συντρίβω, κόπτω. Ἀλλὰ πόθεν παράγεται ἡ βάρβαρος αὕτη λέξις; Πρῶτον μὲν φαίνεται ὅτι συγγενεῖ μὲ τὸ Τσακίον, ὄργανον κοπιτικόν, μετρίου μήκους, τοῦ ὁποίου τὸ μεγαλῆτερον λέγεται μαχαίριον, καὶ μάχαιρα, χρήσιμος εἰς τοὺς πολέμους. Ὡς καὶ ἡ κατὰ πόλεμον θραύσις καὶ ὁ συντριμμὸς ὠνομάζετο Τζακισμὸς, καθὼς καὶ τὸ Τζακίζω, ἐσήμαινε τὸ κατατροπῶν τοὺς ἐχθρούς. Ἴδε τὰ παραδείγματα εἰς τὸν Δουκάγγιον (σελ. 1559 — 1560)· εἰς τὸν ὅποιον θέλεις εὑρεῖν, ὅτι ἐλέγτο καὶ εὐφωνότερως, Σακίζω. Εὐρίσκεται λέξις Γερμανικὴ ἀπηνρχαιωμένη, Sachs ἢ Säch σημαίνουσα αὐτὸ τοῦτο τὸ Τσακίον (ἰδ. BECKMANN, *Beyträge zur Geschichte der Erfind.* Band 5, S. 105) καὶ ἰσως ἀπ' αὐτὴν ἐγενήθη ἡ λέξις Τσακίον

καὶ Τσακίζω, ἐὰν δὲν τὴν ἔλαβον καὶ ἐκείνοι ἀπὸ τοῦ Secare (κόπτω, τέμνω) τῶν Ῥωμαίων. Μεταχειροζόμεθα τὴν λέξιν καὶ μεταφορικῶς, ἀντὶ τοῦ Θλίβω, Δυπῶ, οἶον, Μοῦ ἐτσακίσει (παντερ) τὴν καρδίαν, ὡς εἶπε καὶ ὁ Ἀπόστολος (Πράξ. κα', 13), « Συνηρπύοντι » τές μου τὴν καρδίαν. » Ὅπως ἂν ἦναι, ἀπὸ τὴν αὐτὴν πηγὴν παράγεται καὶ τὸ Τζακῶσω, μαχητικὴ λέξις καὶ αὐτὴ, οἶον, Ἐτσακῶθησαν, λεγόμενον περὶ δύο ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι ἀπὸ τὰς φιλονεικίας ἔλθαν εἰς χεῖρας.

ΣΤΙΧ. 375, ΕΥΓΑΝΩ. Ἀπὸ τοῦ Ἐκβάζω (Ἑλλ. Ἐκδιδάσκω) ἔγινεν Ἐκβάνω, κατὰ τὰ ἀνωτέρω (σελ. 140 — 141) σημειωθέντα εἰς ἄνω καὶ ἄνω ῥήματα, ἔπειτα, Ἐγβάνω, ἕως ἐκατήντησεν εἰς τὸ Ἐβγάνω, ἢ Εὐγάνω. Δὲν πρέπει νὰ συγχυθῇ μὲ τὸ ἐνεργητικὸν τοῦτο ῥῆμα ἄλλο συγγενὲς ἀμετάβατον, τὸ Ἐβγαίνω ἢ Εὐγαίνω (Ἐξέρχομαι), τὸ ὁποῖον ἐχυδαίσθη κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἀπὸ τοῦ Ἐκβαίνω.

ΟΛΟΚΟΚΚΙΝΟΝ. Τὸ Ὅλος εἰς τὰ σύνθετα τῆς γλώσσης ἡμῶν ἰσοδυναμεῖ μὲ τὴν Ἐκ πρόδισιν, διὰ τῆς ὁποίας οἱ παλαιοὶ ἐπύκνουν ἐπίτασιν ποιότητος. Τὸ Ὀλοκόκκινος λοιπὸν εἶναι τὸ αὐτὸ καὶ τῶν παλαιῶν τὸ Ἐξέρυθρος. Ἴδε καὶ τὰ σημειωμένα εἰς τὸν Ἡλιόδωρον (Β, σελ. 163). Εἰς ἐκείνους τὸ Ὅλος ἐνόητο ὡς ἐπιπλοῦ μὲ οὐσιαστικά, οἶον Ὀλόκληρος, Ὀλόψυχος. Ἡ μὲ ἐπίθετα σύνθεσις εἶναι μεταγενεστέρα.

ΝΑΨΕΣ. Νὰ εἶπες. Ἐδῶ ὁ Νὰ δὲν εἶναι, ὡς ἄλλου πολλοῦ, ἰσοδύναμος τοῦ Ἰνα τῶν παλαιῶν, ἀλλὰ τοῦ Ἄν θνητικοῦ. Νὰ εἶπες, εἶναι τὸ αὐτὸ καὶ τὸ, Εἶπες ἄν. Τὴν αὐτὴν σημασίαν ἔχει καὶ μετὰ τὸ Ὡς, οἶον Ὡς νὰ, ἢ Ὡσάν νὰ (Ἑλλ. Ὡς ἄν, Ὡσανεῖ, ἢ Ὡσπερανεῖ). Σημαίνει πολλάκις καὶ τὸ Ἐάν, ἢ μᾶλλον τὸ Εἰ, ὡς εἰς τοῦτο τὸ παράδειγμα, Νὰ ἤρχεσθ ἐνωρήτερα, ἢ θες λες μ' εὐρεῖν.

ΣΤΙΧ. 376, ΟΠΟΥ. Ἴδε τὰ προσημειωθέντα (σελ. 65) περὶ τοῦ βαρβαρισμοῦ τοῦ Ὅπου, ἀντὶ τοῦ Ὄς, ἢ Ὄρις.

ΚΑΠΑ ΜΟΥ, ΑΣ ΣΕ ΑΓΟΡΑΣΗ. Εἰς ἡμᾶς ὅλους εἶναι γνωστὸν, ὅτι διὰ νὰ ἔχῃ ῥυθμὸν τὸ ἡμετέριον, πρέπει νὰ ἀναγνωσθῇ κατὰ συνίησιν, ἤγουν ὡς νὰ ἦτο γραμμένον, Κάπα μ' ἄς σ' ἀγοράσῃ· ἀλλ' ὅχι καὶ εἰς τοὺς ξένους. Διὰ τοὺς ξένους λοιπὸν, ὡς φαίνεται, συνειδίζουσιν τινὲς στιχοπλόκοι νὰ φανερώνωσι τὴν συνίησιν

Δουκάγγιον. Ἰσως ἀλλ' ὅπως ἂν ᾔηται, καὶ τὰ δύο ποτήματα τὸν αὐτὸν ἔχουν πατέρα καὶ ποιητὴν.

Τισσαράκοντα σχεδὸν στίχοι οἱ πρῶτοι, καθὼς καὶ ἄλλοι σχεδὸν τριάκοντα, οἱ συντελοῦντες τὸν ἐπιλογον, εἶναι εἰς τὴν Ἑλληνικὴν μεσοβάρβαρον γλῶσσαν, κατὰ τὸ βάρβαρον ἔθος, περὶ τοῦ ὁποίου ἐλάλησα ἀνωτέρω (σελ. 226).

ΣΤΙΧ. 2, Τῷ μέγα κ. τ. λ.] Σολοικισμὸς ἡ τροπὴ τῆς αἰτιατικῆς Μέγα εἰς δοτικὴν, συνήθης, ὡς φαίνεται, κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους. Τὸ ἐπαναλαμβάνει καὶ κατωτέρω (στίχ. 603.)

ΣΤΙΧ. 6, Δίον λοιπὸν ἀναμαθὼν κ. τ. λ.] Ὀλιγώτερος ἀτυχίστερος ἢ διὰ εἰσθαι ὁ στίχος, ἂν ἔγραφεν ἡ ὁ ποιητὴς, ἡ ὁ ἀντιγραφεὺς του, ἀναμαθεῖν.

ΣΤΙΧ. 9, Μυσιπίας.] Γράφει Μυσιπίας. Μυσιπία (ἀπὸ τὸ Μῦς καὶ Ὀπή) εἶναι ἡ κοινῶς λεγομένη Ποντικὸ φωλιά, κατὰ λέξιν, Ποντικὸ τρυπα.

ΣΤΙΧ. 10, Ἰσως... τοῖς ἰσχυροῖς θηρίοις.] Ἰσα μὲ τὰ ἰσχυρά θηρία.

ΣΤΙΧ. 20, Ῥακενδύτης.] Εἶναι καὶ τοῦτο τῆς Μοναχικῆς ταπεινοφροσύνης ἐπίθετον· οὕτως ἀνομάζοντο οἱ βασιφοφόροι Μοναχοί, Ῥακενδύται, ἦγον ἐνδυμένοι ῤάκια.

ΣΤΙΧ. 21, Καὶ Μοναχὸς τῶν εὐτελῶν τῶν ἀποκαθυσμένων (γρ. ἀποκαθήμενων).] Διὰ τὰ καταλάβῃ τις τὴν ὁποίαν νῦν σχέσιν ἡ ὀξύνοια τοῦ ποιητοῦ τοῦ ῬΑΚΕΝΔΥΤΗΣ πρὸς τὸ Ἀποκαθήμενων, πρέπει νὰ ἐνθυμηθῇ τοὺς λόγους τοῦ προφήτου Ἠσαίου (ἐξ', 6) «Καὶ ἐγενήθημεν ὡς ἀκάθαρτοι πάντες ἡμεῖς, ὡς ῬΑΚΟΖ » ΑΠΟΚΑΘΗΜΕΝΗΣ πᾶσι ἡ δικαιοσύνη ἡμῶν. » Ἀποκαθήμενην ἀνόμαζαν οἱ Ἑβραῖοι, τὴν χωριστὰ καθήμενην γυναῖκα, ὅτι εἶχε τὰ καταμήνια της, ὡς ἀκάθαρτον καὶ μολυσμένην. Καὶ τοῦτο ἐξηγεῖται ἀπὸ τὸν Μωσαϊκὸν νόμον (Λευϊτικ. κ', 18) «Καὶ ἀνὴρ ὃς ἂν κοιμηθῇ μετὰ γυναικὸς ἀποκαθήμενης... ἐξολοθρευθήσονται ἀμφότεροι ἐκ τῆς γενεᾶς αὐτῶν. »

ΣΤΙΧ. 25, Τῶν νοῦν ἰχόντων κ. τ. λ.] Ἰσως ΤΟΝ. Τὸ ἔχόντων εἶναι κατὰ μακαρονισμὸν, ἀντὶ τοῦ ἔχουσων.

ΣΤΙΧ. 30, Πρόσδες.] Ἰσως, Πρόσχεις.

ΣΤΙΧ. 33-35, Δύο γάρ... Πατήρ, υἱὸς κ. τ. λ.]: Ἀρα εἶχεν

ἀλλ' ὡς υἱὸν ὃ ἠγούμενος, μετακομίσας αὐτὸν ἀπὸ τὸν κόσμον μετὰ
χρησίαν, ἢ ὀνομάζει υἱὸν κανένα ἀπὸ τοὺς ὑποτακτικούς ἐπιστήθιεν;

ΣΤΙΧ. 44, Τὸ πεῦ ἦτον εἰς τὸ κάθισμα, κρατὶν μηδὲν τὸν δώ-
σουν.] ΚΑΘΙΣΜΑΝ, μὲ τὴν παρατηρηθεῖσαν πολλὰς Βάρβαρον
προσθήκην τεῦ ν. Νοεῖ τὰ εἰς ἡμᾶς γνωστὰ Καθίσματα τοῦ ψαλ-
τηρίου, εἰκοσι τὸν ἀριθμὸν· τοὺς δὲ μὴ γνωρίζοντας αὐτὰ ξένους πέμπω
εἰς τὸν Δουκάγιον (λεξ. Κάθισμα).

ΜΗΔΕΝ. Ἐδῶ δὲν σημαίνει τὴ πλέον τοῦ ἀπαγορευτικοῦ (καὶ
παλαιοῦ καὶ νέου) Μὴ, ὡς οὐδὲ τὸ ἀνωτέρω (σελ. 143) Οὐδὲν,
τοῦ παλαιοῦ Οὐ, καὶ τοῦ νέου Δέν.

ΣΤΙΧ. 48, κνήθεσε.] Γρ. κνήθεται. Ἄν ἦτον, εἰς τοὺς χρόνους τοῦ
Πτωχοπροδρόμου, τῆς κοινῆς ὁμιλίας τὸ Κνὴθομαι (ἤθουν ξύομαι),
καλὸν εἶναι νὰ ἀποκατασταθῇ εἰς τὴν γλῶσσαν.

ΠΑΡΑΜΟΥΡΜΟΥΡΙΖΕΙΣ.] Ἀπὸ τὸ ἀπλοῦν Μουρμούρίζω, ἀπὸ τῶν
παλαιῶν τὸ Μορμυρίζω, καὶ τὸ θεματικώτερον Μορμύρω. Κατὰ
τὸν Ἡσύχιον, « Μορμύρει, ποτὶν ἤχον ἀποτελεῖ, ταρασσεῖ, πλυμ-
» μυρεῖ, δεινοποιεῖ (ἱσ. γρ. δεινοπαθεῖ). » Τοῦτο τὸ τελευταῖον (δεινο-
παθεῖ) σημαίνει σήμερον εἰς ἡμᾶς ἡ λέξις Μουρμουρίζω, ὡς καὶ τὸ
murmurer τῶν Γάλλων.

ΣΤΙΧ. 49, Ψουψουρίζης.] Βάρβαρος παραφθορά τοῦ ψιθυρίζω. Εἰς
τὸν Δουκάγιον (σελ. 1783) γράφεται κακὰ διὰ τοῦ ν Ψονψουρίζης.

ΣΤΙΧ. 51, Καλήκια.] Τὰ ὁπεῖα εἰς τὸ πρῶτον Ποίημα (στίχ. 155)
ὠνόμασε Καλίγια.

ΣΤΙΧ. 52, Μὲ τὰς μακρίας μήτας.] Τὰ αὐτὰ καὶ τὰ ὀνομασθέντα
εἰς τὸ πρῶτον Ποίημα (στίχ. 62) διὰ μιᾶς λέξεως, Μακρημήτικα.

ΣΤΙΧ. 53, Τραχηλία.] Εὐωστὴ λέξις σήμερον εἰς ἡμᾶς. Εἶναι τὸ
ἄνω μέρος τοῦ χιτῶνος (col) ὅσον περικυκλῶναι τὸν τράχηλον. Καὶ
Τραχηλᾶς (τοῦτο δὲν εἶναι γνωστὸν), ὅστις ἔχει τράχηλον παχύν·
οὕτως ἐπωνόμαζε σκώπτων τὸν μέγαν Κωνσταντῖνον ὃ ἀτακτος καὶ
θορυβώδης τοῦ Βυζαντίου ὄχλος, ὡς λέγει ὁ Κεδρηνὸς « Εὐρύτερος
» τοὺς ὄμους καὶ παχὺς τὸν αὐχένα· ὅθεν καὶ Τραχηλᾶν αὐτὸν ἐπ-
» ὠνόμαζον. » Μὴ γνωρίσας, ἢ ἀμνημονήσας τοῦτο ὃ περίφημος
ἱστορικὸς Γιββῶν, καὶ ἀπατηθεὶς ἀπὸ κακῆν ἱσως γραφῆν, Trachala,
ἱστορικοῦ Λατίνου, δὲν ἐνόησε τὸ σκῶμμα. Ἰδοὺ τὰ λόγια τοῦ ἱστο-
ρικοῦ Αὐρηλίου Βίκτωρος : Unde proverbio vulgari, TRACHALA
decem annis praestantissimus, duodecim sequentibus LATRO,

decem novissimis PUPILLUS, ob profusiones immodicas nominatus, ἤγουν « Ὅθεν καὶ ἡ δημόδης παροιμία, Ὁ Τραχαλᾶς » τοὺς δέκα πρώτους χρόνους ἄριστος, τοὺς ἐξῆς δὲ « δέκα ληστῆς, καὶ τοὺς τελευταίους δέκα ὀρφανὸς, » ὀνομασθεὶς οὕτως διὰ τὰς ἀμέτρους ἀσωτίας. » (Ἰδε Δουκαγγ. σελ. 1606, καὶ GIBBON, de la decad. et de la chute, de l'emp. Rom. tom. III, pag. 423).

ΣΤΙΧ. 55, ΠΡΟΓΕΓΜΑΤΑ. Ἰδε τὰς ἀνωτέρω (σελ. 109) σημειώσεις.

ΔΙΠΛΟΣΦΟΥΤΓΓΑΤΑ. Ὀνόμασεν ἀρχέτιρα (Δ. 130) τὰ ἀπλᾶ κοινὰ σφουγγάτα· τὰ διπλᾶ ἦσαν εὔρημα τῶν Μοναχῶν.

ΣΤΙΧ. 57, Πλάτυσμαν.] Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1178) τὸ γράφει Πλάτισμαν, καὶ τὸ ἐξηγεῖ, vestis pars latior, ἤγουν τὸ πλατύτερον μέρος τοῦ ἐνδύματος. Δὲν ἐξέρω ἂν ἔχη τιτὰ σχέσιν μὲ τοῦτα τοῦ Ἡσυχίου τὸ « Πλατῖα, κόσμος τίς »

ΣΤΙΧ. 59, Καλονάρχος.] Οὕτω κακῶς καὶ σήμερον ἀκόμη τὸ γράφουν καὶ τὸ προφέρουν πολλοί, ἀντὶ τοῦ Κανονάρχος, ἢ μᾶλλον Κανόναρχος. Κανόναρχον ἢ Κανονάρχην ὀνόμαζαν τὸν ἀπαγγέλλοντα τοὺς κανόνας, ἤγουν τὰ τροπάρια τῶν Κανόνων, τὸν ὁποῖον ἀκούοντες τὰ ψάλλουν οἱ Ψάλται. Εἰς τὰ μοναστήρια, τοῦ Κανονάρχου ἐπάγγελμα ἦτον ἀκόμη, νᾶ κρούη καὶ τὸ σήμαντρον.

ΣΤΙΧ. 60, Ἐκείνος ἘΝ δομέστιχος.] Τὸ ἘΝ ἰδῶ σημαίνει Ἐνὶ Ἐνε ἢ Εἴναι. Ἡ γραφή τοῦ Δουκαγγίου (σελ. 365), ΜΕΝ, εἶναι σφαλμένη. Ἄλλου (σελ. 1746) τὸ γράφει ἄχι ὀρθότερα, ἌΝ.

ΔΟΜΕΣΤΙΚΟΣ. Τὸ ἔγραψαν συνήθως διὰ τοῦ κ (ὡς τὸ ἔγραψε καὶ ὁ Δουκάγγιος (σελ. 365), ἢ ἀπὸ τὸ ἀντίγραφόν του, ἢ διερωθῶσας αὐτός). Δομέστικος, ἀπὸ τὸ Ῥωμαϊκόν Domesticus. Εἰς ἐκείνους ἐσήμαινε κυρίως τὸ Οἰκεῖος, ὡς καὶ οἱ Γάλλοι σήμερον ὀνομάζουν Domestique τὸν Οἰκέτην, ἤγουν τὸν ὑπηρέτην τῆς οἰκίας. Εἰς τὴν αὐλὴν τῶν Γραικορωμαίων Αὐτοκρατόρων ἔγινεν ὄνομα, ἀξιώματος, σημαῖνον τοὺς περὶ τὸν Αὐτοκράτορα εὐρισκομένους γραττωτικούς, ὑποδιακειμένους εἰς πολλὰ γένη καὶ τάγματα Δομεστίκων, οἷον ὁ Μέγας Δομεστικός, ὁ Δομεστικός τῶν σχολῶν, κ. τ. λ. Ὁ Κληρὸς δὲν ἔργασε νᾶ μιμηθῇ τὴν Βασιλικὴν αὐλὴν, καὶ νᾶ μεταμορφώσῃ τὰ Πατριαρχεῖον εἰς Παλάτιον. Ὅθεν εἶχε καὶ ἡ Ἐκκλησία τοὺς Δομεστίκους τας, ἀξίωμα δεύτερον μετὰ τὸν Πρωτοψάλτην.

ΠΑΡΑΚΛΗΣΙΑΡΧΗΣ. Γράφει Παρεκκλησιάρχης. Ἀξίωμα ἐκκλησιαστικόν, τὸ ὁποῖον ἐπέρασεν ἀπὸ τὰς αὐλὰς τῶν Πατριαρχῶν καὶ Μητροπολετῶν εἰς τὰ Μοναστήρια, ὁ Ἐκκλησιάρχης. Ὁ ὑπ' αὐτὸν, ἡ τοποτηρητὴς αὐτοῦ, ὠνομάζετο Παρεκκλησιάρχης. Ὑπὸ τὸν Ἐκκλησιάρχην ἦσαν ὁ Κανὼν ἀλάκτες καὶ ὁ Διαβαστής, ἤγουν ὁ ἀναγνώστης (lecteur). Τὰ ἀξιώματα εἰσεχώρησαν, καὶ εἰς τῶν Καλογραιῶν τὰ Μοναστήρια· εἶχαν κ' ἐκεῖναι Ἐκκλησιάρχισσαν καὶ Παρεκκλησιάρχισσαν.

ΣΤΙΧ. 61, ΛΟΓΑΡΙΑΣΤΗΣ. Ὁ φροντιστὴς ἴσως τῆς πληρωμῆς τῶν ὑπουργούντων μὲ μισθὸν τὸ μοναστήριον, κατὰ μίμησιν τῆς αὐτοκρατορικῆς αὐλῆς, ἥτις εἶχε Μίγαν λογαριαστήν, Λογαριαστήν τῆς αὐλῆς, καὶ Λογαριαστήν τῆς πλοῆς· οὗτος ἐφρόντιζε τοὺς λογαριασμοὺς τοῦ κυντικοῦ (Δουκαγγ. σελ. 820).

ΘΕΡΜΟΔΟΤΗΣ. Ἰσως διακονικὸν ἐπάγγελμα ἐκείνου, ὅστις ἐφρόντιζε νὰ θερμαῖνῃ τὸ νερόν, καὶ νὰ τὸ προσφέρῃ εἰς τοὺς ὀσιωτάτους Μοναχοὺς. Εἰς Τυπικὸν γυναικείου Μοναστηρίου τῆς Κεχαριτωμένης φέρεται, « Κυμινάτον θερμὸν πόμα » τὸ πόμα τῶν Καλογραιῶν ἀρτυμένον μὲ κύμινον (Δουκαγγ. σελ. 493).

Μετὰ τὸν στίχον τοῦτον (61) τὸ ἄλλο ἀντίγραφον φέρει στίχους δύο τοὺς ἐξῆς:

Ἐκεῖνος ἐνι Παλατιανός, καὶ σὺ εἶσαι Λεβητάρης·

Ἐκεῖνος ἐνι Ὀρκίριος καὶ σὺ σκυβαλοφύλαξ.

Τὸ Παλατιανός εἰς τὸν ἀκόλουθον (74) στίχον, γράφεται ἴσως ὀρθότερον Παλατῖνος. Ἀντὶ τοῦ Λεβητάρης, ὁ Δουκαγγίος (σελ. 1082) ἀνέγνωσε Λεβητάρης. Ἰσως ἡ ὀρθὴ γραφή εἶναι Λεβητάριος, ὁ ἔχων τὴν ἐπιστάσιαν καὶ φροντίδα τοῦ βράζοντος Λεβητοῦ εἰς τὸ μαγειρεῖον. Ὁ Ὀρκίριος, ὀρθότερα εἰς τὸν Δουκαγγίον (αὐτ.) Ὀρειάριος, εἶναι ὁ φύλαξ τοῦ Ὀρείου. Οὕτως ὠνόμαζαν τὴν σιτοθήκην (grenier) ἀπὸ τὸ Ῥωμαϊκὸν horreum.

ΣΤΙΧ. 62, ΔΟΧΙΑΡΙΟΣ.] Εἰς τὸ αὐτὸ Τυπικὸν τῆς Κεχαριτωμένης ὁρίζονται δύο Καλογραῖαι Δοχιάραι, ἡ μία νὰ κρατῇ « τὸ » Κιβώτιον τῆς ληψοδοσίας τῶν νομισμάτων » ἡ ἄλλη « τὸ Βε » στίον τῶν ἐνδυμάτων » (Δουκαγγ. σελ. 329). Ἀπὸ ταύτας λοιπὸν ἐξηγῆται καὶ ὁ Δοχιάριος τῶν Καλογέρων.

ΣΤΙΧ. 63, Ἐκεῖνος ἐν Γραμματικῷς, τεχνίτης χειρονόμος.]

(15)*

Ἄν φυλάξωμεν τὴν γραφὴν *Χερονόμος* (ἀντὶ τῆς ὁποίας θύμῳ τὸ δεύτερον ἀντίγραφον, φέρει, Ἀναγνώστης), ἐξανάγκης πρέπει νὰ τραπῶσιν αἱ δύο δευτέραι Δίξεις εἰς τὸ ἜΝΕ ΜΟΥΣΙΚΟΣ, ὡς συμπεραίνεται ἀπὸ τὴν ἀκόλουθον 78 στίχον· « Αὐτὸς ἔπεν καλόφρωνος, » τεχνίτης χερονόμος. » Ὁ λόγος ἐδῶ δὲν εἶναι περὶ γραμματικοῦ, ἀλλὰ περὶ ψάλτου, ὅς τις ψάλλον καὶ χειρονομεῖ, διὰ νὰ κανονίζῃ τὸν ῥυθμὸν τοῦ μέλους·

ΣΤΙΧ. 64, ΤὸΝ ἈΛΦΑΒΗΤΟΝ.] Ἀρσενικῶς, Τὸν ἀλφάβητον οἱ Γραικορωμαῖοι. Ὁ Σομακῆρας τὰ σημειώνει εἰς τὸ Λεξικόν του, Ἡ ἀλφάβητος, *Θηλυκῶς*. Ἐπειδὴ τῶν *χοιχίων* τὸ γένος εἶν' οὐδέτερον, ὀρθότερον λέγομεν σήμερον, Τὰ Ἀλφάβητον (l'Alpha-bet), ἤγουν, « τὸ Α μετὰ τὰ ἀκόλουθὰ του χοιχία.

ΣΤΙΧ. 65..., κἂν δεκαπέντε χρόνους.] [ἴδε τὰ προσημειωθέντα (σελ. 110.)

ΣΤΙΧ. 66, ἈΚΜΗΝ.] Τοῦ παρακμάζοντος Ἑλληνισμοῦ ἐκρίθη τοῦτο, ἐπειδὴ εὐρίσκεται καὶ εἰς τοὺς Εὐαγγελιστάς (Ματθ. ιε', 16). Ἀπὸ τοὺς Ἀττικoὺς συγγραφεῖς μόνος καὶ μόνη μίαν φορὰν τὸ ἐμσταχειρίσθη ὁ Ξενοφῶν. Τὸ ἐτρέψαμεν σήμερον εἰς τὸ Ἀκόμεν.

Ἀφ' οὗλθας] Γράψε, Ἀφ' οὗ λθες, ἤγουν Ἀφ' οὗ ἤλθες.

ΣΤΙΧ. 69, ΒΟΥΤΟΥΛΟΜΕΝΑΣ τοῖς ποσὶν φέρον τὰς πτερνιστήρας.] ΔΓ, « ΚΑὶ ΜΟΥΤΑΟΥΜΕΝΑΣ δὲ φορεῖ αὐτὰς τὰς πτερνιστήρας. » Γράψε, ΚΑὶ ΒΟΥΤΑΟΥΜΕΝΑΣ (attachés avec une boucle, bouclés). Τὸ δὲ Boucle τῶν Γάλλων εἶν' ἀπὸ τοῦ παρακμάζοντος Λατινισμοῦ τὸ Buccula σημαῖνον κυρίως Ἀσπίς, ὅθεν καὶ τὸ Γαλλιστὶ bouclier. [ἴδε καὶ τὰ ἀνωτέρω (σελ. 216) σημειωθέντα.

ΦΤΕΡΝΙΣΤΗΡΑΣ] Γρ. Πτερνιστήρας, ὡς φέρει τὸ δεύτερον ἀντίγραφον. Ἡ Πτερνιστήρα, *Θηλυκῶς*. Ὄρθότερον λέγομεν σήμερον οὐδέτερος Τὸ Πτερνιστήριον (έφερον), ἀπὸ τὸ Πτερνίζω, κτυπῶ, πλήσσω μετὰ τὴν πτέρναν.

ΣΤΙΧ. 70, Οἰκονόμος.] Ἑκκλησιαστικὸν ἄξιωμα ὁ Οἰκονόμος, ἤγουν ὁ τῶν ἐκκλησιαστικῶν κτημάτων τὴν πρόνοιαν ἔχων. Εἶχαν καὶ τὰ Μοναστήρια Οἰκονόμον (Économe) καὶ Παροικονόμον (suppléant de l'Économe). Καταρχάς ἡ Ἑκκλησία δὲν ἐγνώριζεν οἰκονόμους, ἐπειδὴ οὐδὲ κτήματα εἶχεν, ἀρχουμένη εἰς τὰς ἐκουσίας προσφοράς τῶν πιστῶν, ἀναλόγους μετὰ τὰς μικρὰς αὐτῆς χρεῖας. Οἱ Ἀπόστολοι τότε πρῶτον ἔκριναν ἀναγκαῖον νὰ καταστήσωσι διοικητὰς

χωριστούς τῶν προσφορῶν, ἀφοῦ νύξῃθη ὁ ὅρισμός τῶν πιστῶν· καὶ ἐχειροτόνησαν ὅχι ἵνα, ἀλλὰ ἐπὶ τὰ, καὶ τοὺς ἀνόμασαν Διακόνους (Πράξ. δ', 14. ς', 5), διότι ἀληθῶς δὲν ἦσαν παρὰ διάκονοι καὶ ὑπουργοί, διωρισμένοι νὰ μοιράζωσι τὰς προσφοράς τῶν πλουσιῶν εἰς τοὺς πτωχοὺς. Οἱ Ἀπόστολοι ἦσαν ἀληθῶς οἱ Οἰκονόμοι, ὅχι ὁμῶς οἰκονόμοι χρημάτων, ἀλλ' « Ὑπηρεῖται Χριστοῦ, καὶ οἰκονόμοι μυστηρίων Θεοῦ » (Α. Κορινθ. δ', 1). Τοιοῦτοι ἐχρεώσασθαι νὰ ᾖναι καὶ οἱ καθεξῆς διαδεχόμενοι αὐτοὺς ἐπίσκοποι τῶν ἐκκλησιῶν· ἀλλὰ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν, κατὰ τὴν τετάρτην μάστιγα ἀπὸ Χριστοῦ ἱκανοτασθηρίδα, ὅτε τὰ κτήματα τῶν ἐκκλησιῶν νύξῃθησαν καὶ ὑπὲρ τὸ μέτρον καὶ ὑπὲρ τὸ πρέπον, μὴν ἀρκούμενοι εἰς τὴν οἰκονομίαν τῶν μυστηρίων, ἐτόλμησαν νὰ οἰκονομῶσι καὶ τὰ ἐκκλησιαστικά χρήματα καὶ κτήματα, ἑωσθὺ ἠναγκάσθησαν ἀπὸ τὴν ἐν Καλκηδόνι τετάρτην οἰκουμένην σύνοδον (ἔτ. 451) νὰ ἔχωσιν οἰκονόμους. Ἰδοὺ ὁ Κανὼν: « Ἐπειδὴ ἦν »

» τισιν ἐκκλησίαις, ὡς περιηχῆσθαι, δίχα οἰκονόμων οἱ ἐπίσκοποι
 » τὰ ἐκκλησιαστικά χειρίζουσι πράγματα, ἔδοξε παῖσαν ἐκκλησίαν,
 » ἐπίσκοπον ἔχουσιν, καὶ οἰκονόμον ἔχειν ἐκ τοῦ ἰδίου κλήρου, οἰκο-
 » νομοῦντα τὰ ἐκκλησιαστικά κατὰ γνώμην τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου·
 » ὥστε μὴ ἀμάρτυρον εἶναι τὴν οἰκονομίαν τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἐκ τού-
 » του σκορπίζεσθαι τὰ τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας πράγματα, καὶ λοιδορίαν
 » τῇ ἱερουσύνῃ προστριβεσθαι. Εἰ δὲ μὴ τοῦτο ποιῇσι, ὑποκείσθαι
 » αὐτὸν τοῖς θείοις κανόσιν. » Ἀπὸ τὸν κανόνα τοῦτον φαίνεται, ὅτι
 τὸ κατ' αὐτὸ ἔργον τῶν ἐπισκόπων πρέπει νὰ ᾖναι ἡ Οἰκονομία τῶν
 μυστηρίων τοῦ Θεοῦ, καὶ ὅχι χρηματικαὶ λεψοδοσιαὶ καὶ μέριμναι,
 ἱκαναὶ νὰ τοὺς βάλλωσιν εἰς πειρασμὸν νὰ σφετερίζωνται τὰ χρεωστού-
 μενα εἰς τοὺς πτωχοὺς. Γνωστὴ εἰς ὅλους εἶναι ἡ κοινὴ παροιμία: Τίς
 κρατεῖ μέλι καὶ δὲν γλύφει τὰ δάκτυλά του;

ΚΟΠΡΟΪΣΤΗΣ. Ὁ ξύων καὶ καθαίρων τὴν κόπρον.

ΣΤΙΧ. 71, Ἐκεῖνος ΠΑΛΑΤΙΝΟΣ ἦν, σὺ δὲ σκυδαλοφύλαξ.] Ἰθα-
 μεν ἀνωτέρω (σελ. 233) τὴν διάφορον γραφὴν ΠΑΛΑΤΙΑΝΟΣ. Ὁ Δου-
 κάγγιος (σελ. 1086) ἐξηγεῖ τοῦτο, ἐπάγγελμα μοναστικόν, τὸ δὲ
 τετρασύλλαβον Παλατίνος, ἀξίωμα τῆς Αυτοκρατορικῆς αὐλῆς,
 σημαίνει ἐκεῖνους τοὺς μεγιστᾶνας, ὅσοι ἦσαν πάντοτε παρόντες εἰς
 τὴν αὐλὴν (courtisans).

ΣΚΥΒΑΛΟΦΥΛΑΞ] Ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ Κοπροφύλαξ. « Σκύβαλα,
 » κόπρος » κατὰ τὸν Ἠσύχιον.

ζόμεθα καὶ ὡς μέρη λέξεων, καὶ ὡς σημεῖα λογικῶν, α', β', γ', ἐν, δύο, τρία κ. τ. λ.

ΣΤΙΧ. 81, Καὶ σὺ ψηφίζεις φάβατα, καὶ γράφεις ΚΟΝΗΔΑΤΑ.] Τὸ δεύτερον ἀντίγραφον : « Σὺ δὲ ψηφίζεις φάβατα, καὶ γράφεις » ΚΟΥΔΟΥΜΕΝΤΑ. » ΦΑΒΑΤΑ ἦλθαν (ἀπὸ τὸ Ῥωμαϊκὸν faba) τὰ σήμερον ὀνομαζόμενα Κούκκια (fèves, Ἑλλ. Κυάμους). Φάβατον ἀκόμη ὠνόμαζαν, καὶ Φάβα, οὐδετέρως, τὸ ἀπὸ τὰ κουκκία ἔνθος (purée), τὸ ὅποιον σήμερον ὀνομάζομεν θηλυκῶς, ἢ φάβα. Εἰς τὰ Πατερικὰ ἀναγινώσκεται συχνὰ Φάβατα βρεκτά, τὰ σήμερον εἰς ἡμᾶς λεγόμενα Βρεκτοκούκκια, τὰ ὅποια ἀπὸ τὰ μονασήρια, ἐπέρασαν καὶ εἰς τῶν κοσμικῶν τὰς τραπέζας. Μὲ ταῦτα καὶ ἄλλα τοιαῦτα νοσηρὰ φαγητὰ φθίρεται ἡ ὑγεία εἰς δόξαν Θεοῦ.

ΚΟΥΔΟΥΜΕΝΤΑ εἶναι κακὴ γραφή. Κουδούμενον ὀνομάζουσι πολλοὶ ἐξ ἡμῶν τὸ Πετροσίλιον (persil) ἀπὸ τὸ Ῥωμαϊκὸν Con-dimentum, ἄρτυμα, ἥδυσμα.

ΚΟΝΗΔΑΤΑ (γρ. Κονιδάτα). Σημαίνει ὅμοια τῶν κονιδῶν, ἀπὸ τὸ Ἑλλ. Κόνις ἰδως (lente). Τὸ Γράφειν κονιδάτα ὁμοιάζει μὲ τὸ Γαλλικὸν écrire des pieds de mouches.

ΣΤΙΧ. 82, Αὐτὸς φορεῖ Αἰγιομέταξα, καὶ σὺ τὴν ΣΑΓΟΛΕΒΑ.] ΔΓ, ΑἰΓΑΙΟΜΕΤΑΞΑ, καὶ ΣΑΚΟΛΕΒΑΝ. Ὁ Δουκάγιος (σελ. 35 καὶ 1316), δὲν ἐξύρω ἂν ἀπ' ἄλλο ἀντίγραφον, ἢ διὰ λάθος, γράφει, Αἰγιομήλαξα, λέξιν ἀσήμαντον. Τὸ Αἰγιομέταξα σημαίνει ἐνδύματα ὑφασμένα ἀπὸ μετάξιον μὲ αἰγὸς μαλλίον ἐνωμένον, ἢ (τὸ πιθανώτερον) ἀπὸ μένον αἰγὸς μαλλίον (poil de chèvre), τὸ ὅποιον, διὰ τὴν ὁμοιότητα, ὠνόμασαν Αἰγὸς μετάξιον.

ΣΑΓΟΛΕΒΑ. Αἰξὶς σύνθετος ἀπὸ τὸ ἀρσενικὸν Σάγος, ἢ θηλυκῶς Σάγη, καὶ τὸ Λαῖφος, ἥτις ἐσήμκινε τὴν σήμερον λεγομένην Κάπαν. « Σάγη (λέγει ὁ Ἡσύχιος)... περιβόλαιον, σιτίπασμα, » καὶ « Λαίφρα, » ῥάκη. » Ὁ δὲ σύγχρονος τοῦ Πτωχοπροδρόμου Εὐστάθιος (Ὀδυσ. ὁ, σελ. 1890) ἐφύλαξε καὶ τὸ τότε σύνθεσις σύνθετον· « Λαίφρα » δὲ, πτωχικά παχία ἱμάτια... κυρίως δὲ Λαίφρα, αἱ τῶν πλοίων, » φασὶν, ὁῦναι· ὅθεν οἱ κοινότεροι συνθέτεις, ἐκ τοῦ, Σάγος καὶ » τοῦ Λαῖφος, Σαγολαίφρα λέγουσιν. » Εἰς ἡμᾶς σήμερον ἢ διὰ τοῦ Σακολέβα (Σχολαίφα) σημαίνει εἶδος πλοίου.

ΣΤΙΧ. 83, Κρεβατοσρώσια.] ΔΓ, Κρεβατοςρώσια. Σώζεται ἡ

λίξις καὶ σήμερον, τὸ Κρεβατωσρῶσιον (une garniture de lit). Τίσσπρα διὰ Μοναχόν, ὅς τις ἐφόρει Αἰγιομέταξα, δὲν ἦσαν πολλά.

ΣΤΙΧ. 84, Γρ. ΨΑΘΙΝ,] ἤγουν Ψαθιον, ὑποκοριστικὸν τοῦ Ψάθα, Ἑλλ. Ψιάθους, κατὰ συγκοπὴν τοῦ Τ, ὡς καὶ εἰς τὸ Σάλιον (Σίλος) Σαγόνιον (Σιαγών) καὶ ἄλλα πολλά.

ΣΤΙΧ. 85, τέταρτον.] ΔΓ, δεύτερον.

ΣΤΙΧ. 86, ὧς ΠΑΣΧΑ.] ΔΓ, Εἰς ἕτερον.

ΣΤΙΧ. 87, Λαβράκις, φιλομήλας.] ΔΓ, Λαυράκις, συναγρίδας. Τὸ Λαβράκιον, Ἑλλ. Λάβραξ (brochet), εἶναι γνωστὸν σήμερον καὶ τὸ πρᾶγμα καὶ τὸ νόμα, ὡς καὶ ἡ Συναγρίς, περὶ τῆς ὁποίας, ὡς καὶ περὶ τῆς Φιλομήλας, ἴδε τὰς εἰς τὸν Ξινοκράτην σημειώσεις (σελ. 71 καὶ 102).

ΣΤΙΧ. 88, κἂν τορνεσίου χαυῖάριν.] ΔΓ, κἂν ταρτερῷ χαυῖάριν.

ΣΤΙΧ. 89, Αὐτὸς κἂν δέκα κέκτηται λίτρας χρυσᾶς λογάριν.] Μετὰ τὸν εἶχον τοῦτον, τὸ δεύτερον ἀντίγραφον, φέρει καὶ ἄλλον τὸν εἶη:

Καὶ εἰς τὴν κουράν του ἐξέβαλεν ἄλλην καμμίαν λίτραν.

ΛΟΓΑΡΙΝ (Λογάριον), συναθροισμένον καὶ φυλαγμένον ἀργύριον ἢ χρυσίον, Ξησαυρόν. Σημείωσε τὸ Ἐξέβαλεν, ἀντὶ τοῦ Κατέβαλεν, ἤγουν ἐπλήρωσε μίαν λίτραν χρυσοῦ διὰ τὴν κουράν (tonsure), ὅτε τὸν ἐκούρευσαν Μοναχόν.

ΣΤΙΧ. 90, Καὶ σύ φόλαν οὐδὲν ἔχεις νά δὸς διὰ τὴν ψυχὴν σου.] ΔΓ, « Σὺ δὲ οὐδὲ φόλεν κέκτησαι νά δώσης τὴν ψυχὴν σου » ἔλεγον, Ὁ Φόλις, καὶ θηλυκῶς, ὡς λέγομεν σήμερον, Ἡ Φόλα, εἶδος νομίσματος, οὕτως ὀνομασθέντος ἀπὸ τοῦ σχήματος ὁμοίου τῶν Λεπίδων ἢ Λοπίδων (écailles) τοῦ ὀψαρίου. « Φολίς, λεπίς » λέγει ὁ Ἡσύχιος. Τὰ δὲ Γλωσσάρια, « Φόλλεις (γρ. Φόλεις), ὀβολοὶ » κατὰ τὴν κλίσιν δηλαδὴ, τοῦ Ὄφιος, ὄφεις. Τοιοῦτον σχῆμα πιθάνον ὅτι εἶχαν καὶ οἱ παλαιότεροι ὀβολοὶ, ἐπειδὴ ἐκ τούτου ἔλαβεν ἀφορμὴν ὁ Ἀριστοφάνης, νά παραστήσῃ γελοίως ἵνα ἀπὸ τοῦς συνήθως λαμβάνοντας τὸ τριώβολον δικαστάς, ὅς τις παραπονεῖται, ὅτι ὁ συνδικαστής του τὸν ἔκαμε νά χάψῃ τρεῖς λεπίδας ὀψαρίου, ἀντὶ τριῶν ὀβολῶν (Ἀριστοφάν. Σφ. 787-793)

ΡΗΣΕΩΣ), ὅχι διότι δὲν ἦτο καὶ τοῦτο τόσον καλὸν (εἰς τοιαῦτα μάλιστα ποιήματα), ἀλλὰ διότι διασφίρει τὸν ῥυθμὸν τοῦ στίχου. Εἰς τὸν παρακμάζοντα ἑλληνισμὸν τὸ Ὑσέριω (rester en arriere ἢ a' arriéger, retarder) ἔλαβε τὴν σημασίαν τοῦ Στερῖω (priver), καὶ τὸ Ὑσέρημα (retard) τοῦ Στέρημα (privation). Δὲν εἰν' ὅστις δὲν ἐνδυμάται τοῦ Εὐαγγελίου τὸ Ἐκ τοῦ ὑσέρηματος. Σήμερον λέγομεν ὀρθῶς Στεροῦμαι, Στερεῦομαι, ἢ Στερίζομαι, καὶ καταχρηστικῶς Ὑσεροῦμαι (être privé ἢ se priver). Ὁ ἐνεργητικὸς τύπος Στερεῦω (priver) δὲν διαφέρει ἀπὸ τῶν Παλαιῶν τὸ Στερίω, ὡς οὐδ' εἰς ἐκείνους ἐδιάφερε τὸ Τυραννέω ἀπὸ τὸ ἐπίσης χρῆσθον Τυραννεύω. Λαμβάνεται δὲ καὶ ἀμεταβάτως πολλάκις τὸ Στερεῦω, ὅτε σημαίνει τῶν Γάλλων τὸ tarir, οἷον α' Τὸ πηγάδιον » ἐξέρυσεν » ἡγουν ἐσέρηθη τὸ ὕδωρ, ἐξηράνθη.

ΣΤΙΧ. 394, ΓΕΩΡΓΙΟΝ κ. τ. λ. Εὐχεται τισσάρων στρατιωτῶν ἀγίων τὴν προσασίαν εἰς τὸν Μανουήλ, ἀληθῶς ἐμπειρον τῆς στρατηγικῆς τέχνης. Ὀνομάζει τοὺς δύο, Γεώργιον καὶ Δημήτριον, καὶ σημαίνει διὰ τῶν ἐπιθέτων τοὺς δύο Θεοδώρους.

ΣΤΙΧ. 395, Οἱ τε καὶ ταξιθεύοιεν... ταξιαίους.] ΔΓ, οἱ καὶ συνταξιδεύσασιν κ. τ. λ. Ταξιδεῖον, ὑποκοριστικὸν τοῦ Τάξις, ἐσήμαινεν εἰς τοὺς Γραικορωμαίους, ὅχι ὅτι σημαίνει εἰς ἡμᾶς, ὅταν ἐκφράζωμεν τὸ Γαλλικὸν voyage, ἀλλὰ τὴν ἐκστρατείαν, ἥγουν τὴν εἰς πόλεμον κίνησιν καὶ ἀποδημίαν (Γαλλ. expédition militaire, ἢ ἀπλῶς expédition). Ἐκ τούτου ἐσχημάτισαν καὶ ῥῆμα Ταξιθεύω (faire une expédition). Σήμερον ἐκατήντησε νὰ σημάκῃ κυρίως τὴν διὰ θαλάσσης ὁδὸν, καὶ καταχρηστικώτερον καὶ τὴν διὰ ξηρᾶς. Ἡ γραφὴ τοῦ Στίχου ἴσως ἦτον, Οἱ καὶ συνταξιδεύοιεν.

ΣΤΙΧ. 396, Καὶ συνοδοιποροῦσί σου τῷ τρισκρατίστῳ κράτει.] ΔΓ,

Καὶ συνοδοιπορήσουσιν τῇ σῇ Θεοσεφίᾳ.

ΣΥΝΟΔΟΙΠΟΡΟΥΪΣΙ. Οὔτε τοῦτο, οὔτε τὸ Συνοδοιπορήσουσιν τοῦ ἄλλου ἀντιγράφου, εἶναι ὀρθόν, ἀν' ἐλπίξῃ τις ὀρθὰ ἀπὸ τοιούτους ποιητάς. Ἐπρεπε κἂν νὰ ἦναι, Συνοδοιποροῖεν, διὰ νὰ συναρμόζῃ μὲ τὸ εὐκτικὸν τοῦ προτέρου στίχου.

Ἀλλ' ἀρκοῦν τόσα εἰς τὸ πρῶτον ποίημα τοῦ Προδρόμου. Εἴθε ἡ ἐκ τῶν σημειώσεων ὠφέλεια νὰ παρηγορήσῃ τὴν ἐκ τῆς ἀναγνώσεως ἀηδίαν!

ΔΓ, ἰφαίνεται οὖν ἀπὸ τῆς φουδουλίας. Αἱ πεντήκοντα τρέκαι τοῦ βρακίου δὲν ἔχουν χρεῖαν ἐξηγήσεως. Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1693) ἀρῆκεν ἀνεξηγήτην τὸ Φουδουλίας, οὐδ' ἰγὼ ἔχω πῶς νὰ τὸ ἐξηγήσω. Ἠμέπως ἡ Φειδωλία εἰς τοὺς χρόνους τοῦ ποιητοῦ μας, ἐμεταμορφώθη εἰς τὸ Φουδουλία;

ΣΤΙΧ. 95, Καὶ περιπάτει Ἐμπύρετε κ. τ. λ.] ΔΓ, Ἐμπύρετος. Εἰς τὸ πρῶτον Ποίημα (σελ. 199) ἐσημειώθη τὸ σύνθετον Μυριοεμπύρετος.

ΣΤΙΧ. 96, Οὐκ εἶσαι Σεβαστοῦ παιδὶν, οὐδὲ Κουροπαλάτου.] Ὁ Σεβαστὸς (Ῥωμ. Augustus) ἦτον εἰς τὴν αὐλὴν τὸ πρῶτον ἀξιωμα, μετὰ τὸν Αὐτοκράτορα. Ἀλέξιος ὁ Κομνηνὸς, διὰ τὰ κάμη τὴν αὐλὴν λαμπροτέραν (λαμπρότητα, ὡς τὴν ἐνοοῦσαν τότε καὶ τὴν νοοῦν ἀκόμη σήμερον πολλοί!) τὸ κατεμίρῃεν εἰς πολλὰ Σεβαστῶν ἀξιώματα, διαφόρου βαθμοῦ καὶ διαφόρου δυνάμεως. Ἀπὸ τὴν φρόνιμον ταύτην διαίρεσιν ἐγεννήθησαν ὁ Σεβαστοκράτωρ (ἡ γυνὴ τούτου ἐπωνομάζετο Σεβαστοκρατορίσσα), ὁ Πρωτοσέβαστος, ὁ Πανυπερσεβαστος, καὶ ὁ ὀκτασύλλαβος Πανυπερπρωτοσέβαστος. Ὁ Κουροπαλάτης εἶχε τὴν φροντίδα (cura) τοῦ Παλατίου.

ΣΤΙΧ. 97, Σαρδαμαρίου.] ΔΓ, Σαρμαρδαρίου. Εἰς τὸ πρῶτον ἀντίγραφον ἔλιπε τὸ ἀρχικὸν ροιχείον Σ (αρδαμαρίον), τὸ ὁποῖον ἔλαβεν ἀπὸ τὸν Δουκάγγιον (σελ. 1330), ὅς τις ὁμῶς γράφει ΣΑΜΑΡΔΑΡΙΟΥ· ὡς] ἄλλου (σελ. 1722) ὁ αὐτὸς καὶ, ΚΑΡΔΑΜΑΡΙΟΥ. Ἰδοὺ λοιπὸν τρεῖς ΔΓ, καὶ αἱ τρεῖς ἴσως σφαλμέναι, ἐπειδὴ δὲν ἐτόλμησε νὰ ἐξηγήσῃ κάμμειαν ὁ Δουκάγγιος. Ὑποπτεύομαι ὅτι εἰς τόπον αὐτῶν ὁ Πτωχοπρόδρομος ἔγραψε ΣΑΛΓΑΜΑΡΙΟΥ. Ὁ Σαλγαμάριος, λίξις κοινὴ εἰς τοὺς Γραικορωμαίους (ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων τὸ Salgamarius), ἐσήμαινε τὸν πωλοῦντα Λάχανα, Γογγύλια, Ἀγγούρια, καὶ ἄλλα τοιούτα, ταριχευμένα εἰς ὀξείδιον, νὰ φυλάσσωνται εἰς χρῆσιν. Τοῦτο πιθανολογεῖται ἀκόμη ἀπὸ τὸ ἀκόλουθον, Χαδιαροκαταλύτης· διότι οἱ αὐτοὶ ἐπωλοῦσαν καὶ τὸ Χαδιάριον, καὶ ἄλλα διάφορα τραγήματα· ὅθεν καὶ τὰ Γλωσσάρια λέγουν, « Παντοπώλης, Seplasiarius, Salgamarius. » Εἶναι λοιπὸν ὁ Παντοπώλης ἢ Σαλγαμάριος, τὸν ὁποῖον σήμερον ὀνομάζομεν Βακάλην. Πρόσθετε ὅτι καὶ οἱ Τοῦρκοι τὰ ταριχευμένα μετ' ὀξείδιον καὶ σίνηπι γογγύλια, ἀπὸ τοὺς Γραικορωμαίους λαβόντες, ὀνομάζουν Σαλγάμ.

ΣΤΙΧ. 98, Σκουμπροκαλαμιδόπασου ἱγγραυλοπασοφάγου.] ΔΓ (εἰς

ὀνομαστικὴν πτώσιν), « Σκουμβροπαλαμῆδ' ὀπλάσος, ἰγχιραλοπαίσο-
» φάγος » καθὼς καὶ εἰς τοὺς ἀνωτέρω στίχους φέρει Κουροπα-
λάτης, καὶ Χαδίαροκαταλύτης. Τὰ Σκουμβρία καὶ αἱ Παλαμίδες
εἰν' ὀψάρια γνωστά. Περί τῆς Ἐγγρηπίλους (Γαλλ. Anchois) ἴδε τὰς εἰς
τὸν Ξενοκράτην σημειώσεις (σελ. 168). Τὰ πολυσύνθετα τοῦτα, ὡς
καὶ τὸ ἀνωτέρω (Α. 210) Δαμασκηναπιδ' ὀμηλα, εἶναι τοῦ καμι-
κοῦ χαρακτήρος, ὅποια πολλὰ εὐρίσκονται εἰς τοὺς ἀρχαίους (ἀσειοτέ-
ρους ὅμως πολὺ παρά τὸν Πρόδρομον). Τοιοῦτοι εἶναι οἱ Σφραγιδ-
ο-νυχαραγοκομῆται (Δρισοφαν. Νερ. 332), ἦγουν οἱ περιέργως καλλωπι-
ζόμενοι, οἱ Θρασυμαχειοληψικέρματοι (Ἑρεπ. παρ' Ἀθην.
XI, σελ. 509), ἦγουν ὅσοι ἐνόησαν τὴν Δρασύτητα μὲ τὴν αἰσχρο-
κέρδειαν, καὶ ἄλλα τοιαῦτα.

ΣΤΙΧ. 99, Καὶ μὴν Δορεῖς τοὺς βαθρακοὺς, τὰς ἸΣΧΑΣ, τὰ ψησία.]
ΔΓ, ἸΣΚΑΣ. Γράφει, Ψησσία, ὑποκοριστικὸν τοῦ Ψῆσσα ἢ Ψήττα,
καὶ ζητεῖ τὰ περὶ ταύτης, ὡς καὶ τὰ περὶ τῶν Ἰσχῶν (ἢ Ἰσκῶν) καὶ
τῶν Βαθρακῶν, εἰς τὰς εἰς τὸν Ξενοκράτην σημειώσεις (σελ. 48, 69,
186, 205).

ΣΤΙΧ. 101, Οὐδὲν ἐνι διαλόγου σου τάδρην τὸ παξυμάδιν.]
Ἀδιανόητος εἶναι ὁ στίχος, παρεκτός ἂν τὸν στίχης καὶ τοῦτον καὶ τὸν
ἀκόλουθον ἐρωτηματικῶς, οἶον, « Οὐδὲν... παξυμάδιν;... ἢ βρω-
» μαρία » ἦγουν Ἰδὲν ἀρχεῖσαι, δὲν εὐχαριστήσαι εἰς τὰ εὐτελῆ ταῦτα
φαγητά; Τὸ Διὰ λόγου σου, ἢ ὡς φέρεται εἰς τὸ ἀντίγραφόν μου,
Διαλόγου σου, σημαίνει τὸ Διὰ σὲ (pour toi), περὶ τοῦ ὁποίου
εἶπα τί εἰς ἄλλας σημειώσεις (εἰς τὸν Πλατ. Γεργ. σελ. 316).

Ἀντὶ τοῦ στίχου τούτου τὸ ἄλλο μου Ἀντίγραφον φέρει:

Μαθῶν οὐ μὴ καὶ γεύσασαι, ξηρὰ νὰ τὰ διαβάσης.

ΜΑΘΩΝ. Τοῦτο ἀνωτέρω (Α. 275) ἐγγράφητο ΜΑΘΩΝ, οὐδ' ἐκεῖ
σαφέστερον παρά τὸ ἐδῶ.

ΣΤΙΧ. 102, παλαμῆδοκομα.] ΔΓ, Παλαμῆδοκομμα. — Βρωμα-
ρία.] Σήμερον λέγομεν ὀρθότερον, Ἐρωμερὰ ἢ Βρωμερὰ (fétide).

ΣΤΙΧ. 103, νὰ γδάρη.] ΔΓ, Νὰ ἐκδέρνη.

ΣΤΙΧ. 104... τράπεζαν, καὶ βόθρα τὸν καλλάρην.] ΔΓ, ... τράπεζαν,
βοθρεῖ τὸν καλῆριν. Τὸ Βόθρα (γρ. Βάθρα) εἶναι συναιρέσεις ἰωνικῇ,
καὶ μετὰθesis ἀπὸ τῆς πρώτης εἰς τὴν δευτέραν (ὡς

προφέρομεν ἅποτε καὶ Πολέμα ἀντὶ τοῦ Πολέμου, καὶ ἄλλα ὅχι ὀλίγα τοιαῦτα). « Βωθέοντες, βοηθοῦντες » καὶ « Βώσομαι, βοήσεται » λέγει ὁ Ἡσύχιος. Σήμερον ὁ ποιητὴς λαὸς λέγει Βούθια. Καὶ ἴσως ἐκ τούτου ἐξηγηθῇ ἡ σκοτεινὴ εἰς σκοτεινὸν σύνταγμα (Παραγγιλ. § 10, σελ. 66) τοῦ Ἰπποκράτους λέξις, « Αἰτήσασιν δ' ἂν θαρσαλέως « ΒΟΥΣΘΗΝ. » Ὅλοι σχεδὸν οἱ μεταφρασταὶ τὸ ἡρμήνευσαν, Βοήθειαν. Εἰς μόνος ὑποπτεύθῃ μήπως ἔπρεπε νὰ μεταβαλῇ εἰς τὸ Βουλήν. Νομίζω, ὅτι πρέπει νὰ γραφῇ Βουθίην ἢ Βωθίην.

ΣΤΙΧ. 105, ΚΟΥΒΑΛΕΙ.] Ἐκ ΔΓ, ἀντὶ τοῦ, ΚΑὶ ΒΑΛΕ. Προσ-
τακτικὸν τοῦ Κουβαλῶ ρήματος, περὶ τοῦ ὁποίου ἴδε τὰ ἀνωτέρω
(σελ. 200) σημειωθέντα.

ΚΑΚΑΒΙΝ.] Κακάβιον, ἢ Κακκάβιον, ὑποκοριστικὸν τοῦ Κακκάθη
(ἢ) ἢ Κάκκαθος (ὁ). Κατὰ τὸν Φώτιον, « Κακκάθην δεῖ λέγειν,
» οὐχὶ Κάκκαθον· σημαίνει δὲ τὴν χύτραν » Καὶ « Κακκάθη, ὃν
» ἡμεῖς Κάκκαθον· ἔστι δὲ λοπαδῶδες, ἔχον ἐξ ἑαυτοῦ τρεῖς
» πόδας. » Σπανίως σήμερον συνειθίζεται τὸ Κακκάβιον. Κάκ-
καθον ὅμως ὀνομάζει ὁ Σομανέρας εἰς τὸ Λεξικόν, τὸν ἀρσενικὸν
πέρδικα (Pernice maschio). Λέγει καὶ ὁ Ἡσύχιος· « Κακάδα,
» πέρδιξ... ἢ χύτρα » Καὶ « Κάκκαθος, ἢ λοπάς, ἢ πέρδιξ. »
Οἱ Γραικωρομαῖοι ἐσυνειθίζαν καὶ τὸ σύνθετον Κακκαθοπυρρὸρος,
λέξιν ναυμαχικὴν, σημαίνουσαν τὸ Βρῦlot τῶν Γάλλων.

ΣΤΙΧ. 107, Κομμάτια, βλέπω, ἀπέγδαρες τρανὰ καὶ γωνιδάτα.]
ΔΓ, « Κομμάτιν, βλέπω, ἀπέδειρες, καλὸν καὶ γωνιδάτον. » Τὸ
Γωνιδάτον, ἰσοδυναμεῖ ἐδῶ μὲ τὸ Τετραγώνον.

ΣΤΙΧ. 108, Καὶ μαγερίαν δειπνάκον· οὐκ εἰς' ἐκ τῶν ἐνδόξων.]
ΔΓ, « Καὶ μαγερίαν τρεπινάκον, καὶ τρία κομμάτια θύνναν. »

ΣΤΙΧ. 109... καθόλου.] ΔΓ, καὶ ὅλως.

ΣΤΙΧ. 110, Καὶ παῦσε τὸ νὰ τρώς πολλὰ νάλιθης τόσα τόσα] ΔΓ,
« Καὶ ἄφες τοῦ τρώγειν τὰ πολλὰ, νὰ ἀλήθης πασπαλάτα. »

ΤΟΣΑ ΤΟΣΑ. Διπλασιασμὸς ὅμοιος τοῦ ἀνωτέρω (Α. 102), Πολλὰ
πολλὰ, συνήθης καὶ σήμερον ἀκόμη, ὡς καὶ εἰς τοὺς χρόνους τοῦ ποιητοῦ
μας, καὶ πολὺ ἀρχήτερον εἰς τὸν παρακμάζοντα ἑλληνισμόν, σημαίνων
ἐπίτασιν τῆς ποιότητος ἢ τῆς ποσότητος. Οὕτως οἱ Ἑβδομήκοντα (Δευ-
τερονομ. κη', 43), ἐρμηνεύοντες κατὰ λέξιν τὸ Ἑβραϊκὸν κείμενον, εἶπαν,
« Ὁ προστάυτος, ὅς ἐστιν ἐν σοὶ, ἀνθίσσεται ἌΝΩ ἌΝΩ, σὺ δὲ
» καταθήσῃ ΚΑΤΩ ΚΑΤΩ, » ἀντὶ τοῦ ἈΝΩΤΑΤΩ καὶ ΚΑΤΩΤΑΤΩ.

ΠΑΣΠΑΛΑΤΑ, ἡγουν λεπτά ὡς τὸ λεπτότατον ἀλεύριον, τὸ ὁποῖον καὶ σήμερον ἀκόμη ὀνομάζεται Πασπάλη, ἐν ἀπὸ τούτους τρεῖς παλαιούς σχηματισμούς, Πάλη, Παϊπάλη καὶ Πασπάλη, τοὺς σωζομένους εἰς τὸν Ἑσύχιον.

ΣΤΙΧ. 111, Ἀπελθε φτιάσε τὸ Ξερμὸν, ὅς ΝΗΜΑΝ τοῖς πατρᾷσιν.] ΔΓ, « Ἀπελθε, φτιάσε τὸ Ξερμὸν, καὶ νῖσον τοὺς πατέρας. » Γράφει ΝΙΜΜΑ, ῥηματικὸν τοῦ Νίπτω.

ΦΤΙΑΣΕ. Φτιάζω ἢ Φτιάνω, ἀπὸ τὸ Εὐθειάζω (Ἑλλ. Εὐθύνω)· τοῦτο δὲ ἀπὸ τὸ Ξηλυκὸν, Εὐθειᾶ, ὡς ἀπὸ τὸ Ἄδεια, Ἀδειαζώ, καὶ ἀπὸ τὸ Χρεία, τὸ μέσον Χρειαζομαι. Κυρίως σημαίνει, διορθῶν τὸ στρεβλόν, καὶ μεταφορικῶς, κατασκευάζω, παρασκευάζω, ἀρμόζω τί.

ΣΤΙΧ. 112, Σπούδασε, φθάσε σήμερον γοργὸν νὰ πᾶς εἰς τὸν μύλον.] ΔΓ, « Σπούδασον, φθάσον σύντομα, καὶ διάβα εἰς τὸ πουλίτζιν. »

ΠΑΨ, εἶναι Ἰπάγης, ὡς εἰς τὸν πρὸ τούτου εἶχον τὸ Τρώς (γρ. Τρώς) ἐσήμαινε Τρώγης.

ΠΟΥΛΙΤΖΙΝ, ὑποκοριστικὸν ὑποκοριστικοῦ τοῦ Πουλίον, σημαίνει τὸ oiseau τῶν Γάλλων, ἢ λευτικώτερον, τὸ uccelletto τῶν Ἰταλῶν, τὸ ὁποῖον ἐδῶ δὲν ἀρμόζει. Ἴσως ἡδύλησε νὰ σημάνη ὁ ποιητὴς τὸ Πωλητήριον (marché), τὴν ἀγοράν, ὅπου πέμπει ὁ πανοσιώτατος Ἡγούμενος τὸν ὑποτακτικὸν του νὰ ἀγοράσῃ τὰ χρειώδη.

ΣΤΙΧ. 113, Καὶ διάβα κ' εἰς τὸ πέραμαν γοργὸν ὡς ἐξηφτέριν.] ΠΕΡΑΜΑ ὀνομάζετο ὁ Γαλπαῖς, ὡς πέραν, ἡγουν καταντικρὺ τοῦ Βυζαντίου. Περάματα σήμερον ἀκόμη ὀνομάζονται τὰ πλοιάρια τὰ ὅποια περῶσι τὸν πορθμὸν τοῦ Βυζαντίου.

Ἐξηφτέριν. Ἐλέγτο καὶ Ἐεπτέριον, βάροχος λίξις, σχηματισμένη ἀπὸ τὸ Ρωμαϊκὸν Accipiter, ἱεράκιον (épervier).

ΣΤΙΧ. 114, Ἐρώτησε εἰς τὸ διάβα σου, Κ' Εἶπε τοὺς Βενετικούς.] Μὲ καχοφαίνεται, ὅτι παρέδραμα τὴν ὀρθοτέρην γραφὴν τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου, « Ἐρώτησε εἰς τὸ διάβασου Ἐπὶ τοὺς Βενετικούς, » ἡγουν, ὅταν ὑπάγῃς εἰς τὸ μέρος τῆς πόλεως ὅπου κατοικοῦν ἢ διατρίβουν οἱ Βενετικοί, ἐρώτησε πόσον πωλεῖται τὸ τυρίον.

ΔΙΑΒΑ. Εἰς τὸν πρότερον (113) εἶχον τὸ Διάβα ἦτο προσεκτικὸν ῥῆμα· εἰς τοῦτον εἶναι ἀπαρέμφατον, Εἰς τὸ διάβασου, ἡγουν ἐν τῷ δικαίῳ σου. Περὶ τῶν τοιούτων ἀπαρεμφάτων ἐξέτασε τὰ ἄλλου (Πλουτάρχ. Μέρ. Γ', Αὐτοσχ. στοχ. νή-ξβ') κατὰ πλάτος σημειωθέντα.

ΒΕΝΕΤΙΚΟΥΣ. Ἀντὶ τοῦ Βενετικῶν, διὰ τὸν ῥυθμὸν τοῦ στίχου. Ὁ Μάρκος Ἀντωνῖνος (Α', 5) τοὺς ὀνομάζει Βενετιανούς· εἶναι μία ἀπὸ τὰς δύο φατρίας, οὕτως ὀνομασθεῖσα διὰ τὸ Βένετον (bleu céleste) χρώμα τοῦ φορέματος. Ἰδε τὰ περὶ αὐτῶν ἀνωτέρω (σελ. 196) πλατύτερον ἱσορηθέντα.

ΣΤΙΧ. 115, Τὸ πῶς πουλιέται τὸ τυρὶν τί ἔχει τὸ κεντηνάριον.] ΔΓ, Πῶς πουλεῖται τὸ τυρὶν κ. τ. λ. Τί ἔχει, ἤγουν, ποίαν τιμὴν ἔχει, τί ἀξίζει.

ΚΕΝΤΗΝΑΡΙΟΝ (ζύγιον ἑκατὸν λιτρῶν); Λέξις Ῥωμαϊκῇ Centenarius, ἀπὸ τὸ Centum (ἑκατὸν)· ὁδὲν καὶ ὁ εἰς τὸν εὐαγγελιστὴν (Μάρκ. ιβ', 39) Κεντυρίων (Centurio), ὁ ἑκατόνταρχος. Ἐξεχυσθεῖσα σήμερον ἡ λέξις εἰς τὸ Καντάριον (ἰταλ. Cantaro).

ΠΟΥΛΙΕΤΑΙ. Ἄλλος οὗτος χυδαῖσμός, εἰς χρῆσιν, ὡς φαίνεται, ἔτι ἀπὸ τοὺς χρόνους τοῦ Προδρόμου, τοῦ Πουλιέται, λέγω, ἀντὶ τοῦ Πουλεῖται ἢ Πωλεῖται. Ἡ μετὰθεσις αὕτη τῶν στοχαστῶν τῆς διφθόγγου ἔχει χώραν εἰς πολλὰ ἑνικὰ παθητικὰ τρίτα πρόσωπα τῶν εἰς τὴν ῥημάτων, οὕτω καὶ Πασιέται ἀντὶ τοῦ Πατεῖται, καὶ Κρατέται ἀντὶ τοῦ Κρατεῖται. Εἰς τὰ πληθυντικὰ ἐφυλάχθη ἡ διφθόγγος οῦ, μὴ πῶς βάρβαρον ὅμως παρουσίαν τοῦ τ, οἷον Πουλιούνται, Πατιούνται, Κρατιούνται.

ΣΤΙΧ. 116, Ὑπαγε, λούσε σήμερον τὸν μέγαν οἰκονόμον.] ΔΓ, α Ὑπαγε, νέψε, λούσε σήμερον τὸν μέγαν οἰκονόμον. η

ΣΤΙΧ. 117, Λούσε καὶ τὸν ἡγουμένον, παράστα καὶ τοὺς δύο.] Μετὰ τὸν στίχον ταῦτον τὸ δεύτερον ἀντίγραφον φέρει ἀκόμη τὸν ἐξῆς:

ΕΝ ΜΕΡΙ ὁ ἡγούμενος, καὶ ἌΛΛ ὁ οἰκονόμος.

Ἰσ. γρ. ΕΝ ΜΕΡΕΙ, καὶ ἈΛΛΟΥ, ἤγουν χωριστὰ εἰς δύο σκάμματα οἱ δύο πανσιώτατοι.

ΣΤΙΧ. 118, Ὁ ΜΕΝ ΠΡΟΣΤΑΣΣΕΙ, τρέμει με, καὶ τάρασσε τὸ σκάμμα.] Ἐπρόκρινα τὴν γραφὴν τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου, παρὰ τὸ ἜΜΕΝ ΠΑΡΑΣΤΑ, διὰ τὸ ἀκόλουθον, Ὁ δ' ἄλλος. Ἐγραψα καὶ, τὸ Σκάμμα, ἀντὶ τοῦ, τὸΝ Σκάμμα. Σκάμμα λέγει τὴν σκάφην (baignoire).

ΣΤΙΧ. 119, παράχυσέ με, ἄς εὖγω.] ΔΓ, Περίχυσέ με, ἄς ἔκβω. Περίχυσε εἶναι Περίχυσσε (Ἑλλ. Περιχύσσειν ἢ Περι-

χεο»), λίξς οικισιότερα εἰς τὸ περὶ τοῦ ὁποῖου ὁ λόγος. Οἱ μέλλοντες καὶ ἐκδῶσιν ἀπὸ λουτρῶν, περιχέονται καθαρὸν ὕδωρ.

ΣΤΙΧ. 120, Καὶ μετὰ ΤΟΥΤΟΙΣ ἔρχεται τρίτος ὁ Ἐκκλησιαάρχης.] Ἡμεῖς γράψομεν ΤΟΥΤΟΥΣ, ἀν δὲν μ' ἐμπόδιζε τὸ ἄλλο ἀντίγραφον, « Καὶ σὺν ἐκείνοις ἔρχεται τὸ τρίτον ὁ Ἐκκλησιαάρχης. » Ὅπως ἂν ἦναι, νοεῖ, ἐτι Μετὰ τὸν Ἡγούμενον καὶ τὸν Οἰκονόμον ἔρχεται ἡ ἐξέλλεται τρίτος ὁ Ἐκκλησιαάρχης, καὶ λουσθῇ καὶ αὐτὸς ἀπὸ τὸν ταλαίπωρον Πτωχοπρόδρομον.

ΣΤΙΧ. 121. Πρὸς με ραλεῖς τὸν ταπεινὸν τὸν κατηνυτελισμένον.] ΔΓ, Πρὸς με ραλεῖς τὸν ταπεινὸν, προσάξει τοῦ ποιμένου.

ΣΤΙΧ. 125, Τὸ κρασοβόλιν μου ΠΙΛΟΥΝ τὸ νεροκοπημένον.] ΔΓ, ΚΡΑΤΟΥΝ.

ΚΡΑΣΟΒΟΛΙΝ. Λίξς σύναγος ἀπὸ τὸ Κρασίον (οῖνος) καὶ Βάλλω (ἰδ. ἀνωτέρω σελ. 186). Σημαίνει μίαν βολάν, μίαν ἐγχυσιν οἴνου, ἐν ποτήριον οἴνου (un verre de vin) ἀπὸ τὸ Βολή, ὡς καὶ οἱ Γάλλοι λέγουσιν κατ' ὁμοίαν μεταφοράν, un coup de vin. Σώζεται ἀκόμη σήμερον ἡ λίξς Κρασοβόλιον.

ΝΕΡΟΚΟΠΗΜΕΝΟΝ, μεγμένον μὲ νερὸν (Ἑλλ. ὑδαρὴς οῖνος), ἔχει ἀκρατον. Τὴν αὐτὴν μεταφοράν ἔχει τῶν Γάλλων ἡ γλῶσσα τοῦ Κόπτω εἰς τὸ vin ἢ lait coupé.

ΣΤΙΧ. 126, Σκύτω.] ΔΓη πίνω.

ΣΤΙΧ. 129, Καυκίον κρασιον οὐ δίδουν με, τὸ λέγουσιν εὐλογίαν.]

ΚΑΥΚΙΝ. Ἐσημείωσα (δὲν ἐνθυμούμαι ποῦ) ὅτι τὸ Καυκίον εἶναι τὸ αὐτὸ καὶ τὸ Βαυκίον κατ' ὁμοίαν τροπὴν ῥοιχείων, ὅποια ἐσημειώθη ἀνωτέρω (σελ. 48) τοῦ Κορκορυμποῦ καὶ Βορβορυμποῦ. Σημαίνει γενικῶς ἀγγεῖον ἢ δοχεῖον, καὶ καταξείρετον, δοχεῖον ὑγρῶν. Ἐκ τούτου εἶναι ἡ ἀπὸ τοῦς Ἀλεξανδρίας ὀνομαζομένη κατὰ τὸν Ἀθήναιον (XI, σελ. 784) Βαυκαλῖς, ὅθεν καὶ τῶν Ἰταλῶν τὸ Boccale (Γαλλ. Bocal), καὶ τῆς κοινῆς ἡμῶν γλώσσης τὸ Βαυκάλιον (χυσθ. Μπουκάλι), τὸ ὁποῖον ἄλλο δὲν διαφέρει ἀπὸ τὸ Καυκάλιον, πλὴν τὸ σχῆμα καὶ τὸ μέγεθος. Καυκάλιον δὲ ὀνομάζομεν σήμερον καὶ τὸ Κρανίον (crañe), ὡς ἀγγεῖον καὶ αὐτὸ τοῦ ἐγκεφάλου, καὶ ὅχι ἐγκέφαλον, ὡς τὸ ἐξηγεῖ ὁ Δουκάγγιος (σελ. 624). Τὰ Καυκάλα τῶν φονευθέντων ἐχθρῶν ἐμεταχειρίζοντο οἱ Σκύθαι ὡς καυκία (ποτήρια) πίνοντες ἐξ αὐτῶν. Καυκία ὀνομάζομεν ἀρχμὴ καὶ τοὺς δύο δίσκους τῆς ζυγαρίας, τὰς παλαιὰ ὀνομαζομένας Πλάσιγγας (plateaux).

Καῦκον καὶ Καυκαλίδα ὠνόμαζαν οἱ παλαιοὶ εἰδῆς τι φατοῦ (Διοσκοριδ. II, 169), ἄγνωσθ' διὰ ποίαν ἐτυμολογίαν. « Καῦκον, » καυλίον, καὶ ἄγριον λάχανον » λέγει ὁ Ἡσύχιος, καὶ « ΚΑΥΚΙΔΑΔΗΣ » βοτάνη τις, ὁμοία ΚΩΡΙΩ κ. τ. λ., » τὸ ὅποιον πρέπει γὰρ γραφῇ ΚΑΥΚΑΔΙΣ, καὶ ἴσως, ΚΙΣΩΡΙΩ. Ἡ αὐτὴ ἄγνοια μὲ κρατεῖ, διὰ τὴν ὠνόμαζαν οἱ Γραικορωμαῖοι Καύκαν τὴν παλλακίδα (Meurs. Glossar. Græcobarbar. pag. 235), καὶ ὀνομάζουσιν ἀκόμη σήμερον τινὲς ἐξ ἡμῶν Καῦκον τὸν μοιχόν.

ΕΥΛΟΓΙΑΝ ὠνόμαζαν τὸν μοιραζόμενον ἄρτον, ἢ ἄλλα τι φαγίον ἢ ποτὸν ἀπὸ τὸν ἠγοούμενον εἰς τοὺς Μοναχοὺς ὅθεν καὶ ὁ σερευόμενος τὴν μερίδα του, διὰ ποιήν τινος ἀμαρτήματος, εἰπότε, Ἀπ' εὐλόγι'ας, καὶ βραβαρασυνδέτως, Ἀπευλόγι'ας.

ΣΤΙΧ. 131, ΡΩΜΑΝΙΖΟΥΣΙΝ. Ρωμανίσιον ἔλεγαν ὅ,τι σήμερον ὀνομάζεται θηλυκῶς Στάγγα, ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸν Stanga (Γαλλ. barre), ὁ μοχλὸς τῆς θύρας ἀπὸ τὸν Ρωμαῖκόν ἴσως τροπὸν τῆς κατασκευῆς τῶν μοχλῶν. Ἡπατήθη ὁ Δουκάγγιος (App. σελ. 150) φέρων μαρτυρίαν τοῦ Εὐσαδίου (Ὀδυσσ. κ. σελ. 1657), ὅτι ὁ μοχλὸς ὠνομάζετο ἀπὸ τοὺς Γραικορωμαίους καὶ Παράβλημα· ἐπειδὴ εἰς ἄλλο μέρος (σελ. 1406) ὁ αὐτὸς Εὐσαδῖος λέγει, ὅτι εἰς τοὺς χρόνους του, Παράβλημα ὠνόμαζαν, « Τὸ ζῶοις εἰς τροφήν παραπεσόμενον, »

ΣΤΙΧ. 135, Κἂν εἰς οὐ βλέπει τὸ κουκὶν κ. τ. λ.] ΚΟΥΚΙΝ, ἡγοῦν Κανκίον, ἀπὸ τὸ Κόκκος (grain). Οὐ βλέπει τὸ κουκὶν μεταφορικῶς καὶ καχυπερβολῇ; ἀντὶ τοῦ, Κανεῖς δὲν λαμβάνει οὐδὲ τόσον, ὅσον εἶναι τὸ μέγεθος ἐνὸς κοκκίου, οὐδὲ τὸ παρὰ μικρόν. Ἡ αὐτὴ μεταφορὰ καὶ εἰς τῶν ἑλλων τὴν φράσιν, Il n'y a pas un grain de bon sens, Δὲν ἔχει κουκίον γνῶσιν. Οἱ παλαιοὶ κωμικοὶ ἔλεγαν εἰς τὴν αὐτὴν σημασίαν, Κόκκυ, πλάσαντες ἀπὸ τὸ Κόκκος. « Κόκκυ, τὸ » ἐλάχιστον » λέγει ὁ Ἡσύχιος· ἄλλος δὲ Λεξικογράφος (ΒΕΚΚ. Anecd. σελ. 105), « Οὐδὲ κόκκυ, ἀντὶ τοῦ, Οὐδὲ βραχύ. »

ΣΤΙΧ. 136, Ἀν εἰπῶ, Δότε με ψωμὸν εἰς τὴν ὑποτροφὴν μου.] ΔΓ, (ἴσως γνησιωτέρᾳ), Ἀν εἰπῶ, Δότε με πρῆξιν διὰ τὰ ὑποδύματα μου.

ΥΠΟΤΡΟΦΗΝ, μικράν, ὀλέγην καὶ μέλις ἀρχοῦσαν εἰς τὸ ζῆν τροφήν (une chétive nourriture). Ἡ λέξις εἶναι ἑλληνικὴ, ἀπὸ πρῶτον τὸν Σουιδῶρον θησαυρισθεῖσα εἰς τὰ Λεξικά, ἐκ μαρτυρίας Μαξίμου τοῦ Τυρίου.

ΣΤΙΧ. 137, Εἰς τὸν πυλῶνα.] ΔΓ, Ἐκ τοῦ πυλῶνος.

ΣΤΙΧ. 138-139, Καὶ πάντως ἈΝΥΠΟΔΕΤΟΝ κ. τ. λ.] Τοῦτο βεβαίονεϊ τὴν ἀνωτέρω (σιχ. 136) γραφὴν τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου ΠΕΤΣΙΝ, ἀντὶ τοῦ ΨΩΜΙΝ. Τὸ νόημα εἶναι, Δέν με δίδουν πετσὶν νὰ διαρτῶσω τὰ ὑποδήματά μου, λέγοντες, Μὴν ἐξέρχῃσαι τοῦ πυλῶνος, καὶ μὴ ἐξερχόμενος, οὐδ' ὑποδημάτων χρεῖαν ἔχεις. Καὶ ἀνυπόδητον ἂν μ' ἐσυγχώρουν νὰ ἐξέλθω, δὲν ἤθελα τὸ νομίζειν ἀτιμίαν.

ΣΤΙΧ. 140, Αἱ καροῦχαι] Ἐκ ΔΓ, ΑΤ, Οἱ καροῦχοι.

ΣΤΙΧ. 141, Τὴν γὰρ πολλὴν ἀσφάλειαν τῶν ἡμερῶν ΤῶΝ ἈΔΑΩΝ.] ΔΓ, ΕΚΕΪΝΩΝ. Τὸ νόημα εἶναι, Δέν φροντίζω τόσον τὰς ἄλλας ἡμέρας, ὅτε μὲ κλείουν εἰς τὸ μοναστήριον, ὥσον τὰς ἡμέρας, ὅτε τρέχουν αἱ καροῦχαι, ὅτε γίνεται ὁ ἀγὼν τῶν ἀμαξίων. Σημείωσε, ὅτι τὸ Ἀσφάλεια ἰδῶ σημαίνει, ὅχι τὴν ὁποίαν νοεῖ σήμερον ἡ γλῶσσά μας διὰ τῆς λέξεως ταύτης ἐλευθερίαν τῆς ψυχῆς ἀπὸ φόβου καὶ ἀταραξίαν (sécurité), ἀλλ' ὅ,τι συνηθέστερον ὀνομάζομεν Σφάλισιν, ἢ Σφάλισμὸν (réclusion), μὲ ὄνομα τῆς αὐτῆς συγγενείας (ἀπὸ τὸ Ἀσφαλίζω).

ΣΤΙΧ. 143, Εἰ δὲ πολλάκις κρατηθῶ.] ΔΓ, Ὅσάκις δὲ καὶ κρατηθῶ.

ΣΤΙΧ. 144, Πελεγρίνου.] Ἀπὸ τὸ Ῥωμαϊκὸν Peregrinus (ξένος), ὅθεν καὶ τῶν Γάλλων τὰ Pélerin, διὰ τοῦ ὁποίου σημαίνουν τὸν Προσκυνητὴν, ἤγουν τὸν ταξειδεύοντα εἰς Μοναστήρια ἢ ἄλλους ἁγίους τόπους χάριν προσκυνήσεως, καὶ τῆς ἀπὸ τὴν προσκύνησιν ἐλπίζομένης ψυχικῆς ὠφελείας. Ἐδῶ καταξείρετον νοεῖ τὰς περιβοήτους πελεγκρινίας (pèlerinages) ἢ ξαυροφόρους ἐκστρατείας (croisades) τῶν Δυτικῶν χριστιανῶν εἰς ἐπίκτησιν τῆς Ἱερουσαλὴμ. Ἡ δευτέρα ξαυροφορία συνέβη κατὰ τὸ 1147 ἔτος, ὅτε ἐβασίλευε Μανουὴλ ὁ Κομνηνός, καὶ ἤκμαζεν ὁ ποιητὴς μας Πτωχοπρόδρομος, ὅστις καὶ ἐγνώρισεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν πολλοὺς τοιοῦτους ξαυροφόρους, καὶ τὸν στρατηγὸν αὐτῶν Λοδοβίκον τὸν ἰδδομον, βασιλεῖα τῆς Γαλλίας, τὸν ὁποῖον ὁ Κομνηνὸς ὑπεδέχθη μὲ Ἀσιανὴν τύραν, καθίσας αὐτὸν εἰς ταπισιὴν σκαμνίου (tabouret), καθήμενος αὐτὸς εἰς τὸν θρόνον. (Vide GIBBON, *Histoir. de la decad. et de la chut. de l'empire Rom.*, tom. XI, pag. 409 de la trad. franç.).

ΣΤΙΧ. 145, Καὶ θλώ τοῦ μιμήσασθαι τὸ ἐλευθερὸν ἐκείνων.] ΔΓ,
καὶ πολεμῶ μιμήσασθαι τούτων ἐλευθερίαν.

ΠΟΛΕΜΩ. Εἰς σημασίαν τοῦ σφοδρῶς ἐπιθυμῶ τὸ Πολεμῶ
(s'efforcer), ἥτις σώζεται ἀκόμη καὶ τὴν σήμερον. Σημείωσι ἀκόμη
τὴν σύνταξιν τοῦ θλώ μὲ γενικήν.

ΣΤΙΧ. 146, οὐκ εἶδα.] Ἰσως οὕτως ἔγραψαν τότε, ἀντὶ τοῦ Οὐκ
οἶδα.

ΣΤΙΧ. 147, Σαπούνιν.] Σαπούνιον ἀπὸ τὸ Σαπώνιον, (savon)
ὑποκορισικὸν τοῦ Σάπων. Καὶ ἡ λέξις καὶ ἡ εὐρεσις τοῦ Σάπωνος,
ἀναφέρεται εἰς τοὺς παλαιοὺς Γάλλους.

ΛΕΓΟΥΝ ΜΕ ΤΟ ΖΕΜΑΝ.] Ἰσως ἦτο γραμμένον: ΔΟΥΓΟΥ ΜΕ ΤΟ
ΖΕΜΑ, κατ' ἑλλειψιν τοῦ, ἀποκρίνονται, ἢ λέγουν· ἤγουν Ἐγὼ
μὲν ζητῶ σαπώνιον νά λουσθῶ, αὐτοὶ δὲ μ' ἀποκρίνονται, Λούου (μὲ τὸ
δέγμαμα Δούγου) μὲ μόνον τὸ ζεσθὸν νερόν. Ἄρχου εἰς τὸ ζεσθὸν νερόν.
Τοῦτο σημαίνει εἰδῶ τὸ, Ζέμα, οὐδ' εἶναι, ὡς τὸ ἐνόησεν ὁ Δουκάγγιος
(σελ. 460) συνώνυμον τοῦ Ζωμός.

ΣΤΙΧ. 149, Νά Εὔγω νά ἰδῶ φίλον μου, μικρὸν νά ΤΖΑΝΤΖΑ-
ΡΙΩΝ.] Δ. ὙΠΛΩΓΩ, καὶ ΤΖΑΤΖΑΡΙΩΝ.

ΤΖΑΝΤΖΑΡΙΩΝ. Ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸν Cianciare (Γαλλ. badiner).
Ἰσοδυναμεῖ μὲ τῶν ἀρχαίων τὸ Ἀηρεῖν.

ΣΤΙΧ. 152, ΣΤΑΝΕΟ ΜΟΥ. Σήμερον λέγομεν, Στανιῶ, Στανέως
(ἢ Στανιῶς) μου, καὶ Στανιῶς μου (malgré moi, par
force).

ΣΤΙΧ. 153, Ἐχω καὶ πλείσα.] ΔΓ, Ἄλλα δὲ πλείσα.— συγγραφήν.]
ΔΓ, συγγράφη.

ΣΤΙΧ. 154, πολυλεξίαν.] ΔΓ, πολυλογίαν.

ΣΤΙΧ. 156, Ὑπὲρ δὲ ταύτης κέκτημαι μικρὰν παρηγορίαν.] ΔΓ,
Καίπερ δὴ κέκτημαι τινὰν μικρὰν παρηγορίαν.

ΣΤΙΧ. 157, ὑποίσωμαι ὁ κατηνυτελισμένος;] Οὕτως ἔγραψα,
ἀντὶ τοῦ Ὑπήσωμαι. ΔΓ, ὑπήσωμεν (γρ. ὑποίσωμεν) οἱ κατηνυτελι-
σμένοι;

ΣΤΙΧ. 158, Τὰ τῆς τραπέζης ΔΗΛΑΔΗ τοῦ γεύματος ΕΚΕΙΝΟΥ.]
ΔΓ, Τὰ τῆς τραπέζης ΛΕΓΩ ΔΗ, τοῦ γεύματος ΤΗΝ ὈΡΑΝ.

ΣΤΙΧ. 159 — 160, Ὅταν τὰ τρία δώσουσιν, καὶ πάντες συν-
αχθῶσιν· Καὶ ψάλλουν τὸ Ὑψώσω σε, καὶ ἄρξονται τοῦ τρώγειν.] ΔΓ,

Ἵπὲρ πάτρας μὲν πᾶς τις ἀποθνήσκειν θέλει·
 Ἵπὲρ δὲ μητέρας Καλλιμέδων ὁ Κάραδος
 Ἐφθῆς ἴσως προσεῖτ' ἂν ἄλλως ἀποθανεῖν.

Ἐάν οἱ Μοναχοὶ τοῦ Βυζαντίου, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Πτωχοπροδρόμου, ἔξεπσαν εἰς τόσῃν τρυφῇν, ποία καὶ πόση τάχα ἔπρεπε νὰ ᾔῃαι ἡ τρυφή τῶν κοσμικῶν πλουσιῶν, καὶ μάλιστα τῶν αὐλικῶν, καὶ πόσῃν ἀκολούθως ἔπασχε τῶν ἀναγκαίων ἐνδοτιαν ὁ κοινὸς λαός! Ἀλλὰ κἀνεῖς ἐξ αὐτῶν δὲν ἔτρεχε πλέον κίνδυνον νὰ χάσῃ τὴν πρὸ πολλοῦ χαμένην ἑλευθερίαν· μόνον τὸν χρυσοῦν ζυγὸν τῶν Γραικορωμαίων Αὐτοκρατόρων ἐκινδύνευαν νὰ μεταβάλωσιν εἰς τὸν σιδηροῦν Τουρκικὸν ζυγόν· καὶ τοῦτο συνέβη.

ΒΑΒΑΛΙΣΜΕΝΟΣ. Ὅ,τι ἐσήμαινε τὸ Ἀρβελισμένος, σημαίνει καὶ τὸ Βαβαλισμένος· ἀλλ' οὐδὲ τούτου τὴν ἐτυμολογίαν γνωρίζω. Ἐνθυμοῦμαι τὸ διὰ τοῦ *μ* Μαμαλίζω, λέξιν τινῶν νησιωτῶν τοῦ Αἰγαίου πελάγους, σημαίνουσα, ὡς *μ'* ἔλεγε τις φίλος, τὸ κοπανίζω, ἢ κόπτω εἰς λεπτά. Ἡ ἐναλλαγή τοῦ *β* καὶ τοῦ *μ* δὲν εἶναι παράδοξος, εἰς ὀνόματα μάλιστα ὀνοματοποιημένα, ὡς εἶναι τὸ Βαβαλίζω καὶ Μαμαλίζω. Λέγει καὶ ὁ Ἡσύχιος « Μάματα, » ποιεῖματα (γρ. πέμματα) βρώματα· » καὶ « Μαμμάν... ἐσθιεύ. »

ΠΑΡΕΧΥΜΑ.] Γρ. Περίχυμα, ἢ χυδαίερον, Περίχυμα. Αἰτίς μαγειρικῇ, ἀκόμη σήμερον σωζομένη, σημαίνουσα τὸ ὑγρὸν ἄρτυμα (sauce) τὸ χυνόμενον ἐπάνω τῶν ἐψημένων ἢ ὀπτημένων φαγητῶν. Τὸ ῥῆμα λέγεται Περιχύνω, Περεχύνω καὶ Περεχῶ.

ΣΤΙΧ. 165, ΟΞΙΝΟΓΛΥΚΟΣ.] Ἐκ ΔΓ, ΑΤ, Ὄξυνόγλυκον. Ὄξυνόγλυκον (aigre-doux) ὀνομάζει τὴν μαγειρίν, διότι ἐσκευάζετο μὲ μέλι καὶ ὀξείδιον.

ΚΡΟΚΑΪΗ. Ἐχουσα καὶ κρόκον (safran).

ΣΤΙΧ. 166, Ἐχουσα σάχος σύσγουδον, ΚΑΡΙΟΦΥΛΛΑΟΝ τριψίδιν.] ΔΓ, ΚΑΡΟΦΑΛΟΝ. Οὕτως ὀνόμαζαν, Καρόφαλον καὶ Γαρόφαλον, καὶ ὀνομάζουν ἰακώμη σήμερον, τὸ συνηθεστέως λεγόμενον Μοσχοκάρφιον (clou de girofle).

ΤΡΙΨΙΔΙΝ. Ἦγουν Τριψίδιον, βαρβάρως, ἀντὶ τοῦ τριπτόν, κοπανιστόν, ἢ ἄλεστόν.

ΣΤΑΧΟΣ, εἶναι τὸ ἄρωμα, τὸ ὀνομαζόμενον καὶ Στάχυς, καὶ Ναρδόσχυς, καὶ Νάρδος Ἰνδική. (ἴδε Γεωπονικ. VI, 8, μέ τας σημ. τοῦ πελευτ. ἐκδότ.). Σήμερον τὸν ὀνομαζόμενον ἀπλῶς Νάρδον (Nard) τὸ ὄνομα εἶναι Ἀσιανὸν (Ἑβρ. נָרְד). Ἀντὶ τοῦ Στάχος, ὁ Δουκάγγιος (σελ. 654) θηγάει κακῶς Στέχος.

ΣΥΣΤΟΥΔΟΝ, τί σημαίνει, οὗτ' ὁ Δουκάγγιος μᾶς εἶπει, οὗτ' ἐγὼ εἶμαι καλὸς νὰ τὸ ἐξηγήσω.

ΣΤΙΧ. 167, Ἀμανιτάριν ὄξος τε, καὶ μέλι ἐκ τὰ κάπνιν.] ἈΜΑΝΙΤΑΡΙΝ, ἤγουν Ἀμανιτάριον, ὑποκοριστικὸν τοῦ Ἀμανίτης (champignon). Τὸνομα δὲν εἶναι ἀρχαῖον (ἔλεγον ἀντ' αὐτοῦ Μύκης)· ἀλλ' οὐδὲ παραπολὺ νέον πάλιν, ἐπειδὴ εὐρίσκεται εἰς τὸν Νίκανδρον, ποιητὴν ἀκμάσαντα ἑκατὸν πεντήκοντα σχεδὸν ἔτη πρὸ Χριστοῦ.

ἈΚΑΨΙΝΙΝ, ἐπίθετον τοῦ μέλιτος, σωζόμενον καὶ σήμερον. Μέλι Ἀκαπνον ἢ Ἀκάπνισον (Στραβ. Γεωγρ. IX, σελ. 400) ὠνόμαζαν οἱ Ἀθηναῖοι ἐκεῖνο τοῦ περιφήμου Ἀττικοῦ μέλιτος τὸ μέρος, ὅσον ἔσυραν ἀπὸ τὰ κυψέλια πρὶν τὰ καπνίσωσιν, ὡς συνειδέθουν οἱ μελιουργοὶ, ὅτε θέλουν νὰ διώξωσι τὰς μελίσσας· διότι, τὸ καπνιζόμενον μέλι κινδυνεύει πολλάκις νὰ ὀξυνισθῇ, ὡς λέγει ὁ Πλίνιος (PLIN. *Histor. natur.* XI, 16, § 15).

ΣΤΙΧ. 168, Καὶ ΜΕΣΑ κεῖται.] ΔΓ, ἈΠΕΣΩ.

ΣΤΙΧ. 169, Ἐκ τὸ Ῥύγιν.] ΔΓ, Ἐκ τὸ Ῥήγιν. Καὶ αἱ δύο σφαλμένα. Γράφε, Ἐκ τὸ Ῥήγιν, ἤγουν Ῥήγιον, λιμὴν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἢ ἐπίνειον, ὡς τὸ ὀνομάζει ὁ Ἀγαθίας. Ἡ εἰς αὐτὸ φέρουσα πύλη, ὠνομάζετο, Πύλη τοῦ Ῥηγίου, κτισθεῖσα ἀπὸ Κωνσταντίνου τινά, ἑπαρχον τῆς πόλεως, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὸ εἰς αὐτὴν ἐπίγραμμα (Ἀνθολογ. IV, 28, § 13), μέ τὸν τίτλον, Εἰς τὴν πύλην τοῦ Ῥηγίου, ἐν Βυζαντίῳ:

Ἡμασιν ἐξήκοντα φιλοσκήπτρω βασιλῆϊ
Κωνσταντῖνος ὑπαρχος ἐδεῖματό τείχει τείχος.

Ῥαζιον ἐγκώμιον βασιλείῳ ὁ Φιλόσκηπτρος (qui chérit son

sceptre)! Ἐκ τούτου μόνου τοῦ διετίχου κατεχωρίσθη ἡ λέξις εἰς τὰ Ἑλληνικά Δεξικά.

ΣΤΙΧ. 170, Καὶ συναγρίδα πεπανή, ὦ θεέ μου, μαγερία!] ΔΓ... θεέ μου μαγερία.

ΣΥΝΑΓΡΙΔΑ. Σώζει ἀκόμη σήμερον τὸ νομά της. (Ἴδε τὰς εἰς τὸν Ξενοκρ. σημ. σελ. 102).

ΠΕΠΑΝΗ. Δεῖξις τοῦ παρακμάζοντος ἑλληνισμοῦ· οἱ ἀρχαιότεροι ἔλεγαν Πέπειρος, ἡμεῖς σήμερον, Ἰριμος (πίρ). Κατὰ προ-
παρωξύνθη ἡ λέξις εἰς πολλά Ἑλληνικά Δεξικά, Πέπανος. Κατὰ καὶ
εἰς τὰ Ἀνέλεκτα τοῦ Βρύγκου (II, σελ. 306) ἐγράφη Πεπάνων
βοτρώων, ἀντὶ τοῦ Πεπανῶν κ. τ. λ.

ΘΕ.] ΔΓ, Θεέ. Ἀλλὰ τὸ μονοσύλλαβον (ὡς καὶ σήμερον τὸ προ-
φέρουν οἱ χυδαῖοι) ἀρμόζει πλείον εἰς τὸν κωμικόν μας Πρόδρομον.
Παρόμοια ὁ Ἀριστοφάνης φέρει συχνὰ δισύλλαβον τὴν κλητικὴν τοῦ
Μέλεος, οἷον (Εἰρ. 137),

Ἄλλ', ὦ μέλε, ἄν μοι σιτίων διπλῶν ἔδει.

Σημείωσε ἀκόμη καὶ τὴν κωμικὴν (ὄχι εὐσεβῆ) ἐπίκλησιν τοῦ Θεοῦ,
εἰς γαστρικάς ἀπολαύσεις, κατὰ μίμησιν τῶν ἀρχαίων κωμικῶν. Παρό-
μοια καὶ εἰς ἐξ ἐκείνων (παρ' Ἀθην. σελ. 119), ἀνεφώνησε περὶ
ταρίχου καλοῦ,

Ἄλλ' ἐπριάμην παρ' ἀνδρὸς, ὦ γῆ, καὶ ΘΕΟΪ!

Ταριχοπώλου πάνυ καλοῦ τε κάγαθου,

Τιλτὸν μέγιστον. —————

ΣΤΙΧ. 172, Καὶ Χιώτικον ΝΑ' ΚΟΤΖΟΣΑ κ. τ. λ.] ΔΓ,
ΝΑ' ΕΤΖΑΚΟΣΑ κ. τ. λ. Χιώτικον, ἑλλειπτικῶς τοῦ Κρασίον·
ὡς καὶ οἱ παλαιοὶ τὸ Χίος, κατ' ἑλλειψιν τοῦ Οἶνος, καὶ σήμερον
οἱ Γάλλοι, boire du Champagne. Περὶ τοῦ Κετσόνω, ἴδε τὰ
ἀνωτέρω (σελ. 145), ὡς καὶ τὰ περὶ τοῦ Τσακόνω (σελ. 225).

ΣΤΙΧ. 173, Καὶ νὰ ρευξάμην ἔμνοσα, καὶ νὰ παρηγορήθην.] ΔΓ,
Καὶ νὰ ἱρευξάμην εὖνοσα, καὶ νὰ ὑπεκοιμήθην.

ΥΠΕΚΟΙΜΗΘΗΝ (ἴσ. Ἀπεκοιμήθην). Τὸ ΕὔΝΟΣΤΑ, ἄν καὶ

ἐλληνικώτερον, δὲν ἀξίζει τὸ βάρβαρον καὶ κωμικὸν ἘΜΝΟΣΤΑ, κατὰ φθορὰν ὁμοίαν τοῦ Χαῦνος εἰς τὸ Ἀχαμνός, καὶ τοῦ Ἐλαύνω εἰς τὸ Αἰάμνω. Σήμερον ἀντὶ τοῦ Εὐνοῦσα, λέγομεν Νόσιμα, ἐπιβόημα ὁμοίως παραγόμενον ἀπὸ τὸ Νόσας. (Ἰδ. Πρόδρ. Ἑλλ. Βιβλιοθ. Αὐτ. 50χ. σελ. ριθ').

ΣΤΙΧ. 174, ΤΑ ΤΗΓΑΝΟΥ.] Ἦγουν τὰ τηγανιστά, ἢ ὡς τὰ ὀνόμαζαν οἱ Ἕλληνες κωμικοὶ, τὰ ἀπὸ τηγάνου, οἶον (Φερεπρატ. παρ' Ἀθην. σελ. 229),

Ἀπὸ τηγάνου τ' ἔφασκεν ἀφύας φαγεῖν.

ΣΤΙΧ. 175, σιακοκόμματα.] ΔΓ, συγκόμματα. Ἄν προκρίνης τὴν πρώτην, Γράφε, Σιακοκόμματα, ἤγουν, Σύακος ἢ Σιακίου κόμματα. Περὶ τοῦ ὁποίου ἴδε τὰς εἰς τὸν Ξενοκράτην σημειώσεις (σελ. 90 καὶ 186).

Τρυγλία μουσακάτα. Ὑποκοριστικὸν τῆς Τρίγλης τῶν παλαιῶν, οἱ ὅποιοι τὴν ὀνόμαζαν καὶ Γενειάδα. Καὶ τοῦτο σημαίνει ὁ Ποιητής μας διὰ τοῦ Μουσακάτα. (Ἰδε τὰς εἰς τὸν Ξενοκράτην σημειώσεις (σελ. 105). Ζώζεται ἔτι σήμερον εἰς τὰ κοινὰ Λεξικά μας τὸνομα Γενειάδα (mullus barbatus, Γαλλ. rouget).

ΣΤΙΧ. 176, ἈΘΕΡΙΝΕΣ. Ἀθερίνας (Athérines ἢ Ἐρίς) ἀκόμη σήμερον τὰς ὀνομάζομεν.

ΣΤΙΧ. 177, ΚΙΘΑΡΓΟΣ, Ἑλλητισί, Κίθαρος (limande). Ἰδ. τὰς εἰς τὸν Ξενοκρ. σημ. σελ. 91.

ἈΚΕΡΕΟΣ. Γράφε Ἀκέραιος.

ΓΑΡΟΣ. Περὶ τοῦ Γάρου, ἢ Γάρου, ἴδε τὰς εἰς τὸν Ξενοκράτην σημειώσεις (σελ. 183).

ΣΤΙΧ. 178, ΚΑΡΝΑΒΑΔΑΙΝ. Ἰδ. τὸν εἰς τὸν Ξενοκράτην Πίνακα (λεξ. Καρναβάδιν, σελ. 241).

ΣΤΙΧ. 179, ἈΒΟΛΑΚΤΙΣΜΑΝ.] ΔΓ, Ἀπογαλάκτισμαν. Ὁ Δουκάγγιος μόνον τὸ Ἀπολάκτισμαν ἐχώρισεν εἰς τὸ Λεξικόν του (App. σελ. 22), ἀφήσας αὐτὸ χωρὶς ἐξήγησιν. Ἡ διάφορος γραφή Ἀπογαλάκτισμα, σημαίνουσα, ἂν δὲν ἀπατώμαι, τὸ lait ἢ laitance τῶν Γάλλων (καὶ τοῦτο ἀπὸ τὸ lait, γάλα) εἶναι ἡ ὀρθότερα, ἢ καὶ ἡ Γραικικωτέρα. Ἀφῆκα ὅμως τὸ Ἀπολάκτισμα, καὶ ὡς ταυτόσημον, καὶ ὡς οἰκειότερον εἰς τοὺς Γραικορωμαίους. Ἐπειδὴ οἱ

Λατίνοι ὠνόμαζαν *lacs* μονοσυλλάβως τὸ Γάλα, ἀφαίρεσαν καὶ οἱ Γραικορωμαῖοι τὴν πρώτην συλλαβὴν εἰς πολλὰ παράγωγα. Οὕτως, παραδείγματος χάριν, ὠνόμαζαν τὸ Γαλαθινὸν ἐρίφιον (*chevreau de lait*) Ἐρίφιν Λακταῖον (κατὰ τοὺς Ῥωμαίους *hædus lactens* ἢ *lacteus*) ἀντὶ τοῦ Γαλακταῖον, καὶ ἀκόμη βαρβαρώτερα, τὸν γαλαθινὸν χοῖρον (*cochon de lait*) Λακτεντόπουλον. (Ἰδε Δουκαγγ. σελ. 783).

ΣΤΙΧ. 180, Καὶ τίς ἀκρίτης.] ΔΓ, ὦ τίς ἀκρίτης! Κατωτέρω (μετὰ τὸν στίχ. 546) φέρω ἀπὸ τὸ δεύτερον ἀντίγραφον πάλιν διὰ τοῦ Ἰ τοῦ Ἀκρίτης, ὅπου τὸ συνοδεύει μὲ τὰ ἐπίθετα Πολεμάρχος, καὶ Στεφρὸς. Σημαίνει λοιπὸν ἡ λέξις Ἀκρίτης παρομοίαν τινὰ ποιότητα τοῦ Ἀνδρείου, Ῥωμαλίου, ἢ ἄλλο τι συνώνυμον. Ἀλλ' ἀγνοῶ τὴν ἐτυμολογίαν του. Ὁ Δουκάγγιος τὸ παρίδραμεν ὅλως. Ἰδρα εἶναι ἀπὸ τὸ Ἄκρος, ἤγουν ἄκρος τὴν ἰσχύν;

ΣΤΙΧ. 181, Καὶ τὰς ποδίας του νάμπηξεν κ. τ. λ.] Ἐγουν, Ἀνασύρας τὰς ποδίας νὰ τὰς ἔμπηξεν εἰς τὴν ζώνην του· ὡς κἀμουν συνήθως οἱ ἐπιχειρίζοντες ἔργον τι κοπῶδες. Σήμερον λέγομεν Ποδία, ἀπὸ τὸ Ποδία (ὡς Συκία ἀπὸ τὸ Συκέα καὶ Μηλία ἀπὸ τὸ Μηλέα), σημαίνοντες τὸ κάτω ἄκρον τὸ πρὸς τοὺς πόδας τοῦ ἐπανωφορίου. Ἐλεγαν καὶ συνηρημένως Ποδῆ, κατὰ τὸ Συκῆ. Οἱ παλαιοὶ τὴν ὠνόμαζαν Πέζαν, Κράσπεδον, καὶ Πτερύγιον. Ποδίαν (*tablier*) ὀνομάζομεν ἀκόμη, καὶ τὸ συνήθως κρεμάμενον ἀπὸ τῆς ζώνης μέχρι ποδῶν παραπέτασμα, εἰς φυλακὴν τῶν φορεμάτων.

ΣΤΙΧ. 182... ἀγουρίτζης.] Ἐσημειώθη (ἀνωτέρ. σελ. 88-89), ὅτι τὸ Ἄγουρος (ὅθεν τὸ Ἀγόριον), ὡς καὶ τὸ πᾶλληξ, ἦσαν καὶ ἡλικίης ὀνόματα. Τὸ παράγωγον τοῦτο Ἀγουρίτσης, σημαίνει, τὸν ἀνδρεῖον, ὡς ὁ Παλληκαρᾶς, ἀπὸ τὸ Πᾶλληξ, καὶ εἰς τοὺς παλαιούς ὁ Ἀρρένικος, τὸν ἀνδρῶδη καὶ ῥωμαλέον, ἀπὸ τὸ Ἀρσην ἢ Ἀρρην.

ΣΤΙΧ. 183, Καὶ νὰ τοὺς ἐσυνέτριψεν τοὺς παλαμναίους μίσους.] ΔΓ, Καὶ νὰ τοὺς ἐσυνέτριψεν ὡς παλαμναῖος γίγας.

ΜΙΣΟΥΣ δὲν δύναται νὰ σημάνη ἐδῶ πλὴν τὰ παρατεθέντα εἰς τὴν τράπεζαν, τὰς παραδίσεις (*services*), ὡς ἐξηγήθη ἀνωτέρω (σελ. 211), καὶ ἐπομένως αὐτὰ τὰ σκουτέλια. Ἴσως ἡ δευτέρα γραφή, ὡς παλαμναῖος γίγας, εἶναι πιθανωτέρα.

ΣΤΙΧ. 184, Πολλάκις με ΠΑΡΕΤΡΙΝΕΝ ὁ λογισμὸς νὰ ΓΕΡΩΩ.] ΔΓ, ΠΑΡΟΡΓΗΣΕΝ... ΕΓΕΡΩΩ.

ΠΑΡΕΤΡΙΝΕΝ. Γράφει ΠΑΡΩΤΡΙΝΕΝ.

ΠΑΡΟΡΓΗΣΕΝ. Ίσως ἦτο ΠΑΡΩΡΜΗΣΕΝ.

ΓΕΡΩΩ ἢ ΕΓΕΡΩΩ. Παρωξυτονήθη διὰ τὸν ῥυθμὸν τοῦ μέτρου, ἀντὶ τοῦ Ἐγερῶ.

ΣΤΙΧ. 185, Ναμπῶ σὴν μίσση καὶ ναυγῶ, νὰ δώσω καὶ νὰ πάρω.] ΔΓ, Νὰ ἐμβῶ εἰς τὴν μίσση ὡς θρασὺς, νὰ δώσω καὶ νὰ πάρω.

ΣΤΙΧ. 186, Τζακίσω.] Ἰδε τὰ σημειωμένα ἀνωτέρω (σελ. 225).

ΣΤΙΧ. 187, Συντρίψω ΤΟΝ.] ΔΓ, ΤΑ.

ΣΦΙΞΩ ΤΟΥΣ ΘΑΝΟΝΤΑΣ. Φράσις ποιητικὴ, σημαίνουσα τὸν σφοδρὸν τῆς ψυχῆς θυμὸν καὶ τὴν ἀγανάκτησιν, κατὰ μέμνησιν τοῦ « Χεῖλος ὁδοῦσι δακῶν » τοῦ Τυρταίου, ἢ μᾶλλον τοῦ Εὐριπίδου (Βαχχ. 620),

Θυμὸν ἐκπνέων, ἰδρῶτα σώματος ζάξων ἄπο,
Χεῖλεσι διδούς ὀδόντας.

ΣΤΙΧ. 188, Καὶ σύντζεφλον λαφύξω τον, καθάπερ ἄρνα λείων.] ΔΓ, Καὶ σύντζεφλον τζακίσω τον καθάπερ λείων ἄρνα.

ΣΥΝΤΖΕΦΛΟΝ. Ἑλληνιστί, Αὐτῷ τῷ φλοιῷ, Σύν τῷ φλοιῷ. Τὸ περικάλυμμα τῶν καρπῶν ὀνομάζομεν Φλούδιον (ὕποκοριστικὸν τοῦ Φλοιὸς ἢ Φλοῦς) καὶ Τζώφλοιον, λέξιν φθαρμένην ἀπὸ τὸ Ἐξω φλοῖον, Ἐξώφλοιον. Τὸν αὐτὸν χυδαῖσμον ἔπαυε καὶ τὸ Πρεϊκίον (dot), προφερόμενον ἀπὸ τινος Προυκίου. Σύντζεφλον, ἢ ὡς προφέρεται σήμερον Σύντσωφλον, ἡθελεῖ τις, παραδείγματος χάριν, ὀνομάσειν Ἀπίδιον, Μήλον, ἢ ἄλλον τινὰ καρπὸν, τὸν ὁποῖον τρώγει ὡς τὸν λάβη ἀπὸ τὸ δένδρον, χωρὶς νὰ τὸν καθαρίσῃ πρῶτον ἀπὸ τὸν φλοῖον. Ἐδῶ ὁ ποιητὴς μας, ὡς ποιητὴς, τὸ ἐμεταχειρίσθη καὶ εἰς φαγητὸν τρωγόμενον ἐντάμα μετὰ τὸ πινάκειον. Τόσῃ πείναν ἔπασχεν ὁ πτωχὸς Πρόδρομος.

ΛΑΦΥΞΩ. Ἐδῶ ἀναμφιβόλως ἠθέλησε νὰ μιμηθῇ τὴν παραβολὴν τοῦ Ὁμήρου, ὅς τις εἶπε (Ἰλιάδ. λ', 175-176) περὶ βωδίου σπαρattoμένου ἀπὸ λείοντα,

Τῆς δ' ἐξ αὐχέν' ἔαξε, λαβὼν κρατεροῖσιν ὁδοῦσιν,
Πρῶτον, ἔπειτα δέ θ' αἶμα καὶ ἔγκασα πάντα ΛΑΦΎΣΣΕΙ.

Τὸ Λαφύσσω εἶναι τὸ *hâbler* ἢ *goûfter* τῶν Γάλλων.

ΣΤΙΧ. 190, Οὐδ' ἀτενίσαι καὶ ἰδεῖν *kân* ὅλως μὲ ἀφρίνουν.] Τὸ
δεύτερον ἀντίγραφον, « Οὐδ' ἀτενίσαι καθαρῶς πολλάκις εἰκασέ με. »
καὶ μετὰ τοῦτον τὸν στίχον, φέρει καὶ ἄλλον τὸν ἐξῆς :

Καὶ φοβηθεῖς ἐλόφαξα, μήπως, μ' ἐκβάλουν ἔξω.

ΕΛΟΦΑΞΑ, ἢ μάλλον ΕΛΩΦΑΞΑ (ἀπὸ τὸ Λωφάξω) εἶναι τῶν
παιδιῶν τὸ Ελώφησα (ἀπὸ τὸ Λωφάω). Εἰδὼ σημαίνει τὸ *se tenir*
coi τῶν Γάλλων. Λεῖπει ἡ λέξις ἀπὸ τὸν Δουκαγγιον.

ΣΤΙΧ. 191, Μετὰ ΔΕ τὴν παράθεσιν ὧν εἶρηκα βρωμάτων.] ΔΓ,
ΓΟΥΝ. Καὶ τὸ Γοῦν, καὶ τὸ ὦν εἶρηκα, δὲν εἶν' οὐτ' Ἑλλη-
νισμός, οὔτε βαρβαρισμός (εἰς τοῦτο λέγω τὸ Ποῦμα), ἀλλὰ καθαρὸς
μακαρονισμός, ὡς καὶ τὸ κατωτέρω (στίχ. 561) Ἄπερ εἶρηκα.

ΣΤΙΧ. 192, ΜΟΝΟΚΥΘΡΙΤΖΙΝ. Ὑποκοριστικὸν τοῦ ἐξηγηθέντος
ἀνωτέρω (σελ. 123) Μονοκύθρου.

ΣΤΙΧ. 193, Ὑπεραθυζον.] ΔΓ, Ὑπερατμίζον. Γραφὴ Ἑλληνικωτέρα,
ἀλλ' ὄχι ὡς σωτέρα, ὥς μαρτυροῦν πολλά ποιήματα ἢ συγγράμματα
Γρακκορυμαϊκά, ὅπου τὸ ἀπλοῦν γράφεται, Ἀθυίζω, ἀντὶ τοῦ
Ἀτμίζω. Σήμερον λέγεται καὶ Ἀθυίζω καὶ Ἀχνίζω (*exhaler*)· καὶ
τὸ ὄνυμα, Ἀχνός (*vapeur*), καὶ θηλυκῶς, Ἀχνη καὶ Ἀθνη. Τὸ
τελευταῖον τοῦτο εἶναι ἢ φθαρμένον ἀπὸ τὸ Ἀθυμή, ἢ καὶ αὐτὸ τῶν
παιδιῶν ἀπαράλλακτον τὸ Ἀχνη· ἐπειδὴ θλεγαν καὶ Πυρὸς αὐτμή
καὶ Πυρὸς Ἀχνη. Εἰς πολλοὺς τόπους τῆς Ἑλλάδος μεταχειρίζονται
τὸ Ἀχνός καὶ ὡς ἐπίθετον, συνώνυμον τοῦ Κλωμός (*blême, pâle*).
καὶ τότε πᾶσαν ὅτι παράγεται ἀπὸ τὸ Ἀχροός *ους* (*décoloré*) ἢ
καὶ ἀπὸ τὸ Ἀχνομαι τὸ λυκοῦμαι, ἐπειδὴ ἐν ἀπὸ τῆς χλωμότητος
τὰ αἶτια εἶναι καὶ ἡ λύπη.

ΟΛΙΓΟΝ. Ἐμετάθεσι τὸν τόνον, διὰ τὸν ρυθμὸν τοῦ στίχου.

ΣΤΙΧ. 195, Κραμβὶν καρδίαι κ. τ. λ.] Μετὰ τὸν στίχον τοῦτον, τὸ
δεύτερον ἀντίγραφον φέρει καὶ τὸν ἐξῆς :

Μουραύνας μεσουπόκοilon και από τὸ Σαχαλτίκιν.

Ὁ Δουκάγγιος (App. σελ. 136) ἀνέγνωσε κακῶς, Μουρίνας. Τὸ Μεσουπόκοilon εἶναι τὸ χυδαίως λεγόμενον Ποκοίλι, ἤγευν Ἰποκοίλιον. Τὸ Σαχαλτίκιον μοῦ εἶναι ἀγνωστον.

KRAMBİN ἦγον, Κραμβίον. Συχνότερα Λάχανον ὀνομάζομεν σήμερον τὴν Κράμβην τῶν παλαιῶν, κατ' ἀντονομασίαν (ἰδ. ἄνωτερ. σελ. 191). Ἡ καρδία τοῦ Κραμβίου εἶναι τὸ σήμερον ὀνομαζόμενον Λαχανόγουλον. Οἱ παλαιοὶ τὸν ὀνόμαζαν Καυλὸν (Veg), ὡς καὶ τοῦ μαρουλίου, καὶ ἄλλων τοιούτων. Ἀπὸ τὸ Καυλὸς παράγεται τῶν Ἰταλῶν τὸ Cavoio καὶ τῶν Γάλλων τὸ Chou.

ΜΟΥΡΟΥΝΑΣ. Εἶναι ἡ Μύραινα, ἢ Ζμύραινα (Murène) τῶν παλαιῶν. Ἴδε τὰς εἰς τὸν Ξενοκράτην σημειώσεις (σελ. 50), ὅπου διορθῶναι τῶρα, καὶ τὸ ὄχι παρίσταται γραμμένον (σελ. 10), γράφων « Περὶ δὲ » τῆς Ζμυραίνης (Γάλλισ. Murène), τῆς παρ' ἡμῖν, ὡς καὶ παρὰ πολλοῖς τῶν πάλαι, διχα τοῦ σ' καλουμένης, Μυραίνης, λέγει, κ. τ. λ. »

ΣΤΙΧ. 196, ΞΙΦΙΟΤΡΑΧΗΛΟΝ, ὁ τράχηλος τοῦ ὄφαιου, τοῦ ὀνομαζομένου ἀπὸ τοὺς παλαιούς, Ξιφίας, ἀπὸ ἡμᾶς δὲ σήμερον Ξιφίος, ὡς ἑματασχηματίσαμεν καὶ τὸν Κολίαν εἰς τὸν Κολιδόν, καὶ τὸν Κοχλίαν εἰς τὸν Κοχλιόν. Περὶ τοῦ Ξιφίου ἴδε τὰς εἰς τὸν Ξενοκράτην σημειώσεις.

ΚΥΠΡΙΝΟΥ ΑἰΝΑΞΥΜΑΔΙΝ. ΔΓ, Κύπρινον ἀπαξιμάδην. Ἄν τὸ Ἀπαξιμάδιον ἦναι τὸ αὐτὸ καὶ τὸ κοινῶς σήμερον ὀνομαζόμενον Παξιμάδιον, ἢ Παξιμάδιον (biscuit), τὸ Κύπρινον σημαίνει τὴν νέσσαν Κύπρον, τῆς ὁποίας τὰ Παξιμάδια ἐπράκρινον οἱ Μοναχοί, συνήθως καλοὶ κριταὶ τῶν τοιούτων. Ἄν τὸ ἐπίθετον ἔγραφετο κατὰ γαλλικὴν, Κυπρίνου, ὁ Κυπρίνος εἶναι εἶδος ἰχθύος τὸ ὀνομαζόμενον ἀπὸ τὰς Γάλλους saigre, καὶ ἀπὸ ἡμᾶς Γριβάδι, τουρκοχυδαῖσι, Σαζάνι. Τὸ Παξιμάδιον ὀνομαζέτο ἀπὸ τοὺς Γραικορωμαίους ἀκόμη καὶ Παξαμάδιον καὶ Παξαμάτιον, καὶ Παξαμάς, καὶ Παξαμάτης, καὶ θηλυκῶς, Παξιμῆς. Ἡ ποικιλία τῆς γραφῆς φανερώνει ἄγνοιαν τῆς ἑτυμολογίας· ὁ Σουίδας ὅμως τὴν ἑκρινε Ῥωμαϊκὴν λέξιν « Δίπυρος ἄρτος, ὁ παρὰ Ῥωμαίους λεγόμενος Πλεγματός. » Ἀλλ' εἰς τῶν Ῥωμαίων, ἢ τῶν γραψάντων Ῥωμαῖστί, τὰ συγγράμ-

ματα τοιοῦτον ὄνομα δὲν φαίνεται, πλὴν κατὰ τὸν παρακμάζοντα λατινισμόν· καὶ πιθανὸν ὅτι τὴν ἔλαβαν πρῶτοι οἱ Μοναχοὶ τῆς Δυτικῆς ἐκκλησίας ἀπὸ τοὺς Ἀνατολικούς, καὶ οὗτοι πάλιν ἀπὸ τοὺς πρώτους Μοναχοὺς τῆς Θεβαΐδος. Ἄλλου καὶ δὲν ἀπαντᾷται συχνότερα ἢ λέξις παρὰ εἰς τὰ Πατρικᾶ λεγόμενα βιβλία. Ὅθεν ὑποκτεύομαι ὅτι εἶναι Αἰγυπτιακὴ, καθὼς καὶ πολλὰ κύρια Μοναχῶν ὀνόματα, οἷον Παχώμιος, Παφνούτιος καὶ ἄλλα. Ἡθέλει τις εἰπάσθαι καὶ ὅτι ἔλαβε τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τινος Πάξαμον ὀνομαζόμενον, ὅστις, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Σουΐδα (λέξ. Πάξαμος), σιμὰ τῶν ἄλλων ἔγραψε καὶ Ὀψαρτυτικά. Εἰς τὸνομα τοῦτο, κατὰ τοὺς παλαιούς περιείχοντο, ὅχι μόνον τὰ ἰδίως λεγόμενα Μαγειρικά (la cuisine) ἀλλὰ καὶ τὰ παντός εἶδους Ζυμαρικά (la pâtisserie), stadium-pistoris et coci, ὡς λέγει ὁ Κολλουμέλλας (de re rustic. XII, 4 § 2), ὅς τις ὀνομάζει καὶ αὐτὸς τὸν Πάξαμον. Ὁ Συμπλίκιος (Ἐξηγ. εἰς τὸ Ἐπικτ. Ἐγχειρίδ. σελ. 269) τὸν ὀνομάζει Παξάμονα καὶ τὸν συγκαταριθμεῖ μὲ τὸν περιβόητον ἀρτοποιὸν τῶν Ἀθηνῶν Θεαρίωνα· « Οὐδὲ γάρ » πρὸς Θεαρίωνα καὶ Παξάμονας ἡμᾶς ἡ φύσις φκείωσε, καὶ τὴν μαγειρικὴν κακοτεχνίαν, ἀλλὰ πρὸς τροφήν κ. τ. λ. » Καὶ ἴσως τοῦτο εἶναι τὸ πιθανώτατον, ὅτι τὰ Παξιμάδια ἐχρημάτισαν εὖρημα τοῦ Παξάμου.

Μετὰ τὸν σίχον τοῦτον (196) τὸ δεύτερον ἀντίγραφον φέρει προσέτι καὶ τὸν ἐξῆς :

Ἀκρόπασα καὶ τέσσαρα γομφάρια ἐκ τὰ μεγάλα.

ΓΟΜΦΑΡΙΑ. Σήμερον ὀνομάζονται καὶ Γομφάρια· παλαιά, Γόμφοι. Ἰδε περὶ τούτου καὶ περὶ τοῦ ἐπιθέτου Ἀκρόπασος τὰς εἰς τὸν Ξενοκράτην σημειώσεις (σελ. 76 καὶ 177).

ΣΤΙΧ. 197, Γλαύκους ΧΛΩΡΟΥΣ καὶ εἴκοσι, ἈΠΑΚΙΝ ΒΕΡΖΗΤΙΚΙΝ.] ΔΓ, Γλαύκους ΚΑΛΟΥΣ καὶ εἴκοσι, ἈΠΑΚΙΑ ΒΕΡΖΗΤΙΚΟΥ. Περὶ τῶν Γλαύκων, ἴδε τὰς εἰς τὸν Ξενοκράτην σημειώσεις. (σελ. 78-80), περὶ δὲ τῶν Ἀπακίων τὰ ἀνωτέρω (σελ. 204) σημειωθέντα.

ΧΛΩΡΟΥΣ. Χλωρά (frais) ὀνομάζομεν σήμερον τὰ χόρτα, ὀπωρικά, γαλατερά καὶ τὰ παρόμοια, πρὶν ξηρανθῶσι, παλαίωθῶσιν ἢ καὶ φθαρῶσιν, οἷον Χλωρὸν τυρίον, ἄνθος, μῆλον κ. τ. λ. Τινὰ ἐξ αὐτῶν καὶ Νωπά, κατὰ συγχοπὴν τοῦ Νεωπά, δηλαδὴ νέα

τὴν ὄψιν ὥς ἐσυχρόφαμεν καὶ τὸ Θεαρῶ εἰς τὸ Θωρῶ, καὶ τὸ Χρῶς ὦ εἰς τὸ Χρῶς ὦ. « Ναυτούς, ἀπὸ τοῦ ἐκδλίπτους, ἡ » νίας » λέγει ὁ Ησύχιος.

ΒΕΡΖΗΤΙΚΙΝ ἢ ΒΕΡΖΗΤΙΚΟΥ. Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 191) ἀφίνει τὴν λέξιν ἀνεξήγητον, ἀρκούμενος εἰς τὴν ἐξῆς μαρτυρίαν τοῦ Τζέτζου:

Ὡξιανούς ἰχθύας μοι ταρίχους εἶναι νόει,
Ὅπερ βαρβάρως καὶ κοινῶς Βερζίτικα καλοῦνται.

Ἄν δὲν μας ἐπανέρωσε τὴν ἱτυμολογίαν τοῦ Βερζίτικου ὁ Τζέτζης, μᾶς ἐδίδαξε καὶ ὅτι τὰ ὀνομαζόμενα οὕτως, ἐξέλλοντο ἀπὸ τὴν Ὡξιανὴν (Oxiane), χωρὶς οὕτως ὀνομασθεῖσαν ἀπὸ τὸν ποταμὸν Ὡξον, σήμερον λεγόμενον Γῆωνα (Gihon). Ἐπειδὴ ἡ Ὡξιανὴ γειτνεύει τὴν Περσίαν, ὑποπτεύομαι, μὴ τὸ Βερζίτικον ἀπεθαρβαρώδη ἀπὸ τὸ βαρβαρὸν Περσίτικον.

ΣΤΙΧ. 198, Ἀνγα καὶ δεκατέσσαρα κ. τ. λ.] ΔΓ, Ὡα καδεκατέσσαρα κ. τ. λ. κατὰ συνηθεσίαν συνθεσιν τοῦ Καν. Οὕτω λέγομεν σήμερον Κάποιος Κάπατε κ. τ. λ. ἀντὶ Καν ποίος, Καν ποτε. Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1648) ἀφ' ἑαυτοῦ διορθώσας ἔγραψε, Καν δεκατέσσαρα. Ἀνωτέρω (σελ. 110) μετὰ τὸ Ὡ Καντέσσαρα.

ΣΤΙΧ. 199, Ἀνότυρα καὶ τέσσαρα καὶ βλάχικον ὀλίγον.] ΔΓ, Ἰπότυρα καὶ ὀδωδεκα, καὶ βλάχικον τετάρτιον.

ἈΝΘΟΤΥΡΑ (γρ. ΑΝΘΟΤΥΡΑ). Τὸ Ἀνότυρον εἶναι γνωστὸν εἰς ἡμᾶς. Εἰσάρετ' εἶναι τῆς Πάρου καὶ Ἀντιπάρου τὰ Ἀνότυρα.

ΥΠΟΤΥΡΟΝ. Τοῦτο ἴσως ἔχει τινὰ σχέσιν μετὰ τὴν Ὑποτυρίδα τῶν παλαιῶν, ἀν καὶ ἡ Ὑποτυρίς, κατὰ τὸν Ἀθήναϊον (ΧΨ, σελ. 647) ἦτο πλακούντιον, κατασκευαζόμενον ἀπὸ γάλα καὶ μέλι, μετὰ πολλὴν γαστρονομικὴν περιέργειαν.

ΒΛΑΧΙΚΟΝ, ἑλληντικῶς τοῦ Τυρίου.

ΤΕΤΑΡΤΙΝ, ἦγουν Τετάρτιον. Δύναται δὲ νὰ σημαίνῃ τέταρτον μέρος (un quartier) τοῦ τυρίου, ἢ τέταρτον τῆς λίπρας τοῦ τυρίου.

ΣΤΙΧ. 200, ΦΟΥΚΤΑΝ. Ὡς τὸ poignée τῶν Γάλλων, ἀπὸ τοῦ Ρωμαϊκῶν pugnis, παρόμοια τὸ Γραικικὸν Φούκτα μετεπλάσθη ἀπὸ τοῦ Πυγμή (pugnus) ἢ Πύκτη (ἴδ. Προδρ. Ἑλλ. Βιβλ. Αὐτ. στοχ. σελ. 47-48).

ΣΤΙΧ. 201, ΤΖΗΡΟΥΣ.] Τὸ δεύτερον ἀντίγραφον, ΚΡΟΜΙΔΙΑ. Ἐπειτα προσθίεται καὶ τὸν ἐξῆς εἰς:

(Σκουπρία πασὰ κἂν εἰσὶ, καὶ τζύρους δεκάτη.

Τὸ Σκουπρία (γρ. Σκουμπρία) εἶναι Σκομβρία, ὑποκοριστὸν τοῦ Σκόμβρος. Περὶ δὲ τῶν Τζύρων ἢ Τζόρων ἢ Τζέρων, ἴδε τὰ ἀνωτέρω (σελ. 73) σημειωθέντα.

ΣΤΙΧ. 202, Ἀπαλαρία μου χρούτινος, γλυκύνκρασιν ἈΠΑΝΩ.] ΔΓ. Ἐπάνω. Εἰς τὸν Δουκάγιον (σελ. 95) γράφεται κακῶς, Μοιχροῦτινος. Τὸ Μουχροῦτινος· παράγεται ἀπὸ τὸ Μουχροῦτιν (Μουχροῦτιον), τὸ ἐξ εἰκασίας ἀνωτέρω (σελ. 113) ἐξηγηθὲν εἶδος ποτηρίου. Ὁ Δουκάγιος (ἀκολουθήσας τὰς γλώσσας τοῦ ἱσθώρου) ἐξηγεῖ τὸ Ἀπαλαρία Cochlear, ἦγουν Κοχλιάριον, ἀπὸ τὸ Applare ἢ μᾶλλον Apalare (τὸ πληθυντικὸν Apalaria), τοῦ παρακμάζοντος λατινισμοῦ. Καὶ τοῦτο ὅμως τὸ Apalare ἐγενήθη ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν Ἀπαλός, ἐπειδὴ, ἐσήμαινε, ὡς λέγουσι οἱ Λατῖνοι Λεξικογράφοι, ὄχι ἀπλῶς καθὲν κοχλιάριον, ἀλλὰ τὸ μεταχειριζόμενον εἰς τὴν βρώσιν τῶν ἀπαλῶν αὐγῶν, τῶν εἰς ἡμᾶς ὀνομαζομένων Ρόφη τῶν. Ἐδῶ ὁ ποίητής μας σημαίνει μικρὸν ποτήριον, ὑποία συνήθως μεταχειρίζομεθα εἰς πόσιν οἶνων πολυτίμων. Ἀλλὰ τὸ Μουχροῦτινος ἐπίθετον φανερώνει, ὅτι οἱ βσιωτατοὶ Μοναχοὶ καὶ τὸν γλυκύν ἐπιναν μὲ Ἀπαλαρίας μεγάλας, ἴσας μὲ Μουχροῦτια.

ΣΤΙΧ. 203, Ἀνακομπόματα τράνα, καὶ τότε βλέπε βούκας.] ΔΓ :

Καὶ ἀνακομπόματα παλλά, καὶ βλέπε τότε ἀγούρας.

Τὸ Βούκαῖ ἢ Βουκίαι (bouchées) ἐξηγῆται ἀνωτέρω (σελ. 187), ὡς καὶ τὸ Ἀγούρας (σελ. 88), τὰ κατὰ μὲ τὰ (σελ. 439) Ἀγούρες τζήρω.

ΣΤΙΧ. 204, Αἰ τζούκα. κ. τ. λ.] Περὶ τῆς Τσούκας ἴδε τὰ προσημειωθέντα (σελ. 337). Ταύτης ὑποκοριστικὸν εἶναι ἢ Τσάδουκα-λούδα καὶ τὸ Τσουκαλιὰ καὶ τὸ Τσουκαλίον.

ΣΤΙΧ. 205, Ἐκείνη βαπτιστῆρά τον, ὅτε ἔπινε τζουκαλούδα.] ΔΓ. Ἐκείνη βαπτιστῆρα ἦτον, ἐκείνη τζούκα οὐκ ἦτον. Κατὰ τὰς λαφύνας

τεῦ χυδαίου, ἔπρεπε νὰ ἦναι, ἀρσενικῶς, Βαπτιστήριον, αἰτια-
τικῇ πλυντικῇ μεταμορφώσασα τὴν ἐνδυμασίαν ἐκείνην (ὡς τὸ Ὑβα-
σελέας ἀπὸ τοῦ βασιλέως). Οἱ Γραικωρῶμαίιοι τὸν ἐνδυμαζαν
ἀρσενικῶς. Ὁ Βαπτιστὴρ ἡμέτερος λέγομεν οὐδετέρως τὸ Βαπτιστήριον
(Baptistère).

ΣΤΙΧ. 207, Χρίε· μου, νὰ τὴν ἐπίασα, σὺν ἡτὸν φουσκωμένη.]
ΔΓ., Χρίε, νὰ τὴν ἐπέπιασα, καθά ἦτον φουσκωμένη.

ΕΠΕΡΕΣΑ. Τούτο εἶναι βωμολοχικώτερον (Νὰ ἔπιασα ἐκείνη τῆς
τσούκας ὡς λησῆς), καὶ ἀκολουθῶς, ἵσως γνησιώτερον. Φουσκω-
μένη ἀπὸ τὸ φουσκῶναι· τοῦτο δὲ ἀπὸ τὸ Φούσκᾶ (Ἑλλην.
Φύσκη), τὸ σημαῖνον εἰς ἡμᾶς τὴν Κύστιν (vessie); ἔπειτα, καὶ ὅλα
τὰ ἐκκενρόμενα εἰς ὕψος διὰ φύσηκτος, καὶ κατεξαίρετον τὸν Πρό-
λοβον τῶν ὀρειῶν, τὸν κοινῶς ὀνομαζόμενον Σγάραν (jabūi), τὴν
ὁποίαν συνειθίζουσιν τὰ παιδάρεα νὰ φουσκῶνσι. Τὸν Πρόλοβον ἐνδυ-
μαζαν καὶ Γαργαριῶνα καὶ Πρεγγορεῶνα· καὶ ἐπειδὴ εἰς τὸ
τελευταῖον φαίνεται ἀναμφιβόλως ἡ αὐθιγὴ τῆς προσδεσφῆς Πρό-
ως καὶ εἰς τὸ Πρόλοθος, πιθανὸν ὅτι ἡ Σγάρα τῆς κοινῆς ἡμῶν γλώσσης
ἐγνωθῇ ἀπὸ μὴ συζόμενον ἀπλοῦν τι, οἷον (φερρεπτεῖν) Γάργων
(ἔθον καὶ τὸ Γαργαριῶν), μὲ τὴν προσδήκην τοῦ θ', Σγαρεῶν
ὡς ἐπαχρημάτισαμεν τὸ Σγούρος ἀπὸ τὸ Γούρος (ἴδ. ἀνωτέρ. σελ.
79). Λέγει ὁ Ἠσύχιος, « Πρόλοθος... καὶ ὁ Γαργαριῶν κ. τ. λ. » ὁ
δὲ Σουίδας, « Πρόλοθος, ἐπὶ τῶν πτητικῶν ὀρνέων λέγεται ὁ μετὰ τὸν
» ζόμαχον κόλπος νεύρας... ὁ καὶ ὑπ' ἐνίων καλεῖται ΦΥΣΣΑ. »
Τὸ τελευταῖον τοῦτο πιθανὸν ὅτι ἦτο ΦΥΣΚΑ, ἢ καὶ ΦΥΣΑ, διότι
σημαίνει αὐτὴν τὴν Φούσκην ἢ Σγάραν. Τὰ δὲ « Μετὰ τὸν ζόμαχον »
πρέπει ἴσως νὰ γραφῇ, « Κατὰ τὸν ζόμαχον » ἐπειδὴ κατὰ τὴν ἀρίστην
τέχνην (Περὶ ζ. ἱστορ. II, 12 § 14, Schneid.), ὁ πρόλοθος κεῖται ἐκρὸς
τοῦ στομάχου πλὴν ἀντὶ τοῦ Σουίδας ὀνομαζομένη ζόμαχον τὸν οἰοφάρυγγα.
Σγάραν ἐκείνη ὀνομαζομένη τὴν Βραγχακλήν (gouitre). Καὶ ἔφαθ' ὅτι
Σγαρίζω (s'égosiller), τὰ μὲ βίαν φωνάζω.

ΣΤΙΧ. 208, Νὰ π... ρουκανίζω.] Εἰσηγήθη ἡ λέξις ἀναπέρι (σελ.
157), τὰ Ρουκανίζω.

ΣΤΙΧ. 209, Νὰ χρίε·ν.] ΔΓ., Νὰ ἐχρίεθ. — Νὰ κρήνησ.]
ΔΓ., νὰ ἐκάλησε.

ΛΙΓΑΙΤΖΑΝ.] Ὁ Δουκάγγελος (σελ. 810) εἰσήγησε τὴν λέξιν κακά,
mortariolum, vel pila mortariæ (Γαυδί, ὁ Γουδοχίρι) ἀπὸ

τὸ ἰγδίον. Αἰγδίτσα εἶν' ὑποκοριστικὸν τοῦ Αἰγδα, συνήθους εἰς ἡμᾶς ονόματος, (καὶ ὅμως ὄχι καταγραμμένου εἰς τὰ Λεξικά), σημαίνοντες τὸν μολυσμὸν, τὴν ἀλοιρὴν τὴν μένουσαν εἰς τὰ χεῖλη, ἢ εἰς τὰς χεῖρας ἀπὸ τὰ λιπαρά, ὡς κρέατα, ὀψάρια, καὶ ἀπλῶς, ὅλα τὰ ἐλαιώδη ἢ βουτυρώδη φαγητά. « Αἰγδα, ἡ ἀκόνη (ΕΔ, χώνη), καὶ ἡ κο-
η νία » λέγει ὁ Ἡσύχιος, Κονίαν νεῶν ἰδῶ, μαλαγμένον πηλὸν ἢ ἄσβεστον, μετὸν ὁποῖον ἀλείφουσι τοὺς ταίχους, ὡς φαίνεται ἀπὸ τοῦ Εὐστάθιον (Ἰλιάδ. φ, σελ. 1229) « Αἰγδος, κονία, ἀλειφή· καὶ
» Αἰγδοί, χωνευτήρια, χοάναι κ. τ. λ. »

ΣΤΙΧ. 210, Νάγκωθην.] Συγκαίρεσις τοῦ α̅ καὶ ω̅, καὶ βάρβαρος προσθήκη τοῦ ν̅; ἀντὶ τοῦ Νά ὡγκώθη.

ΣΤΙΧ. 211, Καὶ τότε κᾶδες κ. τ. λ.] ἤγουν τότε νά ἰδες. Σημείωσις τὴν χρῆσιν τοῦ Νά ἀντὶ τοῦ δυνητικοῦ Ἄν, ὡς καὶ ἀντιτίρῃ (σελ. 225), ἤγουν ἴδες ἄν (ἔδειλες ἰδεῖν).

ΣΤΙΧ. 212, κτύπος.] ΔΓ, φόφος.

ΣΤΙΧ. 214, Τῶν δὲ πομάτων.] ΔΓ, Τὰ δὲ πομάτων.

ΣΤΙΧ. 217, Ροδοβολεῖ.] Σήμερον λέγομεν, Ροδουκεκκινίζει.

ΣΤΙΧ. 218, Καὶ ρεύγεται συχνότερον, καὶ ὑποκοιμάται (γρ. ἀποκοιμάται) ἡδέως.] Τὸ δευτερον ἀντίγραφον, « Καὶ ρύγεται συχνότερον » ἀπὸ τῆς ΑΠΟΣΙΑΣ (ἰσ. ΕΥΠΟΣΙΑΣ) » καὶ μετὰ τοῦτον τὸν στίχον φέρει ἁμέσως καὶ τὸν ἑξῆς:

Καὶ ροχαλίζει δυνατὰ, καὶ ἀποκοιμάται ἡδέως.

Σήμερον λέγομεν διφθόγγως, Ρουχαλίζει· οἱ παλαιοὶ, Ρέγχεε καὶ Ρογχαζει.

ΣΤΙΧ. 219, ρεύγομαι τὸν φόφον.] Ψόφος εἰς ἡμᾶς σημαίνει τὸν θάνατον τῶν ἀλόγων ζώων, ἂν καὶ ἔλαβε τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τὴν κυρίαν πρώτην σημασίαν τοῦ Κτύπας (ποιητ. Δαῦπος), ὅς τις συμβαίνει ἀπὸ τὴν πτώσιν τοῦ ἀποθνήσκοντος εἴτε ἀλόγου ζώου, εἴτ' ἀνθρώπου, καὶ ἐξαρέτως στρατιώτου εἰς πόλεμον, τοῦ ὁποῖου ἡ πτώσις παρὰ τὸν κτύπον τοῦ σώματος ἤχει καὶ τὸν κτύπον τῶν ὅπλων. Οὕτω λέγομεν, Ἐψόφησεν ὁ Κάτος, τὸ Πρόβατον καὶ τὰ ὅμοια, ὡς ἔλεγεν ὁ Ὀμηρος, Ἐδούπησεν ὁ δεῖνα στρατιώτης, ἀντὶ τοῦ ἀπίθανε·

Ἡ αὐτὸς δουπῆσαι ἀμύνων λογὸν Ἀχαιοῖς

(Ιλιάδ. ν' 426), ἢ ν' ἀποθάνῃ αὐτὸς, διὰ τὰ σῶσθαι τοὺς Ἕλληνας. Καὶ πάλιν,

———— Δεδουπότος Οἰδιπόδαο ,

(Ιλιάδ. ψ', 679), Ἀφ' οὗ ἀπέθανεν ὁ Οἰδιπός. Ὅθεν καὶ ὁ Ἡσύχιος ἐξηγῶν τὰς λέξεις, λέγει· « Δουπῆσαι, φορῆσαι, ἐν παρατάξει ἀποθάνειν. — Δούπον, φόπον, θάνατον, φόβον, (γρ. φόνον) — » Φόρος, ἥχος, κτύπος. » Τὸ ῥῆμα λοιπὸν εἰς ἡμᾶς, ὡς καὶ τῶνομα, δὲν σημαίνει πλὴν τὸν θάνατον τῶν ἀλόγων ζώων, τῶν ὁποίων ἀκολούθως καὶ τὰ νεκρά σώματα ὀνομάζομεν οὐδετέρως, **Φορίμια** (charognes). Φόρος λέγεται ἀκόμη ἡ ἐπιδημικὴ νόσος τῶν ζώων (τὴν ὁποίαν ἀφύεστα οἱ εὐφυέστατοι Γάλλοι ὠνόμασαν érizootie). Ἐπείσε φόρος εἰς τὰ πρόβατα, λέγομεν, καθώς καὶ, ὅταν ὁ λόγος ᾖ περὶ ἀνθρώπων, Ἐπείσε θανατικὸν (peste), ἐλλειπτικῶς τοῦ Πάθους ἢ Νόσημα. Ἐκ τούτου εἶναι καὶ τὸ ὀνομαζόμενον **Φοράκιον**, δέρμα (fourrure) βαρύτιμον, διότι ἐκδέρεται ἀπὸ ἀρνία γεννημένα **Φορά**, ἢ ἐκβαλμένα ἀπὸ κοιλίας μητρὸς **φορημένης**, ἢ σφαγμένης. Μόνοι οἱ ἀπαίδευτοι μεταχειρίζονται, ἀπὸ ἀπάνθρωπον θεοβλάθειαν, καὶ διὰ τοὺς ἑτεροδρήσκους τὸ **Φοφῶ**, λέγοντες Ἐφόφησεν ὁ Τοῦρχος, ὁ Ἑβραῖος (καθὼς καὶ τῶν Γάλλων τὸ il est crevé). Τὸ μεταχειριζόμεθα κάποτε μεταφορικῶς, ὅταν σημαίνωμεν μεγάλην χρεῖαν τροφῆς, οἷον **Φοφῶ** τῆς πείνης (je meurs de faim).

Ἡ φράσις λοιπὸν τοῦ ποιητοῦ μας, **Ῥεύγομαι τὸν φόπον**, δύναται νὰ σημαίνῃ, ἐρεύγομαι ἐρυγὴν βρώμεράν, ὡς ὁσμὴν φορμίου, ἢ ἐρεύγομαι, ὡς ἄνθρωπος φοφῶν τῆς πείνης. Οἱ **χυδαῖοί** μας κατὰ κράτος εἶναι τὸν ἄλλον, λέγουσιν κάποτε **Νά φᾶς τὸν φόπον!** Τὸ ὁποῖον πιθάνον ὅτι σημαίνει, **Νὰ φάγῃς τοιοῦτον φαγητὸν**, ὁποῖον νὰ σὲ προξενήσῃ θάνατον. Οὕτως εἰς τὸν **Κωμικὸν Ἀριστοφάνην** (Εἰρ. 31-32) ἡ μὴ προφθάνων νὰ χορτάσῃ τὸν πολυράγον **Κάνδαρον**, λέγει,

Ἐρεῖδε, μὴ παύσαιο μήποτ' ἐσθίων,
Ἔως σεαυτὸν ἂν λάθῃς διαβράγεις!

ἀπὸ τοῖς Γραμμομαίοις πρῶτον εἰς τὸ Χάδνω (κατὰ τὸ Χρυσόνω ἀπὸ τὸ Χρυσόνω), ἔπειτα κατὰ συγκατάνεον εἰς τὸ Χάνω.

ΣΤΙΧ. 229, ΚΥΛΥΤΑΙ.] ΔΓ, Κόλιτα. Γράφει, ΚΟΛΛΗΤΑΙ; ἀντὶ τοῦ Κολλάται. Ὁ ἀναδιδασκὸς τοῦ τόνου ἔγινε διὰ τὸν βυθμὸν.

ΣΤΙΧ. 230, Ἀπὸ τοῦ σκουτελείου.] ΔΓ, Ἄμα μὲ τὰ σκουτελείν.

ΣΤΙΧ. 231, Καὶ μὲ φωρὴν λιγυτέρικον, καὶ δόλιον ἀγιοζούμεν.] ΔΓ, Καὶ μὲ τὸν ἄρτον τὸν ξηρὸν, τὸ δόλιον τὸ ἀγιοζούμεν.

ΔΟΛΙΟΝ. Σημείωσε, ὅτι ἀπὸ τοὺς χρόνους τοῦ Πτωχοπροδράμην ἦτον εἰς χρῆσιν ἡ παράξενος σημασία τοῦ Δόλιος. Δόλιον ὀνομάζομεν κυρίως, ὡς καὶ οἱ παλαιοὶ, τὸ διπλοῦν, τὸ ἀπατήλεν, τὸ μὴ εἰλαρινίς, οἷον Δόλιος ἀνδρῶκος. Ἀλλὰ Δόλιος ἀκόμη λέγαμεν, πρᾶγμα ἢ πρόσωπον, καὶ τὸ δυσυχίς, τὸ ἀδύλεον, τὸ ταλαίπωρον, οἷον Δόλιον κορμί, ὡς τοῦ ποιητοῦ μας τὸ Δόλιον ἀγιοζούμεν. Ἰσως ἐκ τούτου, ὅτι Δόλια κυρίως λέγονται ὅσα ἔχασαν τὴν ἰδίαν φύσιν, ἡλλοιώθησαν, ἐφθάρησαν· ὅθεν καὶ Δολωμένος οἶνος, ὁ ἀλλοιωμένος ἢ μὲ νερὸν, ἢ μὲ κάμειον ἄλλην ὕλην «Δολοὶ φθίρει, κακουργεῖ» λέγει ὁ Ἡσύχιος. Δόλιον κορμίον λοιπὸν, ἢ σῶμα λέγεται, τὸ ἀλλοιωμένον ἀπὸ κόπον, λύπην, ἀρρώστιαν· καὶ Δόλιον ἀγιοζούμεν, ὅποσον ἔδιδαν οἱ πανοσιώτατοι Ἡγούμενοι εἰς τοὺς Μοναχοὺς, ζωμὸν δηλαδὴ, ὅστις δὲν εἶχε φύσιν ζωμοῦ, χειρότερος ἀπὸ τῶν Σπαρτιατῶν τὸν Μέλανα ζωμόν.

ΣΤΙΧ. 232, ΔΙΑΒΑΖΩ. Ἡγουν, Διαβιάζω, διάγω. Τὸ Βιβάζω καὶ τὸ Βαίνω εἶναι τῆς αὐτῆς γενεᾶς ῥήματα, ἀρχὴν ἔχοντα τὸ Βάω· ὅθεν καὶ συγχέονται οἱ ἀνωμαλοὶ τῶν χρόνοι. Τὸ Διαβάζω σημαίνει, (ὡς καὶ τὸ Διαβαίνω) οὐδετέρως, διέρχομαι, διαπερῶ· ὅθεν τὸ ῥηματικὸν Διαβάτης (passager, voyageur). Ἀλλ' ἔχει καὶ ἄλλην σημασίαν, ἁλλοτρίαν τοῦ Διαβαίνω, ἐνεργητικὴν, τοῦ Ἀναγινώσκω, καθὼς καὶ οἱ παλαιοὶ ἐμεταχειρίζοντο μεταφορικῶς ῥήματα σημαίνον κίνησιν (ὡς τὸ Διαβαίνω) τὸ Ἐπέρχομαι, οἷον Ἐπέρχομαι τὴν ἐπιστολὴν, ἀντὶ τοῦ Διαβάω τὴν ἐπιστολὴν, καὶ οἱ Γάλλοι τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τὴν αὐτὴν σχεδὸν μεταφράζον, parcourir la lettre. Τὸ ῥηματικὸν ὁμοῦς τούτου εἶναι ὅχι Διαβάτης, ἀλλὰ Διὰ-βας-ῆς (lecteur), καὶ ὁ μετοχὴ Διαβασμένος σημαίνει τὸ αὐτὸ καὶ Γραμματισμένος (lettré, ἢ homme de lettres).

ΣΤΙΧ. 233, Καὶ πίνω καὶ τὸ γάρισμαν αὐτὸ τὸ ὙΔΡΟΜΕΝΟΝ.] ΔΓ, ΓΑΡΙΣΜΕΝΟΝ. Γάρεσμα ὀνομάζεται μεταφορικῶς (ἀπὸ τὸ Γάρον

ἢ Γάρως) τὸ ζωμεῖον. [Ἰδε τὰς εἰς τὸν Ξενοκράτην σημειώσεις (σελ. 183). — Ὑδρομεῖνον.] Οὕτως ἔγραψα Ὑδρομεῖνον (ἢ μάλλον Ὑδρομενον), ΑΤ, ἰδρομεῖνον. Ὑδρομεῖνον σημαίνει Νεροκοπημεῖνον, ἥγουν οἶνον ὅχι ἄδολον.

ΣΤΙΧ. 234, *δὲν τα λέγω.*] ΔΓ, (ἐρωτηματικῶς) τί τὰ λεγώ;

ΣΤΙΧ. 235, Ἄλλον γὰρ τί χειρότερον παρὰ τὸ νὰ ΨΩΝΙΣΩ.] Ὁ εἶχος μένει ἀκατανόητος, ἂν δὲν μεταβάλλῃς τὴν τελευταίαν λέξιν εἰς τὸ ΨΟΦΗΣΩ, ἥγουν ἀποθάνω. Τὸ Ἄλλον εἶναι τὸ οὐδέτερον Ἄλλο, μὲ τὸν βάρβαρον ἐφελκυσμὸν τοῦ, Ψ. Χειρότερον ἀντὶ τοῦ χειρότερον.

Ἀπὸ τοῦτου τοῦ εἶχου (235) ἕως τοῦ εἶχου 276, λείπουν εἶχοι 42, ἀπὸ τὸ δεῦτερον ἀντίγραφον.

ΣΤΙΧ. 239, *ΑΓΑΠΗΣΑΝ ΤΕΣ.*] Ἐδιαίρεσα, ὡς ἀνάρμοσον ἐδῶ, τὴν μετοχὴν ΑΓΑΠΗΣΑΝΤΕΣ, εἰς τὸ ῥῆμα, καὶ τὴν ἐγκλιτικὴν ἀντωνυμίαν.

ΣΤΙΧ. 240, *Ἀφ' οὗ πιασμός δὲ γέγονεν καὶ ἀνατροπὴ τῆς κύρδας.*] ΠΙΑΣΜΟΣ, ἀπὸ τὸ ῥῆμα Πιάνω (Πιᾶζω ἢ Πιύζω), σημαίνει εἰς ἡμᾶς λοιμικὴν νόσον ἐπιδήμιον, καὶ ἐξαίρετως, τὴν κατ' ἐξοχὴν λεγομένην *Θανατικόν* (peste)· ὅθεν καὶ τὸ *Ἐπίασθη*, καὶ *Πιασμένος* (attaqué de peste ἢ pestiféré).

ΚΥΡΒΑΣ. Τοῦτο δὲν σημαίνει τίποτε, ἂν καὶ ὁ Δουκάγγελος (σελ. 767) ἐδιάσθῃ νὰ τὸ ἐξηγήσῃ *Τραπίζας*, πλανηθεὶς, ὡς φαίνεται, ἀπὸ τὰς Κύρβεις, εἰς τὰς ὁποίας ἐχαράχθησαν οἱ νόμοι τοῦ Σόλωνος. Γράφε λοιπὸν ΚΥΡΤΑΣ. Κύρτον, ἀρσενικῶς, καὶ Κύρτην, θηλυκῶς, ὠνόμαζαν ἐργαλεῖον ἀλειυτικόν, τὸν σήμερον ὀνομαζόμενον, Κύρτον (passe) καὶ Σκύρτον, Φανερόν ὅτι ἂν ὁ πιασμός ἐγεννήθῃ ἀπὸ τὴν κατάχρησιν τῶν παλαμίδων, εἰς τὰς Κύρτας μάליσα, ἥγουν εἰς τοὺς τόπους ὅπου ὠψάρουν οἱ ἀλιεῖς μὲ τοὺς κύρτους, ἔπρεπε φυσικὰ νὰ ᾔηται ὀλεθριώτερος.

ΣΤΙΧ. 241, *οὐκ ἔχρηζέν τας.*] Οὕτως ἔγραψα, ΑΤ, οὐ κέχρηζέν τας. Κανείς δὲν εἶχε χρεῖαν αὐτῶν, δὲν τὰς ἐχρειάζετο, οὐδὲ τὰς ἤθελε πλέον, ἀλλὰ τὰς ἀπιστρέφετο. Ἰδε τὰ ἀνωτέρω (σελ. 184) σημειωθέντα.

ΣΤΙΧ. 242, *ἀπὸ μανίας*] par désespoir.

ΣΤΙΧ. 243, *Καὶ χρόνον... ὅπου φηγον ἀπίκει.*] Ἐχω καιρὸν

πολὺν (ἢ καὶ ἐν ἔτος) ἀπεὺ ἔφυγε ἀπὸ τὸ Μοναστήριον τοῦ Φελο-
θίου.

ΣΤΙΧ. 244, Νοσηλευθεῖς.] Καταχρηστικῶς ἀντὶ τοῦ Νοσή-
σας· κατάχρησιν ὅμως τῆς ὁποίας εἶναι ἀθῶος ὁ ποιητής μας. Τὸ
Νοσηλεύω κυρίως σημαίνει, Ἐπιμελοῦμαι ἄρρωστον, καὶ ἀκολουθῶς
τὸ παθητικόν, Νοσηλευθεῖς, εἶναι ὁ δεχόμενος τὴν τοιαύτην ἐπιμέ-
λειαν. Εὐρίσκεται ὅμως καὶ ὡς συνώνυμον τοῦ Νοσῶ τὸ Νοση-
λεῖσθαι (être malade ἢ μᾶλλον être incommodé ἢ indisposé).
« Νοσηλεύεσθαι, νοσεῖν οὐκ ἐπαχθῶς· καὶ Νοσηλεύω, νοσοῦντα
» θεραπεύω » λέγει ὁ Σουΐδας.

ΣΤΙΧ. 245, Παρά μικρὸν ΔΕΝ ἔλειψεν κ. τ. λ.] Ἰα γρ. ΔΕ.

ΣΤΙΧ. 248, Μακάρη.] Τὸ Μακάρη (γρ. Μακάρι) εἰν' ἀκόμη
καὶ σήμερον συνηθέστατον ἐπιρρήμα εὐκτικόν, ἀντὶ τοῦ, Εἶθε
(plût à Dieu que). Ἐμῆκεν εἰς τὴν γλῶσσαν πολὺ ἀρχήτερα τοῦ
Πτωχοπροδρόμου, ἐπειδὴ τὸ ἐσημείωσε καὶ ὁ Σουΐδας, Λεξικογράφος
τῆς δεκάτης ἑκατονταετηρίδος· « Ὅφελος καὶ Ὅφελον, εἶθε, μακάρι,
» εὐκτικῶς. Τὸ δὲ Μακάρι, τῶν ἀπαιδευτῶν, εὐκτικὸν ἐπιρρήμα,
» ἀντὶ τοῦ Εἶθε καὶ Αἶθε κ. τ. λ. » Δέν εἶναι τόσον ἀπαιδευτον, ὥς
τὸ κρίνει ὁ Σουΐδας. Ἄν οἱ Παλαιοὶ μετέβαλον τὸ ῥῆμα Ὅφελον εἰς
ἐπιρρήμα, διὰ τί δέν συγχωρεῖται εἰς τοὺς μεταγενεστέρους νὰ ἐπιρρή-
ματίσωσι τὸ Μακάριος ὄνομα; « ὉΦΕΛΟΝ τις μετὰ ταύτης κοιμη-
» θῆναι! καὶ ΜΑΚΑΡΙΟΣ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς! » (Ἐπιττ. Διατρ. σελ. 123)
Ὁ Πτωχοπροδρόμος, λέγων, « Μακάρι νὰ ταῖς εὕρισκα. » νοεῖ ὅτι
Μακάριον, εὐτυχές, ἤθελ' εἶσθαι εἰς αὐτὸν νὰ εὕρῃ καὶ πάλιν τὰς
παλαμίδας, Μακάριον ἤθελε κρίνειν ἑαυτὸν, ἂν ἔτρωγε πάλιν παλα-
μίδας.

ΠΑΛΕ. Τοῦτο ἀληθῶς εἶναι ἀπαιδευτον (καὶ ὅχι τὸ Μακάρι).
Ἀκόμη σήμερον Πάλε λέγουσι οἱ ἀπαιδευτοί, ἀντὶ τοῦ Πάλιν.

ΚΑΙ ΤΡΩΓΑ ΤΕΣ. Καὶ ἔτρωγά τας, καὶ ἤθελα τὰς τρώγειν, ἂν τὰς
εὕρισκα.

ΣΤΙΧ. 254, ΚΙΤΟΜΑΙ. Σημαίνει τὸ Κεῖμαι τῶν παλαιῶν, δέν
παράγεται ὅμως ἀμίσως ἀπ' ἐκεῖνο, ἀλλ' ἀπὸ τὸ Κοίτη (lit), ὅθεν
καὶ τὸ ἀμετάβατον Κοιτάζω (τὸ ὁποῖον ἡ συνήθεια λέγει μόνον διὰ
τὰς ὀρνίθας, Ἐκοίταξαν αἱ ὀρνίθεις), καὶ ἄλλο ἄχρηστον τὸ
Κοιτόμαι. Τοῦτο ἔτρεψεν ἡ βαρβαρότης πρῶτον εἰς τὸ Κοιτό-
νομαί, ἔπειτα, συγκόψασα, καὶ εἰς τὸ Κοίτομαί (être couché,

être au lit, ή s'aliter), κατά τὸ Χαόομαι Χάοομαι καὶ Χάνομαι. (Ἰδ. ἀνωτέρ. σελ. 267).

ΣΤΙΧ. 255, Τὸ πῶς νὰ ζήσω ἔξαπερῶ ΜΕ ΤΑΥΤΑΣ τὰς τερδέλλας.] Γράφει, ΜΕΤ' ΑΥΤΑΣ, τὸ ὁποῖον νομίσας γραφικὸν σφάλμα ἔγραψα κακῶς εἰς τὸ Μὲ ταύτας, λησμονήσας τὸν ἀνωτέρω (σελ. 70) βάρβαρον πλεονασμὸν τοῦ τ. Ἀρ καὶ δὲν νοή τι διάφορον ἀπὸ τὸ Μὲ ταύτας, ἔγραψεν ὁμοῦς ὁ ποιητὴς μας μὲ πλεονασμὸν τοῦ τ καὶ παρατονημὸν τῆς ἀντωνυμίας Μετ' αὐτάς ἡγουν Μὲ αὐτάς ἢ Μ' αὐτάς (avec ces). Δὲν ἐξεύρω πόθεν ἔλαβεν ὁ Δομκάγγιος (σελ. 1566) τὴν κακὴν γραφὴν Μ η δὲν αὐτάς.

ΤΖΕΡΔΕΛΛΑΣ, ἡγουν Σαρδέλλας (Ἰταλ. Sardella, Γαλλ. Sardine). Τὰς ὀνομάζομεν σήμερον, Σάρδας πρωτοτύπως, καὶ ὑποκοριστικῶς Σαρδέλλας (Ἰδ. τὰς εἰς τὸν Ξενοκράτ. σημ. σελ. 167, καὶ 207).

ΣΤΙΧ. 258, Παραβιάζω πάντοτε, ΚΑΙ τρώγω τὴν αὐτίκα.] Τὸ Παραβιάζω ῥῆμα δὲν ἐχωρίσθη εἰς τὰ Ἑλληνικὰ Λεξικά, πλὴν μὲ μαρτυρίαν τοῦ Σουΐδα καὶ τῶν Ἑβδομήκοντα. Ὁ Σουΐδας ἐξαγεί (δὲν ἐξεύρω πόθεν) τὸ παθητικὸν « Παραβιάζεσθαι παραβαίνεσθαι. » Οἱ Ἑβδομήκοντα (Βασιλ. Β, ιβ', 13), ἰσορροῦντες τοὺς λόγους τοῦ προφήτου Νάθαν εἰς τὸν μετανοήσαντα Δαυὶδ, λέγουσι, « Καὶ Κύριος » παρεδίδασε τὸ ἀμάρτημά σου, » τὸ ὁποῖον ἐξηγεῖται Ἀφείλετο, συμφώνως (κατὰ τὸ νόημα) μὲ τὸ Ἑβραϊκόν, Παρελθεῖν ἐποίησε, ἡγουν ἔκαμε νὰ περάσῃ νὰ μακρυνθῇ ἀπὸ σὲ ἡ ἀμαρτία σου, διὰ μιᾶς λέξεως, τὴν Ἐπαράμειρε (écarter). Τοῦτο δύναται νὰ σημαίνῃ καὶ τοῦ Πτωχοπροδρόμου τὸ Παραβιάζω, ἂν λάβῃς ἀπὸ κοινοῦ τὴν αἰτιατικὴν Παλάμιδαν· ἡγουν τὴν παραμερίζω, τὴν μακρύνω ἀπὸ τὴν ὄψιν μου. Ἀλλὰ τοῦτο διὰ νὰ συμφωνῇ μὲ τὰ ἑξῆς, πρέπει νὰ προστεθῇ ἡ ἄρνησις, « ΚΑΙ ΟΥ Τρώγω τὴν αὐτίκα. » Δύναται ἀκόμη, τὸ Παραβιάζω νὰ νοηθῇ ὡς συνώνυμον τοῦ Παρέλχω τὸν χρόνον (différer, tirer en longueur), καὶ τοῦτο φαίνεται πιθανώτερον.

ΣΤΙΧ. 259, Τοὺς μίσους,] τὰς παραθέσεις (les mets), τὰ πινάκια τὰ ἐμπροσθεν τοῦ Ἡγουμένου, ὡς ἐξηγήθη ἀνωτέρω (σελ. 120-121).

ΣΤΙΧ. 260, Ἀφ' οὗ δὲ Δὴ ΤΙ πάρουσιν σαβοῦρα τὰ σκουτλια.] Ἦτο γραμμένον κάκις, Δὸ Τὶ. Ἡ ἀνάλυσις εἶναι, Ἀφ' οὗ δὲ ἴθω ὅτι πάρουσιν.

ΣΑΒΟΥΡΑ. Ἀπέκοψε τὸ ὐ τῆς αἰτιατικῆς. Ἡ δὲ λέξις σημαίνει σήμε-

ρον εἰς ἡμᾶς ὅ,τι ἐσθμαίνεν καὶ εἰς τοὺς Ῥωμαίους· τὸ Saburra, καὶ εἰς τοὺς Ἕλληνας τὸ Ἑρμα (lest). Ἴσως ὁ ποιητής μας καταχρηστικῶς τὸ ἔδωκεν ἀντὶ τοῦ κοινῶς λεγομένου Σαβοῦ (sauce)· διότι τοῦτο πικράγεται ὄχι ἀπὸ τὸ Saburra, ἀλλ' ἀπὸ τὸ Sapor (Γαλλ. sa-
veur).

ΣΤΙΧ. 161, Ἐξαναπιάνω την.] Τοῦτο βεβαιώνει τὴν ὁποίαν (ζίχ. 258) εἰσαγαγεῖν τῆς ἀρνήσεως Οὔ. Ἐπαριδίδαζεν τὴν παλαμίδα· ὁ ταλαίπωρος, οὐδὲ τὴν ἔτρωγεν αὐτίκα· ἀλλ' ἡ πείνα τὸν ἠνάγκαζε τὰ τὴν ἔξαναπίσῃ.

ΤΖΙΝΒΩ. Σήμερον προσφέρομεν Τσιμπῶ (béqueter), κυρίως λεγόμενον ἐπὶ ὀρνέων· ἔπειτα καὶ ἀντὶ τοῦ κεντῶ, ἢ θλίβω τὸ δέρμα (pincer, picoter). Ἰδμεν ἀνωτέρω (σελ. 267) τὸ Τσιδικίον ἢ Τσιμουρίον, ζωῦφιον μάλισα κεντητικόν, ὅτι παράγεται ἀπὸ τὸ Κίμβιξ ἢ Κίμμιξ. Τοῦτο προϋποθέτει μέλλοντα Κιμβίξω ἢ Κιμμιξῶ (ἀπὸ ἐνεσῶτα Κιμβίσσω ἢ Κιμμίσσω), ὡς τὸ Ἀνάξ ἀπὸ τὸ Ἀνάξω, τὸ Ἀρπάξ ἀπὸ τὸ Ἀρπάξω, τὸ Πτώξ ἀπὸ τὸ Πτώξω, καὶ ἄλλα πάμπολλα. Ἀλλὰ καὶ τοῦ Κιμίσσω πιθανὸν ὅτι προὔπῃρχε ἄλλος τύπος θεματικώτερος, τὸ Κίμμω, ἢ Κίμβω, ὡς τοῦ Δειδίσσω τὸ Δεῖδω. Ἀπὸ τὸ Κίμβω λοιπὸν ἐγεννήθη τὸ Τσιμβῶ. Τὸν Κιμβίκα (φυλάργυρον) τῶν παλαιῶν ὀνομάζουσι οἱ Γάλλοι Pince-maille, τὸ ὅποιον κατὰ λέξιν ἤδη ἐρμηνεύουσιν ἢ μὲν ἑλληνικῇ γλῶσσᾳ Ὀβολοκίμβιξ, ἢ δὲ σημερινῇ, Ὀβολοτσιμβίς.

ΣΤΙΧ. 264, Νὰ μὴδὲ χνοῦς κ. τ. λ.] ἤγουν, ἵνα μὴδὲ χνοῦς εὐρίσκηται. «Χνοῦς, τὰ λεπτά τῶν ἀχύρων» λέγει ὁ Ἡσύχιος, καὶ «Χνόος, ὁ χνοῦς ὁ τοῦ γευσίαν ἀρξαμένου» ἤγουν ἡ πρώτη ἐξάνθησις τῶν τριχῶν, τὴν ὁποίαν καὶ Ἰουλον (poil follet) ὀνόμαζαν. Χνοῦς ἀκόμη λέγονται τὰ λεπτά πτερὰ τῶν ὀρνέων· καὶ τὰ ἐπιφαινόμενα ὡς κλωσάρια ἢ τρίχες εἰς τὰ μάλλινα ἢ μεταξωτὰ ὑφάσματα, τὰ ὅποια ἡ κοινὴ γλῶσσα ὀνομάζει Χνούδιον (duvet) οὐδετέρως, ἀκόμη καὶ εἰς τινὰς καρπούς, οἷον κυδῶνια, ροδάκινια καὶ τὰ ὅμοια. Τὸ «Νὰ μὴδὲ χνοῦς» λοιπὸν τοῦ ποιητοῦ μας, σημαίνει, ἵνα μὴδὲ τὸ λεπτόταχον, μὴδὲ τὸ ἐλαχίστον.

ΣΤΙΧ. 268, Τὴν νύκτα βλέπω κ. τ. λ.] Ποιητικὸν τοῦτο καὶ ἀσέϊον.

ΣΤΙΧ. 269, Ἐπαρχος.] Τῆς πόλεως δηλαδὴ. Ὁ Ἐπαρχος τοῦ Bu-

ζαντίου ἦτο σχεδὸν ὁ αὐτὸς καὶ ὁ ἀπὸ τούτους Γάλλους ὀνομαζόμενος
Préfet de police.

ΣΤΙΧ. 270, νὰ τὰς ἔδωκαν μαγγλάβια ζὸν Εὐγένιον.] Τὸ ΜΑΓΓΛΑ-
ΒΙΟΝ (γρ. Μαγκλαύιον) πιθανὸν ὅτι συνεικόπη ἀπὸ βαρβαροσύνης τοῦ
τὶ Ῥωμαϊκὸν ἄχρηστον, Manuclavium, ἦγουν Χειρορρόαδιον, ἢ
Χειρορρόπαλον.

ΣΤὸΝ ΕΥΓΕΝΙΝ, ἦγουν Εἰς τὸν Εὐγένιον, κατὰ συγκατάν, ὡς
Γεώργιος ἀπὸ τὸ Γεώργιος καὶ Δημήτριος ἀπὸ τὸ Δημήτριος.
Ταύγενίου ὠνόμαζαν οἱ Βυζάντιοι, ὡς εἰλομεν ἰδεῖν κατωτέρω (στίχοι
572), ὅλον ἐκείνου τῆς πόλεως τὸν τόπον, ὅς τις ἐπλησίαζε τὴν λεγο-
μένην Πύλην τοῦ Εὐγενίου, ἢ τοῦ τυράννου τοῦ καταλυθέντος
ἀπὸ τὸν βασιλεῖα Θεοδοτίου, ἢ τοῦ Εὐγενίου, ἐνὸς τῶν δώδεκα συγ-
κλητικῶν τοὺς ὁποίους εἶχε συνοδοῦς ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος, μετα-
κομζόμενος ἀπὸ τὴν Παλαιάν εἰς τὴν Νέαν Ῥώμην. Οὕτω πολλοὶ τόποι
τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐλάμβαναν τὸνομα ἀπὸ τὴν πλησιέστεραν οἰκο-
δομήν κἀνεὸς Μεγιστῶνος, οἷον, Τὰ Ἀνδρείου, Τὰ Ἀντίχου, Τὰ
Καيسαρίου κ. τ. λ. (ἴδε DUCANGE, *Constantinopol. Christian*,
lib. I, pag. 47, et lib., II, pag. 168). Εἰς τὴν Ἀνθολογίαν (IV,
28 § 7) εὐρίσκεται ἐπίγραμμα μὲ τὸν τίτλον, Εἰς τὴν Εὐγενίου
πύλιν ἐν Βυζαντίῳ, τὸ ἐξῆς·

Οὗτος Ἰουλιανὸς, λαοσσόα τείχεα πήξας,
Στήσῃ τρόπαιον, εἰς σύμβολον ἀγρυπνίης,
Σφάζειν ἀντιβίους ἐχθροὺς ἀπάνευθε μενοιῶν,
Ἡ προπάροιθε κροτεῖν τῆς πόλεως πολέμους.

Μαγκλαύιον ἀκόμη ὠνόμαζαν καὶ τὸν Στρόπον (fouet) ὡς φαί-
νεται ἀπὸ τὸ εἰς τὸν Δουκάγγιον (σελ. 847) μαρτύριον τοῦτο, « Κρέ-
» μανται δὲ ἐπὶ ζώνης ἐκάστου τούτων λῶροι, οὓς χαλοῦσι (γρ.
» καλοῦσι) Μαγκλάβια, ἥως (γρ. ἦγουν) βακτηρίας, ἢ ῥάβδους,
» μαρίζουν τοὺς ἀξίους μαρίζεσθαι. » Τὸ γραφικὸν σφάλμα, Ἡ ὡς,
ἀντὶ τοῦ ἦγουν εὐρίσκεται συχνὰ εἰς τὸν Δουκάγγιον. Μ' ὅλα
ταῦτα, τὸ νόημα τοῦ Πτωχοπροδρόμου δὲν εἶναι σαφές. Ἄρα λέγει,
Νὰ ἔδωκαν τὰς παλαμίδας εἰς τοῦ Εὐγενίου τὴν πύλιν

διὰ τὰς μεταχειρίζονται ὡς ραβδία; τὸ ὁποῖον εἶναι ἀρκετὰ ἄνοσον, ἢ Νὰ ἔδωκαν μαγικλαύτα εἰς αὐτάς τὰς παλαμίδας, νὰ ἐράβδιζαν τὰς παλαμίδας; τὸ ὁποῖον ὑπερβαίνει πᾶσαν ἄνοσίαν.

ΣΤΙΧ. 275, ΜΑΣΣΟΥΜΑΙ. Ὡς οἱ παλαιοὶ (ἀποδεκτικῶς, Μασσῶμαι) Ἄρα διότι οὕτως ἐσυνειζίχτο εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Προδρόμου, ἢ κατὰ μακαρονισμόν; Σήμερον τὸ Μασσῶ (macher) σημαίνει τὴν ἐνέργειαν τῶν ὀδόντων· τὸ δὲ Μασσοῦμαι (être maché) τὸ πάθος τῶν τριβομένων ἀπὸ τοὺς ὀδόντας.

ΣΤΙΧ. 276, Καὶ κατ' ὀλίγον ὀλίγον.] Τὸ δεύτερον (ὀλίγον) ὠξύνθη διὰ τὸν ῥυθμὸν τοῦ μέτρου, κατὰ ποιητικὴν ἄδειαν.

ΣΤΙΧ. 278, Καὶ μουρμουρίση τίποτε.] ΔΓ, Ἄν μουρμουρίση πῶς ποτέ.

ΤΙΠΟΤΕ, ὡς καὶ σήμερον. Κατωτέρω (ζήχ. 513, ΔΓ), θίλομεν ἀπαντήσῃν καὶ τὸ ἐτι σύνηθες Αἰολικὸν Τίποτα (χυδ. λεγόμενον Τίποτας).

ΣΤΙΧ. 279, ΠΟΣΟΣ ὀλιγωρίας.] ΔΓ, Ἐκ τῆς ὀλιγωρίας. Ἰσ. γρ. ΠΟΣΩΣ.

ΣΤΙΧ. 280, νὰ πῇ] ΔΓ, εἰπείν.

ΣΤΙΧ. 281, ξιδιν.] ΔΓ, ὀξύδιν. — Νὰ πληρώσῃ, ἤγουν νὰ τελειώσῃ, νὰ ἀποπῇ τὸ ὀξυνισμένον του χρυσοδόλιον.

ΣΤΙΧ. 282, ἀπίκει.] Τὸ δεύτερον ἀντίγραφον, Ἀ'θλίως. Καὶ μετὰ τὸν ζήχον τοῦτον φέρει καὶ τοῦτον, « Καὶ ὩΣΑ' νὰ τὸν ἐκβάλωσι » τὴν πόρταν, κἂν οὐ θέλῃ » Ἰσως, ὍΣΟΝ, ἢ μόνον, ὩΣ.

ΠΟΡΤΑ. Ὅτι εἶναι ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων τὸ Porta (Γαλλ. Porte) δὲν εἶναι ὅς τις τὸ ἀγνοεῖ.

ΣΤΙΧ. 283, Βιτζέας συνάγει ὃ ταπεινὸς πολλὰς καὶ ἀναριθμήτους.] Τὸ δεύτερον ἀντίγραφον :

Βίτζαν συνάγει καὶ ἡμισυ ὃ κακοαδικημένος.

Καὶ μετὰ τοῦτον τὸν ζήχον φέρει ἄλλους δύο, τοὺς ἐξῆς :

Εἰ δὲ γραφῇ κἂν εἰς ποσῶς, καὶ ἴδῃ τὸ μονασήριν,
Ραβδίας καλὰς κατάρραχα σολίζουν τον, καὶ ὑπάγει.

ΒΙΤΣΕΑΣ. Σήμερον Βίτσεας συνώνυμον τοῦ Ῥαβδέας ἢ Ῥαβδιδέας. Καὶ Βίτσα, ἡ ῥάβδος. Τί σημαίνει τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου τὸ Καὶ ἡμισυ, δὲν ἐξεύρω. Τὸ Βίτσα εἶναι, ὄνομα ξίνον, ὡς καὶ τὸ συνώνυμον Βέργα, τὰ ὅποια ἤλθαν ἀπὸ τὴν Ῥώμην εἰς τὸ Βυζάντιον. Καὶ τοῦ μὲν Βέργα ἡ γένεσις εἶναι φανερά ἀπὸ τὸ Ῥωμαϊκὸν Virga (Γαλλ. verge). Τὸ δὲ Βίτσα, ἂν δὲν λανθάνωμαι, ἐγεννήθη ἀπὸ τὸ Vitis, τὸ ὅποιον εἰς τοὺς Ῥωμαίους ἐσήμαινε κυρίως τὴν Ἄμπελον, καὶ μεταφορικῶς τὴν Ῥάβδον τοῦ ἑκατοντάρχου, ἥτις ἦτον ἀμπέλου κλῆμα (sargment), μὲ τὸ ὅποιον ἱράβδιζε τοὺς ἀμαρτήσαντας τι, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Πλούταρχος « Τὸ κλῆμα, ᾧ κολάζουσιν » ἑκατοντάρχει τοὺς πληγῶν δειομένους, ἐπαράμενος » (Πλουτάρχ. Γαλλ. § 26). Ὁ Πολύβιος (XXIV, 11) τὸ ὠνόμασεν « Ἀμπελίνην » ῥάβδον. » Περιέργιαν κινεῖ τὸ ὄνομα τῆς Βέργης, Μακεδονικῆς πόλεως, ἥτις κατὰ τὸν ἡμίτερον Μελέτιον (σελ. 394), ὀνομάζεται σήμερον Βεῖζα, ὄνομα μικρὸν διάφορον ἀπὸ τὸ Βίτσα.

ΚΑΤΑΡΑΧΑ, κατὰ τῆς ῥάχεις (sur le dos), ὅς λέγομεν καὶ Κατακίφαλα (sur la tête), κατὰ τῆς κεφαλῆς.

ΣΤΙΧ. 284, Ὡς τοῦ νά κ. τ. λ.] Ὁ κοινὸς λαὸς λέγει σήμερον Ὡς ποῖ νά κ. τ. λ. Τὸ πρῶτον εἶναι Ἔως τοῦ νά· τὸ δεῦτερον, Ἔως ὅπου (Ἔως οὖ) νά.

ΣΤΙΧ. 285, Ἀντίς νερόν κ. τ. λ.] ΔΓ, ἀντί ψωμίου. Σημείωσε τὴν βάρβαρον προσθήκην τοῦ σ̄ εἰς τὴν πρόθεσιν, συνειδισμένην ἀκόμη καὶ σήμερον. Ἡ προσθήκη δὲν ἔγενεν ὅμως ὁλότελα χωρὶς λόγον. Ἐς ἡ Ἀμφί πρόθεσις, μεταβαλλθεῖσα, διὰ τῆς προσθήκης τοῦ σ̄, εἰς τὸ Ἀμφίς ἐπίρρημα, δὲν ἔχασεν ὅμως τὴν προθετικὴν αὐτῆς δύναμιν, οἶον, Ἀμφίς ἔκασον (Ιλιάδ. λ', 634), καὶ « Ἀμφίσωπον τὸ περίελεπτον » (Ἑτυμολογ. σελ. 91), παρομοίαν μεταβολὴν ἐνδεχόμενον νά ἔπαθε καὶ ἡ Ἀντί ἀπὸ κάμμιαν ἀρχαίαν διάλεκτον. Τοιοῦτόν τι συνίδη καὶ εἰς τὴν Περι πρόθεσιν· τὸ ἐξ αὐτῆς ἐπίρρημα, Πίριξ, ἐφύλαξε τὴν σημασίαν τῆς, εἰς τοῦ Ἡροδότου (III, 158) τὸ Πίριξ τὸ τείχος.

ΣΤΙΧ. 286, Ἀντίς Ψωμίν, τὸν δρόλικον, ἀντίς φαγίν, τὸν σφάχτην.]

ΔΡΟΔΙΚΟΝ. Δὲν ἔχω πῶς νά ἐξηγήσω τὴν λέξιν κατὰ τὸ παρόν.

Εἰς τὸ δεύτερον ἀντίγραφον, ὅθεν ἠλπίζετο βοήθεια, ὁ στίχος οὗτος λείπει.

ΦΑΓ'ΙΝ (Φαγίον) σημαίνει ἐδῶ τὸ αὐτὸ καὶ Προσφάγιον.

ΣΦΆΧΤΗΣ. Γράφει ΣΦΆΚΤΗΣ. Σήμερον λέγεται Σφαγμὸς (des tranchées), ἀπὸ τὸ Σφάζω, ἤγουν, Κωλικόπονος τόσον σφοδρὸς, ὥστε νὰ προξενῇ σφαγῆς αἰσθησιν. Οἱ παλαιοὶ τὸν ἔλεγαν Σφάκελον καὶ τοῦτο ἀπὸ τὸ Σφάζω. « Σφακελισμὸς καὶ Σφάκελος, ἡ ἄμετρος » ὁδύνη κ. τ. λ. » λέγει ὁ Ησύχιος.

ΣΤΙΧ. 287, Πίνουσιν.] ΔΙ', Πίνοντες.

ΣΤΙΧ. 288. Κάζονται.] ΔΓ, Κάθονται. — Ποιμένος.] ΔΓ. Ηγούμενου. Ποιμένα λέγει τὸν Ηγούμενον, περικυκλωμένον ἀπὸ τοὺς κόλακας, τοὺς ἀξιωματικούς τῆς Μονῆς, ὅποιοι ἦσαν ἔσους ὠνόμασεν ἄνωτέρω.

ΣΤΙΧ. 290, Καὶ πρὸς ἡμᾶς.] ΔΓ, Καὶ πρὸς αὐτόν· ἤγουν πρὸς τὸν Ηγούμενον.

ΣΤΙΧ. 291, Τοῦ μοναχοῦ τοῦ στοματᾶ, κ. τ. λ.] τοῦ διωχθέντος δηλαδὴ ἀπὸ τὴν τράπεζαν (ἀνωτέρ. στίχ. 284). Στοματᾶς σημαίνει σήμερον εἰς ἡμᾶς τὸν ἔχοντα μέγα στόμα, ὡς καὶ Χειλᾶς, τὸν ἔχοντα μέγала Χεῖλη. Ἐδῶ λαμβάνεται ἀντὶ τοῦ Στόμαργος τῶν παλαιῶν, τὸν ὁποῖον ὀνομάζομεν Γλωσσᾶν ἢ Γλωσσώδη (qui a la langue bien pendue).

ΣΤΙΧ. 292 μονότροπους.] ΔΓ (κακή), ὁμοφρόνους. Εἰς τοὺς Γραικορωμαίους τὸ Μονότροπος ἦτο συνώνυμον τοῦ Μοναχὸς (moine), ὡς φαίνεται ἀπὸ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν (Ἰδ. Δουκαγγ. σελ. 955). Εἰς τὸν βίον τοῦ ἁγίου Σάββα ὁ βιογράφος λέγει « Τὸν γάρ » τοιοῦτον μονότροπον οἶδα τὴν γραφὴν ὀνομάζουσιν, ἐν τῷ λέγειν, » Κύριος κατοικίξει μονότροπους ἐν οἴκῳ. » Ὁ Δαυὶδ ὁμῶς τοῦτο λέγων (Ψαλμ. 134, 6), δὲν ἐνοοῦσε τοὺς χωριζομένους ἀπὸ τὸν κόσμον Μοναχοὺς, ἀλλὰ τοὺς διὰ πενίαν ἔτι ἀγάμους, εἰς τοὺς ὁποίους ἡ Πρόνοια χαρίζει τὰ μέσα νὰ πληρώσωσι τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, Αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε. καὶ Τὸ ἐβραϊκὸν λέγει Μόνοους, τὸ ὁποῖον οἱ ἑβδομήκοντα μεταφράζοντες Μονότροπους, σκοπὸν εἶχαν νὰ σημάνωσιν, ὅτι ἦτο περὶ ἀγάμων ὁ λόγος. Οὕτως ὁ Πλούταρχος θέλων νὰ φανερώσῃ περὶ τοῦ Ἐπαμινώνδου, ὅτι

ἔμεινεν ἄγαμος, λέγει (Πελοπ. § 3) « Μονότροπον βίον ἀπ' ἀρχῆς » ἐλόμενος. »

ΣΤΙΧ. 294, Ἄρχοντας γὰρ οὐ δίδωσιν ὁ νόμος καθυδρίζειν.] ΔΓ, οὐ δίδουσι οἱ νόμοι. « Καὶ ἄρχοντα τοῦ λαοῦ σου οὐ » κακῶς ἐρεῖς » (Ἐξόδ. κβ', 28). Μὲ τοῦτον τὸν νόμον κολακεύουν οἱ παράσιτοι τὸν Ἠγούμενον, ὅστας τρυφᾷ λιμοκτονῶν τοὺς ὑπ' αὐτὸν Μοναχοὺς.

ΣΤΙΧ. 296. Ὡς περ εἰδένυστο σαφῶς πρὸς τοὺς Φιλοθεῖτας.] ΔΓ, « Ὡς περ δεικνύεις, ἀγαθὲ, πρὸς τοὺς Φιλοθεῖτας » γραφὴ ὀρθοτέρα, ἐπειδὴ ἀναφέρεται πρὸς τὸ Μακροθυμίας. Φιλοθεῖται, ἀπὸ τοῦ Μοναστηρίου, τὸ ὅποιον ὠνομάζετο, Μονὴ τοῦ Φιλῶθίου, ἢ ἀληθέστερον, τοῦ Θεοφίλου, ὡς τὴν ὀνομάζει κατωτέρω (στίχ. 623) ἢ ΔΓ, ὅπου ἴδε τὰς σημειώσεις.

ΣΤΙΧ. 297, ἐξετάσαι.] ΔΓ, ἐρευνῆσαι.

ΣΤΙΧ. 299, ΤΑΣ ΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ καὶ τοῦ υἱοῦ Εἰς ἡμᾶς ἀδικίας.] Τὸ δεύτερον ἀντίγραφον :

ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ καὶ τοῦ υἱοῦ, Οἱμοι, ΤΑΣ ἀδικίας.

ΣΤΙΧ. 300, Μεγάλως ἔξεμίσθησά τας τούτων ἀνομίας.] ΔΓ (ὀρθοτέρα), « Καὶ ταύτας ἔξεμίσθησας καὶ τὰς παρανομίας. »

ΣΤΙΧ. 301, Καὶ πῶς οὐ πάσω κεφαλῇ, καὶ πῶς οὐ πάσω κόνιν ;] ΔΓ, « Αἱ! πῶς οὐ πάσω κεφαλῇ κόνιν, καὶ τίγλω (γρ. τίλλω) τρίχας ; »

ΣΤΙΧ. 302. Τὸ τυπικὸν τοῦ κτήτορος ΒΛΕΠΩΝ ἡμελημένον.] Διαφ. Γρ. ΟΡΩΝ. Καθὲν ἀπὸ τὰ Μοναστήρια εἶχεν ἴδιον Τυπικὸν (rituel), συνταγμένον πολλάκις ἀπ' αὐτὸν τὸν Κτήτορα ἢ Κτίτορα τῆς Μονῆς (ὅθεν ἐλέγτο καὶ Τυπικὸν Κτητορικὸν). Αὐτὸ περιεῖχε τοὺς κανόνας, κατὰ τοὺς ὁποίους ἔπρεπε νὰ διάγωσιν οἱ Μοναχοί, εἰς τὰς ἱεροπραξίας, προσευχάς, νηστείας, ἀκόμη καὶ εἰς τὰς σωματικὰς των χρείας.

ΣΤΙΧ. 305...κατηντελισμένα,] ΔΓ, καταφρονημένα.

ΣΤΙΧ. 309 ἀδικουμένοις.] ΔΓ, ἡδικημένοις.

ΣΤΙΧ. 310-311. Ὡς κόνις λεπτυνθήσεται βαρβάρων ἅπαν θράσος. Τὴν τοῦ Χριστοῦ μιμούμενος εὐθίως συμμαχίαν.] Οἱ δύο εἰσοχοὶ γράφονται εἰς τὸ δεύτερον ἀντίγραφον οὕτως, « Τοῖς ἀλλοφύλοις καθαρῶς βαρ-

» δάροις θράσος παύσεις, ἔκ τοῦ Χριστοῦ πεπλουτηκώς, ὡς ἔθός,
» συμμαχίαν. »

ΣΤΙΧ. 314, Οὐκ ἔνι τοῦτο, Δέσποτα, δαιμονικόν, εἰκάζω;] ΔΓ,
« Οὐκ ἔνι τοῦτο δαίμονος, οὐκ ἔνι τοῦτο ΘΕΪΣΜΑ; » Διστάζω μὴ τὸ
ΘΕΪΣΜΑ (τὸ ὅποιον δὲν καταλαμβάνω) ἔπρεπε νὰ ᾔηται ΔΕΪΣΜΑ, ἡγουν
θεσμός τοῦ δαίμονος, ἢ, ΠΕΪΣ ΜΕ, ἡγουν, Εἰπέ με, κατὰ βωμολοχικὴν
ᾄδειαν, ἐρωτηματικῶς, πρὸς τὸν βασιλέα. Τὸ αὐτὸ ἀντίγραφον μετὰ τὸν
εἶχον τοῦτον (314) προσθίττει ἄλλους δύο τοὺς εἰς: « Οὐκ ἔνι λύπη
» ἀφόρητος καὶ συμφορὰ μεγάλη; Οὐκ ἔνι παραπόνουςις εἰς τὸν
» ἡδικημένον; »

ΣΤΙΧ. 316, Ἐκεῖνοι νὰ χορτένουσι, κ' ἐγὼ νὰ μὴν χορτένω.] ΔΓ,
Ἐκεῖνοι νὰ λαμιώνωσι, καὶ ἐγὼ νὰ μὴ χορταίνω; Τὸ ΛΑΜΙΩΝΩΣΙ,
σημαίνει, νὰ τρώγωσιν ὑπὲρ μέρου, ἀπὸ τῆς Λαμίας μυθικοῦ ζώου
παιδιοφάγου.

ΣΤΙΧ. 317, Ἐκεῖνοι νὰ σταυλίζονται ἔκ τὸ φαγῖν καθ' ὅραν.]
ΔΓ, ΤΡΩΓΟΝΤΕΣ Τὸ ΚΑΘ' ὍΡΑΝ. Ἡ γραφὴ τοῦ Σταυλίζονται
εἶναι ἡ αὐτὴ καὶ εἰς τὰ δύο. Ἴσως ἦτο, Ταβλίζονται, ἡγουν νὰ
κάθηνται καθ' ὅραν τρώγοντες εἰς τὴν τράπεζαν, τὴν ὅποιαν καὶ τότε
ὠνόμαζαν, ὡς καὶ σήμερον πολλοὶ ἐξ ἡμῶν ὀνομάζουσι, Τάβλαν, ἀπὸ
τὰ Ῥωμαϊκὸν tabula (table). Ἴσως δὲ καὶ διὰ τὸ καμικώτερον, εἶπε
Σταυλίζονται, ἀπὸ τὸ Σταβλος (Ῥωμ. stabulum, Γαλλ.
étable), ἡγουν, Νὰ τρώγωσιν εἰς τὴν τράπεζαν, ὡς τὰ κτήνη τοῦ
στάβλου εἰς τὴν φάτνην. « Φάτνη (λέγει ὁ Ἡσύχιος), καὶ ἡ τράπεζα,
» καὶ ἡ τῶν κτηνῶν, καὶ εἴ τι τοιοῦτον. »

ΣΤΙΧ. 318, λιμοταγισμένοι,] λιμωδῶς ταγιζόμενοι, ἡγουν τρε-
φόμενοι, κατὰ τὸ Λιμοκτονοούμενον (affamé) τῶν παλαιῶν.
Ἐξηγήθη ἄλλου (Σημ. εἰς τὸν Ἰσοκρατ. σελ. 103) τὸ Ταγίζω..

ΣΤΙΧ. 319, Καὶ οἱ πάντες νὰ μὲ κράζουσιν, Ὁ σπαταλοκρομύδης.]
ΔΓ, « Καὶ πάντες νὰ μὲ λέγωσιν, ὁ σπαταλοκρομύδης. »

ΣΠΑΤΑΛΟΚΡΟΜΥΔΗΣ (γρ. Σπαταλοκρομύδης). Βωμολοχικῶς συν-
θεμένη λέξις, σημαίνουσα τὸν τρώγοντα μὲ τόσην ἀπληστίαν τὰ κρομ-
μύδια, μ' ὅσην οἱ σπάταλοι τὰ πολυτελῆ βρώματα.

ΣΤΙΧ. 320, χορτένουσιν τὰ πρῶτα.] ΔΓ, χορταίνουσι τοὺς πρῶ-
τους.

ΣΤΙΧ. 321, Ἐμένα δὲ νὰ δίδουσιν θύναν τὴν βρωμισμένην.] Τὸ
δύτερον ἀντίγραφον: « Ἐμὲ δὲ νὰ μὴ δίδουσι κἂν θύναν νὰ χορ-

» τάσω » Καὶ μετὰ τοῦτον προσθέτει ἀμείσως καὶ ἄλλον στίχον, τὸν ἐξῆς : « Καὶ τρυφήν μὲ λίγουσιν, ἀδδῆφαγον, γουλάρην.

ΑΔΔΗΦΑΓΟΝ (ΑΔΗΦΑΓΟΝ). Τὸ ἐπροπαροξυτόνησε, διὰ τὸν ῥυθμὸν τοῦ μέτρου.

ΓΟΥΛΑΡΗΣ. Σήμερον, Γουλιάρης (Goulu), ἀπὸ τὸ Ῥωμαϊκὸν Gula (λαίμω), κ' ἔχει συνώνυμον τὸ Γούλαρμος, ἀπὸ τὸ Γούλαργος (ὡς ὁ Δαίμαργος τῶν παλαιῶν), κατὰ τροπὴν τοῦ γ' εἰς τὸ μ', ἧτις ἔγινε καὶ εἰς τὸν Γόγγρον, ὀνομαζόμενον σήμερον Μουγγρίον. Τὸ ἀπλοῦν ὅμως Γούλα δὲν σημαίνει εἰς ἡμᾶς τὸν λαιμὸν, ἀλλὰ τὸν καυλὸν (tige) τινῶν μικρῶν φυτῶν, οἷον Μαρουλίων, Λαχάνων καὶ τῶν τοιούτων (τὸν λεγόμενον καὶ Κοτσάνιον). Ἴδε ἀνωτέρω σελ. 191.

ΣΤΙΧ. 322, Ἐκείνοι γὰρ κοτζόνουσιν τὸ Χιότικον εἰς κάρον.] Ἴδε τὰ προσημειωθέντα (σελ. 294).

ΣΤΙΧ. 323, δικός.] ΔΓ, ἰδικός. — ξίσην.] ΔΓ, ὀξύδιν.

ΣΤΙΧ. 324, ἐμποτόπουλον.] ΔΓ, πετηρούπουλον. (Ἰδ. ἀνωτέρ. σελ. 186).

ΣΤΙΧ. 325, Περιπάτει.] ΔΓ, Περιπάτει. Μετὰ τὸν στίχον τοῦτον, τὸ δεύτερον ἀντίγραφον φέρει ἔτι δύο, τοὺς ἐξῆς :

Καὶ φακρασὶν μὲ λέγουσιν, καὶ ἐγὼ οὐ μυρίζομαι το,

Καὶ μεθυστὴν τὸν ἐκ νεροῦ νῦν ὑδρωπικιασμένον.

ΦΑΚΡΑΣΙΣ, ὅτι εἶναι συνώνυμον τοῦ μεθυστῆς (Ἑλλ. Οἰνέφλυξ) δὲν εἶν' ἀμφιβολία· ἡ σύνθεσις τοῦ ὅμως (ἀπὸ τὸ φάγω) εἶναι παράξενος, ἴσως καὶ γραφικῶς σφαλμένη. Σήμερον, Κρασοπινᾶς, καὶ κωμικώτερον, Κρασοπατέρας.

ΣΤΙΧ. 328, Αὐτοὶ καθαικεύουσιν.] ΔΓ, Ἐκείνοι καθαιλάριοι.

ΣΤΙΧ. 329, Καὶ μὲ τοὺς ὀψικάτορας, καὶ μὲ πολὺν ὀψίκιν.] ΔΓ, καὶ τὸ πολὺν τό. Δύο λέξεις συνηθέσταται, περάσασαι ἀπὸ τοὺς Ῥωμαίους εἰς τοὺς Γραικορωμαίους, μὲ μικρὰν μεταβολὴν τῆς σημασίας, ὁ ὀψικάτωρ, καὶ τὸ ὀψίκιον.

ὈΨΙΚΑΤΩΡ (Obsecutor) καὶ ὈΨΙΚΙΟΝ (Obsequium). Ἐσημαίνει τοῦτο περιεκτικῶς ὅλους τοὺς περὶ τὸν βασιλεῖα, ἢ ἐξωμωτικούς ἢ ἄλλως δυνατοὺς, ὅσοι τὸν ἐκολούθουν εἰς τὰς πομπάς,

παρατάξεις, καὶ ἀπλῶς εἰς ὅλας τὰς προελύσεις. Οἱ Ἕλληνες τοὺς ἀνόμους (περικτικῶς ὡσαύτως) *Θεραπείαν* ἢ *Οἰκετίαν*. Τῶν Γάλλων ἡ γλῶσσα, *suite*, ἢ *cortège*, φυλάττασα τὸ Ὀψίχιον (*les obsèques*), διὰ μόνους τοὺς συνοδεύοντας νεκρὸν εἰς τὸν τόπον τῆς ταφῆς, καὶ τὸ ἐπίθετον *Obséqueieux*, τὸ σημαῖνον τὸν ὑπερβολῇ ἄριστον.

ΣΤΙΧ. 330, Καὶ ὡς διεμίναν λέγουσιν, τ. κ. λ.] ΔΓ, Καὶ λόγου μου νὰ λέγουσι, κ. τ. λ.

Ὡς ΔΙΕΜΕΝΑΝ, ἤγουν, ὡς δι' ἐμὲ, Περὶ ἐμοῦ. Ἀπόδειξις καὶ τοῦτο τῶν ἀνωτέρω (σελ. 168) σημειωθέντων περὶ τοῦ Ὀγιά. Τὸ ὡς διεμίναν εἶναι τὸ αὐτὸ καὶ τὸ βαρβαρώτερον Ὀγιαμέναν.

ΚΑΙ ΔΟΥΛΟΥ ΜΟΥ. Ἰσως ἐγράφετο ΚΑΙ ΔΙΑ ΔΟΥΛΟΥ ΜΟΥ (ἤγουν δι' ἐμὲ), ὡς συνεθίζεται σήμερον. Ἰδε περὶ τούτου τὰ σημειωθέντα εἰς τὸν Γοργίαν τοῦ Πλάτωνος (σελ. 316).

ΣΤΙΧ. 331, νὰ βγῆτω νάρκουδιζω.] ΔΓ, Νὰ ἐκβαίνω τῶν ἐκείσε.

ΒΓΕΝΩ εἶναι φθαρμένον ἀπὸ τὸ Ἐκβαίνω.

ἈΡΚΟΥΔΙΖΩ, ἀκόμη καὶ σήμερον εἰς χρῆσιν. Σημαίνει τὸ Βαδίζω ὡς τὰ τετράποδα (*marcher à quatre pattes*), καὶ λέγεται μάλιστα διὰ τὰ νήπια, πρὶν λάβωσι δύναμιν νὰ προπατώσιν ὀρθά. Ἡ παραγωγή τοῦ ῥήματος εἶναι ἀπὸ τὸ Ἀρκούδα (ἑλλ. Ἄρκος, ἢ Ἄρκτος ουρς), ὄνομα ζῶον ἀγρίου. Μετὰ τὸν στίχον τοῦτον, τὸ δεύτερον ἀντίγραφον φέρει καὶ τὸν ἐξῆς :

Ὅτι φασὶ τὸ Τυπικὸν οὐ ΛΕΓΟΥΝ τὸ νὰ ἐκβαίνουν.

Γράφει ΛΕΓΕΙ. Τὸ τυπικὸν οὐ λέγει (ἤγουν ἀπαγορεύει) εἰς τοὺς Μοναχοὺς νὰ ἐξέρχωνται.

ΣΤΙΧ. 332, ... νὰ ξιλῶ.] ΔΓ, Νὰ ἐκδῶ. Καὶ μετὰ τὸν στίχον τοῦτον προσθίτεται τὴν ἐξῆς :

Ὡς μυλωνᾶς ἐξέρχομαι, καὶ πέζω τὴν πεζάλαν.

ΠΕΖΩ, κακογραμμένον, ἀντὶ τοῦ Παίζω.

ΠΕΖΑΛΑΝ (ἴσ. ΠΑΙΖΑΛΑΝ), δὲν ἐξτύρω τί πρᾶγμα εἶναι. Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1139) ἠρκίσθη νὰ τὸ ἐξηγήσῃ, *Ludi puerilis species*, Εἶδος παιδικοῦ παιγνιδίου.

ΣΤΙΧ. 334, τὴν ἀπασαν ἡμέραν.] ΔΓ, τὴν ὅλην τὴν ἡμέραν. Μετὰ τοῦτον τὸν ζίχον, τὸ δεύτερον ἀντίγραφον προσθίτει ἄλλους δύο τοὺς ἐξῆς:

Καὶ πόσα μιξοκλαιάματα καὶ παρακαλεσίας,
Ὁ ταπεινὸς παρακαλῶ ΝΑ ΜΩΣ με βάνουν ἔσω.

Ἰσως εἰς τὸν πρῶτον ζίχον ἐγράφετο, Μὲ πόσα μιξοκλαύματα κ. τ. λ. εἰς δὲ τὸν δεύτερον, ΝΑ ΠΩΣ, ἤγουν, Ἰνα πως με βάλωσιν ἔσω τῆς μονῆς. Οὕτως ἀνωτέρω (ζίχ. 273) εἶπεν, Ἰνα μὴ πως.

ΣΤΙΧ. 340, ξηροφαγοῦσιν.] ΔΓ, ξηροφαγοῦντες. Τοῦτο καὶ τὰ ἀκόλουθα λέγονται εἰρωνικῶς.

ΣΤΙΧ. 341, οὐκ ἐσθίουσιν... ἐνταῦθα.] ΔΓ, οὐκ ἐσθίωμεν... ἐν τούτοις. Ἰς ἐν τούτοις, ἤγουν ταῖς ἡμέραις, τὴν τετράδα καὶ τὴν παρασκευὴν.

ΣΤΙΧ. 342, Εἰ μὴ... ὅρια παγούρια.] Τὸ δεύτερον ἀντίγραφον, Ἀμὴ... ἀληθινὰ παγούρια. Ἐπειτα προσθίτει καὶ ἄλλον ζίχον τὸν ἐξῆς:

Ὀκταποδίτζια καὶ σηπίας, καὶ τὰ καλαμαρίτζια.

ὍΡΙΑ εἶναι ἴσως, ἀντὶ τοῦ Ὀραῖα.

ΣΤΙΧ. 343, Καραδιδίτζας ἐκζεσάς, τηγάνου καριδίτζας.] ΔΓ, «Καὶ καριδίτζας ἐκζεσάς, ἥ καὶ τηγάνου ἐκ τούτων.»

ΣΤΙΧ. 345, Καὶ μισὸν γόμον, Δέσποτα, τὰ κτένια τὰς σουλήνας.] ΔΓ, «Μετὰ τῶν ἄλλων, Δέσποτα, κτένια καὶ σωλήνας.»

ΜΙΣΟΝ, ὡς καὶ σήμερον, ἀπὸ τὸ ἐλληνικόν, Ἡμισυς (la moitié).

ΓΟΜΟΝ. Σήμερον συνειθίζεται τὸ ὑποριστικόν, Γομάριον (charge). Κτένια εἶναι τὰ Γαλλιστὶ λεγόμενα Pétoncles. Ἀριζα ἐκρίνοντο τὰ τῆς Μιτυλήνης καὶ τὰ τῆς Σίου (Σημ. εἰς τὸν Ξενοκράτ. σελ. 121 καὶ 158). Σουλήνας, θηλυκῶς, ὡς καὶ σήμερον. Ἑλληνιστὶ Οἱ σωλήνες (Solens, ἢ Manches de couteau).

ΣΤΙΧ. 346, Καὶ φαβατίτζιν ἀλεσὸν ὀρίζιν με τὸ μέλιν.] Φαβατίτζιν, ὑποκοριστικόν τοῦ Φάβα (ἀπὸ τὸ Ῥωμ. Faba), με τὸ ὁποῖον ἐσθίμηναν οἱ Γραικορωμαῖοι καὶ τὰ σήμερον ὀνομαζόμενα Κοκκία (fèves) καὶ τὸ ἐξ αὐτῶν γινόμενον ἔτνος (purée). Τοῦτο μάναν ὀνομάζομεν σήμερον Φάβαν· τὸ δὲ ὄσπριον, ἐκ ταῦ ὁποῖου

σκευάζεται, Κουχία ή Κοκκία, ἤγουν Κόκκους (grains) κατ' ἀντονομασίαν, διὰ τὴν συχνὴν, ὡς φαίνεται, καὶ πολλὰκις ἀνόητον χρῆσιν, ὥς νὰ τρώγωνται καὶ ὡμὰ βρεγμένα μόνον. Τοῦτα εἶναι τὰ πάγγνωστα Βρεζτοκούκκια (fèves trempées) φαγίον κτηνῶν καὶ ὄχι ἀνθρώπων, τὰ ὅποια τρώγουν οἱ δεισιδαίμονες, εἰς δόξαν ἐκείνου, ὅς τις μᾶς ἐδημιούργησε λογικούς (Ἰδ. ἀνωτέρ. σελ. 238).

ΟΡΙΖΙΝ. Γρ. Ὀρύζιν, ἤγουν Ὀρύσιον (ris), ἀπὸ τὸ Ὄρυζα, θηλυκῶς, ἢ τὸ Ὄρυζον, οὐδετέρως, ἀν καὶ τὸνομα ἦναι πλέον Ἀσιανόν, παρὰ Ἑλληνικόν. Ὁ Θερόφραστος (Περὶ Φυτ. ἱστορ. IV, 4 § 10) τὸ συγκαταριθμεῖ μὲ ἄλλα φυτὰ τῆς Ἰνδίας.

ΣΤΙΧ. 347, Φασόλιν ἐξοφθάλμιζον, ἐλαίας καὶ χαυῖαριτζιν.] ΔΓ, Φασούλιν ἐξοφθάλμιζον, ἐλέτζας καὶ χαβιάριν. ΦΑΣΟΓΑΙΑ καὶ σήμερον τὰ ὀνομάζομεν (haricots), ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν Φάσηλος, τρέψαντες τὸ ἦ εἰς δίφθογγον, ὡς καὶ τὴν Σηπίαν, Σουπίαν, καὶ τὸ Ζηλεύω, Ζουλεύω.

Ἐξοφθάλμιζα (ἀπὸ τὸ Ὀφθαλμός) εἶναι τὰ σήμερον Ξεμάτιςα (ἤγουν Ἐξοματίςα ἀπὸ τὸ Ὀμμα), τὸ ὅποιον ὅμως εἰς ἡμᾶς λέγεται ὄχι διὰ τὰ Φασούλια, ἀλλὰ διὰ τὰ Κουκκία, καθαρισμένα ἀπὸ τὸ, ὡς ὄμμα, μαῦρον σημεῖον.

ΣΤΙΧ. 348, Καὶ πορινὰ αὐοτάραχα κ. τ. λ.] Ἡ γραφὴ τοῦ Δουκαγγίου (σελ. 1204) Αὐτοτάριχα, εἶναι σφαλμένη. Ἰσως ἦτον Αὐγοτάραχα (boutargues), ὡς ὀνομάζονται καὶ σήμερον καὶ μὲ τὸ γ καὶ χωρὶς τὸ γ. Τὸ Πορινὰ εἶναι φθορὰ τοῦ Ὀπωρινὰ (d'automne ἢ automnau).

ΣΤΙΧ. 249 ... σῦκα [καὶ] καρυδίτζια.] ΔΓ, Ἰσχάδας καὶ καρύδια. Τὰ σήμερον ὀνομαζόμενα, Σῦκα καὶ καρύδια· καὶ συνδέτως, ὅταν προσφέρωται ἐντάμα, Συκοκάρυδα, ὡς ἔλεγον καὶ οἱ Παλαιοί, Ἰσχαδοκάρυα (Ἐπικτ. Διατρ. σελ. 175).

ΣΤΙΧ. 350, Καὶ ἀσαπίδας ὀλιγὰς, καὶ τὸ διὰ κύτριου.] ΔΓ, Καὶ σαπιδίτζας Χιώτικας, καὶ ἀπὸ τὸ διὰ κύτρου (γρ. κίτρου). Σήμερον τὰς ὀνομάζομεν, ὡς καὶ οἱ παλαιοί, διὰ τοῦ φ, Σταφίδας (raisins secs). Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1428), ἢ διὰ τὸν ὑποκορισμὸν, ἢ διότι τὸ ἔγραψε Σταπυδίτζας, διὰ τοῦ υ, δὲν ἐκατάλαβεν, ὅτι σημαίνει τὰς σαπίδας. Τῆς Χίου αἱ σαπίδες ἦσαν, ἐπίσημοι, ὡς καὶ τὰ σῦκά της.

Τὸ Διὰ κίτρον εἶναι γλύκισμα κίτρον (cédrat confit) ἐψημένου μὲ μέλι ἢ σάκχαρον. Οὕτως ὠνόμαζαν Διὰ ρόδων, Διὰ κυδωνίων,

καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἀπὸ τὸν καρπὸν ἢ τὰ ἄνθη, μὲ τὰ ὁποῖα ἐσκευάζοντο. Κίτρον καὶ Κιτρομήλον ἐλέγτο τὸ ἀρχαιότερον ὄνομαζόμενον Μηδικὸν μῆλον, καὶ τὸ δένδρον, Κιτρία, καὶ Κιτρία (ὡς Μηλιά καὶ Μηλιά). Συγγενὴ τοῦ καρποῦ τούτου εἶναι καὶ τὸ κοινῶς λεγόμενον Πορτογάλλον (orange) καὶ τὸ Λιμώνιον. Τὸ Πορτογάλλον ἀπὸ τῆς χώρας Λουσιτανίας (Πορτογάλου), ὅπου γίνεται κάλλιστον. Τὸ Λιμώνιον, ἀραβικὴ λέξις, ἀκόμη σήμερον γνωστὴ εἰς τὴν Ἰσπανίαν, σημαίνει κυρίως τὸ Γλυκολέμονον· ἀλλ' ἡμεῖς σήμερον Λιμόνιον ὀνομάζομεν καὶ τὸ ὄξυνον (citron).

Μετὰ τὸν τρίτον τοῦτον (350) τὸ δεύτερον ἀντίγραφον, φέρει τρίτους δύο τοὺς εἰς:

Καὶ καρυδάτον ὀλιγόν, καὶ κυδωνάτον χύτραν,
Γρανάτα σαχαράτα τε, καὶ τό τε ἀπαλωδάτον.

Τὸ Καρυδάτον εἶναι γλύκισμα ἀπὸ καρύδια χλωρά, ὡς καὶ τὸ Κυδωνάτον, ἀπὸ κυδωνία, εἰς χρῆσιν ἀκόμη καὶ τὰ δύο. Γρανάτα, πῦθον ὅτι ὀνομάζει τὰ ῥῶδια (grenades). Ἀπαλωδάτον, ἂν δὲν λανθάνωμαι, εἶναι γραφὴ σφαλμένη, ἀντὶ τοῦ Ἀπειδάτον, τὸ ὁποῖον ὁ Τραλλιανὸς Ἀλέξανδρος ὀνομάζει Ἀπιάτον (ἀπὸ τὰ Ἄπια κοιν. Ἀπίδια), ὡς ὀνομάζει καὶ τὸ Διὰ κίτρου, Κιτράτον.

ΣΤΙΧ. 352, Τοιούταις . . . ξηροφαγίαις.] Ἐγράφετο κακὰ Τοιαύτας . . . ξηροφαγίαις. Τὸ λεγόμενον εἶναι κατ' εἰρωνείαν.

ΣΤΙΧ. 354, χωνεύουσιν ἀπό.] ΔΓ, χωνεύουσιν ἐκ τῆς. Ἐλέγτο λοιπὸν ἕκτοτε τὸ Χωνεύω (digérer) ἀντὶ τοῦ παλαιοῦ Πέπτω.

ΣΤΙΧ. 355, Ἀλλὰ γλυκὺν Μιτυληναῖον, καὶ Κρητικὸν ἀθύρην.] ΔΓ, Κρασίον γλυκὺν Γανήτικον, καὶ Κρητικὸν καὶ ἐκ Σάμου. Ὁ γλυκὺς εἶνος τῆς Μιτυλήνης εἶναι γνωστός· δὲν γνωρίζω τὸν Γανήτικον, ὡς οὐδὲ τὸ Ἀθύρην.

ΣΤΙΧ. 356, . . . τοὺς τῆς ξηροφαγίας.] ΔΓ, ἐκ τῆς γλυκοποσίας.

ΣΤΙΧ. 357, . . . κυάμους βεβεργμένους,] τὰ σήμερον ὀνομαζόμενα Βρεκτοκούκκια (ἴδ. ἀνωτέρ. σελ. 282). Βλέπεις, ὅτι δὲν ἦσαν τότεσαν μωροὶ οἱ πανοσιώτατοι Ἠγούμενοι, ὥς νὰ τρέφονται μὲ βρεκτοκούκκια. Εἰς τὸ Μοναστήριον, τὰ εἶδον, ὡς εἰς κτήνη, τοὺς πτωχοὺς Μοναχοὺς· ἔξω τοῦ Μοναστηρίου, εἰδίδασκαν τοὺς κοσμικοὺς νὰ

τρέφονται μὲ βρεκτεκούκκια, καὶ νὰ πέμπωσιν εἰς τὴν Μονὴν τὰ γλυκίσματα. « Δεσμεύουσι γὰρ φορτία βάρη καὶ δυσβάστακτα, καὶ ἐπιτιθέσθαι ἐπὶ τοὺς ὤμους τῶν ἀνθρώπων· τῷ δὲ δακτύλῳ αὐτῶν οὐ » θίλονται κινῆσαι αὐτά » (Ματθ. κγ', 4).

ΣΤΙΧ. 358, ... ἐκ τῶν κυμινοθήρμων.] ΔΓ, μὲ τὸ κυμινοθήρμιν. Ἐπειτα προσθίτε τὸν ἐξῆς στίχον :

Οὕτως φασὶ τοὺς Μοναχοὺς ἐνδέχεται ἐσθίειν.

Κυμινοθήρμιν (ἤθουν Κυμινοθήρμιον), ἡ Κυμινάτουν. Φέρει ὁ Δουκάγγιος (σελ. 493) μαρτυρίαν ἀπὸ τὸ τυπικὸν τῆς Μονῆς τῆς Κεχαριτωμένης ταύτην· « Θερμὸν ὕδωρ κυμίνῳ ΣΥΝΗΡΤΗΜΕΝΟΝ· » ὅπου γράφει ΣΥΝΗΡΤΥΜΕΝΟΝ, ἀπὸ τὸ Ἀρτύω ἢ Ἀρτύνω (assaisonner).

ΣΤΙΧ. 362, Κακὸν, κακὸν, κραυγάζουσιν, Πάτερ, τὸ λελεγμένον.] ΔΓ, Ἀλλὰ κακὸν ἐκραύγασαν, Πατέρες, τὸ λεγόμενον. Ἐπειτα προσθίτε τὸν ἐξῆς :

Οἱ κόλακες ἐνώπιον βοῶντες τοῦ Ποιμένου.

ΣΤΙΧ. 363, ὁ φλύαρος ἐν τάχει.] ΔΓ, ὁ φλύαρος, ὁ λάλος.

ΣΤΙΧ. 364, ἀφελεστέρων.] ΔΓ, εὐλαβεστέρων.

ΣΤΙΧ. 368, εἰρήκει.] Καθαρὸς μακαρονισμός.

ΣΤΙΧ. 369, παρευθές... ἐκείνων.] ΔΓ, παρευθεῖς (γρ. παρευθές) ... ἐκείνους.

ΣΤΙΧ. 370, τὸ τυπικὸν ἐκείνων.] ΔΓ, τοῦ τυπικοῦ τὸν ὅρον.

ΣΤΙΧ. 371, Ἀναίτιοι ὑπάρχουσιν καὶ δίκαιοι ὁρῶνται.] ΔΓ, Ἀναίτιοι καὶ δίκαιοι παρὰ πολλῶν ὁρῶνται.

ΣΤΙΧ. 372, πολλῆς φιλανθρωπίας.] ΔΓ, σοφῆς μακροθυμίας.

ΣΤΙΧ. 373, Θεὸς ἐπίγειός τε.] ΔΓ, Θεὸς τοῖς ἐπιγείοις. Οὐδὲ γέκει εἰς ἐδῶ ἡ θεοποίησις τοῦ Μανουὴλ· βλέπε εἰς τὸν ἀκόλουθον στίχον ἄλλα θαυμασιώτερα.

ΣΤΙΧ. 374, Ἐμμανουὴλ παμβασιλεῦ παρὰ σαρανταπέντε.] ΔΓ, Ὁ Μανουὴλ παμβασιλεὺς, καὶ γόνε τῆς πορφύρας.

Ὁ πρῶτος στίχος, Ἐμμανουὴλ... σαρανταπέντε, εἶναι

ὑπογραμμένος ἀπὸ κεφαλῆς ὡς τέλους μὲ κοκκίνην γραμμὴν· ἄρα διὰ τὸ Πορφυρογέννητον τοῦ Μανουήλ; ἄρα διότι ὁ στίχος ἐκρίθη βλάσφημος, καὶ διὰ τοῦτο ἄξιος νὰ ἐξαλειφθῇ; ἄρα διότι ἐθαυμάσθη ἀπὸ τοὺς ἀναγνώστας, ἴσως καὶ ἀπ' αὐτὸν τὸν ποιητὴν, ὡς σοφώτατον καὶ κομψώτατον ἐπινόημα; Τοῦτο κρίνω πιθανώτερον· ἐθαυμάσθη ὁ στίχος, ὡς αἶνγμα σχολαστικόν, ἄξιον τῶν πλειοτέρων ἐκείνης τῆς χρονικῆς περιόδου λογίων· ἄξιον ἀκόμη καὶ τῆς συνήθους πρὸς τοὺς Αὐτοκράτορας κολακείας τῶν ταλαιπώρων Γραικορωμαίων. Ἰδοὺ ἡ λύσις τοῦ θαυμαστοῦ αἰνίγματος: Ὅντως, ΜΑΝΟΥΗΛ, εἴσαι θεὸς ἐπίγειος, ὅμοιος τοῦ Παμβασσιλείως ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ (ἦγουν τοῦ Χριστοῦ) καὶ ἄλλο δὲν σε διακρίνει ἀπ' ἐκείνου παρὰ ὁ τεσσαρακονταπέντε ἀριθμός. Μὰ τὴν ἀλήθειαν! ἂν προσθέσῃς εἰς τὸνομα τοῦ Μανουήλ τὰ δύο πρῶτα στοιχεῖα τοῦ Ἐμμανουήλ, ἐμ (τὰ ὅποια ἀναστρεφόμενα, με, σημαίνουν 45), μεταμóρφóνεται páραυτα ὁ Αὐτοκράτωρ τῶν Ῥωμαίων Μανουήλ εἰς τὸν Παμβασιλίαν Χριστὸν τὸν ἐπονομασθέντα Ἐμμανουήλ. Πόσους σχολαστικούς ἐκίνησεν εἰς κρότον, καὶ πόσον πλειοτέρους εἰς φθόνον, τὸ θαυμαστὸν τοῦτο τοῦ Πτωχοπροδρόμου αἶνγμα!

ΣΤΙΧ. 376, Καὶ ταῦτα μὲν, ὡς ἔχουσιν, ὁ δούλος σου ΠΡΟΣΛΕΓΩ.] Ἐκ ΔΓ, ΑΓ, ὡς ἔφηνεν... ΠΡΟΑΓΕΙ.

ΣΤΙΧ. 377, Ἡμεῖς δὲ ΓΟΥΝ κ. τ. λ.] ΔΓ, ΝΥΝ.

ΣΤΙΧ. 378... αὐτοῦ τὴν ποικίλιαν.] ΔΓ, αὐτοῦ προσηγορίαν. Εἶτα προσθέτει τὸν ἐξῆς:

Καὶ μάθανε τὴν ὄρεξιν, ἣν ἔχει καὶ σπατάλην.

ΣΤΙΧ. 379, διώτιν.] Ἐγράφετο, Διπλόν, μὲ ΔΓ, Διόπτειν. Ἀπὸ ταύτην εἶκασα τὸ Διώτιν, ἦγουν, Διώτιον, ἀγγεῖον, ἡ χύτρα Δίωτος (à deux anses).

ΣΤΙΧ. 380, μάγειροι γεμόζουσιν το.] ΔΓ, μάγειροι γεμίζουσιν το. Καθὼς καὶ σήμερον διπλογραφεῖται καὶ διπλοπροφέρεται, Γεμίζω, καὶ βάρβάρως Γεμόζω, ἀκόμη καὶ Γεμόνω (ἀπὸ ἀχρηστον ῥῆμα Γεμόω).

ΣΤΙΧ. 381, Καὶ βάνουσιν κρομύδια καὶ εἴκοσι κολέντας.] ΔΓ, Καὶ βάλλουσιν κρομύδια εἴκοσι καλολίνοντας. Ὡς καὶ σήμερον Βάλλω, καὶ βαρβάρως, Βάνω.

ΣΤΙΧ. 397, καὶ λέγουν.] ΔΓ, καὶ λέγουν το. Μετὰ τὸν στίχον τοῦτον προσθίτεται καὶ τὸν ἐξῆς :

• Καθίζομαι εἰς τὴν τράπεζαν, καὶ θέτουν με ἀγιοζούμιν.

ΣΤΙΧ. 399, καὶ λέγουν τ'.] ΔΓ, καὶ φαίνονται.

ΣΤΙΧ. 400, Κουντῶ τὸν συψωμήτην μου, σύρνω τον ἐκ τὸ μάτιν.] ΔΓ, Γνεύω τὸν συψωμήτην μου, σύρω τον ἐκ τὸν ἱμάτιν.

ΚΟΥΝΤΩ. Ἰσως ἤθελέ τις νομίσειν, ὅτι τὸ Κουντῶ (Ἑλλ. Ὠθῶ pousser) ἐφάρη ἀπὸ τὸ Κεντῶ. Πιθανώτερον μὲ φαίνεται ὅτι ἐγεννήθη ἀπὸ τὸ Κοντὸς ὄνομα. Εἶπεν ὁ Ὀμηρος (Ὀδυσσ. ι, 487),

Αὐτὰρ ἐγὼ χεῖρεςσι λαδὼν περιμήκεα ΚΟΝΤὸΝ,
ὩΣΑ παρὲξ κ. τ. λ.

Ἀπὸ τὸ Κοντὸς (perche), παράγεται ῥῆμα τὸ Κοντῶ, τοῦ ὁποίου μόνον τὸ ῥηματικὸν Κόντωαις, εὐρίσκεται εἰς τὰ Ἑλληνικὰ Δεικτὰ, μαρτυρημένον ἀπὸ τὸν Αἰλιανὸν (Περὶ ζ. ἱστρ. XII, 43) « Ἡ ΔΕ ΚΟΝΤΩΣΙΣ » ἔστι μὲν τῶν ἄλλων ἀνδρειοτάτη... Παρεῖναι δὲ δεῖ Κάμαχα ὀρθῇ » κ. τ. λ. » Οὕτω πρέπει νὰ γραφῇ ἀντὶ τοῦ συνθέτου, Ἡ ΔΕ ΔΙΑΚΟΝΤΩΣΙΣ (ἐπειδὴ ὁ αὐτὸς Αἰλιανὸς, ὀλέγον ἀνωτέρω ἐμεταχειρίσθη τὸ ἀπλοῦν), καὶ νὰ ἐξαλειφθῇ τὸ Διακόντωσις ἀπὸ τὰ Δεικτὰ, ἕως οὗ νὰ μαρτυρηθῇ. Ἀντὶ τοῦ Κοντῶ ῥήματος, οἱ νόμοι ἐκδίδονται τοῦ Στεφάνου ἑλαβαν καὶ ἀπὸ τὸν παρακμάζοντα Ἑλληνισμόν τὸ Κοντεύω, εἰς σημασίαν τοῦ κοινῶς λεγομένου Κονταρεύω (ἤγουν κτυπῶ μὲ κοντάριον), καὶ, ἂν ὁ λόγος ᾖ περὶ ὄψαριων, τοῦ Καμαχεύω, ἀπὸ τὸ Καμάχιον, ὑποκοριστικὸν τοῦ Ἑλληνικοῦ Κάμαξ. Ἀπὸ ταύτης τὴν διὰ τοῦ κοντοῦ ὥθησιν, ἔλαβε καὶ τὸ Κουντῶ καταχρηστικῶς τὴν σημασίαν τοῦ ἀπλοῦ Ὠθίω, ἢ Ὠθῶ· ὅθεν καὶ τὸ συνώνυμον τοῦ Κουντῶ, Ἀμπῶθω (repousser) μὲ διπλὴν πρόθesis, καὶ ὁμοειδή, ἀντὶ τοῦ Ἀναπῶθω· ἢ Ἰσως μὲ μίαν (Ἀπῶθω), μὲ πλεονασμὸν τοῦ μ', ὡς προφέρουν οἱ χυδαῖοι, καὶ Ρούμππαλον, τὸ Ρόπαλον, καὶ Λεμπίδα, τὴν Λεπίδα. Ὁ Δουκάγγιος (App. pag. 15) ἐπλασε καὶ ἄλλο ῥῆμα Ἀμποστῶνω, πλανηθεὶς ἀπὸ μαρτυρίαν συναξαρικὴν, κακογραμμένην, « Καὶ πιάωντας ἕνα κοντάρι, καὶ

» ἈΜΠΟΣΘΩΝΤΑΣ ΤΟ κατὰ τῆς [τοῦ] ἀγίου πλευρᾶς, τοῦ ἔδωκε
» τὸν θάνατον, » ἀντὶ τοῦ ἈΜΠΩΘΩΝΤΑΣ ΤΟ.

ΣΥΨΩΜΕΘΗΣ εἶναι ὁ Σύσσιτος ἢ Ὁμόσιτος τῶν παλαιῶν.

ΣΥΡΝΩ, ἀπὸ τὸ Σύρω, προσέλαβε τὸ υῖ κατὰ τὸ Φύρνω, ἀπὸ
τὸ Φύρω. Ἀντὶ τοῦ Κουντῶ, τὸ δεύτερον ἀντίγραφον φέρει,
Γνεύω, μὲ τὸ Διολικὸν δίγραμμα, ἀντὶ τοῦ Νεύω (faire signe
de la tête ou des yeux) κατὰ τὸ (Ὅδυσσ. κ', 283),

Νεύσω μὲν τοι ἐγὼ κεφαλῇ.

Ὅθεν καὶ τὸ Γνέμα, ἀντὶ τοῦ Γνεῦμα, κατὰ τὸ Γέμα, ἀντὶ τρυ
Γεῦμα. — ΕΚ ΤΟ ΜΑΤΙΝ. Ἡθελεῖ τις τὸ ἐκλάβειν Ἐκ τὸ ὁμμά-
τιον, ἂν τὸ δεύτερον ἀντίγραφον δὲν μας ἐδίδασκεν μὲ τὸ, Ἐκ τὸν
(γρ. τὸ) ἱμάτιν, ὅτι σημαίνει, Ἐκ τὸ ἱμάτιον.

ΣΤΙΧ. 401, ΚΑὶ ΛΕΓΩ ΤΙ' ἘΝ τὸ τρώγομεν, καὶ λέγει κ. τ. λ.]
ΔΓ, ΛΕΓΩ ΤΟΝ ΤΙ' ἘΝΙ. τὸ κ. τ. λ.

ΣΤΙΧ. 402, μεγάλως ἀληθεύω.] ΔΓ, μᾶλλον εὐστόχως λέγω.

ΣΤΙΧ. 404, ὁ ἰός.] Γαλλ. la rouille. Δέν μας ἔμεινε σήμερον
παρὰ τὸ ῥῆμα ἰόνω (χυδ. Γιόνω) ἀμετάστατον, ἀντὶ τοῦ παλαιοῦ
ἰοῦμαι (se rouiller) καὶ τὸ ῥηματικὸν ἰωμα (χυδ. Γιῶμα
rouillure). Ὠνόμαζαν ἔτι καὶ ἱάριν (ἤγουν ἱάριον) τὸ Γαλλιστὴ
λεγόμενον verdet ἢ vert-de-gris.

ΣΤΙΧ. 405, ἐμάνην.] Σήμερον, ἐμάνισα (ἀπὸ τὸ Μανίζω,
Ἑλλ. Μηνίω, Δωρ. Μανίω) ὠργίσθην, ἀπέστράφην, ἐχθρεύθην,
μεταφορικῶς, ὡς καὶ τὸ εἰς ἰδέαν λόγου κωμικὴν ἀπὸ τοὺς Γάλλους
λεγόμενον, se brouiller avec quelque chose. Ἀντὶ τούτου εἰ
Ἕλληνες ἔλεγαν, « Διαβέβλημαι πρὸς τι. »

ΣΤΙΧ. 408, Καὶ λέγω ναῦρα θρύμματα καλὰ καὶ νὰ χορτάσω.] Τὸ
ἄλλο ἀντίγραφον, « Καὶ κἂν ἐάν ἦσαν περισσὰ θρύμματα νὰ χορ-
» τάσω. » Καὶ μετὰ τοῦτον τὸν στίχον προσθεῖται ἄλλους δύο τοὺς ἐξῆς:

Ἀμὴ καὶ ἐκεῖνα ὀλιγοστά, διὰ νὰ μηδὲν ΒΛΑΒΟΥΨΑΙ.

Ἐγὼ φοφῶ ἀπὸ τοῦ λιμοῦ, καὶ ἐκεῖνοι με ΣΠΑΣΤΡΕΒΟΥΝ.

Γράφε, ΒΛΑΒΩΜΕΝ, καὶ ΣΠΑΣΤΡΕΨΟΥΝ. Ἀπὸ τὰ Σκάρτα (ge-
nets), ἐκ τῶν ὁποίων, συνδεμένων, γίνεται ἡ λεγομένη Φιλοκαλία

γλύκισμα ἀπὸ καρύδια χλωρά (confiture de noix), ὡς ἔλεγον τὸ Διὰ κιτρίου, τὸ Διὰ ρόδων καὶ ἄλλα τοιαῦτα (ἰδ. ἀνωτέρ. σελ. 282). Τὸ Μετὰ τῶν δισκρίων, καὶ τὸ Μετὰ ἀπαλαρέας, εἶναι αἱ μόναι γραφαὶ αἱ συγχωροῦσαι ἐκλογὴν. Ἐξ αὐτῶν καὶ βεβαιούμεθα, ὅτι ἡ Ἀπαλαρέα δὲν εἶναι πλὴν εἶδος δίσκου ἢ πινακίου, ἥγουν ἀγγείου πλείον πλατυτέρου παρά βαθυτέρου.

ΣΤΙΧ. 420, μὲ τὸ μόδιον.] ΔΓ, μὲ τὰς πολλὰς πικρίας. Κ' ἐδῶ κακὰ ἀνέγνωσεν ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1754) Μετὰ μόδου. Τὸ Μόδιον ἥγουν Μόδιον (muid), εἶναι ὁ ἀρσενικῶς λεγόμενος Μόδιος τῶν παλαιῶν.

ΣΤΙΧ. 423... χαλκὸν ἐπὶ τὴν ζώνην.] ΔΓ, χαλκὸν ἐπὶ τὰς ζώνας. Ἀπὸ τὸν Εὐαγγελιστὴν (Ματθ. ι', 9) «Μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας» ὑμῶν. »

ΣΤΙΧ. 426, Γοφάρια.] Ἐκ ΔΓ, ΑΤ, Λοφάρια. Σήμερον προφέρονται Γουφάρια. Ἀπὸ τὸ Γομφαρίον ὑποκοριστικὸν τοῦ Γόμφος. Ἴδε τὰς εἰς τὸν Ξενοκράτην σημειώσεις (σελ. 76). — Ἰσχας.] ΔΓ, ἴσκας, ὡς καὶ ἀνωτέρω (σελ. 242).

ΣΙΤΧ. 428, Ἐχει τὸ ὄνομα καλόν.] ΔΓ (ὀρθοτέρα), Ἐχει γὰρ ὄνομα σαλόν· ἥγουν, ἀνότητος, τρελόν. Ἰσοδυναμεῖ τὸ ὄνομα σαλόν μὲ τῶν Γάλλων τὸ un drôle de nom. — ὀκάτι.] Ἐξηγήθη ἀνωτέρω (σελ. 167).

ΣΤΙΧ. 429, Τζυγαρίζεται.] ΔΓ, Τζιγαρίζεται. Γράφε, Τζηγαρίζεται. Εἶναι ἀπὸ τὸ Τηγανίζεται, κατὰ τροπὴν τοῦ τ̄ εἰς τὸ βάρβαρον τσ (ὡς τὸ Τσιλῶ ἀπὸ τὸ Τιλῶ, καὶ τὸ Τσιττυρίζω ἀπὸ τὸ Τιτυρίζω) καὶ τοῦ ν̄ εἰς τὸ ρ· καὶ σημαίνει ὄχι τὸ frige (Τηγανίζω), ἀλλὰ τὸ rissoler τῶν Γάλλων. Ἐδῶ μεταφορικῶς (ὡς πολλάκις καὶ τὸ Τηγανίζεται) σημαίνει τὸ Βασανίζεται· Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1567) ἐξήγησε κακὰ τὸ Τζηγαρίζω ὡς συνώνυμον τοῦ Μαγεύω (ensorceler). — Ὡς τοῦ νά.] ΔΓ, ὡς εἶνα (γρ. ὡς ἵνα). Σήμερον λέγομεν Ἐως νά, Ὡς νά, καὶ Ὡς ποῦ νά (ἥγουν Ἐως ὅπου, ἢ Ἐωσοῦ νά).

ΣΤΙΧ. 430, Ἐπληξα,] ἥγουν Ἀπεπλήχθην. Ἴδε τὰς Ἐπισημειώσεις στίχ. 430. — Σκουλήκια νά τὸ φᾶσιν.] ΔΓ, Σκολήκιν νά τὸ κῆψη.

ΣΤΙΧ. 431... κάτζε.] Κάθισε, κατὰ συγκοπὴν Κάθσε, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐγεννήθη τὸ Κάτζε ἢ Κάτσε.

ΣΤΙΧ. 432, Ἐδε κεφάλιν σκορδαλοῦ κ. τ. λ.] Ἐκ ΔΓ, ΑΤ, Ἐδε κε-

φαλήν σκορδαψός κ. τ. λ. Ε'ΔΕ ἢ Ε'ΔΕ, εἶναι τὸ Ἰδε ἢ ἰδε τῶν παλαιῶν, ὡς καὶ τὸ ἰδικὸς ἐτράπη εἰς τὸ ἔδικός.

ΣΚΟΡΑΛΛΟΥ. Σκορδαλὸς εἶναι ὁ Κορυδαλὸς (Alouette) τῶν ἀρχαίων, μὲ τὴν ἀνωτέρω (σελ. 219) σημειωθεῖσαν προσθήκην τοῦ σ, καὶ κατὰ συγκατῆν ὁμοίαν τοῦ Σκόροδον, Σκόρδον.

ΣΤΙΧ. 433, Ἐδάρε ἂν ἦσαν.] ΔΓ (ὄχι σαφιστέρα), Ἐδάρετε ἵαν ἦσαν. — φιλομήλες.] ΔΓ, φιλομήλαι.

ΣΤΙΧ. 434, Ἄν τύχη νὰ τὸ πέτυχα, ἔδε μυστήριον μέγα.] ΔΓ, Αὐτίκα νὰ τὸ ἐνέτυχα, καὶ ἰδέτε θάμα μέγα.

ΣΤΙΧ. 435, Στὴν γλώσσᾳ μου γυρίζεται, Δαίμων, ἀνάθεμά σε.] ΔΓ, Εἰς τὴν γλώσσᾳ μου περιπατεῖ, Δαίμων, ἀνάθεμά σε.

ΣΤΙΧ. 436, Συγχαίρισε τὸν ὁρόλικον.] ΔΓ, Συγχωρησὸν τὸ ὑδρόκυλον. Ἀνωτέρω (στίχ. 286) ὠνόμασε τὸν Δρόλικον, χωρὶς ΔΓ. Ἐδῶ ἢ ΔΓ, Ὑδρόκυλον, ἔχει τινὰ φωνῆς ὁμοίωσιν μὲ τὴν Ὑδροκῆλην (hydrocele), ἀλλ' οὐδεμίαν πιθανότητα ὁμοίου νοήματος.

ΣΤΙΧ. 438, ἐθέκασιν.] ΔΓ, ἐθέκαν. Τοῦτο, ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν ἐθέκα·ν τὸ πρῶτον (ἐθέκασιν) ἀντὶ τοῦ ἐθέκα·σιν, κατὰ τὸν ἀνωτέρω (σελ. 210) σημειωθέντα βαρβαρισμὸν, εἴτε τῶν Μακεδόνων εἴτε (κατ' ἄλλους) τῶν Ἀσιανῶν Ἑλλήνων.

ΣΤΙΧ. 439, Ἀλλ' οὐδεγὼ μεχωρικός, νὰ μὴν τὸ κρῶ καὶ ἐξάπτει.] ΔΓ, Ἀλλ' οὐδὲ ἐγὼ ἤμην χωρικός, νὰ μὴ τὸ κρούω νὰ ἐξάπτῃ. Τὸ Κρούω νὰ ἐξάπτῃ, φαίνεται παροιμιώδης· πιθανὸν ὅτι ἐλέγετο, διὰ τοῦς ὀξύρους, οἷον Ἐξῆψεν ὡς τὸ ἔκρουσε, ἢ τι παρόμοιον ἄλλο.

ΣΤΙΧ. 440, ἄγι· Δεσποτα.] ΔΓ, πόσην, Δέσποτα. Δὲν εἶναι παράδοξον ἂν ὀνομάζῃ Δεσπότην τὸν Αὐτοκράτορα. Ὁ Πατριάρχης, οἱ Ἐπίσκοποι, οἱ Ἀρχιερεῖς, οἱ ἱερεῖς ὅλοι καὶ ἱπνονομάζοντο, καὶ ἱπνονομάζονται ἀκόμη σήμερον Δεσπότες. Ἀκολούθως ἄρα οἱ ὑπῆκοοι εἶναι δούλοι τῶν βασιλέων, οἱ δὲ κοσμηκοὶ, καὶ τῶν βασιλέων καὶ τῶν ἱερωμένων! Ὁ Ῥωμαῖος καὶ ἀφοῦ ἔχασαν τὴν ἐλευθερίαν δὲν ἱπνονόμασαν τοὺς Αὐτοκράτορας τῶν Δεσπότης, ἵωσού πρῶτος ὁ Διοκλητιανὸς (περὶ τὰ τέλη τῆς τρίτης ἀπὸ Χριστοῦ ἑκατονταετηρίδος) ἠθέλησε νὰ ἱπνονομασθῇ Dominus Δεσπότης· καὶ οἱ Ῥωμαῖοι τὸ ὑπέφεραν, ἢ μᾶλλον μετὰ χαρᾶς τὸ ἐδέχθησαν, διότι εἶχαν τότε καταστάθην ἀξιώτατοι νὰ ἔχωσι δεσπότην (ἴδε GIBBON, *Histoire de la decad. et de la chute de l'empir. Rom.*; trad. franç.; tom. II, pag. 378-381). Τὸ παράξενον εἶναι, ὅτι ἐτίτλοφόρισαν τοὺς Δεσπότης καὶ ΑΓΙΟΥΣ.

Ἄλλ' εἰα, φρίδον μῆδεν, ὧν ἐπίσσαι,

λέγει ἡ Μήδεια (Εὐριπίδ. Μήδ. 401), ὅτι ἀπεφάσισε νὰ ἐκδικηθῇ τὸν ἄνδρα της ἥγουν (χυνδαίσι), Γιά, μὴν ἀφήσῃς τίποτ' ἀπ' ὅσα ξέχρεις. Μετὰ τὸν στίχον τοῦτον (455) τὸ δεύτερον ἀντίγραφον προσθέτει δύο τοὺς ἐξῆς:

Πάτερ, τὸν πόδα μου πονῶ, νὰ ἀνάδω εἰς τὸν ξενῶνα,
ἵνα [τὸν] δεῖξω ἱατρὸν, καὶ τῶρα εἰα ὅπου φθάνω.

ΣΤΙΧ. 456, ΡΟΓΕΥΕΙ.] Φιλοδώρεῖ, μοιράζει χαρίσματα· καὶ τὸ τοιοῦτον φιλοδώρημα, γινόμενον κατ' ὀρισμένους τινὰς ἡμέρας ἀπὸ τοὺς Αὐτοκράτορας, εἰς ἀργύρια, ἢ βρώσιμα, ἢ ἄλλα τινὰ χαρίσματα, ὠνομάζετο Ρόγα, ἀπὸ τὸ Ῥωμαϊκὸν Roga. « Ρόγα, ἢ τῶν βασιλέων » εὐσέβεια, καὶ ἡ φιλοτιμία, » λέγει δ Σουΐδας. Ἐς μὴν ὑποκτενῶν τις σφάλμα γραφικὸν τὸ Εὐσέβεια (ἀντὶ τοῦ Εὐεργεσία)· οὕτως ὠνομάζετο ἡ δωρεά, ὅταν ἔγινετο εἰς Μοναστήρια, καὶ εὐσεβίς ἐλογίζετο ὅτι ἐχαρίζετο εἰς τοὺς δι' εὐσέβειαν ἀργούς. Ρόγαν ἀκὴρ ὠνομάζαν καὶ τῶν στρατιωτῶν τὸν μισθὸν (solde)· κατέπειθε ἰδίδητο κατ' αἵμα, ἐλέγετο καὶ Μηνυειοράγειον (δουκαγγ. σελ. 1303). Ρόγαν ὠνομάζομεν σήμερον τὸν μισθὸν τῶν οἰκιστῶν ὑπηρετῶν, καὶ Ρογεύω, τὸ μισθῶν ὑπηρετήν. Ἰδε τὰ προσημειωθέντα (σελ. 155).

ΣΤΙΧ. 457... τί διδουν.] Τὸ ἐγκλίνει καὶ τὸ συνδέει (τίδιδουν) θιά τὸν ρυθμὸν τοῦ μέτρου. — γιά που.] ΔΓ (πάλιν) εἰα ὅπου.

ΣΤΙΧ. 459, καλίγια.] Εἰξηγήθη ἡ λέξις ἀνωτέρω (σελ. 169). — γιά που.] ΔΓ (πάλιν) εἰα ὅπου.

ΣΤΙΧ. 460, παντίζιν.] Ὑποκριτικὸν (Παντικόν) τοῦ Πανίου (toile), ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν Πηνίον.

ΣΤΙΧ. 461, Ὑπάγω νὰ ζητήσω τὸ, καὶ τῶρα γιά που φθάνω.] Τὸ θεύτ. Ἀντίγρ. Ἐς δράμω νὰ τὸ ἀφελῶμαι, καὶ τῶρα εἰα ὅπου φθάνω. Καὶ μετὰ τοῦτον τὸν στίχον, προσθέτει ἄλλους δύο τοὺς ἐξῆς:

Πάτερ, πυρέσσω δύσκολα, νὰ διάδω ἀπὸ τὸν φόρον,
Νὰ ἐπάρω σάχαρ καρτέρου, καὶ τῶρα εἰα ὅπου φθάνω.

Φόρος. Σώζεται καὶ σήμερον ἡ λέξις (ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων τὸ *forum*) ἀντὶ τοῦ Ἀγορά. « Φόρος (λέγει ὁ Σουΐδας) τὸ πωλητήριον, ὁ τόπος, » ἐν ᾧ πωλοῦνται τὰ ὄνια. » — σάχαρ] τὸ Σάκχαρον (*succe*). Σήμερον θηλυκός, Ζάχαρη.

ΤΑΡΤΕΡΟΥ. Ἐσημειώθη ἀνωτέρω (σελ. 168) ὅτι τὸ Ταρτηρὸν ἐμειώθη ἀπὸ τοῦ Τεταρτηρὸν, κατ' ἀφαίρεσιν. Ἐδῶ ἄς σημειώθῃ (διὰ μερᾶν ἡδονῇ τοῦ ἀηδισμένου ἀπὸ τὸν Πτωχοπρόδρομον ἀνγνωστού), ὅτι παρομοίαν ἀφαίρεσιν ἔκαμαν ἡ ἀληθὺς, ἡ πλασμένη ἀπὸ τοὺς Κωμικούς, καὶ οἱ ἰχθυοπῶλαι τῶν Ἀθηνῶν, λέγοντες, Τάρεις ἀντὶ τοῦ Τέτταρες, καὶ Βολοὶ ἀντὶ τοῦ Ὀβολοῦ. Τοῦτο τοὺς περιπαίξει· ὁ κωμικὸς Ἄμφις (παρ' Ἀθην. VI, σελ. 224).

Οὐ λαλῶν
Ὅλα ῥήματ', ἀλλὰ συλλαβὴν ἀφελὼν, ΤΑΡΩΝ
ΒΟΛΩΝ γένοιτ' ἂν· ἡ δὲ κέστρ' ὀκτὼ ΒΟΛΩΝ.

Εὐρίσκειτ' ὅμως καὶ εἰς τὸν Ησύχιον καὶ εἰς τὸν Ἐτυμολόγον Ταρτημόριον, ἀντὶ τοῦ Τεταρτημόριον. Ὁ Φώτιος τὸ ἐξηγεῖ σαφέστερα· « Ταρτημόριον, δίχαλκον· ὃ γὰρ χαλκός, ὅγδοον τοῦ ὀβολοῦ. »

ΣΤΙΧ. 462. « ἔπ' ἐπὶ τὸν Χριστὸν, εἰς τὸν Χαλκὴν ἀπάνω.] Ἡ Χαλκὴ ἦτο μὲ ἀπὸ τὰς λαμπράς τῆς Κωνσταντινουπόλεως οἰκοδομᾶς, ἔμπροσθεν τῆς εισόδου τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ παλατίου, οὕτως ὀνομασθεῖσα, διότι ἦτο χαλκοσκεπας. Σώζεται ἐπιγράμμα εἰς αὐτὴν ἀνώνυμον, στίχων 21, μὲ τίτλον: « Εἰς οἶκον τὸν ἐπιτεγόμενον ». Χαλκὴ ἔν τῳ παλατίῳ ». Ἐκτίσθη, ἢ μάλλον, μετὰ πυρκαϊᾶν ἀνεκαινίσθη τὸ δεύτερον ἀπὸ τὸν μηχανικὸν Αἰθέριον, ἐκ προσταγῆς καὶ δαπάνης τοῦ Αὐτοκράτορος Ἀναστασίου τοῦ Δικέου. Τὴν ἐμετάβαλεν ἔπειτα εἰς δικαστήριον Βασίλειος ὁ Μακεδὼν, καὶ τέλος εἰς δημόσιον φυλακὴν ὁ Ἡράκλειος. Ἐπάνω τῆς πύλης τῆς Χαλκῆς, ἦτον ἡ εἰκὼν τοῦ Χριστοῦ, ὡς λέγει ὁ Ζωναρᾶς, πλησίον δὲ, καὶ νὰς τοῦ Χριστοῦ, κτισθεῖς ἀπὸ Ἰωάννην τὸν Τζιμισκῆν. DUCANG. *Constantinopol. Christian. lib. II*, pag. 113-117, et *lib. IV*, pag. 81.

ΣΤΙΧ. 463, ΝΑΠΟΜΤΡΙΣΩ ὍΤΙ ἘΡΥΓΩ, καὶ τώρα γιὰ που φράζω.] Λέπει ὁ στίχος οὗτος ἀπὸ τοῦ δεύτερον ἀντίγραφον· ὅθεν ἴσως

ἦτο δυνατόν νὰ ἐξηγηθῇ ἀπὸ διάφορον γραφὴν. Τὸ Ἀπομυρίσω, γνωστὴ καὶ σήμερον λέξις, δὲν συναρμόζεται μὲ τὰ ἐξῆς· τὸ Ἐρυγῶ εἰν' ἔτι πλέον ἀνάρμοστον. Ἰσως ἦτο, **ΝΑΠΟΜΟΙΡΙΣΩ** ἢ **ΝΑΠΟΜΟΙΡΙΣΩ ΤΙ ΡΟΓΙΝ**· Ρογίν (Ρογίον) ὑποκοριστικὸν τοῦ Ρόγα (καὶ ὁ ποιητὴς μας ἀγαπᾷ πολὺ τὰ ὑποκοριστικά), καὶ Ἀπομοιρήσω, ἢ Ἀπομοιρίσω εἰς σημασίαν τοῦ Δάδω ἀπόμορφωσι, ἀπόλαύσω τι ἀπὸ τὴν ρόγα, τὴν ὁποίαν ὁ βασιλεὺς ρογεύει (σ. 456) εἰς τοὺς Μοναχοὺς. Ὁ Δευκάγγιος, ὅστις παρίδραμε τὸ Ἀπομυρίζω, οὐδ' ἐμνημόνευσεν ὅλως ρῆμα, Ἀπομοίρῳ, ἢ Ἀπομοιρῶ, ἀλλὰ τὸν τῶνομα Ἀπόμοιρα ἀπὸ μαρτυρίαν βαρβάρου Λεξικοῦ τῆς τῆς (Αρρ. σελ. 22) « Ἀπομοιρα, τὸ ἀπὸ πῶν οἰκείων κτημάτων ἀφιερῶσθαι εἰς » ἐκκλησίαν, καὶ εἰς μοναστήριον, καὶ εἰς γηροκομεῖον » μαρτυρίαν, ἥτις πιθανολογεῖ τὴν εἰκασίαν μου.

ΣΤΙΧ. 465, ... γιὰ που.] ΔΓ, εἰα ὁπου. Μετὰ τοῦτον τὸν στίχον, τὸ δεύτερον ἀντίγραφον ἔχει τέσσαρας ἄλλους τοὺς ἐξῆς:

Πάτερ μου, ἐφλεβοτόμησα, ἄς διάβω ἀπὸ τὸν φέρον,

Μὴ νὰ ἀγοράσω κάπαριν, καὶ τώρα εἰα ὁπου φθάνω.

Πάτερ μου, ὁκάτις κράζει με νὰ γράψω πιτακίτζιν,

Μῆνα με δώσῃ τίποτα, καὶ τώρα εἰα ὁπου φθάνω.

Τὸ Ὁκάτις ἐξηγήθη ἀνωτέρω (σελ. 167).

ΠΙΤΑΚΙΤΖΙΝ. Πιττάκιον (billet)· τὸ ὅπερ, ἐν πιστεύωμεν τοὺς γραμματικούς, παράγεται ἀπὸ τὸ Πίττα, κοινῆς Πίττα (poix), διὰ τὴν ὁμοιότητα δηλαδὴ τοῦ σχήματος μὲ τὰ μακία τῆς πίτσας. (Ἰδ. τὸν Εὐστάθ. εἰς τὴν Ἰλιάδ. ζ', σελ. 633). Ἀλλὰ τὸ αὐτὸ σχῆμα, καὶ ὁ πλατυσμένος ἄστος ὠνομάσθη Πίττα (Galletta, Fouace).

ΣΤΙΧ. 466, Λοκοτόμ.] ΔΓ, ὀλοκοτόμην. Ἐξηγήθη ἀνωτέρω (σελ. 185).

ΣΤΙΧ. 469, Καὶ τῆς μονῆς εὐγένομεν καὶ βλέπομεν τὸν κόσμον.] ΔΓ, Ἐκ τῆς μονῆς ἐκβαλόντες, καὶ βλέποντες τὸν κόσμον.

ΣΤΙΧ. 470, μικρόν.] ΔΓ, λακρόν (ἰσ. λακρόν).

ΣΤΙΧ. 471, τὰ γινόμενα.] ΔΓ, τὰ λεγόμενα.

ΣΤΙΧ. 472, Καὶ τὰς πολλὰς ἐπιβουλὰς.] ΔΓ, Τὰς ὕβρεις καὶ ἐπιβουλὰς.

ΣΤΙΧ. 473, Τὸ τίς εἴσι.] ΔΓ, Τὸ τί ἦσαι. — τί με συντυχαίνης;] ΔΓ, Τί ἐν τὸ συντυχαίνεις. Ἄξιον σημειώσεως τὸ, « Τί ἐν τὸ συντυχαίνεις » πρῶτον διὰ τὸ ἄρθρον, Τὸ, ἰωνικῶς λαμβανόμενον ἀντὶ τοῦ λεγομένου ὑποτακτικοῦ ἄρθρου, Ὁ, περὶ τοῦ ὁποίου ἴδε καὶ ἀνατίρω (σελ. 162). Δεύτερον, διότι ἐκ ταύτης τῆς φράσεως, Τί ἐν τὸ, ἢ Τί ἐν τὰ, ἐγεννήθη τὸ βάρβαρον Εἶντα (βαρβαρώτερα γραφόμενον Ἴντα) τὸ σημαίνειν ἀπλῶς τὸ ἐρωτηματικὸν Τί. Οὕτως ὁ ἐρωτῶν, Εἶντα λέγεις; Εἶντα κάμνεις; σημαίνει, Τί εἶναι τὰ (ἀ) λέγεις; Τί εἶναι τὰ (ἀ) κάμνεις;

ΣΤΙΧ. 474, στίκεισαι.] ΔΓ, ἴστασαι. — Ἐμβλεμματίζεις.] ΔΓ, ἀναβλεμματίζεις. Καλαὶ λέξεις τὸ Ἐμβλεμματίζω καὶ Ἀναβλεμματίζω, καὶ ἄξιοι νὰ εἰσχυθῶσιν εἰς τὴν γλῶσσαν, ἐπειδὴ ἔχομεν καὶ τὸ Βλέμμα.

ΣΤΙΧ. 476, νὰ ρίξης.] ΔΓ, καὶ ὀρίζεις. Εἰς τὴν αὐτὴν σημασίαν, ὥς καὶ σήμερον, Ὀρίζω ἤθουν δεσπόζω, ἐξουσιάζω, προστάσσω· διότι ὅστις δεσπόζει ἢ προστάσσει, βάλῃ τὴν τρόπην εἰνὰ ὅρον τὴν προσταγὴν τοῦ, τὸν ὁποῖον δὲν ἀνagχωρῆται νὰ ὑπερβῇ ὁ προστασσόμενος. Ὅθεν καὶ λαλοῦντες πρὸς τοὺς ὑπερέχοντας, λέγομεν τιμητικῶς, Τί ὀρίζεις (que vous plaît-il?); καὶ Εἰς τοὺς ὀρισμούς σου (à vos ordres), καὶ προσκαλοῦντες, Ὅρισε εἰς τὴν κατοικίαν μου (daignez venir chez moi), καὶ ὑποδεχόμενοι, Καλῶς ὦρισε (soyez le bien venu).

ΣΤΙΧ. 477, Καλογερίτζιν ταπεινὸν ὑπάρχεις ἐκ τῆ μύλων.] ΔΓ, Καλὸν γεράειν ταπεινὸν ὁμοιάζεις μουτεμένον. Καὶ αἱ δύο γραφαὶ σκοτειναί. Τῆς πρώτης τὸ Μήλιν εἶναι τόπου ὄνομα ἀδήλου· πλὴν ἂν νοῇ τὸ Μίλιον, ἐπίσημον τῆς Κωνσταντινουπόλεως· κτίσμα, οἰκοδομηθὲν κατὰ μίμησιν τοῦ Χρυσοῦ μιλλιαρίου (milliare aureum), τὸ ὁποῖον ἔστησεν εἰς τὴν ἀγορὰν τῆς Ῥώμης ὁ Αὐγουστος, ὡς ἀρχὴν τῆς ὁδομετρίας. Ἐκ τούτου ἀριθμοῦσαν τὰ μίλια τῶν πρὸς τὰς ἄλλας πόλεις ἢ χώρας τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐπικρατείας διαστημάτων. Εἰς καθεὶ χίλια βήματα δρόμου ἔπηγαν στύλους λιθίνους· ὅθεν ὀνομάσθησαν καὶ Μιλλiάρια, ἀπὸ τὸ Mille (χίλια). Ἀλλὰ τὸ μὲν τῆς Ῥώμης Μιλλiάριον, ὅθεν ἕμετροῦντο τὰ λοιπὰ καθεξῆς, ἦτο φιλὸς στύλος λιθίνος, τρογγύλος, φέρων εἰς τὴν κορυφὴν σφαῖραν χρυσήν. Τὸ δὲ τῆς

Κωνσταντινουπόλεως, ἦτον οἰκοδομὴ λαμπρά καὶ ὑψηλὴ, εἰς τῆς ὁποίας τὴν κορυφὴν ἐξέικοτο, κατὰ τὸν Κεδρηνόν, οἱ ἀνδριάντες τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου καὶ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, ἔχοντες ἀνάμεσον τὸν εἰς αὐτὸν καὶ ἐπισθεν τοὺς ἀνδριάντας ἐρίππους τοῦ Τραϊανοῦ καὶ τοῦ Ἀδριανοῦ, τῶν Αὐτοκρατόρων. Ἐννομάζετο Μίλλιον, ἢ Ἀγορὰ τοῦ Μίλλιου (ιδ. DUCANGE. *Constantinopol. Christian. lib. I, pag. 72-73*). Δὲν με φαίνεται πιθανὸν ὅτι νοεῖ τοῦτο τὸ Μίλλιον ὁ ποιητής μας.

Ὡς ἐξετάσωμεν τώρα τὴν δευτέραν γραφὴν, « Καλὸν γεράκιον » ταπεινὸν ὁμοιάζεις μουτεμένον » Ἀπὸ τῆς πρώτης γραφῆς τὸ Καλογερίτζιν, ἤθελε τις κρίνειν ἀναμφίδολον διόρθωσιν τοῦ Καλὸν γεράκιον (τῆς δευτέρας), τὴν ἔνωσιν, Καλογεράκιον, ἤγουν Καλογαίριον, ἢ Καλογαίριδιον. Ἀλλ' ὅμως ἡ τελευταία λέξις Μουτεμένον δίδει νὰ νοήσωμεν, Καλὸν ἱεράκιον, ὑποκοριστικὸν τοῦ ἱέραξ (faucou). Μούταν οἱ Γραικορωμαῖοι ὠνόμαζαν (ἀπὸ τοῦ παρακμῶντος Λατινισμοῦ τὸ *Mota*) ὅ,τι σχεδὸν σημαίνει καὶ τῶν Γάλλων τὸ *Mente*, ἤγουν ζώων κυνηγετικῶν ἄθροισμα, οἷον σκύλων, ἱεράκων, γυπῶν, συνοικισμένων καὶ τρεφομένων διὰ τὰς κυνηγεσίας. Καὶ ῥῆμα ἐκ τούτου τὸ Μουτεύω, καὶ ἱέραξ μουτευμένος ἢ μουτάτος (Δουκάγγ. σελ. 996), ἤγουν κλεισμένος εἰς τὴν Μούταν. Ἡ θαυμαστὴ ὀξύνοια τοῦ ποιητοῦ μας στέκει εἰς τὸ ἀμφίδολον τῆς λέξεως. Δὲν του ἤλθεν εἰς τὸν νοῦν τὸ Καλὸν γεράκιον, κλεισμένον εἰς τὴν Μούταν, πλὴν διότι συνηγεῖ μὲ τὸ κλεισμένον εἰς τὸ μοναστήριον Καλογεράκιον (Καλογαίριδιον). Ἰσως καὶ ἀλληγορικῶς ἠθέλησε νὰ παραβάλλῃ τοὺς ἠγουμένους μὲ τοὺς κυνηγοὺς, τὰ Μοναστήρια μὲ τὰς Μούτας, καὶ τοὺς Μοναχοὺς, τοὺς στελλομένους εἰς τὸν κόσμον νὰ κυνηγῶσι τὰ ἀργύρια τῶν λαϊκῶν, μὲ τὰ σκυλιά, τὰ ἱεράκια, καὶ τὰ λοιπὰ κυνηγετικὰ σαρκοβόρα ζῶα (*oiseaux de proie*).

Οἱ παλαιοί, καὶ Ἕλληνες καὶ Ῥωμαῖοι, δὲν ἐγνώριζαν τὴν διὰ τῶν ὀρνέων κυνηγεσίαν, πλὴν ὅσον ἤκουσαν ἐξ ἱστορίας, ὅτι ἐγίνετο εἰς τὴν Ἰνδίαν. Ὡς τέχνη, μνημονεύεται πρῶτον ἀπὸ τὸν Ἰούλιον Φίρμικον, συγγραφεὴ σύγχρονον τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου. Ἡ τελειοποίησις ὅμως αὐτῆς συνέβη μάλιστα κατὰ τὴν δωδεκάτην ἀπὸ Χριστοῦ ἑκατονταετηρίδα, (ὡς λέγει ἡ ἱστορία), ἤγουν κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Προδρόμου, ὅτε καὶ διδασκάλους ἔλαβε, καὶ βιβλία εἶχε τὰ ὀνομα-

ζόμενα Ὀρνεοσόφια. Τοιοῦτον Ὀρνεοσοφικὸν σύγγραμμα ἐπροσφώνησε, κατὰ τὴν δεκάτην τρίτην εἰς τὸν Ἀυτοκράτορα Μηχαήλ τὸν Παλαιολόγον ὁ ἱατρός του, Δημήτριος ὁ Πεπαγωμένος· καὶ τοιοῦτον ἄλλο ἐξεδόθη κατὰ τὴν αὐτὴν ἑκατονταετηρίδα ἀπὸ τῆς δύσεως τὸν Ἀυτοκράτορα, Φριδερίκον τὸν δεύτερον, τὸ περίφημον Ὀρνεοσόφιον, ἐπιγραφόμενον, *De arte venandi cum avibus*, Περί τῆς τέχνης τοῦ δι' ὀρνέων κυνηγεσίου. Ἴδε BECKMANN, *Beytr. zur Gesch. der Erf.* B. II, § 157-176.

ΣΤΙΧ. 478-479, Ψιριάρικον, κοντριάρικον, γυμνὸν, ἀπολεσμένον. Γαδοῦριν παλαιόπληγον, ὀρνίθιν κορυτζάριν.] Οἱ δύο οὗτοι στίχοι τάσσονται εἰς τὸ δεύτερον ἀντίγραφον οὕτως :

Ἐκδοῦριν παλαιόκαλιγον, φθιριάρικον κοντριάρικον,
Πτωχὸν ἀπολεσμένον, ὀρνίθιν κοριτζιάριν.

ΨΙΡΙΑΡΙΚΟΝ (*psuilleux*) εἶναι τὸ αὐτὸ καὶ τὸ Φθειριῶν τῶν παλαιῶν, γέμον ἀπὸ ψείρας (*ψεῖρας*).

ΓΑΔΟΥΡΙΝ, ὠνόμαζαν, καὶ Γαῖδοῦριν καὶ Ἀειδοῦριν, δὲν πιστεύω, ὅτι ἔλεγον καὶ Ἐκδοῦριν (κατὰ τὸ δεύτερον ἀντίγραφον). Τοῦτο σημαίνει τὸ Ἐκδαρμένον (*écorché*), ὡς τὸ ἐνόησε καὶ ὁ Δουκάγιος (*App. pag. 65*).

ΚΟΝΤΡΙΑΡΙΚΟΝ. Τοῦτο ἐξηγεῖται ἀπὸ τὸ Παλαιόπληγον. Αἱ ἀπὸ κακοπάθειαν παλαιαὶ πληγαὶ τῶν ἀλόγων, γαδάρων, καὶ ἀπλῶς τῶν ὑποζυγίων, Κοντριάζου (Ἑλλ. Χονδριῶσι) ἤγουν σκληρύνονται καὶ γίνονται τυλώδεις (*calleux*).

ΚΟΡΥΝΤΖΑΡΙΝ, σημαίνει ὀρνίθιον ἔχον Κόρυντζαν (*la pépie*) ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν Κόρυζα.

ΠΑΛΑΙΟΚΑΛΙΓΟΝ, τὸ ἔχον παλαιὰ καλίγια, ὑποδήματα ἢ πέταλα.

ΣΤΙΧ. 481, Καὶ ΦΡΥΞΑΙ πίε τὸν πυρετὸν, καὶ ξάφει τὰς σαλίας.] ΔΓ, Καὶ ΦΡΑΣΑΙ νῦν τὸν κοπετὸν, πέρχαι τὰς σαλίας. Ὁ Δουκάγιος (σελ. 1329) τοῦτο μόνον διαφέρει, ἀπὸ μὲν τὸ κείμενόν μου, ὅτι ἀνέγνωσε ΦΕΥΞΑΙ, ἀπὸ δὲ τὴν διάφορον γραφὴν, ὅτι ἀνέγνωσε (*Append. pag. 167*). ΦΡΑΣΕΙΝ. Ἡ ὀρθὴ γραφὴ εἶναι, νομίζω,

ΦΡΙΞΕ (φρίξον). Ἡ Φρίκη εἶν' ἐν ἀπὸ τὰ συμπτώματα τοῦ πυρετοῦ. Τὸ ξάφες εἶναι ἐξάφες. Σαλίαι σημαίνει, μωρία, ὡς καὶ Σαλός, ὁ μωρός (ἴδε ἀνωτέρ. σελ. 89-91).

ΣΤΙΧ. 483, Ἐξάφες τὰ **ΣΤΙΑΒΩΜΑΤΑ** καὶ τὰς **ΔΑΡΟΑΛΛΙΑΣ**.
ἘΞ ΔΓ, ΑΤ, ΣΤΥΔΟΜΑΧΙΑ, καὶ **ΑΝΔΡΟΑΛΛΙΑΣ**.

ΣΤΙΑΒΩΜΑΤΑ εἶναι τὰ χυδαῖστί Σκληδώματα.

ΔΑΡΟΑΛΛΙΑΣ σημαίνει χόνδρολογίας, ἥ καὶ πολυλογίας.

ΣΤΙΧ. 484, Πρὶν ἂν σε κοπανίσουσιν, καὶ μάθουν σε τὸ σπᾶσμα.] **ΔΓ, Κ** αἰ πρὶν σέ κοπανίσωσι, καὶ δώσω σοὶ τὸ ὄγῳ. **ΚΟΠΑΝΙΣΟΥΣΙΝ**. Ἀκόμη καὶ σήμερον τὸ **Κόπανίζω**, συνώνυμον τοῦ **ξυλοκοπῶ** (bâtonner), παράγωγον τοῦ **Κόπανος** (battoir), σημαίνει τὸ σφοδρῶς δέρω κατὰ τῶν Γάλλων τὸ **rosser**· ἤγουν δέρω μέχρις νὰ κοκκινίσῃ ἢ καὶ νὰ αιματωθῇ τὸ δέρμα τοῦ δερομένου. Καὶ αὐτὸ δὲ τὸ **Rosser** (τὸ ὅποιον ἀκόμη δὲν ἱτυμολογήθη Βεβαίως) παράγεται ἂν δὲν ἀπατῶμαι, ἀπὸ τὸ **roussir**, τὸ **Κοκκινίζω**, τῶν παλαιῶν τὸ **Φοινίσσω**, **rubefier**, λέξιν ἱατρικὴν, σημαίνουσαν τὴν αὐτόματον, ἢ διὰ τῶν **Φοινιγμῶν** (rubefiants) **γινομένην ἱρυθρότητα τοῦ δέρματος**. « Διαφοινίσσονται οἷα μάξιιν . . . οἷα πληγῆσιν » ἐπωδύνουσι » λέγει ὁ Ἱπποκράτης (**Κωαχ. πρόγν. 467 καὶ 489**), περὶ τῶν ἐξ ἀρρώστιας **φ.οινιγμῶν** τοῦ δέρματος, παραβάλλων αὐτοὺς πρὸς τοὺς **γινομένους ἀπὸ τὴν μασίγωσιν**. Ὅθεν ἐσήμινε τὸ **Φοινίσσω**, καὶ αὐτὸ τὸ **Διμάσσω** (ensanglantier). « **Φοινίξω** (λέγει ὁ **Φώτιος**), » **αιμάξω**, **βάψω**, **πυρρῶσω**, ἀπὸ τοῦ **φόνου**, ἢ τοῦ **φοίνικος**, ὅτι » **πυρρός**. »

ΣΠΑΪΣΜΑ. Ὁ **Σπᾶσμὸς** σημαίνει καὶ εἰς ἡμᾶς, ὡς καὶ εἰς τοὺς παλαιούς, τὴν ἀκούσιον συνελχυσιν ὅλου ἢ μέρους τοῦ σώματος (**spasme, convulsion**)· τὸ δὲ οὐδέτερον, **Σπᾶσμα**, **μεταχειριζόμεθα** ἰδιαιτέρως, σημαίνοντες τὴν **Κήλην** (**hernie, descence**)· καὶ τὸν **πᾶσχοντα**, λέγομεν **Σπασμένον** (**hernieux**).

ΟἴΓΗ. Εἶναι τὸ σήμερον **Οὐγού**, ἢ **Ογού** (**Ἑλλ. Οἴμοι, helas!**) καὶ **πιθανὸν** ὅτι ἐγεννήθη ἀπὸ τὸ, **Ὠ γόου!** ἢ **Ὠ γόης!** διότι τὸ ὄνομα εἶναι **υγενής**, **Γόος** καὶ **Γόη**, τὸ ὅποιον ἡ κοινὴ γλῶσσα ὀξύνει, **Γοή**, ὅθεν καὶ τὸ **guai** τῶν ἱταλῶν. Ἀπὸ τῆς γόης ἢ τοῦ γόου, ἔχομεν καὶ **ρήμα** τὸ **Γόζομαι** (**se lamenter**), **Ἑλλ. Γοάομαι**.

ΣΤΙΧ. 485, . . . ἐκβάλουσί σε ἔξω.] **ΔΓ**, ἐξοπορτίσωσί σε.

ΣΤΙΧ. 487, Εἰδὲ καὶ θέλεις νᾶς δῶ.] **ΔΓ**, Εἰ δὲ θέλεις νὰ εἴσῃ

ἰδῶ. Σημείωσι καὶ τὸν πλεονασμὸν τοῦ δευτέρου συνθέσμου, ἀκόμη καὶ σήμερον συνήδη, ὅς τις εἶναι πλέον ἀπληρτικός ἑλλείψεως παρὰ πλεοναστικός· ὡς ἡ φράσις αὕτη, « Μὴ λησμονήσῃς τὴν συμβουλὴν μου » ἐὶ δὲ καὶ κάμης ἄλλως » ἰσοδυναμεῖ μὲ ταύτην, « Μὴ λησμονήσῃς » τὴν συμβουλὴν μου· ἐὶ δὲ [τὴν λησμονήσῃς] καὶ κάμης ἄλλως. »

ΣΤΙΧ. 488, Σφίξε σφικτά κ. τ. λ.] ΔΓ, σφίξον καλά.

ΣΤΙΧ. 489, ΚΑΜΥΖΕ.] Γράφε Κάμμυζε (Ἑλλ. Κάμμυζε, κατὰ συγκοπὴν, ἀντὶ τοῦ Κατάμυς), ἤρσαν Κλεῖσε τοὺς ὀφθαλμούς σου. Λέγαμεν ἀκόμη καὶ χωρὶς συγκοπὴν Κατ αμύζω, τὸ ὅποιον ὁ Σομανίρας γράφει Κατ ο υ μ ί ζ ω.

ΣΤΙΧ. 490, Καὶ ἄν σε δέρουσι ... ταῦτα γενναίως φέρε.] Ὁ σίχος εἶναι κολοβός, καὶ ἀκατάλληλος τὸ νόημα μὲ τοὺς ἀκολούθους. Τὸ δευτέρου Ἀντίγραφον ἐφύλαξε γραφὴν εὐλογωτέραν, « Καὶ πάντες μὲν » οὐ δύνανται ταῦτα γενναίως φέρειν. »

ΣΤΙΧ. 491, λυπούμενος ... ἂν λαλήσῃς.] ΔΓ, λυπούμενοι ... νὰ λαλήσουν.

ΣΤΙΧ. 492, ἂν χρήσεται.] ΔΓ, νὰ χρῆσονται.

ΣΤΙΧ. 493, Καὶ ἂν ἐνὶ κᾶν εἰς δοκιμὸς, καί χρι κ. τ. λ.] ΔΓ, Καὶ νὰ ἐνὶ τις πανδοκιμὸς, νὰ ἔχει κ. τ. λ. Τὸ ΠΑΝΔΟΚΙΜΟΣ πιθανὸν ὅτι ἐσφαλὴν γραφικῶς ἀντὶ τοῦ ΚᾶΝ ΔΟΚΙΜΟΣ. Διότι τὸ Δόκιμος, (novice) σωζόμενον ἀκόμη εἰς τὴν Μοναστηριακὴν διάλεκτον, σημαίνει τὸν ἀρχάριον Μοναχὸν τὸν νεωγὶ ἐμβάντα εἰς τὴν Μονὴν καὶ δοκιμαζόμενον ἀκόμη.

ΣΤΙΧ. 494, Καὶ θέσει τὰ τοῦ πλάσματος, καὶ ἀποθειλιάσει ὀλίγον.] ΔΓ, « Καὶ θέσει τὰ τοῦ κλάσματος, καὶ ἀποθειλιάσει πλήρης. » Τὸ Κλάσματος εἶναι σφαλμένη γραφή. Ἀντὶ τοῦ Θέσει ἢ Θήσει, ἴσως ἦτον, Ἀφήσει. Τὸ Πλήρης ἐξηγήθη ἀνωτέρω (τελ. 169, 210). Τὸ Ἀποδεῖλιω σημαίνει ἰδῶ τὸ Ἀποβάλλω τὴν δειλίαν, παρρύνομαι, ἤγουν ὅλον τὸ ἐναντίον τοῦ παλαιοῦ Ἀποδεῖλιω, τοῦ σημαίνοντος τὸ Ἀπέχω ἢ μακρύνομαι ἀπὸ τι διὰ δειλίαν, ὡς τὸ μεταχειριζόμεθα καὶ σήμερον.

ΣΤΙΧ. 495, μερία,] ἀντὶ τοῦ Μηρία

ΣΤΙΧ. 496, Καὶ ἀποκοτίσι.] Ἴδε κατωτέρω τὴν εἰς τὸν 498 εἶχον σημείωσιν.— Καὶ πιλαλήσῃ εἰς μέσσην.] ΔΓ, καὶ ἐπιλαλήσει μέγα. Εἶναι λοιπὸν τὸ ,

ΠΙΔΑΛΩ τῆς σημερινῆς γλώσσης ἀπὸ τὸ Ἐπιλαλῶ, κατὰ ἀφρί-

ρουν τοῦ ἀρχικοῦ ροιχείου τῆς προθέσεως, συνήθη καὶ εἰς ἄλλας πολλές λέξεις, οἷον, Πίςομα, Πιτήθειος. Ἐδῶ σημαίνει τὸ Ἐπίβοῶ τῶν παλαιῶν· διότι ἡ Ἐπιλάσεις ἔχει μάλιστα χώραν εἰς τὴν γινομένην ἀπὸ τὸν ὀνηλάτην εἰς τὸν ὄνον, ἢ ἄλλο τι ὑποζύγιον, βοήν, διὰ τὰ τρέχη ταχύτερον. Ἐκ τούτου τὸ Πιλαλῶ ἔλαβε καὶ τὴν σημασίαν κυρίως μὲν τοῦ Τρέχω φωνάζων, ὡς τὸ Βοηθίω (Βοῇ θίω) τῶν παλαιῶν· ἔπειτα κατὰ μεταφορὰν καὶ τὸ ἀπλῶς Τρέχω (courir). Τοιοῦτόν τι ἔπαθε καὶ τὸ Δακῶ (μὲ τὸ δίγαμμα, Γλακῶ) τὸ ὁποῖον ἐσήμεναι εἰς τοὺς παλαιούς τὸ Φωνάζω, εἰς ἡμᾶς δὲ σήμερον σημαίνει τὸ Τρέχω (courir), ἐκ τοῦ ὁποῖου ἴσως εἶναι καὶ τὸ laquais τῶν Γάλλων, ἦγουν Τρόχης, ὡς ὀνομάζει ὁ Αἰσχύλος (Προμ. 949) τὸν Ἑρμῆν, Διὸς τρόχιν (le laquais de Jupiter), τὸ ὁποῖον ὁ Ἡσύχιος ἐξηγεῖ, « Τρόχης, ἄγγελος, ἀκόλουθος. » Ὁ αὐτὸς Ἡσύχιος, « ἔλακεν, ἐφθίγγετο, ἐψόφηνεν, » ὥθεν ἴσως πρέπει νὰ διορθωθῇ καὶ ἡ ἐξῆς γλῶσσα τοῦ αὐτοῦ Λεξικογράφου : « ἘΝΕΛΕΝ, ἰδόντην, ΕἶΧΕΝ » μεταβαλλομένη εἰς τὸ, « ἘΝΕΛΑΚΕΝ, ἰδόντην, ἦΧΗΣΕΝ. »

ΣΤΙΧ. 497, ΚΑὶ ΠΕῖ τὸ ἀλέτζη ἀλέτζη.] ΔΓ, καὶ εἶποι τὸ ἀλλ' ἔτζη ἀλλέτζη· Δὲν ἐξεύρω τί σημαίνει τὸ διπλοῦν Ἀλέτζη ἢ Ἀλλέτζη, ἢ Ἀλλ' ἔτζη. Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 49), ὅστις ἔγραψε κακὰ, ΚΑὶ ΠΕΡ, ὑποπτεύεται (ὄχι ἴσως εὐτυχέστερα) ὅτι τὸ Ἀλέτζη Ἀλέτζη, σημαίνει τὸ Allez, Allez τῶν Γάλλων. Δὲν ἐξεύρω, ἂν εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Προδρόμου ἠγνωρίζετο ἀκόμη τὸ βαρβάρως σήμερον λεγόμενον Ἐτσι (ainsi), ἡπειδὴ οὐδ' εἰς τοῦτο, οὐδ' εἰς τὸ πρὸ τούτου ποίημα δὲν εὐρίσκει. Ἄν ἔλεγαν κ' ἐκεῖνοι, ὡς ἡμεῖς Ἐτσι ἢ Ἐτση, εἰς σημασίαν τοῦ ὦδε ἢ Οὕτως, τὸ νόημα εἶναι σχετλιασικόν· Ἀλλ' ἔτζη, ἀλλ' ἔτζη! ἦγουν, Ἀλλ' οὕτως, ἀλλ' οὕτως (ἢ τοιουτρόπως, de cette façon), κυβερνᾶτε τοὺς πτωχοὺς ἡμᾶς Μοναχοὺς, Πανοσιώτατε Ἡγούμενε, καὶ οἱ περὶ σὲ κόλῃες!

Τὸ Ἐτζί εἶναι παραφθορά τοῦ Ἐτί, ὡς καὶ τὸ σύνθετον Ἐδέτζει τοῦ ὦδ' ἔτι. Καὶ τοῦτο μαρτυρεῖται ἀπ' ἄλλους ποιητάς, οἱ ὁποῖοι τὸ γράφουν χωρὶς τὸ ζ, οἷον παράδειγμα τοῦ πρώτου (Ἀπολλων. τοῦ ἐν Τύρ.)

ἘΤΙΣ κινᾷ κ' ἡ ὄρεξις, καὶ δίδει τῶν ἀνθρώπων,
Νὰ κάμνουσι καρποφορίᾳ μ' ἓνα καὶ μ' ἄλλον τρόπον·

τοῦ δευτέρου,

Ἀμὴ ῥελα νὰ ζέκασιν, καὶ ἘΤΙΣ νὰ γεράσῃ.

ΣΤΙΧ. 498, Καὶ καταβῇ, τὸ λέγουσιν τινές, τὸ ΚΟΤΟΥ ΒΟΛΟΝ.] ΔΓ, « Καὶ καταβῇ, ὥσπερ λέγουσι τινές, εἰς τὸ παιδίον. » Τὸ παιδίον δὲν εἶναι ἀμφιβολία, ὅτι πρέπει νὰ μεταβαλῇ εἰς τὸ πεδίον, καὶ ἐπειδὴ ἡ φράσις ἦτο παροιμιώδης εἰς τοὺς ἀρχαίους, « ἱππέας εἰς πεδίον προκαλεῖσθαι » τὴν κολάζει μὲ τὸ, ὥσπερ λέγουσι τινές. Τὸ Κότου βόλον εἰς τὸν Δουκάγγιον (σελ. 49) μὲ τὴν ἀλλαγὴν τῆς πτώσεως, καὶ μὲ τὴν σύνθεσιν, Κοτουβόλου, ἔγινε σκοτεινότερον ὅθεν οὐδὲ τὸ ἐξήγησε. Γράφει, ΚΟΤΤΟΥ ΒΟΛΟΝ.

ΚΟΤΤΟΝ ὠνόμαζαν οἱ Γραικορωμαῖοι τὸν Κύβον (dé) καὶ Κοττίω, τὸ Κυδεύω (jouer aux dés), ὅθεν εἶναι καὶ τὸ συνήθως ὀνομαζόμενον παιγνίδιον Κότσι (les osselets). Βόλον ἔλεγαν τὴν ῥίψιν τοῦ κόττου, ὡς ἔλεγαν καὶ οἱ παλαιοὶ Κύβου βόλον. Ἀλλ' εἶχαν ἐκεῖνοι καὶ παροιμίαν, Ῥίψιν κύβου, καὶ Ἀνέρρίπτει κύβος, λεγομένην εἰς τὰς τολμηρὰς καὶ κινδυνώδεις ἐπιχειρήσεις, ἥτις ἔπέρασε καὶ εἰς τοὺς Ῥωμαίους (jacta est alea) καὶ ἔπειτα εἰς τοὺς Γάλλους (le dé en est jeté). Ὡς παροιμίαν λοκπὸν ἐμεταχειρίσθη καὶ ὁ ποιητὴς μας τὸ Κότου βόλον, ἐπειδὴ ἀνεκρομόνετο εἰς πράξιν ἐπικινδύνον, νὰ πολεμῇσῃ δηλαδὴ τὸν Ἡγούμενον.

Ἄλλου (Ἡλιοδώρ. Αἰθιοπ. Μέρ. Β, σελ. 147) ἐτυμολόγησα τὸ Ἀποκοτῶ (σύνθετον τοῦ Κοτῶ) ἀπὸ τὸ παλαιὸν Κότος (ὀργή). Ἀλλὰ τώρα (ἂν θέν ἀπατῶμαι καὶ τώρα) τὸ νομίζω ἀπὸ τῶν Γραικορωμαίων τὸ Κόττος (Κύβος). Ὅθεν, ἐπειδὴ τὸ ἈΠΟΚΟΤΤΩ, ἈΠΟΚΟΤΤΙΩ (hasarder), εἶναι συνώνυμον τοῦ Ἀποτολμῶ, σημαίνει, ὅ,τι ἐνοοῦσαν καὶ οἱ παλαιοὶ (Πολυαιν. Στρατηγημ. VIII, 14, σελ. 258) διὰ τοῦ Ἀποκυδεύω. ἔχομεν καὶ ἐπίθετον, Ἀπόκοττος ἄνθρωπος (homme hasardeux) καὶ οὐσιαστικόν, Ἀποκοττίαν ἢ Ἀποκόττημα (πράξιν τολμηράν).

ΣΤΙΧ. 499, Καὶ εἴπῃ, Πράγματα κακὰ γίνονται, πάτερ, ὦδε.] ΔΓ, « Καὶ λέξαι, Πράγματα πολλὰ, ἃ γίνονται, ὦ πάτερ. »

ΣΤΙΧ. 500, γονικά.] ΔΓ, πατρικά.

ΣΤΙΧ. 501, δισύν.] ΔΓ, διὰ σέ.

ΣΤΙΧ. 502, ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ.] Ἐκ ΔΓ, ΑΤ, ΣΥΝΚΕΝΟΥΣ. Ταύτην ὁμωσ...

τὴν βάρβαρον γραφὴν, Συνηνοῦς, ἐχρῶσθαι νὰ προκρίτω, μεταβάλλων εἰς τὸ Συγγενούς, καὶ ὄχι Συγγενεῖς, ἐπειδὴ σκοπὸν τοῦ ποιήματος ἐπρόβαλε τὴν ἱστορίαν τῆς γλώσσης. Ἐλέγετο καὶ Συγγενής, καὶ Συγγενός, κατ' ἐκείνους καὶ τοὺς ἐξῆς χρόνους, ὡς φαίνεται ἀπὸ μαρτυρίας ἄλλων ποιητῶν, οἷος (Στίχ. Στεφ. Σαχλῆ),

— Γράψε γράμματα, Στέφανε, διὰ τοὺς φίλους,
Πῶς τοὺς ἀγαποῦν καὶ διὰ τί, τοὺς φίλους των οἱ φίλοι,
Καὶ οἱ συγγενεῖς τοὺς συγγενούς, καὶ πῶς τοὺς ἀπαρνοῦνται.

ΣΤΙΧ. 503, Καὶ τοὺς πτωχοὺς τοὺς Μοναχοὺς νὰ διόχρῃ, ὡς περ ξένους.] ΔΓ, « Νὰ μᾶς θώκῃς τῆς μονῆς, ὡς ξένους ἐκτενύτας. » Τί σημαίνει τὸ Κατενύτας, ἀπαρῶ. Ἰ. Ἀρὰ ἔτο Κατάφυγας, καὶ διὰ τὸν ρυθμὸν Καταφύγας, ἀπὸ τοῦ Κατάφυξ, ὡς Πρόσφυγας ἀπὸ τοῦ Πρόσφυξ; Ἰ. Τί ἀτοπον, ἐπειδὴ ὠνόμαζαν καὶ τὰ Μοναστήρια, Καταφύγια τῶν σωζομένων;

ΣΤΙΧ. 504, Ἡμεῖς νὰ σιγαλίσωμεν τὸν ὄμιον βασιλέαν.] ΔΓ, « Εἰ δ' οὖν νὰ τὸ ἐγκαλίσωμεν τὸν βασιλεῖα τοῖνυν. » Τὸ εἰδ' ὅν καὶ τὸ Τοῖνυν εἶναι μακαρονισμοί. Περί τοῦ Ἀγτος ἴδε τὰ ἀνωτέρω (σελ. 294) σημειωθέντα.

ΣΤΙΧ. 505, Καὶ πάντας ἀναδράμωμεν εἰς τὸ πατριαρχεῖον.] ΔΓ, « Αὐταύτως ἵνα δράμωμεν ἐπὶ τὸν πατριάρχην. » Μετὰ τοῦτον τὸν στίχον προᾶδεται καὶ τὸν ἐξῆς, ὅς φάνηται ἀναγκαστικὸς εἰς τὴν συνέταξιν : « Τούτων λεχθέντων, Δέσποτα, τί ἔχει παθεῖν ὁ λέγων; »

ΣΤΙΧ. 506, Ἄς σπῶ τότε καὶ τί νὰ ζῇ, καὶ φαίνεται στὸν κόσμον.] ΔΓ, « Ἀμὴ ἀπὸ τότε καὶ ἂν ζῇ, καὶ ἂν φαίνεται εἰς τὸν κόσμον. »

ΣΤΙΧ. 507, Καλλῶν που νάπιδανεν.] ΔΓ, Κρεῖσσεν ἦτον νὰ ἀπέδανεν.

ΣΤΙΧ. 508, ἐγεννήθην.] ΔΓ, ἐγεννήθην καὶ μετὰ τοῦτον προσᾶεται καὶ τὸν ἐξῆς, « Παρὸ νὰ πάσχη πάντοτε, Δέσποτα, διὰ ἓνα λόγον. » Παρὸ, ἦγον παρ' ὃ, ὡς καὶ τὰ Παρὰ πολλᾶς, ἐντὶ τοῦ Παρ' αὐτῷ (ἰδ. ἀνωτέρ. σελ. 74-76)

ΣΤΙΧ. 509, Ἐκτοτε βλέπε μηχανὰς καὶ θόλους κοῦ συρράπτουν.] ΔΓ, « Βλέπε ἀπὸ τότε μηχανὰς καὶ θόλους καὶ κακίας. »

ΣΤΙΧ. 511, Ὄξυνον διδοὶ ἀπὸ τοῦ νῦν κράσιν τὸν ΜΗΤΡΟΦΑΝΗΝ.] ΔΓ, ἸΛΑΡΙΩΝΑ.

ΚΡΑΣΙΝ. Σφάλμα τυπογραφικὸν εἶναι τὸ παροξυτόνον Κράσιν τοῦ κειμένου.

ΜΗΤΡΟΦΑΝΗΝ, ἡ Ἰλαρίωνα. Ὑποθετικῶς δηλαδὴ, τὸν δίδωκε ἡ δεικν. Μοναχόν, ἡ καὶ νοῶν ἰδίως τινὰ ὀνομαστὶ ἀπὸ τοῦς ἀδελφοῦς τοῦ Μοναχοῦς, τοὺς ὁποίους ἐβασάλευεν ὁμοίως ὁ Ἡγούμενος.

ΣΤΙΧ. 512, Ἀς εἴνε καὶ ὀλεγοῦντάκον, νὰ μὴ ἀνασχυρντίξῃ. ΔΓ, « Ἀς εἴνε ὀλεγώτερον, καὶ μὴ νὰ ΤὸΝ ψουφουρήσῃ. » Ἡ τὸ ἀρδρον ἡ ὁ σὺνδεσμος εἶναι γραφικὸν σφάλμα.

ΣΤΙΧ. 513, Καὶ ἂν λαλήσῃ τίποτε, καὶ θέλῃ κ. τ. λ.] ΔΓ, Καὶ μουρμουρίσῃ ΤΙΠΟΤΑ, καὶ ὁρμήσῃ κ. τ. λ.

ΤΙΠΟΤΑ. Ἰδε τὰ προσημειωμένα (σελ. 274).

ΣΤΙΧ. 514, θέλεις σύρειν.] Σημείωσι πῶς ἐσχημάτιζαν τοὺς μέλ-
λοντας, καὶ ἐξίτασε τὰ ἀνωτέρω (σελ. 101-102) σημειωθέντα.

ΣΤΙΧ. 515, Καὶ σπρόσεις καὶ λαχτίσης τον ἔξωθεν τοῦ πυλῶνος.] ΔΓ, « Καὶ ἐκ τοῦ πυλῶνος ἔξωθεν καὶ τοῦ μοναστηρίου, »

ΣΠΡΟΣΕΙΣ. Ἀπὸ τὸ Σπρόζω ἢ Σπρόσω. Σήμερον λέγομεν, εἰς τὸν ἐνεστώτα, Σπρώχνω, εἰς τὸν ἀόριστον, Ἐσπρώξα, Σπρώ-
ξῃς. Τὸ ἔξ υποδέτερι ἐνεστώτα, Σπρώζω, Σπρώσσω, Σπρώχω, ἢ Σπρώκω. Μὲ τούτου τὸν διὰ τοῦ π ἢ διὰ τοῦ χ τύπον, συμφω-
νεῖ ὁ ἐνεστώτης τῆς συνηθείας Σπρώχνω καὶ οἱ ἀκόλουθοι χρόνοι Σπρώξω, Ἐσπρώξα, ἀνάλογοι μὲ τοὺς ἀπὸ τὸ παλαιὸν Δίωκω, γεννηθέντας νέους, Διώχνω, Διώξω, Εδίωνξα. Συμφωνεῖ ἀκόμη καὶ μὲ τὸν διὰ διπλοῦ σ Σπρώσσω τὸ Σπρώχνω, ἀναλόγως μὲ τὸ Ῥήχνω ἀπὸ τὸ παλαιὸν Ῥήσσω. Ὁ ἀόριστος τούτου Ἐσπρώξα δύναται νὰ σχηματισθῇ καὶ Ἐσπρωσξ, ὡς ἀπὸ τοῦ, Σπρώζω, κατὰ τὸ Ὀρίζω, Ὀρῖσα.

Ἡ σημασία τοῦ Σπρώχνω εἶναι, κινῶ τι πρᾶγμα, ἡ πρόσωπον, μὲ βίαν ἀπέμπροσθέν μου· καὶ κατὰ τοῦτο μόνον (τὴν βίαν) διαφέρει ἀπὸ τὸ παλαιὸν Ὡθω ἢ Ὡθῶ, καὶ συνδέτως Προώθω, ἢ Προ-
ωθῶ. Ὁ μέλλων Προώσω, συναϊρούμενος γίνεται Πρώσω· συναίρεσιν εὐρισκομένην εἰς τὸν Ἡσύχιον· ἐπειδὴ λέγει συναίρετως, « Πρώσων, » ὦθησον » (Τόμ. II, σελ. 1049), καὶ κατὰ συναίρεσιν, « Πρώσον, » ὦθησον » (σελ. 1055). Φέρουν εἰς παράδειγμα τοῦ ἀορίστου τούτου οἱ κριτικοὶ τὴν μετοχὴν Πρώσας, ἀπὸ ἐπίγραμμα τοῦ Στρά-

ΠΕΖΟΥΔΗ ἀντὶ Πεζοῦλιν, ἤγουν Πεζεῦλιον, ὑποκοριστικὸν οὐδέτερον τοῦ συναθεστέρου σήμερον Δηλυκοῦ Πεζοῦλα. Σημαίνει τὰ πρὸ τῶν πυλῶν καθίσματα λίθινα (bancs de pierre), πιθανόν· οὕτως ὀνομασθεῖσα, διότι εἰς αὐτὴν πεζεύει, ἤγουν καταβαίνει ἀπὸ τὸ ἄλογον, ὃ ἐρχόμενος ἔξωθεν καθαλλάριος.

ΣΤΙΧ. 526, Τὸν δὲ γε δοχιάριον ἐσέχως παραγγέλλει.] ΔΓ, « Τὸ » δὲ δοχιάριον τέταρτον εἰς οὗτος ψιθυρίζει. » Τοῦτο τὸ τέταρτον δικαίοντι τὴν ἑποίαν ἀνωτέρω (στίχ. 521) ἐπρόβαλα δούρωσιν.

ΔΟΧΙΑΡΙΟΣ, ἢ ΔΟΧΙΑΡΗΣ. Ἐκ τούτου μανθάνομεν πῶς κατὰ μικρὸν ἐγίνεν ἡ φθορά τῶν λέξεων. Τὰ εἰς ἰος ὀνόματα πρῶτον ἐσυγκόπησαν εἰς ἱ, ἔπειτα ἔτρεψαν καὶ τὸ Τ εἰς τὸ Η. Τοιαῦτα εἶναι ὅλων τῶν μηνῶν τὰ εἰς ἰος ὀνόματα, οἷον ἰανουάριος — ρις — ρης κ. τ. λ. καὶ πολλὰ ἀνθρώπων κύρια, οἷον Δημήτριος — ρις — ρης, Γεώργιος — γις — γης.

ΣΤΙΧ. 528, Ἀπ' ὅλα τά.] ΔΓ, ὡς παλαιά.

ΣΤΙΧ. 530, νουνεχής.] ΔΓ ἐνεργής. — σὺ παραδιβάξαι τον. Οὕτως ἐδιόρθωσα ἀντὶ τοῦ συνθέτου Συμπαρκαθίβαξαι τον, βοηθούμενος ἀπὸ κακῆς ΔΓ τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου, Σὺ παραδίβαξαι τον. Τὸ νόημα τοῦ Παραδιβάξω εἶναι, Ἀνάβαλλέ τον, Μάκρυνε τὸν χρόνον μὲ προφάσεις κενάς (amusez-le). [Ἰδε τὰ ἀνωτέρω (σελ. 271) σημειωθέντα.

ΣΤΙΧ. 531, Καὶ λέγε ταν, Οὐδὲν ἔχω, καρτέρησον ὀλέγον.] ΔΓ, « Ἀποκριθεῖς, Καρτέρησον μικρὸν, ὅτι οὐδὲν ἔχω. »

ΣΤΙΧ. 532, Καὶ μὴ νὰ πλήξη νὰ σφαγῇ, μὴ νὰ τὸν πιάσῃ ὁ στρόφος.] ΔΓ... καὶ πιάσῃ τον ὁ πόνος.

ΠΑΝΕΗ. Οὐδετέρως καὶ ἀμεταβάτως, ἀντὶ τοῦ Πληγῇ· τοῦτο δὲ ὡτὶ τοῦ Ἀποπληγῇ, ὡς καὶ τὸ ἀνωτέρω (στίχ. 430) Ἐπληξο, ἀντὶ τοῦ Ἀπεπλήγην ἢ Ἀπεπλήχθην. Σήμερον εἰς τόπον τούτου συνεαθίζεται τὸ Νάσχαση, ἢ Σκάση (crever). Παρίδραμε τὴν λέξιν ὃ Δουκάγγιος· ἄλλου δὲ (σελ. 1182) τὸ γράφει κακὰ διὰ τοῦ τ, καὶ φέρει παράδειγμα τὸ Μακάρι νὰ θέλαμεν πλίξειν (γρ. κλήξειν)!

ΣΤΡΟΦΟΣ. Στρόφος λέγεται ὁ σφοδρὸς πόνος τῆς καλίας καὶ τῶν ἐντέρων. Λίξεις συχναὶ εἰς τὸν Ἱπποκράτην: « Στρόφοι κοιλίης » καὶ « Στρόφοι περὶ τὴν γαστέρα. »

ΣΤΙΧ. 533, *ὅτι νὰ μὴ παραβῇ.*] ΔΓ; νὰ μὴ μετὰ παραβῇ.

ΣΤΙΧ. 534, *τοὺς ἅπαντας ὁμοίως παραγγέλλει.*] ΔΓ, *τοὺς πόδας πάντας οὗτος (γρ. οὕτως) διδάσκει.*

ΣΤΙΧ. 535, *Τοῦ πράττειν πάντα, Δείπνοτα, τὰ τῆς οἰκίας γνώμης.*] ΔΓ « *Καὶ πράττουν πάντες, Δείπνοτα, τὰ τῆς κακίας ἔργα.* »

ΣΤΙΧ. 539, *Ὁ νέεσθαι προάσκειον ΜΙΚΡΟΤΕΡΟΝ τῶν ἄλλων.*] ΔΓ, « *Εἰς ὃ ἔχει προάσκειον ΜΑΚΡΟΤΕΡΟΝ τῶν ἄλλων.* » Τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου τὸ Μακρότερον εἶναι τὸ ὁρῶν. Εἶχε λοιπὸν πολλὰ προάσκεια ὁ ἀρνηθεὶς τὸν κόσμον καὶ τὰ τοῦ κόσμου πανοσιώτατος Ἡγούμενος.

ΣΤΙΧ. 540, *ἀποστέλλει.*] ΔΓ, *ἀποστέλλει ὥς καὶ σήμερον οἱ χυδαῖοι.*

ΣΤΙΧ. 541, *Καὶ τοῦτο δὲ μηχανικὸν, ἵνα τὸν παρεκβάλῃ.*] ΔΓ, « *ΜΗΧΑΝΙΚὸς καὶ τοῦτο γὰρ, ΝΑΜΩΣ τὸν παρεκβάλει.* » Γράφει, ΜΗΧΑΝΙΚΩΣ, καὶ ΝΑ ΠΩΣ, ἥγουν ἑλληνιστῇ, ἵνα πῶς. ἴδ. ἀνωτέρ. σελ. 281.

ΣΤΙΧ. 544, *συμβουλὴν.*] Εκ ΔΓ, ΔΓ, *συμβολὴν.* — *πλείους.*] ΔΓ *Πλοῖοι (γρὶ Πλοῖοι), ἥγουν Πλείονες.*

ΣΤΙΧ. 545, *Ποιήσωσι, καὶ δράμωσι.*] ΔΓ, *ποιήσουσι καὶ δράμωσι.* Μετὰ τὸν στίχον τοῦτον τὸ δεύτερον ἀντίγραφον φέρει ἄλλους δύο τοὺς ἐξῆς,

Πρὸς σὲ τὸν χριστομίμητον, τὸν ἀληθῶς φωστῆρα,

Τὸν πολεμάρχον τὸν στεῆρόν τὸν νέον τὸν ἀαρίτην.

Ἀνωτέρω (σελ. 256) ἐγράφετο Ἀκρήτης μετὰ ΔΓ, Ἀκρίτης.

ΣΤΙΧ. 547, *Τὸν πύργον τῆς Ἀνατολῆς, τῆς Δύσεως τὸ δένρον.*] ΔΓ, « *Ἀπάσης τῆς Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως τὸ δένρον.* » Καὶ μετὰ τοῦτον, προστίθεται τὸν ἐξῆς,

Ἀστέρα φαεινότατον, ἡδραιωμένην πέτραν.

ΣΤΙΧ. 549, *Καὶ ΚΑΘΕΙΝ νῦν βασιλικὴν κ. τ. λ.*] ΔΓ, *Καὶ πρόσταγμα βασιλικὸν κ. τ. λ.* ἴσως ἐγράφετο ΔΥΣΙΝ. ἴδε τὸν ἀκόλουθον στίχον.

ΣΤΙΧ. 550, ΠΟΣΑ λοιπὸν σημειώματα καὶ λύσεις τοῦ σοῦ κράτους;] ΔΓ :

ΠΟΣΑ λοιπὸν τοῦ κράτους σου σημειώματα καὶ λύσεις ;

Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1362) ἀνέγνωσε κατὰ ΤΟΣΑ • ἐξήγησεν ὁμῶς ὀρθά, βοηθούμενος ἀπὸ τὴν ἱστορίαν, τὰς Σημειώσεις. Σημείωσιν ἢ Σημείωμα βασιλικὸν ὠνόμαζαν προσταγὴν βασιλέως ἔγγραφου καὶ σφραγισμένην μὲ τὴν βασιλικὴν σφραγίδα. Λύσεις δὲ ἔλεγον, τὰς ἀποκρίσεις τοῦ βασιλέως εἰς τὰς γινομένας Ὑπομνήσεις (ἤγουσι ἐρωτήσεις ἢ ζητήσεις) ἀπὰ νομικοῦς ἢ ἄλλους, περὶ ἀπορουμένων τινῶν νόμων.

ΣΤΙΧ. 552, λογαράς.] ΔΓ, λυγηρός. Τὸ Λογαράς (ἂν ᾖναι ὀρθῇ ἢ γραφῇ) εἶναι ὁ σήμερον λεγόμενος Πολυλογᾶς (Ἑλλ. Πολυλόγος, *hableur*). Τὸ Λυγηρός (σήμερον Λυγερός) κυρίως ὁ εὐκαμπτος (*flexible*), ἐδῶ ἰσοδυναμεῖ μὲ τῶν παλαιῶν τὸ Ἑαδινός (*syelte*). Τὸ μεταχειριζόμεθα πλέον περὶ τῶν γυναικείων σωμάτων. [Ἴδε ἄνωτέρω (σελ. 101). — ἀτζαλοπεριπάτης.] ΔΓ, τζαλοπεριπατάμε.

ΣΤΙΧ. 553, Ὁ πουλιτζίτζης, ὁ πτωχός, ὁ λερωμενοστόλης.] ΔΓ, α Ὁ πουλιτζάκις ὁ χονδρός, ὁ λερωμενοτζόχος » Λεῖπουν καὶ αἱ δύο λέξεις ἀπὸ τὸ Λεξικὸν τοῦ Δουκαγγίου. Ἡ πρώτη (Πουλιτζίτζης ἢ Πουλιτζάκις), ἂν παράγεται ἀπὸ τὸ Πουλίτζιν (οὕτως ὠνόμαζαν τὸ Πουλάκιον, *oiseau*), ἐδῶ δὲν ἔχει τόπον. Λερωμενοστόλης εἶναι ὁ λερωμένα (*sales*) ἐνδύματα φολισμένοις, ὡς καὶ Λερωμενοτζόχος, ὁ λερωμένων τζόχαν φορῶν. Τζόχας ὠνόμαζαν ἀποτότε, (ὡς καὶ σήμερον) τὰ μάλλινα ὑφάσματα. Αὐτὰ ἦσαν γνωστὰ καὶ εἰς τοὺς παλαιούς, καὶ μάλιστα τὰ κατασκευαζόμενα εἰς τὴν Μίλητον (ἰωνικὴν ἀποικίαν), ἢ μὲ μαλλία τῆς Μιλήτου. Ἀλλὰ δὲν ἐξεύρω ἂν ὁ τρόπος τῆς κατασκευῆς ἦτον ὁμοιος ἢ παρόμοιος τῶν σήμερον ἐργαζομένων εἰς τὴν Εὐρώπην Τσοχῶν (*draps*). Οἱ Εὐρωπαῖοι ἔλαβαν τὴν τέχνην ἀπὸ τοὺς Ἀραβας περὶ τὴν ὀγδόην ἀπὸ Χριστοῦ ἑκατονταετηρίδα (ἴδε MULLER, *Histoire univers.* tom. II, pag. 258, trad. franc.). Εἶναι λοιπὸν τὸνομα Ἀραβικόν. Τσοχὰ ὀνομάζουσι τὴν Τσόχαν καὶ οἱ Τούρκοι, καὶ τὸ Τσοαδέρ

(Γρατικοῦδ. Τσοχαδάρης), αὐλακὸν ὑπουργημα εἰς αὐτοὺς, σημαίνει τὸν Γαλλιστὶ λεγόμενον Maître de la garde-robe, ὡς τὸ ἐξηγεῖ ὁ Κλόδιος (I. Chr. Clodius) εἰς τὸ Λατινοτουρκογερμανικὸν Λεξικόν του. Ὁ Δουκάγιος (σελ. 1576) καὶ πρὸ αὐτοῦ ὁ Μιύρσιος ἠπατήθησαν, νομίσαντες ὅτι εὗρηκαν τὴν Τζόχαν εἰς τούτους τοῦ Τζέτζου τοὺς εἰχούς :

Ἡσίοδος ὁ πρότερος, κατὰ τινας, Ὀμήρου,
Κατὰ τινας δ', ἰσόχρονος, ὕστερος, καθ' ἑτέρους ·
Κατὰ ἡμᾶς, τὸν Τζέτζην δέ, ΤΑΣ ΤΖΟΧΑΣΜΟΥ ΤΑΣ ΜΙΑΣ,
Ὀλίγον ὕστεροῦτζικος χρόνοις τετρακοσίαις.

Ἡ γραφὴ τοῦ τρίτου εἰχου ἔπρεπε νὰ ᾔηαι ΤΟΥΣ ΣΤΟΧΑΣΜΟΥΣ ΜΟΥ ΙΔΙΟΥΣ.

Περὶ τοῦ Λερόνω (ὡδεν εἶναι τὸ Λερωμένος), ἴδε τὰ πρότερον (σελ. 50) σημειωμένα.

ΣΤΙΧ. 555, περπατῶ καὶ προσαιτῶ.] Ἀπὸ τοὺς χρόνους λοιπὸν τοῦ Πτωχοπροδρόμου ἐσυνειδίξετο ἡ καὶ σήμερον συνήθης βάρβαρος κολόδωσις τῆς προδίσσεως, ἀντὶ τοῦ Περιπατῶ. Ἐδῶ σημαίνει τὸ περιέρχομαι (se promener, aller ça et là). Ἡμεῖς τὸ μεταχειριζόμεθα καὶ ἀντὶ τοῦ βαδίζω· ἀντὶ τοῦ ὁποίου ὀρθότερον ἦτο τὸ Προπατῶ.—ΠΡΟΣΑΙΤῶ, τὸ Ἐπαιτῶ τῶν παλαιῶν, ἤγουν, Ψωμοζητῶ (mendier). — Φόλην.] ΔΓ, φόλιν. Ἐλεγαν, ὁ Φόλις, καὶ ἡ Φόλα ἢ Φόλη, ὡς ἐσημειώθη ἀνωτέρω (σελ. 239).

ΣΤΙΧ. 556, οἱ σάρκες.] ΔΓ, αἱ σάρκες.

ΣΤΙΧ. 557, Ξυραφιστὴς κακότυχος, ἀπορουχοσυνάχτης.] ΔΓ, « Κύριε ἐλέησον καλόγερρον ἐκ τοὺς ρουχοσυνάχτας. » Ὁ Δουκάγιος (σελ. 1562) ἀνέγνωσε κακά, Καὶ ἐλέησαν.—Ὁ Ξυραφιστὴς (barbier) πῶς ἀρμόζει ἰδῶ, δὲν νοῶ.

ἈΠΟΡΟΥΧΟΣΥΝΑΚΤΗΣ, ὁ συνάγων τὰ ἀπόρουχα, ἤγουν τὰ παλαιὰ καὶ καταλυμένα ρούχα τὰ σήμερον ὀνομαζόμενα Ἀποφόρια (des hardes fripées, des guenilles). Περὶ δὲ τῆς ἐτυμολογίας τοῦ Ρούχου, ἴδε τὰ ἀνωτέρω (σελ. 174) σημειωθέντα.

ΣΤΙΧ. 558, Καὶ τζαντζαλαρουτζούριχος ἀπὸ τὸ δημοκ...] ΔΓ,

« Ἡ τζαντζαλίαν τζούρουχον ἀπὸ τὸ δομακ... » Τῆς τελευταίας λέξεως αἱ τελευταῖαι συλλαβαὶ καὶ εἰς τὰ δύο ἀντίγραφα εἶναι γραμμώδεσμον (ligature), κατὰ τὰ συνήθη δυστυχῇ δυστυχῶν ἀντιγραφίων γραμμοδέσματα· οὐδὲ διαφέρουν αἱ λέξεις κατ' ἄλλο, πλὴν ὅτι τὰ πρῶτα γράμματα εἰς μὲν τὸ πρῶτον, εἶναι καθαρῶτατα Δ η μοκ... Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 156^η) ἀνέγνωσεν εἰς τὸ πρῶτον, Δημοσίαν, καὶ εἰς τὸ δεύτερον, Δυμακέλλην. Ἐάν ἦτο τοῦτο πιθανόν, ἐσήματνε τόπον τινὰ ὠρισμένον τῆς πόλεως, ἴσως Δημοκέλλιν (ἦγουν Δημοκέλλιον), ὅπου ἐπωλοῦντο τὰ καταλυμένα καὶ ρακώδη φορέματα.

ΤΖΑΝΤΖΑΛΙΑΡΗΣ εἶναι ὁ φορῶν τζάντζαλα. Ἐξηγήθη ἀνωτέρω (σελ. 50) ἡ λέξις.

ΤΖΟΥΡΙΧΟΣ (καὶ ὅχι Τζούρουχος) εἶναι φαυλιστικὴ λέξις, τῆς ὁποίας τὴν παραγωγὴν δὲν ἐξεύρω. Ὁ σύγχρονος τοῦ Πτωχοπροδρόμου Τζέτζης στολίζει μὲ ταύτην πολλοὺς πανοσιωτάτους, ὀνομάζων αὐτοὺς Τζουρίχους, Τζουριχοαγίους, καὶ Τζουριχοχειροτονήτους (Δουκαγγ. σελ. 157⁵).

ΣΤΙΧ. 560, ΡΑΚΕΝΔΥΤΩΝ εἶναι ὁ ἐνδυμένος ράκη· ἔθεν καὶ ὄνομα τὸ ἀνωτέρω (στιχ. 20) Ράκενδύτης. Τοῦτο ἐλίγοντο, ἐγράφοντο καὶ ὑπεγράφοντο πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ὀσιωτάτους Μοναχοὺς, καυχώμενοι τρέπον τινὰ εἰς τὸ ἐπίδεικτον. Ἄξιον, μὰ τὴν ἀλήθειαν καυχήσεις ἔργον, νὰ φορῇ τις χωρὶς ἀνάγκης ἐνδύματα κατεξισχησμένα! Ὁ κάμπτωχος ἀναγκάζεται ν' ἀρκῆται εἰς τοιαύτην στολὴν, ὡς ἐλιγώτερον αἰσχροῦν παρὰ τὴν παντελὴ γύμνωσιν. Ἡ θρησκεία δὲν συγχωρεῖ βίβαια οὐδ' εἰς αὐτὰς τὰς γυναῖκας τὰ πολυτελῆ στολίσματα (Πρὸς Τιμόθ. Α, β', 9)· ἀλλ' οὐδ' ὡς μέσον πάλιν σωτηρίας ἐπαράγγειλ' εἰς κἀνέναν τὴν ράκενδυσίαν.

ΡΑΚΟΣ σημαίνει ὅχι μόνον τὸ διὰ παλαιότητα κατασχησμένον (guenille, haillon), ἀλλὰ καὶ ἀπλῶς τὸ ἐπίταδες ἀποσχιζόμενον ἢ ἀποκοπτόμενον μέρος πανίου ἢ ὑφάσματος ἄλλου τινὸς (morceau). Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1281) ἔπλασε λέξιν ἀνύπαρκτον, Ἡμισυράκιον πλατηθεὶς ἀπὸ σφαλμένην γραφὴν παλαιοῦ τινὸς Λεξικοῦ τὴν ἐξῆς, « Ποδῆρης, εἵνιοι λέγουσι τὸ μέχρι τῶν σφυρῶν δεῖκον ἱμάτων· οἱ δὲ » τὸ συνῥαπτόμενον εἰς τὸ κατώτερον τῆς στολῆς ἐκ πορφύρας » ἩΜΙΣΥΡΑΚΙΟΝ. » Γράφει... ἐκ πορφύρας Ἡ ΒΥΣΣΟΥΡ' ΡΑΚΙΟΝ, καὶ νόει τὸ κοινῶς σήμερον λεγόμενον Πεδογύριον (bordure du bas d'une robe).

ΣΤΙΧ. 561, ΚΑΙ ΦΕΡΩΝ.] ΔΓ (ἀρδοτέρα ἴσως) ΜΗ ΦΕΡΩΝ. Περὶ τοῦ Ἄπερ εἴρηκα, ἴδε τὰ προσημειωθέντα (Β. στίχ. 191)· περὶ δὲ τοῦ Τῷ Κράτει σου, τὰ ἐξῆς (στίχ. 603).

ΣΤΙΧ. 562, Ἀλλ' ὧ μικρὸν, Θεόστυπτε, τὰς ἀκοάς σου ΠΡΟΣΧΕΙ.] ΔΓ, ΠΡΟΣΘΕΣ. Ἡ δὲ σύνταξις εἶναι κατὰ τὸ λεγόμενον πρωθυστερον σχῆμα, ἀντὶ τοῦ, « Ἀλλ' ὧ θεόστυπτε, πρόσχεις μικρὸν τὰς ἀκοάς σου. »

ΣΤΙΧ. 563, ὍΠΩΣ ΝΑ κ. τ. λ.] ΔΓ, ὍΠΩΣ ἌΝ.

ΣΤΙΧ. 564. . . ἡ πόνοσ τὸν ΚΡΑΤΗΣΗ.] ΔΓ, ΠΙΔΣΗ.

ΣΤΙΧ. 565, ΚΡΑΖΕΙ.] ΔΓ, ΚΡΑΖΟΥΝ.

ΣΤΙΧ. 566, Ἔρχονται.] ΔΓ, ἔρχονται· ὡς καὶ σήμερον ἀκόμη οἱ γνωρίζοντες τὴν ἐλληνικὴν γλῶσσαν προκρίνουσι τὸ ἔρχονται, μὴ δυνάμενοι ὅμως εἰς τὴν ὁμιλίαν νὰ ἐλευθερωθῶσιν ὁλότελα ἀπὸ τὸ τυραννὸν ἔρχονται.

ΣΤΙΧ. 567, ΘΑΡΟΥΣΙ καὶ τὰ σκύδαλα μετὰ τοῦ ὙΔΑΪΟΥ.] ΔΓ. ὈΡΩΣΙ... ὙΔΑΪΟΥ.

ΥΔΑΙΟΝ, διὰ τοῦ α, ἔλεγον οἱ Ἀττικοί· τὸ διὰ τοῦ Ϝ εἶναι τῶν μεταγενιστέρων. Τὸ ὑπεκριστικόν, Ὑάλιον, ἔτρεψαν οἱ Γρατικο-ρωμαῖοι εἰς τὸ Ὑάλιν (Χυδ. Γυαλί). Ἐδῶ σημαίνει ἄχι ἀπλῶς ὑάλινον ἀγγεῖον, ἀλλὰ τὸ δοχεῖον τοῦ οὔρου (urinal), καὶ μετωνυμικῶς αὐτὸ τὸ οὔρον, ὡς ὁρῶς τὸ ἐνόησεν ὁ Δουκάγγελος (σλ. 1629). Εἶνα λοιπὸν τὸ νόημα, θεωρῶν οἱ ἱατροὶ τὰ σκύδαλα (excremens), καὶ τὸ περιχόμενον εἰς τὸ ὑάλιον οὔρον.

Ἀπὸ τὸ Ὑάλιον ἔχομεν καὶ ῥῆμα Ὑαλίζω, τὸ σημαῖνον, ἔχω ὄψιν ὑαλίου, λάμπω ὡς ὑάλιον· ὕδεν καὶ τὸ μεταφορικῶς περὶ γυναικὸς λεγόμενον Ὑαλίζει (Χυδ. Γυαλίζει), ἥγουν ἔχει ὄψιν ἀστείαν (avoir un joli minois). Ἐλαβε τὴν ἀρχὴν ἀπὸ ποιητᾶς, ὁποῖος εἶναι ὅστις εἶπε (Вашек, *Analect.* II, pag. 398) περὶ τῆς ἐρωμένης σου,

Ὅμματα μὲν χρύσεια καὶ ὙΑΛΟΕΣΣΑ παρειά.

Ἐλεγον (ΙΔ. *ibid.* pag. 379) καὶ Ὅψιν ὑαλίην.

Ἀπὸ τὸ Ὑαλίζω παράγεται ῥηματικὸν ὄνομα, τὸ Ὑαλισήριον (Χυδ. Γυαλιστήρι) ἥγουν τὸ σκυτοτομικὸν ἐργαλεῖον, διὰ τοῦ ὁποῖου

ὁμαλίζονται αἱ τραχύτητες τοῦ πάτου τῶν ὑποδημάτων (Γαλλ. buis).

ΣΤΙΧ. 568, Δέγουσιν, Ποῖσε τὰ καὶ τὰ, καὶ ἄς γένη τόδε, τόδε] ΔΓ,

Λέγουσι, τὰ ποιήσατε, καὶ ἄς γένωσι καὶ τάδε.

ΠΟΪΣΕ, ἀντὶ τοῦ Ποίησε (Ἑλλ. Ποήσον), ὡς καὶ τὸ ἀνωτέρω (στίχ. 246) Ποίσω, ἀντὶ τοῦ Ποιήσω, κατὰ συγκοπὴν, ἥτις ἐσώζετο ἕως τῆς δεκάτης ὁγδόης ἑκατονταετηρίδος.

ΤΑ ΚΑΙ ΤΑ. Φράσις ἑλληνικὴ, σωζομένη μέχρι τῆς σήμερον. « Ἐφη » δειν... κινδυνεύειν τὸν στρατηγὸν, ὅπως μὴ τὰ ἢ τὰ γενήσεται » κ. τ. λ. » (Δημοσθέν. Προοιμ. δημηγορ. σελ. 1457).

ΤΟΔΕ, ΤΟΔΕ. Κατ' ἑλλειψίν τοῦ συνδέσμου (Τόδε καὶ τόδε). Σήμερον λέγομεν, Τὸ καὶ τὸ (telle et telle chose). Ἑλληνικὸν καὶ τοῦτο. « Ἐδεῖ γάρ τὸ καὶ τὸ ποιῆσαι, καὶ τὸ, μὴ ποιῆσαι. » (Δημοσθέν. Κατὰ Φιλίππ. Γ, σελ. 128).

ΣΤΙΧ. 569, Καὶ ἄς φέρουσι συλίγουρδον, καὶ ἄς βάλουσιν ἀπίσω.] ΔΓ, « Ἄς φέρωσι συλλίγουρδα, καὶ ἄς βάλωσι βλησκούνην. » Ὁ Δουκάγγελος (σελ. 1476) ἀνέγνωσε τὰς δύο τελευταίας λέξεις τοῦ πρώτου ἀντιγράφου Βάλησιν ἀπάνω. Εἰς ἐξηγήσειν τοῦ Συλλίγουρδα (ἢ Συλίγουρδον) πέμπει εἰς τὸ Συλληγοῦδι, ὡς νὰ ἦσαν δύο λέξεις ταυτόσημοι. Ἀλλὰ τὸ Συλληγοῦδι σημαίνει εἰς ἡμᾶς τὴν Σαῦραν (lésard), τὴν ὁποίαν καὶ Κολισαῦραν ὠνόμασαν τινές, καὶ Τοιχοβάτην. Σήμερον ἡ Σαῦρα, ὀνομάζεται ἀκόμη, καὶ Γουσερίτσα (δὲν ἐξεύρω πόθεν), καὶ τὸ πλέον παράξενον, καὶ Σαμιαμίθειον ἢ Σαμιάμιθος, λέξιν ἑβραϊκὴν, ὡς ἀλλοῦ (Πλουτάρχ. Μέρ. Γ', Αὐτοσχ. στοχ. σελ. 13') τὸ ἐσημείωσα. Ὅπως ἀνῆται, τὸ Συλίγουρδον τοῦ Προδρόμου δὲν ἔχει τί κοινὸν μὲ τὸ Συλληγοῦδι, ἀλλὰ σημαίνει ἡδυσμα τί (δὲν ἐξεύρω ποῖον), καθὼς καὶ τὸ Βλησκούνει. Τοῦτο ὀνομάζεται σήμερον καὶ Βλησκοῦνε καὶ Φλησκοῦνε, ἀκόμη καὶ Γληκοῦνε (pouliot). Εἰς τοὺς παλαιούς εὐρίσκεται καὶ Βλήχων καὶ Γλήχων.

ΣΤΙΧ. 570, ἄς γίνεται τοιαύτη ἱατρία.] ΔΓ, ἄς γίνωνται τοιαῦται ἱατροίαι.

ΣΤΙΧ. 571, Ὁ ΜΕΝ ὑπάχει ἀγοράν ἱατρικῶν ἀπερμάτων.] Ἀντὶ

τοῦ ἈΝ ΜΕΝ, ἔγραψα, Ὁ ΜΕΝ, ἀπὸ τὸ δεύτερον ἀντίγραφον, τὸ ὁποῖον φέρι καὶ ἄλλας διαφορὰς ταύτας : « Ὁ μὲν ὑπάγει εἰς τὸν ἀγρὸν » ἰατρικὰ γυρεύων. »

ΣΑΓΟΡΑΝ, δηλαδὴ εἰς ἀγοράν, διὰ τὰ ἀγοράσῃ.

ΣΤΙΧ. 572, Ἄλλος ΟΡΑΤΑΙ Εἰς πέραμαν, ἄλλος εἰς ταὐγενίου.] ΔΓ, ΟΡΜΑ Εἰς ΤΟ.

ΤΑΥΓΕΝΙΟΥ, ἤγουν Τὰ Εὐγενίου, ἑλλειπτικῶς τοῦ Παλάτια ἢ Μέρη. (Ἰδ. ἀνωτέρ. σελ. 273). Μετὰ τὸν στίχον τοῦτον, τὸ δεύτερον ἀντίγραφον προσθεῖται τὸν ἐξῆς, « Καὶ πάλιν ἄλλος ἑτοιμος, καὶ » τρέχει ἐπὶ τὸν μίλιν. » Γράφει οὐδετέρως, Τὸ μίλιν, ἤγουν τὸ Μίλιον, καὶ ἴδε ἀνωτέρω (σελ. 299).

ΣΤΙΧ. 573, βατόπουλα, ψησία.] ΔΓ, ψησόπουλα ἢ βάτους.

ΣΤΙΧ. 574, Φιλομηλίτζας τρυφεράς, κωδίδια, γαλίας.] ΔΓ, Φιλομηλίτζαν τρυφερὰν κ. τ. λ. Περὶ ὧν τούτων τῶν ὀνομάτων (στίχ. 573-574). Ἰδε τὸν εἰς τὸν Ξενοκράτην Πίνακα. Τὸ Κωδίδια (goujons) εἶναι ὑποκοριστικὸν τοῦ Κωδῖος, γνωστοῦ εἰς ὅλους ὄψαριον.

ΣΤΙΧ. 575, ... μαγειρεύουσιν.] ΔΓ, μαγειρεύουσι.

ἈΡΤΥΣΙΑΙΣ (assaisonnemens). Τὰ Λεξικά μας ἔχουν τὰ Ἀρτυμα, τὸ ὁποῖον παρὰ τὴν Ἀρτυσίαν (assaisonnement), σημαίνει καὶ τὴν κρεωφαγίαν (gras), εἰς διάκρισιν τῆς νηστείας (maigre), ὡς δηλοῖ καὶ τὸ ῥῆμα Ἀρτύνομαι (manger gras).

ΣΤΙΧ. 576, Σαχαρόδερμον.] Σάχαρ, ἢ Σάκχαρ (ἀνωτέρ. σελ. 297) ἢ θηλυκῶς ὀνομαζομένη σήμερον Ζάχαρ (sucre). Ἐπειδὴ τὸνομα εἶναι σχεδὸν εἰς ὅλας τὰς γλώσσας κοινόν, συμπεραίνεται, ὅτι μᾶς ἤλθεν ὅθεν καὶ τὸ πρᾶγμα, ἀπὸ τὴν Ἀφρικὴν ἢ τὴν Ἀσίαν.

ΣΑΧΑΡΟΘΕΡΜΟΝ, εἶναι νερὸν σαχαρωμένον (de l'eau sucrée), χλιαρόν.

ΔΡΟΣΑΤΟΝ. Κατ' ἀφαίρεσιν τοῦ ἀρχικοῦ ζοιχσίου, ἀντὶ τοῦ ὕδροσατόν, καὶ τοῦτο πάλιν κατὰ συγκοπὴν βάρβαρον, ἀντὶ τοῦ ὕδροροσάτον. Οὕτως ὠνόμαζαν οἱ Γραικορωμαῖοι ἱατροὶ (ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων τὸ Rosa) σύνθεσιν τινὰ φαρμακευτικὴν διὰ ῥόδων (sirop de roses), τῆς ὁποίας τὴν ἀνχραφὴν εὕρισκεις εἰς τὸν Ὀρειβάσιον καὶ ἄλλους.

ΣΤΙΧ. 577, τὸ χυλόν.] Καὶ τὰ δύο ἀντίγραφα οὐδετέρως, ἀντὶ τοῦ Τὸν χυλόν, ἴσως διὰ σφάλμα γραφικόν· ἴσως καὶ διότι οὕτως

ἀνίγνωσιν Ἐλάδιον. Πρῶτος ἴσως ὁ Ἐπίκτητος (Διατρ. ΠΙ, ι, 16) ἐμεταχειρίσθη τὸ ὑποκοριστικὸν Ἐλάδιον, τὸ ὁποῖον, ὡς φαίνεται, ἔκρατε ἀκόμη εἰς τοὺς χρόνους τοῦ ποιητοῦ μας. Σήμερον ἐφθάρη εἰς τὸ Λάδι (huile).

ΣΤΙΧ. 592, Καὶ φλισκουίνετον ὀλιγὸν, διὰ τὴν εὐωδίαν.] ΔΓ, « Καὶ βλησκουνίετον περισσὴν διὰ πλείονα μυρωδιαν. » Ἡ Βλησκουνίετσα εἶναι ἡ αὐτὴ καὶ τὸ ἀνωτέρω (σελ. 316) Βλησκούνειν. Μετὰ τὸν εἶχον τοῦτον, τὸ δεύτερον ἀντίγραφον φέρει τὸν ἐξῆς, « Καὶ » θρέψετε τον ὀλιγὸν, νὰ μὴ ὀλιγοψυχῇ. »

ΣΤΙΧ. 594, ἄλλας καὶ τρεῖς.] ΔΓ (ὁρθότερα), ἄλλας ΚΑΝ τρεῖς.

ΣΤΙΧ. 595, Σὰν νάμαθεν ἐξάπαντος ἀπὸ τοῦ Ἰπποκράτους.] ΔΓ, « Καὶ ὡς ἔμαθον ἐξάπαντος ἀπὸ τὸν Ἰπποκράτην. » Καὶ μετὰ τοῦτον προσθίτεται δύο τοὺς ἐξῆς :

Ἴνα ἀποθάνῃ σύντομον καὶ νὰ τὸν λυτρωθῶμεν,
Ἡ, ἐὰν ὑγιαίνῃ καὶ ἐγερθῇ, καὶ πάλιν νὰ δουλεύῃ.

ΣΤΙΧ. 596, ἴδες λαμπρὸν τεχνίτην;] ΔΓ, εἶδες τεχνίτην μέγαν.

ΣΤΙΧ. 597, Διέβη τὸν ΝΕΚΤΑΡΙΟΝ, ΔΙΕΒΗ ΤὸΝ ΚΑΝΙΚΛΗΝ.] ΔΓ, ΟΚΤΑΡΙΟΝ Ἡ ΚΑΙ ΤὸΝ ΚΑΝΙΚΛΕΪΟΥ. Οὔτε Νεκτάριος, οὔτ' Οκτάριος ὠνομάζετο, ἀλλ' ἈΚΤΟΥΑΡΙΟΣ, ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων τὸ Actuarii, συνώνυμον τοῦ Notarius, Νοτάριος, κατὰ λέξιν Πρακτικὸς (agent, praticien), ὡς τὸ ἐξηγοῦν τὰ Γλωσσάρια, « Actuarii, efficaci, agiles, πρακτικὸς. » Ἔως ἐδῶ, φανερὸν ὅτι οὕτως ἐπωνομάζοντο οἱ καταγινόμενοι εἰς τὰς κρίσεις καὶ τὰ κριτήρια, καὶ ἀπλῶς εἰς πράγματα ἀναφερόμενα εἰς τοὺς νόμους. Τὸ αὐτὸ ὄνομα ἔδιδαν καὶ εἰς τοὺς φροντίζοντας τὴν διατροφήν τῶν στρατευμάτων, τοὺς ἐπὶ τῆς σιταρχίας ἢ σιταρχίας (munitionnaires ἢ entrepreneurs de vivres). Τοιοῦτος Ἀκτουάριος ἦτον ὁ φονεύσας τὸν Αὐτοκράτορα Μάριον, ὡς ἱστορεῖ ὁ Εὐτρόπιος (Breviar. Histor. Roman. IX, pag. 668). Σημειώσιμον εἶναι καὶ τοῦτο, ὅτι καὶ οἱ ἱατροὶ τῆς Αὐλῆς ἐπωνομάζοντο Ἀκτουάριοι· ὥστε νὰ γενῇ τρόπον τινὰ καὶ κυριωσυμικὸν ὄνομα τοῦ κατὰ καιρὸν τοιοῦτου ἱατροῦ. (Ἴδε Δουκάγγ. σελ. 46 καὶ FABRIC. Biblioth. Græc. XII, pag. 635).

ΚΑΝΙΚΛΗΝ ἢ ΚΑΝΙΚΛΕΪΟΥ. Κανίκλησιον ὠνομάζετο τὸ

μελανοδόχον (ἢ μάλλον ἐμμετροδόχον) ἀγγεῖον, ὅθεν βαπτίζων τὸν κάλαμον ἐπέγραφεν ὁ Αὐτοκράτωρ· καὶ ὁ κρατὼν αὐτὸ ἀξιώματις ἐλέγχετο, Ὁ ἐπὶ τοῦ Κανικλείου. Ὁ Σαλμάσιος τὸ ἐτυμολογήσας ἀπὸ τὸ Κανοῦν τῶν παλαιῶν, σήμερον Κανίον, τὸ ὅποιον ὁ Σομανίρις ἐξηγεῖ, ἀγγεῖον ἀργυροῦν. Ὁ δὲ Ησύχιος λέγει « Κανοῦν, κανίσκιον, διακάριον » καὶ « Κάναστρον, δοτρακον, » τρυβλίον, κανοῦν. » Ὁ Λύδος τὸ ὀνομάζει Καλίχλειον (*petite tasse*) καὶ τὸ ἐτυμολογεῖ ἀπὸ τὸ Κάλυξ, ὡς ὑποκοριστικὸν (κατὰ τὸν Ῥωμαϊκὸν τύπον *Caliculus*, καὶ κατὰ συγκατῆν *Caliclus*), λέγων περὶ τοῦ βασιλικοῦ καλαμαρίου, « Καλλίχλειον (γρ. Καλίχλιον) αὐτὸ, » οἶονεῖ κυαθίσκον, ἀπὸ τοῦ Κάλυκος, καλεῖσθαι νόμος. » (Λύδ. Περὶ ἀρχ. τῆς Ῥωμ. πολιτ. Β', 14, σελ. 118). Συμπεραίνεται ἀπὸ ταῦτα, ὅτι ἐστὶ ἀπὸ τοὺς χρόνους τοῦ Λύδου, συγγραφίως τῆς ἑκτῆς ἑκατονταετηρίδος, δὲν ἤξευραν βεβαίως, ἂν ἔπρεπε νὰ ὀνομάζεται Καλίχλειον ἢ Κανίχλειον.

Εἰς ἐν ἀπὸ τὰ δύο ἀντίγραφα ἴδαμεν ὅτι ὀνομάζει Κανίχλην, ὡς ὄνομα κύριον, εἰς τὸ ἄλλο, Τὸν Κανικλείου (ἦγουν ἐν ἐπὶ τοῦ Κανικλείου), ὡς ὄνομα αὐλικοῦ ἀξιώματος. Τοῦτο γίνεται πιθανόν, διὰ τὸν συνεγγιστὸν τοῦ Ἀκταυάρειος (ὄνομα καὶ τοῦτ' ἐπ' ἐπιστολῇ ὑπουργήματος) ἀλλὰ πρέπει νὰ ὑποθέσωμεν, ὅτι ὁ ἐπὶ τοῦ κανικλείου οὗτος, ἦτο καὶ ἰατρός, ὡς καὶ ὁ Ἀκταυάρειος. Ἀν σπέρσωμεν τὴν πρώτην γραφὴν, Κανίχλην, ὑποθέτασθε αὐτὴν ἅμα καὶ γραμμάτῳ σφαλμένῃ, ἀντὶ τοῦ Καλλίχλην (κατὰ τὴν ἀνωτέρω σημειωθείσαν σύγχυσιν τοῦ Καλικλείου καὶ Κανικλείου), νῆεῖ τότε ὁ παλαιὸς καὶ παλαιὸν τινὰ ἰατρὸν (ὡς ὀνόμασε τὸν Ἱπποκράτην καὶ τὸν Αἰτίαν), ὀνομαζόμενον Καλλίχλην. Δύο ταιευστώμας ἔσωσεν ἡ ἰατρία. Ὁ πρῶτος, μνημονεύμενος ἀπὸ τὸν Γαληνὸν (Θεραπ. Μεθ. Β', 7, τόμ. X, σελ. 142 Kuhn), ἦτο Καλλικλῆς, ἐμπειρικὸς ἰατρός· ὁ δεύτερος, πολὺ νεώτερος, ἀκμάσας κατὰ τὴν ἑβδόμην ἑκατονταετηρίδα, ἑκατὸν σχεδὸν ἔτη μετὰ τὸν Αἰτίαν, ὀνομάζετο Νικόλαος Καλλίκληρος (Id. FARRIS. Biblioth. Græc. XIII, pag. 347), τοῦ ἐπεισεῖν ὑποπτεύομαι ὅτι ἐσύγχυσεν ὁ Φαβρίκιος μετ' ἄλλον Καλλίκλην, ἀλλ' ὁ δὲ σύγχρονος τοῦ Προδρόμου (Id. *ibid.* VI, pag. 818).

ΣΤΙΧ. 598, Διεῖδη τὸν Αἰτίαν, αὐτὸν τὸν Ἱπποκράτην. ΔΕ, « Διεῖδη καὶ τὸν Γαληνὸν καὶ τὸν Ἀριστοτέλην. » Δὲν εἶν' ὅστις δὲν ἤκουσε τὸ ὄνομα τοῦ Ἱπποκράτους.

τρίτον ἢ τέταρτον ἄλλο πρόσωπον ἀφηρημένον, καὶ ἀληθινὸν φάντασμα, ὑπερβολὴ κωμικόν· καὶ ὁμως ἐπαινῆται ὁ τοιοῦτος ὡς ἐμπειρότερος τῆς μὲ ἀνθρώπους ἀναστροφῆς καὶ ὁμιλίας.

Τῶ ΜΕΓΑ. Βάρβαρος μεταβολὴ κ' ἰδῶ, καθὼς ἀνωτέρω (Β· στίχ. 2), τῆς λέξεως Μείγα, ἀπὸ αἰτιατικῆν εἰς δοτικὴν.

ΣΤΙΧ. 604, Καὶ ἡ κοιλία μου ἐξάρωσεν ἈΠΟ ΤΗΣ ἈΦΑΓΙΑΣ.] ΔΓ, ἈΠΟ ΤΗΝ ἈΦΑΓΙΑΝ. Μετὰ τοῦτον τὸν στίχον, τὸ ἄλλο ἀντίγραφον φέρει καὶ τὸν ἐξῆς, « Καὶ μεδυστὴς ἀδόμενος ἐκ πάντων καὶ » οἰνοπότης. »

ΕΞΑΡΩΣΕΝ. Ἐτυμολογήθη ἀνωτέρω (σελ. 213) τὸ Ζαρόνω. Προσέτι, ὅτι τὸ μεταχειριζόμεθα καὶ ἀμεταβάτως, ὡς ἰδῶ, ΕΞΑΡΩΣΕΝ (se rider), καὶ μεταβατικῶς, οἶον, Ζαρόνω τί (froncer).

ἈΔΟΜΕΝΟΣ. Τὸ ἄδω ῥῆμα δὲν συνειδίχεται σήμερον, πλὴν εἰς μόνην ταύτην τὴν φράσιν, ἄδεται λόγος (le bruit court).

ΣΤΙΧ. 605, Ἀπὸ τοῦ κυμνύδερμον ὄλωσ (ἰσ. ὄλοσ) ὑδροπικιάσα.] Διαφ. γρ. ΔΕΣΠΟΤΑ. Ἀντὶ τοῦ Ὑδροπικιάσα εἶπε παροξυτώνως, Ὑδροπικιάσα διὰ τὸν ρυθμόν. Ἑλληνιστὶ Ὑδρωπίσα.

ΚΥΜΝΟΨΕΡΜΟΝ εἶναι τὸ ἀνωτέρω (σελ. 233) σημειωθὲν Κυμινάτον. Μετὰ τὸν στίχον τοῦτον εἰς τὸ δεῦτερον ἀντίγραφον φέρεται καὶ ὁ ἐξῆς, « ΓΗΡΩΚΟΜΗΝ καλούμενος καὶ τρίτον, Δέσποτά μου. » Καὶ ἂν διορθώσῃ τις ΓΗΡΟΚΟΜΕΪΝ, οὐδ' οὕτως εὐχολον εἶναι νά νοήσῃ τί λέγει ὁ ποιητής μας.

ΣΤΙΧ. 606, Ἐκ τὰς πολλὰς ἘΒΛΑΒΗΣΑΝ δουλείας τὰ ΝΕΦΡΑ μου.] ΔΓ, ἘΘΛΑΣΘΗΣΑΝ... ΠΛΕΥΡΑ. Σημείωσε, τὰ νεφρά (les reins) οὐδετέρως, καθὼς καὶ σήμερον, καὶ ὄχι, οἱ νεφροί, ὡς οἱ παλαιοί. Πιδανὸν ὅτι καὶ ἐσυλλογίζετο ὁ ποιητής μας, λέγων, Ἐβλάβησαν τὰ νεφρά μου, τὸν Ψαλμογράφον, « ΗΓΦΡΑΝΘΗ » ἡ καρδιά μου, καὶ οἱ νεφροί μου ἠλλοιώθησαν » (Ψαλμ. σγ', 21), ὅπου ἀντὶ τῆς κακῆς ἐρμηνείας τῶν ἑβδμήκοντα, εὗρίσκεται ΔΓ (ἀρμωδιωτέρα κἀν), ΕΞΕΚΑΥΘΗ. Ἡ ἑβραϊκὴ λέξις σημαίνει τὸ, ἐξεπικράνθη.

ΣΤΙΧ. 607, Κουρτέσης δ' αὖθις ὑπ' αὐτῶν καλούμενος πολλάκις.] ΔΓ, « Στλιδίτης ὁ ταλαίπωρος καλούμενος πολλάκις. »

ΚΟΥΡΤΕΣΗΣ ἀπὸ τὸ ἰταλικόν, Cortese (Γαλλ. courtois) σημαίνει μεταφορικῶς τὸν χαρίεντα, τὸν μιμούμενον ἤδη αὐλικοῦ (cour-

tisan). Ἐπαράδραμε τὸ Κουρτίσης ὁ Δουκάγγιος σημειώσας εἰς τὸ Λεξικὸν τοῦ μόνου τὸ Κούρτη (cour), σύνηθες ὄνομα καὶ τοῦτο εἰς τοὺς Γραικορωμαίους· ἀλλ' ἐπλανήθη φέρων καὶ ταύτην τὴν μαρτυρίαν (σελ. 743), ἀπὸ τὸν Ἀπολλώνιον τὸν ἐν Τύρῳ :

Κ' ἐκεῖ θωρεῖς τὰ φαγητὰ, καὶ ΚΟΥΡΤΕΣ πᾶσα μέρα.

Γράφει ΤΟΥΡΤΕΣ. Τὸ Τούρτα, σημαίνειν ἀκόμη σήμερον εἰς ἡμᾶς, ὅ,τι σημαίνει τῶν Γάλλων τὸ Tourte, ἐγεννήθη ἀπὸ τοῦ παρακμάζοντος Λατινισμοῦ τὸ Torta, τὸ ὅποιον κατὰ λέξιν σημαίνει, Στρεπτή, ὡς ὠνόμαζαν καὶ οἱ παλαιοὶ ζυμαρικά τινὰ Στρεπτούς καὶ Στρέμματα ἀπὸ τὸ Στρέφω (tordre). « Πλακούντος » εἶδος εἰσιν οἱ στρεπτοὶ » λέγει ὁ Ἀρποκρατίων καὶ, « Στρέμμα, » εἶδος πέμματος » ὁ Ἡσύχιος. Ἀπὸ τὴν αὐτὴν πηγὴν εἰσέρευσεν εἰς τὴν γλῶσσαν καὶ τὸ Τόρτσα (torché), ἥχουν λαμπάς χήριος συν-εστραμμένη.

ΣΤΑΙΒΙΤΖΗΣ. Κατὰ στοιχείων μετάθεσιν, ἀντὶ τοῦ Στιλδίτζης (recherché dans sa parure), ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν Στιλδός καὶ Στιλπνός (luisant, poli). Καὶ ῥῆμα Στιλδώνω, ὅθεν τὸ κοινὸν Στιλδόνω (χυδ. Σκλιδόνω). Δύο παλαιὰ ὀνόματα. κωμικὰ (Ἀριστοφάν. Εἰρ. 1031, καὶ Ὀρν. 139), Στιλδίδης καὶ Στιλδωνίδης, ἐρμηνεύουν τὸ Στιλδίτζης τοῦ θείοντος νὰ κωμικεύεται ποιητοῦ μας. Τὸ πρῶτον εἶναι ὄνομα κύριον μόντως. Τὸ δεύτερον ἐξηγεῖται ἀπὸ τὸν σχολιαστὴν τοῦ Ἀριστοφάνους καὶ τὸν Σουΐδαν, « Στιλδωνίδης, λαμπρὸς ἀπὸ βαλανείου, καὶ κακαλωπισμένος ἢ » ὄνομα κύριον. »

ΣΤΙΧ. 608, Ὀλόγυμνος.] Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1452) ἀνέγνωσε κακὰ, Ὁ λεγόμενος. Σώζεται εἰς τὴν σημερινὴν γλῶσσαν τὸ Ὀλόγυμνος (tout nu). —τὴν ὄνειδισίαν.] ΔΕ, τὰς ὄνειδισίας. Τὰ Λεξικά μας δὲν γνωρίζουν ἀκόμη, πλὴν τὸ Ὀνειδίσαις, καὶ τὸ Ὀνειδισμός (reproche).

ΣΤΙΧ. 609, Ἀφῆκα καὶ τὰ μαλακὰ στρώματα νὰ κοιμούμαι.] ΔΓ, « Ἐξάφες καὶ τὰ μαλακὰ στρώματα καὶ πλατεῖα. »

ΣΤΙΧ. 610, ξυροκοιτίας.] Καλὴ λέξις τὸ Ξηροκοιτία, καὶ χρήσιμος εἰς τὸν θείοντα νὰ ἐρμηνεύσῃ τῶν παλαιῶν τὸ Χαμαυνία

ἡ Σκληροκοιτία. Δυνάμεθα νὰ λέγωμεν καὶ Σχροκοιτῶ (coucher sur la dure), ὡς ἔλεγον ἱεῖνοι Σκληροκοιτῶ, τοῦ ὁποίου ἐναντίον εἶχαν τὰ Μαλακευνέω. Καὶ τὰ δύο ταῦτα ῥήματα εὐρίσκονται εἰς τὸν Ἰπποκράτην. Ἐκ τοῦ δευτέρου ἴσως παρήγето καὶ ἐπίθετον Μαλακεύνητος, ὡς εἶπασα ἄλλοτε (Στραβ. Γεωγραφ. τόμ. V, σελ. 140 τῆς Γαλλ. μεταφρ.), καὶ ὡς εἰκάζω ἀκόμη ὅτε εὐρίσκεται εἰς τὸ Σκολιὸν τοῦ Ἀριστοτέλους (παρ' Ἀθην. XV, σελ. 696). Δέγει ὁ φιλόσοφος, περὶ τῆς ἀρετῆς, ὅτι

Καὶ Θανεῖν ζηλωτὸς ἐν Ἑλλάδι πότμος,
Καὶ πόνοις τλῆναι μαλερὸς ἀκαμάτους.

Ἐπειτα γράφει τὸν λόγον πρὸς αὐτὴν, ἀκολουθεῖ,

Τοῖον ἐπὶ φρένα βάλλεις
Καρπὸν τ' ἀθάνατον,
Χρυσὸν τε χρέσσω καὶ γονέω,
ΜΑΛΑΚΑΥΓΗΤΟΙΟ Θ' ὕπνου κ. τ. λ.

Οἱ τελευταῖες εἰχὸς ἐράνη εἰς τοὺς κριτικοὺς, ὡς καὶ εἶναι, ἀρκετὰ σκοτεινές· καὶ οἱ διορθώσαντες μὲ μόνην τὴν τροπὴν τοῦ γ' εἰς τὸ χ', (Μαλακαυχητοῖο) τὸν ἔκαμαν σκοτεινότερον. Μόνον τρόπον σαφηνείας εὕρισκα γράφων ΜΑΛΑΚΕΥΝΗΤΟΙΟ. Μαλακεύνητος ὕπνος ἐμπορεῖ νὰ λεχθῇ χωρὶς ξενισμὸν, ὁ εἰς μαλακὴν εὐνὴν ἢ στρωμνὴν γινόμενος ὕπνος (comme fait sur un lit mou). Τοιαῦται ἦσαν κατὰ τὸν Ἑννοφῶντα (Κύρ. παιδ. VIII, 8) αἱ στρωμαὶ τῶν Περσῶν. « Ἐκείνοις γάρ πρῶτον μὲν τὰς ΕΥΝΑΣ οὐ μόνον ἀρκεῖ ΜΑΛΑΚΩΣ (ἰσ. » μαλακῶς) ὑποστρώνυσθαι, ἀλλ' ἦδη καὶ τῶν κλινῶν τοὺς πόδας » ἐπὶ ταπιδῶν ἐτίθασιν, ὥπως μὴ ἀντρεῖσθαι τὸ δάπεδον. »

ΣΤΙΧ. 611, Εἰς τὸν χορὸν ποῦ ψάλλομεν φοβούμενος πολλάκις.] ΔΓ, « Εἰς τὸν χορὸν μὴ ψάλλοντα, πληττόμενον πολλάκις. »

ΣΤΙΧ. 612, Γούργουρον.] Ὁ Δουκάγγελος (σελ. 262) ἔγραψε κακὰ, Γούργουριν. Εἰς τὰ κοινὰ μετ' Ἀεξικά γράσσεται Γούργουραε. Ἐπλάσθη ἀπὸ τὸ παλαιὸν Γαργαρεὼν, τὸ ὁποῖον ἐσημάνει πρῶτον τὸ εἰς τὸ πᾶν μέρος τοῦ οἰσοράγου κρεμάμενου σαρκίδιον (ἴδιον εἰς τὴν

ἄνθρωπον μόνον καὶ εἰς τὸν πίθηκον), σήμερον ὀνομαζόμενον κοινῶς, Σταφυλῖτης (lustie) ἀπὸ τὸ Σταφυλή, ἂν καὶ τοῦτο εἰς τοὺς παλαιούς ἐσημαίνειν ἔχει ἀπλῶς Γαργαριῶνα, ἀλλὰ Γαργαριῶνα πρῆσμένον. Ἐπειτα ἐκατήντησε νᾶ σημαῖν καὶ ὅλον τὸν Σωλήνα τοῦ Γαργαριῶνος (gorge). Ἐκ τούτου καὶ ῥῆμα Γουργουρίζω (se gargariser) σημαίνειν τὸ κινῶ τι ὑγρὸν εἰς τὸ στόμα πρὸ τῆς καταπόσεως, διὰ πλύσιν ἢ καὶ θεραπείαν τοῦ στόματος.

ΣΤΙΧ. 613, Τὰ γόνατά μου σθῆνῃσαν.] ΔΓ, ἡσθῆνῃσαν. κ. τ. λ. Μιμῆται τὸν Δαυὶδ (Ψαλμ. ρθ', 24) « Τὰ γόνατά μου » ἡσθῆνῃσαν ἀπὸ νηστείας. » Τὸ δεύτερον αὐτήγραφον προσθίτεται καὶ ἄλλον εἶχον τοῦτον :

Ἵπνιαρῆς δὲ καλούμενος καὶ πάλιν παρ' ἐκείνων.

ἽΠΝΙΑΡΗΣ, ὡς καὶ σήμερον. Οἱ παλαιοὶ ἔλεγαν Ἵπνηρὸς καὶ Ἵπνηλός (sommolent).

ΣΤΙΧ. 614, Τάμμάτιά μου ἐξηράνθησαν. κ. τ. λ.] ΔΓ, Τὰ ὁμμάτιά μου ἡγριώθησαν κ. τ. λ. Ἐπειτα προσθίτεται τὸν ἐξῆς :

Ἡ σάρξ μου ἐκεφαλίασεν ἀπὸ τῆς ἀλousίας.

ΕΚΕΦΑΔΙΑΣΕΝ. Ὁ Δουκάγγιος, ἡ ἀπὸ ἀμνησίαν, ἡ διότι δὲν τὸ ἐνόησε, δὲν ἐσημειώσεν εἰς τὸ Λεξικόν του τὸ Κεφαλιάζω. Ἡ γραφή εἶναι ἀδιστάκτως σφαλμένη· οὐδ' ἄλλην διόρθωσιν ἔχω τὰ προβάλλω παρὰ τὸ ΕΚΝΕΦΑΔΙΑΣΕΝ ἢ ΕΓΝΑΦΑΔΙΑΣΕΝ, ἀπὸ τὸ Γνάφαλον, Κνάφαλον, ἢ Κνέφαλον. Καὶ τῶντι ὡς Κνέφαλα (bouffe) γίνονται τῆς κεφαλῆς αἱ τρίχες ἀπὸ τὴν μακράν ἀλousίαν καὶ ἀκτενισίαν.

Δς σημειωθῇ καὶ τοῦτο, ὅτι ὁ ποιητὴς μας ἠθέλησε κ' ἐδῶ νὰ μιμηθῇ τὸν Ἑβραῖον ποιητὴν· καθὼς ἐκεῖνος (Ψαλμ. οθ', 3) εἶπεν, « Ἐβραγχίασεν ὁ Ἀάρυγξ μου, ἐξέλιπον οἱ ὀφθαλμοί μου » οὕτω καὶ ὁ Πράδρομος (στίχ. 612 καὶ 614) « Ἐπόνισα τὸν γούργουρον ἐκ » τῆς πολυφωνίας, τάμμάτιά μου ἐξηράνθησαν ἀπὸ τῆς ἀγρυπνίας. »

ΣΤΙΧ. 616, Καὶ τὰ μαλίστριά μου ἔπεσαν ἈΠΟ ΤῆΝ ἈΔΟΥΤΖΙΑΝ.] ΔΓ, ΕΚ ΤΑΣ ΑΠΟΤΡΙΧΕΑΣ.

ΑΠΟΤΡΙΧΕΑΣ. Παρίδραμε τὴν λέξιν ὁ Δουκάγγιος εἰς τὸ Λεξικόν του. Ἄλλο δὲν ἔχει νὰ σημάνη ἐδῶ παρὰ τὰς μαθήσεις τῶν μαλλίων,

διὰ τὴν ἀποτριχίαν, ἤγουν διότι ἔργον αὐτῶν ὡς κνέφαλα. Εἰς τοὺς παλαιούς τὸ Ἀπότριξ, ἐπίβητον, ἐσήμαινεν τὸν διὰ τὴν ἡλικίαν μὴ ἔχοντα ἀκόμη τρίχας· « Ἀπότριχες οἱ ἄνηθοι » λέγει ὁ Πολυδευκής. Φέρουν τὰ λεξικά καὶ ῥῆμα Ἀποτριχόω, ἀποσπῶ τὰς τρίχας· ἀλλὰ χωρὶς μαρτυρίαν. Ἐσήμαινεν ἴσως τὸ Γαλλικὸν écheveler, καὶ τὸ τῆς κοινῆς ἡμῶν γλώσσης Σουρομαλλίζω (ἀπὸ τὸ Σύρω καὶ τὸ Μαλλός). Ὅπως ἀν ἴναι, χρήσιμος λέξις ἢ (Ἀποτριχία) εἰς ἐρμηνείαν τοῦ Γαλλικοῦ bourre.

ἈΛΟΥΤΖΙΑ. Ἀπὸ τὸ Ἀλουσία (faute de bains) ἢ μᾶλλον, Ἀλουτία, ἀπὸ τὸ ῥῆμα Ἀλουτίω, κατὰ τὴν ἀνωτέρω (σελ. 45) σημειωθεῖσαν βάρβαρον τροπὴν τοῦ τ εἰς τὸ $\tau\zeta$. « Ἀλουσία (λέγει ὁ Ἡσύχιος), τὸ μὴ λούεσθαι· καὶ Ἀλουτεῖν, ὁμοίως. » Τοὺς Πυθαγορείους ἐξαιρέτως ὠνείδιζαν οἱ Κωμικοί, ὡς ἀμελοῦντας τὴν διὰ τοῦ λουτροῦ κάθαρσιν (Ἄλεξ. παρὰ τῷ Ἀθην. IV, σελ. 161),

Ἐδει θ' ὑπομεῖναι μικρὸν, ἀσιτίαν, ῥύπον,
Ῥίγος, σιωπῆν, στυγνότητ', ἀλουσίαν.

Δὲν ἦτον ὁμοῦς τοιαύτη ἡ διδασκαλία τοῦ Πυθαγόρου· ἐνδέχεται νὰ τὴν παρεξήγησαν τινὲς ἀπὸ τοὺς ὁπαδοὺς του, ὡς συνέβη καὶ εἰς αὐτὴν τὴν διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ, τὴν ὁποίαν κακῶς νοοῦντες πολλοὶ ἐνόμισαν καὶ αὐτὴν τοῦ σώματος τὴν ἀκαθαρσίαν καὶ τὸν ῥύπον χρήσιμον εἰς τὸν ἀγιασμόν τῆς ψυχῆς.

Παρὰ τὴν σημασίαν ταύτην, ἡ ἈΛΟΥΣΙΑ σημαίνει σήμερον εἰς ἡμᾶς καὶ τὴν Γαλλιστὶ λεγομένην lessive (ἀπὸ τὸ Ῥωμαϊκὸν *lixivia* ἢ *lixivium*). Τοῦτο δὲν ἔχει τί κοινὸν μὲ τὴν Δουσιν ἢ τὸ Λουτρὸν, πλὴν ἀν ὑποθίσωμεν ὅχι ἀπιδάνας, ὅτι τὸ α πλεονάζει (Δουσία). Πιθανώτερον ὁμοῦς κρίνω, ὅτι ἡ ὀρθὴ γραφὴ τοῦ εἶναι Ἀλίσια διὰ τοῦ ι · καὶ οὕτως ὀνομάζεται τῶντε κατὰ τινος. Τὸ Λεξικὸν τοῦ Σομαυέρα φέρει τὴν διπλὴν ταύτην γραφὴν Ἀλίσια καὶ Ἀλουσία (τὸ ὁποῖον καὶ συγκόπτουν τινὲς εἰς τὸ Ἀλουσά). Ἡ ἈΛΙΣΙΑ, μὲ δασύ, καὶ ὅχι φιλὸν πνεῦμα (ἀπὸ τὸ Ἄλως), σημαίνει Ἀλάτισιν ἢ Ἀλάτισμόν· διότι καὶ τοιαύτη εἶναι ἡ φύσις καὶ ὁ σκοπὸς τῆς χημικῆς ταύτης ἐργασίας, τῆς Ἑλληνιστὶ λεγομένης Κονίας καὶ Στακτῆς κονίας (ὥς ἐν ὀνομάσαμεν καὶ Στακτὴν παροξυτώνως, τὴν ἀπὸ τοὺς παλαιούς ὀνομαζομένην Τίφραν ἢ Σποδὸν), νὰ χω-

ρίξη δηλαδή τὰ εὐρισκόμενα εἰς τὴν τέφραν ἄλατα διὰ τῆς ἐπιχύσεως τοῦ ἕσπευ τοῦ νεροῦ. Ἐδῶ ἴσως ἀρμόζει ὅ,τι λέγει ὁ Πλούταρχος (Αἰτ. φυσικ. § 1) περὶ τῆς Κονίας· «Καὶ γὰρ ἡ κονία γίνεταί, γλυκέος » ὕδατος εἰς τέφραν ἰμπεσόντος· Ἡ ΔΕ ἈΔΙΣΙΣ ἐξίστησι καὶ φθείρει » τὸ χρηστὸν καὶ πότιμον κ. τ. λ. » Ἡ διόρθωσις εἶναι τοῦ Τουρνέ-θου, ἀντὶ τοῦ, Ἡ ΔΙΔΑΥΣΙΣ, καὶ μὲ φαίνεται πιθανωτάτη.

ΣΤΙΧ. 617, Ἐδε ΚΑΡΒΟΥΝΙΑ, Δείποτα, καὶ ΘΑΪΨΕΙΣ ΤΑΣ βρατάζω.] ΔΓ, ΚΑΡΒΟΥΝΙΝ... ΘΑΪΨΙΝ ΤΗΝ. Ἐπειτα προσθίει τὸν ἐξῆς στίχον :

Αἱ! πόση παραπόνεσις εἰς τὴν ψυχὴν μου κεῖται.

ΣΤΙΧ. 618, Καὶ τίς οὐκ οἰκτιρήσει με τὸν κακοδικημένον;] ΔΓ, «Καὶ ποῖος οὐκ οἰκτιρεῖ με τὸν παραπανεμένον; » Κακοδικημέ-νος εἶναι, ὅχι κακῶς ἀδικημένος, ἀλλὰ κακῶς δικασμένος, ἀπὸ τοῦ Κακοδικίω, λέξιν ἀξίαν νὰ τοπισθῇ καὶ εἰς τὰ Ἑλληνικά Δεξικά, ἐπειδὴ εὐρίσκεται εἰς αὐτὰ τὸνομα Κακοδικία.

ΣΤΙΧ. 619, Οὐδ' ἄπερ εἶπον χαλεπὰ ἐλευθερίην δίδουν.] ΔΓ, «Ἡ » ὄνπερ εἶπον ΧΑΛΕΠὸΝ ἐλευθερίαν δώσει; » Γράφει, ὈΝΠΕΡ... ΧΑΛΕΠὸΝ. Τὸ νόημα κρίμεται ἀπὸ τοῦ Ποῖος ἐρωτηματικόν.

ΣΤΙΧ 620, Παντάναξ.] Τοῦ Θεοῦ τὸ ἐπίθετον εἰς τὸν Γραικορω-μαῖον δεσπότην!

ΣΤΙΧ. 622, Αὐτὰ λοιπὸν, ὡς εἶρηκα τῷ κράτει σου, μὴ φέρων.] ΔΓ, «Ἰδοὺ λοιπὸν τὰς μάστιγας, ἃς εἶρηκα, μὴ φέρων. »

ΣΤΙΧ. 623, Ἐκὼν ἐξέρχομαι μονῆς ἐκ τῆς τοῦ Φιλοθέου. ΔΓ, «Αὐ- » τὸς ἐξῆλθον τῆς μονῆς τοῦ κυροῦ Θεοφίλου. »

ΘΕΟΦΙΛΟΥ. Τοῦτο πιθανὸν ὅτι εἶναι ἡ γνησία γραφή, καὶ ὅχι τὸ ΦΙΛΟΘΕΟΥ. Ὁ Θεόφιλος δὲν σημαίνει ὄνομα ἁγίου, προσώπου τῆς Μονῆς, ἀλλὰ τὸν κτίστην αὐτῆς, ὡς συμπεραίνεται ἀπὸ τὸν τίτλον Κυροῦ, τὰς ὁποῖον ἔδιδαν καὶ εἰς τοὺς Αὐτοκράτορας. Πιθανὸν ὅτι νοεῖ τὸν γνωστὸν διὰ τὴν Εἰκονοκλασίαν Θεόφιλον, ὅς τις ἐβασίλευσε περὶ τὰ μέσα τῆς ἐνάτης ἑκατονταετηρίδος. Εἰς τὸν Δουκάγγιον (Constantinop. Christian. IV, pag. 164) εὐρίσκω Ξενοδοχεῖον κτισθὲν ἀπὸ τὸν Αὐτοκράτορα Θεόφιλον, καὶ ὀνομαζόμενον, Ὁ Ξενὼν τοῦ Θεοφίλου, μεταβαλλεῖς ἔπειτα, ὡς ἱστορεῖ ὁ Σκυλίτζης, εἰς μοναστήριον γυναικῶν, ἴσως διπλοῦν, γυναικίον ἐν, καὶ ἄλλα τῶν ἀνδρῶν.

ΚΥΡΟΥ. Ἐσημειώθη ἄνωτέρω (σελ. 119) ὅτι τὸ Κυρὲς ἐσυγκόπη ἀπὸ τοῦ Κύριος. Ἐλεγον, Κυρὸς, Κύρης, Κύρις καὶ Κύρ, οἶον, « Ὁ βασιλεὺς ὁ κύρης Ῥωμανός· ὁ κράτιστος βασιλεὺς κύρις Ἀλέξιος » ὁ Κομνηνός » (Δουκαγγ. σελ. 766). Σήμερον λέγομεν Κύριος, καὶ Κύρ (Monsieur)· τὸ δὲ Κύρης ἢ Κύρις σημαίνει τὸν πατέρα (père), καθὼς καὶ εἰς τοὺς παλαιούς (Ξινοφ. Ἰππαρχ. I, 11) τὸ Κύριος· « Κύριος γὰρ τῆς γυναικὸς ὁ ἀνὴρ καὶ τῶν υἱῶν ὁ πατήρ· » Δισπότης δ' ἀργυρωνήτων » (Ἰδε καὶ Ἀμμων. λέξ. Κύριος).

ΣΤΙΧ. 624, Δι' ἧς ἐξείπον ἄνωθεν πανπλείους τάς αἰτίας.] ΔΓ, α Δι' ἅσπερ εἶπον ἄνωθεν πολλὰς παρανομίας.

ΣΤΙΧ. 625, μεγάλην βασιλείαν.] ΔΓ, μετὰ θαυράων στείπην.

ΣΤΙΧ. 626, ἐκέρδησας.] ΔΓ, ἐκράτησας.

ΣΤΙΧ. 627, εἰς τὸ διδόναι.] ΔΓ, εἰς τὸ μὴ δοῦναι.

ΣΤΙΧ. 628, Καὶ Μοναχοὺς καὶ κοσμικοὺς, καὶ γέροντας καὶ νέους.] ΔΓ, « Καὶ μοναχοὺς καὶ κοσμικοὺς, καὶ γέροντας καὶ νέους. »

ΣΤΙΧ. 629—630, Καὶ πάντες ἘΠΑΓΓΕΛΛΟΝΤΑΙ, σκιρτῶντες, εὐφημοῦντες, τῶν σῶν ἐκπολαύοντες μεγάλων δωρημάτων.] ΔΓ, « Καὶ » πάντες ἐπαγγέλλονται μεγάλων δωρημάτων, Ἐκ τῶν χαρίτων τῶν » λαμπρῶν τοῦ σου γενναίου κράτους » Ἰσ, γρ. ἘΠΑΓΓΑΛΛΟΝΤΑΙ.

ΣΤΙΧ. 613, Ἀρτι δὲ πρόσχες καὶ εἰς ἐμὴν σενοῦμενον πινόντα (γρ. πινῶντα).] ΔΓ, « Ἐπιδε βλέψον ἐπ' ἐμοί, σεροκτυπῶ καὶ » κλαίω. »

ΣΤΙΧ. 632. Τὸν Ἰλαρίωνα τὸν σὸν δούλον οἰκτρὸν καὶ πένην.] Ὁ εἶχος οὗτος λείπει ἀπὸ τοῦ δευτέρου ἀντίγραφου· εἰς τόπον αὐτοῦ θέτει τοῦτον, « Παρακαλῶ λυθῆναί μου τὴν θέσιν ταχέως. » Ἡ λείψας αὐξάνει τὴν ὑποψίαν τῆς νοθείας τοῦ κυρίου ὀνόματος. Τὸ ποίημα εἶναι Θεοδώρου τοῦ Προδρόμου ἢ Πτωχοπροδρόμου, καὶ ἐκ προσώπου τοῦ Θεοδώρου ἐπροσφίρθη εἰς τὸν βασιλέα. Ἐπὶ πῶς λοιπὸν ὁ Θεόδωρος ἐματαμορφώθη εἰς Ἰλαρίωνα; Ἀνωτέρω (σελ. 307) ὠνομάσθη πρῶτον ὁ Ἰλαρίων μετὰ ΔΓ, Μετροφάνης· ἀλλ' ἔκκει, ὡς ἔλεγα, ἐδύνατο νὰ νοηθῇ ὑποδεκτικῶς· τὰ ὅποιον εἶδω δὲν ἔχει χώραν.

ΠΕΝΗΝ. Ὡς καὶ μετ' ὀλίγα (σιχ. 644) Πένην, ἀντὶ τοῦ Πένητα. Παρομοίως ἔκκει τὸ Μύκης καὶ ὁ σχεδὸν ἑκατὸν πεντήκοντα χρόνους πρὸ Χριστοῦ ἀμάρτας Νικανδρὸς ὁ ποιητής (παρ' Ἀθην. IX, σελ. 372), εἰπὼν Μύκην, ἀντὶ τοῦ Μύκητα (Champignon) »

τὸ ὅποιον ἐσημείωσε καὶ ὁ Ἡσύχιος, « Μύκης, μύκητος, καὶ μύκου »
 » δίκλιτον. »

ΣΤΙΧ. 634, νὰ λάβω σὺν τὴν ζήτησιν εὐθὺς καὶ ἀτιμίαν.] ΔΓ,
 « Νὰ λάβω τὴν ἀπόφασιν εὐθὺς τῆς ἀθυρίας. » Σημείωσε τὴν σύνταξιν
 τῆς Σὺν προθέσεως μὲ αἰτιατικὴν, ὡς ἐσύντασσαν καὶ τὴν Ἐκ καὶ
 τὴν Ἀπό. Σήμερον δὲν ἔμεινεν εἰς τὴν γλώσσαν, πλὴν ἡ βάρβαρος
 σύνταξις τῆς Ἀπό. Τῆς δὲ Σὺν εὐρίσκεται καὶ εἰς τοὺς ἑβδομήκοντα
 (Ἐκκλησιας. γ', 17), « Σὺν τὸν δίκαιον καὶ σὺν τὸν ἀσεβῆ κρινεῖ
 » ὁ Θεός. »

ΣΤΙΧ. 635, καλὸν κοματοπούλιν.] ΔΓ, ὀλίγον κοματίτζιν.

ΣΙΤΧ. 636, παραπέμψης.] ΔΓ, παραπέμψει.

ΣΤΙΧ. 638, Γεώργιον τὸν μέγαν.] ΔΓ, Γεώργιον τὸν Δούκαν.
 Ἐξόλισε τὸν περιφημον ἅγιον Γεώργιον μὲ τοῦ Δουκὸς (κρατηγοῦ) τὸν
 τίτλον, διὰ τὸ κρατωτικὸν αὐτοῦ ἐπάγγελμα.

ΣΤΙΧ. 640, Εἰς τούτου τὴν Μοῦνν ζητῶ ἐκεῖ κατατεθεῖναι.] ΔΓ,
 « Ἐν τούτῳ τοίνυν ἐξαιτῶ, γοργὸν κατάνυσόν μοι. »

ΣΤΙΧ. 641, Πέτρον ἀπὸ θαλάσσης.] ΔΓ, τὸν Πέτρον ἐκ πελάγους.

ΣΤΙΧ. 642, τοῦ ἀδυσσίου κήτους.] ΔΓ, τοῦ θαλαττίου κήτους.

ΣΤΙΧ. 644, Οὕτω καὶ σύ με, Δέσποτα, ἥδ' ἀθλιον καὶ πένην.]
 ΔΓ, « Οὕτως νῦν, Δέσποτα, καὶ με τὸν ταπεινὸν καὶ ξένον. »

ΣΤΙΧ. 645, δεινῶν.] ΔΓ, σοφῶν.

ΣΤΙΧ. 646, λεπτομερῶς ὁ τάλας.] ΔΓ, λεπτομερῶν ὠδίνων.

ΣΤΙΧ. 648 — 649, Ποῦ καὶ γὰρ, ὦ Δέσποτα, τῷ κράτει σου
 προθύμως, ὡς δούλος σου ἀνάξιος τολμήσας ἐδεήθην.] ΔΓ, Πείθομαι
 « γὰρ, ὦ Δέσποτα, τῷ κράτει σου θαρρῶσας, Καὶ δούλος ὢν ἀνάξιος
 » τολμήσας ἐδεήθην. »

Ἐδῶ τελευτᾷ τὸ δευτέρον ἀντίγραφον (σημειωμένον μὲ τὸν ἀριθ-
 μὸν 382). Οἱ ἐξῆς ἐξ εἰχῶι (650 — 655) σώζονται εἰς μόνον τὸ
 πρῶτον (σημειωμένον μὲ τὸν ἀριθμὸν 1310).

ΣΤΙΧ. 651, ἐκπέμπων.] Ἡ σύνταξις ἐζητεῖ, Ἐκπέμπω.

ΣΤΙΧ. 654, τὴν μετὰ τῶν ἡδίστων.] Ἐδῶ ὁ ἀναγνώστης ἐπρόσμενε,
 Τὴν μετὰ τῶν δικαίων, ἡ ἄλλο τι ἀγιότητος ἡ θαυμάσιου βίου
 σημαντικὸν ὄνομα. Ἀλλ' ὁ ποιητὴς μας εἶχεν ἴσως τοὺς λόγους του,
 νὰ εὐχεται τὸν ἡδιστον τῶν Μουσουλμάνων παράδεισον εἰς τὸν αὐτο-
 κράτορα Μανουήλ, ὅς τις ἔζησε ζωὴν ἡδίστην ποτιζομένην ἀπὸ τοῦ λαοῦ
 τοὺς πικροὺς ἰδρώτας.

Ὅστις δὲν γράψῃ εἰς τὸν παρατελευταῖον εἶχον, ἢ Ε΄ ΠΟΤΙ, δὲν ἐξυῖρω πόθεν ἔχει νὰ κρεμάσῃ τὴν αἰτιατικὴν Μέγα εἶσμα, ἢ πῶς νὰ ἐξηγήσῃ τὴν ὅλην ῥῆσιν. Τὸ νόημά της εἶναι· « Καθὼς ὁ Ζεὺς, ὅταν » ἀσράπτῃ, διὰ νὰ βρέξῃ, νὰ χιονίσῃ, ἢ καὶ νὰ χαλαρῇ, ἢ [ὅταν » ἀσράπτῃ] ΠΡΟΣ μακρὸν κρατεύματος μέτωπον [διὰ νὰ προσημάνῃ » τὴν μέλλουσαν τύχην τοῦ πολέμου]· οὕτως κ. τ. λ. » Στόμα ἢ Μέτωπον τοῦ κρατεύματος ἀνόμαζαν οἱ τακτικοὶ τὴν πρώτην σειρὰν ἢ γραμμὴν τῆς παρατάξεως (le front ἢ la première ligne d'une armée)· ὁδὲν καὶ τὰ ὀνόματα, Ἀμφίσομος, Ἀντίσομος, ἢ Ἑτερόσομος φάλαγξ. Περὶ δὲ τοῦ σημείου τῆς ἀσραπῆς, εὐρίσκονται καὶ ἄλλα παραδείγματα εἰς τὸν Ποιητὴν. Τὴν ὥραν ὅτε τὸ Ἑλληνικὸν κράτευμα, ἰμβαῖναν εἰς τὰ πλοῖα, νὰ κινήσῃσι κατὰ τῶν Τρώων, ὁ Ζεὺς τοὺς ἐθάβρυνεν (Ἰλιάδ. β', 353),

Ἀσράπτων ἐπιδέξι', ἐναίσιμα σήματα φαίνων.

Ὁ Ὀδυσσεὺς, θείων νὰ διεγείρῃ τὸν Ἀχιλλεῖα εἰς πόλεμον, τὸν φοβερίζει λέγων, ὅτι ὁ Ζεὺς δείχνει καλὰ σημεῖα εἰς χάριν τῶν Τρώων (Ἰλιάδ. ι', 236),

Ζεὺς δὲ σφι Κρονίδης ἐνδέξια σήματα φαίνων
Ἀσράπτει· ἔκτωρ δὲ μέγα σθένει βλεμεαίνων
Μαίνεται ἐκπάγλως.

Παρόμοια καὶ ὅτε οἱ Τρῶες ἐμελλαν νὰ νικήσῃσι τοὺς Ἕλληνας, πάλιν ὁ Ζεὺς (Ἰλιάδ. ρ', 595),

Ἀσράψας δὲ, μάλα μεγάλ' ἔκτυπε, τὴν δ' ἐτίναξεν·
Νίκην δὲ Τρώεσσι δίδου, ἐφόδῃσε δ' Ἀχαιοὺς.

ΣΕΛΙΑ. 124, Λέγων, ὅτι τὸ Μονόκυθρον, ἀναλογεῖται μετὰ τῶν παλαιῶν τὸ Σύγκρουμα, ἔφερα μάρτυρα τὸν Ἡσύχιον, « ΣΥΓ- » ΚΡΟΥΜΑ, χρέος θάνειον. Τινὲς τὴν σύμμικτον λοπάδα. » Τώρα διστάζω, ὅχι περὶ τοῦ Μονόκυθρου, ἀλλὰ περὶ τοῦ ποῖαν σχίσιν ἔχει εἰς τοῦ Ἡσυχίου τὴν γλῶσσαν τὸ χρέος ἢ θάνειον μετὰ τὴν λοπάδα.

ἴσχυται, ὅτι οἱ ἀντιγραφῆς πύραν πρώτον εἰς τὴν σειρὰν τοῦ συγγ « ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ, χρέος θάνειον » καὶ τοῦτο ὁρθῶς, ἐπειδὴ τὸ σύγγραμμα (συνήθιστον λεγόμενον Συγγράφη) ἰσχυμένον ἔγγραφον ὑπόσχεσιν (obligation) τοῦ θανειζομένου, καὶ πληρώσῃ τὸ χρέος. Ἐπειτα καταβαίνοντες εἰς τὴν σειρὰν τοῦ συγγ, ἔγραψαν καὶ ὡς, « ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ, τινὲς τὴν σύμμικτον λοπάδα » ἀντὶ τοῦ ΣΥΓΚΡΟΥΜΑ, ἢ ἴσως ΣΥΓΚΡΑΜΑ.

ΣΕΛΙΔ. 125—131, Δαλὼν περὶ τῶν Μίσων ῥημάτων, δὲν εἶχα καιρὸν, καὶ προσθήσω, καὶ ὅσα ἄλλοι εἶπα διὰ μακρῶν περὶ τῶν αὐτῶν. Διὰ τοῦτο, χάριν τῶν νέων σπουδαστῶν τῆς γλώσσης Ἑλλήνων, σημειῶναι μόνους τοὺς τόπους ὅπου ἐξηγήθησαν. Αὐτοὶ εὐρίσκονται εἰς τὸν Πρόδρομον τῆς Ἑλληνικῆς βιβλιοθήκης (Αὐτοσχεδ. στοχ. σελ. κς'—λς') καὶ εἰς τὰς εἰς τὸν Ἰσοκράτην (Μίρ. Β', σελ. 2, 75, 122, 130, 136, 178, 184, 225—227, 303, 341) σημειώσεις.

ΣΕΛΙΔ. 170, ΓΕΓΟΝΕΝ ἢ Εὔγενετος. Ἐλεγον ἀκόμη εἰ Γραικορωμαῖοι καὶ Εὔγιννι, Εὔγινης, Εὔγενη, ὡς μαρτυρεῖ ὁ ἐξῆς (ἀπὸ ποιητὴν ἀνέκδοτον) στίχος,

Ταῦτα ἰδὼν ὁ Βελθανδρος ἐξεστηκὼς ἐγίνη,

κατ' ἀναλογικὸν δηλαδὴ ἀόριστον ἀπὸ τὸ Γίνομαι.

ΣΕΛΙΔ. 159, Μετὰ τὸ Φάγεν καὶ Πιέν θωρικὰ ἀπαρίμματα, ἀντὶ τοῦ Φαγεῖν καὶ Πιεῖν, πρόσθε εἰς πίστωσιν τὸν ἐξῆς εἰς κοινοδούλου τινὸς μνήμα, ὀνομαζομένου Βακχίδου, ἐπιτάφιον (παρ' Αἰθν. VIII, σελ. 336),

Πιέν φαγεν, καὶ πάντα τὰ ψυχὰ δόμεν.

Κάγῳ γάρ ἔστακ' ἀντὶ Βακχίδα λίθος.

ΣΕΛΙΔ. 209, στίχ. 302, τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου τὸ Ἐγκατεπλέκαμεν, μὲ δειλὴν πρόθεσιν, εἶν' ἀπὸ τὸ Ἐγκατεπλέκω, ῥῆμα ἀπὸ μόνον τὸν Ξενοφῶντα (Κυνηγετ. IX, 12) ἕως τῶρα μαρτυρημένου. Σήμερον λέγομεν, μὲ τὰς προθέσεις ἀνεστραμμένης, Κατεμπλέκω, σπάνιον ἐνεργητικῶς (ὡς τὸ μεταχειρίζεται ὁ ποιητὴς μας), συγχρότι-

ρον, οὐδετέρως, εἰς σήμασιαν τοῦ μέσου, Κατεμπλέκομαι, καθὼς καὶ τὸ μονοπρόθετον Ἐμπλέκω καὶ Ἐμπλέκομαι (être embarrassé, impliqué), οἷον Ἐμπλέξα ἢ Ἐμπλέχθην εἰς παγίδα, δίκτυα, συμφορὰς, δυστυχίας, κυρίως καὶ μεταφορικῶς, ὡς εἶπεν ὁ Δισχύλος (Προμ. δισμ. 1086),

Εἰς ἀπέραντον δίκτυον ἄτης
Ἐμπλεχθήσεσθ' ὑπ' ἀνοίας·

καὶ ὁ Ἰσοκράτης (Συμμάχ. λί, σελ. 180), « Ἐν τοσούτοις κακοῖς » εἰσιν ἐμπεπλεγμένοι. » Δίγομεν, ἐνεργητικῶς, Μ' ἔμπλεξες (impliquer, compromettre), καὶ μέσως Ἐμπλέχθην ἢ Ἐμπλέξα μὲ κακὸν ἄνθρωπον, ὡς εἶπε περὶ τοῦ Δημοσθένους ὁ Δισχίνης (Περὶ παραπρεσβ. σελ. 48), « Συμπέπλεγμαι... ἄνθρωποι » γόηται καὶ πονηροί. » Δίγομεν καὶ Ἐμπλεγμένην ὑπόθεσιν (affaire embarrassée ἢ compliquée) τὴν προξενούσαν ἀπορίας καὶ δυσκολίας ὑπόθεσιν.

ΣΕΛΙΑ. 225, ΟΛΟΚΟΚΚΙΝΟΝ. Τὸ Κόκκινον χροῶμα, ὠνομάσθη ἀπὸ τὸν Κόκκον, τὸν ὁποῖον ὁ Θεόφραστος (Περὶ φυτ. ἱστορ. III, 7 § 3) ὀνομάζει Φοεινικοῦν κόκκον. Οἱ μεταγενέστεροι, δηλοκῶς, τὴν κόκκον, ἀπλῶς καὶ κατ' ἐξοχὴν νοοῦντες τὸ ἐπιγεγνώμενον εἰς τὸν Πρίνον χρήσιμον εἰς βαφὴν σκωλήκιον, τὸ σήμερον ὀνομαζόμενον, Πρινοκόκκιον (Kermès du petit chène ἢ Kermès de Provence). Ἀφοῦ ἐγνωρίσθη ἡ Πορφύρα ὠνόμασαν τὰ μὲ πρινοκόκκιον βαμμένα, Κόκκινα, καὶ τὰ μὲ Πορφύραν, Πορφυρὰ ἢ Ἀλουργῆ. Ὁ Στράβων (XIII, σελ. 630) λαλῶν περὶ τῆς ἐπιτηδειότητος τινῶν ὑδάτων εἰς βαφὴν, λέγει, « Ὡστε τὰ ἐκ τῶν ριζῶν βαπτόμενα » ἐνάμιλλα εἶναι τοῖς ἐκ τῆς Κόκκου, καὶ τοῖς ἀλουργείσιν. » Ὁ Διοσκορίδης (IV, 48) τὴν ὀνομάζει, Βαφικὴν κόκκον.

ΣΕΛΙΑ. 228, στίχ. 394. Τίρωνες (soldats de recrue) ἦσαν καὶ οἱ δύο Θεόδωροι· ὁ δεύτερος προσέλαβε τὸ ἐπώνυμον Στρατηλάτης, εἰς διάκρισιν τοῦ πρώτου. Τίρων ὠνομάζετο (ἀπὸ τὸ διττογραφούμενον Λατινικὸν Τίρο ἢ Tyro) ὁ νεοσύλλεκτος στρατιώτης. Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1580) φέρει ἀπὸ Γλωσσάρια ταύτην τὴν ἐξήγησιν, « Τίρων, » ὁ νέος στρατιώτης, ὁ νεόλεκτος στρατὸς » καὶ, « Τιρωνάτον »,

» νέελεκτον στρατεύμα » καὶ (App. σελ. 188), « Τίρωνες οἱ ἀρτε-
» καθεῖς (γρ. ἀρτιμαθεῖς) τὰ πολέμια. »

ΣΕΛΙΑ. 234, στίχ. 65, κἀν δεκαπέντε χρόνους.] Χρόνους,
(temps) ἀντί τοῦ ἔτη (ans), κατάχρησις τοῦ παρακμαζόντος ἑλλη-
νισμοῦ (πολὺν ἄρχαιότερα τοῦ Προδρόμου) καὶ τῆς σημερινῆς γλώσσης.
Ἐλαβ' ἴσως ἀφορμὴν ἀπὸ παλαιῶν φράσεως ἀμφιδόλους, ἥγουν τοιαύτας,
ὅπου ἡ χρῆσις τοῦ ἔτος ἢ χρόνος ἐγίνετο σχεδὸν ἀδιάφορος.
Τοιαύτα εἶναι τοῦ Ἀριστοφάνους (Ἑκκλ. 637),

Πατέρας γὰρ ἅπαντας

Τοὺς πρεσβυτέρους αὐτῶν εἶναι τοῖσι χρόνοις νομιοῦσιν.

Τοιοῦτον ἔτι καὶ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ (Λουκ. κ', 9) τὸ « Ἀπεδήμησε
» χρόνους ἱκανούς. »

ΣΕΛΙΑ. 272, στίχ. 261. TZINBΩ. Εἶπα ὅτι παράγεται ἀπὸ ῥῆμα
ἄχρηστον, τὸ Κιμδῶ ἢ Κυμβίσσω, ὅθεν καὶ Κίμδιξ, ὁ φα-
λάγγυρος. Ἀκόμη σήμερον οἱ Χίοι, Κίδικα (χωρὶς τὸ μ) ὀνομάζου-
ν τὸν ὑπερβολῇ πρὸςκυλλημένον εἰς τὸ ἀργύριον (pince-maille).

ΣΕΛΙΑ. 272, στίχ. 262, Μυρίζομαι την, βλίπω την, εἰς ὄραξιν
μὲ φέρει.] Σημείωσις, πόσον παλαιὰ εἶναι ἡ κατάχρησις τοῦ Μυρί-
ζομαι, τοῦ σημαίνοντος τὸ Ἀλείφομαι μύρον (se parfumer), ἀντί
τοῦ Ὁσφραίνομαι καὶ τοῦ Ὁσμῶμαι, ἢ ὡς λέγομεν σήμερον,
Ὁσμοῦμαι (flaïter, sentir), τὰ ὅποια ὁμοῦ καὶ τὰ δύο αἴζονται
καὶ εἰς τὴν γλῶσσαν τὴν κοινὴν καὶ εἰς τὰ Ἀιγίικά της, ὡς καὶ τὸ
ὄνυμα, Ὁσμῆ (odheur). Εἰς μέρη τινὰ τῆς Ἑλλάδος λέγουσιν καὶ
Ὁσμίζομαι, ὅταν ὁ λόγος ᾖ περὶ σκύλου κυνηγετικοῦ, ὡς
Ὁ σκύλος ὀσμίζεται τὸ ζῶον (le chien flaire la bête).

ΣΕΛΙΑ. 281, στίχ. 334. Πιθανολογεῖται ἐπιπλέον ἡ προβλεθεῖσα
μεταβολὴ τοῦ ΝΑ ΜΩΣ εἰς τὸ ΝΑ ΠΩΣ ἀπὸ τὸ ἐξῆς (στίχ. 541,
σελ. 311) ἵνα, παραβαλλόμενον μὲ τὴν ΔΓ, ΝΑΜΩΣ.

ΣΕΛΙΑ. 284, στίχ. 358, Ἐνδέχεται.] Εἰς σημασίαν τοῦ Δεῖ ἢ

Πρέπει· κατὰ τὴν ὁποίαν λαμβάνεται καὶ τὸ ἐξῆς (σελ. 319, στίχ. 587) Ἐνδεχομένη θραπεία, ἦγουν ὀφειλομένη, πρίπουσα.

ΣΕΛΙΑ. 288, στίχ. 400, ΕΚ ΤΟ ΜΑΤΙΝ. Εξηγήθη ἡ λέξις, Ἐκ τοῦ ἱμάτιον (Ἐκ τοῦ ἱματίου). Ἀλλ' ἐπρεπε νὰ προστιθῇ, ὅτι καὶ ἱμάτιον, εἰς τῶν Μοναχῶν τὴν γλῶσσαν, ἦτο συνώνυμον μὲ τὸ Μαῦραν ἱμάτιον ἢ Ράσον (ἀπαρallάτως καθὼς καὶ οἱ Γάλλοι, τὸ ἀνομάζουσι habit). Ὅθεν ἐπλασαν καὶ ῥῆμα ἱματίζω, τὸ ἐνδύω τινὰ τὸ μοναχικὸν σχῆμα, τὸν κάμνω Μοναχὸν (donner l'habit), καὶ ἱματίζομαι, γίνομαι Μοναχὸς (prendre l'habit). Ἰδε τὸν Δουκάγγιον (σελ. 515).

ΣΕΛΙΑ. 291, στίχ. 419, Μετὰ τῶν διακαρίων.] ΔΓ μὲ τὰς ἀπαλαρίας. Ἀνωτέρω (σελ. 262, στίχ. 202) ἐξηγήθη ἡ Ἀπαλαρία ἀπὸ τὸ Λατινικὸν Apalare, εἶδος κοχλιαρίου ἢ ποτηρίου. Ἀλλὰ τὸνομα φαίνεται γενικώτερον, ὥστε νὰ σημαίνει καὶ ἄλλα διαφόρου εἶδους καὶ μεγέθους ἀγγεῖα, οἷον διακάρια, bassins (ὡς μαρτυρεῖ ἐδῶ τὸ Ἀπαλαρία τῆς ΔΓ), πινακία ἢ γαβάδια (écuelles, assiettes). Εἰς τῶν ἑβδομήκοντα (Ἀριθμ. ζ', 13) τὴν ῥῆσιν ταύτην, « Προσθήνηκε τὸ δῶρον αὐτοῦ, τρυβλίον ἀργυροῦν κ. τ. λ. ἐν ἀπὸ τῆς Βασιλικῆς βιβλιοθήκης τὰ ἀντίγραφα (ἀριθμ. 3) φέρει ἐξηγήσιν τῆς λέξεως Τρυβλίον (plat) τὴν λέξιν Ἀπαλαρία. Σῶζεται ἀκόμη ἡ λέξις Ἀπαλαρία εἰς τὴν Χίον; σημερινὰ ἄσχον· οὐδ' ἠμίλησεν ὁ Σοφιστὴς νὰ τὴν διῇ εἰς τὸ Ἀεζιάν του, ἀλλὰ κατὰ διατύχiam τοῦ τυπογράφου του, ἐξέπυσαν, ὡς φαίνεται, οἱ τύποι τῶν στοιχείων, τὴν ἄραν τῆς πύσφως, ὥστε νὰ μείνῃ κενὸς ὁ τόπος τῆς ἐξηγήσεως.

ΣΕΛΙΑ. 292, στίχ. 430. Ἐπλήξα τὼ ἀπίθανα κ. τ. λ.] Ἐπλήξα, οὐδετέρως, ἀντὶ τοῦ Ἐπλήγην, ὡς καὶ ἀνωτέρω (στίχ. 532) Πλήξη, ἀντὶ τοῦ Πλήγη. Εἰς τὸν περὶ ἀκμάζοντα ἑλλητισμὸν τὸ ἀπλόδν Πλήσσομαι ἐσημάνει καὶ τὸ σύνθετον Ἀποπλήσσομαι (être frappé d'apoplexie), οἷον (Μακκαβ. Α', 9, 55), « Ἐπλήγη » ... καὶ παρελύθη, καὶ οὐκ ἐδύνατο εἶτι λαλῆσαι »

ΣΕΛΙΑ. 315, στίχ. 567, Μετὰ τοῦ ΤΕΛΙΟΥ (ἢ ΤΑΛΙΟΥ).] Σήμερον ἀναμάσσεται Κατουροῦάλιον (χρδ. Κατουρογυάλι), Κατουρολάγηνον, Κατεύρεκάνατον, Κλονίον καὶ Κοκλίον (χρδ. Κοκλί καὶ Κουκλί). Ἡ σύνθεσις τοῦ Κατουρολάγηνον

εἶναι ἀπὸ τὴν Λαγήνην (τὴν σήμερον οὐδετέρως ὀνομαζομένην Λαγήνιον). Τὸ Κατουροκάνατον ἐσημειώθη ἀλλοῦ (Προδρ. Ἑλλ. Βιβλίου. σελ. 343) ὅτι εἶναι ἀπὸ τὸ Κανήτιον, ὑποκοριστικὸν τοῦ Κάνης ἥτος, σήμερον λεγόμενον, Κανάτιον. Περὶ τοῦ Κλοκίου, διαζῶ, ἀν' ἐγεννήθη ἀπὸ τὸ Γαλλικὸν cloche, ὡς εἶπασαν τινὲς (Δουκαγγ. σελ. 669), οὐδ' αὐτοὶ πληροφορημένοι. Ἐπειδὴ ἐλέγτο ὄχι μόνον Κλοκίον, ἀλλὰ καὶ Κοκλίον (Δουκαγγ. σελ. 682), ἐνδέχεται νὰ παρὲμφάρῃ ἀπὸ τὸ Κοχλίον, ὑποκοριστικὸν τοῦ Κόχλος· ὥθεν καὶ ὁ Κοχλίας, καὶ τὸ Κοχλιάριον.

ΠΙΝΑΞ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ.

Οι Ἀρκετικοὶ ἀριθμοὶ σημαίνουν τοὺς στίχους· τὰ πρὸ πᾶν ἀριθμῶν Α, στοιχεῖον σημαίνει τὸ πρῶτον βιβλίον, τὸ Β., τὸ δεύτερον.

ΑΒ — ΑΚ.

- Α**βάδας (τοῦς), Β. 396.
Αδύσσιον κῆτος, Β. 642.
Αγανακτῶ, Β. 407. **Η**γανάκτησα, Β. 267.
Αγάπησαν, Β. 239. **Η**γάπησαν Β. 250. **Ἄν μ' ἀγαπᾶς** Β. 523.
Αγγεῖα, Β. 582.
Αγιοζούμιν, Β. 231, 377, 393, 397, 401, 407. **Α**γιώζουμον, Β. 395.
Αγιος δεσπότης, Β. 440. — **Βα**σιλεὺς, Β. 504.
Αγκλειςρα, σελ. 250.
Αγοράζω, Β. 454. **Α**γόρασε, Α. 120.
Αγόριν, Α. 111.
Αγουρίτης Β. 182. **Α**γουρος, Β. 496. σελ. 362.
Αγριοῦμαι. **Η**γριώθησαν, σελ. 327.
Αγρυπνία, Β. 614.
Αθηλα, Β. 214.
Αθαρᾶτος σελ. 279.
Αδικαριτον (τὸ) Α. 184.
Αδικῶ. **Α**δικούσαμεν, Α. 302.
Αδόμενος, σελ. 324.
Αδρολαλίας (τάς), Β. 483.
Αεῖ, Β. 415.
ΑΕΤΙΟΖ, Β. 598.
Αερίνες, Β. 176.
Αθότυρα, Β. 199.
Αθύρης, Β. 355.
Αθρεψία, Β. 577.
Αἱ! Β. 204, 440.
Αιματίτζιν, Β. 518.
Αθυμία, σελ. 331.
Αχάπνιν, Β. 167.
Ακέραιος, Β. 177.
Ακοάσσον (τάς) πρόσχες, Β. 562.
Ακοῆς (ἰς) Β. 298.
Ακοντίς, Β. 442.
Ακούω. **Α**κούς [**Α**κούεις] Α. 182.
Ακου [**Α**κους] Α. 372.
Ακρήτης, Β. 180.
Ακριβῶς (νὰ μάθης) Β. 563.

- Ἀκριόπαστον, Α. 131. Ἀκρό-
 παστον, Α. 269. σελ. 122.
 Ἀκρίτης, Β. 180. σελ. 256, 311.
 Ἀκρόδραστον, Β. 164.
 Ἀκροσαχυνισμένη, Β. 342.
 Ἀλέθω. Νάλεθης. Β. 110.
 Ἀλυστόν, Β. 346.
 Ἀλέτση, ἀλέτση, Β. 497.
 Ἀλήθεια, Β. 445.
 Ἀληθεύω, Β. 402.
 Ἀληθινά, σελ. 281.
 Ἀλλ' οὖν. Β. 339.
 Ἀλληλοῦίαι, Β. 336.
 Ἄλλον [ἀντὶ τοῦ ἄλλο], Β. 235.
 Ἄλλος ἐξ ἄλλου γίνομαι, Β. 37.
 Ἀλμυραὶ φρουρίδες, Α. 12.
 Ἄλογον (cheval) Β. 148.
 Ἀλογοτριπλοντέληνος, Α. 60. (ΔΓ.
 Διπλοαντέληνος).
 Ἀλουσία, σελ. 327.
 Ἀλουτζία, Β. 616.
 Ἀλφάθητος (b), Β. 64.
 Ἀμανιτάρην, Β. 167.
 Ἀμὴ, Β. 325. σελ. 281.
 Ἀμελῶ. Ἡμελημένον, Β. 302.
 Ἀμυγδαλάται ψύραι, Α. 65.
 Ἄν (οὐκ), Β. 448.
 Ἀναβαίνω. Νανήθω [ἵνα ἀναβῶ],
 Β. 454.
 Ἀναγνώσουσιν (ἄς τ'), Β. 361.
 Ἀναθράμωμεν (Ν'), Β. 505.
 Ἀνάθεμα, Α. 86, 87, 134, 160,
 Ἀνάθεμά σε, Β. 435.
 Ἀναιδῶς, Β. 482.
 Ἀναισχυντική (νά μὴν), Β. 512.
 Ἀναίτιοι, Β. 371.
 Ἀνακομπόμαξα, Β. 203.
 Ἀνακομπόνεται, Α. 136. Ἀνακομ-
 βόνεται σελ. 137.
 Ἀνακρατορία, Α. 5 (ΔΓ. Ἀνα-
 κτορία).
 Ἀνακτορία, Ζ. Ἀνακρατορία.
 Ἀνάλατον, Β. 225.
 Ἄναξ, Β. 298, 341. — Ἀνάκτων,
 Α. 379.
 Ἀνάπαυλα, Α. 44.
 Ἀνάρπαστος, Β. 282.
 Ἀνασπᾶται, Β. 229.
 Ἀναστενάζω, Β. 278.
 Ἀνατολή, Β. 547.
 Ἀνατολικά δαμάσκηνα, Α. 210-
 211.
 Ἀνατροπή, Β. 240.
 Ἄνεστιν (πῶς) εὐρήσω; Β. 122.
 Ἀνθραχιά, Α. 231.
 Ἀνοίγω, Α. 97, 99.
 Ἀνορεξία, Β. 328. σελ. 318.
 Ἄντερα. Ζ. Ἐντερα.
 Ἀντί. Ἀντ' ὕδατος, Β. 287. Ἀντίς
 νερόν, Β. 285—φαγίν, Β. 286.
 Ἄντικρυς, Α. 340.
 Ἀντίφωνον, Β. 327.
 Ἀνυπόδετος, Β. 93, 138.
 Ἀνυπόλυφτον (τὸ), Α. 184.
 Ἀνῦσαι, Β. 551.
 Ἄνωθεν ὡς κάτω, Β. 178. Ζ. καὶ
 Β. 624, 646.
 Ἄξιον ἐκρίνασιν, Β. 366.
 Ἄξυστον, Β. 225.
 Ἀόκνως, Β. 581.

Ἀπάν, Α. 269, 277, 284,
288, 298, 301, Β. 197.

Ἀπαλαρία, Β. 202.

Ἀπαλωδάτον, σελ. 283.

Ἀπανθρωπία, Β. 365.

Ἀπαντας (τούς) Β. 584.

Ἀπάνω, Β. 202, 462.

Ἀπανωφόριν, Α. 364.

Ἀπαξ τὸν χρόνον, Β. 128, 148.

Ἀπαξυμάδιν, Β. 196. Παξυμάδιν,
Β. 101.

Ἀπάρξομαι, σελ. 323.

Ἀπασαν ἡμέραν, Α. 163, 193.
Β. 334.

Ἀπαύτους, σελ. 68.

Ἀπέγδαρες. Ζ. Γδάρη.

Ἀπειβάλουν, σελ. 318.

Ἀπεικίδε, Α. 157. Ἀπέκει, Β.
174, 229, 243, 282, 523.

Ἀπελαθῆτω, Β. 363.

Ἀπελθε, Β. 111.

Ἄπερ εἶρηκα, Β. 561. — Εἶπον,
Β. 619.

Ἀπίσω, Β. 53, 390, 569.

Ἀπλήστως, Β. 421.

Ἀπλόνω, Α. 103. Νάπλώθην
[Νά ἡπλώθην] Β. 210.

Ἀπό. Ἀπὸ τοῦ νύν. Β. 511. Ἀφ'
οὔτου, Β. 626. Ἀπὸ μικρόθεν,
Α. 56.

Ἀποβλέπω πρὸς, Β. 259.

Ἀποδειλιάσει, Β. 494.

Ἀποθνήσκω (ν') ἢ Νά ποθνήσκω,

Β. 327. Ἀπίθανα, Β. 430. Ἰνα
ἀποθάνῃ, σελ. 320.

Ἀποκαθησμένων (τῶν), Β. 21.

Ἀπόκρasis, σελ. 240.

Ἀποποιμάται. Ζ. Ὑποποιμάται.

Ἀποκοτίσει, Β. 496.

Ἀπολάχτισμαν, Β. 179.

Ἀπολεσμένον, Β. 478.

Ἀπομένω. Ἀπέμεινα, Β. 608.

Ἀπομεριμνημένος, Α. 106.

Ἀπομυρίσω (Ν') Β. 463.

Ἀπόξυσμαν, Α. 179.

Ἀπορουχοσυνάχτης, Β. 557.

Ἀποστέλλει, Β. 540. Ἀποστέλλει,
σελ. 311.

Ἀπόστολος, Β. 333.

Ἀποτριχία, σελ. 327.

Ἀπροσμάχτηον τείχος, Β. 621.

Ἀρδελισμένον, Β. 164.

Ἀργαδιάζεσαι, Α. 275.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΩΣ. σελ. 321.

Ἄρκλα (ἡ), Α. 99.

Ἀρκουδίξω, Β. 331.

Ἀρμάριν, Α. 94.

Ἄρνα (καθάπερ) λίων, Β. 188.

Ἀρνοῦμαι (renoncer), Α. 209.

Ἀρρώστω, Β. 252, 564, 585.

Ἄρτι, Β. 631.

Ἀρτυσίαι, Β. 575.

Ἀρχομαι γνωρίσαι, Α. 51. —
τρώγειν Β. 275. — τῷ τρώγειν,
Β. 160.

Ἄρχοντες, Β. 294.

Ἀρχόντιδες, Α. 219, 220.

Ἄς εὖγω, Β. 119. — ἔγενετον,

- Β. 269. — ἐπευλοῦντασιν, Β. Ἀρρατίτзин, Α. 150. Ἀρρατού-
 272. Ἄς πῶ [εἶπω], Β. 506. τζικον, Β. 415.
 — βράσσι, Α. 118. Β.
 Ἀσθενῶ. Σθίνησαν, Β. 613.
 Ἀσφορ, Α. 320.
 Ἀσπαστρον, Β. 225.
 Ἀσταπίδες, Β. 350.
 Ἀστήρ φαινότατος, σελ. 311.
 Ἀσυνείδητον (τὸ), σελ. 181.
 Ἀσφάλεια, Β. 141, 444.
 Ἀτνίζω, Β. 190.
 Ἀτζαλοπεριπάτης, Β. 552.
 Ἀτιμία, Β. 634.
 Ἀτός του, Β. 586.
 Ἄτυχος, Α. 344.
 Αὐγάτος, Β. 169.
 Αὐγή, Α. 117.
 Αὐγὸν, Β. 198.
 Αὔρις, Β. 607.
 Αὐοτάραχα, Β. 348.
 Αὔριον (ἐπὶ τὴν), Β. 265.
 Αὐτίκα, Β. 258, 282, 327.
 Ἀραγία, Β. 604.
 Ἀρσίνουν, Β. 190. Ἀρήνουν, Β.
 151, 331. Ἀρήνουσιν, Β. 131.
 Ἀρήσουν, Β. 332. Ἄρις με,
 Α. 310. Ἀρήτέ τον, Β. 587.
 Ἀρήκα, Β. 609.
 Ἀρελίστερροι, Β. 364.
 Ἀρέντη, Α. 348.
 Ἀφόρητος, σελ. 278.
 Ἀφότου, Β. 387.
 Ἀροῦ, Α. 105, 123, 4 Ἀρ' οὐ
 σελ. 110.
 Βαγγέλιον [Εὐαγγέλιον], Β. 333.
 Βαθρακός, Β. 99, 409. Βατρα-
 χός, Β. 236.
 Βάλλω. Ζ. Βάνω.
 Βάνω [Βάλλω], Α. 374. Βάνουσιν,
 Β. 381. Βάνουν σελ. 281.
 Βάλλουσιν σελ. 285. Βάλλει,
 Β. 391. Βάλε, Α. 118.
 Βαπτίζονται, Β. 389.
 Βαπτιστήρα (ῆ), Β. 205.
 Βαρβάρων θράσος, Β. 310.
 Βαρνιώτικον [χρασιν], Β. 411.
 Βαροῦμαι, Α. 243.
 Βαρύς (ἵνα μὴ φαίνωμαι), Β. 155.
 Βασιλεὺς, Α. 279. Β. 456. —
 βασιλέων, Α. 379, 387.
 Βασιλικά προστάγματα, Β. 304.
 Βαστάζω, Α. 339, Β. 617.
 Βαστῶ, Α. 188.
 Βαστῶ. Ζ. Βαστάζω.
 Βατόπουλα, Β. 573.
 Βατραχός. Ζ. Βαθρακός.
 Βαφίας, Α. 375. Β. 460.
 Βεβρεγμένους κυάμους, Β. 357.
 Βενέτικοι (οἱ), Β. 114.
 Βερζιτίκιν, Β. 197.
 Βηλαρικαί, Α. 202.
 Βιτζία, Β. 283. Βιτζα, σελ. 274.
 Βλάβη, Β. 253.
 Βλάπτω. Μὴ βλαθῆτε, Β. 227.
 Ἐβλάθησαν, Β. 606.
 Βλατίν, Β. 92.

Βλάχα, Α. 362.

Βλάχικον, Β. 199. — τυρίν, Α. 121.

Βλέπε, Β. 383. — να μὴ βράζη, Α. 132.

Βλησκουνίτζα, σελ. 320.

Βόθα [Βοήθει], Β. 104.

Βόλος. Ζ. Κότου.

Βομβοκτυπῶ, Β. 450.

Βόσκω, Β. 73.

Βούκα, Α. 352. Β. 203. Βουκίς, Α. 198.

Βουκλωμένας. Ζ. Βουτουλομένας.

Βούλει μαθεῖν, Β. 367.

Βουρβουρίζω, Α. 65.

Βουτουλομένας (Γρ. Βουκλωμένας) Β, 69.

Βοῶντες, σελ. 284.

Βραδύν (τὸ), Α. 164, 194.

Βράση (ἄς), Α. 118.

Βρέχω. Βιθρεγμένους κυάμους, σελ. 283.

Βρίσκω. Ζ. Εὐρίσκω.

Βρωμαρία, Βρωμαρία, Β. 102, 223. Βρωμιάριν, Β. 225. Βρωμισμένες, 246. Β. Βρωμισμένην, 321.

Βρώματα, Α. 233, Β. 213.

Βρωμήκαπνον, Β. 425.

Βρώμος, Β. 437.

Βρώσις, Β. 338.

Βυζαντίς, Β. 621.

Γ.

Γαδάειν, σελ. 319.

Γαδοῦριν, Β. 479.

Γαλία, Β. 574.

ΓΑΛΗΝΟΣ, σελ. 321.

Γανήτικος, σελ. 283.

Γάρισμα, Β. 233.

Γάρος, Β. 177.

Γαστρίμαργος, σελ. 323.

Γδάρη [Εκδάρη], Β. 103. Ἄπ-
έγδαρες, Β. 107.

Γε. Τὴν δέγε, Β. 358, 526. Οἱ
δέ γε, Β. 370.

Γείτονας, Α. 226.

Γειτόνισα, Α. 170.

Γελῶ. Νὰ γελάσῃς, Β. 453.

Γέμα. Ζ. Γεῦμα.

Γεμάτον. Α. 94, 195.

Γέμει, Α. 66, 104. Β. 84, 399.

Γεμίζω. Γέμισαν, Α. 331. Γέμι-
σιν, Α. 363. Ἐγεμίζασιν, Β.
324. Γεμίζουνσιν, Β. 380. Γε-
μόζουσιν σελ. 285.

Γενναίως φέρε, Β. 490.

Γεννώμαι. Ἐγεννήθην. Β. 508.

Γεράκιν, Β. 477, σελ. 299.

Γεροδοσκῶ, Α. 78.

Γέρων, Β. 521. Γέροντας καὶ
νέους, Β. 628.

Γεύεται (ἄς) τὸν φόρον, Β. 520.

Γεῦμα. Β. 158. Γέμα, Α. 127.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ, Α. 394. Β. 638.

Γηροκομείν, σελ. 324.

Γιά [Εἶα], Β. 455, 457, 459, 461, 465, 465, 467.

Γίγας, σελ. 256.

- Γίνομαι, B. 37. *Νὰ γίνουμουν*, Γυμνοποδῶν, B. 560.
 Α. 225. *Ἄς γίνη*, B. 568. — Γυνή, A. 337. Γυνήν (τήν), A.
 γίνεται, B. 570. *Γέγονεν*, A. 335. Γυναίκα, A. 343. \
 59. Γυρίβω, A. 101, 103. Γυρεύω, A. 139, 140. Γυρίδεις, A.
 Γλαῦκος, B. 197. 305.
 Γλήγορα, B. 263. Γυρεύω. Z. Γυρίβω.
 Γλυκασμός, A. 221. Γυρίζεται, B. 435.
 Γλυκοποσία, σελ. 283. Γυρίσματα, B. 212.
 Γλυκὶν σελ. 144. Γύρωθεν, A. 272.
 Γλυκὺν κρᾶσιν, B. 202, 412. — Γωνία, B. 57.
 οῖνον, 355. Γωνιδάτα, B. 107.
 Γλυκύσματα, B. 419. Δ.
 Γνωρίσαι, A. 51. Γνωρίσω, A. 55.
 Γλῶσσα, B. 435.
 Γνεύω, σελ. 288.
 Γόμος, B. 345.
 Γόνατα, B. 613.
 Γονικά, B. 500.
 Γόνος, B. 546. σελ. 284.
 Γοργόν, B. 361, 451, 533, 565, 575.
 Γούλα, A. 214.
 Γουλάρης, σελ. 279.
 Γοῦν. *Ἡμεῖς δὲ γοῦν*, B. 377. Z. Γε.
 Γούργουρος, B. 612.
 Γοφάρια (τά), B. 426.
 Γράμματα (τά), A. 86, 321 (σελ. 321). Γραμματίτιζα, B. 554.
 Γραμματικά (τά), A. 81.
 Γραμματική, A. 85.
 Γραμματικός, A. 82, 236. B. 63.
 Γρανάτα, σελ. 283.
 Γυμνόν, B. 478.
- Δαγκάνω, B. 601.
 Δαιμονικόν, B. 314. Δαίμων, B. 435. σελ. 278.
 Δάκη (νά σέ), B. 601.
 Δαμᾶζει, B. 396.
 Δαμάκιν, B. 224, 470. Δαμίν, A. 183, 338.
 Δαμάσκηνα, A. 210.
 Δεμασκηναπιδόμηλα. A. 210.
 Δαμίν. Z. Δαμάκιν.
 Δανεικόν, A. 311.
 ΔΑΝΤΟΝΙΣ, A. 36.
 Δαυκοψίσης, A. 218.
 Δεῖνα (ὅ), B. 522. Τὸν Δεῖναν. B. 517. Τὸν δεῖνα καὶ τὸν δεῖνα, B. 565. Τὸν ὀδεῖναν B. 47.
 Δεμεις, B. 76.
 Δίον, B. 6.
 Δέρουσιν (ἂν σέ) B. 490.
 Δίσμα. Z. Θέσμα.

- Δέσποτα (ὁ), Β. 152, 211, 217, Διγενῶς, Β. 68, 338.
 Δῦρο, σελ. 174. Δίκαιοι, Β. 371.
 Δῆλα κατ' ἐξῆς, Β. 603. Δικονῶ. Ἐδικόνησεν, Β. 72.
 ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, Α. 394. Δικός [Ἐδικός, ἰδικός] μου, Β.
 Δημοκ... (ἴσ. Δημοκῆλιν), Β. 323. Ζ. ἰδικός.
 558. Δυμακίλιν. σελ. 314. Διοικήσεις (τάς) Β. 312.
 Διά. Διά νά ποῦν, Α. 294. Διά νά Διόρθωσις, Β. 306, 500.
 μῆ, Β. 533. Διά νά τοὺς ἔχη, Διόχης [Ἐδίωκας], Β. 73. Νά
 Β. 581. διόχης, Β. 503. Διώξέ τον, Β.
 Διάβα (Εἰς τὸ) σου, Β. 114. 253.
 Διαβαίνω. Διαβαίνει, Β. 163. Διέ- Διπίνκρος, Β. 108.
 βαίνα, Α. 176. Διέβην, Α. 157. Διπλοεντέλῃνος, σελ. 44. Ζ. καὶ
 Διάβα, Β. 113, 519. Διάβαινε, Ἀλογοτριπλοεντέλῃνος.
 σελ. 309. Οὐ διαβῆ, Α. 286. Διπλοκαλαμαράτος, Α. 349.
 Διαβάζω, Β. 232. Διέβη, Β. Διπλοσφυγγάτα, Β. 55.
 597, 598. Ἐδιέβασα, Α. 159. Διπλοτήγανον, Β. 176.
 Διαβαίνουνσι, Β. 328. Δισκαρίων (μετὰ τῶν) Β. 419.
 Διακλιεύω, σελ. 201. Δίχα, Β. 93.
 Διαλόγου σου. Ζ. Λόγος. Δίψαν (τήν) παύουσιν, Β. 358.
 Διαφορετερίτζιν, Α. 327. Διῶμα (τὸ), Α. 368.
 Δίδω. Δίδωσιν, Β. 294. Δίδει, Διώτιν, Β. 379.
 Β. 584. Μὲ διδάσιν ἢ Μ' ἐδί- Δόκιμος, Β. 493.
 δασιν, Α. 317. Δίδουσιν, Α. Δόλιον, Β. 231.
 124. Β. 321, 580. Δίδουν, Δόλος, Β. 509.
 Β. 129, 393. σελ. 110. Δώ- Δομείσχος, Β. 60.
 σεις, Β. 309. Ἄν δώσουν, Β. Δόντια (σφίξε τὰ) σου, Β. 488.
 132. Νά δώσω καὶ νά πάρω, — ἱσπαράχθησαν, Β. 615.
 Β. 185. Νά δὸς [ἵνα δῷς] Β. Δόξω (ἵνα μήπως) Β. 273.
 90. Δὸς με, Α. 122, 338. Δόρυ τῆς δύσεως, Β. 547.
 Δὸς τοῖς, Β. 111. Δίδε, Β. Δούκας, σελ. 331.
 517. Δότε τὸν, Β. 582, 593. Δουκάτον, Α. 120.
 Δότε με, Β. 136. Διδόμενα, Δουλεῖα, Β. 606.
 528. Δουλεύω, Β. 95, 560. σελ. 320.
 Διμέναν [Δι' ἐμέ], Β. 330. Δεχιάριος, Β. 62, 526.
 Δισέν [Διὰ σέ], Β. 591.

Δράμα (ας), B. 465. Δράμασι,
B. 545.

Δρόλικον (τόν), B. 286, 436.

Δροσάτον, B. 576.

Δρουδανισόν, A. 190.

Δριμύτης, B. 403.

Δυμακέλλην. Z. Δημοκ...

Δύναμις, B. 452.

Δυνατά, σελ. 264.

Δύναται, B. 446.

Δύσις. Z. Δόρυ.

Δυσωδειςάτη, A. 355.

Ε.

Ἐασον, σελ. 185.

Ἐαυτόν (τόν) σου, A. 276.

Ἐγείρω (σελ. 114). Γέρθω [Ἐγερ-
θῶ], B. 184. Γέρθῃ, B. 601.

Ἐγερθῇ, σελ. 320.

Ἐγγραυλοπασοφάγος, B. 98.

Ἐγκαλίσσωμεν (νά σ') B. 504.

Ἐγκλειστος, B. 249.

Ἐγνωότες, A. 299.

Ἐδάρε (ΔΓ) Ἐδάρτε, B. 433.

Ἐδε [ἴδε], A. 144, 265. B. 432,
441, 617.

Ἐδεῖκνυσο, B. 296.

Ἐδραιῶ. Ἠδραιωμένην πέτρην,
σελ. 311.

Ἐδίκασιν, B. 438.

Ἐδος (ὡς τὸ), B. 387.

Εἰ. Εἴ τις, A. 312. Εἰ βούλει, B.
194. — λέγει, B. 447. — δε.

λήσεις. B. 308. — ἡθέλησας,

B. 297. Εἰ δέ, B. 143. Εἰ

δέ... δν, B. 524. Εἰδὲ κατ',
B. 332, 337, 487. Εἰ μὴ, B.
342. Εἴπερ καί, B. 529.

Εἶδα, A. 182, B. 146, 249.

Εἰκάζω, B. 314.

Εἰκόνα, B. 91.

Εἶμαι, A. 286. Εἴσε, A. 242,

277, B. 96, 473. Εἴσαι,

B. 475. Ἐνε. B. 78. Ἐνε,

A. 116. B. 314. Ἐν, A. 316.

B. 59—61, 63. Ἐνι, B. 101.

Ἐστ, B. 142. Ἡμουν, A. 328.

Εἴμουν, A. 218. Ἦν (ἴσ. Εἶν),

B. 70 — 71. Ἦτον B. 207.

Εἶτον, B. 205.

Εἴπᾱν με, A. 318. Πῆ [Εἰπῆ],

B. 266. Νά πῃ [ἵνα εἴπῃ], B.

280. Εἴπῃ (ἄν), B. 499.

Εἴπα, Εἰπῆτε, B. 386.

Εἰρήκει, B. 368. Εἰρηκα, B. 561.

Εἰσθαίνω. Σίθηνεν [Εἰσίθην], A.

332. Εἰσθάνεν, B. 74.

Εἰσηλθα, σελ. 178. Εἰσηλθεν,

B. 192.

Ἐκ ἢ Ἐξ. Ἐκ τὸ, A. 185. Ἐκ τᾶ,

A. 196, 237, 270. Ἐκ τήν,

A. 317. Ἐξαύτην τήν A. 339.

Ἐκ τὰς, B. 606.

Ἐκατίστησιν, A. 324.

Ἐκάτῃα. Z. Καθίζομαι

Ἐκθαίνω, σελ. 280.

Ἐκθαλε, A. 238. Ἐκβάλλωσιν, B.

356. Ἐκβάλουσί σε, B. 485.

Ἐκβολή τῆς θύρας, B. 446.

Ἐκδορμένη, A. 341.

- Ἐκδιδάσκειν, Β. 352.
 Ἐκδίκησις, Β. 309.
 Ἐκίστις, σελ. 81, 280.
 Ἐκτεσον, Α. 130 (σελ. 124). Ἐγ-
 ζεσον, Β. 163. Ἐκζεζάς, Β.
 343.
 Ἐκκλησία, Α. 367. Β. 124.
 Ἐκκλησιάρχης, Β. 120.
 Ἐκκλησιαστικά, σελ. 199.
 Ἐκκλησιαστικός, Α. 248.
 Ἐκτεθείσης, Α. 346.
 Ἐκτοτε, Β. 509 (σελ. 124).
 Ἐκχίτι, Β. 392.
 Ἐκών, Β. 623.
 Ἐλαία, Β. 347.
 Ἐλαιον, Β. 290, 390. Ἐλάδιον,
 Β. 591.
 Ἐλίτζα, σελ. 282.
 Ἐλπίζοντες [ἤγουν Νομίζοντες],
 Α. 282.
 Ἐμβαίνω. Νά μπῶ [ἵνα ἐμβῶ]
 σὴν μίσση καὶ νευγῶ, Β. 185.
 Ἐμβλεμματίζεις (πῶς); Β. 474.
 Ἐμέναν [ἔμέ], Α. 86.
 ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ, Β. 374.
 Ἐμνοσα, Β. 173, 385.
 Ἐμπήγω. Μπήγω, Α. 227. Νάμ-
 πηξεν [ἵνα ἐνέπηξεν], Β. 181.
 Ἐμπλέκονται, Α. 373.
 Ἐμπορῶ. Ἡμπορῶ, Β. 146.
 Ἐμποτόπουλον, Α. 195. Β. 324.
 Ἐμπουκόνομαι, Α. 290.
 Ἐμπροσθέν μου, Β. 265.
 Ἐμπύρετος, Β. 95. Μυριοεμπύρε-
 τος, Α. 237.
 Ἐνδέχεται, σελ. 284. Ἐνδεχομένη
 σελ. 319.
 Ἐνδόξων (οὐκ εἰς τῶν), Β.
 106, 108. Ἀπὸ τῶν ἐνδόξων,
 Β. 475.
 Ἐνταῦθα, Β. 341.
 Ἐντερα, καὶ Ἄντερα. Τὰντέρά
 μου Α. 332.
 Ἐντεροχορδοπλῦτης, Α. 358.
 Ἐνώπιον, σελ. 284.
 Ἐξαιτῶν, Α. 4. σελ. 331.
 Ἐξαλείψω, Β. 263.
 Ἐξάμηνον, Β. 66.
 Ἐξαναπαύω, Β. 261.
 Ἐξάπαντες, Β. 595.
 Ἐξαπορῶ, Β. 255.
 Ἐξάπτω, Β. 382.
 Ἐξάρες, Β. 50, 54, 55, 483,
 519. Ἐάρες, Β. 481. Ἐξαφῆτε
 τὸν Β. 594.
 Ἐξάφαλμος, Β. 42.
 Ἐξέβαινεν, Α. 327. Νά ξίδενα,
 Β. 139.
 Ἐξείπεν, Α. 300. Β. 624.
 Ἐξέμησησα, Β. 300.
 Ἐξέπισα, [ἔκπισα], Β. 279.
 Ἐξέρχεται, Β. 137. Ἐξέρχεται,
 Β. 451. Ἐξίθω [ἔξιθω], Β.
 332.
 Ἐξέρχομαι, Β. 623. σελ. 280.
 Ἐξύρω. Ζ. Ἡξύρω.
 Ἐξη [ἔξ], Β. 242.
 Ἐξηγέρειν, Β. 113.

Θερμοδότης, Β. 61.
 Θερμόν, Α. 119, Β. 111.
 Θερμούτζικον, Β. 106.
 Θεις τραπέζιν, Α. 129. Ἐΐσει τρ.
 Α. 347. Θείσει, Β. 494. Θεί-
 τουν, σελ. 288.
 Θείσμα (ἴσ. Δείσμα), σελ. 278.
 Θλάω. Ἐθλάσθησαν, σελ. 324.
 Θλίβομαι, Β. 559.
 Θλίψιν ἔχω, Β. 440.
 Θορῶ, Α. 207. Β. 99.
 Θρασιῖαν (ψυχὴν), Β. 493. Θρά-
 σος, Β. 310. Θρασὺς, σελ. 257.
 Θρυβόξυλα, σελ. 287.
 Θρύμματα, Β. 171, 399, 408.
 Θρυπτόξυλα, Β. 391.
 Θυματὸν (encensoir), Β. 43.
 Θυμός. Μετὰ θυμοῦ (en colere),
 Β. 290.
 Θύνα ἢ θύνῃ, Β. 102, 223,
 321.
 Θυνόκομαν (τὸ), Β. 224.
 Θυνόμαγερία, Α. 95.
 Θύραν ἱλίκους, Α. 382. Ἐκβολὴ
 τῆς θύρας, Β. 446.
 Θύρωρδς, Β. 521.
 Θωρεῦσι, Β. 567.

I.

Ἰαμβος, Α. 139.
 Ἰατρύω, Β. 599.
 Ἰατρὸς, Β. 565, 580, 582.
 Ἰατρεία, Β. 570. Ἰατρικῶν
 σπερμάτων, Β. 571. Ἰατρικά,
 σελ. 317.

Ἰδε, Α. 287. ἰδὲ, Β. 431, 434,
 437. Ἄς ἰδῶ, Β. 457, 465.
 Ἰδεῖς, Β. 596.
 Ἰδικός, σελ. 279. Δικός, Β. 323.
 ἸΔΑΡΙΩΝ, Β. 632, σελ. 307.
 ἱμάτων [ἱμάτιον], σελ. 288.
 Ἰνα, Β. 452. — μὴ, Β. 293.
 — μήπως, Β. 273.
 ἰδς, Β. 404.
 ἸΠΠΟΚΡΑΤΗΣ. Β. 595, 598.
 Ἰσκα, σελ. 242, 292.
 Ἰσταμαι, Α. 106. Ἰσαμένη. Α.
 177. Ἰσημι. Ἐΐσησας, Β. 627.
 Ἰσία, Α. 229.
 Ἰσχα (ῆ), Β. 99, 426.
 Ἰσχάδες, σελ. 282.
 ἰσχύει, Β. 445. ἰσχύουσιν, Β.
 551.

Ἰσως καὶ... ἂν, Β. 491.
 Ἰχθύς, Β. 133. Ἰχθύν, Β. 341.
 Τὰ πλήθη τῶν ἰχθύων, Β.
 161.

ἸΩΝΑΣ, Β. 642.

Κ.

Καβάδιν, Α. 67.
 Καβαλάρης, Β. 15α. Καβαλά-
 ριος, Β. 68. σελ. 279.
 Καβαλικεύω, Β. 328.
 Καθίζομαι, Β. 219, 256. Ἐκα-
 θίζουν, Β. 75. Καθίζεται, Β.
 520. Κάθημαι. Καθήμενοι
 γύροθεν, Α. 272. Κάθεστε, Β.
 54. Κάθησας, Α. 348. Νά κά-
 θησα, Β. 208. Ἐκάτσα [Ἐκά-
 θησα ἢ Ἐκάθισα], Α. 186.

- Κάτζει, [κάθισσι], Α. 133. 277, 360, 527. Καλογερίτζιν
 Κάτζει. [κάθισον], Β. 431. ταπεινόν, Β. 477.
 Εκάθισαν, Α. 271. Κάθονται, Καλοκοδέσποινα, Α. 201, 204.
 Β. 288. Κάθονται, σελ. 276. Καλοκτένισος. Ζ. Καλοχτένισος.
 Κάτζη, Β. 522. ΚΑΛΟΔΕΩΝ, Β. 384. σελ. 285.
 Καδικάστην, Β. 326. Καλόν (υπάγετε με τὸ), Β. 486.
 Καδικῆς, Β. 534, 584. Καλονάρχος, Β. 59.
 Καδερισμένα, Α. 303. Καλοπαῖω, Α. 175.
 Καδημέραν, Β. 335. Καλοσιχοπλόκος, Α. 152.
 Καδικετεύω, Α. 4. Καλόφωνος, Β. 78.
 Κάδισμαν, Β. 44. Καλοχτένισος (ΔΓ. Καλοκτένι-
 Καδιστῶ. Ζ. Δῆλα. σος), Α. 72.
 Καδορᾶν, Β. 161. Καλοφουνισῆς, Α. 116.
 Καδυβρίζειν, Β. 294. Καλῶ. Κάλει, Β. 394. Μὴν κα-
 Καδώραν, Β. 317. Καδ' ὦραν, λῆς, Β. 395.
 Β. 447. σελ. 278. Καμαροτριχάρει, σελ. 56.
 Καδῶσπερ, Α. 35. Κάμνει (τὰ τὸν), Β. 542.
 Καί. Προσάσσει καί, Β. 580. Καμπόσα, Β. 554.
 Καινουργοχλασμένον, Α. 370. Κάμπου (κατὰ), Α. 227.
 Κακάβιν, Β. 105, 379. Κακα- Κάμυζε [Κάμνυε] τάμμάτιά σου.
 βίου, Β. 382. Β. 489.
 Κακίας ἔργα, σελ. 311. Κᾶν. Κᾶν μὴ θῶω, Β. 152, 266.
 Κακοδικημένος, Β. 618. Κακοα- Κᾶν ὅλωρ, Β. 264. Κᾶν εἰς,
 δικημένος, σελ. 274. Β. 135, 186, 241, 277,
 Κακομήχανος τρόπος, Α. 345. 429. — τέσσαρα, Β. 199.
 Κακόν! κακόν! Β. 362. — τέσσερα, Α. 124. — δέκα,
 Κακότυχος, Β. 557. Β. 89, 583. — δεκατέσσαρα,
 Καλαμαρίτζια, σελ. 281. Β. 198. — δεκαπέντε, Β.
 Καλαπόδι, Α. 128. 65, 269, 582. — εἴκοσι,
 Καλὴ προαίρεσις, Α. 343. Β. 197, 381. — ὀλίγον, Β.
 Καλίγια, Α. 155. Β. 459. Κα- 275. Καντίσσαρα, σελ. 110.
 λήγια, Β. 51. Καναβοττησμάτος, Α. 217.
 Καλλιγράφος, Α. 313. ΚΑΝΙΚΑΗΣ, Β. 597. Κανι-
 Κάλλιον, Α. 359. Β. 507. κλείου, σελ. 320.
 Καλόγερος, Β. 50, 135, 212, Καντίσσαρα. Ζ. Κᾶν.

- Κάπα**, Α. 361, 362, 376, 377. **Καταποντιζόντων φροντίδων**, Α. 41.
Κάπου. Ζ. **Οκάπου**.
Καπουλική, Α. 162.
Καραβιδίτζαι, Β. 343.
Καρβούνια, Β. 617.
Καρδία, Β. 195.
Καριδίτζαι, σελ. 281.
Καρναβάδιν, Β. 178.
Καρούχα, Α. 228. Β. 140. **Καρούχος**, Β. 75.
Καρτέρησεν ὀλίγον, Β. 531.
Καρυῶς, Α. 217.
Καρυδάτα (τά), Α. 219. σελ. 283.
Καρύδια, σελ. 282.
Καρυδίτζαι, Β. 343.
Καρυδίτζια, Β. 349.
Καρυόφυλλον, Β. 166.
Κατά. **Καθ' ἐκάστην**, Β. 247. Ζ. **καὶ Καθεκάστην**. **Καθ' ὅλου**, Β. 377. **Καθ' ὅραν**, Β. 420. **Τὸ καθ' ἡμᾶς**, Α. 30.
Κάτα (ῆ), Α. 294. **Κατούδιν (τὸ)**, Α. 293, 296, 302.
Κατάβαινε, Β. 104. **Κπαδῆ**, Β. 498.
Καταβλατάς, Α. 192.
Κατάδικος, Β. 369.
Καταξαρωμένη, Α. 325.
Κατακλύζω, Α. 8.
Κατακρίνω, Β. 337.
Καταλέγειν, σελ. 323.
Καταλιμπάνω, Β. 154.
Καταλύω, Β. 370.
Κατανεύω, σελ. 331.
Καταπίνω, Β. 220, 285.
Καταπρόσωπα, Α. 356.
Κατάραχα, σελ. 274.
Καταταδεῖναι, Β. 640.
Καταφεύγω. **Κατέφυγα**, Β. 625.
Καταφρονημένα, σελ. 277.
Κατευθύτας, σελ. 306.
Κατίχω, Α. 178.
Κάτζει. Ζ. **Καδέζομαι**.
Κατῆλθον, Α. 291.
Κατητελισμένος (Abject), Β. 121, 137, 305.
Κατηρῆς, Α. 106.
Κατηχιζουσιν, Β. 422. **Κατηχίζω**, Β. 516, 521.
Κατηχρειωμένος, Α. 46.
Κατώγειν, Α. 280. **Κατώγειον**, σελ. 206.
Κατώφλιν (ΔΓ, Κατόφλιν), Α. 63.
Καυκιν, Β. 129.
Καυχῆσθην [Εκαυχῆσθην], Α. 319.
Κειμένη, Α. 232. **Κείμενον**, Α. 284. **Κείμενα**, σελ. 81. **Κεῖται**, Β. 168, 525, 587. σελ. 309, 329. **Κεῖτεται**, σελ. 319.
Εἵκειτο, Β. 437. **Κίτομαι**, Β. 254.
Κεῖνος [Ἐκεῖνος], Β. 520.
Κεκτημένοι, Β. 443. **Κέκτεται**, Β. 539.
Κελάρης, Β. 104, 221, 516.
Κέλη (ῆ), Α. 295.
Κελιν (τὸ), Α. 269.

- Κεντήλα, Α. 199, 202, 205.
 Κεντηνάρην, Β. 115.
 Κεντῶ, Α. 172.
 Κερά. Ζ. Κυρά.
 Κερνῶ, Α. 125.
 Κεφαλὴν σου (τήν)! Α. 110. Κε-
 φάλιν, Β. 590.
 Κεφαλιάζω, σελ. 327.
 Κέφαλος τρισπίδαμος, Β. 169.
 Τρανούς κεφάλους, Β. 424.
 Κέφαλοι, Β. 433.
 Κῆπος, Α. 216.
 Κηπουρικὴ, Α. 208.
 Κηπουρός, Α. 212, 214-216.
 Κηρὸς, σελ. 240.
 Κιβαρίτης, Α. 151.
 Κιβαργὸς, Β. 177.
 Κινδυνεύω, Β. 600.
 Κινούμαι, Β. 407.
 Κίτομαι. Ζ. Κεμένη.
 Κλαίγω, Α. 85.
 Κλαπωτά, Α. 91.
 Κλαπωτή, Α. 92, 93.
 Κλῆσις, Β. 375. Εἰς κλῆσιν, Β.
 389. — βασιλικήν, Β. 549.
 Κλονίζομαι, Β. 559.
 Κλοσάτα, Β. 385.
 Κνήθεσαι (μή), Β. 48. Κνήθει
 τὴν κεφαλὴν, Β. 578.
 Κολία, Β. 210, 234. — ἐξά-
 ρωσεν, Β. 604.
 Κοιμούμαι, Α. 372. Β. 609.
 Κόκκινος, Β. 168.
 Κόλακες, Β. 288. σελ. 284.
 Κολάσεις τρεῖς, Α. 255, 259.
 Κολέντα. Κάν εἴχουσι κολέντας, Β.
 381.
 Κολῶ. Νά ἐκέλλησε, σελ. 263.
 Κόλυται (γρ. Κολλήται ἢ Κολ-
 λάται), Β. 229.
 Κόλυται. Ζ. Κελλῶ.
 Κομμάτα, Α. 220. Κομματούκλα,
 Α. 164. Κομματούρα, Α. 194.
 Κομμάτιν, Α. 99, Κομμάτια,
 Β. 175. Κομματοπούλιν, Β.
 635.
 Κομνηνόβλαστος, Α. 2. Κομνηνο-
 βλάστητον ῥόδον, Α. 378. Κο-
 μνηνός, Β. 546.
 Κοινάδα, Β. 81.
 Κόνις (ὥς), Β. 310.
 Κοντριάρικον, Β. 478.
 Κοπανίζω. Πρὶν ἂν σὲ κοπανί-
 σουσιν, Β. 484.
 Κοπροξύτης, Β. 70.
 Κοπροπαραγέμιτος, Α. 355.
 Κόπτω, Ἐκόπην, Β. 458. Ἐκό-
 πτασιν, Β. 242. Κόψετε, Β.
 105. Κόψετε, σελ. 319.
 Κόρον (εἰς), Β. 322, 353, 410.
 Κορυντζάρην, Β. 479.
 Κορυφή, σελ. 318.
 Κόρφος, Α. 65. Κόλπος, σελ. 47.
 Κοσκινάς, Α. 226, 244.
 Κοσμικοὶ, Β. 628.
 Κοσμοκράτωρ, Α. 255.
 Κόσμος, Β. 469.
 Κοτζόνω, Β. 172, 322.
 Κότου βόλον, Β. 498.
 Κουβαλῶ, Α. 239, 245. Β. 105.
 Κουβαλεῖν (τὸ), Α. 245.

- Κουκίν, Β. 135.
 Κουντώ, Β. 400.
 Κουραπαλάτης, Β. 96.
 Κουρούσαι, Β. 73.
 Κουρτάλιζουν, Β. 385. Κουρτα-
 λίσουσιν, Β. 387. Κουρταλί-
 ζούσιν, σελ. 287.
 Κουρτίζης, Β. 607.
 Κουτάλιν, Α. 136.
 Κουτρούδιον, Β. 412.
 Κράζω, Β. 319.
 Κραμβίν, Β. 195. Κραμπία, Α.
 213.
 Κρανιοκέφαλος, Ζ. Παρά.
 Κρασίν (τὸ), Α. 95, 118, Β.
 342, 582.
 Κράσιν (τήν), Β. 511.
 Κρασσοδόλιν, Α. 195. Β. 125, 281.
 Κρατάρχης, Α. 266.
 Κράτος, Β. 155, 561.
 Κρατώ. Κρατήσας τὴν μάχαιραν,
 Α. 289. Εἰ δὲ κρατηθῶ, Β.
 143. Νὰ κράτῃσῃ, Β. 209.
 Κρατοῦν, Β. 466. Κράτει τὴν
 φωνήν σου, Β. 488. Κρατοῦσι
 τὸν σφυγμὸν του, Β. 566.
 Πόνος τὸν κρατήσῃ, Β. 564.
 Κραυγάζω, Β. 362.
 Κρεβάτιν, Α. 159.
 Κρεβατοσφρώσιον, Β. 83.
 Κρεῖπτον, Β. 521. Κρεῖσσον,
 σελ. 306.
 Κρητικὸν τυρὶν, Β. 103. —
 οῖνον, Β. 355.
 Κριθὴ (ἡ), σελ. 318.
 Κροκάτα, Α. 210. Κροκάτη, Β.
 165.
 Κρομμύων, Β. 403.
 Κρομύδια, Β. 381. Κρομυδίτζια,
 Α. 212. Κρομυδίτζιν, Β. 590.
 Κρομμυδοφύλαξ, Β. 62.
 Κρούσμα, Α. 158.
 Κρούω. Α. 157. Κρού [Κρούει],
 Α. 356. Κρούσιν, Β. 385. Ἐ-
 κρουγα, Α. 198. Κρῶ [Κρούω],
 Β. 439.
 Κτᾶσθαι, Β. 423.
 Κτένια, Β. 345.
 Κτηθῶ. Ἐκτήθησα, Α. 322.
 Κτήματα, Β. 476.
 Κτήτωρ, Β. 302, 551.
 Κτίζω. Ἐκτίσαν, Β. 501.
 Κτύπος, Α. 280, 292. Β. 212.
 Κύαμοι, Β. 357.
 Κυδωνάτον, σελ. 283.
 Κυθροκανδήλα, Β. 92.
 Κυμινόθερμον, Β. 358, 605.
 Κυμινόθερμιν, σελ. 284.
 Κύνα (τὸν) σελ. 322.
 Κυπρίνου ἀπαξιμάδιν, Β. 196.
 Κυρά, Α. 129, 336. Κερά, σελ.
 119. Κυράδες, Α. 190, 201,
 Κύρβας (τάς), Β. 240.
 Κυριακή. Ζ. Λαμπράν.
 Κυρίεγκλειστος, σελ. 294.
 Κύριε λήσον, Α. 145, Β. 280.
 Κυρὸς, σελ. 329.
 Κυτρίου (τὸ διὰ), Β. 350. Κύ-
 τρου (τὸ διὰ), σελ. 282.
 Κωδῖδια, Β. 574.

Κωπηλάτης, Α. 224.

Λ.

Λαβράκια, Β. 87, 179, 424.

Λαγηνάτα, Α. 211.

Λαγχάνει, σελ. 236.

Λαίμαργος, σελ. 323.

Λαιμός, Β. 103.

Λακτίσης, Β. 515.

Λαλάγγια (τά), Β. 417.

Λάλος, Β. 155, 291. σελ. 284.

Λαλώ, Β. 325. Ἐλάλησεν, Β.

360. Τί λαλοῦν, Β. 465.

Λαμβάνω ἐκ τῆς χειρὸς, Α. 346.

Λαμβάνουσαν, Β. 388.

Λαμιώνω, σελ. 278.

Λαμπρὰν (τὴν) τὴν κυριακὴν, Α.
366.

Λαμπροποικαμισάτος, Α. 69.

Λαμπρὸς τεχνίτης, Β. 596.

Λαπάρα, Α. 197, 325, 339,
340, 351, 360.

Λαρυγγίζω, Α. 147.

Λάρυγξ, Α. 148, 286. σελ. 206.

Λαφρώση (μὴ νά) σελ. 319.

Λαφύξω, Β. 188.

Λαχανίτζιν, Β. 344.

Λαχέκη, Β. 76.

Λάδης (τοῦ), Β. 404. Λαδητά-
ρης, ἢ Λαδητάρης, ἢ Λαδατά-
ρης, σελ. 233.

Λέγω. Λέξον με, Β. 123. Λε-
γεμένων, Β. 362. Λέγουν,
Β. 397. Τὸ λέγουσιν, Β. 431,
498. Τὰ λεχθέντα, Β. 442.

ὧς λέγουν, Β. 464. Τὸ λεγό-
μενον, Β. 508. Δέξει, σελ. 305.

Λειποθυμῶ, σελ. 85.

Λειποψυχῶ, σελ. 85.

Λείπω. Δὲν ἔλειπεν, Β. 245.

Λεῖψις τοῦ ψωμίου, Α. 307.

Λελεγμένον. Ζ. Λέγω.

Λελέλεθε (τὸ), Β. 418.

Λεπτοκοπῶ, Β. 226.

Λεπτομερῶς, Β. 646. Λεπτομε-
ρῶν, σελ. 331.

Λεπτυνθίσεται, Β. 310.

Λεπτός, σελ. 323.

Λερωμενοδόλης, Β. 553.

Λερωμενοτξόχος, σελ. 312.

Ληρομυθουργία Α. 54.

ΛΙΒΑΝΙΟΣ, Α. 316.

Λιγδίτζα, Β. 209.

Λιγούτζικον, Β. 231, 591.

Λιμός, σελ. 289.

Λιμοταγισμένος, Β. 318.

Λιπαρομένα, Α. 196.

Λίτρα, Β. 200.

Λογαράς, Β. 552.

Λογαριασμός, Β. 61.

Λογάριν (τὸ), Β. 89.

Λογισμός, Β. 486.

Λόγος. Διὰ λόγον σου, Β. 101.

Λόγου μου, σελ. 280.

Λοιπὸν, Β. 312, 394. Τὸ λοι-
πὸν, Β. 445.

Λοκοτίνιν, Α. 312. Β. 466.

Λουτρικίζεται, Α. 64.

Λουτρὸν (τὸ), Β. 85. Λουτρὸς

Μυγδαλίτζια, Α. 209.
 Μυθοπλασῶ, Α. 47.
 Μυθουργῶ, Α. 54.
 Μυιοπία, Β. 9.
 Μύλος, Β. 112.
 Μυλωνᾶς, σελ. 280.
 Μύριαι, Β. 447.
 Μυριοεμπύρετος, Α. 237.
 Μυρίζομαι, Β. 262. Νὰ μυρίσῃ,
 Β. 591. σελ. 279.
 Μυρωδία, Β. 391. σελ. 320.
 Μυσήριον μέγα, Β. 434, 441.
 Μυτιληναῖος, Β. 355.

N.

Νά. Νᾶδες [Νὰ ἰδες], Β. 208.
 Νὰ μηδὲ [ἵνα μηδὲ], Β. 264.
 Νάπια [ἵνα ἔπιον] Β. 171. Νὰ
 ἔπιασα [ἵνα ἔπιασα], Β. 207.
 Νὰ τὸ ἦ Νάτο, Α. 120. Νά-
 πες [ἵνα εἶπες]. Α. 375. Ναῦρα
 [ἵνα εὗρον]. Β. 408. Τὸ νᾶ,
 Β. 482, 502. Νὰ μῶς (ἴσ.
 Νάπως), σελ. 281, 311.
 NEEMAN, Α. 38.
 ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ, Β. 597.
 Νεροκοπημένον, Β. 125, 411.
 Νερὸν, Β. 285. σελ. 279.
 Νερούτζικον, Β. 413, 593.
 Νευρώδης, Α. 340.
 Νεύω, Α. 31.
 Νεφρά (τά), Β. 606.
 Νεώτερος, Β. 211.
 Νησευταὶ πατέρες, Β. 337.

Νησεύω, Β. 339.
 Νησιτὸς, Β. 334, 587.
 Νίμμα, Β. 111.
 Νίψεται, Α. 133.
 Νομίσματα, Β. 421.
 Νόμος, Β. 294.
 Νόμος [ῶμος], Α. 188.
 Νοσηλευθεῖς, Β. 244.
 Νοτάρης, Α. 348, 357.
 Νουνεχῆς, Β. 530. Νουνεχῶς, Β.
 537.
 ΝΟΥΡΑΔΙΝΟΣ, Α. 37.
 Νοῦς, Β. 448.
 Νύκταν (τὴν), Β. 268.
 Νυκτοκλίπτης, Β. 556.
 Νυστάζω, Α. 371.

Ξ.

Ξάπτει [ἔξάπτει], Β. 439.
 Ξέβονα [ἔξεβαινον], Β. 139.
 Ξένη ὀπτασία, Β. 214, 383.
 Ξενῶν, σελ. 170.
 Ξηραίνω. Ἐξηράνησαν, 614.
 Ξηροκοιτία, Β. 610.
 Ξηροφαγία, Β. 352, 615.
 Ξηροφαγῶ, Β. 340.
 Ξίδιν [ὀξειδιον], Β. 281, 323.
 Ξιφιοτράχηλον, Β. 196.
 Ξύγαλα, Ζ. Ὀξύγαλα.
 Ξυραφιστής, Β. 557.

O.

Ὁ. Ὁ μὲν... ἄλλος δέ, Β. 576.
 Ὁ, Β. 539.

- Ὀγκώνω. Νάγκωθην, Β. 210.
 Ὀγήη, σελ. 302.
 Ὀδεῖνα. Ζ. Δεῖνα.
 Ὀδεύει, Β. 68.
 Ὀδοιπορῶν, Α. 200.
 Ὀδόντια. Ζ. Δόντια.
 Ὀδός, Α. 185, Β. 67.
 Οἱ [Αἰ], Α. 220. Ζ. καὶ Σάρκας.
 Οἰκείας γνώμης (τὰ τῆς), Β. 535.
 Οἰκοδεσπότης, σελ. 173.
 Οἰκονόμος, Β. 70, 116.
 Οἰκτειρήσει με (τίς οὐκ); Β. 618.
 Οἰατρὸς καὶ πένης, Β. 632.
 Οἶμοι. σελ. 277.
 Οἰνοπότης, σελ. 324.
 Οἶνος, Β. 287, 353.
 Οἰνοχόος, Β. 510.
 Ὀκάποια, Α. 170.
 Ὀκάποσες, Α. 204.
 Ὀκάπου, Α. 153.
 Ὀκάτι, Α. 280.
 Ὀκταποδίτζια, σελ. 281.
 ὈΚΤΑΡΙΟΣ, σελ. 320.
 Ὀλιγός, Β. 350. Ὀλιγὸν, Β. 193,
 276, 455. Ὀλίγον, Β. 275.
 Κατ' ὀλίγον, Β. 276. Πρὸς
 ὀλίγον, 332. Ὀλιγοῦτζικον, Β.
 512, 540. Ὀλεγοσά, σελ. 289.
 Ὀλιγωρία, Β. 279.
 Ὀλόγυμνος, Β. 485, 608.
 Ὀλόκληρον μῆναν, Α. 159.
 Ὀλοκόκκινον, Α. 375.
 ὈΜΗΡΟΣ, Α. 317.
 Ὀμμάτια. Τάμμάτια [τὰ ὀμμά-
 τια], Β. 614.
 Ὀμοια τῇ πρώτῃ, Β. 516.
 Ὀμοιάζω, Α. 375, Β. 318. —
 νυκτοκλέπτης, Β. 556. Μοι-
 ἀζουν, Β. 268.
 Ὀμόφρονοι, σελ. 276.
 Ὀμωνυμία, Β. 395.
 Ὀνειδίζω, σελ. 89.
 Ὀνειδισία, Β. 471, 608.
 Ὄνομα καλὸν, Β. 428.
 Ὄνταν [ὅταν], Α. 61, 228.
 Ὄντως, Β. 373.
 Ὄξος, Β. 167. — καὶ χολήν,
 Β. 287.
 Ὄξύγαλα, Α. 187. Ξύγαλα, Α.
 188. Ὄξύγαλον, Α. 190.
 Ὄξυγλατάς, Α. 187.
 Ὄξυνόγλυκος, Β. 165.
 Ὄξυνον, Β. 368, 511.
 Ὄποῦ [ὅτε], Α. 88.
 ὈΠΠΙΑΝΟΣ, Α. 318, 319, 322,
 326.
 Ὀπτασία. Ζ. Ξένος.
 Ὀπτούτζικα, Β. 174. Ὀπτούτζικος,
 Β. 177. Ὀφθόν[ὀπτόν], Α. 131.
 Ὄπως νά, Β. 563.
 Ὄράματα, Β. 268.
 Ὄρᾶται, Β. 572.
 Ὄρεεις, σελ. 285.
 Ὄρθρος, Β. 40.
 Ὄρια, Β. 342.
 Ὄριάριος, σελ. 233. Ζ. Ὀριάριος.
 Ὄρίζιν, Β. 346.
 Ὄρίζω. Νά ὠρισα, Β. 270. Νά
 ρίζης [ὀρίζης], Β. 476.
 Ὄρμω. Ὄρμησα, Α. 273. Ὄρμησα,
 Α. 149.

- Πίμπον, Β. 193.
 Πίνην (τὸν), Β. 632, 644.
 Πινήντα, Β. 94.
 Πιπανή, Β. 170.
 Πιπασμένος. Ζ. Πάσσω
 Πιπόνθασι, Α. 36.
 Πίραμαν (τὸ) Α. 223, Β. 572.
 Περιδραυθηνῶσι, Α. 30.
 Περικόπτω, Α. 308.
 Περιμαζόνω, Α. 172.
 Περιπατῶ, Α. 235. Β. 95. Περ-
 πατῶ, Β. 325, 555.
 Περιπίση (ἵνα μὴ), Β. 293.
 Περισσά, Β. 602.
 Περισσευμένη. Α. 93.
 Περισουφρόνω, Α. 156.
 Περιστρέφωμαι, Β. 221.
 Περιχαρασσομένη, Α. 117.
 Ηερπατῶ. Ζ. Περιπατῶ.
 Πέρπυρα, Β. 80. Ζ. Ὑπέρπυρα.
 Περσίειν, Α. 103.
 Πίτεται, σελ. 237.
 Πετζιν, Β. 454.
 Πετζόνω, Α. 122, 126.
 Πετζωτῆς, Α. 115.
 ΠΕΤΡΟΣ, Β. 641.
 Πίτυχα [Ἐπίτυχα], Β. 434.
 Πίφτω [Πίπτω], Α. 371. Ἐπε-
 σαν, Β. 616.
 Πηγάδιν, Β. 325.
 Πηδῆματα, Β. 211.
 Πηλός, Α. 239, 245.
 Πιάνω, Α. 136, 156. Πιάνει,
 Β. 127. Ἐπιανα, Α. 326.
 Ἐπιάσα, Β. 206, 207. Πιάσω,
 Β. 187, 228. Ἐπιάσθησαν,
- Β. 238. Νά τὸν πιάση, Β.
 532. σελ. 315.
 Πιασμός, Β. 240.
 Πίζους (τούς) σελ. 286.
 Πιλαλήσει (ἄν), Β. 496.
 Πίνακας, Β. 186.
 Πινάκιν, Β. 109, 398. Β. 589.
 Πινακίου, Β. 413. Πινάκια, Α.
 304.
 Πίνω, Β. 233. Πίνουσιν, Β. 287,
 353. Πίνων, Β. 217. Πίε τὸν
 πυρετὸν, Β. 481.
 Πιπέριν, Α. 118, 203. Β. 200.
 Πιπεροτρίφτης, Α. 199-205.
 Πίστευσον, Β. 402, 405.
 Πιτυροῦντα, Β. 414.
 Πιτύχη [Ἐπιτύχη], Β. 429.
 Πλανηθῇ (εἰ δεῖ). Β. 277.
 Πλάσμα, Β. 494.
 Πλατέα (τὰ) σελ. 325.
 Πλάτυσμαν (τὸ). Β. 57.
 Πλείοι, σελ. 311.
 Πλείους (οἱ), Β. 544.
 Πλείστα καὶ πολλὰ, Β. 153
 Πλευρά (τὰ), σελ. 324.
 Πληθυντικόν, Α. 95.
 Πλήρης, Α. 155, 303.
 Πληρόνω. Ἐπλήρωσις, Β. 66.
 Νά πληρώση, Β. 281.
 Πλησίον, Β. 288.
 Πλήσσω. Ζ. Ἐπληξά
 Πλουσίως, Β. 580.
 Πλύσιμον, Α. 304. Β. 109.
 Πλωρήτης, Α. 224.
 Πνίγω, Α. 282.
 Ποδέα, Β. 181.

- Πόδες στίχων, Α. 138.
 Ποικιλία, Β. 378.
 Ποιμὴν, Β. 450. Ποιμένος, Β. 288, 538.
 Ποίσω [Ποίησω], Α. 246. Ἐποίηκεν [Πεποίηκεν] Α. 294. Πεποιημένον, Β. 449. Ποίησον, Β. 500. Ποτήσωσι, Β. 545. Ποίστε, [Ποίησον], Β. 568.
 Ποκάμισον, Α. 365.
 Πολεμάρχος, σελ. 311.
 Πολεμεῖ (τὰ τὸν) Β. 542.
 Πολλὰ πολλὰ, Α. 102.
 Πολυλεξία, Β. 154.
 Πολυπραγμόνει (μὴ) Β. 489.
 Πολυφαγία, σελ. 319.
 Πολυφωνία, Β. 612.
 Πόματα, Β. 214.
 Πονέσει τὴν ψυχὴν του, Β. 495. Ἐπόνισα τὸν γούργουρον, Β. 612.
 Πόνος (ἄν) τὸν κρατήσῃ, Β. 564.
 Πορινά, Β. 348.
 Πόρτα, Β. 131, 151, 330, 444.
 Πορφύρας (τὸν τῆς) γόνον, Β. 546. — βλάστημα, Β. 620.
 Ποσὸς, Β. 279.
 Ποσῶς, Β. 54, 137, 341. — οὐκ, Α. 311. — νὰ μὴ, Β. 508.
 Ποτάμιν. Α. 137. Ποταμός, Β. 600.
 Ποταπὸς, Β. 246.
 Ποτηρόπουλον, σελ. 279.
 Ποῦ [ῥοτις], Α. 86. [ἄς], Β. 509. [ῥπου], Β. 611.
 Πουγγίν, Α. 103.
 Πουλιέται [Πωλείται] Β. 115. Παλοῦν, Β. 125. Ἐπουλούσασιν, Β. 272.
 Πουλιτζήτης, Β. 553. Πουλιτζάκις, σελ. 312.
 Πούποτε, σελ. 322.
 Πράγματα, Β. 383. — κακά, Β. 499.
 Πρασινίζει, Β. 404.
 Πράττειν (τοῦ), Β. 535.
 Πρέσβυν προβάλλομαι, Β. 637.
 Πρὶν ἂν, Β. 484.
 Πρίσκειται, Β. 234.
 Πρίσμαν, Α. 158.
 Προάστειον, Β. 539.
 Προβάλλομαι Ζ. Πρέσβυν.
 Πρόδας, Β. 77.
 Προγεύματα, Β. 55.
 Προγεύομαι, Α. 122.
 Προκείμενα (τὰ). Β. 162. Προκείμενον (πρὸς τὸ), Α. 39.
 Προκρίνω, Α. 109.
 Προκύψατε, Α. 202.
 Προλέγω, σελ. 285.
 Προξενήσω (νὰ σέ τὸν), Β. 599.
 Προσαιτώ, Β. 555.
 Προσγινόμενα, Β. 305.
 Προσηγορία, σελ. 285.
 Προσλέγω, Β. 376.
 Προσθεῖναι τὰς ἀκοάς, Α. 5. Β. 30, σελ. 315.
 Προσκυνῶ, Α. 181.
 Προσόψιν, σελ. 200.

- Σουλταρία, Α. 334.
 Σουλῆνα (ή), Β. 345. Σωλήνα, σελ. 281.
 Σοφή, σελ. 284.
 Σοφιστής, Α. 144.
 Σπάνιος, Β. 443.
 Σπαράσσω. Εσπαράχθησαν, Β. 615.
 Σπάσμα, Β. 484.
 Σπασρέβω, Β. 227.
 Σπατάλη, σελ. 285.
 Σπαταλοκρομύδης, Β. 319.
 Σπέρματα, Β. 571.
 Σπίτιν, Α. 181, 282, 369, 370.
 Σπονδείος, Α. 139.
 Σπουδάζω, Β. 263, 431, 573.
 Σπρόσεις, Β. 515.
 Σταχός, Β. 342.
 Στακτή, σελ. 309.
 Στακτοκυλισμένον, Β. 416.
 Σταλείς, Β. 121.
 Στάμενα (τά), Α. 104, 167. Β. 466. Στάμενον, σελ. 103.
 Σταμεναρία. Α. 121.
 Στάνεο μου, Β. 152.
 Σταπιδίτζαι, σελ. 282.
 Στάσει [Στάζει], Β. 390.
 Σταυλίζονται, Β. 317.
 Σταφιδόχνοτος, Α. 342.
 Στάχος, Β. 166.
 Στίμσαι, Β. 474.
 Στενός και τεθλιμμένος ημέρας, Β. 232.
 Στενούμενος, Β. 631.
 Στενοχωρία, Α. 108.
 Στερεός, Β. 536. Στερεός, Β. 450. Στερέος, σελ. 311.
 Στερνοκτυπώ, σελ. 330.
 Στιγμήν [un moment], Β. 124.
 Στιλδόματτα, Β. 482.
 Στιχίτος (γρ. Στιχίτος ή Στοιχητός) σελ. 154.
 Στιχίζω, Β. 16.
 Στιχοπλόκος, Α. 242.
 Στίχος, Α. 138. Β. 46.
 Στλιβίτζης, σελ. 324.
 Στολίζω, σελ. 274.
 Στοματός, Β. 291.
 Στόμαχος, Β. 323. σελ. 319.
 Στούππινον, Α. 67.
 Στράτα, Α. 330.
 ΣΤΡΑΤΗΛΑΤΗΣ [Θεόδωρος ό], Α. 394.
 Στραφή, σελ. 274.
 Στρέψη (νά τώ), Β. 513.
 Στριγγίζω, Α. 189, 200.
 Στρογγύλα, Β. 80.
 Στρώματα, Β. 609.
 Στυλομάχια, σελ. 302.
 Συγγενείς, Β. 502. Συγγενοί, σελ. 306.
 Συγγράφω, Β. 153.
 Σύγκρισις, Α. 33.
 Συγχαρμία (τά), σελ. 322.
 Συγχάρισε, Β. 436.
 Σύνκα, Β. 349. Συνέτεια, Α. 209.
 Σύκονα, Συκοτής. Ζ. Σηκόνω.
 Σύλαρδον, Α. 270.
 Σύλθες [Σύ ήλθες], Β. 93.
 Συλίγουρδον, Β. 569.

- Συλλογίζεσθαι, Α. 285.
 Συμβάν (τὸ πρὸ μικροῦ) Α. 268.
 Συμμάχια, Β. 311.
 Συμφορά, σελ. 278.
 Σύμπλευρον, Α. 270, 284.
 Συμπλήρωσιν (μετὰ δὲ τὴν), Β. 588.
 Σύν. Σύν αὐτοῖς, Α. 292. — πάσαις, Β. 575. Σύν τὴν ζήτησιν, Β. 634.
 Συναγεί, Β. 283. Συναγούσι, Β. 421. Σύνασσι [Σύναγε], Α. 240. Σύναγε, Β. 57. Συναχθῶσιν, Β. 159.
 Συναγρίδα, Β. 170.
 Συνδουζίζω, Α. 8.
 Σύνδυο, Α. 228. Β. 140.
 Συνεργούμενος [Συνεργὸν ἔχων], Α. 28.
 Συνήθεια, Β. 303.
 Συνοδικαὶ κρίσεις, Β. 304.
 Συνοδοσιπύρος, Β. 639. Συνοδοσιπορῶ, Α. 396.
 Σύννομον [Σύννομον], Β. 518.
 Σύντρεφλος, Β. 188.
 Σύντομα, Α. 191. Β. 56. Σύντομον, Β. 451, 570. σελ. 320.
 Σύντόμως, Α. 42. Β. 403.
 Σύντρίβω, Α. 574. Β. 183, 187, 276. Συνετρίβωσαν, Β. 610.
 Συντυχένω, Α. 252. Β. 47, 473.
 Συνφθάνει, Β. 280.
 Σύρνω. Ζ. Σύρω.
 Συρράπτω, Β. 509.
 Σύρω, Α. 350. Σύρνω, Β. 400. Ἐσυραν τὸ τραπέζιν, Α. 271.
 Συρόμενος, Β. 284, 514.
 Σύσκατος, Α. 354.
 Σύσκευή, Α. 344.
 Σύστεον, Β. 518.
 Συχνά συχνά, σελ. 81.
 Συχνάκις, Β. 417.
 Συχνογυριζόμενος, σελ. 267.
 Συχνοκαταπίνω, Β. 100.
 Συχνοφλαμαρίζω, Α. 229.
 Συψωμίτης, Β. 400.
 Σφαγή (νά), Β. 532.
 Σφάχτης, Β. 286.
 Σφικτά, Β. 488.
 Σφικόματα (τά), σελ. 116.
 Σφίξει τὰ δόντια σου, Β. 488.
 Σφίξω τοὺς ὀδόντας, Β. 187,
 Σφίξει τὰ μερῖα του, Β. 495.
 Σφουγγάτον, Α. 130.
 Σφυγμός, Β. 566.
 Σχίζω. Ἐσχίστης, Β. 204.
 Σωλήνα. Ζ. Σουλήνα.
 Σώπασσι [Σώπησεν], Α. 252.

Τ.

- Τὰ καὶ τὰ (ποῖσι), Β. 568.
 Τάδω [Τὰ ἰδῶ, Τῇδε], Α. 275.
 Τάλας, Α. 345. Β. 646.
 Τάντανος, σελ. 309.
 Ταξιειδύουν, Α. 595.
 Ταξιδοῖς, Α. 395.
 Ταπεινός, Β. 280 σελ. 281.
 Τάραξεν, Α. 332.
 Τάρθουννα. Ζ. Ρουθουνν.
 Τάρταρος, Α. 254, 259, 265.

- Ταρτερόν, σελ. 168, 173, 239, 297.
 Τάς [άς]. Β. 617.
 Ταυγενίου. Ζ. ΕΥΓΕΝΙΟΥ.
 Ταῦτα, Β. 468.
 Τάχα, Α. 292, 319. Β. 263, 492.
 Τάχατι, Α. 156, 371. Β. 307.
 Τάχει (έν), Β. 363.
 Τείχος, Β. 621.
 Τελευταῖς μου (πρὸς τῆς) Α. 256.
 Τελευταῖς (έν τοῖς), Α. 77. ΔΓ.
 Τελευτῇ (έν τῇ), σελ. 57.
 Τέσσαρα, Α. 124. Τέσσαρα, σελ. 110.
 Τετράδα καὶ παρασκευὴν, Β. 349.
 Τετρακαλαμαράτος, Α. 236.
 Τετραμερὴς, Α. 23.
 Τετραμέρια, Α. 22.
 Τετράναξ, Α. 17.
 Τετραύγουστος, Α. 26.
 Τεχνίτης, Α. 144.
 Τίως, Α. 153.
 Τζαγγάρης, Α. 114, 144.
 Τζαγγία, Β. 67.
 Τζακίζω, Α. 374.
 Τζακόνω, Β. 186.
 Τζαλοπεριπατάρις, σελ. 312.
 Τζαντζαλιάρης, σελ. 314.
 Τζαντζαλιαρουτζούριχος, Β. 558.
 Τζαντζαλοφορεμένον, Α. 67.
 Τζαντζαρίζω, Β. 149.
 Τζίκνα, Α. 230, 233, 331.
 Τζικνόνω, Α. 234.
 Τζερεδία, Β. 255.
 Τζήρος, Β. 201. Τζύρος, Α. 96.
 Τζμπῶ, Β. 261.
 Τζούνα, Α. 188, Β. 204.
 Τζουκαλούδα, Β. 205.
 Τζούριχος ἢ Τζούρουχας, σελ. 314.
 Τζυγαρίζεται, Β. 429. Τζυγαρίζομαι, Β. 437.
 Τζύρος. Ζ. Τζήρος.
 Τυγάνου, Β. 174.
 Τὴν [ἡν], Α. 207. Β. 440.
 Τῶλω. Πῶς οὐ τῶλω τρέχας, σελ. 98.
 Τίποτε, Β. 278. Τίποτα σελ. 298.
 Τίς. Τίνω, Β. 76, 77. Τί έν τὸ, Β. 401. Τί ποτε, Β. 278.
 Τὸ πῶς τὸ λέγουσιν, Β. 427.
 Τὸ [ὅ], Α. 241.
 Τόδε τόδε (ας γίνῃ), Β. 568.
 Τὸν [ὄν], Α. 263, 286.
 Τὸ νά, Β. 235.
 Τοιάδε, Β. 290.
 Τορνεσφιν, Α. 153.
 Τορνέσιον, Β. 88.
 Τόσα τόσα, Β. 110.
 Τουρδάτον, Β. 163.
 Τουρτουρίζω, Α. 259, 261.
 Τουρτουρισμός, Α. 259.
 Τραγανόδεχτος, Α. 340.
 Τραλισθῇ (μὴ) σελ. 185.
 Τρανά, Β. 107, 203. Τρανόν, Α. 124. (σελ. 144). Τρανούς, Β. 424. Τρανώτερον, Β. 58.
 Τράπεζα, σελ. 288.
 Τραχηλία, Β. 53.
 Τραχυτέροις λόγοις, Β. 492.
 Τρέφε, Α. 276. Τρέφονται, Β. 338.

- Τρία (ὅταν τὰ) δώσουσιν, Β. 159.
 Τριάδες (τῆς ἀγίας) Β. 389.
 Τρίβουν, Β. 579.
 Τριγλία, Β. 175.
 Τριπτούτικον, Α. 179. Τριπτου-
 τικόν, Α. 183.
 Τρικράτιστον, Α. 380. Τρισκρά-
 τιστον, Α. 396.
 Τρίς, Β. 390.
 Τρισανάθεμα, Α. 134, 160.
 Τρισπίδαμος, Β. 169.
 Τρίχεις, σελ. 277.
 Τριψίδην, Β. 166.
 Τροπαιοῦχος, Β. 620.
 Τρύπα, Β. 94.
 Τρυφερά, Β. 574.
 Τρώω Β. 257, 268. Τρώγῃς,
 Β. 487. Τρώς [τρώγῃς] Ἰτρώγα
 (καί), 248. Ἰτρώγαν (καί) Β.
 250. Τρώγον, Β. 236. Τρώ-
 γεται, Β. 133.
 Τυγχάνω, Α. 23. Β. 79, 142,
 213, 373. Ἄν τύχη, Β. 434,
 Εἰ τυγχάνει, Β. 536.
 Τυλίγομαι. Α. 371.
 Τύμπανον, Τυμπανάρης, σελ. 170.
 Τυμπαλόχρουστος, Α. 360.
 Τυπικόν, Β. 302, 359, 551.
 Τυρῶν, Α. 121, 123.
 ΤΥΡΩΝ, Α. 394.
 Τώρα, Β. 455.
- Ἰδωρ, Β. 380.
 Ἰδατος (τοῦ), Β. 287.
 Ἰδρόκυλον, σελ. 293.
 Ἰδρομένον, Β. 233.
 Ἰδροπικιάσα [Ἰδρωπίασα], Β.
 605. Ἰδρωπικιασμένες, σελ.
 279.
 Ἰέλιον, Β. 567. Ἰάλιον, σελ. 315.
 Ἰπάγω, Β. 461, 467. Ἰπάγει, Β.
 116. Ἰπάγει, Β. 571, σελ.
 274.
 Ἰπάρχω, Β. 50, 253, 371, 477.
 Ἰπεραθνίζον, Β. 193.
 Ἰπέρρογα, Β. 633.
 Ἰπέρπυρα, Α. 66.
 Ἰπέστην, Α. 52.
 Ἰπνιάρης, σελ. 327.
 Ἰπόδημαν, Α. 126.
 Ἰπόδησις, Α. 61.
 Ἰποκάμισον, Β. 93.
 Ἰποκοιμάται ἡδέως, Β. 218. ΔΓ.
 Ἀποκοιμάται, σελ. 264.
 Ἰποίσω, Β. 161. Ἰποίσομαι, Β.
 157.
 Ἰπομένω, Β. 472 (σελ. 144).
 Ἰπομένει, Β. 444.
 Ἰπομουγγρίζουσα, Α. 323.
 Ἰποτροφή, Β. 136.
 Ἰψώσω σε (ψάλλουν τὰ), Β. 160.

Υ.

- Ὑάλιον. Ζ. Ὑλίον.
 Ὑγιάνη (ἰάν), σελ. 320.

- Φάδατα, Β. 81, Φαδατίτιν, Β.
 346.
 Φαγίν, Β. 286.
 Φάγω, Β. 405. Φάγει, σελ. 118.

Φαινότατος, Ζ. Ἀστήρ.
 Φαίνομαι, Β. 556. σελ. 288.
 Φακή, Β. 340.
 Φακρασιν, σελ. 279.
 Φάνη [ὑφάνη], Α. 362.
 Φαρμάκιν, Β. 285, 418.
 Φάρσωμα, Α. 226. Φάλσωμα,
 σελ. 194.
 Φᾶσιν [Φάγωσιν], Α. 271. Β.
 430.
 Φασόλιν, Β. 347. Φασούλιν, σελ.
 282.
 Φιλῶ [ᾠφελῶ]. Φιλέσῃς, Α. 57,
 74. Φιλοῦν, Β. 554.
 Φέρνει εἰς ὄρεξιν, Β. 262. Φέρομεν,
 Β. 442. Μὴ φέρων, Β. 622.
 Φερωνύμως, Β. 375.
 Φεῦ τῆς συμφορᾶς! Α. 146.
 Φησμής, σελ. 287.
 Φθάνω, Φθάσει, Α. 123. Β.
 455. Φθάσω (σύ), Β. 333.
 Ἄς φθάσει, Β. 360. Φθάσει,
 Β. 112.
 Φθεγγόμενοι, Β. 290.
 Φιλανθρωπία, Β. 372.
 Φιλαργυρία, Β. 422.
 Φιλᾶσθενος, Β. 253.
 Φιλοθεῖται, Β. 296. ΦΙΛΟΘΕΟΥ
 Μονή, Β. 623.
 Φιλοκτίρμων, Α. 388.
 Φιλοκίτωρ, Α. 388.
 Φιλομήλα, Β. 87, 168, 236,
 433. Φιλομηλίτζα, 574.
 Φιλοτιμία, Β. 388.
 Φλύαρος, Β. 291, 363.

Φοδούμαι, Β. 253. Φοδᾶσαι (νά
 μῇ), Β. 600. Φοδεῖτω., Β.
 292.
 Φοίνικες, Β. 349.
 Φόλα, Β. 90. Φόλη, Β. 272, 555.
 Φόρει, Α. 239. Φορεῖν, Α. 260,
 261. Β. 51. Φόρην [ἔφορει],
 Α. 68.
 Φόρος, σελ. 296.
 Φορτικὸς, Α. 245. Β. 273.
 Φούκτα, Β. 200.
 Φουσκωμένη, Β. 207.
 Φροντίζει, Β. 577.
 Φρύξαι, Β. 481.
 Φτερνισήρα (ῆ), Β. 69.
 Φτιάνω, Β. 111. Φτιάσουν, Β.
 251.
 Φυλάσσοντες τοὺς νόμους, Β.
 359.
 Φωνάζω, σελ. 201.
 Φωνή, Β. 488.
 Φωστήρ, σελ. 311.

Χ:

Χαδιαρίν. Χαυιάρν, Β. 88.
 Χαυιάριτζιν, Β. 347. Χαδια-
 ροκατελύτης, Β. 97. Χαδιαρο-
 ποῦλοι, Β. 226.
 Χαλᾶ, Α. 282.
 Χαλεπά, Β. 619.
 Χαλίκια, Α. 240.
 Χαλκή, Β. 462.
 Χαλκὸς, Β. 423.
 Χάνεται, Β. 228.

- Χάρισόν μοι τὰς ἀκοάς σου, Α. 267. Χρήζω, Α. 191. Β. 241, 459.
 Χαρκόπος, Α. 116. Χρήσεται, Β. 492.
 Χάρτια (τὰ), Α. 98. ΧΡΙΣΤΟΥΣ, Β. 641. Χριστέ! Β.
 Χαρτοσάκουλα, Α. 98. 206. Χριστὸν [στὸν], Β. 462.
 Χανιάριν. Ζ. Καδιάριν. Χριστομίμητος, Β. 372; σελ.
 311.
 Χειμὸν καὶ καλοκαίριν, Α. 68. Χρῶ. Νάχριςπν, Β. 209.
 Χειμῶνος (ὡς ἐκ) παγετοῦ, Α. Χρυσάφιν, Α. 316.
 260. Χρυσοφτερνισηράτος, Α. 59.
 Χειραγωγῶ, Α. 247. Κυλὸν (τὸ), Β. 577.
 Χειρομάχιστες, Α. 201. Κύμδς, Β. 356.
 Χειρονόμος, Β. 63, 78. Κύτρα, σελ. 283.
 Χειροτεχνάριος, Α. 161. Χερσ. Χωνεύω, Β. 354.
 τεχνάριος, Α. 206. Χωρικός, Α. 320. Β. 439.
 Χερότερον, Β. 235. Χωρεῖ, Α. 367. Χώρεστες, Β.
 Χιονάτος, Β. 195. 204.
 Χιώτικον [ἰλλ. τοῦ Κρησίου], Ψ.
 Β. 172, 322, 410. Οἶνον
 Χιώτικον, Β. 353. Χιώτικαι
 σαπιδίτζαι, σελ. 282.
 Χνοῦς (μηδὲ), Β. 264. Ψαθῖν, Β. 84.
 Χολή, Β. 287. Ψαλιδόπουλον, Α. 108.
 Χολόκουκα ἢ Χολόκοκκα, Β. Ψάλλω, Β. 79, 160, 335,
 420. — πικρίας, Β. 220. 336, 611.
 Χονδρὸς, Β. 195, σελ. 312. Ψείρα. Ψύρας (ΔΓ, Ψήρας), Α.
 Χονδρὸς (ἴσως ἄν. κύρ.), Β. 05.
 384. Ψεύδομαι (οὐ), Β. 402.
 Χονδρόχυλον, Β. 416. Ψεύδος, Β. 446, 449.
 Χορδόκοιλα, Α. 120; Χορδο- Ψευδοτζαγγάρης, Α. 115.
 κοιλίτζιν, Α. 123. Ψηλαφῶ, Α. 104, 105.
 Χορδοκοιλίστρα, Α. 336. Ψήνχσιν [Ἐψον], Α. 334. Ψήσσετε
 Χορδς, Β. 611. [Ἐψήσατε], Β. 590.
 Χορταίνω, Α. 214. Β. 126, Ψησία, Β. 99, 236, 426, 433.
 241, 316, 418. — τὸν Ψηδόπουλον, Β. 163.
 ὑπνόν, Β. 326. Ψηφίζω, Β. 80.
 Ψιθυρίζω, σελ. 310.

Ψιλούτζακον, σελ. 319.
 Ψιράριον, B. 478.
 Ψίχα, A. 83. Ψιχίτζα, B. 589.
 Ψιχίτζα, B. 392.
 Ψουνίζω, B. 87, 132.
 Ψουφουρίζω, B. 49. σελ. 307.
 Ψοφιάρικος, B. 691.
 Ψοφισμένος, σελ. 322.
 Ψόφον (ρεύομαι τὸν), B. 219.
 Ψόφος [κτύπος], σελ. 264.
 Ψόφουν ἐκ τὴν πείναν, A. 317.
 Ζ. καὶ Ψωνίσω.
 Ψύρες (οἱ), A. 373.
 Ψυχὴ, B. 440.
 Ψυχικόν, B. 480.
 Ψυχομαχεῖ, B. 464.
 Ψωμῖν, A. 83, 99, 214. B.
 231, 480, 487. Ψωμίτζιν, B.
 342.
 Ψωνίσω [ἰσ. Ψοφήσω], B. 235.

Ω.
 Ω τῆς! B. 372. Ω τοῦ! B. 192,
 365.
 Ων εἶρακα, B. 191. — εἶπον, B.
 588. Ωνπερ κατεῖπον, B. 646.
 Ωρα γεύματος, A. 127, σελ. 249.
 Ωρειάριος, σελ. 233.
 Ως ἂν, B. 651.
 Ως διεμέναν, B. 330.
 Ως ἔχουσιν, B. 376.
 Ως ἴνα, A. 268. Ως καὶ, A. 311.
 Ως τοῦ νά, B. 284, 429.
 Ωσαύτως, σελ. 306, 309.
 Ωσπερ, B. 503.
 Ως [ἕως] τὴν μέσσην, B. 51.
 Ωτα, B. 450.

ΤΑ ΠΑΡΑΛΕΙΦΘΕΝΤΑ.

Ἀγρὸς, σελ. 317.
 Ἀδρὺ, Ζ. Τάδρην.
 Ἀλαλάιν, 291.
 Ἀναβλεμματίζω, σελ. 299.
 Ἀνδρολαλία, 302.
 Ἀποκριθεῖς, 310.
 Αὐτάναξ, A. 16.
 Αὐτοῦνον. A. 359.
 Ἀφείλωμαι, σελ. 296.
 Βαβαλισμένος, 251.

Βαράδατον, 236.
 Βλέψεν, 330.
 Βλησκούνην, 318.
 Βομβόκτυπίζω, B. 450.
 Διάβη (ἄς), σελ. 319.
 Δύσκολα, 290.
 Ἐγκαταπλέω, 209, 335.
 Ἐβλάσθησαν, 324.
 Εἶα, 295-296.
 Εἶδ' οὖν, 306.

Ἐκδοῦριν, 301.
 Ἐκπέμπων, B. 651.
 Ἐκτῆθῃσα, A. 322.
 Ἐματίδας, σελ. 308.
 Ἐνεργής, 310.
 Ἐξεγλυστρῶ, 294.
 Ἐξοπορτίζω, 302.
 Ἐπιδε, 330.
 Ἐπιλαλῶ, 303.
 Ἐπικάμμυσον, 240.
 Εὐστόχως, 289.
 Εὐσυχρίτως, 208.
 Ἡδίστων (μετὰ τῶν), B. 654.
 Θαρρήσας, σελ. 331.
 Θάμα, 293.
 Θεοστεφία, 228.
 Θίς (τὸ), 12F.
 Ἰδέτε, 293.
 Ἰδού, 203.
 Κάππαρις [cāpre], 298.
 Κῆτος, B. 642.
 Κλάσμα, σελ. 303.
 Κοπετός, 301.
 Κορεσθῆναι, 208.
 Κουδούμεντον, 238.
 Λαχανόγouλα, A. 213.
 Λυθῆναι τὴν δέησιν, σελ. 330.
 Μῖλεν, 317.
 Μουρούνα, 259.
 Νῦν (ἀπὸ τοῦ), B. 511.
 Ὁξύδιν, σελ. 274, 279.
 Παγετός. Z. Χυμόν.
 Παθεῖν (τί ἔχει), 306.
 Πάλαι, 310.
 Παιαιοκαλιγον, 301.
 Πανδόκιμος, 303.
 Πάπλωμαν, A. 364.

Παραπέμπω, B. 636.
 Παρέτρινεν, B. 184.
 Παρόργησεν, σελ. 257.
 Πείθομαι, 331.
 Πέραστε, 301.
 Πιττακίτζιν, 298.
 Πληττόμενον, 326.
 Ποθῶ, B. 648.
 Πουλίτζιν, σελ. 244.
 Προνοία, A. 49.
 Προσοίσομαι, σελ. 109.
 Προσόψιν, 200.
 Πρόσταγμα, 311.
 Ηυρέσσω, 296.
 Σάχαρ, 297.
 Σίγα, 201.
 Σπιγοματζούαης, 201.
 Σπίγω, 195.
 Στεναγμός, 309.
 Συδουκίζεσθαι, 208.
 Συγκόμματα, 255.
 Τάδρην (Τὸ ἀδρὺ), B. 101.
 Ταλαίπωρος, σελ. 324.
 Τετάρτιν, 261.
 Τζερδέλα, B. 255.
 Τοπάρχης, A. 16.
 Τραλίζομαι, σελ. 185.
 Ὑδρεις, 299.
 Ὑπέρ, A. 288.
 Φθιριάρικον, 301.
 Φλεδοτομῶ, 298.
 Φλισκουνίτζιν, B. 592.
 Φουδουλία, σελ. 241.
 Φουρνητάρης, A. 326.
 Χίριν, A. 185, Χερίτζιν, A. 374.
 Ωά, σελ. 261.
 Ωδίνες, 331.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΣΗΜΕΙΩΣΕΩΝ.

Α—ΑΚ.

- Α, αφαιρείται καταρχάς, 51. — πλεονάζει, 87, 156. — τρέπεται εις $\bar{\epsilon}$, 111, 116. — ἀντὶ τοῦ $\bar{\epsilon}$, 103.
- Ἀββᾶς, 287.
- Ἀγανάκτῳ τὰς χάριτας, 226.
- Ἀγχιώργις, Ἀγχιμηήτρις, 47.
- Ἀγιοζούμεν, 287, 288.
- Ἅγιος βασιλεὺς, 293-294, 306, 323.
- Ἀγορά, 317.
- Ἀγόριον, 87, 256.
- Ἀγουρίδα, 89.
- Ἀγουρίτζης, 256, 262.
- Ἀγουρς, 88, 256, 262.
- Ἀγριομελιτσάνα, 191.
- Ἄγωρος, ἢ Ἄγορος, 88.
- Ἄδεια, Ἀδειαζω, 138.
- Ἄδεται λόγος, 324.
- Ἀθηάγος, 279.
- Ἀθροαλλία (paroles dures), 302.
- Ἀδρὺ (dur). Ζ. Τάδρην.
- Ἀδύκατον κρέας, 217.
- Ἀειδοῦριν, 301.
- ἈΕΤΙΟΣ, 322.
- ΑΖΩ, ΑΝΩ καὶ ΑΙΝΩ (εἰς) ῥήματα, 140-142, 152, 225. — εἰς $\alpha\zeta\omicron$ καὶ $\alpha\alpha$, 65. Ζ. καὶ ΑΣΣΩ.
- Ἀθερίνης, 255.
- Ἀθίζω, 44.
- Ἄθνη, Ἀθνίζω, 258.
- Ἀθότυρον, 261.
- Ἀθύρην Κρητικὸν, 283.
- ΑΙΑ. Ζ. ΙΑ.
- Ἀγιομίταξον, 238.
- ΑΙΘΕΡΙΟΣ, 297.
- Ἀματίτζιν, 308.
- ΑΙΝΩ (εἰς) ῥήματα, 44-45.
- Αἰτιατικαὶ ἀρσ. πλαθ. ἀντὶ ὀνομασικ. ἐνικ. 87. — θηλυκ. ἐνικ. ἀντὶ ὀνομασικ. ἐνικ. 48, 87. — ἀντὶ δοτικῶν, 108, 119, 308.
- Ἀκανετός, 103.
- Ἀκάπνιν, 253.
- Ἀκόμη, 234.
- Ἀκου [Ἀκουε], 104, 224. Ἀκοῦ Ἀκοῦς, 104, 134, 220.
- Ἀκοῦμεν, Ἀκοῦτε, Ἀκοῦσιν καὶ Ἀκοῦν, 104, 133-134.
- Ἀκοῦς [ὀνομάζεσθαι], 178-179.
- Ἀκούγω, 63.

Ἀποπλασίδιον, 178.

Ἀπόρευχα, 313.

Ἀποσία, 264.

Ἀπόσιμα (abcès), 123.

Ἀποσηθίζω, ἢ Ἐκσηθίζω (ap-
prendre par cœur), 211.

Ἀπόστροφος ἢ ἔκθλιψις εἰς ἀρχὴν
προθέσεων, κ. τ. λ. 114, 150,
167, — ἢ συνίησις, 164-
157.

Ἀπότῃς ἢ Ἀπότῃς, 116.

Ἀποτ' ἰμένα. Ζ. Ἀπό.

Ἀποτριχία, 328.

Ἀποφάγια, Ἀπόφελα, 79.

Ἀποφόρια, 313.

Ἀπώθω, Ζ. Ἀμπώθω.

Ἀράδα καὶ Ράδα, 154, 156-
157. Ἀραδιάζω, 157.

Ἀραμάδα, 97.

Ἀρβελίζω, Ἀρβελίζον κρέας, 221,
251.

Ἀργαβία ἢ Ἀργαλία, Ἀργαδιάζο-
μαι, 205.

Ἄρθρα προτακτικὰ ἀντὶ τῶν λε-
γομένων ὑποτακτικῶν, 203,
205. Ἄρθρων πλεονασμός, 84,
222.

Ἀρθροῦν, 214. Ζ. καὶ Ρουθροῦνιν.

ΑΡΙΑ (εἰς) ὀνόματα, 169. — εἰς

ΑΡΙΣ, 92.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ, 321.

Ἄριλα, 77.

Ἀρκούδα, Ἀρκουδίζω, 280.

Ἀρμάριον, 70, 72.

Ἄρμενα (τὰ), Ἀρμενίζω, 71.

Ἄρμυρος, 47.

Ἀρνούμαι (genoucer), 85.

Ἀρσενικά συντασσόμενα μὲ θη-
λυκά. Ζ. Μετοχαί.

Ἄρτυμα, Ἀρτυσία, Ἀρτύνομαι,
317.

Ἀρχίζω, Ἀρχινῶ, 145.

Ἀρχιχρονιάτικα, 155.

Ἄρχομαι. Ἐξέτατο, 157.

Ἀρχόντισσις, 193.

Ἄρχος, 52.

ΑΣ, τρέπεται, εἰς $\overline{\alpha\iota\varsigma}$, 81.

ΑΣ, μόριον προσακτικόν, 98-99,
— εὐκτικόν, 99.

Ἀσαράκωτος, 82.

Ἀσῆμιν [Ἀργύριον], 102.

ΑΣΙΝ, κατάληξις ἀορίστων ἀντι-
τοῦ ΑΝ, 67, 69, 293. —
παρτατικῶν, 69.

Ἄσπασρος, 267.

ΑΣΣΩ (εἰς) καὶ ΑΖΩ ῥήματα, 77,
141.

Ἀσπίδαι, Στακιδίτζαι, 282.

Ἀσφάλεια, 248.

Ἄσχημα, 97.

ΑΤΟΣ (εἰς) ὀνόματα βάρβαρα,
43, 48, 53, 122, 186,
196.

Ατός μου, 116. — σου, του,
319.

ΑΤΟΥ, κατάληξις γεν. οὐδετ.
περιττοσυντ. ἀντὶ τοῦ ΑΤΟΣ,
65.

Κτσαλα (*), Ατσαλοπεριπάτης;
312.

Αὐγὸς, 97.

Αὐγὸν (τὸ), 63. Αὐγάτος, 122.

Αὐξαίνω, 44.

Αὐξήσεις ῥημάτων χρονικαί, 161.
— συλλαβικαί, 210.

Αὐόν. Ζ. Αὐγόν. Αὐοτάραχον καὶ
Αὐγοτάραχον; 63.

Αὐτοῦνος [Αὐτός], 220, 225.

Ἀφαιρέσεις τοῦ κατ' ἀρχάς τῶν
λέξεων σοικείου, 113, 114,
148, 164-166.

Ἀφηρημένα καὶ συγκεκριμένα ὀνό-
ματα, 181.

Ἀφόντης καὶ Ἀπόντης, 116.

Ἀφότε, 116.

Ἀφου ἢ Ἀφ' οὗ, 110.

Ἀφρατίτζιν, 162. Ἀφρατούτζικον,
291. Ἀφρατόδεςον, 291.
Ἀφράτον, 162.

Ἄφς, ἀντὶ τοῦ Ἄφες, 99.

Ἀχαμνός, 255.

Ἄχερα, 119.

Ἄχνη, Ἀχνίζω, Ἀχνός, 258.

Ἀχρήξω, 184. Ζ. Χρήξω.

Ἀψαι (εἰς ἐν) καὶ σβέναι, 159.

Β.

Β, ἀντὶ τοῦ Υ. Ζήτ. Βρίσκω καὶ
Γυρίβω. — τρέπεται εἰς τὸ Π,
137. — εἰς τὸ Μ, 252. Τοῦ Β,
καὶ τοῦ Γ, ἐναλλαγή, 316.

Βαβαλισμένος, 252.

Βάθρακος, 68, 123. Βαθρακός,
290.

Βακάλης, 241.

Βάλε, Βάλλω, 186. Βάνω, 186,
285.

Βάκω. Ζ. Βάλλω.

Βαπτιστήρ (ὁ), 263. Βαπτιστήρα
(ῆ), 262. Βαπτιστήρας (ὁ), Βα-
πτιστήριον (τὸ), 263.

Βαράδατον, 236.

Βαρδάτον ἄλογον, 237.

Βαρδάσα, 190.

Βάρνα, πόλις. Βαρνώτικον, 290.

Βασιλεύς, 40 — Βασιλείων, 227.

Ω Βασιλεύς, 206.

(*) Ἀπὸ τὸ «Ἀσκαλα, ἀκάθαρτα», ὡς τὸ ἐξήλθ' ὁ Ἡσύχιος. Ὁ αὐτὸς ὅμως Ἡσύχιος σημειώνει ὡς λέξιν Φρυγίαν καὶ τὸ «Ἀττάλη, φόρυξ» τὸ ὁποῖον ἀρμύζει πλέον εἰς τὸ σύνθηδες Ἀτσαλα. Ἡ φόρυξ, ἀκόμη ἀγνωστος, εἰς τοὺς λεξικογράφους λέξις, εἶναι τὰ συνήθως λεγόμενα Πηλὰ, Λάσπη, καὶ ἀπλῶς πᾶσα σωρευμένη ἀκαθαρσία, ὡς καὶ ὁ λεξικογραφηθεὶς γνωστὸς Φορυτὸς ἢ Φορυτὸς, ἀπὸ τὸ Φορύσσω, τὸ μολύνω. «Φορυτὸς (λέγει ὁ Ἡσύχιος). . . συρφετὸς ἢ βόρβορος, ἀκαθαρσία.» Εἶναι λοιπὸν ὁ Ἀτσαλοπεριπάτης τοῦ ποιητοῦ μας, ὁ μολυσμένος ἀπὸ τὴν εἰς τὰ Ἀτσαλα περιπατον, ὅστις, «Ἐφορύετο ἢ γυῖα πηλῷ ἀλεινθηθεὶς» ὡς λέγει ὁ Νίκανδρος (Θηριακ. 203),

Βασταγάριος, 171.

Βάτος, Βατόκευλαν, 317.

Βάτραχος. Ζ. Βάτραχος.

Βαῦνος, 197.

Βγάζω, 165. ἢ Βγάνω. Ζ. Ἐδγάνω.

Βγαίνω, 165, ἢ Βγίνω, 280.

Βγάλλω, 165.

Βγαλτόν. Ζ. Ἐδγαλτόν.

Βγίνω. Ζ. Βγαίνω.

Βίτζα, πόλις Μακεδονίας, 275.

Βελανιδιαν, 111.

Βελόνιν, 173.

Βενετικοί (οἱ). Βένετον χρώμα,

196, 245. Ζ. καὶ Πράσινοι.

Βέργα, 275.

Βερζητέιν, 261.

Βιβλιοδέτης (Rebiteur), Βιβλιογράφος, Βιβλιοαμφιάστης, 156.

Βίλα, 188.

Βίτζα, Βιτζιά, 275.

Βλαττάς, Βλαττιν, 185.

Βλάχα, 221. Βλάχικον τυρίν, 108, 261.

Βλέμμα, 299. Βλέπημα, 176.

Βλησκούνι, 316. Βλησκουνίτζα, 320.

Βοθῶ ἢ, μάλλον, Βοθῶ [Βοηθῶ], 242. Βουθῶ, 243.

Βοσιή (Pâtüre). Βόσκη (Bois), 84.

Βουθῶ. Ζ. Βοθῶ.

Βούκα, 219, 262. Βουκία ἢ Βουχουνία, 57, 187.

Βούκλα, Βουκλωμένες, 216, 234.

Βούμβουλας, 290.

Βουρδουρίζω, 47 — 48.

Βουτλουμένες. Ζ. Βουκλωμένες.

Βραδυιάζομαι, Βραδυιάζω. Βραδύν (τὸ), 171.

Βράζει, 48. Βραστὸν (τὸ), 121.

Βρεκτοκούκκια, 238, 282, 283.

Βράζω, 221.

Βρωμερά, ἢ Βρωμερή, 242.

Βυζίον, 216, 251.

Βωθῶ. Ζ. Βοθῶ.

Βωκάλεον, 246.

Γ.

Γ, ἀντὶ τοῦ π, 87, 294. — ἀντὶ τοῦ σσ, 224. Ζ. Δίγαμμα, καὶ Μ.

Γαδαδίζω, Γαδάδιον, 113

Γαδούρην, Γαϊδούρην, Ἀιθούρην, 301.

Γαϊτάνιον, 107, 215 — 216.

ΓΑΛΗΝΟΣ, 321.

Γανήτικον, 283.

Γάρ (κατάχρησις τοῦ). 76, 97.

Γαργαλίδες, 216.

Γάρος, 255. Γάρισμα, 268.

Γαρόφαλον, Ζ. Καρόφαλον.

Γόδρω, ἢ Γόδρην, 166. Σογδίρω, 294.

Γόνομαι, 166. Γόνω, Σογδύνω, 294.

Γίγονεν, 53.

Γειτόνισσα, 174.

Γέλειον, 162.

Γέμα, 289. Ζ. Γεῦμα.

Γεμάτος, 186. Γεμίζω, Γεμόζω,

Γεμόνω, 285. Γέμω, 83 — 84.

Γενέσθαι (τί θείλει), 159.

Γενική ἑλλειπτική, 203. — ἡ ἀντι-
δοτική, 108.

Γένω ἢ Γενῶ, 136.

Γεράκιον, 299.

Γέρνω, 80.

Γέρος, 52.

Γεύομαι, 63. Ζ. Ψόφος. Γεῦμα,
109. Γέμα, 116.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ (ἅγιος), 228. — ὁ
μέγας ἢ Δούκας, 331.

Γιά [πικρακτευσματικόν], 295-
296, 298.

Γιαγέρνω, 80. Ζ. Διαγύρω.

Γιάνει [Ὑγιάινει], 101.

Γιαρδς, 123, 221.

Γίνομαι, 136. Γέγονε καὶ Ἐγένη,
335.

Γχερνίζω. Ζ. Ἐγχερηνίζω.

Γλακῶ. Ζ. Λακῶ.

Γλαῦκος, 260.

Γληκοῦνι, 316.

Γλίστρα, Γλιστρῶ, 294-295.

Γλυκάδιον (τὸ), 147.

Γλυκὴν ἢ Γλυκὸν (τὸ), 147.

Γλυκίσματα, 292.

Γλυκολέμονον, 283.

Γλυκὸν (τὸ), 142.

Γλυκῆρι. Ζ. Ἐγκλυστήριον.

Γλύστρα. Ζ. Γλίστρα.

Γλυτόνω, 294.

Γλωσσᾶς, Γλωσσώδης, 276.

Γναφαλιάζω, 327.

Γνέμα, 116, 289.

Γνύω, 288, 289.

Γόζομαι, Γοή, 302.

Γομάριον, Γόμος, 281.

Γομφάριον, 260, 292.

ΓΟΥΓΩ, 126.

Γούλα, 191, 279, Γουλάρης,

Γουλιάρης, Γούλαρμος, 279.

Γούλια (τά), 191.

Γουνέλλα, 55.

Γουργουρίζω, 48, 327. Γουργού-

ρισμα, ἢ Γουργουρισμός, 48.

Γούργουρος, 326.

Γουστερίτσα, 316.

Γουφάριον. Ζ. Γομφάριον.

Γραμματισμένος, 268.

Γραμμόδεσμον, 314.

Γρανάτα, 283.

Γρεπίδα, 87.

Γριδάδι, 259.

Γυρεύω, ἢ Γυρίβω, 79, 147. Γυ-

ρίζω, Γυρτὸς, 79.

Γυψέλιον, 87.

ΓΩ (εἰς) ῥήματα, ἀπὸ τὰ εἰς ΣΩ,
224.

Γωνιδάτον, 243.

Δ.

Δαμάκιν, Δαμίν, Δαμνή, 179-

181, 216, 267.

Δαμασκηνά (τά), 190.

Δαμασκηναπιδόμηλα, 190.

Δαμίν, Δαμνή. Ζ. Δαμάκιν.

Δάσος, 64.

Δαυκίον καὶ Δαυκίον, Δαυκοφίτης,

193.

Δεμείς, 236.

Δέν, 46, 180.
 Δίνω, 137.
 Δίσμα. Ζ. Θίσμα.
 Δίσποινα, 80.
 Δεσπότης, 293.
 Δημοκρίλιν, 314.
 Διά, Διατ' ἰμένα, 70. Τὸ Διά
 χέρου, ἢ κυτρίου, Διά κυδω-
 νίου, Διά ῥόδων, 282. Διά
 λόγου μου, 280.
 Διάδα (προστακτ.), καὶ Τὸ Διάδα
 (ἀπαρέμφατ.) 244.
 Διαβάζω, Διαβασμένος, 268.
 Διαβαστής, 233.
 Διαβαίνω, 268. Ἐδιάβασα. Δι-
 βίβασα, 170, Διέβη 322.
 Διαβάτης, 268.
 Διαγίρω. Ζ. Διαγύρω.
 Διαγύρω, 80.
 Διάκος, 52.
 Διαρτόνω, 50.
 Διαφοροτερίτζιν, 79, 214.
 Δίγαμμα, 63, 64, 91, 295.
 Δίδουσιν, ἢ Δίδουν, 111,
 Διέβη, Ἐδιάβασα, Διβίβασα. Ζ.
 Διαβάνω.
 Δικονῶ [Διακονῶ], 236.
 Δικῶς. Ζ. ἰδικῶς.
 ΔΙΟΚΛΗΤΙΑΝΟΣ, 293.
 Διονυσιόπολις, πόλις, 290.
 Διπίνακος, 243.
 Διπλασιασμός λέξεων, 81, 243.
 Διπλοεντέληνος, 44.
 Διπλοσφυγγάτα, 232.
 Δισκάριον, 291.
 Διῶμαν, Διωματάρης, 222.

Διώτην, 285.
 Διώχω, 182, 236, 306.
 Δόκιμος, 303.
 Δόλιος, 268.
 Δολωμένος οἶνος, 268.
 Δομέστικος, 232.
 Δόντια, 85.
 Δόρυ, 311.
 Δουκάτον, 107.
 Δοχιαρία, ἢ Δοχιάρισα, Δοχιά-
 ριος, 233, 310.
 Δράκος, 52.
 Δρόλικος, 275, 293.
 Δρόμον (ἄλλον) ἐπῆρα, 181.
 Δροσάτον, 317.
 Δρουβανιστόν, 184.
 Δυμακίλιν, 314.
 Δύσμος. Ζ. Ἡδύσμος.
 Δωρακινά. Ζ. Ῥοδάκινα.

Ε.

Ε, ἀντὶ τοῦ Υ, 119. — ἀντὶ τοῦ
 Η, 123. — ἀντὶ τοῦ Α, 111.
 — ἀφαιρεῖται ἀπὸ τὰς προ-
 θίσεις ΕΝ, ΕΞ, ΕΞ, ΕΠΙ,
 114, 164-167. — ἀπὸ τὰ
 ἀρχόμενα ἀπὸ τοῦ Ε, ῥήματα,
 113-114, 164, 319.
 ΕΑ, τρέπεται εἰς τὸ ΙΑ, 109,
 154, 169.
 Ἐαυτόν (τόν) μου, σου, του.
 Ἐμαυτόν μου, 206.
 Ἐθαίνω, Εὐθαίνω, 225. Ἐβγα,
 165.

- Ἐβγάλλω, Ἐβγαλμα, Ἐβγαλτὸν, 165. Εἰς, ὀρκωτικὸν, 86.
 Ἐβγατὸν, Ἐκβατὸν, 165. Εἴ τις, 211.
 Ἐβγάνω, 225. Εἶχα (οἱ διὰ τοῦ) ὑπερσυντελικοί,
 Ἐγγος, 52. Ζ. ὑπερσυντελικοί.
 Ἐγγραυλοπαστοφάγος, 242. Εκ (πάθη τῆς) προθέσεως, 165-
 Ἐγείρει, 115. 167. — Ἐλευψις 203 — δι-
 Ἐγίγη, 335. πλωσις 294. — σύνταξις με ἀι-
 Ἐγκατεπλίξαμεν, 335. τιχτικήν, 151, 181, 205.
 Ἐγκλειστρα (ἡ), Ἐγκλειστήριον
 (τὸ), Ἐγκλειστος, 250. Ἐκβάλλω, Εξέβαλεν, 239.
 Ἐγκλίσις λέξιων, 46. Ἐκδέρω. Ζ. Γθέρω.
 Ἐγκλυστήριον, 164. Ἐκδούριν, 301.
 Ἐγκρημνίζω, 114, 164. Ἐκδύομαι. Ζ. Γθύνομαι.
 Ἐδε [ιδε], Ἡδε [ιδε], 293, 294, Ἐκζεστόν, 121.
 203. Ἐκκλησιάρχης, Ἐκκλησιάρχισσα,
 203. 233.
 Ἐδέτις, 305. Ἐκκλησιαστικὸς, 201.
 Ἐδέκασιν. Ζ. Θέτω. Ἐκλιστῶ, 295.
 Εε (τῆς) διφθόγγου ἀναγραμμα- Ἐκπέμπω, 331:
 τισμὸς βάρβαρος εἰς τὸ ΙΕ, 245. Ἐκτηθίζω. Ἐκτῆθησα. Ζ. Ἀπο-
 ΕΙΑ (εἰς ὀνόματα), 138. στηθίζω.
 Εἰά (γρ. Εἰά) παρακλιευσματικόν, Ἐκτοτε, 134.
 295-296. Ἐλάδιον, Ἐλάδιον, 319-320.
 ΕΙΑΖΩ (εἰς) ῥήματα, 138, 171, Ἐλαφρόνω, 50,
 244. Ἐλλειψις τῆς Ἀπὸ προθέσεως, 79.
 Εἶδα [Ἰδα], 249. — τῆς Εἰς ἢ Πρὸς, 108-109,
 Εἰ δὲ καὶ, 143. 162. — τῆς Εκ, 203. — τῆς
 Εἶμαι, Εἶσαι, Εἶναι, 95. Ἐνε, Ἐνεκα, 162. — τοῦ ῥήματος
 Ἐν, 44, 95, 211. Εκ τοῦ μὴ Ἐχω ἢ Δύναμαι, 152, 160.
 ὄντος εἰς τὸ εἶναι, 159. Ἐλπίζοντες (croyant, pensant),
 ΕΙΝ. Ζ. ὑπερσυντελικοί. 207.
 Εἶναι. Ζ. Εἶμαι. ΕΜ, ἀντὶ τοῦ ΕΥ, 255.
 Εἶντα, ἢ Ἰντα, 299. Ἐμαντὸν. Ζ. Ἐαυτὸν.
 Εἶπα, Εἰπέτε, 287. Ἐμβαίνω, 137, 164. Ἐμβῆν,
 Εἰπεῖν (ἢ μᾶλλον), 159. 103.
 Εἰς (τῆς) προθέσεως πάθη, 164- Ἐμβατικίον (Μπατίκι), 164.

Ἐμβληματίζω, 299.

Ἐμβολία, Ἐμβολιάζω, Ἐμβόλιον, 164.

Ἐμέ, Ἐμένα ἢ Ἐμέναν, 68. Μέναν, 179. Μέν, 222.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ παρὰ σαρανταπέντε, 284, 285.

Ἐμνος, Εὔνος, 254-255, 286.

Ἐμορφος, 54.

Ἐμπερδεύω (Μπερδεύω), 143, 164.

Ἐμπήγω (Μπήγω), 164.

Ἐμπίσιον (Μπίσι), 164.

Ἐμπλαστώνω, 164.

Ἐμπλέχομαι, Ἐμπλέχω, 164, 336.

Ἐμπορῶ, 164.

Ἐμποτής, Ἐμποτόπουλον, 176, 186.

Ἐμπουκόνομαι, 208.

Ἐμπροκάπτω, 78.

Ἐμπρόμυτα, 114.

Ἐμπροσδελήνα. Ζ. Ἀντελήνα.

Ἐμπύρετος, 241.

Ἐν (πάθη τῆς) προθέσεως, 164.

Ἐνα ἀντὶ τοῦ Ἐν, 114.

Ἐναι, 44.

Ἐνδέχεται, Ἐνδεχομένη, 337-338.

Ἐνδύομαι, 126.

Ἐνε, 44, 95.

Ἐνεργητικά, ἢ Μεταβατικά ῥήματα ἀντὶ ἀμεταβάτων, 115, 319.

Ἐνε, 44, 95, 211.

Ἐνοίκιον, 164.

Ἐνταλόνω, 164.

Ἐντεροχορδοπλύτης, 220.

Ἐντηρούμαι, 164.

Ἐντρέπομαι, 302.

Ἐντριμόνω, 165.

ΕΝΩ (εἰς) ῥήματα, 137.

Ἐξ πρόθεσις. Ζ. Ἐκ.

ΕΞΑΝΑ (ἀπὸ τοῦ) ἢ ΕΞΑ ἀρχόμενα ῥήματα, 114, 166.

Ἐξάπαντος, 92.

Ἐξάπτει, 293.

Ἐξάυτην, 216.

Ἐξάφες, 302.

Ἐξεγλυσρῶ, 294.

Ἐξεπαίρομαι, 115. Ἐξεπαρμένος, Ἐξέπαρσις, 115, 167.

Ἐξεπέρασεν. Ζ. Διέβη.

Ἐξεργάζομαι, Ἐξεργασία, 166.

Ἐξέργου, 116, 166, 205.

Ἐξεφτέριν, 244.

Ἐξημερώσῃ (ἕως νῆ), 97.

Ἐξομμάτις. Ζ. Ἐξοφθάλμις.

Ἐξοφθάλμις, 282.

Ἐξόψις, 194-195.

Ἐξυποδημένος, Ἐξυπόδητος, 115.

Ἐξυπόλυτος, 115.

Ἐξωκάπουλα, 171.

Ἐξώφαιρα, ἢ Ἐξώφαλα, 194.

Ἐπαγάλλονται, 336.

Ἐπάπλωμα, 222.

Ἐπαρμένος, 115, 167.

Ἐπαρσις, 115, 167.

Ἐπέπεσα, 263.

Ἐπέρασε. Ζ. Διέβη.

Ἐπέρνω, ἢ Ἐπαίρω, 115, 223.

Ἐπῆρε, 115, 181.

Ἐπὶ (τῆς) προθέσεως πάθη, 114, 164.

Ἐπιβαλτάριον, 222.

Ἐπίθετα. Ζ. Οὐσιαστικά. Ἐπιθέτων
διπλασιασμός, 81.

Ἐπιλαλῶ. Ζ. Πιλαλῶ.

Ἐπίμυτα, 114.

Ἐπίσῳμα, 114, 222.

Ἐπληξ. Ζ. Πλήξω.

Ἐποικεν. Ζ. Ποίσω.

Ἐργοδιάζομαι, 205-206.

Ἐργος 166.

Ἐρείπειον, Ἐρεικοτόπιον, 208.

Ἐρχονται, 84.

Ἐσέ, Ἐσέν, Ἐσένα, 221-222.

Σένα, 114. Ἐσέναν, 222.

Ἐσπερνός (vépres), 143.

Ἐταιριάζω, Τεριάζω (être as-
sorti, conforme, convena-
ble), 138.

Ἐτιά. Ζ. Ἰτιά.

Ἐτις, Ἐδέτις, Ἐτσι, 304-305.

Εὐγαίνω, 298. Ζ. Ἐδγαίνω.

Εὐγάνω, 225.

Εὐθαιάζω, 138, 244.

Εὐθός τὸ [Ἄμα τῷ], 101.

Εὐλογίξ, 247.

Εὐσέβεια, 296.

Εὐνοσα. Ζ. Ἐμνοσα.

Ἐχειν (τὸ), 159.

Ἐχω (οἱ διὰ τοῦ) σύνθετοι μέλ-
λοντες καὶ παρωχήμενοι, 101-
102, 136-137.

ΕΩ. Ζ. ΑΩ. Εἰς $\overline{\epsilon\omega}$ καὶ $\overline{\epsilon\omega}$ ῥήματα,
43. — καὶ $\overline{\epsilon\omega}$, 131. ΕΩ συν-
αίρεται εἰς Ω, 189.

Ἐως νά, Ἐωσοῦ νά. Ζ. Ως νά.

Ζ.

Ζ, ἀντὶ τοῦ Ζ, 213, 223.

Ζάλα (τά), 223.

Ζαρόνω, 213, 324. Ζαρώματα,
213.

Ζάχαρη (ἡ), 317.

Ζέμα, 249.

Ζηπούμιον, 55.

Ζουμίον, 89.

Ζοφός, 223.

Ζόχος, 225.

Ζύμη, 72.

Ζῶ μέ, ἢ ἀπό, 69.

Η.

Η, φωνῆεν ὑστερογενές, 161. —
ἀφαιρεῖται καταρχὰς τῶν λέ-
ξεων, 103-104, 117. — τρέ-
πεται εἰς $\overline{\sigma\eta}$, 55, 282. — εἰς
 $\overline{\epsilon}$, 123, 194.

Ἡ (τοῦ διαζευκτικοῦ) ἔλλειψις,
110.

Ἡδισος, 331.

Ἡδύοσμος, 104.

Ἡΐελα (οἱ διὰ τοῦ) σύνθετοι δυ-
νητικοὶ ἀόριστοι, 101.

ΗΚΑ (ἀορ. β' εἰς). Ζ. Ἀόριστοι.

Ἡμισυ, 275.

Ἡμουν, 55, 176.

Ἡμπορεῖ, 66. Ζ. Ἐμπορῶ.

ΗΝ (εἰς) ὀνόματα οὐδέτ. Ζ. ΙΝ.

— ἀόριστοι. Ζ. Ἀόριστοι. —

Ἀπαρέμφατα. Ζ. Ἀπαρέμφατα

Ἡρξατο. Ζ. Ἀρχομαι.

Θ.

Θ, ἀντί τοῦ Τ, 123.

Θαμβός, ἢ Θαμπός, 52, 137.

Θανατικόν, 265.

Θε [Θεή], 254.

Θεϊότης, 323.

Θελία. Ζ. Θηλεία.

Θέλω (οἱ διὰ τοῦ) σύνθετοι χρό-
νοι, 101-102, 136-137,
158-159. Ζ. καὶ Χρόνοι. Θέλω,
συνταγμένον μὲ γενικὴν, 249.
— μὲ ἀπαρέμφατον, 307.

Θέλω (avoir besoin), 62, 210.
— (devoir), 211.

Θίμεν, θίτε, θίσιν, θέν, θίς,
θῆ, 134. Ζ. καὶ 220.

Θερμωνία (monceau de gerbes),
123.

ΘΕΟΔΩΡΟΙ (ἄγιοι) δύο, 228.

ΘΕΟΦΙΛΟΣ, 329.

Θερίον, 123.

Θερμαλατία, 287.

Θέρμη (fièvre), 142. Θερμὸν
[Ἑλλ. τοῦ ὕδαρ], 103. Θερμο-
δότης, 233.

Θίς (τὸ), 121.

Θίσμα, 278.

Θίτω. Εἰθέκασιν, ἢ Εἰθίκαν, 293.

Θηλεία, Θηλυκόνω, Θηλύκιον,
137-138. Θηλειάζω, 138.

Θλιβήν, 158.

Θρύβη. Ζ. Θρύμβη. Θρυβόξυλα ἢ
Θρυπτόξυλα, 287.

Θρύμβη, Θρύμμη, Θρύβη, 287.

Θρυπτόξυλα. Ζ. Θρυβόξυλα.

Θύνα, 73.

Θωρῶ, 189.

I.

I (εις) ὀνόματα οὐδέτερα, 47,
100.

I, συγχόπτεται εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν
λέξεων, 143, 239. — εἰς τὴν
μέσσην, 47, 143, 310. —
τρέπεται εἰς T, 154. — εἰς α̃,
103, 156.

ΙΑ, ἀντί τοῦ ΕΑ, 154, 169. Εἰς
ια δηλ. ὀνόμ. ἀπὸ τῶν εἰς αια
ἢ εα, 109, 154, 275, 283.

ΐαμβος, 147.

ΐαριν, 289.

ΐδεῖν (μὲ) ἄγριον, 159.

ΐδακος, 154. Ζ. Ἐδαός.

ΐδρος, 162.

ΐδω καὶ ἰδῶ, 136.

ΙΕ ἀντί τοῦ ΕΙ. Ζ. ΕΙ.

ΙΖΩ. Ζ. ΕΩ.

ΪΔΑΡΙΩΝ, 229, 307, 330.

Ϊμάτιν, 289, 338. Ϊματιζω,
338.

ΙΜΟΝ (εις) ὀνόματα οὐδέτερα,
ἑτερόκλητα, 176.

IN (εις) ὀνόμ. οὐδέτ. 47, 100.

ΙΝΕΩ, ὦ (εις) ῥήματα, 145.

Ϊντα. Ζ. Εἶντα.

Ϊόνω, 289.

ΙΟΥΝ ἀντί τοῦ ΟΥΝ, 245.

ΪΠΠΟΚΡΑΤΗΣ, 321.

ΙΣ (εις) ὄνόμ. ἀρσενικά, 47, 170, 310.

ΙΣΑΔΚΙΟΣ Κομνηνός, 40.

Ἰσκα ἢ Ἰσχα, 242, 292.

Ἰσμαι, Ἰσέω, 84.

Ἰσία, Στιά, 197.

Ἰσχα. Ζ. Ἰσκα.

ΙΤΕΙΝ (εις) ὀνόματα, 214.

ἸΩΑΝΝΗΣ Κομνηνός, 40.

Κ.

Κ. Ζήτη, Γ.

Κ. ἀντὶ τοῦ Τ, 191. — τοῦ ΤΖ, ἢ ΤΣ, Ζήτη, ΤΖ. — τοῦ Χ, 68, 123.

Καβάδης (ὁ), Καβάδην, ἢ Καββάδιον (τὸ), 49.

Καδούρια, ἢ Κανούρια, 177, 213.

Καδειατίσσαρά, 261.

Καδερισμένα, 210.

Κάδημαι. Ζ. Κάδομαι.

Καδίω, 131. Ἐκάδισα βασιλεύς.

Ἐκάδισα τρεῖς χρόνους. Ἐκάδια εἰς τὸν ζῶμαχον. Τὸ καράδιον ἐκάδισεν. Ἀς καδίσωσι κάτω, 132-133. Κάδισα φρόνιμα, 132.

Κάδομαι, 131. — με χέρια σανρωτά, 132. Καδούμενος, 131.

Εἰς τὰ καλά καδούμενα, 132.

Κάδου φρόνιμα, 132. Τί κάδουσαι καὶ βλέπει; 132.

Καὶ (τοῦ) συνδέσμου διάφοροι σημασίαι, 143, 215, 303.

Καῖ, Καῖς, Καῖμεν, Καῖτε, Καῖσιν, Καῖν, 133, 134.

Καίγω, 63.

Καινουργοχαλασμένον, 223.

Κακιάβιν, 243.

Κακκαδοπυρφόρος, 243.

Κακοδικημένος, 329.

Κακὸν ποδαρικόν, 117.

Κακοπαθῶ (pâtir), 177.

Κακοπόδαρος, 117.

Καλαμάριον, 199.

Καλαμάριον (Calmar), 55.

Καλαπόδι, 117.

Καλέγια, Καλέκια, 169, 231, 296.

Καλεγόνω καὶ Καλεθόνω, 169.

Καλίκιον, 321.

ΚΑΛΛΙΚΛΗΨ, 320-321.

Καλογερίτζιν, 299.

Καλοκοδέσποινες, 188.

Καλονάρχος, 232.

Καλοπαθῶ ἢ Καλοπαθοῦμαι (vivre gaielement), 177.

Καλοπαιδοδιώκτης, 117.

Καλοπόδαρος, 117.

Καλοσιχοπλόκος, 164.

Καλοχτένισος, 56.

Καλοφουνισής, 96.

Καμακίω, Καμάκιον, 288.

Κάμερα, 111.

Καμαροτριχάρης, 56.

Καμίσιον, 53.

Καμισόλα, 53.

Καμμία, 110, 174.

- Καμμύζω καὶ Καταμύζω (ὅχι Κατουμίζω), 303.
 Καμόγω, 165.
 Καμπόσοι, 111, 174.
 Κάν, 110-111.
 Καναθοσησιμάτας, Κανναβούριον, 192.
 Κανάτιον, 339.
 Κανδήλα, 240. Κανδηλάπτης, 233.
 Κάνεις, 110.
 Κανικλείου (ὁ ἐπὶ τοῦ), 320-321.
 ΚΑΝΙΚΛΗΣ, 326.
 Κανίον, 321.
 Κανισκεύω [régalier], 78.
 Κανναδάτσον, 192.
 Κανσάρχης, ἢ Κανδναρχος, 232.
 Καντάριον, 245.
 Καντίσσαρα, 110.
 Κάποιος, 174.
 Καπουλική, 171. Καπουλοδέτης, 43, 171.
 Κάππα, 49, 221, 238. Καππάσιον, 221.
 Καραδοκῦρις, 47.
 Καρδούνιν, 294, 329.
 Καρδία, 62.
 Καρδιοφλόγησις, 66.
 Καρκίσι, 68.
 Καρναβάδιν [carni], 255.
 Καρότσα, 196.
 Καρόφαλον, Γαρόφαλον, 252.
 Καρρόυχx, Καρρόυχος, 198, 236, 248.
 Καρτερῶ [attendre], 310.
 Καρυδάς, 192. Καρυδάτιον, 283.
 Καρύων (τὸ διὰ), 291-292.
 Κασσέλα, 77.
 Κασσόνω, 51.
 Κατά. Τὸ κατ' ἡμᾶς, 41, 332.
 Κάτα, Κάτος, Κάτης, 208.
 Καταβλατᾶς, Καταβλάττιον, 185.
 Καταζαρωμένη. Ζ. Ζαρόνω.
 Κατακίφαλα, 275.
 Κοταποντιζόντων, ἀντὶ τοῦ Καταποντιζουσῶν, 42.
 Κατάραχα, 275, 309.
 Κατάσιγλον. Ζ. Σίγλα,
 Καταρρονοῦμι, 129.
 Καταρύγια τῶν σωζομένων, 306.
 Κατάρυξ, 306.
 Κατεμπλέω, 335-336.
 Κατευθύτας (ἰσ. Κατάφυγας), 306.
 Κάτςε, 292. Κάτςιν, Κάτση, 131, Ἐκατςε, 131. Ἐκάτσα, 182.
 Κάτι [κάντι], 174.
 Κατούδιν, 208.
 Κατουμίζω. Ζ. Καμμύζω.
 Κατουροκάνατον, Κατουρολάγνηον, Κατουρογάλιον, 338-339. Κάτουρον, 148.
 Κετόχιον, 119.
 Κάτω κάτω, 243.
 Κατώγιν (rez de-chaussée), 206.
 Κατώφλιον (le seuil de la porte), 46.
 Καύγω, ἢ Καύω, 63, 213.

Καύα, Καῦκος, 247. Καύκαλον, 246. Καυκὶν (écuelle; bassin d'une balance), 246.

Καυούρια. Ζ. Καθούρια.

Καυχητάρης (qui aime la jactance), 52.

Καψία. Ζ. Χαψία.

Κελιν, Κέλλα, Κελλίον, Κελλάριον, 81, 204, 209.

Κεκηναρίον, 245.

Κεντούκλα, Κέντουκλον, 187-188.

Κεντυρίων, 245.

Κεντῶ, 187.

Κερά, 119.

Κερνῶ, 114.

Κετσέν [Τουρκ.], 188.

Κεφαλιάζω. Ζ. Κνεφαλιάζω.

Κεφάλιν (να χαρῆς τὸ) σου, 86.

Κηπουρική, 189.

Κίδικας (ὁ), 337.

Κίθαργος, 255.

Κινῶ [οὐδέτερον.] 115.

Κιόλας, 99.

Κίταλον. Ζ. Κύταλον.

Κίτομαι. Ζ. Κοίτομαι.

Κιτρία, 283. Κίτρου, ἡ Κιτρίου (τὸ διὰ), 282, 292.

ΚΚΟΣ (εἰς) ὀνόματα, 77.

Κλαίγω, 63.

Κλαῖς, Κλαῖ, Κλαίμεν, Κλαῖτε, Κλαῖσι, Κλαῖν, 133, 134, 220.

Κλάνω, 141.

Κλάπα, Κλάπος, Κλαπωτά, 68.

Κλαπωτή, Κλαπωτική, 70.

Κλαῦμαν, 65.

Κλίματα (τέσσαρα) γῆς, 203.

Κλωστάτα, 286. Κλωστή, 173.

Κνεφαλιάζω, 327.

Κνήθομαι, 231.

Κνισάριον, 106.

Κοιτάζω, Κοίτομαι, 270.

Κόκκινος, 336.

Κοκκίον ἢ Κουκκίον, 121-122, 238, 247. Κόκκος, 282.

Κοκλίον, ἢ Κλοκίον, 338-339.

Κοκκωνάριον, 59.

Κολέντα, 286.

Κολισαῦρα, 316.

Κολλίχιον, ἢ Κολίχιον, 153.

Κολλούρια, 291.

Κολλῶ, Κέλληται [Κολλᾶται], 268.

Κομβιον, Κορπίον, Κομπιον, Κομβοθηλεία, Κομβολόγιον, ἡ Κομβοσχοῖνον, 137. Κομβόνω, Κομπόνω, 157, 138. Κόμβος, Κόμβοι, 137.

Κορμάτιν, 78. Κορματούκλα, 171. Κορματούρα, 185, Κορματίζιν, Κορματοπούλιν, 331.

Κομνηνοβλάστητος, 226. Κομνηνῶν γενεαλογία, 40-41.

Κομποδένω, 137.

Κονιδάτα, 238.

Κονταρεύω, 288.

Κοντριάρικον, 301.

Κοπανίζω, (Bâtonner) 50, 302.

Κόπανος, 50, 302.

Κοπίδιον, 118.

Κόπος (σύνθετα ἀπὸ τὸ), 96-97.

- Κοπροξίστης, 235.
 Κοπροπαργήμιστος, 219.
 Κόρδα, 68, 106. Κορδέλλα, 106.
 Κορίτζιον, 107, 172, 190.
 Κορμός, 147.
 Κόρυντζα, 301. Κορυντζάριν, 301.
 Κόρφος, 47.
 Κοσκινᾶς, 194.
 Κοσμοκράτωρ, 202, 363.
 Κοσσύνω, Κοσσία, Κοσσίζω, Κοσσισής, 146.
 Κοτζάνω, 145, 186.
 Κότζυρος, 145.
 Κοτσάμιον, 191, 279.
 Κότσιν, Κότσιον, 305.
 Κοττίζω, 305. Κάττου βόλος, 305.
 Κούδακας (Grenouille), 122.
 Κουδαλῶ, 200, 243.
 Κουδούμεντον, 238.
 Κουδούμιον, 89.
 Κουκίη, 247.
 Κουκούλλα, 220, 221. (*)
 Κούκουτσον, 189. Ζ. Κουκχίον.
 Κουλούρα, 122.
 Κούνουπας, 89.
 Κουντώ, 288.
 Κούπα, 113.
 Κουροπαλάτης, 241.
 Κουρταλίζω, 286, 287.
 Κουρτίτης, 324. Κούρτη, 325.
 Κουρούνη, Κουρουνόμυαλος, 236.
 Κουσκούη, 43.
 Κουτάλα, 61, Κουτάλιον, 58, 61, 143. Κούτελον, 60-61.
 Κούτικας, 61, Κουτίον, 58.
 Κουτούμιον, 61.
 Κουτρούδιον, 290.
 Κουτσαίνω, 146. Κουτσαῖω, 146.
 Κουτσοκεφαλίζω, Κουτσομυτίζω, Κουτσουρίζω, Κούτσουρον, 146.
 Κραμδίν, Κραμπίν, Κραμπία(τά), 191, 259.
 Κρανίον, 246.
 Κραστίζω, 172. Κρασίον, 72, 172. Κρασσοδόλιν, 186, 246.
 Κρασσπατίρας, Κρασσποινᾶς, 279.
 Κράτος, 315, 323.
 Κρεβδάτιον, 111. Κρεβδατοσρώσιον, 239.
 Κρητιχόν. Ζ. Αἰθύριν.
 Κριθάριον, Κριθῆ(ή), 318.
 Κρεκάτον, 190.
 Κροῦ, Κροῦς, Κροῦμεν, Κροῦσιν,

(*) Ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων τὸ Cicoullus· ἀλλὰ καὶ τοῦτο οἱ Λατῖνοι Ἑτυμολόγοι ὁμολογοῦν ὅτι παράγεται ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν Κύκλος, καὶ τὸ μαρτυρεῖ ἀκόμη καὶ τὸ ῥῆμα Κουκουλλῶνω, προφερόμενον καὶ τρισυλλάβως Κουκλῶνω (Δουκαγγ. σελ. 727), διότι ὁμοιωθὲν εἶναι τὸ Κυκλῶς μετὰ τὴν συνήθη εἰς τὰ διὰ τοῦ ὤψα προσθήκην τοῦ ῥ. Ἐκ τούτου ἐσχηματίσθη καὶ τῶν Γάλλων τὸ coqueluchon.

- Κροῦν, 133-134, 220. Κρῶ, 44.
 293. Δαιμόν, 78.
 Κρουνοὶ, πόλις, 290. Δακταῖον, Δακτεντόπουλον, 256.
 Κρούω, ἢ Κρούγω [Τρώγω], 187. Δακῶ, Γλακῶ, 304.
 Κτένια, 281. Δαλάγγια, 291.
 Κτυπῶ [τρώγω], 145, 187. Δαμιόνω, 278.
 Κυδωνάτον, 283. Λάμνω, 255.
 Κυδροκανδήλα, 240. Δαμπροπουκαμισάτος, 53.
 Κυμινάτον, 284, 233. Κυμινोधέρ- Δαπάρα, 187, 213. Δαπαριμαῖχ,
 μιν, 284. Κυμινόθερμον, 284, 186.
 324. Δαρδίον, 20.
 Κύπρινον. Ζ. Παξιμάδιν. Λασία, 113. Ζ. Ἐλασία.
 Κύρ, Κυρὸς, 119, 107, 330. Δανυῖον. Ζ. Δανυῖον.
 Κυρά (ἢ Κερά), 119. Κυρά- Δαφρόνω, 50.
 δες, 184, 188. Κυράτζα, Κυ- Δαχαῖνω, 44.
 ρίτης, 107. Κύρις, 47, 119, Δαχανόγουλον, Δάχανον, 191,
 330. 259.
 Κυριέγκλεισος, 294. Δεδητάρης, 233.
 Κύρις Κυρίτης Κυρὰς. Ζ. Κύρ. Δέγειν (κατὰ τὸ) σου, 159.
 Κύρτος, ἢ Σκύρτος, 269. Δεῖπω. Παραμικρὸν ἔλειψε, 270.
 Κύταλον, 60. Δελέεβε, 291.
 Κωβίδια, 317. Δεμόνιον, ἢ Διμόνιον, 283.
 Κωλικόπονος, 276. Δερόνω, Δερωμένος, 50-51. Δε-
 Κωνσταντινάτα, 318. ρωμένα, 312.
 ΚΩΝΣΤΑΝΤΪΝΟΣ ὁ μέγας, 49, Δεῖς, Δέ, Δέν, Δέσιν, Λέμεν, Λέ-
 318. τε, Λέσιν, 133-134, 220.

Δ.

- Δ. ἀντὶ τοῦ δ (Ζήτ. Δ). — ἀντὶ Διγδα, Διγδίτσα, 264.
 τοῦ ρ, 58. Διγοθυμῶ, 85.
 Δαδαίνω, 44. Δίγος, 85.
 Δαδράκιον, 239. Διγοφυχῶ, 85.
 Δαγηνάτα, 190, Δαγήνιον, 339. Διμόνιον. Ζ. Δεμόνιον.
 Δάδι, 320. Δαδικὸν, 78. Λιμοταγισμένος, 278.

Αιπαρωμένα, 186.
 Λογαράς, 312.
 Λογαριαστής, 233.
 Λογάρην, 239.
 Λόγου μου (διά), 280.
 Λοετρὸν. Ζ. Λουτρὸν.
 Λοκοτίνιν, 211. Ζ. Θλοκοτίνιν.
 Λολὸς, 85.
 Λούζομαι, 47.
 Λουρίκιον, Λουρικάτος, Λουρίον,
 ἢ Λωρίον, 53-54.
 Λουτράριος, Λουτρικίζομαι, Λου-
 τρικὸν, Λουτρὸν, Λοετρὸν, 46,
 47.
 Λοφάριον, Ζ. Γομφάριον.
 Λυγαρέα, 236.
 Λυγρὴ, 101. Λυγρὸς, 312.
 Λυγιστὰ, Λιγιστὸς, Ζ. Σει-
 στὸς.
 Λύσειν (τὸ) καὶ τὸ δέσειν, 159.
 Λύσεις, 312.
 Λωφάζω, 258.

Μ.

Μ. ἀντὶ τοῦ Γ, 279. — πλεονάζει
 εἰς τὴν μέσσην τῶν λέξεων, 288.
 Ζῆτει, καὶ Β.
 Μαγαιρεία, Μαγερεία, Μαγαίρια,
 143. Μαγειρεύω, Β, 317.
 Μάγιστρος, Μαγίστωρ [Μαίστωρ],
 174.
 Μαγκίπισσα, 178. Μαγκίπιον,
 177. Μάγκιπος, 176.
 Μαγκλαυῖον, 273.
 Μάγουλον, 213.

Μάξουσες, Μάζωξις, 175. Μαζεύω,
 Μαζόνω, 175.
 Μαζῆ, Μαζ, 175. Μαζεῖ, 251.
 Μαζόνω. Ζ. Μάξουσες.
 Μαζὸς, 251.
 Μάζωξις. Ζ. Μάξουσες.
 Μαθαίνω, 44-45, 89. Μαθάνω,
 44, 55.
 Μαίνομαι. Εἰμάνην, 289.
 Μαίστωρ. Ζ. Μάγιστρος.
 Μακάρι! 270.
 Μακελλεῖον, 214-215.
 Μακρομύτικα, 46.
 Μαλακόνω, 50.
 Μαλλία, 54.
 Μαλλοῦσα, 54.
 Μαμαλίζω, 252.
 Μάμμη, 62-63.
 Μανδῖλιν. Μαντίλιον, 219.
 Μανίας (ἀπὸ), 269. Μανίζω, 289.
 Μανίκιον, 140.
 Μανίτσα, 62.
 Μάννα, 62-63, 101.
 Μανολάτα, 49, 318.
 ΜΑΝΟΥΗΛ ὁ Κομνηνὸς, 39, 40.
 Ζ. Εἰμμανουήλ.
 Μαντίλιον. Ζ. Μανδῖλιν.
 Μαξιλλάριον, 213.
 Μαργωτέρα, 55.
 Μασσῶ, 274.
 Μαστάριν, 216. Μαστάριον, 383.
 Μάστορης, ἢ Μάστορις, 174.
 Ματζάνα, Μελιντζάνα, Μελτζά-
 να, Μελιντζάνιον, 191.

- Ματζουκίζω, Ματσούκα, Ματσούκιον**, 195.
Μαυρισμένος, Māyρος. Μαύρη ὥρα. — ἡμέρα. — καρδιά, 56.
Μάχομαι, ῥῆμ. ἀποθετικόν, 127.
Μέ, ἡ Μέτ [Μετὰ] πρόθεσις, 70.
Μετ' ἐκείνην, 69. **Μετ' ἐμένα**, 70. **Μέ ταύτην**, 70. **Μετά τούτοις**, 246.
Μέγα (τῷ), 230, 324.
Μεγαλειότης, 323.
Μεγαλόνω, 50.
Μεγιστᾶνες, 175.
Μεθοκοπῶ, 97.
Μεθυσοκόταθος, 146.
Μεῖνω, 136.
ΜΕΛΙΑΣ, 42.
Μελιτζάνα, ἡ Μελτζάνα, Μελιτζάνιον. Ζ. Ματζάνα.
Μελίσσιον, Μελισσώνας, 114.
Μέλλοντες τῆς κοινῆς γλώσσης, 158-159.
Μέν. Ζ. Ἐμένα.
Μέρα [Ἡμέρα], 171.
Μερδικόν, 186.
Μέρει (έν), 245.
Μερίον, 123, 303,
Μέρμηκας, ἡ Μέρμηγκας, 119.
Μερτικόν. Ζ. Μερδικόν.
Μέσα ῥήματα, 125-131.
Μέσα [Ἐνδόν], 253.
Μεσίμ, 94 *.
Μεσοκάθαρων, 163.
Μεσοκαιρίτης, ἡ Μισοκαιρίτης, 163.
Μεσοκοπημένος, ἡ Μεσόκοπος, 163.
Μῆσος, 163.
Μεσοὑπόκοilon, 259.
Μεταβατικά ῥήματα. Ζ. Ἐνεργητικά.
Μετάξιον, 55, 82.
Μέτρα καὶ Μέτρη (τά), 148.
Μετερχόμην, 193.
Μετοχαὶ ἀρσενικαὶ ἀντὶ θηλυκῶν, 41, 218, 230.
Μηγαρί, 150.
Μυδέν, ἀντὶ τοῦ Μή, 143, 231.
Μήλιν, 299,
Μηναϊόρογιον, 296.
Μησοῦριν, Μισοῦριν, 113, 147.
Μήτη. Ζ. Μύτη.
Μητέρα (ἡ), 48.
ΜΗΤΡΟΦΑΝΗΣ, 307.
Μηχανικῶς, 311.
Μικροτερίτζιν, 79. **Μικρούλης, Μικρούτσικος**, 74.
Μίλιν, 300, 317.
Μιλλιάριον, 299. **Μίλλιον**, 300.
Μιμοῦραι, 202.
Μίνσος, ἡ Μίσος, 121, 256.

(*) Δὲν ἔχει τί κοινὸν ἡ λέξις μετὰ τὴν Μυσίαν ἢ Μοισίαν. Πιθανὸν ὅτι ἐγεννήθη ἀπὸ τῶν Γάλλων τὸ Mégir (ῥῆμα ἀχρηστον), ὅθεν ὀνομάζουσι peau mégie, τὸ ἀρρασμένον μετὰ στυφίν δερμα, καὶ mégissier τὸν ἐργάζοντα τὴν τέχνην, καὶ mégisserie τὴν τέχνην.

Μιξοδάρερον ὕφος, 226.

Μιξοκλύματα, 281.

Μισθαργος, 115.

Μισὸν [ἤμισυ]. Εἰς τὴν σύνθεσιν

Μισὸ καὶ Μίσο ἀντὶ τοῦ
ἤμι, 163, 281.

Μίσος. Ζ. Μίνσος.

Μίσσευμα, ἡ Μισσευμὸς (départ)
66, 121. Μισσεύω (partir),
121.

Μισσὸν, ἡ Μίσσον, 120.

Μισούριν. Ζ. Μησούριν.

Μιτυληναῖος γλυκὺς, 283.

ΜΝ, ἀντὶ τοῦ ΥΝ, 254-255.

Μόδιον, 292. Μόδιον, 318.

Μολόνα, 50.

Μονάλλαρος, 51.

Μονή, 331.

Μονόκυθρον, 123, 186. Μονο-
κυθρίτιν, 258.

Μονότροπος, 276.

Μορφοπροσωπάτος, 54.

Μοσχάτον, Μοσχοκάρυδον, Μο-
σχοκάρφιον, Μοσχομυρίζει,
197.

Μουγγρίζω, Υπομουγγρίζω, 212.

Μουδιάστρα, 55.

Μουλάριον, 44.

Μουρμουρίζω, 48, 231.

Μουρούνα, 259.

Μουστακάτα, 255.

Μουστόπιττα, 192.

Μούτα, Μουτεμένος, 300. Μού-
τη, 45.

Μούτζουνον, 45.

Μουτλογαπανόσκουφος, 215. Μου-
τλωμένος. Ζ. Βουκλωμένος.

Μουχρούτιν, 113, Μουχρούτι-
νος, 262.

Μουχτερόν (τὸ), 191.

Μπαίνω. Ζ. Ἐμβαίνω.

Μπατίκι, 164. Ζ. Ἐμβατίκιον.

Μπερδένω. Ζ. Ἐμπερδένω.

Μπηγοματζούκης, 201.

Μπήγω. Ζ. Ἐμπήγω.

Μπίδι. Ζ. Ἐμπίδιον.

Μπλαστρόνω. Ζ. Ἐμπλαστρόνω.

Μπλέκω, 164. Ζ. Ἐμπλέκω.

Μπόλι (τὸ), Μπόλια (ἡ), Μπο-
λιάζω. Ζ. Ἐμβολία κ. τ. ε.

Μπορῶ. Ζ. Ἐμπορῶ.

Μπόσκος, 64. Ζ. Βόσκος.

Μποτόπουλον. Ζ. Ἐμποτόπουλον.

Μπουκάλι. Ζ. Βακίλιον.

Μπουκουνία, Ζ. Βούκα. Μπου-
κόνομαι. Ζ. Ἐμπουκόνομαι.

Μπούμπουλας. Ζ. Βούμβουλας.

Μπρόμυτα, ἡ Μπρούμυτα. Ζ.
Ἐμπρόμυτα.

Μυδαλιτζία (τὰ). 190.

Μύλος, 52. Μυλωνᾶς (meunier),
280.

Μύζαι. Ζ. Σάλια. Μυζάρης (Mor-
veux), 91.

Μυιοπία, 230.

Μυρίζομαι, 337.

Μυριμπύρετος, 199, 241.

Μύτη, Μύτις, Μήτη, 45, 231.

N.

N. προστίθεται εις τὰς ἀρχὰς τῶν ὀνομάτων, 183. — εις τὰς αἰτιατικὰς ἐνικάς τῶν περιττοσυλλάβων ὀνομάτων, 87. — εις τὰ εις ᾱ οὐδέτ. ὀνόμ. 65, 170. — εις τὰ εις ῡ, 147. 171. — εις τὰ εις ο̄, 114, 269. — εις τὰ εις ῑ, 100. — εις τὰ *τω* καὶ *σω* ῥήματα, 137. — εις τὰ τρίτ. πρόσωπ. ἐνικ. τῶν δευτέρ. ἀορίστων, 51, 169. — εις τὰ ἐπιρρήματα. 44, 116. — εις τὰς ἀντωνυμίας, 179, 222. — τρέπεται εις τὸ Γ, 115, 184.

Nα [Ἀπὸ τὸ Ἰνα], 57, 69, 103, 157. — δεικτικὸν, 103. — ἀπαρμυφτικὸν, 157-159. — δυνητικὸν, 225, 264. — σημαντικὸν μέλλοντος, 56, 92. — τοῦ Ἐάν, 225.

Nai, 86.

Nάκου τον, Nάκου την, Nάκου το, 104.

Nά πως [Ἰνα πως], 281, 311, 337.

Nάτον, Nάτην, Nάτο, 103.

NEEMAN, 42.

Neióτης (jeunesse), 101.

Neμπότης. Z. Eμπότης.

Neροκοπημένον, 246.

Neppá (τά), 324.

NIKHΦÓPOC ὁ βοτανειάτης, 40.

NÍKON, 90.

Nίμμα, 244.

Nίπτομαι, 126. Nίπτω, 244.

Noίκι. Z. E'νοίκιον. Noικοκύρης. Z. O'ικοκύρης.

Notάτοι. Z. O'νομάτοι.

Nόμος. Z. O'μνος.

Noσηλευθεῖς, 270.

Nόστιμα, 255, 286.

Notάρος, ἢ Notάριος, 171, 218.

NOYPAΔIHOZ, 42.

Nταλόνω. Z. E'νταλόνω.

Nτηρούμαι. Z. E'ντηρούμαι.

Nτολάπι, 70.

Nτρέπομαι. Z. E'ντρέπομαι.

Nτρίμōνω. Z. E'ντρίμōνω.

Nύχια (τά), 85.

Nωπός (frais), 260.

Nωτάριος, 171.

Ξ.

Ξ (τῶν εις) ληγόντων ὀνομάτων παραγωγή, 165.

Ξαθός (blond), 44.

ΞANA (τά ἀπὸ τοῦ) ἀρχόμενα. Z. EΞANA.

Ξάργου. Z. EΞέργου.

Ξάφες. Z. EΞάφες.

Ξεγδέρω. Z. Γ'δέρω.

Ξεγδύνω. N. Γ'δύνω.

Ξεγλυτόνω. Z. Γλυτόνω.

Ξεμματιστά. Z. EΞομ.

Ξεπαρμένος. Z. EΞεπ.

Ξεποδημένος. Z. EΞυπ.

Ξεπόλυτος. Z. EΞυπ.

Επιτίριον. Ζ. Ἐξίφτ.
 Εργάζομαι, Ἐξεργασία. Ζ. Ἐξεργ.
 Ερὸς, 123, 194.
 Εσπασμένος, 167.
 Εηπάζομαι. Ζ. Ξεπάζομαι.
 Ξηροκοιτία, Ξηροκοιτῶ, 325,
 3α6.
 Ξίδιν, (vinaigre), 274.
 Ξιφίος, Ξιφιοτράχηλον, 259.
 Ξυλοκοπῶ, 146, 302.
 Ξύμητον (aigu, pointu), 85.
 Ξυνόγαλον (lait caillé). Ζ. Ὄξυ-
 νόγαλον.
 Ξυραφιστής, 313.
 Ξυεπάζομαι, Ξυεπασμένος, 167.
 Ξύω κοιλίας, 220.

Ο.

Ο, ἀντί τοῦ Ε, 54. — ἀντί τοῦ
 Υ, 50. — τρέπεται εἰς τὸ οὔ,
 121 - 122. — ἀφαιρεῖται κατ'
 ἀρχάς τῶν λέξεων, 85. — προσ-
 τίθεται εἰς τὰς ποσότητες ση-
 μαινούσας λέξεις, 167.
 Ὄβριος, 54.
 Ὄγια, Ὄγια νά, 167-168, 280.
 Ὄγη, Ὄγου, Οὔγου, 302.
 Ὄδος [Μέθοδος], 181.
 Οἰκοκύρης, 183.
 Οἰκονόμος, 234, 245.
 Ὀκάποιας, 167. Ὀκάποσες, 167,
 188. Ὀκάπου, 167. Ὀκάτι,
 167, 206.

Ὀλίγος (σύνθετα ἀπὸ τὸ), 85.
 Ὀλόγυμνος, 325.
 Ὀλόκληρος, 225.
 Ὀλοκλήκινος, 225, 336.
 Ὀλεκοτίνν, 183, 186.
 Ὀλομέταξον, 82.
 ΟΛΟΣ (τὰ ἀπὸ τὸ) σύνθετα, 225.
 Ὀλοσήρικον, 82.
 Ὀλόφυγος, 225.
 Ὀμμάτια. Ζ. Χαίρομαι.
 Ὀμοια τὸν πρῶτον, 308.
 Ὀμορφομαλλοῦσα, 54. Ὀμορφος,
 54.
 Ὀνειδισία, Ὀνειδισίς, Ὀνειδισμός,
 325.
 Ὄνομα σαλόν, 292.
 Ὄνομαστικαὶ ἀρσενικαὶ ἐνικαὶ ἀπὸ
 αἰτιατικὰς πληθυντικὰς, 87.
 Ὄνόματα εἰς αῖα, 109. — εἰς αῖρις,
 310. — εἰς ις, 47. — εἰς ι ἢ
ιν, 47. — εἰς ιμον 176 — εἰς
ιτσίς, 107. — εἰς ουλης, 74.
 — εἰς ουσσα, 54. — εἰς ιτσα,
 64. — εἰς ουρα, 185. — εἰς
ουτζικον, 178. εἰς ουδιον, 209;
 εἰς ος, ἀπὸ τῶν εἰς ων, 52. —
 ἰσοσύλλαβα ἀπὸ περιττοσυνλλά-
 βων, 48, 119.
 Ὄνομάτοι, 85.
 Ὄνοματοποιῶν σχηματισμός, 48;
 Ὄνομάτων ἢ ῥημάτων πληρώσεως
 σύνταξις, 83-84,
 ὄνταν, ὄντας, ὄντε, 44, 55.
 ΟΝΩ (εἰς) ῥήματα, 50, 116, 137,
 Ὄξος. Ζ. Ὄξος.
 Ὄξυνόγαλον, ἢ Ξυνόγαλον, 183.

Ὄξυνόγλυκον, 252.
 Ὄξω, 54.
 Ὄπισθελίνα, Ὄπισθία, 43.
 Ὄπισοκάπουλα, 171.
 Ὄπίσω, 85.
 Ὄποϊον (τὸ), 67.
 Ὄπου, ἢ Ὄποϋ, ἢ Ποϋ, 65-67, 134, 225.
 ὈΠΠΙΑΝΟΣ, 211.
 Ὄπωρινά, 282.
 Ὄρια, 281.
 Ὄριάριος. Ζ. Ἀριάριος.
 Ὄρίζω, 299.
 Ὄρνεοσόφια (τά), 301.
 Ὄρνιθα (ἡ), 44.
 Ὄρύζιον, 282.
 ΟΞ (εἰς) λήγοντα ἀπὸ τῶν εἰς ᾠν.
 Ζ. Ονόματα.
 Ὄσμίζομαι, Ὄσμοῦμαι, Ὄσμη, 337.
 Ὄσπίτιον, 178, 207.
 Ὄσφραίνομαι, 337.
 Ὄσι. Ζ. Τί.
 ΟΥ ἀντὶ τοῦ ΟΙ, 257. — ἀντὶ τοῦ Ω, 89, 96. — ἀντὶ τοῦ Η, 55. — ἀντὶ τοῦ Υ, 45, 58. — ἀντὶ τοῦ Ο, 121, 122. — ἀντὶ τοῦ Α, 202.
 Οὐ, ἀντὶ τοῦ Οὐ μὴ, 208.
 Οὐγού, Ζ. Ὀγού.
 Οὐδὲ ποσῶς, 46.
 Οὐδέν, ἀντὶ τοῦ Οὐ, 46, 145.
 Οὐδένεχω, 295.
 Οὐλη, 45.

ΟΥΛΗΣ (εἰς) ὀνόματα ἀπὸ τῶν εἰς ΥΛΟΣ. Ζ. Μικρούλης.
 ΟΥΝ ἀντὶ ΟΥΣΙΝ, ἢ ΩΣΙΝ, 68-69, 114, 149.
 Οὐρὸς, 74.
 Οὔρος, τὸ [Οὔρον], 148.
 Οὐσιαστικά τρεπόμενα εἰς ἐπίθετα, τρέπουσι καὶ τὸν τόνον, 92.
 ΟΥΣΙΝ, ἀντὶ τοῦ ΩΣΙΝ, 68-69.
 Ὄφαλος (τί); Δέν εἶναι ὄφαλος, 42, 149.
 Ὄφθον, 122.
 Ὄχθρὸς 54.
 Ὄψάριον, 96, 198.
 Ὄψικάτωρ, Ὄψικιν, 279.
 Ὄψωνίζω, Ὄψωνιστής, 96.

Π.

Π, ἀντὶ τοῦ Β, Ζήτει, Β. — τρέπεται εἰς τὸ Φ, Ζήτει, Φ.
 Παγαίνουν, 84. Πάγω, 223.
 Παθαίνω, 44.
 Παίζω. Τὸ ἔπαιζεν ὅλον, 145. Πέζω (γρ. Παίζω) τὴν Πεζάλαν, 280.
 Παλαδός, 91.
 Παλαιᾶς καὶ Νέας γλώσσης μίξις ἄκριτος. Ζ. Μιξοδάρβαρον.
 Παλαίβω, Παλαίω, 63, 91.
 Παλαμίδα, 73.
 Παλαμναῖος, 256.
 Παλατιανός, Παλατινός, 233, 235.

- Πάλε [πάλιν], 270.
 Παλικάρι, 67.
 Παλιοχαρδαλομένος, 221.
 Παλληκαράς, 256.
 Πανθάνω, 44.
 Πανίον, Πανίτζιν, 296.
 Παντάναξ, 329.
 ΠΑΝΤΟΔΕΩΝ, 286.
 Πάντως, 92.
 Πανυπερπρωτοσίβασος, 241.
 Πανυπερσίβασος, 241.
 ΠΑΣΕΑΜΟΣ, ἢ ΠΑΣΕΑΜΩΝ, 260.
 Παξιμάδιον Κύπρινον, 259.
 Παπαδόπουλος (ὁ), Παπαδόπουλον (τὸ), 172.
 Πάπλωμαν, 222.
 Παποτερόθει, 227.
 Παραβατὸν, 236-237.
 Παραβιάζω, 271, 310.
 Παραγεμιστός, Παραγέμισμα, 54.
 Παραζυμωτής, 176.
 Παραθέτω, 121.
 Παρακείμενοι εἰς ἄν, 67.
 Παρχκρανιοκέφαλος, 90.
 Παράλυμαν, 176.
 Παραμέσα ῥήματα, 129.
 Παραμουρμουρίζω, 231.
 Παρά νά, 76.
 Παρατατικοὶ εἰς ἄ, 69. Παρατατικῶν τρίτα πρόσωπ. ἐνικ. εἰς ἦν ἢ εἰν, 51. — πληθυντικά εἰς ασσιν, 67, 69, 210.
 Παρατιοῦνται ἀντὶ τοῦ Παι-
 τοῦνται, 97. Ζ. καὶ Εἰ.
 Παρατονισμός. Ζ. Πολιτικοὶ στί-
 χοι.
 Παράχυσσε, ἢ Περύχυσσε, 245.
 Παρεκκλησιάρχης, Παρεκκλησιάρ-
 χισσα, 233.
 Παρενθύς, 114, 284.
 Περύχυμα, 252. Ζ. καὶ Περύ-
 χυμα.
 Πάρηχος, 237.
 Παρθενοῦδι, 111, 209.
 Παρθικά δέρματα, 93-94.
 Παιρία, 197. Ζ. καὶ Πυροσία.
 Παρμένος. Ζ. Ἐπαρμένος.
 Παροικονόμος, 234.
 Παροξυσμός, 142.
 Παροτρύνω, 257.
 Παροῦ, 74.
 Παρωνυχία, 199.
 Πας, ἐπιρρήμα, 99. — ῥῆμα, 244.
 Πασκαλάτα, 244.
 Πασέλλιον (τὸ), Πασελοπούλης, 192.
 Πασρεύω, 267, 290. Ζ. καὶ Σπα-
 ρεύω.
 Πάσω (πῶς) κεφαλὴν; 277.
 Πατίεται, 245.
 Παχνίον, 217.
 Παχουλός, 287.
 Παχυνομένη, 217.
 Πεζάλα, 280.
 Πεζούλα, Πεζούλιν, 310.
 Πέζωι Ζ. Παίζω.
 Πεινασμένος. Ζ. Χορτάζω.

- Πελεγρίνος, 248.
 Πελεκῶ, 160.
 Πένην (τὸν), 330.
 Πεπανή, 254.
 Πέραμα, 193, 244, 317. Περ-
 ματάρης, 194.
 Περβόλιον, 143.
 Περὶ (τῆς) προθέσεως ἀποκοπὴ,
 143-144.
 Περιδρομος, 199.
 Περιθρασύνομαι, 41.
 Περισορεμένη, 70.
 Περισουφρόνω, 169.
 Περισυρομένη. Ζ. Περισορεμένη.
 Περιχαράσσομαι, 97, 333.
 Περίχυμα, Περέχυμα, Παρέχυμα,
 Περιχύνω, Περεχύνω, Περεχῶ,
 252. Περέχυσσε, 245.
 Περκίδα, 55.
 Περλογή, 144.
 Περμαζύνω, 143. Περιμαζύνω,
 Περιμαζόνω, 175.
 Πέρνω, 223.
 Περνώ [Περῶ], 223.
 Περπατῶ, 313.
 Πέρπυρα. Ζ. Ὑπέρπυρα.
 Περσικά ἢ Παρδικὰ δέρματα, 83,
 93. Ζ. Ρούσια (*). Περσικά
 μῆλα, 83. Περσικάριος, 83,
 93, 94. Περσίκιον, 83, 94.
 Περσὺς, 143.
 Πέσσε, Ἐμπέσσε, Κατάπεσσε, 104.
 Πετσινός, 43.
 Πετζιον, 94, 107. Πετζόνω,
 Πετζωτῆς, 94, 116.
 Πετροσέλινον, 238.
 Πέφτω, 223.
 Πήγανος, 87.
 Πιάνω, 140, 142. Πιάσμενος,
 Πιασμός, 142, 269.
 Πιδίξιος, 222.
 Πίζος, 286.
 Πιλαλῶ, ἢ Ἐπιλαλῶ, 303-304.
 Πίμντα. Ζ. Ἐπίμντα.
 Πινσός, 286.
 Πίξους, ἢ Πίσους, 286.
 Πιπέρην, 100. Πιπεροτρίπτης,
 189.
 Πισιά, 43.
 Πίσομα. Ζ. Ἐπίσομα.
 Πίσω, Ζ. Ὀπίσω.
 Πιτήθμιος, 222, 304.
 Πίττα, Πιττάχιον, 298.
 Πλάτη, 61.
 Πλάτυσμα, 232.
 Πλείοι, 311. Πλείος, Πλειότερος,
 52.
 Πλεονασμός ἄρθρων, 84, 222.
 Πλήξω, Ἐπληξά, 292, 310, 338.
 Πλήρις, Πλήρης, Πληρίς, 169,
 210, 303.
 Πληρώση (νὰ), 274.
 Πλήσσω. Ζ. Πλήξω.
 Πλόας (λογαριασῆς τῆς), 233.
 Πλώρη, Πλωρήτης, 194.
 Ποδαρικόν, 117.

(*) Κοκκινοβαφή, τὰ καὶ Ῥούσια ἢ Ῥούσια ὀνομαζόμενα. Οἱ Πέρσαι φο-
 ροῦν καὶ τὴν κεφαλὴν μὲ κοκκινοβαφῆ ὑφάσματα· ὅθεν ὀνομαζοῦνται καὶ ἀπὸ τοῦς
 Τούρκους Κιζιλμπασί, ἤρουν Κοκκינוκέφαλοι.

- Ποδία, Podia, 256. Ποδογί-
 ριον, 314.
 Ποία (τά), 45, 67. Ποῖος (ὁ),
 67. Ποία (ἡ), 66. Ποῖαι (αἱ),
 66. Ζ. καὶ ὅποιον.
 Ποίσω, 201. Ἐποίησιν, 209. Ποίσει,
 316.
 Ποκάμισον καὶ Πονκάμισον, 53,
 221.
 Ποκοίλι, 259.
 Πολεμῶ, 249.
 Πολῆνι, 221.
 Πολιτικῶν εἰχῶν συλλαβαὶ καὶ
 τонуσμός, 42, 46, 201, 258.
 Πολλά πολλά, 18, 243.
 Πολυλογᾶς, 312.
 Ποντικὸ τρυπα, 230.
 Ποντικοφωλία, 230.
 Πορθμεῖον, 193. Πορθμεὺς, 194.
 Πορινά. Ζ. Ὀπωρινά.
 Πόρτα, 274.
 Πορτογάλλον, 283.
 Πορφύρα, 40. Πορφυρογέννητος,
 40.
 Ποσατικόν, 221.
 Ποσῶς (οὐδέ), 111.
 Ποτέ μου, σου, του, της, 55-56.
 Ποτῆρι κρασί, 78.
 Ποτίστρα, Ποτίστρικα, 144.
 Ποῦ. Ζ. Ὁπου.
 Πουγγίον, 83.
 Πονκάμισον. Ζ. Ποκάμισον.
 Πουλάριον, Πουλάριν, 172.
 Πουλί, 172.
 Πουλιέται [Πωλείται], 245.
 Πουλίον, Πωλίον, 172.
 Πουλίτζιν, 244, 312.
 Πράσινοι ἢ Πρασιανοὶ (οἱ), καὶ οἱ
 Βενετικοί, 196.
 Πρεπὸς, 52.
 Πρίσμαν, 170.
 Προάξειον, 311.
 Πρόδας, (τὸ τῆς), 236.
 Προβάλλω. Προβάλλετε, 188.
 Προγεύματα, 109, 232.
 Προγεύομαι, Πρόγευμα, 109.
 Προδέσεων τελικὸν ᾱ καὶ ὀ τρέ-
 πονται εἰς ᾱ, 111. — ἀρχικὸν
 ςαιχίον ἀπατρεῖται, 150,
 164-167.
 Προζύμη (ἡ), καὶ τὸ Προζύμιον, 72.
 Προκύπτω, 188.
 Πρόνοια, 42.
 Προπατῶ, 313.
 Προσαιτῶ, 313.
 Προσοίσομαι, 109.
 Προσόψιν, Προσόψιον, 200.
 Προσακτικὰ ῥήματα, 167-168.
 — συνταγμένα μὲ τὸ οὐδέτερον
 ἄρθρον ὡς ἀπαρέμματα, 159,
 244.
 Πρασάγιον, 198, 211. Προσφάν,
 211.
 Προσχαφής, 200.
 Προσχειριάτης, Προσχειράτης,
 199.
 Πρόσχεις, 315.
 Προσώμιν, 200.
 Προυκίον, 257.
 Προφούρνια (τά), 176.

Προχρηράρης, 199-200.

Πρωτομάστορης, 174.

Πρωτοσέβαστος, 241.

Πρωτοψάλτης, 232.

Πταίγω, 63. Πταῖς, Πταῖ, Πταῖ-
μεν, Πταῖτε, Πταῖσιν, Πταῖν,
133-134.

Πτώσεως ἐναλλαγή. Ζ. Ἀντί-
πτωσις.

ΠΤΩΧΟΠΡΟΔΡΟΜΟΣ, 39.

Πυρετὸν (πίε τὸν), 301.

Ήυροσία, ἡ Παρισία, 197. Ζ. καὶ
ἱσία.

ΗΩΔΘΣ (τὰ μετὰ τὸ) σύνθετα, 172.

Ρ.

Ρ, ἀντὶ τοῦ ρ, 47, 58, 194.

Ῥαβδία, 274, 309. Ῥάβδος, 157.

Ῥαβδωτά, 157.

Ῥακενδύτης, 230, 314.

Ῥάμμα, 173. Ῥαπτικόν, 176.

Ῥάσον, 338.

Ῥαυτική, 173. Ῥάψιμον. Ζ.

Ῥαπτικόν.

Ῥέγουνται, 101.

Ῥεπανᾶς, 193.

Ῥεπίδιον. Ζ. Ῥεπίδιον.

Ῥεύγομαι, 113, 264 (*). Ζ.

Ἐρεύγομαι, καὶ Ψόφος.

Ῥήγας, Ῥηγημέγας, 40.

Ῥήγιν, Ῥήγιον, Ῥηγιὸν πύλη,
253.

Ῥήματα ἐνεργητικὰ μετὰ σημασίαν
οὐδετέραν, 152. Ῥήματα πλη-
θυντικὰ εἰς ΟΥΣΙΝ καὶ ΟΥΝ,
ἀντὶ τοῦ ΟΥΣΙΝ, 114. Ῥήματα
εἰς ΕΩ καὶ ΕΥΩ, 43. — εἰς
ΑΝΩ καὶ ΑΥΩ, 65. — ΕΩ καὶ
ΙΩ, 131. — συνταγμένα μετὰ
δύο αἰτιατικὰς, 108. Ῥημά-
των μετὰθεσις ἀπὸ τὴν πρώτην
εἰς τὴν δευτέραν συζυγίαν, 43,
243. Ῥημάτων σύνταξις ἀσύν-
δετος, 223.

Ῥίμνα, 184.

Ῥεπίδιον, 154.

Ῥύγα, Ῥογέτω, 155, 196. Ῥογὴν,
298.

Ῥοδάκινα, 83, ἡ Ἀσφακίνα,
189.

Ῥοδίτζια (τὰ), 189.

Ῥοδοβολῶ, 264.

Ῥοδοκοκκινίζω, 264.

Ῥόδων (τὸ διὰ), 299.

Ῥοκαλίζω, 195.

Ῥουθούνη, 89, 214. Τὰ Ῥου-
θούνη ἀπὸ τὴν μύτην ἢ τὰ
Ῥουθούνη σου νὰ ἐκδῇ, κ. τ. λ.
214.

(*) "Ἐν μόνῳ παράδειγμα τοιαύτης ἀφαιρέσεως τοῦ ἀρχικοῦ εἰ μὴς ἐφύλαξαν
οἱ Γραμματικοὶ ἀπὸ τῶν παλαιῶν, φέροντες μάρτυρα τὸν ποιητὴν Ἰππώνακτα,
ὅστις ὠνόμασε Ῥωδιδὸν τὸν Ἐρωδιδόν (héron). Ἴδε τὸν Ἑτυμολόγον (σελ. 380).

- 'Ρουκάνη, 'Ρουκάνιον, 'Ρουκανίζω, *Σαλγάμ*, 241. *Σαλγαμέριος*, 241.
 'Ρούμπαλον, 195. *Σαλεύω*, ἔσάλυσεν ὁ νοῦς του, *Σαλευμένος*, 91-92.
 'Ρούσια, ἡ 'Ρούσσια δέρματα, 93 (*). *Σαλίζω*, 90, *Σαλία*, 302. *Σαλιάρης*, *Σάλιον*, 90. *Σάλια* κτὶ μύξαι, 91.
 'Ρούχον, 174. *Σαλοκρανιδέφαλος*, 89, 90. *Σαλοπαλαδός*, 91. *Σάλος* καὶ *Σαλός*, 92. *Σαλός* (διὰ Χριστὸν), 90. *Σαλός* καὶ μεθυσμένος, 92.
 'Ροχαλίζω, ἡ 'Ρουχαλίζω, 264. *Σαλὸν ὄνομα*, 292.
 'Ρύμη, 182. *Σαμιαμίδιον* (τὸ), ἡ *Σημιάμιδος* (ὸ), 316.
 'Ρώθων, 89, 214. *Σάμος*, νῆσος, 283.
 'Ρωμανίζω, 247, 309. 'Ρωμανίσιον, 247. *Σάν*, 148.
 'Ρωτοῦν, 84. *Σανίδιον*, 118.
 Σ. *Σαπούνη*, 249.
 Σ, προσίζεται, ἡ ἀφαιρεῖται εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν λέξεων, 59, 60, 219, 221, 332. *Σαράκιον*, 81. *Σπρακοφχωμένον*, 81.
Σαδοῦ, 272. *Σαραντακέντε*, Ζ. Ἐμμανουήλ.
Σαθεύρα, 271-272. *Σαραντάπηχον*, 240.
Σαγγάριος, 92. *Σάρδς*, *Σαρδέλλα*, 271.
Σαγολέβα, 238. *Σαρδαμέριος*, 241.
Σαγόνιον, 239. *Σαρόνω*, 213.
Σάγος, ἡ *Σάγη*, 238. *Σαῦρα*, 316. *Σαυρίδιον*, 267.
Σαζάνι, 259 (*). *Σαχαλτίν*, 259.
Σακκούλιον, *Σάκκος*, 77.
Σακολέβα, 238.

(*) Εἶναι τὰ Γαλλιστὶ ἐνομαζόμενα, cuirs de Roussi, διότι ἡ κατασκευὴ τῶν προηλθε καταρχὰς ἀπὸ τὴν 'Ρωσίαν. Τὰ ἐξ αὐτῶν Τσαγγία ἐνομαζόνται bottes de Roussi. Ἰδ. PALLAS, *Premier voyage*, tom. I, pag. 83, trad. Franç.

(**) Οὕτω τὸ ἐνομάζουν σήμερον καὶ οἱ Κοζάκοι, ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν ποταμὸν "Ιακκον (Jaick), ὅστις εἶναι, κατὰ τινάς, ὃ ἀπὸ τὸν Πτολεμαῖον ἐνομαζόμενος 'Ρύμνος.

- Σάχαρ, καὶ Σάκχαρ, 297, 317. Σκάζω, ἢ Σκῶ, 68, 310.
 Σαχαρόφερμον, 317. Σκάμμα, 245.
 Σαχλός, Σαχνός, 217, 267. Σκάρα, 68.
 Σδίνω, 137. Σκαρολάχανον, 111, 209.
 Σγάρα, Σγαρίζω, 263. Σκεμπές, Τουρκ. λέξ. 213.
 Σγουρίζω, Σγουραίνω, 56, 332. Σκίπη, 106. Σκεπός, 52.
 333. Σγουρός, 56, 263, 332. Σκηπτοκρατῆσαι (γρ. Σκηπτο-
 Σγουροειδής, Σγουρίτζης, Σγου- κρατῆσαι, 201.
 ροκέφαλος, Σγουρομάλλης, Σγου- Σκίζα, Σκίζω, 68.
 ρότης, 56, 332. Σκῖνος, 68.
 Σεβαστοκράτωρ, Σεβαστοκρατό- Σκληθόνω, 325, Σκλίδωμα, 302.
 ρισσα, 241. Σεβαςός, 241. Σκοινίον, 68. Σκόλασμα, 187.
 Σεισός καὶ λυγιστός, Σειστά καὶ Σκολίον, 68.
 λυγιστά, 236. Σείσμαν, 222. Σκόνις, 219.
 Σεμέ, Σεσέ, Σεκείνεν, κ. τ. λ. Σκορδαλία, ἢ Σκορδαλία, 135.
 164. Σκορδαλός, 219, 292.
 Σεμίδαλεν (τὸ καὶ τὴν), 290. Σε- Σκορδάτον, 134.
 μιδαλάτον, 178. Σκορδούλα, ἢ Σκουρδούλα 142,
 Σένα, Ζ. Εἰσέ. 219.
 Σενδούκιον, ἢ Σεντούκιον, 77. Σκοτίζομαι τῆς πείνας, 203.
 Σέρνω, 80. Σκούζω, 60.
 Σευκλογουλάς, 193. Σευκλογούλια Σκούληκας, Σκουλήκιον, Σκουλή-
 (τά), 191. κιν. Ζ. Σκώληξ.
 Σηκόνω, 207. Σηκόνομαι, 127. Σκουμπρίν, Σκουμβρίον, 73, 262.
 Σηκωτής, 171, 185, 207. Σκουμπροπαλαμιθόπαστος, 242.
 Σημεῖα (τά), 218. Σημειώματα Σκουρία, 89.
 βασιδικά, 312. Σημιογράφος, Σκουτάριον, 60.
 218. Σκουτεῖλα, Σκουτεῖλιον, 59-60, 88.
 Σησαμέλαθον, 192. Σκουτία (τά), 60.
 Σιγανός, Σιγός, 52. Σίγα, 201. Σκούφια, 215.
 Σίγλαι, 218. Σκυβαλοφύλαξ, 235.
 Σίδερον (τὸ), 194. Σιδπροστία, Σκυλάκιον, Σκῦλος, Σκυλιάζω,
 197. Ζ. Ἰστία. Σκυλόκαρδος, Σκυλομούτσου-
 Σινεμπέντ, Τουρκ. λέξ. 43. νος, 322. Σκυλόμυια, 266,
 ΣΚ. Ζήτ. ΤΖ. — αὐτὶ τοῦ ΣΧ, 68. 322, Σκυλοπρόσωπος, Σκυλό-

- ροδον, Σκυλόφαρον, 322. Σκυ-
 λόψευρα, 266.
 Σκύπτω, 219.
 Σκύρτος, Ζ. Κύρτος.
 Σκώληξ, 89. Σκωλήκιν, Σκουλήκιν,
 292.
 Σμάριον, 113. Ζ. καὶ Ἑσμάριον.
 Σμιλα, Σμιλάκιον, 118.
 Σολοικισμοί. Σύνταξις 3ηλ. ὄνορ.
 μεῖ μετοχ. ἀρσενικῆν, 42, 218,
 230.
 Σούβλα, 168. Σουβλία, 169. Σου-
 βλία, 169. Σουβλίον, 118,
 168.
 Σουγλιταρία, 215.
 Σουλῆναι, 281.
 Σουρομαλλίζω, 328.
 Σουσάμ χαλδᾶ, Τουρκ. λέξ. 192.
 Σουφρόνω, 169.
 Σοφιστής, 154.
 Σπᾶλλα, 61,
 Σπασμένος, Σπασμός, Σπάσμα,
 302.
 Σπαστρεύω, 267, 289-290.
 Σπαταλοχορομύδης, 278.
 Σπιτάλιον, 207.
 Σπίτιν, 178, 207.
 Σπλαγχνικά (avec compassion),
 81.
 Σπολάτη, 164.
 Σπρώχνω, 165, 307.
 Στάγγα, 247.
 Σταθῆν [Σταθῆναι], 103.
 Σταῖνω, 44.
 Στάκτη, 291, 328. Στακτοκύλι-
 σμένον, 162, 291.
 Σταλαγμακτιά νερόν, 78.
 Σταμεναρία, 109. Στάμενον, 83,
 107, 173.
 Στανίως, ἢ Στανικῶς μου. 249.
 Σταπιδίτζαι, 281. Σταφιδίτζαι,
 282. Σταφίδες, 282. Σταφι-
 θόχνοτος, 217. Ζ. Ἀσταπίδαι.
 Στάσω [Στάζω], 287.
 Σταυλίζονται, 278.
 Σταφυλίτης, 327.
 Στάχος, 253.
 Σταχωτής, Ζ. Στίχωτής.
 Στέκω, Στέκεμαι, 84.
 Στερεύομαι, Στερίζομαι, Στερού-
 μαι, Στέρησις, Ὑστερεύομαι,
 Ὑστέρησις, 228.
 Στιά, Ζ. Ἰστία.
 Στιλβόνω, 325. Στιλβώματα, 302.
 Στιχητός, ἢ Στοιχητός, 154-156.
 Στεχίζω, ἢ Στοιχίζω, 155.
 Στιχόνω, 156.
 Στιχοπλόω, 201.
 Στιχωτής, 156.
 Στοιχημα, Στοιχηματίζω, 155.
 Στοιχῶ, 154.
 Στοματᾶς, 276.
 Στὸν, Στήν, Στούς, Στάς, κ. τ. λ.
 150, 164.
 Στούπα, ἢ Στούππα, 50. Στούπη-
 νος, Στουπῶνω, 50. Στουπίζει
 [ῥῆμ. ἀπρόσωπ.], 50.
 Στράτα, 181, 182, 214.
 Στραφῆν [Στραφῆναι], 159.

- Στριγγίζω, 184.
 Στριμόνω, 165.
 Στρογγύλα (γράφει), 237.
 Στρόπος, 49, 273.
 Στρόφος, 310.
 Στυλομαχία, 302.
 Συάκιον, 255. Συακοκόμματα, 255.
 Συδάζομαι [Συμβιδάζομαι], 155.
 Συδασμός, 155.
 Συγγενής, καὶ Συγγενός, 306.
 Συγκεκριμένα, Ζ. Αἰρηρημένα.
 Συγκοπή τοῦ τ, εἰς ὀνόματα οὐδέ-
 τέρα, 143. — εἰς τὰ λήγοντα
 εἰς ως, 143. — εἰς τὰ σύνθε-
 τα ἀπὸ τὴν Περι προθέσεων, 143.
 εἰς τὰ λήγοντα εἰς τὸ πμα, 144.
 — εἰς τὰ εἰς ισιν οὐδέτερον, 47, 57. — εἰς τὰ ἀρσενικά εἰς ους, 47, 92, 119, 330. — θη-
 λικά εἰς ια, 119. — ρήματα, 104, 134, 201.
 Συγχαρίκια, 322. Συγχαριάριος, 322.
 Συζυγιῶν ἐναλλαγὴ, 42, 149.
 Συκίτζια (τά), 189.
 Συκοκάρυδα, 282.
 Συλίγουρδον, 316.
 Σύλλαρδον, 204.
 Συλληγοῦδι, 316.
 ΣΥΜΕΩΝ, 90.
 Σύν, με ἀιτιατικὴν, 331.
 Συναγρίδα 239, 254.
 Συνάζω, ἢ Συνάσσω, 200.
 Σύνανγα, 97.
 Σύνδυο, 195.
 Συνέξεις ἢ συνεκφώνησις, 157, 201, 225-236. — τοῦ ὅτι μετὰ προηγούμενα, 201. — τῶν δύο τ, 157.
 Συνοδοιπορῶ, 228.
 Συνόστεον, 308.
 Σύνταξις ἀρσενικῶν μετὰ θηλυκ. Ζ. Σολοικισμοί. — ἐλλειπτική. Ζ. Ἐλλείψεις.
 Σύντρεφλον, 257.
 Συντόμας, 42.
 Συντυχαίνω, 201, 299.
 Σύνωμον, 308.
 Συρματηρὰ, Συρματελεστημένα, 68.
 Σύνων, 289. Συρτάριον, 77.
 Σύσγουδον, 253.
 Σύστατον, 219.
 Συχνά, συχνά, 81.
 Συχοφλαμαρίζει, 197.
 Συψωμήτης, 289.
 Σφαγμός, 276. Σφακτής, 276.
 Σφάλισις, Σφαλισμός, 248.
 Σφηκώματα, 118-119.
 Σφικτοθριον, 55, 332.
 Σφουγγάριον, 121.
 Σφουγγάτον, 121-122.
 ΣΧ. Ζ. ΣΚ.
 Σχοινίον, 106.
 Σωκάρδι; 164.
 Σώπασε, 202.
 Σωτικά (τά), 164.
 Τ.
 Τ. Προστίθεται βαρβάρως εἰς προ-
 θέσεις τινὰς 69-70, 271. —

- τρέπεται εἰς τὸ ΤΖ., 45, 292.
 — εἰς τὸ Κ., 121.
 Τά [ά], 203, 205. Τὰ καὶ τὰ,
 Τὸ, καὶ τὸ, 316.
 Τάβλα, Ταβλίζομαι, 278.
 Ταγίζω, 78, 278 (*).
 Τάδο ἢ Τάδω, 206.
 Τάδρην [Τὸ δάδρῃ], 242.
 Ταῖς ἀντὶ τοῦ Τάς, 81, 84.
 Ταντανίζω, Τάντανος, 309.
 Ταξιδύω, Ταξίδιον, 228.
 Τάρθούνια, 214.
 Ταρτερόν, 168, 173.
 Τάχατε, Τάχατες, 224.
 Τε, πλεοναστικὸν, 224.
 Τεῖντα, 299.
 Τελεντοῖς, 57.
 Τεριζώ, Ζ. Ἐταιριάζω.
 ΤΕΡΟΖΗΣ, 42.
 Τέσσερα (Τρία), 110.
 Τετάρτην, 261.
 Τετρακαλαμαράτος, 199.
 Τετραμίρια, 41.
 Τετραπέρατα (τὰ) τῆς οἰκουμένης,
 203.
 Τετραύγουστος, ἢ Τετραυγουστό-
 μορφος, 41.
 Τεφρατίτιζιν, 162.
 ΤΖ. ἢ ΤΖ ἀντὶ τοῦ Κ., 74, 198.
 — ἀντὶ τοῦ ΣΚ, 107, 189.
 — ἀντὶ τοῦ Τ, 45, 292. —
 ἀντὶ τοῦ Ξ, 257. — ἀντὶ τοῦ
 Σ, 271. Ὅσα δὲν εὐρίσκεις εἰς
 τὸ ΤΖ, Ζήτηι εἰς τὸ ΤΖ.
 Τζαγγᾶς, Τζαγκᾶς, 93. Τζαγγίον
 92, 93, 114. Τζαγκάρης,
 92, 93, 169.
 Τζακίζω, 224, 257. Τζακισμός,
 224. Τζακίον, 224.
 Τζαντζαλιαρουτζούριχος, 313.
 Τζαντζαλιάρης, 314. Τζάντζα-
 λον 50. Τζαντζαλοφορεμένος,
 50.
 Τζαντζαρίζω, 249.
 Τζερεδέλα, Ζ. Σάρδα.
 Τζηγαρίζομαι, 292.
 Τζήρος, Ζ. Τζίρος.
 Τζιδέκιον, 267, 272.
 Τζικίγια, 107.
 Τζιμούριον, 266-267, 272.
 Τζινβῶ. Ζ. Τσιμβῶ.
 Τζίντζικας, 45.
 Τζίρος [ὀψάριον], 74, 262. Τσί-
 ρος [τοῦ Γάλακτος], 74.
 Τζιτζυρίζω, 45, 292.
 Τζίχλα, 73.
 Τζούριχος, Τζουριχοάγιος, Τζου-
 ριχοχειροτόνητος, 314.
 Τζύρος, Ζ. Τζίρος.
 Τζώφλοιον, 257.
 Τηγανισά, 255. Τηγανίτης, 291.
 Τήγανον, 255.
 Τι, ἐκθλιμμένον ἀντὶ ὅτι, 89.
 Τί ἐν τὸ, Τί ἐν τὰ, 299.
 Τιγαρί, 150.
 Τίλλω τρέχας, 277.
 Τίποτε, Τίποτας, 274. Τίποτα,
 307.

(*) Περί τῆς λέξεως ταύτης, ἴδε πᾶς εἰς τὸν Ἰσοκράτην σημειώσεις, σελ. 103.

ΤΙΡΩΝ, 336.

Τίτλοι, 120, 193, 227, 323, 329.

Τὸ [δ], 162, 163, 164, 299.

Τὸν [δν], 203.

Τὸ [Ὅτε ἢ Ὅταν], 101.

Τοιχοδάτης, 316.

Τὸν. Ζ. Τὸ.

Τοννία, 73.

Τόνου μετάθεσις εἰς ῥήματα, 111, 156. — διαφορὰ εἰς διάκρισιν οὐσιαστ. καὶ ἐπιθέτ. 92. Τόνων μετάθεσις διὰ τὸν ῥυθμὸν, 42, 46, 258, 274, 295, 296, 324.

Τορμισάκιον, 168.

Τόρος, διαφ. τοῦ Τορὸς, 92.

Τόρτσα, 325.

Τόσα τόσα, 243.

Τότε, 134.

Τούνου, 223.

Τουρδάτον, Ζ. Τρουλλάτον.

Τουρλωτὸς, 251.

Τούρτα, 325.

Τουρτουρῆζ, Τουρτουρισμὸς, 202, 309.

Τοὺς [ἀντὶ τοῦ Τῶν], 210.

ΤΡΑ, (διαφορὰ τῶν εἰς) καὶ ΤΡΙΑ ὀνομάτων, 144.

Τραγανόδηκτον, 216-217.

Τράγανον [οὐσιαστ.], Τραγανὸν [ἐπίθ.], 216-217.

Τραλίζομαι, 186.

Τραὰ κομμάτια, 243.

Τραπεζομάντιλον, 219.

Τραχηλᾶς, Τραχηλία, 231. Τράχλος, 54.

Τρελὸς, 186.

Τρία, τέσσαρα, 110.

Τριγλία, 255.

Τρικράτισον ἢ Τρισκράτιστον, 227.

Τριπτούτζικον, 178-179.

Τρισανάθεμα, Ζ. Ἀνάθεμα.

Τριψίδιν, 252.

Τρουλλάτον, Τουρδάτον, 251.

Τρουῖλλος, 251.

Τρῶς, Τρῶ, Τρῶμεν. Τρῶτε, Τρῶσι, Τρῶν, 133-134, 243.

Τσακόνω, 225.

Τσίχνα, Τσικνένω, 198-199.

Μεταφ. Λυπούμαι, 199.

Τσικνίδα, 198.

Τσιλῶ, 292.

Τσιμβῶ, Τσιμπῶ, 272, 337.

Τσίρος. Ζ. Τζίρος.

Τσούκα, Τσουκάλιον, 183, 262. Τσουκαλούδα, 262.

Τσόχα, Τσοχαδάρης, 312-313.

Τυλάριον, 200.

Τυλίγομαι, 224.

Τυμπανάρης, 170. Τυμπανόκρουσος, 220. Τύμπανον, 170.

Τυπικόν, 277, 280.

Τυρὶν βλάχικον, 108.

Τυχαίνω, 44.

Υ.

Υ (του) ροιχείου προφορά, 136.

Ἀφαιρείται καταρχὰς τῶν λέξεων, 49, 221. — κατὰ μέσον, 116. — μεταβαίνει εἰς τὴν ΟΥ δέξθ. 45, 58-61, 293, 332. — εἰς τὸ Ο, 50. — εἰς τὸ Β, Ζήτ. Β. — εἰς τὸ Ε, Ζήτ. Ε.

Υαλίσει, 315. Υάλιον, 315, 338.

Υαλιζήριον, 315.

Υδροκύλον, 293.

Υδροροσάτον, Υδροσάτον, Δροσάτον, 317.

Υδρωμένον, 269.

Υδρωπικιάσα, 324.

Υἱὸς τοῦ Ἡγουμένου, 231, 250.

Υπαγαίνω, ἢ Υπαγύνω, 145, 223.

Υπᾶς, Υπᾶ, Πᾶ. Υπᾶμιν, Υπᾶτε, Πᾶτε, Υπᾶσιν, Πᾶσιν, 133-134.

Υπεραδνέω, 258.

Υπερβαίνω, 322.

Υπέρπυρα, ἢ Πέρπυρα, 49, 78.

Υπερσυντελικοὶ (οἱ διὰ τοῦ Εἵχα ρημ.), 101, 136.

Υπνιάρης, 327.

Υπόδημαν, 114.

Υποίσωμαι, 249. Υποίσει, 250.

Υποκάμισον, Ποκάμισον, Πουκάμισον, 53. Επικάμυσον, 240.

Υποκολιον, 259.

Υποκοιμούμαι, Ζ. Αποκοιμούμαι.

Υποχοριστικά συγκομμένα εἰς ἡ, 47. — ἀντὶ ἀπλῶν, 47.

Υπομνήσεις, 312.

Υπομουγγρίκω, Ζ. Μεουγγρίζω.

Υποτακτικοὶ ἀόριστοι περισπώμενοι. 136. — μετὰ τὸ ΝΑ, ἀντὶ μελλ. ὀριστ. 57.

Υποτροφή, 247.

Υπότυρον, 261.

Υζέρησις, Υζερῶμαι, Ζ. Στερῶμαι.

Υζερῶν, 143.

Υφέν (περὶ τῆς προσφθίας), 226.

Υψόνομαι, 127. Υψώσω σε (ψάλλουν τὸ), 250.

Φ.

Φ, ἀντὶ τοῦ Π, 43, 47, 121, 122-123.

Φᾶ [φάγη], 134.

Φάβα (τὸ), Φάβατος (τὸ), 238.

Φαβατίτζιν, 281-282. Φάδατα βρεκτά, 238, 282.

Φάγε τὸν περιδρόμον, 199. Ζ. Φόρος.

Φαγίν, 276. Τὸ φάγε καὶ τὸ πῖε, 159.

Φαινόλιον, ἢ Φαιλόνιον, 53.

Φαίνω [Ύφαίνω], 221.

Φακώλιον, 55.

Φακρασίς, 279.

Φαλσευτής, Φαλσεύω, Φαλσία, Φαλσογράφος, 194.

Φάλωμα, ἢ Φάρσωμα, 194.

Φᾶς, Φᾶ, Φᾶτε, Φᾶμεν, Φᾶσιν, 134, 292.
 Φαπόλις, Φασούλια, 282.
 Φαφλατᾶς, 90.
 Φελιν, Φελιον, 79.
 Φελῶ, 43, 148. Δέν φελᾶ, 149.
 Φέξη (ἔως νά), 97.
 Φευγθε, 52.
 Φίβλα, ἡ Φιούμπλα, 216.
 Φιδίς, 107.
 Φιλοθίεται, 277.
 ΦΙΑΟΘΕΟΣ, 277.
 Φιλοίκτηρ, Φιλοκτίρμων, 227.
 Φιλοκαλία, 289. Φροκαλίη, 290.
 Φιλομήλα, 239.
 Φλαμαρίζω, 197.
 Φλησκούνι, 316, 320.
 Φλούδιον, 257.
 Φόλα (ἡ), καὶ Φόλις (ὁ), 239, 313.
 Φόρος, 297.
 Φορτόνομαι, 128.
 Φουδουλιᾶ, 241.
 Φούχτα, 261.
 Φουμίζω, 55.
 Φουρνέω, 176, 213. Φουρνάρηκ, 213. Φουρνάριος, 176, 213.
 Φουρνιτάρης, 176. Φουρνιτάρηκ, 176. Φουρνιτάρηκ σουκᾶ, 176.
 Φούρτος, 176, 213.
 Φούσκα, 45, 263. Φουσκαμένος, 263.
 Φράζουν, 78.
 Φρέξε, 302.

Φροκαλία. Ζ. Φιλσκαλία.
 Φροντίδες ἀλμυραὶ, 40.
 Φτενός, 123.
 Φτερινετήρα, 234.
 Φτιάνω, ἡ Φτιάζω, 244.
 Φυλακάτορας (Geolier), 78.
 Φυλλιᾶζω, 164.
 Φύλλον χαρτί, 78.
 Φωνάζω, 65.

Χ.

Χ, ἀντί τοῦ Κ, 68.
 Χαδιάριον, ἡ Χαυιάριον, 239, 267. Χαδιαροπούλος, 267.
 Χαδιαροκαταλύτης, 241.
 Χαλίγια (τά), 144, 200. Χαλ-
 κολόγος, 144.
 Χαλκῆ, 297.
 Χαλῶ, 207, 370. Χάλασμα,
 Χαλάστρα, 208.
 Χαμάλης, 171, 185.
 Χάμου, 97.
 Χανικολόγος, Ζ. Χαλικολόγος.
 Χάνομαι, 267-268.
 Χάπτω, 57, 78.
 Χαράζω, 77. Χαράσσει, 97.
 Χαραμάδα, ἡ Χαραμίδα, 98.
 Χάρβαλον, 211.
 Χαρῆναι, 158. Νά χαρῆς τᾶ
 ὀμμάτια σου! — τὸ περᾶν
 σου, 86.
 Χέρισί με τόνεμά στο, 86.
 Χαρκόπος, 96.
 Χάρος, 52.
 Χαρτίον, 76.

- Χαρτοκόπος, 96.
 Χαψία (ή), 57.
 Χειλᾶς, 276.
 Χειμὸς, Χειμὸν καὶ καλοκαίριν, 51.
 Χειρομάχιστες, 188.
 Χειρότερος, 52. Χειρότερον, 269.
 Χειροτεχνάριος, 170, 189.
 Χεράκιον, 224.
 Χειρονόμος, ἡ Χειρονόμος, 234, 237.
 Χεισμένον πρόσωπον, 80.
 Χιώτικον [κρασίον Χιώτικον], 254, 279. Χιώτικαι σταπιδι-
 τζαι, 282.
 Χλωρός, 260.
 Χνότος (ὅ), Χνότα (τά). 217.
 Χνούς (μηδὲ), Χνούδιον, 272.
 Χοιρνόν, 143.
 Χολόκοκκα, 266.
 Χονδρόκυλος (ὅ), 291.
 Χονδρός, 286.
 Χονδρόχυλον, 291.
 Χονδρώδη (τά), 217.
 Χορδόκοιλον, 106, 215. Χορδο-
 κοιλίζιν, 107. Χορδοκοιλί-
 στρα, 215.
 Χορεύτρια, ἡ Χορεύτρα, 144.
 Χορτάζω, Χορταίνω, 152. —
 τὸν θυμὸν, 153. — τὰ λόγια,
 153.
 Χουλιάρα, 61. Χουλιάριον, 58.
 Χοχλάζω, 48.
 Χρειάζομαι, 184.
 Χρήζω, 184, 269.
- Χρίομαι. Νὰ ἐχρίσθῃ, 263.
 Χρόνοι ῥημάτων σύνθετοι διὰ τοῦ
 Ἐχω καὶ Θέλω, 101-103.
 Χρόνος [ἔτος], 337.
 Χρυσάφιν, 212.
 Χρυσσοφερνιστηράτος, 43.
 Χυλὸν (τὸ), 317.
 Χωνεύω, 283.
 Χώρα, Χωρικὸς, Χωριανὸς, 212.
 Χωρῶ. Δέν τὰν Χωρεῦν τὰ φορέ-
 ματά του, 222.
- Ψ.
 Ψ, ἀντὶ τοῦ ΦΘ ἢ ΦΣ, 49.
 Ψαθίν, 239.
 Ψαλιδόπουλον, 173.
 Ψαχνός, 217, 267.
 Ψίγω, 66.
 Ψείρα, 48-49, 224.
 Ψευδοτσαγκάρης, 94.
 Ψευδοτοιχος, 194.
 Ψήσετε, 319.
 Ψησίον, 242. Ψησόπουλον, 254.
 Ψηφία, Ψηφίζω, 237.
 Ψιλός, 319.
 Ψίχα, 62, 287, 319. Ψίχουλον,
 62, 287, 319.
 Ψουνίζω, 89.
 Ψουφουρίζω, 231, 307.
 Ψοφάκιον, 265. Ψοφίμιον, 265.
 Ψέφος [θάνατος], 265, 309.
 Ψοφῶ [ἀποθνήσκω], 265,
 269. ἀπὸ τοῦ λιμοῦ, 289.
 Ψωμίν, 57. Κομμάτιν, (Ψωμίν),

78. Ζ. καὶ Κομμάτιν. Ψωμοζή- Ωξος. Ὠξίανοι ἰχθύες, 261
τῶ, 313. Ὠρειάριος, 233.

Ὠριμος, 254.

Ω.

Ὡς νὰ ἢ ἔως νὰ, 292. Ἐωσοῦ νὰ,

Ὠσπου νὰ, 275, 292. Ὡς τοῦ

νὰ 275. Ὡς γιανὰ, 168. Ὡσάν

νὰ, Ὡς νὰ, 225, 292. Ὡς ἴνα,

168, 203, 292. Ὡς διεμένα,

280.

Ω. Ζήτ. αὖ καὶ οὐ.

Ω (ἀφαίρεσις τοῦ), 42, 148.

Ὠάτος, 122.

Ὠγκώδη (νὰ), 264.

ΩΝ. Ζ. οὐν.

ΩΣΙΝ, Ζήτ. ΟΥΣΙΝ.

ΠΙΝΑΞ ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ.

A. — AN.

- Α. Ζήτει, Ο.
 Άγασοί, 49.
 * Άγκεντίω, 333.
 Άγκυρα, 60. Άγνος 236.
 Άγριοι, 117.
 Άγω, Άγίω, Άγίω, Άγίω, Άγι-
 νώ, 145, 225.
 Άδίνες, 216.
 Άδω, 324.
 ΑΖΩ και ΑΝΩ (εις) βήματα, 140-
 141, 225.
 Άδερνιη, 255.
 ΑΙ (εις) λήγουσαι προδίαις, 111.
 Αιμάσσω, 302.
 Αιματίτις χορδή, 308.
 Αίρομαι, 127, 128, Αίρω, 71,
 72.
 ΑΙΣ, Αιολικώς εκτείνω, 81.
 Αιών, 63.
 Άκαπνον μέλι, 253.
 Άκμήν, 254.
 Άκούσομαι κακός, 179.
 Άκρατίζομαι, Άκράτισμα, 109.
 Άκρόπαστος, 122, 204.
 Άπροχειρήν, 237.
 Άλαρύνω, 51.
 Άλεκτορίς, Άλέκτωρ, 43-44
 Άλετριβανος, 189.
 Άλισις, 329.
 Άλλασσόμεναι, ή Εξελλάττουσαι
 στολαί, 51. Άλλάσσω, 224.
 Άλμυρόν γειτόνημα, 40.
 Άλουσία, Άλουτίω, 328.
 Άλόπεκες, 204.
 Άμα τῷ, 101.
 Άμαθαινω, 45.
 Άμανίτης, 253.
 Άμαυρός. Άμυρά φρήν, 56.
 Άμεύσασθαι, 159.
 Άμπελίνη ράβδος, 275.
 Άμφις, Άμφίσωπον, 275.
 Άμφιστομος. Ζ. Φωλαξ.
 ΑΝ (εις) καταλήγοντες παρακαίμε-
 νοι, 67.
 ΑΝ αντί τῷ ΑΩΝ, 148.
 Άν [Άνά], 144.
 Άν σύνδ., 101-102.
 Άναμος και Άναίμων, 52.
 Άναπτύσσω, 83.
 Άνασηκώ, 207.
 Άνθη και Άνθος, 64.

- ἄνθρακες μαλακοί, Ἄνθρακίνη, * Ἄρδων, 221.
 198. Ἄρθεις εἰς ὕψος Ἄρθεῖσα τράπεζα,
 Ἄνοις [άνυοις], Ἄνοντος [άνυν- 127.
 τος] 220. Ἄρκος ἢ Ἄρκτος, 280.
 Ἄνόνητ' ἔπη, 149, Ἄρμαλία, 72. Ἄρματα, ἢ Προσάρ-
 Ἄνοντος. Ζ. Ἄνοις. ματα, 71-72,
 Ἀντίπαις, 88. Ἄρμενα, 70 — τέχνης 71.
 Ἀντισσηκώω, 207. Ἄρνυμαι, 115.
 Ἀντίστομος. Ζ. Φάλαγξ. Ἀρρένικος, 256.
 Ἀνυπόδητος, 240. Ἄρσις 72.
 ΑΝΩ (εἰς) ῥήματα. Ζ. ΑΖΩ. Ἄρτοπωλεῖον, 178.
 Ἄνω ἄνω, 243. Ἄρτος, 71. — ἐγκρυφίας, 162.
 Ἀνωφελές, 43. — σκοδείτης, 162, 291. —
 Ἄξετε, 104. αὐτόπυρος, πιτυρίτης, συγχο-
 Ἄπαι, 111. μιστὸς, 163.
 Ἀπαμειβίσθαι, 85. Ἄρτύω ἢ Ἀρτύνω, 284, 317,
 * Ἀπατέω, 149. Ἄρτυμα, 317.
 Ἀπέθαναν [Ἀπέθανον], 69. * Ἄρχαος [Ἀρχαίος], 143.
 Ἀπελήλυθαν [ἀπεληλύθασιν], 67. Ἀρχὸς καὶ Ἀρχων 52.
 Ἀπεισιές, 116. Ἄς [Ἔς], 100.
 Ἀπσδειλῶ, 303. Ἀσαναῖοι, 49.
 Ἀπόδρομος, 88. * Ἄσηρος, 82.
 Ἀποθαυμάζειν, 85. Ἄσκαλα. Ζ. εἰς τὸν Πίναν. σημείωσ.
 Ἀποδεικτικὰ ῥήματα, 127. Ἄτσαλα.
 Ἀποκαθημένη, 230. Ἀσφάραγος, 121.
 Ἀπόκαρσις, 240. * Ἄτα [Ἔτα], 116.
 Ἀποκυθεύω, 305. Ἀτάλλω καὶ Αὐτάλλω, 116.
 Ἀπομνημονεύω, 84. Ἀτάρ καὶ Αὐτάρ, 116.
 Ἀπόμοιρα, 298. Αὐγάζω, 112.
 Ἀποστηθίζω, 212. Αὐγας (ὑπ') ἡλείοιο, 97.
 Ἀπόστροφος ἢ ἐκδιψις τοῦ ἀρχι- Αὐξήσεις ῥημάτων, 161, 210.
 κοῦ τῶν προθέσεων, 150. Αὐξίς, 73.
 Ἀπότριχες (οἱ), Ἀποτριχόω, * Αὐτάλλω. Ζ. Ἀτάλλω.
 328. Αὐτάρ. Ζ. Ἀτάρ.
 Ἀποφύγησις, 141. Αὐτμή πυρὸς, 258.
 * Ἄπας, 287. Αὐτοδίδακτος, 129.

- Ἀφείλαν [Ἀφείλον], 69.
 Ἄφες, προστακτικὸν, συντασσό-
 μενον Ἀὐτοπυτάκτοις, 98-99.
 Ἀχνη πυρὸς, 258.
 Ἀχνυμαι, 258.
 Ἀχρους, 258.
 ΑΩ καὶ ΕΩ (εἰς) ῥήμματα, 42, 149.
 ΑΩΝ συγκεκομμένον εἰς τὸ ΑΝ. Ζ.
 ΑΝ.
 Βοηθεῖν, 304.
 Βολῶν [ὀβολῶν], 297.
 Βομβυλῖος, 290.
 Βορβορυγμός, Βορβορύζω, 48.
 Βούπαις 88.
 Βραδέως τῆς ἡμέρας, 171.
 Βρογχοκήλη, 263.
 Βωδεόντες, Βωδεῖν, 243.
 Βώσσομαι 243.

Β.

- Β καὶ Γ ἐναλλάσσονται, 316.
 *Βάδομαι 64.
 Βάλανος, 111.
 Βαλαντιοτόμος, 93.
 Βάλλ' εἶνον, 186.
 *Βαληκιώτης, 64.
 Βᾶμες, 99.
 Βάσκ' ἔτι, 223.
 Βαύκαλις, Βαυκάλιον, 246.
 *Βείκας [μακράν], 64.
 *Βείκατι [εἵκοσι], 64.
 *Βείρακες [ἰέρακες], 64.
 *Βεῖλα [ἦλιος, Αὐγὴ] 64.
 Βελόνη, 173.
 Βέμβιξ, 290.
 Βενετιανοὶ, 245.
 Βέργη, πόλις, 275.
 Βιάζω, Βιάζομαι, 127.
 Βιδλίον, 76.
 Βλάβη καὶ Βλάβος, 64.
 Βλέννα, Βλέννος, 91.
 Βλήχων, Γλήχων, 316.
 Βλωμός, 57.
 Βοεῖν, 59.
 Βόες, 63. Βοίδιον, 189.

Γ.

- Γ. Ζήτ. Β.
 Γαθαδὸν, 113.
 Γάδος, 64.
 Γαλαθινὸν χοῖρον, ἐρίφιον, 256.
 Γάρ, 70, 97, 150.
 Γαργαρεὼν, 263, 326-327.
 Γεῖνω, 136.
 Γεῖταινα, 174.
 *Γέλα [αὐγὴ ἡλίου], 64.
 *Γελίχη [ἔλιξ], 64.
 Γέλος, 162.
 Γενειάς, 255.
 Γένυς, 213.
 *Γέσμα [Γεῦμα], 64.
 Γεῦμα, 116, 289.
 Γλήχων. Ζ. Βλήχων.
 Γλίσχρος, Λίσχρος, 295.
 Γλυκὺς 147.
 Γλυκεῖαι παῖδες σκότου 142.
 Γνάθος, 213.
 Γνάφαλον, 327.
 Γοάσομαι, 302.
 Γόγγρος, 279.
 Γόη καὶ Γόος, 302.
 *Γοῖνος [οῖνος], 64.

Γόμος, 281.
 Γόμοφος, 260, 292.
 Γόος. Ζ. Γόη.
 Γόρτυν καὶ Γόρτυνα, 48.
 *Γραψέτω, 105.
 Γύαρος (ῥ), νῆσος, 202.
 *Γύλος [νέμος], 64.
 Γυρὸς διαφέρει τοῦ Γύρος, 7980,
 92, 263. Γυρὸς ἐν ὤμοισι,
 Γυραὶ πέτραι, 79. Γυρώω, 80.
 Γύρος. Ζ. Γυρός.
 Γυρτὸν, 80.
 Γυροῦμαι, 80.

Δ.

Δ, τρέπεται εἰς τὸ Λ, 193.
 Δξιμονική νόσος, 142.
 Δαίρομαι, 127.
 Δάκνειν. Ζ. Χεῖλεσι.
 Δάκρυμα, 193.
 Δαμασκηναί, 190.
 Δαρεικοί, 107 (*).
 Δαύκος. 193.
 Δεῖν, Δεῖνα, 181. Δεῖς, Δέν
 180.
 Δεῖπνα ἀπὸ συμβολῆς, 97.
 Δένδρα καὶ Δένδρεα, 148.
 Δεσπότης, 330.
 Δῆθεν 224.
 Δημήτηρ καὶ Δήμητρα, 48.
 Διαβέβληται πρὸς τι, 289.
 Διαρτύνω, 50.
 Διαυγάξεν (ἄμα τῷ) 97.

Διδάσκομαι 129-131. — συντέα
 κ. τ. λ. 89.
 Δίδωμι. Ζ. Χεῖλεσι.
 Διεβρώγος. Ζ. Ράκος.
 Δίπυρος ἄρτος, 259.
 Δίσκος καταμάδιος, 286.
 Διώκω τὸν πλοῦν, 181.
 Δίωτος, 285.
 Δούλειος. Ζ. Χόρτος.
 Δουπῆται, Δούπος, 264-265.
 Δρόσος. Ζ. Πιμπλάναι.

Ε.

Ε, ἀντὶ τοῦ Ι, 154.
 ΕΑΣ (εἰς) καὶ ΕΥΣ ὄνομα. ἀρσενικ.
 87.
 Ἐγγραυλῖς, 242.
 Ἐγείρομαι, 115.
 Ἐγκάπτω. Ζ. Κάπτω.
 Ἐγκσταπλίω, 335.
 Ἐγκατέλιπον [Ἐγκατέλιπον], 69
 Ἐγκαφος, 57, 187.
 Ἐγκεντρίζω, 164.
 Ἐγκομβόω 138.
 Ἐγκρυφία. Ζ. Ἄρτος.
 Ἐγκυτί, ἢ Ἐν χρωτί (tout ras,
 tout près de la peau), 59.
 *Ἐγραψέ, 105.
 Ἐγών, Ἐγώνη, 222.
 Ἐθειρ καὶ Ἐθειρα, 48.
 Ἐθελήμος καὶ Ἐθελήμων, 52.
 Εἶα! 295-296.
 Εἶδαν [Εἶδεν], 69.

(*) Τῶν Δαρεικῶν ἕκαστος ἄξιος ἦν ὀλίγου δεῖν ὑφ' ἑαυτῶν τριάκοντα. Ἰδε καὶ
 τὰ σημειωθέντα μοι ἀλλαγῶ (Πλουτάρχ. Β. Μέρ. 5, σελ. 446.)

- Εἶω, 105.
 Εἶμι, 64.
 Εἶξαι, 105.
 Εἶποτε! 88.
 Εἰδαίνω, 225.
 Εἰδασίς, 165.
 Εἰδιβάζω, 225.
 Εἰλογή, 144.
 Εἰσπάω, 167.
 Εἰστυθίζω, 212.
 Εἰκτίνετον. Ζ. Χείρ. *α*.
 Εἰλάδιον, 320.
 Εἰλασία, 113. Ελαύνω 255. —
     δρόμον 182.
 Ελαφρύνω, 50.
 Ελάω, Ελεύθω, 159.
 Ελεος (ὁ καὶ τὸ), 64.
 Ελπίζω, Ελπομαι, 207.
 Εμβλημα, Εμβολάς, Εμβολίς, 164.
 Εμῆνη, Εμίν, 179.
 Εμπεσε, 104.
 Εμπήκτης, 201.
 Εμπλέκομαι, 336.
 Εμπλησο λέγων, 153.
 Εμφυλλίζω, 164.
 ΕΝ κατάληξις ἀπαρεμφάτων Δωρι-
     κή ἀντὶ τοῦ ΕΙΝ, 159, 335.
 Ενθεσις, 57, 187.
 Ενι, 44, 95, Ενιοι, 95.
 Ενοίκιον, 164.
 Εντεριώνη, 62.
 Εντεθῆναι, 134.
 Ενωμον, 308.
 Εξ. Εξ οὐρανόθεν, 42.
 Εξαμῦσαι 159.
 Εξάφες, 301.
 Εξεπαίρομαι, 115, 167.
 Εξεπιπολῆς, 194.
 Εξέρυθρος, 225.
 Επαίρω, Επαλέρομαι 115. Ζ. καὶ
     167.
 Επέρχομαι, 268.
 Επίβλημα, 222.
 Επίκριον, 71.
 Επικαλῶ, 304.
 Επὶληπτος ἢ Θεόληπτος, Επὶλη-
     ψία, 142.
 Επὶλήτμων καὶ Επὶλήσιμος, Επὶ-
     λησιμότατος, 52.
 Επὶληψία. Ζ. Επὶληπτος.
 Επὶλίγησεν, 294.
 Επὶπλοον, 106.
 Επιτραπεζώματα, 121.
 Εργάνη, 166.
 Εργοδιωκτοῦμαι, 206.
 Ερείπιον, 208.
 Ερμα, 272.
 Ερος, 161.
 * Εσμαι [παρὰ τὰ Εἶω]. Εσμιον,
     64.
 Εσμάριον, Εσμός, 113.
 Εσταν, 134.
 Εστήκω, 84.
 Εστία, ἱστία, 197.
 Εσχάρα, 68.
 Ετερόστομος. Ζ. Φάλαγξ.
 Ἔτι, 304.
 Ἔγνος, 238, 281.
 Ἔτος, 337.
 * Εὐαρχισμός, 155.
 Ευθύνω 244.

Εὐμαρής, 140.

Εὐνή. Ζ. Πίπτω.

Εὐνοστος, 255.

Εὐπαδείην, Εὐπαδείη, 177.

Εὐραν [Εύρον], 69.

ΕΥΣ. Ζ. ΕΑΣ.

ΕΥΩ. Ζ. ΕΩ.

Ἔφην, 134.

Ἔφηναν [Ἐφνον], 69.

Ἐράπλωμα, 222.

Ἐφνης, 88.

*Ἐχονι, 149.

Ἐχω κχταστρεψάμενος — ἀπολω-
λεκώς, 102.

ΕΩ (εἰς) καὶ ΙΖΩ Ρήματα, 131.

— καὶ ΕΥΩ, 43.

Ζ.

*Ζαλεῦ, 223.

Ζόν, 161.

Ζύμη, 71.

Ζωμήρυς, 58.

Ζωμός, 89.

Η.

Η, ςοιχεῖον ὑσερογενής, 161.

Ἡδεν, 51.

Ἡδης, 147.

Ἡειν, 51.

Ἡλιος, 64.

Ἡμίνηνον, 122.

Ἡμίονος, 44.

Ἡμετάριχον, 122.

ΗΝ ἀπαρεμφάτων καταληξίς, 103.

ΗΝ, 51.

Ἡνι, Ἡν' ἰδε, Ἡνίδε, Ἡν' ἰδοῦ,
103-104.

Ἡ οὐ, 76.

Ἡπου, 134.

Ἡσκειν, 169-170.

Θ.

Θ καὶ Τ ἐναλλάσσονται, 123.

Θαλαττοκοπεῖν, 96.

ΘΕΑΡΙΩΝ, 260.

Θεοὶ (ὦ γῆ καὶ)! 254.

Θεὶληπτος, Ζ. Ἐπληπτος.

Θεραπεία, 280.

Θέρμοι, 295.

Θερμῷ λούσθαι, 103.

Θήλεα (τὰ), 138.

*Θρασειμαχειοληψικέρματος, 242.

Θριπήδεστος, Θριπηδέστατος, 82.

Θριψ, 82.

Θρυμματῖς, 124.

Θύμβρα, 287.

Θυνάς, Θύννη, Θυννίς, Θύννος,
73.

Θώραξ, 54.

Ι.

Ίαμβος, 147.

Ίγδιον, 189, 264.

Ίδε, Ίδού, Ζ. Ίνι.

Ίδίωμα, 223.

Ίδρος, 162.

Ίμάντες, 53.

Ίνα συντεταγμένον ὑποτακτικ.

ρήμ. ἰσοδυναμεῖ ἔσθ' ὅτε τοῖς

ἀπαρεμφάτους, 157-158.

Ίνιον, 61.

Ίδς, Ίδω, 289.

Ίουλος, 272.

Ίπνός, 213.

ἱππείας εἰς πεδίον, 305.

Ἰραξ, 143.

Ἰρός, 143.

ΙΣ (εἰς) καὶ ΙΑ ὀνόματα, 57.

Ἰσάμενα, 83.

Ἰσία. Ζ. Ἐσία.

Ἰσχαδοκάρυα, 282.

Ἰτία, 154.

Κ.

Κ ἀντὶ τοῦ Χ. 123.

ΚΚ (Ὄνόματα διὰ δύο) γραφόμενα, 77.

Κάθημαι, 132. Καθίζω, 131.

Κακκάβη, Κακκάβα, Κάκκαβος, 243.

Κακοδιχία, 329.

Καλάπους, Καλόπους, 117-118.

Κἄλον, 117.

Καλτίχιοι, Κάλτιοι, Κάλτοι, 169.

Κάμαξ, 288.

Καμάρα, 111.

Καμμύω, 303.

* Κάναθοι, 213.

* Κάνδαρος, 240.

Κάνης, Κανήτιον, 339.

Κάνναβις, 192.

Κανοῦν, 321.

Καπάνη, 220-221.

Κάπετος, Σκάπετος, 221.

Κάπη, 57.

* Κακπάτια, 220.

Κάπτω καὶ Ἐγκάπτω, 57.

Καπύρια σῦκα, 177, 213. Καπυρός, 214.

Καρδία, 62.

Καρδία. Ζ. Συνθρύπτειν.

Κάρυον, 192. Καρυόφυλλον, 252.

Καρφαλία, Κάρφω, 294.

Καρχήσιον, 68.

Καρωτὸν, 193.

Κάσσας, Κασσὸν, 51.

Κατά. Τὸ καθ' ἡμᾶς, 41, 332.

Καταβολή πυρεταῦ, 142.

Καταί, 111.

Κατάπτει, 104.

Κατηγορήματα ἑρδᾶ, ὕκτια, οὐδέτερα, ἀντιπεπονθότα, 125.

Κατηφής, 84.

Καττύω, 109.

Κατωμάδιος. Ζ. Δίσκος.

* Καναλίον, 214.

Καυκαλῖς, Καῦκος, 247.

Καυλός, 191, 259.

Καχλάζει, 48.

Κάψα, Καψάκης, 78.

Κάψις, 57.

Κεδάζω, Σκεδάζω, 221.

Κεῖμαι, 270.

Κέλλω, 81.

Κέλυφος, 59.

Κέντρων, 187.

Κεραννύω, Κεράω, 114, Κερνάω,

Κέρας, 114.

Κέρνον ἢ Κέρνος, 114.

Κεφαλῆς (πρὸς τῆς σῆς)! 86.

Κήλη, 302.

* Κίβζλος, 200.

Κίθαρος, 255.

Κεθών, 123.

Κίκι (τὸ), 266.

Κιμδίξ, 267. *Κίμδιξ ἢ Κίμμιξ*,

267, 337. *Κίμμιρος*, 267.

Κίρκος ἢ Κρίκας, 80, 196.

Κιρνάω. Ζ. Κεραννύω.

Κίρος, Κίρρος, Κιρρά, Κιρράς,

Κίρυλος, 74.

Κιρρὸς, 74.

Κίστη. Ζ. Κύτη.

Κιτρία, Κίτρον καὶ Κιτρομήλον,
283.

*Κίττυλα (τὰ). Ζ. Κύντιλα.

Κίχλη, 73.

Κλαγγή, Κλάζω, Κλαγκάζω,

Κλαγκάνω, 141.

Κλαυσίγελως, 205.

Κλῆμα, 275.

Κνάσαι. Ζ. Κνάω.

Κνάφαλον, 327.

Κνάω, Κνέω, Κνήμι, Κνήθω,

Κνίω, Κνύω, Κνίζω, Κνύζω,

Κνώω, Κνάπτω, 198.

Κνεόμενος, 199. Κνέω. Ζ.

Κνάω.

Κνέφαλον. Ζ. Κνάφαλον.

Κνίδη, 198.

Κνίζω, 199.

Κνισσῶσαι 199.

Κνώω. Ζ. Κνάω.

Κνύζομαι, 199.

Κόαξ, 122.

Κοβαλεῖω, Κόβαλος, 280.

Κοιλία. Ζ. Πλύνειν.

Κοίτη, 270.

Κόκκος, 77, 122, 247. — Κκί-

διος, 266. — φοινικοῦς ἢ βα-
φικὴ, 336. Κόκκυ, 247.

Κοκκύμηλα, 190.

Κολίας, 259.

Κόλλιξ χρίθινος, 153.

Κόλπος, 47.

Κολύρα 122, 291. Κολυρίζω,
291.

Κομβολύτης, 93.

Κόμβωμα, 138.

Κομμώτραι, 201.

Κομπὸς, 52.

Κονία, 264. Ζ. Στακτή.

Κόνιδες, 238.

Κόνις, 219.

Κοντεύω, 288.

Κοντὸς, 288.

Κόντωσις, 288.

Κοπίζω, 97.

Κοπίς, 97.

Κόπος (τὰ ἀπὸ τοῦ) ἀνύεται,
96-97.

Κόπτω, 146.

Κορδύλη, 106, 219.

Κορίω, ἀμετάβατ. 152.

Κόρη καὶ Κόρος, Κούρη καὶ

Κοῦρος, 87-88. Κορίσιον,
107, 190.

Κορκορυγμός, 48.

Κόρος. Ζ. Κόρη.

Κόρρης (ἐπὶ) παῖσιν, 146.

Κορυθαλὸς, 219, 293.

Κόρυθα, 301.

Κορώνη, 236.

- Κοσκινοπόις, ἡ Κοσκινοπώλης 194. Κύβος ἀνέρριπται, Κύβου ῥίψις, 305.
- Κόσση ἢ Κόττη, 60, 146, 191. Κύβρη, 123, 249. Κυβρίδιον, 123.
- Κόσσοι, Κοσσοτράπεζοι, 146. Κυκλίσκοι, 192.
- *Κόσσω. Ζ. Κόττω. Κυνή, 221.
- Κοτίκας, 61. Κυνοκράμβη 209. Κυνοραϊστής, 266, 322. Κυνόροδοι, 322.
- Κότταβος, 145-146. Κύνωψ, 322.
- Κόττη. Ζ. Κόσση. *Κύπα, Κύπη, 113. Κύπελλον, 113.
- Κοττίζω. Κόττος, 305. Κυπρίνος, 259.
- *Κόττω, Κοττίω, Κοττῶ, 145. Κύπτω, 221.
- Κούρη, Κούρος. Ζ. Κόρη. Κυρεύω, 81.
- Κοχλιάριον, 58. Κύριος, 330.
- Κοχλίας, 259. Κυρίσκος, 207.
- Κράβδατος, 111. Κυρὸς, 80.
- Κράζω, Κραυγάζω, Κραυγάνω, 141. Κύρτη ἢ Κύρτος, 269.
- Κράμα, Κράσις, 72. Κυρτὸς, 80. Κυρτὰ κύματα, 333.
- Κράμβη, 191, 259. Κύρω, 80.
- Κρανίον, 246. Κύστις, 263.
- Κράσπεδον, 256. Κύταρος ἢ Κύτταρος, 58, 59.
- Κρηπίς, 87. Κύτη (τά) 59. Κύτινος, 59.
- Κρίβανος, 177, 213. Κριβανω- Κύτος καὶ Σκύτος, 58-59, 94, 221. Κύτιον, 58-60.
- τῶν ὀρμαθὸς, 177. Κίττυλα ἢ Κύττυλα, 59.
- Κριθὴ, 318. Κύτη ἢ Σκύτη (ῆ), 59-60.
- Κρίθινος κόλλιξ 153. Κυνήλιον, 87.
- Κρίκος. Ζ. Κέρκος. Κωδῖος, 317.
- Κρίνα καὶ Κρίνη, 148. Κώδων, 89.
- Κροκωτός, 190. Κώθων, Κωθωνίζω, Κωθωνιστή- ριον, 113.
- Κροταλίζω, Κροτῶ, 286. Κώνωψ, 89.
- Κρότων, 266. Κωπηλασία, 113.
- Κρώδυλος, 196. Κώταλις, 58.
- Κύαμος, 238.
- Κύβαλος, 200.
- Κυβηλιστής, 200.

Λ.

Λ. Ζήτει Δ.
 Λαβῆ. Ζ. Αἰψίς.
 Λάγανον, 214.
 Λάγηνος, 339.
 Λαῖφος, 238.
 Λαμβάνω ὁδόν, 181.
 Λάκκος, 77.
 Λάκω ἢ Λακῶ, 304.
 Λαμία, 278.
 Λαπάρα, 187.
 Λαρινοὶ σύες, 205.
 Λάρναξ, 77.
 Λάρος, 191.
 Λαρυγγίζω, 161.
 Λασαυροκάκαθον, 124.
 Λαύραξ, 239.
 * Λάφνη [Δάφνη], 193.
 Λαφύσσω, 258.
 Λεῖος, 63.
 Λεκανίσκη, 190.
 Λεπίς ἢ Λοπίς, 239-240. Λεπι-
 θωτός, 122.
 Λευκὴ ἡμέρα, 56.
 Ληρεῖν, 249.
 Λῆψις πυρετοῦ, 142.
 Λίγδα, Λίγδος, 264.
 Λίξω, 294.
 Λιμοκτονούμενος, 278.
 Λινόζωσις, 111, 209.

Λιπαίνω, 187.
 Λισσάς, 295.
 Λίσρον, 295.
 Λίσχρος. Ζ. Γλίσχρος.
 Λοστρόν, 46-47.
 Λοπίς. Ζ. Λεπίς.
 Λορδόν, 214.
 Λούμιος, Λοῦσι, Λοῦται, 104,
 134, 220. Ἐλοῦμεν, 134.
 Λυγηρὸς, 312.
 Λύγος, 236.
 Λωφάω, 258.

Μ.

Μά, μόρ. ὁμωτ., 86.
 * Μάγερρος, 215.
 Μάζα, 175 — τριπτή, ἀτριπτος,
 178.
 Μαζός, 251.
 Μάθη (ἡ) καὶ Μάθος (τὸ), 64.
 Μάκελλον, 215.
 Μάκκος, 77 (*).
 Μαλακευνίω, Μαλακεύνητος, 316.
 Μαλκοὶ ἀνδρακες, Μαλακὸν πῦρ,
 198.
 Μαλλός, 54.
 Μάματα, 252.
 Μαμμάς, 252.
 Μάμμη, 62-63. Μαμμία 62.
 Μανδύας, 219.
 Μαννάριον, 62.

(*) Τέσσαρα παρεξέμην ὀνόματα διὰ διπλοῦ τοῦ π̄ γραφόμενα. Τούτων τὰ τρία παρελήφασιν οἱ νεώτεροι Λεξικογράφοι, χαίρειν φράσαντες τῷ Μάκκος, διὰ τὸ ἄδηλον τῆς σημασίας. Σημῆναι δ' αὖ ἢ τὸν μωρὸν, ἔνθεν καὶ τὸ καταγεχωρισμένον ἐν τοῖς Λεξικοῖς Μάκκοξ, τὸ ἀνοηταίνειν ἢ γοῦν τὸ οὐδέντερον ὄνομα Μάκρος, μεταπεσὼν εἰς τὸ Δωρικὸν Μάκκος, ὥσπερ ἔλεγον καὶ Μικκὸν τὸ Μικρόν, καὶ Πικκὸν τὸ Πικρόν.

* Μάρα ἢ Μάρη, 140.
Μάρναμαι, 140.
Μάρπιω, 140.
Μασσῶμαι, 274.
Μαςός, 216.
Μάταθος, 91.
Μαῦρος ἢ Δμαυρός, 56.
Μεγιστᾶνες, 175.
Μεθυσοῦν [Μεθυσοῦναι], 103.
Μεθυσοκτόταθος, 146.
Μειζότερος, 52.
Μέλε [Μέλεε] 254.
Μελετώ, 202.
Μελίσσιον, 114.
Μελετουῖτα, 192.
Μελλέφθορος, 88.
Μέσα ῥήματα, 125-131, 335.
Μεσαῖον, 73.
Μεσόκοπος, 163.
Μεσοπερσικαί, 94.
Μεσοτριβής, 163.
Μεταβάλλω, οὐδέτ. ῥήμ. 115.
Μετοροκοπῶ, 96.
Μετρητής οἴνου, 113.
Μηδικόν. Ζ. Μηλον.
Μηλον Μηδικόν 283—Περσικόν,
83, 189.
Μην χρυσοχίτων, 155.
* Μήνα, Μηναγύρτης, 63, 332.
Μηνίω, 289.
Μήνυτρα (τά), 322.
Μήτηρ καὶ Μήτειρα, 48.
Μήτηρ, 62.
Μητραγύρτης, 63.
Μητροδίδακτος, 130.

Μικτός, Μικκύλος, 74.
Μισθαρνής, Μισθαρνία, 115.
Μόθιος, 292, 318.
Μονότροπος, 276.
Μορμύρω, 48, 231. Μορμορυγ-
μός. Ζ. Βορβορυγμός.
Μοχλός, 247.
Μύκης, 253 — Μύκητος καὶ Μύ-
κου, 330-331.
Μυκῶμαι, 212.
Μύλη, 60.
Μύλος, Μυλών, 52.
Μύξα (τά), 190.
Μυοπία, 230.
Μύραινα, 259.
Μυρίζομαι, 337.
Μυσᾶν, 45.
Μυσιλᾶσθαι, Μυσιλη, Μυσιλά-
ριον, 58.
Μύτις, 45.
Μυττωτός, 135.
Μωρόσοφος, 206.

N.

Ναὶ ἢ Νῆ, 86.
Ναιδαμῶς, 180.
Νάπη (ἡ) καὶ Νάπος (τὸ), 64.
Νάρδος, Ναρδόςαχυσ, 253. Ζ.
καὶ Στάχυσ.
Νάρκη, 55.
Ναύκληρος, 194.
Νέμος, 64.
Νεῦμα, 116, 289.
Νευρορράφος, 49.
Νεῦω, 289.

Νεφροὶ (οἱ), 324.

Νεφρομήτραι, 204.

Νεωπὸς, 261.

ΝΗ προσκείμενον ἀντωνυμίας,
179.

Νῆ. Ζ. Ναί.

Νίκη καὶ Νίκος, 64.

Νοθογενής, 53.

Νοσηλεύομαι, 270.

Νυνγαρί, Νυνμενί, 150.

Νύξ, 60.

Ξ

Ξιφίας, 259.

Ξυλοκοπῶ, 146.

Ξυνείκοσι, 196.

Ξυσπῶμαι, 167.

Ο.

Ο ἀντί τοῦ Α ἐν τισι συνθέτοις,
45.

Ὁδελός, 118, 168.

Ὁδός, 181-182.

Ὁδοὺς. Ζ. Χάλεσι. Ὁδόντες, 85.

Οἰκαδεις, 224.

Οἰκετία, 280.

Οἴκοι, 162.

Οικόπεδον, 208.

Οἰνωῖτα, 192. Οἰνόφυλξ, 279.

Ὄϊς, 63.

Οἶσε, Οἶσσετε. 104.

Ὀλόκληρος, 225.

Ὀλόλος, 85.

Ὀλόλῳγων 85.

Ὀλος (τὰ ἐκ τοῦ) σύνθετα, 225.

Ὀλοσήμερον, 82.

Ὀλόψυχος, 225.

Ὀμηρόκεντρα, 187.

Ὀμόσιτος, 289.

Ὄμραξ, 89.

Ὀνειδος (ὃ καὶ τὸ), 64.

Ὀνδος, Ὀνδυλεύω, 219.

Ὄνομα καὶ ὄνυμα, 60, Ζ. καὶ 85.

Ὄνόματα [ἄνθρωποι], 85.

Ὄνόματα κύρις εἰς εὐς καὶ εας, 87.

— ας καὶ ων, 52. — διγενῆ εἰς

ἦ καὶ ας, 64. — θηλυκά εἰς

ουσα, 54. — πολυσύνθετα, 242.

— ὀνομάτων διπλασιασμός,
81, 243.

ΟΝΤΩΝ (τὰ εἰς) λήγοντα προα-
τακτικά, 111.

Ὄξύγαλα, 183.

Ὄξύμωρον σχῆμα, 205.

Ὀπήτιον, 118.

Ὀπίσω, 85.

Ὄπλα, 70-71.

Ὄπου, 66, 134.

Ὄρεϋς, 44.

Ὄρέω, 149.

Ὄρκυνος, 73.

Ὄρμαθός. Ζ. Κρίθανος.

Ὄρνις, 44.

Ὄρος, Ὀρρός, Οὐρός 74.

Ὄρυζα (ἡ), Ὄρυζον (τὸ). 282.

Ὄρχήστρα, 144.

Ὄσμη, Ὄσμῶμαι, 337.

Ὄσον, 111.

Ὄσφραίνομαι, 337.

Ὁ μὴ 208.

Ὁύδαμός, Ούδαμνός, 180. Οὐ-

δαμοῦ γῆς, 56.

Ὁύδεις, Ούδεν, 180.

Οὐδέν [οὐ], 46.
 Οὐδάρ, 251.
 Οὐλόθριξ, 56, 332.
 Οὐλοκάρηνος, 56.
 Οὐρὸς. Ζ. Ὀρὸς.
 Ὀφέλλω, 148.
 Ὀφελον! 270.
 Ὀφελος (ὅτου τι καὶ μικρόν) 42-43. Ὅ, τί περ ἔστ' ὄφελος, 150
 Ὀψάριον, 96, 198.
 Ὀψαρτυτικά, 260.
 Ὀψὲ τῆς ἡλικίας, 56. — τῆς ἡμέρας, 171.
 Ὀψίζομαι, 171 (*).
 Ὀψον, 96, 198, 211. Ὀψοφάγος, 198. Ὀψών, Ὀψωνέω, Ὀψώνης 96.

II.

Π. Ζήτει Φ.
 Πάθη (ῆ), Πάθος (τὸ), 64.
 Παιδεύομαι τὸν υἱόν, 131.
 Παιπάλη, 244.
 Πάϊω, 145.
 * Πάλαος, 91, 143.
 * Παλαιός, 91.
 Παλαιορράφος. 94.
 Πάλη, 244.
 Πάλληξ, 88, 256.
 Παντοπώλης, 241.
 ΠΑΣΑΜΟΣ ἢ ΠΑΣΑΜΩΝ, 260.
 Πάρ [παρά], 144.
 Παρά [Παρ' α], 75.
 Παραβιάζω, 271.

Παράδλημα, 247.
 Παραδείσεις, 121, 124, 256.
 Παραί, 111.
 Παραιδάτης, 237.
 Παρακείμενοι εἰς αὐ, 67.
 Παράλληρος, 91.
 Παράμμεσα ῥήματα, 129.
 Παρατατικῶν τριτ. πρόσωπ. ἐνικ. εἰς αὐ, 169-170. — πληθυντικ. εἰς αὐ, 210.
 Παρατιθέμενα (τά), 121, 124, 256. Παρατίθημι, 121.
 Παρείληφان [Παρείληφασι], 67.
 Ιταρέκ, 151.
 Παρηχῶ, 237.
 Παρθέσιον, 209.
 Παρὸ [Παρ' Ὁ], 75, 76.
 Περσένος, 49.
 Παρωνυχία, 199.
 Πασπάλη, 244.
 Παφλάζω, 48, 90. Παφλάστης, 90.
 Πεδίον. Ζ. Ἰππέας.
 Πέζα, 256.
 Πεζὸς, 87.
 Πεπανδς, Πέπειρος, 254.
 Πέπερι καὶ Πεπέριον, 100.
 Πέπτω, 283.
 Περάτης, 194.
 Πέρδεται, 141.
 Περιδίδομαι, 155.
 Περιεχτικά ῥήματα, 125.
 Πέριξ, 275.
 Περκάζω, Περκαίνω, 140.
 Πέρκη, 55.

(*) Σημαίνει σχεδὸν τὸ Γαλλικὸν, se mettre à la nuit.

- Περσικαί, 94. Περσικόν. Ζ. Μῆ-
λον.
* Περφερὺς, 144.
Πίσι, ἔμπισσι, Κατάπισσι, 104.
Πίσσημα, 176.
Πίσκος, Πισκῶ, 94, 116.
Πισσός, 286.
Πετροσέλινον, 238.
Πέφρικαν[Πεφρίκασιν], 67.
Πήγανος, 87.
Πηλαμύς, 73.
Πηνίκα τῆς ἡμέρας, 56.
Πηνίον, 296.
Πιάζω, Πιαίνω, Πιίζω, 140.
Πιέν. 159, 335.
Πιλίον, Πίλος. 188.
Πιμπλάναι ἐκ δρόσου, 84.
Πίους [Πίονας], 118.
Πίπτω, 223 (*).
Πιτυρίας ἢ Πιτυρίτης ἄρτος, 290.
* Πιτυρούς, 290.
Πιών. Ζ. Πίους.
Πλατεία, 232.
Πλάτη. Ζ. Ὀμοπλάτη.
Πλατύσημος, 68.
Πλείος καὶ Πλείων, 52.
Πλήρες, 210.
Πλήσσομαι, 338.
Πλούτος καὶ Πλούτων, 52.
Πλύνειν κοιλίας, 220.
Ποδῆ, 256.
Ποδίμου (ἐπὶ τῷ), 118.
Ποδοκάκη, 68.
Πόδι. Ζ. Ποτί.
Πολυλόγος, 312.
Πορθμεῖον, Πορθμεύς, 193-194.
Ποσός, 111.
Ποτὶ συγκέχεται τῷ Πόδι, 333.
Ποῦ γῆς; 56.
Πούς. Ζ. Ποδί.
Πράτος, 99.
Πρῆσμα, 170.
ΠροηγOREΩΝ, 263.
Προθέσεων τελικὸν α̅ ἢ ο̅ τρεπό-
μενον εἰς α̅, 111.
Προικίον, 257.
Προΐσχειν. Ζ. χεῖρα.
Πρόλοθος, 263.
Προσάρματα. Ζ. Ἄρματα.
Προσοίσματα, 109.
Προστακτικῶν ῥημάτων συγκοπῆ,
111-112.
Προσφάγιον, 211.
Προσφέρομαι, Προσφερόμενα (τά),
Πρασφορά (ἡ), 109.
Προῦμνον ἢ Προῦνον 190.
Πρόφρασσα, 174.
Πρωῶδω ἢ Πρωῶδῶ, 307.
Πρωκτός, 308.
Πρώρα, Πρωράτης, Πρωρεὺς,
194.
Πρώσας, Πῶσον, 307.
Πτερύγιον, 256.
Πυγμή, 261.
Πύον καὶ Πύος, 148.
πυρετός Ζ. Λῆψς.
Πυρὴν, 189.
Πυρρίχιος, 148.

(*) « Πέσοιμ' εἰς εὐνάν. » εἶφηνεν Εὐρεπίδης (Ἐκ. 927.)

Πῶλος, 172.

Πῶρος, Πωρώδης γῆ, 138.

P.

Ῥάβδος, 275.

Ῥαβδωτά, 157.

Ῥαδινός, σελ. 312.

* Ῥακεάζειν, 174.

Ῥάκος, 174, 314. Ῥακῶδες, ἡ

Διερρώγος ἱμάτιον, 221.

Ῥάμμα, 173.

Ῥαφανοπώλης, 193.

Ῥίγχω, 264.

Ῥίμβεται, 79.

Ῥήματα συντεταγμένα δυσὶν αἰ-
τιατικαῖς, 108.

Ῥήματα εἰς $\overline{αζω}$ καὶ $\overline{ανω}$, 140,
152. — $\overline{ανω}$ καὶ $\overline{ανω}$, 45.

— $\overline{αω}$ καὶ $\overline{αζω}$, 65.

— $\overline{εω}$ καὶ $\overline{ενω}$, 43.

— $\overline{εω}$ καὶ $\overline{εζω}$, 131.

Ῥινόμακτρον, 219.

Ῥίπης, 318.

Ῥίψις κύβου, 305.

Ῥογχάζω, 264.

Ῥοίδιον, 189.

Ῥόπαλον, 195.

Ῥυκάνη, 160.

Ῥύμη, 182.

Ῥυτίς, 213.

Ῥωδίδς [Ἐρωδίδς]. Ἰδ. Πίν. σημ.
λίξ. Ῥεύγομαι.

Ῥώθωνες, 214.

Σ.

Σ, ἀντί τοῦ Θ, 49. — προσ-

τίθεται ἡ ἀφαιρεῖται ἐν ἀρχῇ τῶν
λίξεων, 59, 60, 219, 221.

Σάγη ἡ Σάγος, 238.

Σαίρω, 213.

Σάκκος Σακκύλλιον, 77.

Σακτὴ, 55.

Σαλαγίω, Σαλάξαι, Σαλαχθέν,
Σεσαλαγμένος, 91, 92, 223,
333.

Σάλος, 91. Σαλός, 90, 92.

Σάνθυξ, 77.

Σανίς, 118.

Σάπων, 249.

Σαρόω, 213.

Σαῦρα, 316.

Σαχνός, 217.

Σεσαλαγμένος. Ζ. Σαλαγίω.

Σεσηρώς. Ζ. Σαίρω.

Σεσωπαμένον, 202.

Σεῦτλον, 191. Σευτλοπώλης,
193.

Σηκώω, Σήκωμα, 207.

Σημειογράφος, 218.

Σῆρ, Σῆς, Σῆραξ, Σῆρις, Σηρικὰ,
82.

Σησάμινον ἔλαιον, Σησαμίς, Σή-
σαμον, 192. Σησαμοῦς, 290.

Σητόβρωτος, 82.

Σιαγών, 143, 239.

Σιαλὶς, Σιαλός, 91.

Σιαλοπάλλαγος, 91.

Σιάλος καὶ Σιάλος, 90. Ζ. καὶ 239

Σιαλοχόος, 91.

Σίγλαι, 218.

Σικύα, 183.

Σιμύλος, 74.

Τροχίσκοι, 192.
 Τρουβλίον, 338.
 Τρύχνος. Ζ. Στρύχνος.
 Τρωγλία, Τρώγανα, Τρώγω,
     216-217.
 Τύλη, 200.
 Τυλίσσομαι, 224.
 Τύνη, 179.
 Τύπτομαι, μέσ. ῥήμ. 126-127.
     Τύπτοντι, Τυπτόντων, 111-
     112.
 Τύρρις ἢ Τύρσις, 195.

Υ.

Ὑαλος ἢ Ὑελος, Ὑαλή ὄψις,
     Ὑαλόεσσα παρεια, 315.
 Ὑδαρὴς οἶνος, 246.
 Ὑδροκλή, 293.
 Ὑδρωπιά, 324.
 Ὑλη, 64.
 Ὑλος (τὸ), 64.
 ὙΝΩ (εις) ῥήματα, 50.
 Ὑπαγίνω, 145.
 Ὑπαί, 111.
 Ὑπέρ, 64.
 Ὑπέχειν. Ζ. Χεῖρα.
 Ὑπνηλὸς ἢ Ὑπνηρὸς, 327.
 Ὑποδέομαι, Ὑπόδημα, 114.
 Ὑποκοριστικά, 47.
 Ὑπολύομαι, 114.
 Ὑποτροφή, 247.
 Ὑποτυρίς, 261.
 Ὑςέρημα. Ὑςερούμαι, Ζ. Στεροῦ-
     μαι.

Φ.

Φ ἀντί τοῦ Π, 121.

Φαγὴν, 159, 335.
 Φάλαγξ Ἀμφίστομος, Ἐτερόστομος,
     Ἀντίστομος, 334.
 Φάρσος, 194-195.
 Φάσηλος, 282.
 Φάτνη, 217, 278.
 Φειδωλία, 241.
 Φθείρ, 48, 49. Φθειριῶν, 301.
 Φθόεις, Φθοῖς, 291.
 Φιλόσκηπτρος, 253.
 Φίλοφος, 96.
 Φλοῖος, Φλοῦς. 257.
 Φλύαρος, 90.
 Φοινγμοί, 302.
 Φοινίσσω, 302.
 Φοιτῶ, 149.
 Φολίς, 239.
 Φορὸς, Φόρος, 92.
 Φύρω, 289.
 Φύσκη, 45, 263.

Χ.

Χαλᾶν, 207-208. Χαλαρά, Χα-
     λίς, Χαλιφροσύνη, Χελίφρων,
     207.
 Χάλιξ, 200.
 Χαμευνία, 325.
 Χαραμὸς, 97. Χαράσσω, 77, 97-
     98. Χάρτης, Χάρω, 76.
 Χάρων, 52.
 Χαῦνος, 255.
 Χεῖλεσι διδούς ὀδόντας, 257.
 Χεῖλος ὀδοῦσι δακῶν, 257.
 Χεῖρα ἐκτείνειν, προΐσχειν, ὑπ-

- ἔχειν, 82. Χειρόμακτρον, 219. Ψιδυρίζω, 231.
 Χειρονομία, 237. Ψιλός, 319.
 Χείρος, [Χείρων], 52. Ψίξ, 62, 287.
 Χειροτέχνης, 170. Ψίχνη, Ψιχίον, 62, 287, 319.
 Χερύδριον, 224. Ψίω, 319.
 Χήλευμα, Χήλευσις, 119. Ψόαι ἢ Ψύαι, 204.
 Χηραμός, 98. Ψόφος, 264-265.
 Χλωρός, 260. Ψυχρόν, 103.
 Χνοῦς, 272. Ψωμός, 57.
 Χονδριᾶν, 301.
 Χονδρώδη (τά), 217. Ω.
 Χορδή, 106.
 Χορτάζειν βόας, 152. Ω, σοιχεῖον ὑστερογενές, 161. —
 Χόρτος δούλιος, 153. συγκόπτεται ἐν μίσφλεξιων 148.
 Χρήζω, 184. ὦω, ἢ ὦω, 288, 307.
 Χρόνος, 337. ὠμοπλάτη, 61.
 Χρυσοχίτων. Ζ. Μήν. ὠνδυλευμένη. Ζ. ὦνθος.
 Χρωτί (ἐν) Ζ. Ἐγκυτί. ὦν, 63.
 Ψ. ὦς, προστακτικὸν καὶ εὐκτικὸν
 μορίον, 99-100.
 Ψαιῶ, 291. ὦς ἄν, ὠσανεῖ, ὠσπερανεῖ, 225.
 Ψεῖ, 49. ΩΤΟΣ (εἰς) λήγοντα ὀνόματα;
 Ψευδοτοιχος, 194. 122.
 Ψῆσσα ἢ Ψῆττα, 242. ὠφελσις, 149.
 Ψῆφοι, 337. ὠχρός, ὠχρος, 92.
 Ψίαθος, 239. ὠωτός, 122.

ΠΙΝΑΞ ΓΑΛΛΙΚΟΣ.

A — AU.

- Abbé, 287.
 Abcès. V. Ἀπόστημα.
 Accapareur, 176.
 Accès, 142.
 Adoucir (s'), 207.
 Affaire compliquée; ou embarrassée. 236.
 Affamé, 278.
 Agent, 320.
 Âges (entre deux), 163.
 Aigre-doux, 252.
 Aigu. V. Εύμητρον.
 Aillade, 135.
 Ainsi, 304.
 Aises. V. Vivre.
 Aisselle, 87.
 Alêne, 118, 168.
 Allez, Allez, 304. Aller, où et là, 313.
 Aliter (s'), 271.
 Alouette, 219, 293.
 Alphabet (l'), 234.
 Amas, Amasser, 175.
 Amincir, 319.
 Amuser, 310.
 Anchois, 242.
 Ans, 337.
 Anses (à deux), 285.
 Anus (l'), 308.
 Apoplexie (être frappé d'), 338.
 Appaiser (s'), 207.
 Applaudir, Battre les mains, 286.
 Apprendre. V. Cœur.
 Armée: V. ligne.
 Arracher, Arraché, 167.
 Arrière (rester en), s'arriérer, 228.
 Armoire, 70.
 Assaisonnement, 317. Assaisonner, 284.
 Assemblage, Assemblée, 175.
 Assiette, 338.
 Assorti (être), conforme, convenable. V. Ἐσπερίων.
 Athérines, Épis, 255.
 Attendre. V. Καταπεύω.
 Aubergine. V. Melongène.
 Augure (bon), 117.

- Automne (d'), ou Autom- Bois. V. Βέστρος.
 naux, 282. Boîte, 58.
 Aventurer. V. Ἀποκοτῶ. Bordure du bas d'une robe ,
 B. 314.
 Bachot, 194. Bosquet, 64.
 Badiner, 249. Botte, Bottier, Bottine, 93-94.
 Bâfrer, 160, 258. Bottes de Russie, V. Ρούσια.
 Baguette, 157. Bouchée. 187.
 Baignoire, 245. Boucherie, 215.
 Bains (faute de), 328. Boucle, 216, 234.
 Baisser, 207. se —, 219. Boucler, 216, 234.
 Balai, 290. Balayer, 213. Bouclier, 60, 234.
 Banc de pierre, 310. Boudin, 308. Vendeur de
 Baptistère, 262, 263. boudins, 167.
 Barbier, 313. Bouilli, 121.
 Barre, 247. Boulanger, 176. Boulangère,
 Bassin, 338, — d'une balance. 178. Boulangerie, 177.
 V. Καυτίv. Bourdon, 290.
 Bâtonner, 302. V. et Κοπavi- Bourre, 327-328.
 ζω. Battoir, 302. Bourrelet, 200.
 Battre les mains. V. Applau- Bourse, 83. Coupeur de bour-
 dir, ses, 93.
 Bavard, Bave, 91. Boutargue, 63 282.
 Beignet, 291. Boutons, Boutonner, 137.
 Belles-lettres, et Belles let- Boutonnière, 137.
 tres, 226. Braise, 198.
 Béqueter, 272. Brèche, 208.
 Besoin (avoir). V. Θέλω. Brésil, 82.
 Betterave, 191. Broche, 168.
 Beugler ou Méugler, 212. Brochet, 239.
 Billet, 298. Broder, 175. Brodés, 187.
 Biscuit, 259. Brouiller, 164. se —, 208, 289.
 Blême, 258. Bruit (le) court, 324.
 Bleu-celeste, 196, 245. Brûlé (sentir le), 199.
 Blond. V. Ξανθός. Brûlot, 243.

Bûche, 146.

Buis, 316.

C.

Cacher. V. Celer.

Caillé. V. Lait.

Calculer, 237.

Calleux, 301.

Calmar. V. Καλαμάριον.

Calmer, 207. se —, *ibid.*

Camisole, 53, 164.

Campagnard, 212.

Campêche, 82.

Canevas, 192.

Cannelé, 157.

Capote, 49.

Câpre. V. Κάπρος.

Capuchon, Coqueluchon, 220.

V. Κουκούλλ.

Caractère, 77.

Carotte, 193.

Carpe, 259.

Carrosse, 196.

Cartilages, 217.

Carton, 76.

Carvi. V. Καρβάδι.

Casque, 221.

Castagnettes (jouer des), 286.

Cave. V. Cellier.

Cédrat confit, 282.

Celer, Cacher, 82.

Cellier, Cave, 81.

Cellule, 81.

Centon, 187.

Ceps (les), 68.

Cercueil, 77.

Champagne (du), 254.

Champignon, 253, 330.

Chapeau, 221.

Chapelet, 137.

Charbon, 294.

Charogne, 265.

Charte, 76.

Chaux, 200.

Cheval. V. Entier.

Chemin, 214.

Chemise, 53.

Chercher, 80.

Chetive(une) nourriture, 247.

Chèvre (poil de), 238.

Chevreau. V. Lait.

Chien, 322. — de mer, 322.

Chou, 191, 259. — de Chien, 209.

Cirque, 196.

Citadin, 212.

Citron, 283.

Citrouille, 182.

Civil, 212.

Cliquetis des armes, 141.

Cloison, 194.

Cloître, Cloîtré, 250.

Clou-de-girofle 197, 252.

Clystère, 164.

Cochon. V. Lait.

Cœur, 62. Apprendre par cœur. V. Αποστηθίζω.

Coffre, 77.

Coi (se tenir), 238.

Coing. V. Pâte.

Col, 231.

- Comblé 251.
 Commensal, 224.
 Compassion (avec). V. *ἰσχυρία*.
 Complicquer, 164., 336.
 Compromettre, 336.
 Concombre d'Arabie, 183.
 Confits, Confitures. V. *Γέ-
drat*, et Noix.
 Conforme. V. Assorti.
 Contrepoids, 207.
 Convenable. V. Assorti.
 Convulsion, 302.
 Copiste, 200.
 Coq, 43.
 Coqueluchon. V. Capuchon.
 Corde, 106.
 Cordonnier, 92.
 Corneille, 236.
 Cortège, 280.
 Couché (être), 270. Se cou-
 cher, 223. Coucher sur la
 dure. V. Dure.
 Coup (un) de vin, 246.
 Coupe, 115.
 Coupé (lait, vin), 246.
 Coupelle, 113.
 Coupeur de bourses, 93.
 Cour, Courtisan, Courtois,
 324-325.
 Courbe, Courbé, Courber,
 81.
 Courge, 183.
 Courir, 304.
 Courtisan, V. Cour.
 Courtois. V. Cour.
 Crâne, 246.
 Craquer, 141.
 Crécelle, 160.
 Crème de... 318.
 Crépus (cheveux), 56.
 Crever, 141, 265, 310.
 Croisade, 248.
 Croquans, 217. Croquer,
 160.
 Croupière, 43.
 Croûte, 59.
 Croyant, pensant. V. *Ἐλπίσ-
τας*.
 Cuiller, 58.
 Cuir, Cuirasse, 54. Cuir de
 Roussi. V. *Ρούστα*.
 Cuisans. V. Soucis.
 Cuisine (la), 260.
 Cure-tripailles, 220.
 Cuve, 113.
 D.
 Daigner. V. Venir.
 Dames (les), 193.
 Dandiner (se), 236.
 Dé (le) en est jeté. 305. V.
 Jouer.
 Décoloré, 258.
 Déconcerter, 208.
 Démolir, 207.
 Départ. V. *Μίστροφα*.
 Déployer, 83.
 Déranger, Déconcerter, faire
 échouer, 208.
 Descente, 302.

Désespoir (par), 269.
 Déshabiller (se), 166.
 Dessein (à), 166.
 Détendre, 207.
 Détruire, 207.
 Dévider, 138.
 Devoir. V. *οφείλω*.
 Différer. V. *Τίττειν*.
 Digérer, 283.
 Divinité, 323.
 Dôme, 251.
 Domestique, 232.
 Dos (sur le), 275.
 Dot, 257.
 Draps, 312.
 Drôle (un) de nom, 292.
 Dur. V. *ἄσπρος*. Paroles dures.
 V. *ἄσπρολαλία*.
 Dure (coucher sur la), 326.
 Duvet, 272.

E.

Éblouir, 164.
 Écaille, 239. Couvert d'écail-
 les, 122.
 Écartier, 271.
 Écheveau, 138.
 Écheveler, 328.
 Échouer (faire). V. *Δέραιον*.
 Éconduire, 318.
 Économe, 234. Suppléant de
 l', 234.
 Écorcher, 166. Écorché, 301.
 Écrire des pieds de mouches,
 238.
 Écritoire, 199.

Écriture ronde, 237.
 Écuille, 338. V. *καυλί*.
 Efforcer (s'), 249.
 Effrayer (s'), 166. Effrayé,
 167.
 Église (homme d'), 201.
 Égosiller (s'), 263.
 Élargir, 207.
 Embarrasser, 164. Être em-
 barrassé, 336.
 Enflé d'orgueil, 115, 167.
 Enflure, 170.
 Enfoncer, 164.
 Enrager, 322.
 Ensanglanter, 302.
 Ensorceler, 292.
 Entier (cheval), 237.
 Entrailles, 164.
 Entrepreneur. V. *βίβρα*.
 Enveloppé (être), 164.
 Épaule, 61.
 Éperon, 234.
 Épervier, 244.
 Épis. V. *Ἀθήρινα*.
 Épizootie, 265.
 Éruption cutanée, 165.
 Essaim, 114.
 Essuie-mains, 219.
 Est-ce que? 150.
 Étable, 278.
 Étaler, 83.
 Étendre, 83.
 Étoupe, Étoupier, 50.
 Étrennes, 155.
 Étrier, 208.
 Éventail, 318.

Exanthème, 165.

Excréments ; 315.

Exhaler, 258.

Expédition, 228.

F.

Faim. V. Mourir.

Farce, 54.

Farcie. V. Merde.

Faucon, 300.

Faussaire, 194.

Fente, 98.

Ferrer un cheval, 169.

Fétide, 242.

Feu, 197.

Fèves, 238, 281. — trempées,
282.

Ficher, 164, 213.

Fièvre. V. *θέρμη*.

Fil, 173, 286.

File (à la), 154, 286.

Fine. V. Ouie.

Fissure, 98.

Flaire (le chien) la bête, 337.

Flamboyer, 197.

Flexible, 312.

Force (par), 249.

Fou, 85, 186.

Fouace, galette, 298.

Fouet, 273.

Fouler, 165.

Fourrure, 265.

Foyer, 197.

Frais, 260. V. *Νεπός*.

Fraise, 106.

Fripées (des hardes), 315.

Frيره, 292.

Frise, 87.

Froid. V. Grelotter.

Froncer, 169, 213, 324. Se—,
213.

Front. V. Ligne.

G.

Gaiement. V. Vivre.

Galette. V. Fouace.

Ganache, 213.

Garde-manger, 81, 204.

Garde-robe (maître de la), 313.

Gargariser (se), 327.

Gâter, 207.

Gencives, 191.

Genêt, 289.

Geôlier. V. *φυλακάρχης*.

Gerbes. V. Monceau.

Gihon (le fleuve), 261.

Girofle (clou de), 252.

Girouette, 79.

Glandes, 216.

Glisser, 294.

Goinfrer, 258.

Goître, 263.

Gorge, 327.

Goujons, 317.

Goulu, 279.

Grabat, 111.

Grain (il n'a pas un) de, etc.,

247. Grains, 282.

Gras (manger), 317.

Grasset, 287.

Greffe, greffer, 164.

Grelotter de froid, 202.

Grenades, 283.

Grenier, 233.
 Grenouille. V. Κούδανας.
 Grouiller, 48.
 Gruger, 160.
 Guenilles, 50, 313, 314.
 Guinguette, 113.

H.

Habit (donner, ou prendre
 l'), 238).
 Hableur, 312.
 Hachée, Hachis, 251. Hacher,
 221.

Haillons, 50, 314.
 Hards, V. Fripees.
 Haricots, 282.
 Hasarder, Hasardeux, 305.
 Haut. V. Parler.
 Hernie, Hernieux, 302.
 Héron. V. Ραδιός.
 Hibrides, 53.
 Hôpital, 207.
 Hospice, 178.
 Huile, 320 — de Ricin, 266.
 Hydrocèle, 293.

I.

Immiséricordieux, 322.
 Impliquer, 336. Impliqué
 (être), 164, 336.
 Impudent, 322.
 Incliner (s'), 219.
 Incommodé (être), 270.
 Indigo, 82.
 Indisposé. V. Incommodé.
 Jabot, 263.

Jactance (qui aime). V. Κα-
 χισμός.

Jeunesse. V. Νεότης.

Joli minois, 315.

Jouer aux dés, 305. — au pa-
 let, 286. — des castagnettes,
 286.

Justaucorps, 332.

K.

Kermès du petit chêne, ou
 Kermès de Provence, 336.

L.

Lacs, 138.
 Laisser (se) battre, 129.
 Lait (chevreau de), 256. Co-
 chon de —, 256. Lait cail-
 lé. V. Ευνόγαλον.
 Laitance, Laité, 255.
 Lamenté (se), 302.
 Langue (qui a la) bien pen-
 due, 276.
 Laquais, 304.
 Lard, 204.
 Lecteur, 53, 268, 233.
 Lente, 238.
 Lessive, 291, 328.
 Lest, 272.
 Lettré, ou Homme de lettres,
 268.
 Levain, 72.
 Lever (se), 207.
 Lézard, 316.
 Lie, 55.
 Lieu (au) de. V. Άντίς.
 Ligature, 314.

- Ligne**, 154. La première ligne, ou le front d'une armée, 334.
Lisser, **Lustrer**, **Polir**, 295.
Lit, 270. Être au lit, 271. V. **Somme**. Garniture de —, 239.
Loyer, 164.
Luette, 327.
Luisant, 325.
Lupins, 295.
Lustrer. V. **Lisser**.
- M.**
- Mâcher**, 274.
Mâchoire, 213.
Magnats, 175.
Maigre, 317.
Maitre, 174. — ou Patron de vaisseau, 194.
Majesté, 323.
Malade (être). V. **Incommodé**.
Malgré moi, 249.
Malheur à vous! 56.
Maman, 62.
Mamelle, 251.
Manche, 140. V. **Retrousser**. Manches de couteau. V. **Solens**.
Manouvrier, 170.
Manteau, 219.
Marché, 244.
Marcher à quatre pattes, 280.
Masures, 208.
Masse, 175.
Massue, 195.
Matrice, 251.
Mégie (peau). V. **Méisme**.
Melongène, ou Aubergine, 191.
Même (moi-), 116. — (toi-, lui-), 319.
Mendier, 313.
Mercuriale, 111, 209.
Merde (farcie de), 219.
Mère, 62. Grand'— 63.
Mesure, 113.
Mets, 120-121, 271.
Mettre, 121.
Mengler; V. **Beugler**.
Meunier, V. **Μύλωνας**.
Meute, 300.
Mie, 59, 62, 287.
Miette, 62, 287.
Mince, 123, 319.
Minois (joli), 315.
Mitron, 196.
Moelle, 62.
Moi. V. **Même**.
Moine, 276.
Moitié (à) usé, 165. La —, 281.
Monceau de gerbes. V. **Θεμνία**.
Monopoleur, 176.
Monsieur, 330.
Morceau, 79, 314. Grand—, 171.
Morelle furieuse, 191.

Morguer. V. Αναβλεμματική.

Morveux. V. Μυζάρντ.

Mouches (pièds de), 265.

Mouchoir, 219.

Mourir de faim, 265.

Moutarde, 135.

Mouette, 191.

Muid, 292, 318.

Munition (pain de), 163.

Munitionnaire, 320.

Mûr, 254.

Murène, 259.

Murmurer, 231.

Muscade (noix), 197.

Museau, 45.

N.

Nappe, 219.

Nard, 253.

Nasse, 269.

Navrer, 225.

Neiger bien fort, 50.

Nettoyer, 290.

Nœud, 138. — Coulant, 138.

Noix. V. Muscade, Confiture de Noix, 292.

Notaire, 218.

Nourriture. V. Chétive.

Nouer, 138.

Nouvelles (bonnes), V. Porteur.

Novice, 303.

Nu, V. Tout.

Nuit (se mettre à la), V. Οψομα.

O.

Obsèques (les), Obséquieux, 280.

Odeur, 337.

OEuf, 63.

Oiseau, 172, 244, 312 — de proie, 300.

Omelette, 121.

Orange, 283.

Ordres (à vos), 299.

Orges, 318.

Orgueil. V. Enflé.

Oser (n'), 164.

Osselets, 305.

Ouie fine, 112.

Ours, 280. Oursons, 172.

Ouvrir, 207.

P.

Pain. V. Munition.

Palamide, et suivant les Marseillais, Palamida, 73.

Pâle, 258.

Palet. V. Jouer.

Palma-Christi. V. Ricin.

Panaris, 199.

Paquebot, 193.

Parcourir, 268.

Parfumer (se), 337.

Parler haut, 112.

Paroles. V. Dur.

Partir. V. Μίσσω.

Parure. V. Recherché.

Pas (il n'a) un grain de bon sens, 247.

- Passager, 268.
 Pastilles, 192.
 Pâte de coing, 192.
 Pâtisserie, 260.
 Patron. V. Maître.
 Patte. V. Marcher.
 Pâturage. V. βοσκή.
 Pavée. V. Rue.
 Peau (tout près de la). V. Ras.
 Pêche, 83, 189.
 Pélerin, 218.
 Pèlerinage, 248.
 Pendue. V. Langue.
 Pensant. V. Croyant.
 Pépie, 301.
 Perçante. V. Voix.
 Perche, 288.
 Pêdre, 267.
 Père, 330.
 Perruque, 164.
 Persil, 238.
 Personnes, 85.
 Peste, 219, 265, 269. Pestiféré, 269.
 Pétoncles, 281.
 Picoter, 272.
 Pied (à), 87.
 Pieds de mouches, 238.
 Piler, 50.
 Pince-maille, 272, 337. Pincer, 272.
 Pique-nique, 97.
 Piquer, 175.
 Pis, 251.
 Plaît (votre nom, s'il vous), 203. Que vous plaît-il? 299.
 Plat, 338.
 Plût à Dieu que ! 270.
 Poche, 83, 137..
 Poignée, 261.
 Poil de chèvre, 238.
 Poil follet, 272.
 Poindre (le jour commence à), 98. le point du Jour, 98.
 Pointus, V. Souliers, et Σύντρον.
 Poitrail, 43.
 Poivre, 100, 170.
 Poli, 325.
 Police. V. Préfet.
 Polir. V. Lisser. Poli, 325.
 Porte, 274.
 Porte-faix, 207.
 Porter, 207.
 Porteur de bonnes nouvelles, 322.
 Pot à boire, 172.
 Pot-pourri, 124.
 Pouilleux, 301.
 Poulain, 172.
 Poulaines, V. Souliers.
 Poule, 44. Poulet, 172.
 Pouliot, 316.
 Pousser, 165.
 Poussière, 219.
 Poussins, 172.
 Praticien, 320.
 Précipiter, 164.
 Préfet de police, 273.
 Prendre racine, 143.
 Privation, 228.

Priver, Être privé, se priver, 228.

Proie (oiseaux de) 300.

Promener (se), 313.

Propos (à), 116.

Pruneaux, 190.

Purée, 238, 281.

Pus, 148.

Q.

Quartier, 261.

Quelque, 110, 111.

Qui, lequel, 65.

R.

Râble, 204.

Rabot, Raboter, 160.

Racine. V. Prendre.

Raie, 157.

Raisins secs, 282.

Raréfier, 207.

Ras (tout), tout près de la peau. V. Έγκυρί.

Raves, 193.

Rayé, 157.

Rechange de vêtement, 51.

Recherché dans sa parure, 325.

Reclusion, 248.

Reconduire, 318.

Recrue (soldat de), 336.

Refuser, V. Απηγομάζω.

Régaler. V. Κανισεύω.

Reins, 324.

Relâcher, 207.

Relieur, V. Βιβλιοδέτης.

Renoncer. V. Αρνούμαι.

Repousser, 288, 308.

Reproche, 325.

Restes de table, 79.

Retard, Retarder, 228.

Retenir (se), 164.

Rétrécir (se), 213.

Retrousser ses manches. V.

Ανακομδένομαι.

Rez-de-chaussée. V. Κατώγειν.

Ricin, ou Palma-Christi, 266.

Rider (se), 213, 324. Rides, 213.

Ris, 282.

Ris de veau, 216.

Rissoler, 292.

Rituel, 277.

Rivage, 194.

Rive, 194.

Rochet, 174.

Ronde (écriture), 237.

Rongeur, V. Ver.

Rosser, 302.

Rouget, 255.

Rouille, Rouillure, se Rouiller, 289.

Roussi (cuirs de). V. Ρούσια.

Roussir, 302.

Rubéfier, Rubéfians, 302.

Ruche, 87.

Rue, 182. — pavée, 214.

S.

Sabot, 68, 290.

Safran, 190, 252.

Sale, 312.

Salmigondis, 124.

Sardine, 271.

- Sarment, 275.
 Sauce, 252, 272.
 Saule, 154.
 Saumure chaude, 287.
 Savetier, 94.
 Saveur, 272.
 Savon, 249.
 Sébestos, 190.
 Secrétaire, 200.
 Sécurité, 248.
 Sentir, 337. V. Brûlé.
 Sceptre (chérir son), 253-254.
 Service, 121, 124, 256.
     Rendre un mauvais service, 208.
 Serviette, 219.
 Seuil. V. Κατώφλι.
 Signe (faire) de la tête, ou des yeux, 191, 289.
 Sirop de roses, 327.
 Soldats. V. Recrue. Selde, 296.
 Solens, ou Manches de cou-teau, 281.
 Somme fait sur un lit mou, 326.
 Somnolent, 327.
 Sortir (faire), 165.
 Soucis cuisans. V. Αλμυράι φροντίδες.
 Souliers pointus, ou à pou-laines, 46.
 Spasme, 302.
 Sténographe, 218.
 Strié, 157.
 Suc, 318.
 Sucre, 297, 317. Suctée (eau), 317.
 Suite, 280.
 Superficiellement, 194.
 Surpasser, 322.
 Surpris, 167.
 Svelte, 312.
 T.
 Table, 278.
 Tablier, 256.
 Tabouret, 248.
 Tarir, 228.
 Tasse (petite), 321.
 Telle et telle chose, 316.
 Temps, 337.
 Tétanos, 309.
 Tête (sur la), 275.
 Tétine de truie, 251.
 Thon, 73.
 Tige, 191, 259, 279.
 Tire-pied, 119.
 Tirer en longueur, différer, 271.
 Tirez, 226.
 Tiroir, 77.
 Toi (pour), 242.
 Toile, 296.
 Tombér, 223.
 Tonsure, 239.
 Torche, 325.
 Tordre, 325.
 Toupie, 290.
 Tour, 195.
 Tournois, 168.

Tourte, 325.

Tout nu, 325.

Tranchées (des), 276.

Tranchet, 118.

Tronc, 147.

Tumeur, 219.

U.

Urinal, 315.

Urine, 148.

Usé. V. Moitié.

V.

Vaisseau, V. Maître.

Vapeur, 258.

Vélanède, 111.

Venaison (sentir la), 217.

Vendeur. V. Boudin.

Venir (daignez), 299. Soyez le bien venu, 299.

Ventouse, 183.

Vépres. V. Ἐσπερός.

Ver rongeur, 82.

Verd, 196.

Verdet, ou Verd-de-gris, 289.

Verge, 275.

Vermicelles, 107.

Vermoulue, 82.

Verre (un) de vin, 246.

Verrou, 119.

Vers, 167.

Verser, 186.

Versificateur (bon), 164. V. et 201.

Vessie, 45, 263.

Vêtement. V. Rechange.

Villageois, 212.

Vinaigre. V. Ἐίδιν.

Vivre gaiement, chercher ses aises. V. Καλοπαθῶ.

Vivres (entrepreneurs de), 320.

Voie, 214.

Voir clair, 112.

Voix perçante, 112.

Voûte, 251. Voûté, 251. A dos voûté, 79.

Voyage, 228.

Voyageur, 268.

ΠΙΝΑΞ ΛΑΤΙΝΙΚΟΣ.

ΑΙ ΕΤΕΡΟΓΛΩΣΣΟΙ ΛΕΞΕΙΣ ΔΙΑΚΡΙΝΟΝΤΑΙ ΜΕ ΠΡΟΚΑΙΝΕΙΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ

A.

Accipiter, 244.
Accusativi pro nominativis,
48-49.
Actuarius, 320.
Ævum, 63.
Alea, V. jacta.
Amanuensis, 199.
Ammassare, 175. Ital.
Anchora, 60.
Angusticlavius, 68.
Antela & Antella, 43.
Antenna, 71
ANTO (desin. in) imperativa,
112.
Apalare, 262, 338.
Arca, Arcella, Arcula, 77.
Arma, Armarium, 70.
Armario, 70. Ital.
ATUS (in) desinentia, 122,
190.
Avere (l'), 159. Ital.
Augustus, 241.
Blatta, Blattarius, 185.

B.

Boccale, 246. Ital.
Boccata, Boccone, 57, 187.
Ital.
Bosch, 64. Holl.
Bosco, 64. Ital.
Boves, 63.
Bricht (der tag) an, 97.
Buccula, 216, 234.

C.

Calceus, 169.
Calculus, 237.
Calculus, 321.
Calx, 200.
Camara, 111.
Camera, 111. Ital.
Camicia, 53. Ital.
Camisa, 53. Esp.
Camisia Camisium, Cami-
siatus, 53.
Canavaccio, 192. Ital.
Candela, 240.
Cantaro, 245. Ital.
Cappa, 49, 220. Ital.
Capsa, 77.

Carbo, 294.
Carrozza, 196. Ital.
Carta, 76. Esp.
Carta, 76. Ital.
 Carruca, 196.
Cassa, 77. Ital.
Cassella, 77. Ital.
 Catablattia, 185.
 Catus, 209.
Cavolo, 259. Ital.
 Celo, 81.
 Cella, 81, 204, 209.
Cencio, *Cencerello*, 50. Ital.
 Centenarius, 245.
 Cento, 187.
 Centum, 245.
 Centunculus, 187.
 Centurio, 245.
Cercare, 80. Ital.
 Charta, 76.
Che, 65. Ital.
 Chorda, 68, 106.
Ciabattino, 94. Ital.
Cianciare, 249. Ital.
 Cibarius panis, 163.
 Circare, 80. Circus, 80, 196.
 Clavata, 68.
 Clavus, 68.
 Cochlear, 85, 262.
 Cocus. V. Pistoris, etc.
Collana, 286. Ital.
 Condimentum, 238.
Corame, *Corazza*, 54. Ital.
Corda, 68, 106. *Cordella*,
 106. Ital.

Cortese, 324. Ital.
 Crepito, Crepo, Crepitus, 141.
 Crocata, 190.
Cucchiajo, 58. Ital.
 Cucullus. V. Κουκούλλα.
 Cucurbita profetarum, 183.
 Cupa, 113.
 Cura, 241.
 Curvo, 81.
 Curvus, 81.
 Cutis, 59.

D.

Daucus Carota, 193.
 Denarium, 186.
 Dentes, 85.
Doge, 107. Ital.
 Domesticus, 232.
 Dominus, 293.
 Ducatus, 107.
 Duracina Persica, 189.
 Dux, 107.

E.

Egg, 63. Angl.
 En, 103.
Escudilla, 59. Esp.
Estopa, 50. Esp.

F.

Faba, 238, 281.
 Fallo, 107.
 Felis, 209.
 Fercula, 121.
 Fero, 121.
Fiammeggiare, 197. Ital.

Fibula, 216.

Fides, 107.

Figio, 213.

Fio, 136.

Fioccare, 50. Ital.

Focus, 197.

Forum, 297.

Funda, 107.

Fuo, 136.

Fuoco, 197. Ital.

Furnus, 176, 213.

G.

Gaeta, 107.

Girare, 79. Ital.

Giuppone, 55. Ital.

Glätten, 295. *Gleiten*, 295.

All.

Gonella, 55. Ital.

Guai, 302. Ital.

Gula, 191, 279.

Gyrare, 79.

H.

Horreum, 233.

Hospitium, 178, 207.

I.

Imboccare, 208. Ital.

Ipsa, 49.

Iacta est alca, 305.

L.

Lac, 256.

Lactima, 143.

Lactens, lacteus, 256.

Lardum, 204.

Lascio (mi) battere, 129. Ital.

Lasst, 99. All.

Laticlavium, 68.

Laurus, 193.

Levis, 63.

Lixivium, 328.

Lorica, *Loricatus*, *Lorum*, 53.

M.

Machuca, *Machucar*, 195.

Esp.

Macellum, 215.

Maestro, 174. Ital.

Magister, 174. *Magistratus*, 175.

Malum Persicum, 83. — *Insanum*, 191.

Manceps, 176.

Manica, 140.

Mantile, 219.

Manuclavium, 273.

Manus, 140.

Massa, 175.

Maxilla, 213.

Maxuca, 195.

Meister, 174. All.

Melongena. V. *Solanum*.

Mensa, 113.

Mensorium, 113.

Mensura, 113.

Messen, 113. All.

Meten, 113. Hol.

Metior, 113.

Mezzo, 163. Ital.

Mille, *Milliare aureum*, 299.

Missa, 120.

Missorium, 113.
 Missus, 120.
Misura, 113. Ital.
 Mittere, 120.
 Mola, 60.
 Mota, 300.
 Mugire, 212.
 Mullus barbatus, 255.
 Mulus, 44.
 Marmor ventris, 48.
 Myxa, 190.

N.

Nomen, 85.
 Nota, 218.
 Notarius, 218, 320.
 Nex, 60.

O.

Obsecutor, Obsequium, 220.
 Occiput, 61.
 Offa panis, Ofela, Ofella,

79.

Olla podrida, 124. Esp.
 Opera data, 166.
 Ornatrices, 201.
 Ovatus, 122.
 Ovis, 63.
 Ovum, 63.

P.

Panis cibarius, 163.
 Pastillus, 192.
 Parthicus. V. *Sacculus et Zanchæ*.

Pede pessimo, vel dextro,
 118.

Percido, 112.
 Peregrinus, 248.
Pernice Maschio, 243. Ital.
 Persicum, 83. V. *Duracina*.
Pezzaccio, 171. Ital.
 Piper, 100.
 Pistoris et coci studium, 260.
 Plenus, 140.
 Pointu. V. *Εμπυτον*.
 Porta, 272.
 Post, 85.
 Postilena, 43.
Prova, 237. Ital.
 Pruna, 190.
 Ptolemaida, 48.
 Pugnus, 261.
 Pullus, 172.

Q.

Quatrino, 168. Ital.

R.

Rad, *Raido*, *Radas*, *Rede*,
Ridda, 157. var. ling.
Raya, 157. Esp.
Reihe, 157. All.
Rex, 40.
Ribrezzo, 309. Ital.
 Ridge, 157. Angl.
 Riga, 157.
 Roccus, 174.
Rochetto, 174. Ital.
Röck Röcken, 174. All.
 Roga, 155, 206.
 Rosa, 317.

Ruga, 182.

Runcina, 160.

S.

Saburra, 272.

Sacculus, 77. — Parthicus,

93.

Sachs, ou Sax, 224. All.

Salamina, 48.

Salgamarius, 241.

Sapor, 272.

Sardella, 271. Ital.

Scapulæ, 171.

Scatola, 61. Ital.

Schotel, 59. Hol.

Schüssel, 59. All.

Scodella, 59. Ital.

Scordium, 135.

Scutella, 59.

Scutica, 60.

Scutula, 61.

Scutum, 59.

Secare, 225.

Seplasiarius, 241.

Serum, 74.

Siero del latte, 74. Ital.

Sinciput, 61.

Singulæ, 218.

Sol, 64.

Solanum, melongena, 191.

Spalla, 61. Ital.

Sprossen, 308. All.

Spuntar (lo) del giorno, 98.

Ital.

Squama, Squamatus, 122.

Stabulum, 278.

Staffa, 119. Ital.

Stanga, 247. Ital.

Stop. (to), 50. Angl.

Stopfen, 50. All.

Stoppa, Stoppare, 50. Ital.

Strata, 214.

Strictoria, Stringo, 332.

Stupa, 50.

Subula, 118, 168.

Sum, 64, 118.

Super, 64.

Sylva, 64.

T.

Tabella, 160. Ital.

Tabulla, 278.

Temeva, 170. Ital.

Tiro, 336.

Tonnina, Tonno, 73. Ital.

Torta, 325.

Tremarella, 309. Ital.

Trua, Trulla, 251.

U.

Uccelletto, 244. Ital.

V.

Verdaccia, 190. Ital.

Vermicelli, 107. Ital.

Villa, 188.

Villagio, 188. Ital.

Villaris, 188.

Virga, 275.

Vitis, 275.

Z.

Zanchæ parthicæ, 93.

Zendado, 221. Ital.

Zucca, 183. Ital.

ΟΙ ΔΙΟΡΘ. ΕΞΗΓΗΘ. Η ΜΝΗΜΟΝΕΥΘ. ΣΥΓΓΡΑΦ.
ΚΑΙ ΠΟΙΗΤΑΙ.

Ἀθήναιος, 204, 223.

Αἰλιανός, 288.

Ἀνακρέων, 92.

Ἀπουλλήϊος, 118.

Ἀριστοτέλης, 326.

Ἀριστοφάνης, 128, 177, 239-
240, 337.

Γραμματικοὶ Λατίνοι, 118.

Διογένης Λαέρτιος, 123.

Διόδωρος Σικελιώτης, 44.

Δίων ὁ Χρυσόστομος, 181.

Δουκάγγιος, 45, 52, 54, 55,

56 57, 61, 65, 73, 78,

81, 89, 94, 96 (δς), 98,

109, 113, 119, 121 (δς),

123, 146, 160, 162, 179,

184, 185, 186, 192, 194,

197, 199, 200, 201, 204,

209, 212, 214, 215, 218,

229, 231, 232, 236-237,

238, 246, 247, 249, 250,

253, 255, 256, 258, 261,

262, 263, 266 (δς), 271,

273, 280, 282, 284, 287

(δς), 288-289, 290, 291

(δς), 292 (δς), 298, 301,

304, 305, 309, 310, 312

(δς), 313, 314, 316, 322,

325 (δς), 326, 327 (δς),

332-333, 337.

Ἐξδομήκοντα (σι). Ζ. Παλ. Δια-
θήκη.

Ἐρρίκος Στέφανος, 117, 127.

Ἑτυμολόγος, 59, 77, 201, 235,
180.

Ἡρόδοτος, 144, 195.

Ἡσύχιος, 45, 64, 74, 91, 92,

112, 116, 131, 138 (δς),

166, 187-188, 191-192,

199, 201, 204, 207, 223,

231, 247, 252, 265, 295,

304, 334-335.

Θεόφραστος, 140.

Θουκυδίδης, 110, 170-171.

Ἰπποκράτης, 111, 243.

Ἰώσηπος, 195.

Κουζέρος, 117.

Κασσών, Ζ. Δίων Χρυσόστομος.

Λεξικά, 144, 239, 254.

Λουκιανός, 132, 198.

Νέα διαθήκη, 52, 72, 84, 85,

99, 111, 124, 138-139, 152,

103, 111, 182, 215.

Ξενοφών, 326.

Ὅμηρος, 88, 333-334.

Παλαιά διαθήκη, 50, 51, 69,

78, 97, 111, 118, 132,

152, 184, 214, 230, 243,

266, 271, 276, 291, 324,

331, 332, 338.

Πετρώνιος, 118.

Πλάτων, 118.

Πλούταρχος, 140, 329.

Σουίδας, 200, 263.

Σοφοκλής, 130, 179.

Σχολιαστής Ἀριστοφάνους, 117.

ΣΦΑΛΜ. ΤΥΠΟΓΡΑΦ. ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ.

— 333 —

ΣΕΛΙΔΙ 8, *εἶχω* 223, γρ. *ὀκάζει*. — ΣΕΛ. 18, ΣΤΙΧ. 87, γρ. *φιλομήλας*. — ΣΕΛ. 24, ΣΤΙΧ. 261, γρ. *ἔξινω*. — ΣΕΛ. 28, ΣΤΙΧ. 380, γρ. *γεμέζουσιν το*. — ΣΕΛ. 32, ΣΤΙΧ. 511, γρ. *κρασίν*. — ΣΕΛ. 43, ΣΤΙΧ. 27, γρ. *poitrail*. — ΣΕΛ. 64, ΣΤΙΧ. 2, γρ. *Γέλα, Γελίχη*. — ΣΕΛ. 70, ΣΤΙΧ. 4, γρ. *μόνον ᾱ, ὅτε*. — ΣΕΛ. 77, ΣΤΙΧ. 5, γρ. *σημειώσεν*. — ΣΕΛ. 80, ΣΤΙΧ. 21, γρ. *ἤγουν γυρίζει ὀπίσω*. — ΣΕΛ. 83, ΣΤΙΧ. 10, γρ. *φῆ, πονηρά*. — ΣΕΛ. 92, ΣΤΙΧ. 14, γρ. *ἀπὸ τοῦ Ὀχρος*. — ΣΕΛ. 107, ΣΤΙΧ. 19, γρ. *ἐκ τοῦ*. — ΣΕΛ. 114, ΣΤΙΧ. 4, γρ. *Ἐγκρημνίζω*. ΣΤΙΧ. 19, γρ. *τὸ Κέρνος ἢ Κέρνον*. ΣΤΙΧ. 20, γρ. *ἝΝΑ*. — ΣΕΛ. 127, ΣΤΙΧ. 23, γρ. *ἐμαυτοῦ*. — ΣΕΛ. 145, ΣΤΙΧ. 2, *ἐξάλειψ. τὰς λέξ. ἢ ὕπαγαίνω*. — ΣΕΛ. 171, ΣΤΙΧ. 28, γρ. *διὰ τοῦ*. — ΣΕΛ. 189, ΣΤΙΧ. 11, γρ. *συγκοπὴν ἢ συναίρεσιν*. — ΣΕΛ. 202, ΣΤΙΧ. 25, γρ. *ἀπὸ τοῦ Γύαρος*. — ΣΕΛ. 206, ΣΤΙΧ. 5, γρ. *Ἐργοδιωκτουμένους*. — ΣΕΛ. 243, ΣΤΙΧ. 31, γρ. *ποιητοῦ*. — ΣΕΛ. 246, ΣΤΙΧ. *τελευτ. γρ. plateaux ou bassins*. — ΣΕΛ. 247, ΣΤΙΧ. 25, γρ. *Il n'a pas, etc*. — ΣΕΛ. 248, ΣΤΙΧ. 15, *εἶζ. φόβους, καὶ ἀταραξίαν*. ΣΤΙΧ. 17, γρ. *reclusion*. — ΣΕΛ. 251, ΣΤΙΧ. 21, « *Δὲν γνωρίζω... Ἀρδελισμένον* » Ἀντὶ τούτων γρ. *Περὶ τοῦ Ἀρβελίζω, ἴδε τὰ ἀνωτέρω (σελ. 221)*. — ΣΕΛ. 256, ΣΤΙΧ. *παρατελευτ. γρ. 121*. — ΣΕΛ. 262, ΣΤΙΧ. 25, γρ. *μὲ τὸ (σελ. 256)*. ΣΤΙΧ. 28, γρ. *σημειωθέντα (σελ. 183)*. — ΣΕΛ. 272, ΣΤΙΧ. 10, γρ. *ΤΖΙΜΠΩ. Καὶ σήμερον ὁμοίως Τζιμπῶ προφέρομεν*. ΣΕΛ. 275, ΣΤΙΧ. 2, γρ. *Καὶ Βίτσα*. — ΣΕΛ. 279, ΣΤΙΧ. 14, γρ. (254). — ΣΕΛ. 280, ΣΤΙΧ. 3, γρ. *cortége*. — ΣΕΛ. 296, ΣΤΙΧ. 27, γρ. *ζητήσω το*. ΣΕΛ. 299, ΣΤΙΧ. 8, γρ. *τὸ βάρβαρον εἶντα καὶ τείντα*. — ΣΕΛ. 302, ΣΤΙΧ. 2, γρ. *ξάφες*. — ΣΕΛ. 305, ΣΤΙΧ. 31, γρ. *λέξι*. — ΣΕΛ. 307, ΣΤΙΧ. 3, γρ. *ΚΡΑΣΙΝ*. — ΣΕΛ. 316, ΣΤΙΧ. 20, γρ. *lézard*. — ΣΕΛ. 330, ΣΤΙΧ. 20, γρ. *ΣΤΙΧ. 631*. — ΣΕΛ. 333, ΣΤΙΧ. 28, γρ. *ὀλίγους τόπους*. — ΣΕΛ. 339, ΣΤΙΧ. 1, γρ. *τὴν Δάγηνον*.

